Dünya Edebiyatı / Roman

Bulut Atlası

David Mitchell

British Book Edebiyat ve
Richard & Judy Yılın Kitabı ödülleri sahibi;
Booker, Nebula ve Arthur C. Clarke adayı

DK

Bulut Atlası

BULUT ATLASI

Orijinal adı: Cloud Atlas
© 2004, David Mitchell
Yazan: David Mitchell
İngilizce aslından çeviren: Bilge Gündüz

Türkçe yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.

1. baskı / Eylül 2011 / ISBN 978-605-09-0296-9
Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Geray Gençer
Baskı: Şefik Basım / Turgut Özal Caddesi
No: 137 İkitelli - İSTANBUL
Tel: (212) 549 62 62

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Bulut Atlası

David Mitchell

Çeviren: Bilge Gündüz

DK DOĞAN KİTAP

Hana ve büyükannesiyle büyükbabası için.

Teşekkür

Manuel Berri, Susan M. S. Brown, Amber Burlinson, Angeles Marín Cabello, David Ebershoff, Late Junction, Rodney King, David Koerner, Sabine Lacaze, Jenny Mitchell, Jan Montefiore, Scott Moyers, David De Neef, John Pearce, Jonathan Pegg, Steve Powell, Mike Shaw, Douglas Stewart, Marnix Verplancke, Carole Welch.

Ewing ve Zachry bölümleriyle ilgili araştırma Society of Authors'dan alınan bir seyahat bursu yardımıyla yapılmıştır. Michael King'in Morioriler üzerine yaptığı eksiksiz çalışma *A Land Apart,* Chatham Adaları hikâyesine gerçek bir temel oluşturmaktadır. Robert Frobisher'ın mektuplarındaki bazı sahneler için Eric Fenby'nin *Delius: As I Knew Him* (Icon Books, 1966; orijinali G. Bell & Sons Ltd., 1936) adlı kitabından yararlanılmıştır. Vyvyan Ayrs karakteri Nietzsche'nin sözlerinden, itiraf ettiğinden daha serbestçe alıntı yapmaktadır ve Hester Van Zandt'ın Margo Roker'a okuduğu şiir Emerson'ın "Brahma"sıdır.

Adam Ewing'in Pasifik Güncesi

7 Kasım, Perşembe ~

Hint köyünün ötesinde, ıssız bir sahilde taze ayak izlerine rastladım. Çürümüş yosunların, denizcevizlerinin ve bambuların arasındaki izler beni sahiplerine, pantolonunun paçalarıyla Gemici ceketinin kollarını kıvırmış, düzgünce biçimlendirilmiş bir Sakalı ve kocaman bir şapkası olan, bir çay kaşığıyla cüruflu kumları küreyip büyük bir dikkatle inceleyen bir Beyaz adama götürdü; adam bu işe o kadar dalmıştı ki üç metre yakınına gelip de selam verinceye kadar beni fark etmedi. İşte, Londra asilzadelerinin cerrahı Dr. Henry Goose'la tanışmam böyle oldu. Tabiiyeti beni hiç şaşırtmadı. Bir İngiliz'in kurcalamasından kurtulacak kadar yüksekte bir kartal yuvası ya da çok uzakta bir ada varsa bile, bu benim gördüğüm hiçbir haritada yer almıyor.

Doktor o kasvetli sahilde bir şey mi kaybetmişti? Ona yardımlarımı sunabilir miydim? Dr. Goose başını sağa sola salladı, düğümlediği mendilini çözdü ve içindekileri bariz bir gururla sergiledi. "Dişler, bayım, arayışımın nedeni bu mine kaplı kutsal kâseler. Eskiden bu Arkadya sahili yamyamların ziyafet salonuydu, evet, burada güçlüler zayıfları domuz gibi yerdi. Siz ya da ben kiraz çekirdeklerini nasıl tükürürsek, onlar da dişleri öyle tükürürdü. Ama, bayım, bu azı dişleri altına dönüştürülebilir. Nasıl mı? Soylular için takma diş

imal eden Picadillyli bir zanaatkâr, insan dişleri için iyi para ödüyor. Bunların yüz gramı ne kadar eder, biliyor musunuz, bayım?"

Bilmediğimi itiraf ettim.

"Sizi ben de aydınlatamam, bayım, çünkü bu bir meslek sırrıdır!" Parmağıyla burnuna pat pat vurdu. "Bay Ewing, Mayfair Markizi Grace'le tanıştınız mı? Hayır mı? Böylesi sizin için daha iyi, zira kendisi kabarık etekler içinde bir cesettir. O cadaloz adıma leke sürüp Cemiyetten dışlanmama neden olan suçlamalarda bulunduğundan bu yana beş yıl geçti." Dr. Goose gözlerini denize dikti. "Seyahatlerim işte o karanlık anda başladı."

Doktorun vaziyetine duyduğum üzüntüyü dile getirdim.

"Teşekkür ederim, bayım, ama bu dişler" –mendilini şöyle bir salladı– "benim kurtarıcı meleklerim. Müsaade buyurursanız izah edeyim. Markiz, az önce sözünü ettiğim doktor tarafından imal edilen takma dişler kullanmaktadır. O kokular sürünmüş Dişi Eşek, önümüzdeki Noel yortusunda Büyükelçiler Balosu'nda konuşma yaparken ben, Henry Goose, evet *ben*, ayağa kalkacak ve gerçeği herkese ilan edeceğim: yani, ev sahibemizin yemeklerini çiğnemek için yamyam dişleri kullandığını! Büyük ihtimalle, Sir Hubert söylediklerime karşı çıkacak, 'Delil gösterin ya da verdiğiniz zararı tazmin edin!' diye kükreyecektir o hödük. Ben de o zaman, 'Delil mi, Sir Hubert? Annenizin dişlerini Güney Pasifik'in tükürük hokkasından *bizzat* topladım! İşte bakın, birkaç arkadaşı da yanımda!' diyecek ve işte bu gördüğünüz dişleri markizin bağa çorba kâsesine fırlatacağım; bu da bayım, *benim* tazminatım olacak! O çokbilmişler, buz kalpli Markiz'i gazetelerinde yerden yere vuracak; Markiz önümüzdeki mevsim Fakirler Balosu'na bile davet edilirse kendisini şanslı sayacak!"

Henry Goose'a aceleyle iyi günler diledim. Delinin teki olduğunu sanıyorum.

8 Kasım, Cuma. ~

Penceremin altındaki kaba saba tersanede, cıvadra üzerinde yapılan çalışmalar Bay Sykes'ın yönetimi altında ilerliyor. Ocean Bay'in tek tavernasının sahibi olan Bay Walker, yine buranın en önemli kereste taciri; Liverpool'da usta bir gemi yapımcısı olarak geçirdiği yıllarla böbürlenip duruyor. (Artık Yeni Zelanda ve Avustralya adabımuaşereti konusunda, böyle olasılıktan uzak hikâyeleri kurcalamayacak kadar ustayım.) Bay Sykes, *Propethess*'i "Bristol usulü"ne uydurmanın bütün bir hafta süreceğini söyledi. *Musket*'ta tıkılı geçirilecek yedi gün çetin bir ceza gibi geliyor; gelgelelim, o ölümcül fırtınanın keskin dişleri ve sularda yitip giden gemiciler aklıma geldiğinde, şu an yaşadığım talihsizlik gözüme o kadar da büyük görünmüyor.

Bu sabah merdivenlerde Dr. Goose'la karşılaştım, birlikte kahvaltı ettik. Ekimin ortasında, zanaatini misyoner olarak ifa ettiği Fiji'den buraya Brezilya'ya ait *Namorados* adlı yük gemisiyle geldiğinden beri *Musket*'ta kalıyormuş. Doktor şimdi, varışı çok gecikmiş olan, Avustralya yapımı, *Nellie* adlı fok gemisinin gelip onu Sydney'e götürmesini bekliyor. Sömürgeye vardığında, memleketi Londra'ya dönmek için bir yolcu gemisinde yer arayacak.

Dr. Goose'la ilgili kanaatim hem haksız, hem de erken olmuş. Benim mesleğimde ilerleyebilmek için insanın Diyojen kadar şüpheci olması gerekir ama bu şüphecilik bazen kişinin karşısındaki, hemen göze çarpmayan erdemleri görmesine mani olabilir. Doktor'un kendine has tuhaflıkları var ve bunları bir damla Portekiz *pisco*su (asla fazla kaçırmıyor) karşılığında memnuniyetle anlatıyor; ama Sydney'nin doğusuyla Valparaiso'nun batısındaki bu enlemde, benim dışımdaki tek centilmen olduğunu kabul etmem gerek. Belki ona Sydney'deki Partridge'lere götürmesi için bir tavsiye mektu-

bu bile yazabilirim; Dr. Goose'la sevgili Fred aynı hamurdan yoğrulmuş.

Kötü hava sebebiyle sabah yürüyüşüne çıkamadığım için turba kömürü ateşinin başında hikâyeler anlattık ve saatler dakikalar gibi geçti. Uzun uzun Tilda'yla Jackson'dan, bir de San Francisco'daki "altına hücum"la ilgili korkularımdan söz ettim. Sonra sohbetimiz memleketimden Yeni Güney Galler'de üstlendiğim noterlik görevine, oradan da Leeches ve Locomotives yoluyla Gibbon, Malthus ve Godwin'e atladı. Böyle nazik sohbetler, *Propethess*'te eksikliğini derinden hissettiğim bir hoşluk: doktor da hakiki bir bilge. Üstüne üstlük, *Propethess* limandan ayrılana ya da *Nellie* gelene dek bizi oyalayacak, çok güzel bir fildişi satranç takımı var.

9 Kasım, Cumartesi ~

Güneş, bir gümüş dolar gibi pırıl pırıl doğdu. Bizim uskuna, Körfez'de hâlâ acıklı bir manzara oluşturuyor. Bir Hint savaş kanosu sahilde karina ediliyor. Henry'yle ben tatil havasında "Şölen Kumsalı"na doğru yola koyulduk, Bay Walker için çalışan hizmetçiye gamsızca selam verdik. Asık suratlı kız bir çalıya çamaşır asıyordu; bizi görmezden geldi. Teni, kanında bir miktar Siyahilik olduğunu gösteriyor; herhalde annesi, orman ahalisinin pek de uzak akrabası değilmiş.

Hint köyünün aşağısından geçerken duyduğumuz bir "vızıltı" merakımızı uyandırdı, kaynağını bulmaya karar verdik. Yerleşim yerinin etrafı kazıklardan yapılma bir çitle çevrili; bu çit o kadar çürümüş ki, insan istese kendine bir düzine giriş yolu bulabilir. Tüysüz bir dişi köpek başını kaldırdı ama dişleri dökülmüştü, ölmek üzereydi, havlamadı. *Ponga* kulübelerinin (dallardan, toprak duvar ve hasır tavandan müteşekkil) oluşturduğu bir dış halka, oyma lento parçaları

ve gelişigüzel yapılmış verandaları olan ahşap "asilzade" evlerinin çevresini sarmış. Bu köyün merkezinde, biri herkesin içinde kırbaçlanıyordu. Henry'yle ben orada bulunan yegâne Beyazlardık, ama olayı izleyen Hintliler, üç kast halinde birbirlerinden ayrılmışlardı. Tüylü bir pelerin içindeki reis tahtında oturuyor; dövmeli eşraf, karıları ve çocuklarıyla orada hazır bulunuyordu; sayıları toplam otuz kadardı. Kestane rengi efendilerinden daha esmer ve kirli, sayıları da efendilerinin yarısından az olan kölelerse çamurun içine çömelmişlerdi. Akraba evliliği mahsulü, hantal güruh! Çiçekbozuğu suratları *haki-haki* çıbanlarıyla kaplı bu zavallılar, karşılarında infaz edilen cezayı o tuhaf, arılarınkine benzer "vızıltı" dışında bir tepki vermeden seyrediyorlardı. Empati miydi, kınama mı; bu uğultunun manasını anlayamadık. Kırbaçlayan, cüssesi değme boksörün gözünü korkutabilecek bir insan azmanıydı. Bu vahşi adamın kaslarının her bir santimine büyüklü küçüklü kertenkele dövmeleri kazınmıştı – derisi iyi para ederdi ama onun derisini yüzme işini Hawaii'nin bütün incileri karşılığında bile yapmam! Saçları geçirdiği zor yıllar yüzünden kırlaşmış, acınası haldeki tutsak, A biçimindeki bir çerçeveye çırılçıplak bağlanmıştı. Vücudu, derisini yüzen her bir darbeyle sarsılıyordu; sırtı kanlı harflerle kaplı bir parşömeni andırıyordu; ama hiçbir duygu yansıtmayan yüzünde, şimdiden Tanrı'nın himayesine girmiş bir şehidin sükûneti vardı.

İtiraf etmeliyim ki, tutsağın sırtına inen her kırbaç darbesinde bayılacak gibi oldum. Sonra tuhaf bir şey oldu. Kırbaçlanan vahşi, öne düşmüş olan başını kaldırdı, gözleriyle *gözlerimi* buldu ve bana esrarengiz, dostane bir aşinalıkla baktı! Çoktandır karşılaşmadığı bir arkadaşını Kraliyet Locasında gören; seyircilere fark ettirmeden arkadaşına onu tanıdığını belirten bir bakış atan bir tiyatro oyuncusu gibiydi. Dövmeli bir "kara adam" yanımıza geldi, orada istenmediğimizi belirt-

mek için nefrit hançerini salladı. Tutsağın suçunun mahiyetini sormak istedim. Henry kolunu omzuma doladı. "Gel, Adam, aklı başında insan bir hayvanla avının arasına girmez."

10 Kasım, Pazar ~

Bay Boerhaave çok güvendiği haydut çetesinin ortasında, Lord Anakonda ve küçük yılanlarını andırır biçimde oturuyordu. Alt kattaki pazar "kutlamaları" ben kalkmadan başlamıştı. Tıraş olmak için su bulmaya gittiğimde, tavernayı, Walker'ın ağına düşürüp o anda düzenlenmiş bir *umumhaneye* hapsettiği zavallı Hintli kızlarla yatmak için sırasını bekleyen gemicilerle dolu buldum. (Rafael bu âleme katılmamıştı.)

Pazar orucumu bir kerhanede açacak değildim. Henry de durumdan benim kadar iğrenmişti; böylece kahvaltıdan vazgeçtik (şu an hizmetçi şüphesiz başka işlere koşuluyordu) ve orucumuzu açmadan, ibadet için şapele doğru yola çıktık.

Daha iki yüz metre gitmemiştik ki *Musket*'taki odamda, içeri dalabilecek sarhoş gemicilerin rahatlıkla görebileceği şekilde masanın üstünde duran bu günlüğü dehşetle hatırladım. Günlüğün güvenliğinden (ve kendi güvenliğimden; ya Bay Boerhaave'in eline geçerse?) endişelenerek, günlüğü daha sağlam bir yere saklamak için geri döndüm. Dönüşüm kulaklara varan ağızlarla karşılandı, ben de "iti an çomağı hazırla" durumu yarattığımı sandığım bu sırıtışların gerçek sebebini, odamın kapısını açtığımda öğrendim: Bay Boerhaave'in ayı gibi kaba etleri *benim* yatağımda, Sarışın Zenci'ye binmiş halde, *iş üstünde*! O şeytan Hollandalı özür diledi mi peki? Ne gezer! Mağdur tarafın kendisi olduğuna kanaat getirerek, "Çek git buradan, Bay Kalemçük! Yoksa kitabını s——m, o düzenbaz Yanki gaganı orta yerinden kırarım!" diye kükredi.

Günlüğümü kapıp aşağıya indiğimde, orada toplanmış eğlenmekte olan Beyaz vahşilerin alaylarıyla karşılandım. Walker'ı, özel oda parası ödediğimi ve odanın ben orada yokken bile özel kalmasını beklediğimi söyleyerek payladım, ama o dolandırıcı yalnızca, "çeyrek saat boyunca ahırındaki en güzel kısrağa" üçte bir indirimle "binmem"i teklif etmekle yetindi. İğrenmiş halde, ona bir koca ve baba olduğumu hatırlattım ve çiçekbozuğu orospularıyla yatıp gururumu ve edebimi lekelemektense ölmeyi yeğleyeceğimi belirttim. Walker kendi biricik kızlarına bir daha "orospu" dersem "gözlerimi süslemek"le tehdit etti beni. Dişsiz yılanlardan biri, bir eşe ve çocuğa sahip olmak tek bir erdemse, "Aa, Bay Ewing, o zaman ben senden on kat daha erdemliyim!" diyerek benimle dalga geçti ve görmediğim bir el, üstüme bir maşrapa dolusu *sheog* boca etti. Sıvının yerini daha sert bir şey almadan geri çekildim.

Şapelin çanı Ocean Bay'in içinde Tanrı korkusu olan sakinlerini çağırıyordu; ben de oraya, Henry'nin beklediği yere doğru seğirttim. Bir yandan da az önce pansiyonda tanık olduğum çirkin olayları unutmaya çalışıyordum. Şapel, eski bir banyo küveti gibi gıcırdıyordu; cemaatse iki elin parmaklarını ancak geçer sayıdaydı; ama hiçbir seyyah susuzluğunu çöldeki bir vahada, bu sabah Henry'yle benim ibadet ettiğimiz kadar minnet duyarak gidermemiştir. Şapelin Lutherci kurucusu on kış önce ölüp şapelin mezarlığına gömülmüş, o zamandan beri yerine kimse atanıp da mihrabın başına geçmemiş. Bu yüzden, cemaatin mezhebi Hıristiyan inançlarıyla dolu karman çorman bir pazar torbası gibiydi. Cemaatin okuma yazma bilen yarısı Kitabı Mukaddes'ten pasajlar okuyordu, biz de yüksek dini mahkemenin öngördüğü bir iki ilahiye katıldık. Bu avam sürüsünün önderi, Bay D'Arnoq denen adam, mütevazı haçın altında durarak Henry ve beni de kendisine katılmaya davet etti. Geçen haftaki fırtınadan kur-

tulmama duyduğum minnetle Luka'nın 8. babından okumaya başladım, "Yanına geldiler, onu uyandırıp dediler: Üstat, üstat, helâk oluyoruz! İsa uyanıp yeli ve suyun çalkanmasını azarladı; ve onlar durdu, ve limanlık oldu."[1]

Henry, değme eğitimli tiyatrocuya taş çıkaracak toklukta bir sesle Sekizinci Mezmur'u okudu: "Ellerinin işleri üzerine ona saltanat verdin; Bütün şeyleri, Hep koyunları ve sığırları, Ve kır hayvanlarını da, Gökün kuşlarını ve denizin balıklarını, Denizin yollarında dolaşanların hepsini, Onun ayakları altına koydun."[2]

Bacadaki rüzgâr dışında kimse orgla *Magnificat* çalmadı, uğuldayan martılar dışında kimse *Nunc Dimittis* söylemedi, ama ben Yaradan'ın yine de hoşnut olduğunu düşündüm. Gizemler ve mücevherlerle bezenmiş daha yeni kiliselerden ziyade, Roma'daki ilk Hıristiyanlara benziyorduk. Bunu toplu dua takip etti. Cemaat patateslerine böcekler musallat olmaması için, ölü bir çocuğun ruhuna merhamet gösterilmesi için, yeni bir balıkçı teknesinin kutsanması için *doğaçlama* dualar ettiler. Henry, Chatham Adası'ndaki Hıristiyanların biz misafirlere gösterdiği misafirperverlik için şükretti. Ben de bu hislere katıldım ve uzun süren yokluğumda Tilda, Jackson ve kayınpederimin sağlığının yerinde olması için dua ettim.

Ayinden sonra, şapelin ihtiyar "orta direği" Bay Evans büyük bir içtenlikle doktorla benim yanıma geldi; Henry'le beni iyi yürekli karısıyla (ikisi de sağırlık engelini yalnızca sorulduğuna *inandıkları* sorulara cevap verip yalnızca verildiğine *inandıkları* cevapları kabul ederek aşıyorlardı – bu birçok Amerikalı avukat tarafından benimsenen bir taktikti) ve ikiz oğulları Keegan ve Dyfedd'le tanıştırdı. Bay Evans, bize

1. Luka'ya Göre İncil, Yeni Ahit, *Kitabı Mukaddes*, Kitabı Mukaddes Şirketi, İstanbul 1998, s. 67 (ed.n.)

2. Mezmurlar, Eski Ahit, *Kitabı Mukaddes*, Kitabı Mukaddes Şirketi, İstanbul 1998, s. 543 (ed.n.)

birkaç kilometre uzaktaki bir burun olan Port Hutt'ta ikamet eden vaizimiz Bay d'Arnoq'u her hafta yakındaki evlerine yemeğe davet etme âdeti olduğunu söyledi. Acaba biz de Pazar Yemeği'ne katılır mıydık? Henry'ye *Musket*'taki Gomore'yi çoktan anlattığım ve midelerimizden gelen "İsyan!" haykırışını duymakta olduğum için Evansların lütfunu minnetle kabul ettik.

Ev sahiplerimizin Ocean Bay'den yaklaşık bir kilometre uzaktaki fırtınalı bir vadiye inşa edilmiş olan çiftliği sade ama yakınlardaki adacıklarda bulunan birçok talihsiz teknenin belini kıran o cehennemi fırtınalara karşı koyabilecek sağlamlıktaydı. Salonu, ikizlerin on altıncı doğum günlerinde öldürdükleri devasa yaban domuzunun başı (sarkık bir çene ve miskin gözlerden mustaripti bu baş) ve uyurgezer bir büyükbaba saati (benim cep saatimle arasında saatlerce fark vardı. Yeni Zelanda'dan ithal edilen değerli şeylerden biri doğru vakitti, orası kesin) işgal etmişti. Hintli bir rençber, camdan efendisinin misafirlerini izliyordu. Hayatımda bu kadar pejmürde bir *renegado* görmemiştim, ama Bay Evans bu çeyrek zenci melezi "Barnabas"ın, "şimdiye kadar iki ayak üstünde koşan en hızlı çoban köpeği" olduğuna yeminler etti. Keegan'la Dyfedd kıvır kıvır saçlı, dürüst, koyun gütme işinde (ailenin iki yüz baş koyunu var) yetiştirilmiş çocuklar; ikisi de hayatlarında ne "Şehir"e (adalılar Yeni Zelanda'yı böyle adlandırıyor) inmiş, ne de babalarından aldıkları, şöyle böyle okuyup yazabilmelerine imkân sağlayan Kitabı Mukaddes dersleri dışında okula gitmiş.

Bayan Evans şükran duası etti ve ben de Konsolos Bax ve Partridge'lerle Beaumont'ta yediğim veda yemeğinden beri yediğim en güzel yemeği (tuzla, kurtla ve küfürle bozulmamış) tattım. Henry bizi Londra ve Polinezya'da tedavi ettiği, kimi meşhur kimi mütevazı hastaların hikâyeleriyle eğlendirirken, Bay D'Arnoq Chatham Adası'nda geçirdiği on yılda

gördüğü gemilerin hikâyelerini anlattı. Ben de kendi adıma bu Amerikalı noterin, Kaliforniya'da işleme konmuş bir mirasın lehdarının yerini tespit etmeye çalışırken aştığı zorluklardan söz ettim. Koyun etinden yapılma yahnimizi ve elmalı çöreklerimizi, Bay Evans'ın balina avcılarıyla takas etmek için ürettiği birayla birlikte silip süpürdük. Keegan'la Dyfedd besi hayvanlarıyla, Bayan Evans ise mutfak işleriyle ilgilenmek üzere yanımızdan ayrıldılar. Henry, misyonerlerin şu an Chatham adalarında aktif olup olmadıklarını sordu; bunun üzerine Bay Evans'la Bay D'Arnoq birbirlerine baktılar, Bay Evans, "Yok, Maoriler biz *Pakeha*ların, Moriorilerini çok fazla medeniyetle bozmamıza iyi gözle bakmıyor" dedi.

"Çok *fazla* medeniyet"in bir rahatsızlık yaratmasının mümkün olup olmadığını sordum. Bay D'Arnoq bana, "Horn'un batısında Tanrı yoksa, sizin anayasanızdaki *Bütün insanlar eşit yaratılmıştır* sözleri de geçerli değildir, Bay Ewing" dedi. "Maori" ve "Pakeha" isimlerini *Propethess*'in Adalar Koyu'ndaki misafirliğinde duymuştum duymasına, ama "Moriori"nin kimi veya neyi temsil ettiğini öğrenmek istedim. Sorularım, Chatham'daki Aborijinlerin gerileme ve çöküşlerini anlatan, tarihi Pandora'nın Kutusu'nu açtı. Pipolarımızı yaktık. Bay D'Arnoq'un hikâyesi ancak üç saat sonra, karanlık çöküp de Port Hutt'a giden engebeli yol görünmez hale gelmeden önce yola çıkmamız gerektiğinde kesildi. Bana kalırsa onun bu sözlü tarihi, Defoe ya da Melville'in kalemiyle aşık atabilecek bir deha örneğiydi; hikâyeyi, Morpheus'un izniyle sıkı bir uyku çektikten sonra bu sayfalara kaydedeceğim.

11 Kasım, Pazartesi ~

Şafak rutubetli ve güneşsiz. Koy balçıkla kaplı sanki ama Neptün'e şükürler olsun, hava *Propethess*'in tamirinin de-

vam etmesine müsaade edecek kadar yumuşak. Ben bunları yazarken yeni bir mizana direği yerine oturtuluyor.

Az önce Henry'yle birlikte kahvaltı yaparken, Bay Evans gizemli bir havayla yanımıza geldi ve doktor arkadaşımdan ısrarla taşlı bir bataklıktan geçerken attan düşen Bryden adında dul, münzevi komşusuna bakmasını istedi. Bayan Evans kadının başında bekliyordu ve dul kadının hayatının tehlikede olmasından endişe duyuyordu. Henry, doktor çantasını aldı ve hiç vakit kaybetmeden yola çıktı (ben de onunla gitmeyi teklif ettim, ama Bay Evans hoşgörü göstermem için yalvardı; hastaya, onu doktor dışında kimsenin o halde görmeyeceği konusunda söz vermişti.) Bu konuşmaları duyan Walker bana, dul kadının kapısının eşiğinden yirmi yıldır erkek cinsine mensup kimsenin geçmediğini söyledi; "Dr. Şarlatan'm orasını burasını ellemesine izin verdiğine göre o geçkin, buz kalpli cadalozun ölümünün yakın olması gerektiğine" inanıyordu.

Rēkohu (bu, Chatham adalarına verilen yerel isim) Moriorilerinin kökleri bugüne kadar sır olarak kalmış. Bay Evans, kanca burunları ve hep bükük duran dudaklarından dolayı, onların İspanya'dan sürülen Yahudilerin soyundan geldiği kanısında. Bay d'Arnoq'un tercih ettiği, Moriorilerin bu sapa adalarda kanoları parçalanan Maoriler oldukları yönündeki teori ise dillerinin ve mitolojilerinin benzerliklerine dayanıyor, bu yüzden de mantık *karatı* daha yüksek. Kesin olan bir şey varsa o da yüzyıllar, hatta binyıllarca herkesten uzak yaşadıktan sonra Moriorilerin, Van Diemen Toprakları'nda yaşayan kederli kuzenlerininki kadar ilkel bir yaşam sürdükleri. Gemi inşası (adalar arasındaki kanalları geçmek için kullanılan kaba saba örgü salların haricinde) ve denizcilik sanatları kullanılmaz olmuş. Bu kara ve sudan oluşan kürenin, başka ayakların çiğnediği başka topraklara da ev sahipliği yaptığı Moriorilerin aklından geçmemiş. Nitekim, dillerinde "ırk" an-

lamına gelen bir kelime yok ve Moriori sadece "İnsanlar" demek. Yolu adaya düşen balina avcıları buraya kasten üremeleri için domuzlar bırakana kadar bu adalara hiçbir memeli adım atmadığı için hayvancılık yapılmıyormuş. Bu bakir hallerinde Morioriler yiyecek arayıcılarmış; kabuklu deniz hayvanları topluyor, kerevit bulmak için dalıyor, kuş yumurtaları çalıyor, fokları mızrakla avlıyor, yosun topluyor, yenebilir bitkiler ve kökler bulmak için toprağı kazıyorlarmış.

Morioriler bu noktaya kadar, okyanusun Beyaz Adam'ın el sürmediği o sıkıcı "kör nokta"larında yaşayan keten etekli, kuş tüyü pelerinli putperestlerin yerel halinden başka bir şey değilmiş. Gelgelelim, Eski Rēkohu'nun en büyük özelliği, eşsiz barışçıl inançlarıymış. Kimsenin hatırlamadığı zamanlardan beri, Moriorili din adamları, kim bir insanın kanını dökerse onun kendi *mana*'sını öldürmüş olacağını söylermiş – yani, kendi onurunu, değerini, itibarını ve ruhunu. Hiçbir Moriori bu *makbul olmayan kişiye* kalacak yer, yiyecek vermez, onunla konuşmaz, hatta ona *bakmazmış*. Bu dışlanmış katil önündeki ilk kışı atlatsa bile yalnızlığın getirdiği umutsuzluk onu Cape Young'daki bir hava deliğine götürür, katil orada kendini öldürürmüş.

Bunu bir düşünün, diye ısrar etti Bay D'Arnoq. İki bin vahşi (Bay Evans'ın en iyi tahmini) *Öldürmeyeceksin* emrini hem sözleri, hem fiilleriyle kutsallaştırıyor ve Âdem'in Bilgi Ağacı'nın meyvesini tatmasından beri geçen altmış yüzyıl boyunca başka hiçbir yerde görülmeyen bir uyum yaratmak için sözlü bir "Magna Carta" oluşturuyor. Teleskop Pigmelere ne kadar yabancı bir kavramsa, savaş da Morioriler o kadar yabancı bir kavrammış. *Barış*, savaşlar arasındaki bir fasıla olarak değil, binlerce yıl bozulmayan türden bir barış bu ücra adalarda hüküm sürüyor. Eski Rēkohu'nun More'un Ütopya'sına, Versay ve Viyana'nın, Washington ve Westminster'ın savaşa aç genç prensleri tarafından yönetilen bizim Geliş-

miş Devletler'den daha yakın olduğunu kim inkâr edebilir ki? "Yalnızca burada" diye iddia etti Bay D'Arnoq, "o akıl almaz fantazmalar, yani soylu vahşiler kanlı canlı ortaya çıkmışlardır!" (Henry, sonradan *Musket*'a dönerken itiraf etti: "Bir mızrağı düz fırlatamayacak kadar geri kalmış bir vahşi ırkını asla 'soylu' olarak tanımlamazdım ben.")

Cam da barış da tekrarlanan darbeler altında kırılganlık gösterir. Moriorilere gelen ilk darbe, elli yıl önce HMS[3] *Chatham*'da görev yapan Yüzbaşı Broughton tarafından, Kral George adına Skirmish Bay'in çimenliğine dikilen İngiliz bayrağıydı. Üç yıl sonra, Broughton'ın keşfi Sydney ve Londra'daki harita ajanslarına ulaştı ve aralarında Bay Evans'ın babasının da bulunduğu az sayıda göçmen, gemisi batan denizciler ve "Yeni Güney Galler Sömürge Dairesi'yle hapishane şartları konusunda anlaşmazlığa düşen mahkûmlar" burada balkabağı, soğan, mısır ve havuç yetiştirmeye başladılar. Bunları ihtiyaç duyan fok avcılarına satıyorlardı; bu avcılar Moriorilerin bağımsızlıklarına inen ikinci darbeydi, çünkü kıyıya vuran dalgaları fokların kanıyla pembeye dönüştürüyor, yerlilerin refaha ulaşma umutlarını yerle bir ediyorlardı. (Bay D'Arnoq, şu aritmetikle ulaşılan kârın bir resmini çizdi – tek bir fokun derisi Canton'da 15 şilin ediyordu ve bu öncü avcılar, *gemi başına* iki binden fazla fok derisi topluyordu!) Birkaç yıl içinde artık foklar yalnızca uzaklardaki kayalıklarda bulunur oldu ve "fok avcıları" da patates yetiştirme, koyun ve domuz besisi işine döndü. O kadar ki artık Chatham adalarına "Pasifik'in Bahçesi" deniyordu. Bu *sonradan olma* çiftçiler, yeraltındaki turba kömüründe mevsimler boyunca için için yanacak çalı ateşleriyle arazileri temizliyor, bu ateşler yağmursuz dönemlerde ortaya çıkıp sürekli felaketler yaşanmasına sebep oluyordu.

3. Her ya da His Majesty's Ship (HMS): "Majestelerinin Gemisi"; İngiltere'de kraliyete bağlı gemilerin adının önüne eklenen kısaltma (ed.n.)

Moriorilere inen üçüncü darbe, şimdi gemilerinin karina edilmesi, onarılması ve kuvvet kazanmak için Ocean Bay, Waitangi, Owenga ve Te Whakaru'ya büyük gruplar halinde uğrayan balina avcılarıydı. Balina avcılarının kedileri ve sıçanları Mısır'ın Felaketleri'ni andırır biçimde çoğalmış ve oyuklarda yuva kuran, yumurtaları Moriorilerin geçimi için çok değerli olan kuşları yemişlerdi. Dördüncüsü ise, Beyaz medeniyeti ne zaman yakına gelse koyu renkli ırkları kırıp geçiren çeşitli hastalıkların Aborijin nüfusunu iyice azaltmasıydı.

Yeni Zelanda'dan gelen, Chatham adalarını yılanbalıklarıyla dolu gölleri, kabuklu deniz hayvanlarıyla kaplı körfezleri ve ne savaştan ne silahlardan haberi olan sakinleriyle tam bir cennet olarak tanımlayan raporlar olmasaydı Morioriler belki de bütün bu talihsizliklere göğüs gerebilirdi. Taranaki Te Ati Awa Maori'nin iki klanı olan Ngati Tama ve Ngati Mutunga'ya (Bay D'Arnoq, Maori soyağacının her bir dalının Avrupa eşrafının büyük hürmet ettiği soyağaçları kadar girift olduğu konusunda bizi temin etti, o kadar ki o cahil ırka mensup herhangi bir oğlan dedesinin dedesinin adını ve "mevki"ini anında hatırlayabilirmiş) bu söylentiler, son zamanlarda yaşanan "Musket Savaşları" esnasında kaybedilen, atalarından kalma arazi parçalarının tazmin edileceğine dair vaatler gibi gelmiş. Moriorilerin sabrını, *tapu*yu[4] ihlal etmek ve kutsal mekânları yağmalamak suretiyle ölçmeleri için casuslar yollanmış. Morioriler bu kışkırtmalara Rabbin emrettiği gibi "öbür yanaklarını dönerek" yanıt vermiş ve mütecavizler Yeni Zelanda'ya dönüp Moriorilerin görünüşteki pısırıklığını doğrulamış. Dövmeli Maori *fatihleri*, tek gemili donanmalarını *Rodney* adlı iki direkli gemideki, 1835'in son aylarında dokuz yüz Maori'yi ve yedi savaş kanosunu patates tohumu, ateşli silahlar, domuzlar, büyük miktarda işlenmiş keten ve bir top karşılığında iki seferde taşımaya razı olan Albay Hare-

4. Maoriler için dinsel ya da batıl açıdan günah/yasak olan şey (ed.n.)

wood sayesinde bulmuşlardı. (Bay D'Arnoq, Harewood'la beş yıl önce, bir Bay of Islands tavernasında, pinti bir yaşam sürerken karşılaşmış. Adam önce *Rodney*'nin Harewood'u olduğunu inkâr etmiş, sonra da Siyahları taşımaya mecbur edildiğine yemin etmiş ama bu mecburiyetin ona nasıl uygulandığı konusunda açık bir cevap vermemiş.)

Rodney kasım ayında Port Nicholas'tan yola çıkmış, ama altı günlük seyahat boyunca ambarda kendi dışkılarının içinde tıkış tıkış duran, deniz tutmasıyla baş etmeye çalışan, bir damla sudan bile mahrum kalan beş yüz erkek, kadın ve çocuktan oluşan putperest yükü, gemi Whangatete Körfezi'ne demir attığında o kadar zayıf düşmüş ki *isteseler* Morioriler bile bu savaşçı kardeşlerini katledebilirmiş. Ama bu İyi Samiriyeliler, kan dökerek *mana*'larını yıkmak yerine, Rēkohu'nun artık azalmış nimetlerini paylaşmayı, hasta ve can çekişmekte olan Maorilere bakıp onları tekrar sağlıklarına kavuşturmayı tercih etmişler. "Maoriler daha önce Rēkohu'ya gelmişlerdi" diye açıkladı Bay D'Arnoq, "ama sonra geri dönmüşlerdi, bu yüzden Morioriler sömürgecilerin onları yine rahat bırakacağını sandı."

Albay Harewood Yeni Zelanda'dan dört yüz Maori daha getirince, Morioriler cömertliklerinin karşılığını aldılar. Şimdi bu yabancılar "Topraklara Sahip Olmak İçin O Topraklarda Yürümek" diye tercüme edilebilecek bir Maori töreni olan *takahi* ile Chatham'ın kendilerine ait olduğunu iddia ediyorlardı. Böylece Eski Rēkohu bölünmüş ve Moriorilere artık Maorilerin kölesi oldukları bildirilmiş. Aralık ayının ilk günlerinde ayaklanan birkaç düzine Aborijin baltalarla katledilmiş. Maoriler, "sömürgeciliğin karanlık sanatları"nda İngilizlerin yetenekli öğrencileri olduklarını kanıtlamış.

Chatham Adası, Te Whanga adındaki doğu yönüne uzanan, nerdeyse bir içdeniz denebilecekken gölcüğün Te Awapatiki'deki "dudakları" vasıtasıyla sular yükseldiğinde okyanus-

tan beslenen, geniş bir tuzlu bataklık gölcüğünü de içine alır. On dört yıl önce Moriori erkekleri bu kutsal arazide bir toplantı yapmış. Bu toplantı üç gün sürmüş, amacı da şu soruyu cevaplamakmış: Maori kanı dökmek de *mana*'nın yıkılması anlamına gelir mi? Gençler, Barış inanışının, ataları hakkında hiçbir şey bilmedikleri yabancı yamyamları kapsamadığını iddia etmiş. Morioriler ya öldürecek ya da öleceklermiş. Yaşlılarsa ödün verme yanlısıymış, çünkü Morioriler kendi topraklarıyla *mana*'larını korudukları sürece, tanrıları ve ataları onlara zarar gelmesine izin vermezmiş. "Düşmanınızı kucaklayın ki" diye ısrar etmiş yaşlılar, "size saldıramasın." (Henry hazırcevaplığıyla derhal, "Düşmanınızı kucaklayın ki" dedi, "hançerinin böbreklerinizi gıdıkladığını hissedebilesiniz.")

Yaşlılar o günkü tartışmayı kazanmış ama bunun pek bir önemi yokmuş. "Sayıca üstünlük onlarda olmayınca" diye anlatmaya devam etti Bay D'Arnoq, "birçok bahtsız İngiliz ve Fransız'ın mezarlarından tanıklık edebileceği gibi, Maoriler ilk ve en sert saldırıyla üstünlüğü ele geçirecekti." Ngati Tama ve Ngati Mutunga da kendi ihtiyar heyetini toplamış. Moriori erkekleri toplantılarından döndüklerinde pusuya düşürülmüşler, kâbuslarının bile ötesinde bir haysiyetsizlikte kasaplıkla, yakılan köylerle, yağmalarla, kumsalda sıralar halinde kazığa oturtulmuş erkek ve kadınlarla, gizlendikleri deliklerde av köpekleri tarafından kokuları alınıp parçalanan çocuklarla yüz yüze gelmişler. Bazı reisler ertesi günü düşünerek, sağ kalanların içine dehşet dolu bir itaat hissi salmaya yetecek sayıda kişiyi katletmekle yetinmiş. Diğer reisler kendinlerine hâkim olmamış. Waitangi Kumsalı'nda elli Moriori'nin başı kesilmiş, etleri kemiklerinden ayrılmış, keten yapraklarına sarılarak devasa toprak fırınlarda yerelması ve tatlı patatesle birlikte pişirilmiş. Eski Rēkohu'nun son günbatımını gören Moriorilerin yarısı bile, Maorilerin gündoğumunu görecek kadar yaşayamamış. (Bay D'Arnoq, "Şimdi hayatta olan saf-

kan Moriorilerin sayısı yüzden bile az" dedi kederli bir havayla. "İngiliz Krallığı *kâğıt* üstünde bu insanları yıllar önce köleliğin boyunduruğundan kurtardı ama Maoriler kâğıda mağıda aldırmaz. Vali Konağı'ndan deniz yoluyla bir haftalık uzaklıktayız ve Majesteleri Chatham'a hiç asker yerleştirmiyor.")

Katliam sırasında Beyazların niçin Maorileri durdurmadığını sordum.

Bay Evans artık uyuklamıyordu ve sandığımın yarısı kadar bile sağır değildi. "Maori savaşçılarını kana susamış halde gördünüz mü hiç, Bay Ewing?"

Görmediğimi söyledim.

"Ama kana susamış köpekbalıkları görmüşsünüzdür, değil mi?"

Gördüğümü söyledim.

"Ona benziyor işte. İçinde köpekbalıklarının kaynadığı sığ sularda çırpınan, kanlar içinde bir ineği hayal edin. Ne yapmalı – sudan uzak mı durmalı, yoksa köpekbalıklarının çenelerini kapatmaya mı çalışmalı? Bizim seçeneklerimiz de bunlardı. Ah, kapımıza gelenlere yardım etmedik değil –çobanımız Barnabas onlardan biriydi– ama o gece dışarı çıksak bizi bir daha gören olmazdı. Unutmayın, o zamanlar Chatham'daki biz Beyazların sayısı elliden azdı. Toplamda dokuz yüz Maori. Maoriler *Pakeha*'ya uyar, Bay Ewing, ama bizden nefret ederler. Bunu hiç unutmayın."

Bunlardan nasıl bir ahlak dersi çıkarmalı? Barış, Rabbimiz tarafından ne kadar sevilse de, ancak komşularınız da sizin gibi vicdanlıysa esas erdemlerden biri sayılır.

Gece ~

Bay D'Arnoq'un ismi *Musket*'ta pek hoş karşılanmıyor. Walker bana onun için, "Bir Beyaz Siyah; kanı karışık, kırma

bir adam" dedi. "Onun *ne* olduğunu kimse bilmiyor." Barın altında yaşayan tek kollu çoban Suggs, bu ortak tanıdığımızın başka devletin bayrağı altında saklanan Bonapart yanlısı bir general olduğuna yeminler etti. Başka biriyse onun bir Leh olduğuna ant içti.

Moriori kelimesi de burada pek hoş karşılanmıyor. Sarhoş bir Maori melezi bana, Aborijinlerin bütün geçmişinin o "yaşlı, kaçık Lutherci" tarafından uydurulduğunu ve Bay D'Arnoq'un Morioriler konusunda Chatham'ın gerçek sahipleri olan, hatırlanamayacak kadar eski zamanlardan beri kanolarıyla buraya gelip giden Maoriler aleyhine yaptığı arsa dolandırıcılığı iddialarını haklı çıkarmak için vaaz verdiğini söyledi. Yabandomuzu yetiştiricisi olan James Coffee, Maorilerin bize yer açmak için bir vahşi hayvan ırkının kökünü kazıyarak Beyaz Adam'a hizmette bulunduğunu söyledi ve Rusların da benzer bir şekilde, "Sibiryalı postlarını yumuşatmak için" Kazakları[5] eğittiğini ekledi.

Buna karşı çıktım, misyonumuz Siyah ırkların kökünü kazımak değil, onları dinlerini değiştirmek yoluyla *medenileştirmek* olmalı; ne de olsa onlar da Tanrı'nın elinden çıktılar. Tavernadaki herkes "duygusal Yanki saçmalıklarım!"dan dolayı sözle bana saldırdı. "En iyileri bile domuz gibi ölmeye layık!" diye bağırdı birisi. "Siyahlar *bir tek* lanet kırbacın dilinden anlar!" Bir başkası: "Biz İngilizler imparatorluğumuzda köleliği kaldırdık – hiçbir Amerikalı bu kadarını bile söyleyemez!"

Henry'nin duruşu ise en hafif deyimle muğlaktı. "Yıllarca misyonerlerle çalıştıktan sonra şunu söyleyebilirim, bana kalırsa çabaları can çekişen bir ırkın ıstırabını on ya da yirmi yıl daha uzatmaktan başka işe yaramıyor. Merhametli bir

5. Kazaklar, Ukrayna ve Güney Rusya yerli halklarının karışımı ile 15. yüzyıl dolaylarında Don ve Dinyeper nehirleri civarında ortaya çıkan bir etnik topluluktur. Kazaklar'ın Bugün Kazakistan'da yaşayan Türk topluluğuyla bir ilgileri yoktur (ç.n.)

çiftçi, iş göremeyecek kadar yaşlanmış sadık bir atı vurur. İnsancıl kişiler olarak görevimiz, soylarının tükenmesini *hızlandırarak* bu vahşilerin acılarına son vermek değil midir? Kızılderilileri düşün, Adam, siz Amerikalıların tekrar tekrar feshettiği, ihlal ettiği antlaşmaları düşün. Vahşileri bir kerede kafalarına vurup öldürmek ve işi bitirmek daha insani ve daha dürüstçe değil mi?"

Ne kadar insan varsa o kadar da doğru var. Zaman zaman, kendi noksan suretlerinin arasına gizlenmiş, daha doğru bir Doğru'yu görür gibi oluyorum ama yaklaştığımda kımıldıyor ve muhalefetin dikenli bataklığının derinlerine iniyor.

12 Kasım, Salı ~

Kibar kaptanımız Molyneux, ev sahibimle beş fıçı tuzlanmış et üzerine pazarlık yapmak için gelip (mesele bağıra çağıra oynanan ve kaptanın kazandığı bir el *trentuno*yla çözümlendi) *Musket*'ı varlığıyla şereflendirdi. Kaptan Molyneux, tersanedeki işleri denetlemeye dönmeden önce Henry'yle odasında özel konuşmak isteyerek beni çok şaşırttı. Ben bu satırları yazarken onlar istişareye devam ediyorlar. Arkadaşım kaptanın despotluğu konusunda uyarıldı ama yine de bu durum hoşuma gitmiyor.

Daha sonra ~

Anlaşıldığı kadarıyla Kaptan Molyneux, tedavi edilmediği takdirde konumundan beklenen çeşitli melekelerine hasar verebilecek bir tıbbi dertten mustarip. Kaptan bu yüzden Henry'ye bizimle birlikte Honolulu'ya seyahat etmesini (yemekleri ve özel kamarası için ücret ödemeden), seyahat sonu-

na dek Gemi Doktoru ve Kaptan Molyneux'nun özel hekimi görevlerini üstlenmesini teklif etmiş. Arkadaşım Londra'ya dönme niyeti olduğunu açıklamış ama Kaptan Molyneux son derece ısrarcıymış. Henry bu konuyu düşüneceğine ve *Propethess*'in limandan ayrılış günü olarak belirlenen cuma sabahına kadar kararını vereceğine söz vermiş.

Henry kaptanın hastalığının ne olduğunu söylemedi, ben de sormadım, ama Kaptan Molyneux'nun gut hastalığına tutulduğunu anlamak için insanın Asklepios'un soyundan gelmesine lüzum yok. Arkadaşımın ağzı sıkılığı gözümde itibarını artırıyor. Henry Goose tuhaf eşyaların toplayıcısı olarak ne kadar garip bir kişilik sergilerse sergilesin, ben onun ibret alınacak bir şifacı olduğu kanısındayım ve kendi yararıma da olsa, Henry'nin kaptanın teklifine olumlu yanıt vermesini hararetle umuyorum.

13 Kasım, Çarşamba ~

Bir Katolik günah çıkarmak için nasıl papaza giderse ben de günlüğüme öyle geliyorum. Vücudumdaki çürükler, geçirdiğim bu olağandışı beş saatin hastalığımdan kaynaklanan, hasta yatağımda gördüğüm bir hayalden değil de gerçek olaylardan oluştuğuna ısrar ediyor. Bugün başıma gelenleri, gerçeklerden elimden geldiğince uzaklaşmadan anlatacağım.

Bu sabah Henry, süyeğini düzeltmek ve tekrar lapa koymak için bir kez daha dul Bryden'ın kulübesine gitti. Benise Konik Tepe diye bilinen, yüksekliğiyle Chatham Adası'nın "sapa köşeleri"ne en iyi bakışı vaat eden, Ocean Bay'in kuzeyindeki yüksek bir tepeye tırmanmaya karar verdim (benden yaşça daha olgun olan Henry, yamyamların kol gezdiği, gözden ırak adalarda boş boş dolaşmayacak kadar mantık sahi-

bi.) Ocean Bay'i sulayan yorgun çay beni bataklık çayırlardan, köklerle engebeleşmiş yamaçlardan geçirerek çok çürümüş, ağaç dallarıyla düğüm düğüm olmuş, birbirine girmiş bir bakir ormanın içine soktu; öyle ki bir orang-utan misali, dörtayak üstünde yukarılara tırmanmak zorunda kaldım. Aniden şakır şakır dolu yağmaya başladı ve ormanı çılgın temposuyla doldurdu, sonra başladığı gibi aniden sonra erdi. Tüyleri gece gibi kapkara ve uysallığı nerdeyse hakaret raddesine varan bir "Kara Gerdanlı Ardıçkuşu"nu gizlice izledim. Gözlerden saklı bir *tui* şarkı söylemeye başladı, ama ateşlenen hayal gücüm ona konuşma yeteneği atfetti: "Göze göz!" diye sesleniyordu, filizlerden, ince dallardan ve dikenlerden oluşan bu labirentte uçuşarak. "Göze göz!" Zorlu bir tırmanıştan sonra, Saat kim bilir kaçta –önceki gece cep saatimi kurmayı ihmal etmiştim–, oram buram yırtılmış ve çizilmiş olarak zirveye vardım. Bu adalara musallat olan kesif sis (Bay D'Arnoq'un söylediğine göre, Aborijinlerin kullandığı Rēkohu adı, "Sislerin Güneşi" anlamına geliyormuş) ben yukarı çıktıkça aşağıda kaldı, bu yüzden ulaşmak için didindiğim panorama pusun içinde kaybolan ağaç tepelerinden ibaretti. Çabalarıma pek değmemişti, orası kesin.

Konik Tepe'nin "zirve"si bir taş atımlık genişliğe sahip bir kraterdi ve zemini bir düzine ya da daha fazla *kopi* ağacının hüzünlü yapraklarının çok altında görünmez olan, sarp bir uçurumu çevreliyordu. Bu uçurumun derinliklerini yanımda halat ve kazma olmadan keşfe çıkmak istemezdim doğrusu. Kraterin ağzının etrafını dolaşıp Ocean Bay'e giden daha temiz bir yol ararken, bir *hu-ruuş!* sesiyle irkildim ve kendimi yere attım: — insan aklı boşluklardan nefret eder ve bu boşlukları hayaletlerle doldurma eğilimindedir; ben de ilk önce üstüme saldıran sivri dişli bir yabandomuzu, sonra mızrağını havaya kaldırmış, yüzünden ırkının atalarına ait bir nefret okunan bir Maori savaşçısı gördüm.

Oysaki beni ürküten şey yalnızca kanatları havayı yelkenli bir gemi gibi döven küçük bir albatrostu. Kuşun yarı saydam sisin içinde kayboluşunu izledim. Kraterin ağzından tam bir yarda uzaktaydım ama altımdaki toprak beni dehşete düşürerek yağ gibi çözüldü, bir anda kendimi katı bir zemine değil de bir çıkıntıya basar buldum! Öne doğru atılıp çaresizlikle otları tutmaya çalıştım ama bunlar parmaklarımın arasında koptu ve aşağı düştüm, kuyuya atılan bir kukla gibiydim! Boşlukta döne döne düştüğümü, bağırdığımı, dalların gözlerimi oymaya çalıştığını, perendeler attığımı, ceketimin bir çıkıntıya takılıp yırtıldığını, gevşemiş toprak parçalarını, çekeceğim acının beklentisini, yardım için ettiğim acil, yarım yamalak bir duayı, düşüşümü yavaşlatan ama durduramayan bir çalılığı, dengemi tekrar kazanmak için çaresizce çabaladığımı, kaydığımı ve en sonunda altımdaki *kara toprağın* karşılamak için bana doğru son hızla yükseldiğini hatırlıyorum. Yere çarpmamla birlikte vücudum hissizleşti.

San Francisco'da, kendi odama benzer bir yatak odasında, bulutsu yorganların ve yaz kokan yastıkların arasında yatmaktayım. Bodur bir hizmetkâr, "*Çok* aptal bir çocuksunuz, Adam" dedi. Tilda ve Jackson odama girdi ama mutluluğumu dile getirmek isterken ağzımdan İngilizce değil, bir Hint ırkına özgü, gırtlaktan gelen havlamalar çıktı! Karım ve oğlum benden utanıp bir at arabasına bindiler. Bu yanlış anlaşılmayı düzeltmek isteyerek arkalarından koştum ama araba ulaşamayacağım kadar uzaklaştı; ta ki ben bodur ağaçlarla kaplı bir alacakaranlıkta ve sessizlik içinde uyanana kadar. Çevremde her şey canlanıyor ve bana sonsuzluğu çağrıştırıyordu. Vücudumdaki çürükler, kesikler, kaslarım ve kollarımla bacaklarım, bir mahkeme salonundaki hoşnutsuz davacılar gibi homurdanıyordu.

Yaratılış'ın ikinci gününden beri o loş çukurun dibinde ya-

tan, yosun ve samanlardan bir yatak hayatımı kurtarmıştı. Kollarımla bacaklarımı ise melekler korumuştu sanki, çünkü tek bir kolum ya da bacağım bile kırılmış olsa orada kıskıvrak yatmak zorunda kalır, o çukurdan çıkamaz ve doğa şartları ya da hayvanların pençeleriyle sonumun gelmesini beklerdim. Ayağa kalkmayı başardıktan, şahsıma daha fena bir hasar gelmeden ne kadar uzun bir mesafe boyunca kaydığımı ve düştüğümü (bir pruva direğinin uzunluğu kadar) görünce, beni kurtardığı için Rabbime dua ettim, çünkü durumum gerçekten de "Sıkıntıda çağırdın ve seni kurtardım; Gök gürlemesi örtüsünde sana cevap verdim"[6] sözlerine uygundu.

Gözlerim karanlığa alıştı ve önüme akıldan silinmeyecek, korkutucu ve heybetli bir görüntü serdi. Bu daimi loşluğun içinden önce bir, sonra on, sonra yüzlerce çehre belirdi; zalim bir büyücünün dondurup hareketsiz kıldığı orman ruhlarını andıran bu yüzler, putperestler tarafından ağaç kabuklarına oyulmuşlardı. Bu ürkünç kabileyi gerektiği gibi betimleyecek sıfat bulamıyorum! Cansız suretler ancak bu kadar canlı olabilirdi. Başparmaklarımı, korkunç çehrelerinin çizgilerinde gezdirdim. Tarihöncesine uzanan inşaından beri, o anıt mezarda bulunan ilk Beyaz olduğuma hiç şüphem yok. Sanıyorum bu ağaç oymalarından en yenisi on yıllık, ama ağaçlar yaşlandıkça yayılıp şekilleri bozulan en eski oymalar, hayaletleri bile ölüp gitmiş putperestler tarafından yapılmış. Bu kadar eskiye dayanmaları, Bay D'Arnoq'un Moriorilerinin bu işte parmağı olduğunun kanıtı.

Bu büyülü yerde zaman geçip gitti ve ben "ağaç heykeller"in yaratıcılarının bu çukura girip çıkmak için bir yol bulmuş olmaları gerektiği bilgisinin verdiği cesaretle kaçış planımı uygulamaya koydum. Duvarlardan biri diğerlerinden daha az sağlam görünüyordu; ipliksi sarmaşıklar bir tür "halat donanımı" oluşturmuşlardı. Tam tırmanmaya ha-

6. Mezmurlar (81), Eski Ahit, *Kitabı Mukaddes*; Kitabı Mukaddes Şirketi, s. 589 (ed.n.)

zırlanırken kulağıma şaşırtıcı bir vızıltı geldi. "Kim var orada?" diye seslendim (bu bir putperest mabedindeki silahsız bir Beyaz için fazlasıyla fevri bir hareketti). "Kendinizi gösterin!" Sessizlik sözlerimi ve yankılarını yuttu, benimle alay etti. Hastalığım dalağımda hareketlendi. Vızıltıyı takip ettiğimde, kırılmış bir dala saplanmış bir yumrunun etrafında uçuşan sinekler gördüm. Yumruyu bir çam dalıyla dürttüm ve nerdeyse kusuyordum, çünkü yumru leş gibi kokan bir parça sakatattı. Kaçmak üzere döndüm ama sorumluluk duygusu, beni o ağaca saplanmış olan şeyin bir insan kalbi olduğu yönündeki kara şüphelerimi gidermeye itti. Ağzımı ve burnumu mendilimle örttüm, kesik organa elimdeki sopayla dokundum. Organ canlıymışçasına attı! İçimi yakıp kavuran Hastalığım omurgama tırmandı! Sanki bir rüyaymışçasına (ama rüya değildi!), yarı şeffaf bir semender mesken tuttuğu bu çürük et parçasının içinden çıktı ve elimdeki sopanın üstünde hızla ilerledi! Sopayı fırlatıp attım; semenderin nereye kaybolduğunu göremedim. Kanım hissettiğim korkuyla kaynıyordu; kaçmak için aceleyle seğirttim. Yazdığım kadar kolay olmadı; çünkü o baş döndürücü duvarlardan kaysam ve yeniden düşsem, şansım düşüşümü ikinci kez yumuşatmayabilirdi; ama taşa ayak konacak delikler oyulmuştu, Tanrı'ya şükürler olsun ki kraterin ağzına kazasız belasız ulaştım.

Dışarı çıkıp da kendimi yeniden o kasvetli gökyüzünün altında bulduğumda, bu *Musket*'taki kaba saba denizciler bile olsa, kendi rengimdeki insanların varlığını özledim ve o an için beni götüreceğini umduğum bir yön seçerek inişime başladım. Gördüğüm her şeyi bildirme yönündeki kararım (kanuni olmasa da fiili konsolos Bay Walker bir insan kalbinin çalındığından haberdar edilmeliydi elbette, değil mi?) Ocean Bay'e yaklaştıkça zayıfladı. Kime neyi anlatacağıma hâlâ karar vermiş değilim. Kalp herhalde bir domuza ya da

koyuna aitti. Walker ve benzerlerinin ağaçları kesip oyarak koleksiyonculara satmaları fikri vicdanımı rahatsız ediyor. Belki fazla duygusal davranıyorum, ama Moriorilere yapılacak bu son saygısızlığa alet olmak istemiyorum.*

Akşam. ~

"Dul Bryden'ın Şifacısı"ndan nezlelerine, verem dutlarına ve ödemlerine çare arayan adalıların alıkoyduğu Henry *Musket*'a dönmeden önce, Güneyhaçı gökyüzünde parlamaya başlamıştı bile. "Patatesler dolar olsaydı" diye eseflendi arkadaşım, "Nabukadnezar'dan bile zengin olmuştum!" Konik Tepe'de başıma gelen (ve bir hayli değiştirilerek anlattığım) talihsizlikler onu endişelendirdiği için yaralarımı muayene etmekte ısrarcı oldu. Daha erken saatlerde Hint hizmetçiye küvetimi doldurtmuş ve banyodan kendimi çok daha sağlıklı hissederek çıkmıştım. Henry, iltihaplarım için bir kavanoz merhem verdi ve karşılığında tek bir sent bile almayı reddetti. Bunun yetenekli bir tabibe danışmak için son şansım olduğundan endişelenerek (Henry, Kaptan Molyneux'nün teklifini reddetmek niyetinde) Hastalığım'la ilgili korkularımı anlattım. Henry beni dikkatle dinledi, nöbetlerimin ne sıklıkta geldiğini ve ne kadar sürdüğünü sordu. Tam bir teşhis için yeterli vakte ve tertibata sahip olmadığından hayıflandı ama San Francisco'ya döndüğümde bir an evvel tropik parazitler konusunda uzman bir hekime görünmemi tavsiye etti. (Böyle bir uzman bulunmadığını söylemeye içim el vermedi.)

Uyuyamıyorum.

* Babam ağaç oymalarından bana hiç bahsetmedi, ben bu bilgilere Giriş bölümünde bahsedilenlerden yola çıkarak ulaştım. Chatham Adası'ndaki Moriorilerin nesli artık tükendiği için bu bilgileri açığa çıkarmak onlara ihanet sayılmaz. –J.E.

14 Kasım, Perşembe ~

Sabah gelgitiyle yelken açtık. Bir kez daha *Propethess*'le yola çıktım ama geri döndüğüme sevindiğimi söyleyemem. Artık kamaramda üç koca kangal halat var ve ranzama ulaşmak için bunların üstüne tırmanmak zorundayım; zeminin bir inçi bile görünmüyor. Bay D'Arnoq, ikmalciye yarım düzine varil çeşitli erzak ve bir top yelken bezi (Walker bundan hiç hoşlanmasa da) sattı. Malların teslimini denetlemek, ödemeyi bizzat almak ve bana Tanrı'ya emanet ol demek için gemiye geldi. Güzel bir akşam olduğu için kamaramda çukura düşmüş iki adam gibi tıkış tıkış durmaktansa güverteye çıktık. Çeşitli meseleleri konuştuktan sonra el sıkıştık ve Bay D'Arnoq onu bekleyen, melez ırktan iki erkek hizmetçinin maharetle yönettiği kayığına bindi.

Bay Roderick, bana rahatsızlık veren halatların başka bir yere taşınması ricamı pek anlayışla karşılamadı, ne de olsa kendisi özel kamarasından ayrılıp (aşağıda belirttiğim sebeple) Körfez'deki İspanyol gemisinden "kapılmış" beş Kastilyalı ve sayıları artan vasıfsız denizcilerle birlikte tayfa kamarasına taşınmak zorunda kaldı. Kaptanları öfkeden kudursa da *Propethess*'e savaş açmaya kalkmadı –su alan hantal gemisiyle böyle bir muharebeden ancak kendisi zararlı çıkardı– Kaptan Molyneux'nün ondan daha fazla adam almamasına şükretmekten başka ne yapabilirdi ki? "Kaliforniya Yolcusu" kelimeleri altın değerinde; herkesi bir fenere uçan pervaneler gibi kendine çekiyor. Bu beş adam Bay of Islands'da gemiyi terk eden ve fırtınada kaybedilen denizcilerin yerini doldursa da, tam bir mürettebat oluşturmak için hâlâ birkaç adama ihtiyaç var. Finbar, Bay Roderick de artık tayfa kamarasında kaldığı için, içki içip hikâyeler anlatamayan adamların yeni düzenlemelerden şikâyetçi olduğunu söylüyor.

Kader beni güzelce tazmin etti. Walker'ın fahiş faturasını ödedikten sonra (o dolandırıcıya bir sent bile bahşiş vermedim) eşyalarımı tahta sandığıma yerleştiriyordum ki Henry beni, "Günaydın, Yol Arkadaşım!" diye selamlayarak içeri girdi. Tanrı dualarıma yanıt verdi! Henry Gemi Doktoru görevini kabul etti; artık bu yüzen çiftlikte arkadaşsız kalmayacağım. Vasıfsız denizciler o kadar geçimsiz katırlar ki, ellerinin altında kırıklarına süyek bağlayacak, enfeksiyonlarını tedavi edecek bir doktor olacağı için minnet duymaktansa, "Cıvadrada yürümeyi bile beceremeyen bir Gemi Doktoru taşıyoruz. Neyiz biz, Saltanat Kayığı mı?" gibi laflar ettikleri duyuluyor.

Kaptan Molyneux'nün, elinde baştan beri çok daha ferah bir kabin varken, benim gibi ücret karşılığı yolculuk eden bir beyefendiye acınası bir kamara vermesine gücendiğimi itiraf etmeliyim. Ama Henry'nin denize açılır açılmaz müthiş yeteneklerini Hastalığım'ı teşhis etmek için kullanmaya söz vermiş olması çok daha önemli bir sonuç. Hissettiğim rahatlamayı tarif edemem.

15 Kasım, Cuma ~

Cuma denizciler arasında uğursuz bir gün sayılmasına rağmen, gün ışırken yola çıktık. (Kaptan Molyneux, "Katolik denizci karıları batıl inançlar, Azizler Günü ve diğer saçma sapan şeylerle gönül eğlendirebilir ama *benim* işim kâr etmek!" diye hırlıyor.) Tayfa halat ve yelken takımıyla meşgul olduğundan, Henry'yle ben güverteye çıkmadık; güneyden gelen bir esinti havayı tazeliyor ama deniz kasvetli; gemi dün gece çok yalpalıyordu, bugünün de dünden geri kalır yanı yok. Günün yarısını Henry'nin ilaçlarını düzenlemekle geçirdik. Arkadaşım modern bir tabibin donanımının

yanı sıra İngilizce, Latince ve Almanca yazılmış birçok kitaba sahip. Bir kutunun içinde, üstü Yunan harfleriyle yazılmış, tıpalı şişelerde bir dizi toz "spektrum" var. Henry bunları çeşitli haplar ve merhemler yapmak için kullanıyor. Öğleye doğru kasara altındaki kapaktan dışarı baktık ve Chatham adalarını kurşuni ufukta mürekkep lekelerinden ibaret gördük, ama bir haftayı karada tatil yaparak geçirmiş insanlar için geminin yalpalaması ve baş kıç vurması güvenli değil.

Öğleden sonra ~

İsveçli Torgny kamaramın kapısını vurdu. Kaçamak davranışları beni şaşırttı ve merakımı uyandırdı, bu yüzden içeri girmesini söyledim. Bir halat "piramidi"ne oturdu ve fısıldayarak bir grup gemiciden bana bir teklif getirdiğini söyledi. "En iyi damarların, siz yerlilerin kendinize sakladığı gizli damarların nerede olduğunu bize söyleyin. Ben ve arkadaşlarım işi hallederiz. Siz de oturduğunuz yerden ganimetin onda birini alırsınız."

Torgny'nin Kaliforniya maden arazilerinden bahsettiğini anlamam biraz vakit aldı. Demek *Propethess* hedefine ulaştığında gemide geniş çaplı bir terk yaşanacaktı; kabul etmeliyim ki gemicilerin halini anlıyorum. Bunu söyledikten sonra Torgny'ye, on iki aydır uzaklarda olduğum için altın yataklarıyla ilgili hiçbir bilgim olmadığına dair yemin ettim ve söylentilere dayanarak bu "Yalancı Cennet"lerin bulunduğu noktaları gösteren bir haritayı karşılıksız olarak, memnuniyetle çizeceğimi belirttim. Sausalito, Benecia, Stanislaus ve Sacramento'nun bir *şemasını* çiziyordum ki kötücül bir ses konuştu. "Tam bir kâhinsiniz, değil mi, Bay Kalemçük?"

Boerhaave'nin koridorda yürüyüp kapımı açtığını duyma-

mıştık! Torgny korkuyla haykırdı ve böylece suçunu itiraf etmiş oldu. "Söyle bakalım" diye devam etti ikinci kaptan, "yolcumuzla ne işin var, Stockholm Çıbanı?" Torgny taş kesilmişti ama ben sinmeyecektim, o zorbaya Torgny karada izin yaparken zevkine varabilsin diye şehrimin "görülecek yerleri"ni tarif ettiğimi söyledim. Boerhaave kaşlarını kaldırdı. "Artık kara izinlerini de siz veriyorsunuz, öyle mi? Bu yaşlı kulaklar daha ne yeni haberler duyacak bakalım. Kâğıdı verin, Bay Ewing, sakıncası yoksa." Sakıncası vardı. Hollandalı'nın denizcilere armağanıma el koymaya hakkı yoktu. "Ah, kusura bakmayın, Bay Ewing. Torgny, *hediyenin* makbuzunu al." Kâğıdı perişan haldeki İsveçli'ye vermekten başka çarem yoktu. Bay Boerhaave, "Torgny, *hediyeni* derhal bana ver, yoksa ananın a——n [kalemim bu küfrü kaydetmek istemiyor] sürünerek çıktığına pişman olursun!" Utançtan yerin dibine giren İsveçli bu emre uydu.

"Çok eğitici" dedi haritama bakan Boerhaave. "Kaptan uyuz gemicilerimizi eğitmek için harcadığınız zahmetleri öğrendiğinde çok memnun olacak, Bay Ewing. Torgny, yirmi dört saat boyunca direk tepesi nöbeti tutacaksın. Bir şeyler yiyip içtiğin görülürse bu kırk sekiz saate çıkacak. Susarsan kendi ç——i iç."

Torgny kaçtı ama ikinci kaptanın benimle işi bitmemişti. "Bu sularda köpekbalıkları dolaşır, Bay Kalemçük. Lezzetli atıkları yemek için gemileri takip ederler. Bir keresinde bir yolcuyu yediklerini görmüştüm. O da sizin gibi güvenliğe aldırmıyordu, gemiden düştü. Çığlıklarını duyduk. Büyük Beyazlar yemekleriyle *oynarlar*, yavaş yavaş kemirirler, bir bacak koparırlar, bir yerden ısırık alırlar. O zavallı p——k sandığınızdan daha uzun süre hayatta kaldı. Bir düşünün bunu." Kamaramın kapısını kapattı. Bütün zorbalar ve despotlar gibi Boerhaave de adının çıkmasına sebep olan nefret dolu davranışlarıyla gurur duyuyor.

16 Kasım, Cumartesi ~

Kaderim karşıma yolculuk boyunca başıma gelen en büyük talihsizliği çıkardı! Tek arzusu huzur ve aklıselimlik olan Eski Rēkohu'nun gölgesi, *beni* şüphelere ve dedikoduya malzeme etti! Ama Hıristiyan güvenilirliğim ve dur durak bilmeyen kötü talihim dışında *hiçbir* suçum yok! Yeni Güney Galler'den yola çıkmamızın ve günceme, "Olaysız, sıkıcı bir yolculuk olmasını bekliyorum" diye yazmamın üstünden bir ay geçti. O cümle şimdi benimle nasıl alay ediyor! Bu son on sekiz saati asla unutmayacağım ama uyuyamadığım ve düşünemediğim için (Henry uyuyor) şimdi uykusuzluktan tek kaçışım bu anlayışlı sayfalarda şansıma lanet okumak.

Dün gece kamarama çekildiğimde "köpek gibi" yorulmuştum. Dualarımı ettikten sonra fenerimi üfleyip söndürdüm ve gemiden gelen sayısız sesin yarattığı ninniyle uykunun sığlıklarına çökmüştüm ki *tabutumun içinden!* gelen kısık bir ses, korku içinde uyanıp fal taşı gibi gözlerle etrafıma bakınmama sebep oldu. "Bay Ewing" dedi bu aciliyet belirten fısıltı yalvarırcasına. "Korkmayın, Bay Ewing, benden yok zarar, lütfen bağırmayın efendim."

İstemeden yerimden sıçradım ve başımı üstteki bölmeye çarptım. Yerine tam oturmayan kapımın aralığından görünen kehribar rengi ışığın ikiz pırıltısı ve pencereden içeri giren ay ışığında, yılansı halatın kendi kendine çözüldüğünü ve kara bir şeklin Kıyamet Borusu ötmüşçesine dirilerek yükseldiğini gördüm. Kuvvetli bir el karanlıkta yüzer gibi yaklaştı ve ben haykıramadan dudaklarımı mühürledi! Bana saldıran kişi tısladı, "Bay Ewing, benden yok zarar, siz güvende, ben Bay D'Arnoq'un arkadaşı – biliyorsunuz o Hıristiyan – lütfen, sessiz olun!"

Sonunda mantığım korkuma ağır bastı. Odamda saklanan şey bir ruh değil bir adamdı. Şapkam, ayakkabılarım ve res-

mi dosyalarım için boğazımı kesecek olsa şimdiye kadar çoktan ölmüş olurdum. Zindancım kaçak bir yolcuysa benim değil onun hayatı tehlikedeydi. Eğitimsiz konuşmasından, ince siluetinden ve kokusundan, bu kaçak yolcunun bir gemide elli Beyaz Adam'la tek başına kalmış bir Hintli olduğu sonucuna vardım. Pekâlâ. Bağırmayacağımı belirtmek için yavaşça başımı salladım.

Temkinli el ağzımdan çekildi. "Adım Autua" dedi. "Siz beni tanıyor, siz beni gördü, evet, acıdı bana." Neden bahsettiğini sordum. "Maori beni kırbaçladı, siz gördü." Hafızam durumun garipliğine galip geldi ve "Sürüngen Kral" tarafından kamçılanan Moriori'yi hatırladım. Bu onu yüreklendirdi. "Siz iyi adam – Bay D'Arnoq size iyi adam demek – dün beni sizin kamaraya sakladı – kaçtım – siz yardım, Bay Ewing." Dudaklarımın arasından bir inilti çıktı! Eli tekrar ağzıma kapandı. "Siz yardım etmezse – başım ölüm dertte."

Çok doğru, diye düşündüm, Kaptan Molyneux'yü masumiyetime inandıramazsam beni de kendinle birlikte aşağı çekeceksin! (D'Arnoq'un hareketine duyduğum gücenme içimi yaktı, hâlâ da yakıyor. Kendi işini *kendisi* görsün ve masum tanıkları rahat bıraksın!) Kaçak yolcuya başının şimdiden "ölüm dertte" olduğunu söyledim. *Propethess* bir ticaret gemisiydi, kurtarılmış köleler için bir "gizli tren yolu" değil.

"Ben iyi denizci!" diye ısrar etti siyahi. "Ben bilet ücreti kazanır!" Çok iyi, dedim ona (denizci soyundan geldiği iddiasını şüpheyle karşılıyordum) ve bir an evvel teslim olup kendini kaptanın merhametine bırakması konusunda ısrar ettim. "Hayır! Onlar yok dinlemek! *Yüzüp evine dön, Zenci* demek onlar, beni suya atmak! Siz kanun adamı, değil mi? Siz gitmek, konuşmak, ben kalmak, saklanmak! Lütfen. Kaptan sizi dinlemek, Bay Ewing. Lütfen."

Kaptan Molyneux'nün nazarında hiçbir arabulucunun Yanki Adam Ewing'den daha az kayırılamayacağına onu ik-

na etmeye çalıştım, ama nafile. Moriori'nin macerası kendineydi, ben içinde yer almak istemiyordum. Eli benimkini buldu ve afallamama sebep olarak parmaklarımı bir hançerin kabzasına sardı. Talebi kararlı ve iç karartıcıydı. "O zaman ben öldürün." Korkunç bir sükûnet ve katiyetle hançerin ucunu gırtlağına dayadı. Hintli'ye deli olduğunu söyledim. "Ben deli değil, siz bana yok yardım, olmak aynısı. Doğru, biliyorsunuz." (Kendisine hâkim olması ve alçak sesle konuşması için yalvardım.) "O zaman ben öldürün. Diğerlerine size saldırdım deyin, ben öldürün. Balıklara yem olmayacak ben, Bay Ewing. Burada ölmek daha iyi."

Vicdanıma bir kez, talihime iki kez ve Bay D'Arnoq'a üç kez lanet ederek Hintli'ye hançerini kınına sokmasını ve tayfadan birinin sesleri duyup kapıya vurma ihtimaline karşı Tanrı aşkına saklanmasını söyledim. Kahvaltıda kaptana yanaşmaya söz verdim, çünkü uykusunu bölmek ancak arabuluculuk girişimimin başarısızlıkla sonuçlanmasına yarardı. Bu sözlerim üzerine kaçak yolcu tatmin oldu, bana teşekkür etti. Tekrar halat kangalının içine girerek beni bir İngiliz yelkenlisinde yolculuk eden kaçak Aborijin yolcuyu, onu bulanı ve kamara arkadaşını bir komplo suçlamasına maruz bırakmaksızın savunmamı gerektiren nerdeyse imkânsız görevle beni baş başa bıraktı. Vahşinin nefes alıp verişinden uykuya daldığını anladım. İçimde kapıya doğru bir koşu koparma ve haykırarak yardım isteme dürtüsü uyandı ama verdiğim söz, bir Hintli'ye verilmiş olsa bile, Tanrı'nın gözünde senetti.

Gıcırdayan kerestelerin, sallanan direklerin, gerilen iplerin, çırpınan yelken bezinin, güvertelerdeki adımların, meleyen keçilerin, koşuşturan sıçanların, inip çıkan pompaların, nöbetleri belirleyen çanın, üst güvertedeki kahkaha ve arbedenin, emirlerin, ırgatların şarkılarının ve Tethis'in ezeli ve ebedi diyarının seslerinin oluşturduğu kakofoni, Bay D'Arnoq'un planlarındaki masum rolüme (artık bu güncenin

düşman gözler tarafından okunmaması için daha da dikkatli olmam gerek) Kaptan Molyneux'yü en iyi şekilde nasıl ikna edebileceğimi düşünürken beni uykuya çağırıyordu. O sırada uzaklarda başlayan tiz bir ses yaklaşıp da güvertede, yattığım yerin birkaç santim üstünde kesilene dek bir ok hızıyla yaklaştı.

Ne korkunç bir bitiş! Hissettiğim şokla kaskatı halde, nefes almayı unutarak yüzüstü yattım. Yakınlardan ve uzaklardan bağırışlar yükseldi, "Doktor Goose'u kaldırın!" diye bir haykırış duyuldu.

"Zavallı p——k serenden düştü, ölü şimdi." Ben karışıklığın sebebini öğrenmek için aceleyle seğirtirken Hintli bunları fısıldıyordu. "Hiçbir şey yapabilirsiniz, Bay Ewing." Ona saklandığı yerden çıkmamasını söyledim ve aceleyle çıktım. Kaçak yolcu herhalde bu kazayı onu ele vermek için kullanmaya ne kadar içimin gittiğini hissetmişti.

Tayfa orta direğin dibinde yüzüstü yatan bir adamın başına toplanmıştı. Titreyen fenerin ışığında adamın Kastilyalılardan biri olduğunu gördüm. (Düşüp ölenin Rafael değil de başkası olduğunu gördüğümde rahatladığımı kabul ediyorum.) İzlandalı'nın, ölen adamın iskambil oyununda diğer tayfaların içki tayınını kazandığı ve nöbet tutmadan önce hepsini içtiğine dair sözlerine kulak misafiri oldum. Henry üstünde geceliği, elinde doktor çantasıyla çıkıp geldi. Paramparça şeklin yanında diz çöktü ve nabzını bulmaya çalıştı ama başını olumsuzca salladı. "Bu adamın doktora ihtiyacı yok." Bay Roderick, Kastilyalı'nın çizmelerini ve giysilerini açık artırmada satmak için getirdi, Mankin de cesedi sarmak için adi bir çuval bezi buldu. (Bay Boerhaave çuval bezinin bedelini açık artırmada elde edilen kârdan düşecek.) Tayfalar sessizlik içinde güvertelerine ve mevkilerine döndü; hayatın kırılganlığı herkesin kafasına dank etmişti. Henry, Bay Roderick ve ben orada kalarak Kastilyalıların, çuvalı bağlayıp adamın naşını gözyaşları

içinde, acı dolu *adíos!* nidalarıyla denizin derinliklerine göndermeden önce hemşerileri için Katolik ölüm törenlerini gerçekleştirmelerini izledik. "Ateşli Latinolar" diye belirtti gözlemini Henry, bana ikinci kez iyi geceler dileyerek. Hintli'nin sırrını arkadaşımla paylaşmak için yanıp tutuşuyordum ama o da suça ortak olmasın diye dilimi tuttum.

Bu melankoli manzarasından döndüğümde geminin mutfağında bir fenerin pırıltısını gördüm. Finbar "arakçıları savuşturmak" için orada uyuyor, ama o da olayların heyecanıyla kalkmıştı. Kaçak yolcunun bir buçuk gündür bir şey yememiş olabileceğini korkuyla hatırladım; boş bir mide bir vahşiyi kim bilir ne azgınlıklar yapmaya sürüklerdi? Bu hareketimin bedelini yarın ödeme ihtimalim olsa da aşçıya açlıktan uyuyamadığımı söyledim ve ("makul olmayan saat sebebiyle" iki kat ücret ödeyerek) bir tabak lahana turşusu, sosis ve top güllesi sertliğinde yuvarlak çörekler aldım.

Kamaramın sınırları içine girdiğimde vahşi bana iyi yürekliliğim için teşekkür etti ve o mütevazı yemeği bir ziyafet sofrasına oturmuşçasına yedi. Ona yemek getirmekteki asıl sebebimi (midesi ne kadar dolu olursa bana saldırma ihtimali o kadar düşük olurdu) itiraf etmedim; bunun yerine ona dayak yerken niçin bana gülümsediğini sordum. "Acı güçlü, evet, ama dostların gözü, daha güçlü." Ona hakkımda nerdeyse hiçbir şey bilmediğini, benim de onu hiç tanımadığımı söyledim. Sanki bu hareket çok yeterli bir açıklamaymışçasına önce kendi gözlerine, sonra benim gözlerime dokundu.

Gece yarısı nöbeti ilerlerken, rüzgâr hızını artırarak kerestelerin gıcırdamasına, denizin kabarmasına ve güverteleri yalamasına sebep oldu. Kısa bir süre sonra deniz suyu kamarama sızmış, duvarlardan akmış, battaniyemi ıslatıyordu. Kaçak yolcunun uyuyup uyumadığını kontrol etmek için, "Senin saklanma yerin benimkinden kuru galiba" diye fısıldadım.

Benim kadar uyanık olan Hintli, "Kuru olacağına güvenli olsun, Bay Ewing" diye mırıldandı. Hintli köylülerin onu neden öyle vahşice dövdüğünü sordum. Sessizlik uzadıkça uzadı. "Dünyayı çok gördüm, iyi köle değilim." O iç karartıcı saatler boyunca deniz tutmasını savuşturmak için kaçak yolcunun geçmişini didikledim. (Ayrıca duyduğum merakı da inkâr edemem.) Kullandığı karma dille öyküsünü bölük pörçük anlattı, ben de burada yalnızca özünü aktarmaya çalışacağım.

Bay D'Arnoq'un anlattığı gibi, beyaz adamların gemileri Eski Rēkohu'nunkilerden farklılık gösterse de, içinde mucizeler de barındırıyordu. Kaçak yolcum Autua çocukluğu boyunca, varlığı büyükbabasının zamanında efsanelere konu olan yerlerden gelen bu soluk benizli insanlarla ilgili daha çok şey öğrenmeye özlem duymuştu. Autua, babasının Yüzbaşı Broughton'ın iskele ekibinin Skirmish Bay'de karşılaştığı yerliler arasında olduğunu iddia ediyor. Çocukluğunu "Büyük Albatros"un sabah sisini delip geçişinden, süslü püslü, tuhaf eklemli, yüzleri geriye dönük olarak kanolarıyla sahile kürek çeken hizmetkârlarından, Albatros'un hizmetkârlarının anlaşılmaz sözlerinden (bir tür kuş dili mi konuşuyorlardı?), tütün içişlerinden, yabancıların kanolara dokunmasını yasaklayan (kano dokunulduğunda lanetleniyor ve bir baltayla parçalanmışçasına denize çıkamaz oluyordu) *tapu*'yu adice ihlal edişlerinden, bunu müteakip kavgalardan, büyülü gazapları bir adamı sahilin öbür ucundan öldürebilen "bağıran asalar"dan, hizmetkârların Büyük Albatros'a kürek çekmeden önce bir direğe çektikleri okyanus mavisi, bulut beyazı ve kan kırmızısı, parlak bayraktan (bu bayrak yerinden çıkarılıp bir kabile reisine teslim edilirmiş, o da sıraca hastalığından ölene kadar bunu gururla giyermiş) bahseden, tekrar tekrar anlatılan masalları dinlemekle geçirmiş.

Autua'nın 1825 dolaylarında Boston'dan gelen bir fok ge-

misine binen, Koche adında bir amcası varmış. (Kaçak yolcu amcasının tam olarak kaç yaşında olduğundan emin değil.) Morioriler bu tür gemilerde değer verilen tayfalarmış, çünkü Rēkohu'da erkekler kendilerini savaştaki yetenekleriyle değil, fok avlayarak ve yüzme yarışmalarına katılarak kanıtlıyorlarmış. (Buna başka bir örnek vermek gerekirse; genç bir erkeğin gelinini hak edebilmek için denizin dibine dalıp her iki elinde birer, ağzında da bir üçüncü kerevitle denizden çıkması gerekirmiş.) Şunu da eklemek lazım; yeni keşfedilen Polinezyalılar vicdansız kaptanlar için kolay kurbanlarmış. Autua'nın amcası Koche beş yıl sonra *Pakeha* giysileri içinde, kulaklarında küpeler, cebinde mütevazı bir dolar ve *réal*[7] kesesiyle, garip huylar edinmiş olarak ("tütün içmek" bunlardan biriydi) dönmüş; birbirini tutmayan laflar ediyor, Morioriler dilinde tanımlanamayacak kadar yabancı şehirlerin ve manzaraların hikâyelerini anlatıyormuş.

Autua, Ocean Bay'den kalkan bir sonraki gemiye binmeye ve bu egzotik yerleri kendi gözleriyle görmeye yemin etmiş. Amcası bir Fransız balina gemisinin üçüncü kaptanını, on yaşındaki (?) Autua'yı çırak olarak yanına almaya ikna etmiş. Moriori denizdeki kariyeri boyunca Antarktika'nın buzla kaplı arazilerini, önce kan adacıklarına sonra varillerce ispermeçet yağına dönüşen balinaları görmüş; geminin çakılı kaldığı kül rengi Encantada'larda dev tosbağalar avlamış; Sydney'de kocaman binalar, parklar, atların çektiği arabalar, başlıklı kadınlar ve medeniyetin mucizelerini görmüş; Kalküta'dan Kanton'a afyon götürmüş; Batavia'da dizanteri atlatmış, Santa Cruz'da mihrap önünde Meksikalılarla girdiği çatışmada bir kulağının yarısını kaybetmiş; Horn Burnu'nda gemisi batmış ve Rio de Janeiro'yu görmüş ama karaya çıkmamış ve gittiği her yerde daha açık renkli ırkların daha koyu renkli ırklara nedensiz zulmettiğini gözlemlemiş.

7. Eskiden küçük, gümüş İspanyol parası (ed.n.)

Autua, görmüş geçirmiş yirmi yaşlarında bir genç olarak 1835 yazında memleketine dönmüş. Yerli bir kızla evlenmeyi, bir ev inşa etmeyi ve birkaç dönüm tarla ekmeyi planlıyormuş ama Bay D'Arnoq'un anlattığı gibi, o yılın kış gündönümünde öldürülmeyen bütün Morioriler, Maorilerin kölesi olmuş. Autua'nın farklı milletlerden tayfaların arasında geçirdiği yıllar işgalcilerin gözünde değerini artırmamış. (Eve dönüş vaktinin ne kadar talihsiz olduğunu dile getirdiğimde Autua, "Hayır, Bay Ewing, Rēkohu beni ölümünü *göreyim* diye eve *çağırdı*" deyip başına dokundu: "gerçeği *bileyim* diye.")

Autua'nın sahibi, kertenkele dövmeli Maori Kupaka'ymış ve dehşete kapılmış, sakatlanmış kölelerine ruhlarını sahte putlarından ("Tanrılarınız sizi korudu mu?" diye alay ediyormuş Kupaka onlarla); kirlenmiş dillerinden ("Kırbacım size safkan Maori dilini öğretecek!"); bozuk kanlarından ("Akraba evlilikleri sizin *mana*'nızı sulandırmış!") arındırmak için geldiğini söylüyormuş. O tarihten sonra Moriorilerin evlenmeleri yasaklanmış, babası Maori annesi Moriori olan bütün çocukların Maori olduğu ilan edilmiş. Bunu ihlal eden ilk Morioriler hunharca infaz edilmişti, hayatta kalanlarsa sürekli boyun eğmekten gelen atalet halinde yaşıyorlardı. Autua kaçabilecek güveni kazanana kadar, Kupaka için toprağı sürmüş, buğday ekmiş ve domuz gütmüş. ("Rēkohu'da gizli yerler, Bay Ewing, Motoporoporo Ormanı'nın derinliklerinde tepeler, gizli çukurlar, mağaralar vardır, bu orman o kadar sıktır ki hiçbir köpek kokunuzu alamaz orada." Galiba ben de bu gizli yerlerden birine düşmüştüm.)

Bir yıl sonra tekrar yakalanmış, ama artık Moriori köleler fark gözetmeksizin katledilemeyecek kadar az sayıdaymış. Daha alt tabakadan Maoriler kölelerle dirsek dirseğe çalışmak zorundaymış ve bu çok zorlarına gidiyormuş. ("Atalarımızın Aotearoa'daki topraklarını bu sefil kaya parçası için mi terk ettik?" diye şikâyet ediyorlarmış.) Autua yine kaçmış ve ikinci

özgürlük döneminde Bay D'Arnoq ona birkaç ay boyunca gizli bir sığınak sunmuş, ki bu hiç de ufak bir risk değilmiş. Autua misafirliği esnasında vaftiz edilmiş ve Tanrı'ya dönmüş.

Kupaka'nın adamları bir buçuk yıl sonra kaçağı yakalamış ama bu kez fikri değişen reis Autua'nın ruhuna saygı duymaya başlamış. Autua ceza olarak kırbaçlanmış, sonra Kupaka kölesini kendi balıkçılarının arasına almış. Moriori böylece işe girmiş ve bir yıl olaysız geçmiş; ta ki bir öğleden sonra ağında çırpınan bir *moeeka* balığı buluncaya dek. Kupaka'nın karısına bu kral balığın yalnızca bir kral tarafından yenebileceğini söylemiş ve balığı kocası için nasıl hazırlayacağını göstermiş. ("Bu *moeeka* balığı çok fena zehirlidir, Bay Ewing, bir ısırık alsanız bir uyursunuz, bir daha hiç uyanmazsınız.") O geceki şölende Autua kamp yerinden gizlice kaçmış, sahibinin kanosunu çalmış ve akıntılı, rüzgârlı, aysız denizde kürek çekerek (Moriori dilinde "Rangiauria" adı verilen ve insanoğlunun doğum yeri olarak hürmet edilen) Chatham Adası'mn iki saat uzağındaki, terk edilmiş Pitt Adası'na gelmiş.

Şans kaçak yolcunun yüzüne gülmüş olacak ki şafak vakti adaya vardığında fırtına patlamış ve onun ardından hiçbir kano denizi aşamamış. Autua, bu Polinezya Cenneti'nde yaban kerevizleri, suteresi, yumurtalar, böğürtlenler ve arada bir yakalayabildiği genç domuzlarla (ateş yakmaya ancak karanlık veya sis onu gözlerden sakladığında cesaret edebiliyormuş) beslenmiş. En azından Kupaka'nın layığını bulduğunu biliyormuş. Yalnızlığı katlanılmaz değil miymiş peki? "Geceleri atalar ziyaret ederdi. Gündüzleri kuşlara Maui hikâyeleri anlatırdım, kuşlar da bana deniz hikâyeleri."

Kaçak, mevsimler boyu bu şekilde yaşamış, ta ki geçen eylülde bir kış fırtınası Nantucket'tan yola çıkan balina gemisi *Eliza*'yı Pitt Adası'nın sığ kayalıklarına oturtana dek. Bütün tayfa boğulmuş ama kolay para peşinde olan bizim Bay

Walker, kurtulmak için boğazı geçmiş. Orada birinin yaşadığına dair işaretler bulup da Kupaka'nın eski kanosunu görünce (her ikisi de eşsiz oymalarla süslenmiş), komşusu Maorilerin ilgisini çekebilecek bir hazine bulduğunu anlamış. İki gün sonra büyük bir avcı grubu kanoyla anakaradan Pitt Adası'na gelmiş. Autua sahilde oturmuş ve onların gelişlerini izlemiş. Onu her şeyden çok şaşırtan, saçma kır düşmekle birlikte gayet canlı olan ve savaş naraları atan, eski düşmanı Kupaka'yı görmek olmuş.

Davetsiz gelen kamara arkadaşım hikâyesini bitirdi. "O p——n açgözlü köpeği *moeeka*'yı mutfaktan çalmış ve ölmüş, Maori ölmemiş. Evet, Kupaka beni kırbaçladı, ama o yaşlı ve evinden çok uzak, *mana*'sı artık boş ve bitik. Maoriler savaşla, intikamla, kan davasıyla beslenir; barış onları öldürür. Çoğu Zelanda'ya döndü. Kupaka dönemez, onun evi artık yok. Sonra geçen hafta, Bay Ewing, sizi gördüm ve sizi tanıdım, siz beni kurtardı, ben biliyor."

Sabah nöbeti için çan dört kez çaldı ve kamara penceremden şafağın yağmurlu olduğunu gördüm. Çok az uyumuştum ve şafağın gelişiyle Moriori'nin bir hayal gibi dağılacağına dair dualarım yanıtsız kalmıştı. Ona *daha yeni ortaya çıkmış* rolü yapmasını ve dün geceki konuşmalarımızdan kimseye söz etmemesini söyledim. Anladığını gösteren bir hareket yaptı ama kendimi en kötüsüne hazırladım: bir Hintli'nin zekâsı Boerhaave'ninkiyle yarışamazdı.

Güverte köprüsünde (*Propethess* yabani bir at gibi sıçrıyordu) kaptan ve yardımcılarının odasına yöneldim, kapıyı çaldım ve içeri girdim. Bay Roderick ve Bay Boerhaave, Kaptan Molyneux'yü dinliyorlardı. Boğazımı temizledim ve herkese günaydın dedim, bunun üzerine dost canlısı kaptanımız, "Hemen s——p gidersen gün aydın olacak!" diye küfretti.

Serinkanlılıkla kaptanın "sözde kamaram"ı işgal eden ha-

lat kangallarının içinden az önce çıkan kaçak Hintli yolcuyla ilgili havadisleri dinlemeye *ne zaman* müsait olacağını sordum. Sözlerimi takip eden sessizlikte Kaptan Molyneux'nün soluk, kertenkelemsi yüzü rozbif pembesine döndü. Saldırısı başlamadan önce, kaçak yolcunun ehil bir denizci olduğunu iddia ettiğini ve bilet ücretini kazanmak üzere çalışmak için yalvardığını ekledim.

Bay Boerhaave, kaptanı önceden tahmin ettiğim suçlamalarla doldurdu ve, "Hollanda gemilerinde kaçak yolculara yataklık edenler onlarla aynı kaderi paylaşır!" dedi. Hollandalı'ya İngiliz bayrağı altında denize açıldığımızı hatırlattım ve kaçak yolcuyu halat kangallarının altında saklayan *bensem,* sözde "komplo"mun açığa çıkmasına yol açacak olmasına rağmen niçin perşembe akşamından beri *tekrar tekrar* halatların kamaramdan alınmasını istedim, diye sordum. Hedefi vurmak cesaretimi artırdı; Kaptan Molyneux'yü, vaftiz edilmiş olan kaçak yolcunun, kölesinin ciğerini sıcakken yemeye ant içmiş olan Maori sahibinin (olayları anlatırken kendi uyarlamama biraz "çeşni" kattım) imansız gazabını kölenin kurtarıcısına yöneltmesi ihtimaline karşı bu olağandışı çareye başvurduğu yönünde temin ettim.

Bay Boerhaave "Yani bu k——n Zencisi ona *minnettar* olmamızı mı istiyor?" dedi. Hayır, diye yanıt verdim, Moriori kendisine *Propethess* için değerli olduğunu gösterme şansı tanınmasını istiyor. Bay Boerhaave tükürürcesine "Gümüş külçeleri de s——a, kaçak yolcu kaçak yolcudur! Adı ne?" dedi. Bilmiyorum, diye cevapladım, çünkü adamla uzun uzun görüşme yapmak yerine tez elden kaptana gelmiştim.

Kaptan Molyneux en sonunda konuştu. "Ehil bir denizci, *birinci sınıf,* diyorsunuz yani?" Öfkesi, para ödemek zorunda kalmadan değerli bir çift ele sahip olma düşüncesiyle yatışmıştı. "Bir Hintli mi? Nerede çalışmış?" İki dakikanın geçmişini öğrenmek için yeterli olmadığını tekrarladım; ama iç-

güdülerim Hintli'nin dürüst bir adam olduğunu söylüyordu.

Kaptan sakalını sildi. "Bay Roderick, yolcumuzla içgüdülerine eşlik edin ve evcil vahşisini mizana direğine götürün." İkinci kaptana bir anahtar attı. "Bay Boerhaave, av silahımı getirin, sakıncası yoksa."

İkinci kaptan da ben de söylenenleri yerine getirdik. "Riskli bir iş" diye uyardı beni Bay Roderick. "*Propethess*'teki tek kanun Yaşlı Adam'ın Hevesleri'dir." Vicdan adındaki bir başka *kanunun* Tanrı'nın gördüğü her yerde geçerli olduğunu söyleyerek yanıt verdim. Autua, Jackson Limanı'ndan aldığım pamuk pantolonu giymiş (Bay D'Arnoq'un teknesinden gemiye çıktığında üzerinde peştamalla köpekbalığı dişinden kolyesi dışında hiçbir şey yoktu), mahkemesini bekliyordu. Sırtı açıktaydı. Umuyordum ki sırtındaki kesikler dayanıklılığının ispatı olacak ve izleyenlerin yüreğinde merhamet uyandıracaktı.

Döşemelerin altındaki fareler olayın havadislerini yaymıştı; tayfaların çoğu güvertede toplanmıştı. (Müttefikim Henry, içinde bulunduğum tehlikeden habersiz, hâlâ yatağındaydı.) Kaptan Molyneux bir katırı inceliyormuşcasına Moriori'yi baştan aşağı süzdü ve onunla yine bir katıra hitap eder gibi konuştu: "Gemime nasıl bindiğinle ilgili *hiçbir şey* bilmeyen Bay Ewing, kendini bir denizci olarak tanıttığını söylüyor."

Autua cesaretle ve gururla cevap verdi: "Evet, Kaptan, efendim, iki yıl La Havre gemisi *Mississippi*'de, Kaptan Maspero'nun emrinde, dört yıl *Philadelphia* gemisi *Cornucopia*'da, Kaptan Caton'un emrinde, üç yıl bir Hint..."

Kaptan Molyneux Autua'nın sözünü kesti ve pantolonuna işaret etti. "Bu giysiyi aşağıdan mı çaldın?" Autua benim de yargılandığımı bilecek kadar mantıklıydı. "O Hıristiyan beyefendi verdi, efendim." Kalabalık kaçak yolcunun parmağının bana yönelmesini izledi ve Bay Boerhaave zayıf noktamı

yakalamış gibi baktı. "Öyle mi? Bu hediye *ne zaman* verildi?" (Kayınpederimin, "Bir hâkimi yanıltmak istiyorsan büyülenmiş gibi, bütün bir mahkemeyi yanıltmak istiyorsan sıkılmış gibi yap" vecizesini hatırladım ve gözüme kaçmış bir toz parçasını çıkarıyor gibi yaptım.) Autua durumu anlayarak önceden hazırladığımız cevabı verdi. "On dakika önce, efendim, bende yok giysi, o beyefendi dedi, çıplak olmaz, bunu giy." "Eğer bir denizciysen" –kaptanımız başparmağını kaldırdı– "şu orta direğin yelkenini indir de görelim." Bunun üzerine kaçak yolcu tereddüt etti; kafası karışmış gibiydi. Hintli'nin sözüne duyduğum çılgınca güvenin başıma patlayacağını hissettim, ama Autua yalnızca bir tuzak tespit etmişti. "Efendim, bu direk orta direk değil, bu mizana direği, değil mi?" Yüzünden hiçbir duygu okunmayan Kaptan Molyneux başıyla onayladı. "O zaman *mizana* yelkenini indir."

Autua zarif hareketlerle direğe tırmandı, ben de yeniden umutlanmaya başladım. Yeni yükselmiş olan güneş suyun üstünde parlıyor ve bizi gözlerimizi kısmaya zorluyordu. Kaçak yolcu randa yelkeninin üst serenini aştığında, kaptan Bay Boerhaave'ye, "Hazır ol, silahımla nişan al" diye talimat verdi, "söylediğimde ateş et!"

Ateşli bir şekilde itiraz ettim, Hintli takdir edilmişti, ama Kaptan Molyneux çenemi kapatmamı ya da yüzerek Chatham adalarına geri dönmemi emretti. Hiçbir Amerikalı kaptan bir adamı, zenci bile olsa, böyle adice öldürmezdi! Autua en üst serene vardı ve dalgalı denize rağmen, direğin üstünde bir maymun kıvraklığıyla yürüdü. Yelkenin açılmasını izlerken gemideki "deniz kurtlarından" biri olan somurtkan, dikkatli, yardımsever ve çalışkan İzlandalı, herkesin duyabileceği bir sesle hayranlığını dile getirdi. "Bu siyah benim kadar işinin ehli, evet, parmaklarının yerinde olta iğneleri var sanki!" Hissettiğim minnet o kadar büyüktü ki adamın çizmelerini öpebilirdim o anda. Kısa bir süre sonra Autua yelkeni in-

dirdi, ki bu dört kişilik bir takım için bile zor bir işti. Kaptan Molyneux homurdanarak onayladı ve Bay Boerhaave'ye silahı indirmesini emreti. "Ama kaçak bir yolcuya bir sent bile ödersem Allah b——ı versin. Hawaii'ye biletinin bedelini çalışarak ödeyecek. Dalgacının teki değilse oraya vardığımızda herkes gibi sözleşme imzalar. Bay Roderick, o ölü İspanyol'un ranzasını paylaşabilir."

Bugün yaşadığım heyecanlı olayları yazarken kalem ucumu tükettim. Hava da yazdıklarımı göremeyeceğim kadar karardı.

20 Kasım, Çarşamba ~

Doğudan güçlü, tuzlu ve bunaltıcı bir rüzgâr esiyor. Henry beni muayene etti ve bana kötü haberleri var ama olabileceğinin en kötüsü de değil. Hastalığım bir parazitten, *Gusano coco cervello*'dan kaynaklanıyor. Bu Kurt, Melanezya ve Polinezya'da çok yaygın ama bilim bu hastalığı ancak son on yılda incelemeye başlamış. Parazit kuşkusuz bana da bulaştığı yer olan Batavia'nın kokuşmuş kanallarında ürüyor. Ağız yoluyla alındığında kişinin kan damarlarında seyahat ederek beyinciğine ulaşıyor. (Migrenler ve baş dönmeleri de bundan kaynaklanıyor.) Beyne yerleştiğinde kuluçka dönemine giriyor. "Sen gerçekçi birisin, Adam" dedi Henry bana, "yani gerçekleri allayıp pullamama gerek yok. Parazitin larvaları yumurtadan çıktığında, kurbanın beyni kurtlarla kaplı bir karnabahara dönüşür. Kokuşmuş gazlar, kulak zarlarının ve göz kürelerinin patlayıncaya kadar şişmesine ve patladığında dışarı *Gusana coco* sporlarıyla dolu bir bulut salmasına sebep olur."

İşte ölüm fermanım böyleydi, ama ardından infazdan kurtulma ve temyiz şansım geldi. Bir urusyum alkali ve orinoco manganezi karşımı Parazitimi taşlaştıracak ve laphrydic-

tic laden reçinesi de onun çözülmesini sağlayacak. Henry'nin "ecza deposu"nda bu karışımlar var, ama dozajın doğru olması çok önemli. Yarım dirhemden daha azı vücudumu *Gusano coco*'dan temizlemeye yetmiyor, daha fazlası ise hastayı tedavi ederken öldürüyor. Doktorum Parazitin ölürken zehir keselerinin açıldığını ve yüklerini bıraktığını söyleyerek, iyileşmem tamamlanmadan önce kendimi her zamankinden kötü hissedebileceğim yönünde beni uyarıyor.

Henry durumumla ilgili tek kelime bile etmemi yasakladı, çünkü Boerhaave gibi sırtlanlar hassas insanları av belliyor, cahil denizcilerse bilmedikleri hastalıkları düşmanca karşılıyor. ("Bir keresinde Lizbon'a dönüş yolunda, Makao'dan bir hafta uzaktayken cüzam belirtisi gösteren bir denizciden bahsedildiğini duymuştum" diye anlattı Henry, "gemidekiler zavallıyı mahkeme bile kurmadan denize atmışlar.") Nekahatim boyunca Henry dedikoduculara Bay Ewing'in iklim değişikliğinden kaynaklanan bir ateş düşmesinden mustarip olduğunu söyleyecek ve bana kendisi bakacak. Henry, ücretini sorduğumda sinirlendi. "Ücret mi? Sen parasıyla yastıklarını dolduran hastalık hastası bir vikont değilsin! Beni senin karşına Tanrı çıkardı; şu mavi Pasifik'te toplasan seni tedavi edebilecek beş adam yoktur! Ücretmiş! Senden tek istediğim, sevgili Adam, talimatlarıma uyan bir hasta olman! Şimdi şu tozları al ve kamarana dön. Ben son nöbet bittikten sonra gelip seni yoklayacağım." Doktorum birinci sınıf, el değmemiş bir elmas. Bu sözcükleri yazarken gözlerim hissettiğim minnetle dolu dolu.

30 Kasım, Cumartesi ~

Henry'nin toz ilaçları fevkalade etkili. Bu değerli toz zerreciklerini fildişi bir kaşıktan burnuma çekiyorum ve o anda

içime akkor bir mutluluk doluyor. Duyularım keskinleşiyor ama kollarımla bacaklarım uyuşuyor. Parazitim geceleri hâlâ yeni doğmuş bir bebeğin parmağı gibi kıvrılıp bükülüyor ve acı dolu spazmlarla müstehcen, korkunç rüyalara sebebiyet veriyor. "Bu kesinlikle" diye avutuyor Henry beni, "parazitin ilacımıza tepki verdiğine ve beyin kanallarının derinliklerine saklanmaya yeltendiğine alamet. Bu yüzden halüsinasyonlar görüyorsun. *Gusano coco* boşuna saklanıyor, sevgili Adam, boşuna. Biz onu çekip çıkaracağız!"

2 Aralık, Pazartesi ~

Kamaram gündüzleri fırın gibi sıcak oluyor ve terim bu sayfaları nemlendiriyor. Tropik güneş öğle göğünü şişiriyor ve dolduruyor. Adamlar sırtları güneşten kapkara olmuş halde yarı çıplak, başlarında hasır şapkalarla çalışıyor. Geminin döşeme tahtalarından yakıcı sıcaklıkta zift boşanıyor ve bu zift insanın ayaklarına yapışıyor. Durduk yere yağmur başlıyor ve sonra aynı hızla kesiliyor, güverte bir dakika içinde tıslayarak kuruyor. Portekiz denizanaları cıva rengi denizde bir görünüp bir kayboluyor, uçan balıklar bakanı büyülüyor, çekiç başlı köpekbalıklarının koyu sarı gölgeleri *Propethess*'i çembere alıyor. Bugün kendini küpeştenin üstünden atan bir mürekkepbalığının üstüne bastım! (Gözleri ve ağzı bana kayınpederimi anımsattı.) Chatham Adası'ndan aldığımız su artık acımsı; bu suyun içine bir parça brendi konmadığında midem isyan ediyor. Henry'nin kamarasında ya da yemek salonunda satranç oynamadığım zamanlarda, Homeros beni ninniler söyleyerek rüyaların Atmalıların yelkenlileriyle kabaran dalgalarına götürene dek kamaramda dinleniyorum.

Autua dün hayatını kurtardığım için bana teşekkür etmek

için kamaramın kapısına vurdu. O da *benim* hayatımı kurtarıncaya dek (o günü görmek nasip olmaz umarım!) bana borçlu kalacağını (gayet doğru) söyledi. Yeni işini nasıl bulduğunu sordum. "Kupaka'ya kölelik yapmaktan iyi, Bay Ewing." Her neyse, birilerinin görüşmemize tanık olup duyduklarını Kaptan Molyneux'ye iletmesi ihtimaline karşı Moriori tayfa kamarasına döndü ve o zamandan beri de benimle konuşmaya çalışmadı. Henry'nin de söylediği gibi, "Bir zenciye kemik atmak ayrı bir şey, onu hayatın boyunca başına sarmak ayrı bir şey! Irklar arasındaki dostluklar, Ewing, sadık bir av köpeğiyle sahibi arasındaki yakınlıktan fazlası olamaz."

Geceleri doktorumla ikimiz kamaralarımıza çekilmeden önce güvertede yürüyüş yapıyoruz. Sırf daha serin olan havayı solumak bile bir zevk. İnsanın gözü, denizin fosforlu ışıltısına dalıp gidiyor ve gökyüzünde yıldızlardan bir nehir akıyor. Dün gece adamlar ön güvertede fener ışığı altında otlardan tirnele örmek için toplanmışlardı; ön güvertede lüzumundan fazla adam olmaması kuralı işlemiyor gibiydi. ("Autua Olayı"ndan beri "Bay Kalemçük"e duyulan horgörü de, bu lakabın kullanım sıklığı da azaldı.) Bentnail dünyadaki genelevlerle ilgili, en müstehcen satiri bile kaçıracak iğrençlikte on mısralık bir şarkı söyledi. Henry'nin eklediği (Inverary'li Mary O'Hairy'yi konu alan) on birinci mısra ile ağızlar iyice bozuldu. Rafael'i de katılması için zorladılar. O da kütüğe oturarak eğitim görmemiş ama dürüst ve içten sesiyle şu dizeleri söyledi:

Ah, Shenandoah, seni görmeyi özlüyorum,
Hurra, akıp coşan nehir.
Ah, Shenandoah, seni aldatmayacağım,
Büyük Missouri'nin diğer yanına yolumuz.
Ah, Shenandoah, kızına âşığım
Suyu aşınca gördüğüm yere âşığım

Gemi özgürce açılıyor sulara, rüzgâr esiyor,
İpler geriliyor, yelkenler şişiyor.
Missouri, o ulu bir nehir,
Gabya yelkeni titreyinceye kadar gereceğiz ipleri.
Ah, Shenandoah, seni hiç terk etmeyeceğim,
Öleceğim güne kadar seni seveceğim.

Kaba saba denizcilerin sessizliği değme âlimin övgüsünden daha anlamlıydı. Avustralya doğumlu bir delikanlı olan Rafael niçin bir Amerikan şarkısını ezbere biliyordu? "Yanki şargısı olduğunu bilmiyo'dum" dedi mahcup olarak. "Annem ölmeden önce öğretti. Ona ait bir bu var bende. Takıldı kaldı." Hareketlerinde sakarca bir sertlikle işine döndü. İşçilerin boş boş izleyenlere karşı hissettiği düşmanlığı bir kez daha sezerek, Henry'yle ben onları işleriyle baş başa bıraktık.

Rafael'i ilk kez Tasman Denizi'nde hissettiğimiz deniz tutması esnasında tanıdığım gün, 15 Ekim'de yazdığım satırları okuduğumda, o ilk seyahatinin getirdiği heyecanla yüzü pırıldayan, herkesi memnun etmeye hevesli, coşkulu delikanlının yalnızca altı hafta içinde nasıl bu asık suratlı gence dönüştüğüne hayret ediyorum. O pırıltılı güzelliği gitmiş, ileride dönüşeceği sert, kaslı denizci ortaya çıkmış. Şimdiden rom ve suya bağımlı olmuş gibi görünüyor.

Henry bu "kozasını sıyırıp atma" durumunun kaçınılmaz olduğunu, ister istemez gerçekleşeceğini söylüyor. Sanırım haklı. Aldığı yüzeysel eğitim ve hamisi Brisbane'li Bayan Fry'dan edindiği hassasiyet, tayfa kamarasının o pervasız dünyasında kamarot çocuğun zararına işliyor. Keşke *ben* ona yardım edebilsem! Bay ve Bayan Channing müdahale etmese benim kaderim de Rafael'inkine benzeyebilirdi. Finbar'a, çocuk uyum sağlayabiliyor mu diye sordum. Finbar'ın, "*Neyin* uyumunu, Bay Ewing?" şeklindeki Delphi tarzı cevabı mutfaktakileri kahkahaya boğsa da beni karanlıkta bıraktı.

7 Aralık, Cumartesi ~

Yelkovankuşları tepemizde uçuyor, balıkçıllar denizde yüzüyor, Carey Anne'nin tavukları serene tünüyor. Boretto'lara benzer balıklar, çaçabalığına benzer balıkları kovadı. Henry'yle yemek yerken morumsu pervanelerden oluşan bir tipi, adeta ayın üstündeki çatlaklardan fışkırıp fenerleri, suratları, yemekleri ve bütün yüzeyleri, çırpınan kanatların oluşturduğu bir çarşafla kapladı. Nöbetteki adam yakınımızda adalar olduğunu gösteren bu alametleri, yalnızca on sekiz kulaçlık derinlikte olduğumuzu haykırarak doğruladı. Bay Boerhaave gece vakti kayalıklara sürüklenmeyelim diye demir atılmasını emretti.

Gözlerimin akları limon sarısı bir görünüm aldı, kenarları kızardı ve acıyor. Henry bu semptomun olumlu olduğuna beni temin etse de ilaçtan artırılmış bir doz alma isteğimi yerine getirdi.

8 Aralık, Pazar ~

Propethess'te Pazar duası yapılmadığından, bu sabah Henry'yle ben Henry'nin kamarasında, Ocean Bay cemaatininkine benzer bir tarzda, iskele ve sancak vardiyalarındaki denizciler de bize katılabilir diye hem sabah hem öğlen nöbetlerini içine alan, şatafatsız, kısa bir İncil okuması yapmaya karar verdik. İki vardiyadan da kimsenin ayine katılarak ikinci kaptanı kızdırmayı göze almak istemediğini üzülerek yazıyorum ama cesaretimiz kırılmayacak, çabalarımızı sürdüreceğiz. Rafael direğin tepesindeydi, dualarımızı tiz bir sesle "Kara göründüüüü!" diye bağırarak böldü. İbadetimizi erken bitirdik ve karanın sallanan ufukta yavaş yavaş belirlemesini izlemek için üstümüze su sıçramasını göze aldık. "Cemiyet

Zedelghem'den Mektuplar

Zedelghem Şatosu,
Neerbeke,
Batı Vlaanderen
29-vi-1931

Sixsmith,

Gece rüyamda, yerden çok yükseklerde olan tavana dek raf raf antika porselenlerle dolu bir seramik eşya dükkânında olduğumu gördüm; öyle ki bir tek kasımın hareketiyle bile bir sürü porselen eşya yere düşüp paramparça olacaktı sanki. Tam da öyle oldu ama düşüp parçalanma sesi yerine yarı çello, yarı çelestadan çıkma, re majörde (?) yüce bir akor duyuldu ve dört vuruş devam etti. Bileğim bir Ming vazosunun kaidesini devirdi – mi bemol, tüm yaylı çalgılar, harikulade, olağanüstü bir müzikti, melekler ağladı. Bir sonraki nota için bu kez kasten bir öküz biblosunu parça parça ettim, sonra bir sütçü kızı, sonra bir çocuk heykelini – bir şarapnel cümbüşü patladı, kafamda ilahi armoniler dolaştı. Ah, ne müzikti o! Babamın, kaleminin ucu parlayarak kırılan eşyaların değerini hesapladığını gözucuyla görüyordum ama müziği sürdürmem *gerekiyordu*. Bu müzik benim olursa asrın en iyi bestecisi olacağımı biliyordum. Duvara fırlatılan muazzam bir Gülen Süvari, vurmalı çalgılar bölümünü beraberinde getirdi.

Imperial Otel'deki Batı süitimde uyandım; Tam Brewer'ın

adamları nerdeyse kapımı kırıyor, koridorda bolca gürültü ediyorlardı. Tıraş olmamı bile beklemediler – bu haydutların kabalığı insanın nefesini kesiyor. Otel müdürü velveleyi duyup da 237 numaralı odadaki genç beyefendinin artık iyice kabarmış hesabını ödeme imkânı olmadığını keşfetmeden önce, çabucak banyo penceresinden sıvışmaktan başka çarem yoktu. Maalesef kaçışım esnasında da aksaklıklarla karşılaştım. Su borusu, gaddarca çalınan bir kemanın sesiyle yerinden koptu ve bu eski dostun düştü, düştü, düştü. Sağ kalçamda feci bir çürük var şimdi. Belkemiğimi kırmamam veya bedenime parmaklıkların saplanmaması, küçük çapta bir mucize sayılır. Bundan ders al, Sixsmith. İflas ettiğinde yanına fazla eşya alma, az sayıdaki eşyanı da birinci ya da ikinci kattaki bir pencereden Londra kaldırımına atılabilecek kadar sağlam bir valize koy. Daha yüksek katta oda tutma. Victoria İstasyonu'nun isli bir köşesinde bulduğum bir çayhaneye saklandım ve rüyamdaki porselen dükkânında duyduğum müziği kâğıda dökmeye çalıştım, ama iki sırasını bile zar zor hatırladım. O müziği tekrar duyabilmek için Tam Brewer'ın kollarına bile atabilirdim kendimi. Moralim bozuktu. Nefesi kokan, sesleri papağanı andıran ve temelsiz bir iyimserliğe sahip işçiler etrafımı sardı. Ayıldıkça lanet bir gece boyunca oynanan bakaranın, bir adamın sosyal statüsünü nasıl geri dönülmez biçimde değiştirebileceğinin farkına varıyorum. O tezgâhtarlar, taksi şoförleri ve esnaflar yastıklarının altına benim, Dini Bütün Birinin Oğlu'nun kendisi için talep edebileceğinden fazla para saklamışlardı. Bir ara sokak gözümün önüne geldi: haksızlığa uğramış arzuhalciler bir Beethoven *allegro*sundaki otuz ikilik notalar gibi sağa sola fırlıyor. Onlardan korkuyor muyum? Hayır, onlardan biri *olmaktan* korkuyorum. İnsanın içine işeyecek bir kavanozu bile olmadıktan sonra eğitimi, soyu sopu, yeteneği neye yarar?

Hâlâ inanamıyorum. Caius mezunu olan ben nasıl olur da

yoksulluğun sınırlarında dolaşırım? Düzgün oteller artık lobilerini kirletmeme müsaade etmiyor. Düzgün olmayan oteller ücretlerini girişte istiyor. Pireneler'in bu yanındaki adı duyulmuş hiçbir oyun masasına oturmama izin yok. Her neyse, seçeneklerimi şöyle özetledim:

(i) Bir pansiyonda kirli bir oda tutmak için ayırdığım ufak tefek meblağı kullanacak, Cecil Amca Ltd'den birkaç gine dilenecek, iffetli geçinen küçük hanımlara ölçekleri, suratsız dullara teknikleri öğreteceğim. Haydi ama. Ahmaklara sahte nezaket gösterebilseydim hâlâ eski sınıf arkadaşlarımla birlikte Profesör Mackerra'nın kıçını siliyor olurdum. Hayır, hiç boşuna teklif etme, yine Peder'e dönüp *yalvaramam*. Hakkımda söylediği bütün zehirli sözleri doğru çıkarmış olurum. Waterloo Köprüsü'nden atlayıp kendimi İhtiyar Thames Baba'ya bırakmayı yeğlerim. Ciddiyim.

(ii) Caius'luları bulup onlara yağ çekebilir, kendimi yazın onlara davet ettirebilirim. İlk maddeyle aynı nedenlerden sorun yaşayabilirim. Bomboş cüzdanımı onlardan ne kadar uzun süre saklayabilirim ki? Acıma hislerini, pençelerini üstümden ne kadar zaman uzak tutabilirim?

(ii) Bahisçiyi ziyaret edebilirim – ama ya kaybedersem?

Biliyorum, bunların başına gelmesinin sebebi sensin diyeceksin, Sixsmith, ama şu orta sınıf tavırlarını bırak da beni bir süre daha dinle. Kalabalık platformun diğer ucundaki biletçi, Ostend gemisi için Dover'a gidecek trenin otuz dakika rötar yaptığını anons etti. O biletçi benim krupiyemdi, iki katı ya da hiç diyordu bana. İnsan durur, susar ve *dinlerse* bir bakar ki dünya düşüncelerini un gibi elemiş ve geriye yalnızca bir tane kalmış, özellikle de kir pas içinde bir Londra tren istasyonunda. Deterjan gibi çayı tepeme diktim ve terminalin diğer tarafındaki bilet gişesine yürüdüm. Ostend'e gidiş-dönüş bileti fazla pahalıydı –işte bu kadar müşkül durumdaydım– ben de mecburen sadece gidiş bileti aldım. Tam

lokomotifin düdüğü İntikam Tanrıçası flütlerini andıran bir bulut yayarak öterken vagonuma bindim. Yola çıktık.

Şimdi *Times*'da çıkan bir makaleden ve Savoy süitimde sızıp da gördüğüm bir gündüz düşünden esinlenerek yaptığım planımı açıklıyorum. Belçika'da, Brugge'un güneyindeki ücra bir köşede Vyvyan Ayrs adında münzevi bir İngiliz besteci yaşıyor. Sen onun adını duymamışsındır, ne de olsa müzikten anlamıyorsun, ama o en büyük bestecilerden biri. Kendi neslinde şatafatı, çevreyi, kırsallığı ve cazibeyi elinin tersiyle iten tek İngiliz o. Hastalığından dolayı –yarı kör ve kalem tutamaz halde– yirmilerin başından beri yeni bir eser yazmadı ama *Secular Magnificat* adlı eserinin (geçen hafta St. Martin'de çalındı) *Times*'da çıkan eleştirisi, bir çekmece dolusu bitirilmemiş çalışması olduğundan dem vuruyordu. Rüyamda Belçika'ya gidiyor, Vyvyan Ayrs'ı beni kâtibi olarak işe almaya ikna ediyor, bana ders verme teklifini kabul ediyor, müziğin gökkubbesine fırlıyor, yeteneklerime yaraşır bir ün ve servet kazanıyor, Peder'i evlatlıktan reddettiği oğlunun, evet, çağının en büyük İngiliz bestecisi Robert Frobisher olduğunu kabul etmek zorunda bırakıyordum.

Neden olmasın? Daha iyi bir planım yoktu. İnliyor ve başını sallıyorsun, Sixsmith, biliyorum, ama bir yandan da gülümsüyorsun. İşte seni bu yüzden seviyorum. Kanal'a yaptığım yolculuk olaysızdı.... kanserli banliyöler, iç sıkıcı tarlalar, kirli Sussex. Dover Bolşeviklerle dolup taşan bir ürkünçlük abidesi, kıçım kadar Romantik ve onunla aynı tonda şiirli uçurumlar. Limanda cebimdeki son şilinlerle frank aldım ve *Kentish Queen*'deki kamarama, yani Kırım Savaşı'nı görmüş kadar eski görünen, kir pas içindeki küvete yerleştim. Patates suratlı genç kamarot ve ben, bordo üniformasının ve ikna gücünden yoksun sakalının bahşişe değer olup olmadığı konusunda anlaşmazlığa düştük. Valizime ve müsveddelerimi koyduğum klasöre burun kıvırdı –"Az eşyayla seyahat et-

meniz zekice, efendim"– ve beni rahat bırakıp gitti. Bana göre hava hoştu.

Akşam yemeğinde balsa soslu tavuk, patates püresi ve sahte bordo şarabı vardı. Masa arkadaşım, Sheffield'ın çatal bıçak sektörünün küçük lordu Bay Victor Bryant idi. Müziğe hiç mi hiç yeteneği yoktu. Yemeğin büyük bir bölümünde kaşıklardan bahsetti, medeni davranışlarımı ilgi zannetti, bana hemen oracıkta şirketinin satış bölümünde bir iş teklif etti! İnanabiliyor musun? Ona teşekkür ettim (bir yandan gülmemeye çalışıyordum) ve çatal bıçakları satmaktansa onları yutmayı yeğleyeceğimi söyledim. Sis düdüğü üç kez uzun uzun çaldı, motorların sesi değişti, geminin denize açıldığını hissettim, çiseleyen yağmurun altında İngiltere'nin kasvetli kasvetli uzakta kalışını izledim. Artık geri dönüş yok; yaptıklarımın sonuçları kafama dank ediyor. R.V.W., Akıl Orkestrası'nda *Deniz Senfonisi*'ni yönetmişti, *"Yelken aç, yalnızca derin sulara kır dümenini, Ey deli dolu Ruh, keşfet, ben seninle, sen benimle."* (Bu eserini pek sevmem, ama düzeni mükemmeldi.) Kuzey Denizi rüzgârı içimi titretti, su damlacıkları beni baştan ayağa yaladı. Pırıl pırıl siyah sular beni atlamaya davet etti. Onları duymazlıktan geldim. Erkenden kamarama dönüp Noye'nin *Contrapuntals*'ını karıştırdım, motor dairesinin uzaktan gelen seslerini dinledim ve trombon için, geminin ritimlerini temel alan tekrarlı bir pasaj yazdım, ama ortaya saçma sapan bir şey çıktı. Sonra tahmin et, kapımı kim çaldı? Vardiyası bitmiş olan patates suratlı kamarot. Ona bahşişten bayağı fazlasını verdim. Bir Adonis sayılmaz, çelimsiz ama sınıfına göre oldukça hünerli. Sonrasında onu kapı dışarı ettim ve ölü gibi uyudum. Bir parçam yolculuğun hiç bitmemesini istiyordu.

Ama bitti. *Kentish Queen,* Dover'ın kazma dişli ikiz kız kardeşi Ostend'in, İffeti Şüpheli Kadın'ın limanındaki çamurlu suya girdi. Sabahın körüydü, Avrupa'nın horultusu pes per-

deden tubaların altında gümbürdüyordu. İlk kez kasalar taşıyan, tartışan ve Flamanca, Hollandaca, artık neyse o dilde *düşünen* aborijin Belçikalıları gördüm. Geminin beni de alıp İngiltere'ye dönmesinden, daha doğrusu buna ses çıkarmamaktan korkarak valizimi çabucak topladım. Birinci sınıf mutfağındaki meyve kâsesinden bir şeyler atıştırdıktan sonra, üniformasında örgü motifleri olan biri beni yakalamadan önce iskele tahtasından çabucak indim. Avrupa şosesine adım attım ve gümrükte çalışanlardan birine tren istasyonunu nerede bulabileceğimi sordum. Kötü beslenmiş işçiler ve raşitizm hastalarıyla tıklım tıklım dolu, gıcırdayan bir tramvaya işaret etti; yoksulluk beni yağmur yağsa da tabana kuvvet demeye itti. Tabutu andıran sokaklarda tramvay raylarını takip ettim. Ostend tapyoka grisi ve lekeli kahverengilerden oluşuyor. Kabul ediyorum, Belçika'nın kaçmak için biraz saçma bir ülke olduğunu düşünüyordum. Brugge'a bilet aldım ve bir sonraki trene kendimi yukarı çekerek bindim –platform yoktu, inanabiliyor musun?– külüstür, boş bir tren. Benimki nahoş koktuğu için kompartıman değiştirdim ama bütün kompartımanlarda aynı pis koku vardı. Havayı temizlemek için Victor Bryant'tan otladığım sigaraları içtim. İstasyon şefinin düdüğü vaktinde çaldı, lokomotif hareket etmeden önce tuvaletteki gutlu bir davavekili gibi ıkındı. Kısa bir süre sonra bakımsız hendekler ve mahvolmuş koruluklardan oluşan sisli manzaranın içinde, fena sayılmayacak bir hızla ilerliyorduk.

Planım meyve verirse, Sixsmith, çok geçmeden Brugge'a gelebilirsin. Geldiğinde buraya o sabah altıdaki *gnossienne-vari* saatte var. Kendini şehrin o çürük sokaklarında, kör kanallarında, dövme demirden kapılarında, insansız avlularında kaybet –devam edebilir miyim? Ah, teşekkürler–, temkinli Gotik kabuğunda, Ağrı Dağı çatılarında, fundalıklarla perçemlenmiş tuğladan çan kulelerinde, ortaçağdan kalma çıkıntılarında, pencerelerden sarkan çamaşırlarda, insanın gö-

zünü ayıramadığı parke taşlı girdaplarda, saat başlarını çalan prensler ve çentikli prenseslerde, isli güvercinlerde, kimi ağır başlı kimi neşeli üç dört oktav çanda. Taze ekmek kokusu beni burunsuz, deforme olmuş bir kadının bana bir düzine ayçöreği sattığı bir pastaneye götürdü. Bir tane alacaktım aslında, ama kadının yeterince sorunu olduğunu düşündüm. Bir eskici arabası sisin içinden tıngırdayarak geldi ve dişsiz sürücüsü benimle samimi bir tavırla konuştu, ama ben yalnızca "Excusez-moi, je ne parle pas flamand" diye karşılık verebildim. Adam bunun üzerine Goblin Kralı gibi güldü. Ona bir çörek verdim. Leş gibi eli yara kabuklarıyla kaplı bir pençeydi. Yoksul bir mahallede (sokaklar atık kokuyordu) çocuklar tulumbalarda annelerine yardım ediyor, kırık testileri kahverengi suyla dolduruyorlardı. Sonunda heyecan duymaya başladım, nefeslenmek için can çekişen bir yeldeğirmeninin basamaklarına oturdum, neme karşı sarınıp sarmalandım ve uykuya daldım.

Bir cadının süpürgesiyle beni dürtmesi ve tiz bir sesle "Zie gie doad misschien?" gibilerinden bir şeyler haykırmasıyla uyandım; bu cümleyi alıntılayayım deme. Gök masmavi, güneş ılıktı; sisin zerresi bile görünmüyordu. Kendime gelip gözlerimi kırpıştırarak ona bir çörek ikram ettim. Çöreği şüpheyle kabul etti, daha sonra yemek için önlüğünün cebine koydu ve çok eski bir mani homurdanarak ortalığı süpürme işine geri döndü. Soyulmadığım için şanslıydım galiba. Çöreklerden bir diğerini beş bin kadar güvercinle paylaştım; bunu kıskanan dilenciye de bir tane vermek zorunda kaldım. Gelmiş olabileceğim yönde tekrar yürüdüm. Tuhaf, beşgen bir pencerede bembeyaz tenli genç bir kız kristal bir kâseye afrikamenekşeleri yerleştiriyordu. Kızlar insanı farklı şekillerde büyüleyebiliyor. Sen de bir gün dene. Pencerenin çerçevesine vurdum ve ona Fransızca, bana âşık olmak suretiyle hayatımı kurtarır mı diye sordum. Başını salladı ama yü-

zünde eğlendiğini gösteren bir gülümseme belirdi. Karakolu nerede bulabileceğimi sordum. Bir kavşağa işaret etti. Müzisyen müzisyeni her durumda tanır, polislerin arasında bile. Gözleri en deli bakandır, saçları en dağınık olandır, ya açlıktan bir deri bir kemik, ya babacan ve iriyarıdır. Bu Fransızca konuşan, alto obua çalan, yerel opera cemaatine mensup polis müfettişi Vyvyan Ayrs'ın adını duymuştu ve nezaket göstererek bana Neerbeke'ye giden yolun haritasını çizdi. Bu bilgi için ona iki çörekle ödeme yaptım. İngiliz otomobilimi buraya getirtip getirtmediğimi sordu – oğlu Austin'lere deli gibi düşkünmüş. Otomobilim olmadığını söyledim. Bu onu endişelendirdi. Neerbeke'ye nasıl gidecektim? Oraya ne otobüs ne tren gidiyordu ve kırk kilometre, yürünmesi hiç de kolay bir mesafe değildi. Uzunluğu belirsiz bir müddet için bir polis bisikleti ödünç alıp alamayacağımı sordum. Bunun hiç alışılagelmiş bir şey olmadığını söyledi. Onu *benim* de hiç alışılagelmiş biri olmadığım konusunda temin ettim ve ona, Belçika'nın en ünlü evlatlık oğlu (bu oğullar o kadar az sayıda ki, gerçekten doğru da olabilir) Ayrs'a Avrupa müziğine hizmet etme amacıyla gitme misyonumu özetle anlattım. Ricamı tekrarladım. Makul olmayan gerçekler insana inandırıcı uydurmalardan daha iyi hizmet edebilir; bu kez de öyle oldu. Dürüst komiser yardımcısı beni kayıp eşyaların birkaç ay boyunca (karaborsaya düşmeden önce) asıl sahiplerini beklediği bir bölmeye götürdü – ama öncelikle bariton sesi ile ilgili görüşümü sordu. Bana *I Pagliacci*'den bir "Recitar! Vesti la giubba!" sundu. (Alçak perdelerde hoş bir sesi vardı, ama nefes alışı üzerinde çalışması gerekiyordu ve vibratosu perde arkasında fırtına sesi çıkarmak için kullanılan panolar gibi titriyordu.) Ona birkaç müzikal ipucu verdim; Victoria çağından kalma bir Enfield bisiklet, bir de valizimle klasörümü seleye ve arka çamurluğa bağlamak için ip ödünç aldım. Bana iyi yolculuklar ve güzel havalar diledi.

Adrian, Brugge'dan bisikletle çıktığım yolda hayatta yürümezdi (Alman askerlerinin bölgesinin fazla derinlerindeydi) ama kardeşimle aramda aynı toprakta, aynı havayı solumaktan gelen bir yakınlık hissettim. Ova, Fenler[8] kadar düzdü ama kötü haldeydi. Yolda son kalan çöreklerle karnımı doyurdum ve su içmek için yoksulluk içindeki kulübelerde mola verdim. Kimse fazla konuşmuyordu ama hayır diyen de yoktu. Karşıdan esen rüzgâr ve kayıp duran zincir yüzünden Ayrs'ın evinin bulunduğu Neerbeke köyüne vardığımda akşam olmak üzereydi. Sessiz bir nalbant, küçücük kalmış bir kurşunkalemle haritama ayrıntılar ekleyerek Zedelghem'e nasıl gideceğimi gösterdi. Ortasında yaban sümbülleriyle nevruz otları büyüyen bir yol beni terk edilmiş bir pansiyonun önünden geçirerek kenarına yaşlı İtalyan kavakları dikilmiş, bir zamanlar görkemli bir caddeye götürdü. Zedelghem papaz evimizden daha büyük, batı kanadını kırık dökük kulecikler süslüyor, ama Audley End'in ya da Capon-Tench'in sayfiye evinin eline su dökemez. Üstünde yıkılmış bir kayın ağacının yer aldığı alçak tepede at süren bir kız gördüm. Bir sebze bahçesindeki sümüklüböceklerin üstüne kurum serpen bir bahçıvanın yanından geçtim. Ön avluda kaslı bir vale bir Cowley Flat Nose'un egzosunu temizliyordu. Yaklaştığımı görünce doğruldu ve beni bekledi. Taraçalı bir köşede, tekerlekli sandalyede oturmakta olan bir adam köpük köpük morsalkımların altında oturuyor ve radyo dinliyordu. Sanıyorum bu adam Vyvyan Ayrs idi. Rüyamın kolay kısmı sona ermişti.

Bisikleti duvara dayadım ve valeye efendisiyle işim olduğunu söyledim. Medenice davranarak önüme düştü ve beni Ayrs'ın taraçasına götürdü, sonra da Almanca konuşarak gelişimi haber verdi. Ayrs sanki hastalığı vücudundaki bütün suyu emmişçesine kendisinin kabuğu gibi kalmıştı, ama ken-

8. Fenland(lar) olarak da bilinen Fenler Doğu İngiltere'de doğal bataklıklara sahip olan bir bölgedir (ç.n.)

dimi o cüruflu yolda Kral Arthur'un karşısındaki Sir Percival gibi diz çökmemek için zor tuttum. Tanışmamız hemen hemen şöyle gerçekleşti. "Tünaydın, Bay Ayrs."

"*Sen* de kimsin be?"

"Sizinle tanışmak çok büyük..."

"'*Sen* de kimsin?' dedim."

"Robert Frobisher, efendim, Saffron Walden'dan. Caius Üniversitesi'nden Trevor Mackerras'ın öğrencisiyim –öğrencisiydim– ve Londra'dan bütün bu yolu size..."

"Londra'dan bütün bu yolu bisikletle mi geldin?"

"Hayır, bisikleti Brugge'da bir polis memurundan ödünç aldım."

"Öyle mi?" Düşünmek için duraksadı. "Saatler sürmüş olmalı."

"Severek yaptım, efendim. Dizleri üstünde tepelere tırmanan hacılar gibi."

"Bu ne saçmalık?"

"Ciddi bir aday olduğumu kanıtlamak istedim."

"Ne için ciddi bir aday?"

"Sizin kâtibiniz olma görevi için."

"Delirdin mi sen?"

Bu daima göründüğünden daha çetrefil bir sorudur. "Bundan şüpheliyim."

"Bana bak, ben kâtip ilanı falan vermedim!"

"Biliyorum, efendim, ama henüz farkında olmasanız da bir kâtibe ihtiyacınız var. *Times*'daki makale hastalığınız yüzünden yeni beste yapamadığınızı söylüyor. Müziğinizin yitip gitmesine müsaade edemem. Bunun için fazlasıyla değerli. Bu yüzden size hizmetlerimi sunmaya geldim."

Eh, beni hemencecik başından savmadı. "Adın ne demiştin?" Ona tekrar söyledim. "Mackerras'ın yıldızlarından birisin, öyle mi?"

"Dürüst olmak gerekirse, efendim, benden nefret ederdi."

Senin de bedelini ödeyerek öğrendiğin gibi, kafama koyduğumda son derece merak uyandırıcı olabilirim.

"Demek nefret ediyordu? Nedenmiş acaba?"

"Üniversite dergisine onun Altıncı Flüt Konçertosu için –boğazımı temizledim– 'ergenlik öncesi Saint-Saëns'ın en gösterişli halinin kölesi' yazmıştım. Bunu şahsına hakaret saydı."

"Mackerras'la ilgili *bunu* mu yazdın?" Ayrs kaburgaları testereyle biçiliyormuşçasma hırıltılı bir nefes aldı. "Bahse girerim şahsına hakaret saymıştır."

Devamı oldukça kısa. Vale beni yumurta kabuğu yeşili mobilyalarla döşenmiş ve duvarına koyunları, mısır demetlerini ve pek de güzel olmayan bir Hollanda manzarasını resmeden yavan bir Farquharson asılmış bir salona aldı. Ayrs, karısı Bayan van Outryve de Crommelynck'i çağırttı. Kadın kendi soyadını muhafaza etmeyi tercih etmiş; böyle bir isimle onu kim suçlayabilir ki? Evin hanımı soğuk bir nezakete sahipti ve eğitimimle ilgili sorular sordu. Sorularına dürüstçe cevap verdim, fakat Caius'tan atılma sebebimi muğlak bir hastalığın arkasına gizledim. Şu anki parasal sorunlarımla ilgili tek kelime bile etmedim – karşısındaki ne kadar çaresizse, işveren de iş vermeye o kadar isteksiz olur. Onları yeterince cezbettim. En azından o gece Zedelghem'de kalabileceğim kararına varıldı. Ayrs sabah benim müzikal yeteneklerimi sınayacak ve teklifime yanıt verecekti.

Gelgelelim, Ayrs yemekte görünmedi. Gelişim iki hafta süren, onu bir iki günlüğüne odasına hapseden bir migrenin başına denk gelmişti. Sınanmam o kendisini daha iyi hissedene dek ertelendi, yani kaderim hâlâ belirsiz. Yemeğe gelecek olursak, Pies-porter şarabı da, Amerikan usulü ıstakoz da Imperial Otel'de yiyebileceğim şeylerden farksızdı. Ev sahibemi konuşması için cesaretlendirdim – meşhur kocasıyla ilgili bu kadar çok şey bilmem gururunu okşamıştı ve onun müziğine duyduğum içten beğeniyi sezmişti. Ah, daha erken

saatlerde at binerken gördüğüm Ayrs'ın kızı da yemekte bize katıldı. Matmazel Ayrs annesinin kalkık burnuna sahip, on yedi yaşında, at suratlı bir yaratık. Ağzından bütün akşam medeni bir söz çıkmadı. Beni şanssızlıktan mustarip, babasını cezbedip kendisinin gelemeyeceği ve istenmediği muhteşem bir pastırma yazına götürecek, niyeti şüpheli, bedavacı bir İngiliz olarak görüyor olabilir mi?

İnsanlar çok karmaşık.

Saat gece yarısını geçti. Şato uyuyor, ben de uyumalıyım.

Sevgilerle,
R.F.

—◆—

Zedelghem
6-vii-1931

Bir telgraf mı, Sixsmith? Seni *adi*.

Lütfen başka gönderme, sana yalvarıyorum – telgraflar dikkat çeker! Evet, hâlâ yurtdışındayım, evet, Brewer'ın adamlarından uzaktayım. Annemle babamın utanç verici mektuplarından bir kâğıt gemi yap ve Cam Nehri'ne at. Peder bey, sırf borçlularım aile ağacından banknot düşecek mi diye onu salladıkları için "endişeli." Gelgelelim evlatlıktan reddedilmiş bir oğlun borcu kimseyi değil, yalnızca oğlu ilgilendirir – inan bana, kanunlara göz attım. Valide de "zıvanadan çıkmış" değil. Valideyi ancak şarap sürahisinin kuruması zıvanadan çıkarır.

Sınavım dünden önceki gün öğle yemeğinden sonra, Ayrs'ın müzik odasında gerçekleşti. Hafif bir tabirle söyleyecek olursam, pek de göz kamaştırıcı bir başarı elde ettim denilemez – burada kaç gün ya da güncük kalabileceğimi bilmenin yolu yok. Vyvyan Ayrs'ın kendi piyano taburesinde oturmanın be-

ni heyecanla ürperttiğini kabul etmeliyim. Bu Doğu işi halı, eski yüzlü kanepe, nota sehpalarıyla tıklım tıklım Breton dolaplar, Bösendorfer Grand piyano, çanlar; hepsi de *Matriyoşka Varyasyonları*'nın ve şarkı döngüsü *Cemiyet Adaları*'nın rahme düşüşüne ve doğuşuna tanıklık etti. *Untergehen Violinkonzert* için ilk kez titreşmiş olan çelloyu okşadım. Hendrick'in efendisini tekerlekli sandalyeyle bu tarafa getirdiğini duyunca etrafı karıştırmayı bıraktım ve yüzümü kapıya döndüm. Ayrs "Umarım iyileşmişsinizdir, Bay Ayrs" sözlerimi duymazlıktan geldi ve valesinden, onu yüzü bahçeye bakan pencereye dönük şekilde bırakmasını istedi. "Ee?" diye sordu yarım dakika kadar baş başa kaldıktan sonra. "Hadisene. Etkile beni." Ne duymak istediğini sordum. "Programı da ben seçeceğim, öyle mi? Eh, *Üç Kör Fare*'yi çalabiliyor musun?"

Ben de Bösendorfer'a oturdum ve frengili çatlağa içe işleyici bir Prokofiev stiliyle *Üç Kör Fare*'yi çaldım. Ayrs yorum yapmadı. Daha alttan alta bir Chopin Fa Majör Noktürn'üyle devam ettim. Bir iniltiyle yarıda kesti, "Etekliğimi indirmeye mi çalışıyorsun, Frobisher?" V.A.'nın kendi *Digressions on a Theme of Lodovico Roncalli*'sini çaldım, ama daha ilk iki sırayı bitiremeden homur homur bir şeyler söyledi, bastonuyla yere vurdu ve, "Kendi tatmini için didinmek insanı körleştirir, bunu sana Caius'ta öğretmediler mi?" dedi. Onu duymazlıktan geldim ve mükemmel bir uyumla parçayı bitirdim. Havai fişeklerle final yapmak için Scarlatti'nin arpej ve akrobasilerle dolu bir kara koyun olan 212. Sonat'ını la majörde çalma kumarını oynadım. Bir iki kez takıldım, ama konser piyanisti olmak için sınava girmemiştim. Bitirdikten sonra V. A. başını bitip giden *sonat*ın ritmiyle sallamaya devam etti veya belki de flu, dalları oynayan kavakların orkestrasını yönetiyordu. "Melun, Frobisher, evimden hemen şu dakika çek git!" sözleri beni üzse de pek şaşırtmazdı. Bunun yerine, "Bir müzisyenin niteliklerine sahip olma *ihtimalin* var. Güzel bir

gün. Göle doğru yürü ve ördeklere bak. Yeteneklerini bir şekilde kullanıp kullanamayacağıma karar vermek için biraz *zamana* ihtiyacım var."

Tek kelime etmeden çıktım. Görünüşe bakılırsa ihtiyar keçi beni istiyor, ama ancak minnettarlıktan sürünmem kaydıyla. Cüzdanım orayı terk etmeme müsaade etseydi bir taksi tutup Brugge'a döner ve bu delice fikirden toptan vazgeçerdim. Arkamdan, "Sana bir tavsiye, Frobisher, hem de karşılıksız. Scarlatti bir klavsenciydi, piyanist değil. Onu öyle allayıp pullama, parmaklarınla sürdüremeyeceğin notaları sürdürmek için pedalı da kullanma." Ben de Ayrs'a seslenerek onun yeteneğini bir şekilde kullanıp kullanamayacağıma karar vermek için biraz *zamana* ihtiyacım olduğunu söyledim.

Pancar suratlı bir bahçıvanın yabani otlarla kaplı bir süs havuzunu temizlediği avluyu aştım. Bahçıvana bir an evvel evin hanımıyla konuşmak istediğimi anlattım –kendisi buraların en zeki insanı sayılmaz– o da direksiyon işareti yaparak belli belirsiz bir hareketle Neerbeke yönünü işaret etti. Harikulade. Şimdi ne yapacağım? Gidip ördeklere bakayım bari, neden olmasın? Bir çift ördek boğazlayıp onları V.A.'nın gardrobuna asabilirdim. Moralim o denli bozuktu işte. Ben bahçıvana hareketlerimle ördekleri anlatarak, "Neredeler?" diye sordum. Kavak ağacını işaret etti, hareketleriyle "O yöne yürü, hemen diğer tarafta" demek istiyordu. Ben de yola çıktım, ihmal edilmiş bir hendeğin üstünden atladım, ama tepeye ulaşamadan nal sesleri duydum ve Bayan Eva van Outryve de Crommelynck –bundan sonra sadece Crommelynck yazacağım, yoksa mürekkebim bitecek– siyah midillisiyle çıkageldi.

Onu selamladım. Atını Kraliçe Boudicca gibi etrafımda eşkin sürdü, anlamlı bir sessizlik içindeydi. Alaycı bir tavırla "Bugün hava ne kadar nemli" diye havadan sudan söz açtım. "Bana kalırsa yağmur yağacak, sizce de öyle değil mi?" Hiç-

bir şey söylemedi. "Kılık kıyafetiniz terbiyenizden daha şatafatlı" dedim ona. Yine bir şey söylemedi. Tarlaların ötesinden silah sesleri geldi; Eva atını sakinleştirdi. Atı muazzam güzellikte, insan o ata laf edemez. Eva'ya midillinin adını sordum. Yanaklarındaki burgu şekilli siyah lüleleri geriye attı. "J'ai nommé la poney Néfertiti, d'après cette reine d'Egypte qui m'est si chère" diye yanıt verdi ve arkasını döndü. "Konuşuyor!" diye bağırdım ve kızın atını Van Dyck manzarasında küçücük olana kadar dörtnala sürüşünü izledim. Onun zarif parabollerinin ardından topçu mermileri ateşledim. Silahlarımı Zedelghem Şatosu'na çevirdim ve Ayrs'ın kanadını dumanı tüten bir moloz yığını haline getirdim. Hangi ülkede olduğumuzu hatırladım ve durdum.

İkiye bölünmüş kayını geçince çayır, kurbağa sesleriyle çınlayan süslü bir göle açılıyor. Belli ki daha iyi günler görmüş. Pek sağlam görünmeyen bir yaya köprüsü bir adayı kıyıya bağlıyor ve çok sayıda flamingo zambağı çiçeklenmiş halde. Arada sırada japon balıkları sıçrıyor ve suya atılmış yeni peniler gibi ışıldıyor. Bıyıklı pekin ördekleri ekmek için vaklıyor; onlar da benim gibi özenli giyinmiş dilenciler. Kırlangıçlar ziftli tahtalardan yapılma bir kayıkhaneye yuva yapmış. Bir sıra armut ağacının altına –burası önceden meyve bahçesi miymiş?– yerleşip boş boş durdum; bu uzun nekahat dönemim boyunca ustalaştığım bir sanat. Bir avare ve miskin, bir açgözlüden ve bir oburdan farklıdır. Çiftleşen yusufçukların havadaki saadetini izledim. Kanatlarının sesini bile duyabiliyordum; bir bisikletin tekerine takılmış kâğıttan kanatlar gibiydi. Yanında yattığım köklerin etrafında minyatür bir Amazonya keşfeden köryılanı uzun uzun izledim. Sessiz miydi? Hayır, tamamen değil. Çok sonra, üstüme düşen yağmur damlalarıyla uyandım. Kümülonimbüsler kritik kitleye ulaşıyordu. Sırf kulak kanallarımdaki gümbürtüyü duyabilmek ve ilk tombul damlaların ksilofon çekiçleri gibi yü-

zümü dövdüğünü hissetmek için koşabildiğim kadar hızla Zedelghem'e koştum.

Akşam yemeği gongu çalmadan önce üstümü değiştirip tek temiz gömleğimi giyecek zamanı zar zor buldum. Bayan Crommelynck özür diledi, kocasının hâlâ iştahı yoktu, küçük hanımsa yalnız yemeyi tercih etmişti. Bana göre hava gayet hoştu. Yılanbalığı yahnisi, frenkmaydanozu sosu, terastan seken yağmur damlaları. Frobisher'ların ve bildiğim birçok İngiliz evinin aksine şatoda yemekler sessizlik içinde yenmiyordu; Madame C bana biraz ailesinden bahsetti. Crommelynck'ler Brugge'un Avrupa'nın en yoğun limanı olduğu (o öyle söyledi, doğruluğunu ispat etmek zor) çok eski zamanlardan beri Zedelghem'de yaşıyorlardı; bu da Eva'yı altı yüz yıllık bir soyun baş tacı yapıyordu. Kabul etmeliyim ki kadına biraz ısındım. Bir erkek gibi uzun uzun konuşuyor ve gergedan boynuzu bir ağızlıktan reçineli sigaralar içiyor. Ama değerli eşyalardan birinin yürütüldüğünü hemencecik fark edebilir. Geçmişte hırsızlık yapan hizmetkârlardan, hatta yoksul yatılı misafirlerden mustarip olduklarından söz etti, tabii insanların bu kadar onursuzca davranabildiğine inanabilirsem. Ebeveynlerimin de aynı dertten mustarip olduğu konusunda onu temin ettikten sonra antenlerimi dikip sınavımla ilgili bir şeyler öğrenmeye çalıştım. "Scarlatti'n için 'umut var' dedi. Vyvyan övgülerden, hem övmekten hem övülmekten nefret eder. 'İnsanlar seni övüyorsa kendi yolunda yürümüyorsun demektir' der." Ona doğrudan Ayrs'ın beni işe alacağını düşünüp düşünmediğini sordum. "Öyle umarım, Robert." (Diğer bir deyişle, bekle ve gör.) "Şunu anlaman gerek, o bundan sonra tek bir nota daha yazmamak üzere inzivaya çekildi. Bunu yaparken çok büyük ıstırap çekti. Tekrar beste yapabileceği umudunu canlandırmak – eh, bu pek hafife alınacak bir risk değil." Konu kapandı. Gündüz Eva'yla karşılaştığımı söyledim; Madame C, "Kızım medenice davranmamış" dedi.

"Biraz içine kapanık" şeklinde mükemmel bir cevap verdim.

Ev sahibem kadehimi doldurdu. "Eva uyumsuz bir karaktere sahip. Kocam onu bir genç kız olarak yetiştirmekle hiç ilgilenmedi. Hiç çocuk istemiyordu. Babalarla kızlar birbirlerine çok düşkün olur, öyle demezler mi? Bizde öyle olmadı. Öğretmenleri Eva'nın çalışkan fakat çok ketum olduğunu söylüyor; müzikte de gelişmeye çalışmadı hiç. Sık sık onu hiç tanımadığımı hissediyorum." Madame C'nin kadehini doldurdum, o da neşelenmiş göründü. "Ah, baksanıza, hayıflanıp duruyorum. Sizin kız kardeşleriniz kusursuz görgüye sahip İngiliz gülleridir, eminim, Mösyö?" Frobisher ailesinin kadınlarına olan ilgisinin gerçek olduğundan bir hayli şüpheliydim, ama kadınlar beni konuşurken seyretmeyi sever, ben de ev sahibemi eğlendirmek için iyice uzaklaştığım klanımın esprili karikatürlerini çizdim. Kulağa o kadar neşeli bir aile gibi geliyorduk ki, nerdeyse evimi özleyecektim.

Bu sabah, pazartesi sabahı, Eva lütfedip kahvaltıyı –Bradenham jambonu, yumurta, her türden ekmek– bizimle paylaştı, ama kız annesine ufak tefek şikâyetlerde bulunup benim sözlerime dümdüz bir *oui* ya da sert bir *non* ile karşılık vermekle yetindi. Ayrs daha iyiydi, o da bizimle birlikte kahvaltı etti. Sonra Hendrick kızı hafta boyunca kalacağı Brugge'a, okula götürdü – Eva şehirde, kızları onunla aynı okula giden bir ailenin yanında kalıyor; ailenin soyadı Van Eel, ya da benzeri bir şey. Cowley kavaklı caddede (Keşiş'in Yolu olarak biliniyor) uzaklaştığında bütün şato rahatlayarak iç çekti sanki. Eva evin havasını zehirliyor. Saat dokuzda Ayrs ve ben müzik odasına çekildik. "Kafamda dolaşıp duran bir viyola melodisi var, Frobisher. Bakalım onu kâğıda dökebilecek misin?" Sığ işlerle –taslak halindeki müsveddeleri temize çekmek, vs– başlamayı beklediğim için bu sözleri duyunca çok memnun oldum. İlk günden kendimi V.A.'nın duygulu kalemi olarak ispat edebilirsem işe alındığım ner-

deyse kesin olurdu. Masasına oturup 2B kurşunkalemin ucunu sivrilttim, önüme temiz bir parşömen çekip notaları tek tek söylemesini bekledim. Adam bunun yerine "Tar, tar! Tartartar tattitattitatti tar! Yazdın mı? Tar! Tatti-tar! Burası alçak – tartar-tartttt-TAR! TARTARTAR!!!" Yazmış mıymışım! Adi bunak belli ki bunun komik olduğunu düşünüyordu – insan bir düzine eşeğin anırışını kâğıda ne kadar dökebilirse, onun çıkardığı abuk subuk sesleri de ancak o kadar not alabilirdi. Ama otuz saniye kadar sonra bunun şaka maka olmadığını fark ettim. Araya girmeye çalıştım, ama adam müzik yapmaya o kadar dalmıştı ki beni fark etmedi bile. Ayrs durmaksızın devam ederken kendimi o kadar perişan hissettim ki. Planım umutsuzdu. Victoria İstasyonu'nda aklım neredeydi ki? Süngüm düşmüş halde parçasını bitirmesini bekledim; eseri kafasında bitirmesinin belki daha sonra tekrarlamasını kolaylaştırabileceği yönünde zayıf bir umudum vardı.

"İşte, bitti!" diye bildirdi. "Yazdın mı? Mırıldan, Frobisher, bakalım kulağa nasıl geliyor."

Hangi perdede olduğumuzu sordum. "Si bemol *tabii ki*!" Zaman işareti? Ayrs burnunun köprüsünü çimdikledi. "Melodimi kaybettiğini mi söylüyorsun?" Kendime adamın tamamen mantıksız davrandığını hatırlatmak için çabaladım. Melodiyi *çok* daha yavaş olarak tekrarlamasını ve notaları tek tek belirtmesini istedim. Ayrs sinir krizi geçirip geçirmeyeceğine karar verirken, bana üç saatmiş gibi gelen uzun bir duraksama yaşadık. Sonunda ıstırap dolu bir iç çekişle karşılık verdi. "Dört-*sekiz*, on ikinci sıradan sonra *sekiz-sekiz* olacak, tabii on ikiye kadar sayabiliyorsan." Sessizlik. Parasızlığımı hatırlayarak dudağımı ısırdım. "En başa dönelim o zaman." Küçümseme dolu bir sessizlik. "Hazır mısın? *Yavaş*... Tar! Hangi nota bu?" Tek tek her notayı tahmin etmek zorunda kaldığım iğrenç bir yarım saat geçirdim. Ayrs tahminimi

bitkin bir baş sallamasıyla onaylıyor ya da başını olumsuzca sallayarak reddediyordu. Madame C odaya içinde çiçekler olan bir vazo getirdi, ben de yüzüme bir İMDAT ifadesi yerleştirdim, ama V.A. kendisi bugünlük bu kadar çalışmanın yeteceğini söyledi. Oradan kaçarken Ayrs'ın bir şeyler (lehime mi?) söylediğini işittim: "Durum umutsuz, Jocasta, çocuk basit bir ezgiyi bile kâğıda dökemiyor. Modayı takip edip üstünde notalar yazan kâğıt parçalarına oklar fırlatsam aynı şey."

Kâhya Bayan Willems koridorda, görünmeyen yamaklardan birine nemli, rüzgârlı havadan ve kurumayan çamaşırlardan şikâyet ediyordu. Onun hali benimkinden iyi. Kariyer, şehvet, para için insanları kullandığım oldu, ama bunu hiç başımın üzerindeki çatı için yapmamıştım. Bu çürük şato mantar ve küf kokuyor. Buraya hiç gelmemeliydim.

Sevgilerle,
R.F.

Not: Parasal "utanç," ne yerinde bir deyiş. Bütün yoksulların sosyalist olmasına şaşmamak gerek. Bak, senden borç istemem lazım. Zedelghem'deki düzen kadar gevşeğini hayatımda görmedim (neyse ki! Şu an babamın kâhyasının gardırobu bile benimkinden zengindir) ama bazı standartlar belirlemek gerek. Hizmetkârlara bahşiş bile veremiyorum. Zengin arkadaşım kalmış olsaydı onlardan isterdim ama kalmadı. Parayı telgrafla mı yollarsın, postayla mı, artık ne yaparsın bilemem, ama sen bir bilim adamısın, yolunu bulursun. Ayrs benden gitmemi isterse mahvolurum. Robert Frobisher'ın, işe uygun olmadığı için onu evlerinden kovan ev sahiplerinden para dilenmek zorunda kaldığı haberi Cambridge'e sızar. O zaman utançtan ölürüm, Sixsmith, gerçekten ölürüm. Tanrı aşkına hemen gönderebildiğin kadar gönder.

—♦—

Zedelghem Şatosu
14-vii-1931

Sixsmith,

Kutsanmış Rufus'a, İhtiyaç İçindeki Bestecilerin Koruyucu Azizi'ne şükürler olsun. Ona en büyük şükranlarımı sunuyorum, *Amin*. Posta havalen bu sabah sağ salim elime ulaştı – ev sahiplerime seni, doğum günümü unutmuş olan, bana çok düşkün amcam olarak tanıttım. Bayan Crommelynck paramı Brugge'da bir bankadan alabileceğimi söylüyor. Adına bir ilahi besteleyecek ve paranı en kısa zamanda ödeyeceğim. Beklediğinden daha çabuk olabilir. Başarı umudumun buzu çözülüyor. Ayrs'la çalışma yönündeki ilk teşebbüsüm küçük düşürücü bir biçimde sonuçlanınca perişan halde odama dönmüştüm. O öğleden sonrayı sana o sızlanmalarla dolu mektubu yazarak geçirdim –bu arada, o mektubu yak, tabii hâlâ yakmadıysan– geleceğimden çok endişeliydim. Bir yağmurluk ve yağmur botları giyerek o yağmurda dışarı çıktım ve köydeki postaneye yürüdüm; bir yandan bundan bir ay sonra nerede olabileceğimi içten bir şekilde merak ediyordum. Bayan Willems dönüşümden kısa bir süre sonra akşam yemeği gongunu çaldı, ama yemek odasına gittiğimde Ayrs'ı tek başına bekler halde buldum. "Sen misin, Frobisher?" diye sordu nazik davranmak isteyen yaşlı adamlara özgü huysuzlukla. "Ah, Frobisher, bu sohbeti baş başa yapabilmemiz iyi oldu. Bak, bu sabah sana çok kötü davrandım. Hastalığım bazen uygunsuz derecede açık sözlü olmama sebep oluyor. Özür dilerim. Ne diyorsun, bu aksi ihtiyara yarın bir şans daha verir misin?"

Karısı ona beni ne halde bulduğunu mu anlatmıştı? Lucille yarı yarıya topladığım valizimden mi söz etmişti? Rahatladığım sesimden belli olmasın diye bir süre bekledim ve soylu bir tavırla, aklındakileri söylemesinde bir sakınca olmadığını belirttim.

"Teklifine fazla olumsuz yaklaştım, Frobisher. Beynimdeki müziği ortaya çıkarmak kolay olmayacak, ama ortaklığımızın yürüme şansı var. Müzisyenliğin ve karakterin bu iş için gayet yeterli görünüyor. Karım kendini bestecilikte de denediğini söylüyor. Belli ki müzik ikimiz için de oksijen kadar gerekli. Vazgeçmeyecek, doğru metodu buluncaya dek düşe kalka çabalayacağız." Tam burda, Madame Crommelynck kapıyı çaldı, içeri bir göz attı, bazı kadınlara özgü biçimde odanın havasını hemencecik sezdi ve durumu kutlamak için bir şeyler içip içmeyeceğimizi sordu. Ayrs bana döndü. "Genç Frobisher'a bağlı. Ne diyorsun? Birkaç hafta, her şey iyi giderse birkaç ay kalır mısın? Belki de daha uzun kalırsın, kimbilir? Ama vereceğim ufak bir maaşı kabul etmelisin."

Hissettiğim rahatlamayı dışa memnuniyet olarak yansıtıp ona bundan onur duyacağımı söyledim ve maaş teklifini hemencecik geri çevirmedim.

"O halde, Jocasta, Bayan Willems'e söyle, bir şişe Pinot Rouge 1908 getirsin!" Baküs'e ve ilham perilerine kadeh kaldırdık ve tekboynuz kam kadar yoğun bir şarap içtik. Ayrs'ın bin iki yüz kadar şişeden oluşan mahzeni Belçika'daki en zengin mahzenlerden biri ve konudan biraz uzaklaşmaya değer. Mahzen, Hendrick'in babasının ailenin Gothenburg'a kaçışından önce girişe inşa ettiği sahte duvar sayesinde savaşı, Zedelghem'i geçici bir karargâh olarak kullanan Alman subayları tarafından yağma edilmeden atlatmış. Kütüphane ve yer kaplayan değerli birçok eşya da savaş sırasında, sandıklar içinde mahzende saklanmış (burası eskiden bir manastırın mezar odasıymış). Prusyalılar ateşkesten önce şatoyu yağmalamış ama mahzene ulaşamamışlar.

İş düzenimiz yavaş yavaş yerine oturuyor. Hastalıklarının ve ağrılarının ona engel olmadığı her sabah saat dokuzda Ayrs'la müzik odasında buluşuyoruz. Ben piyanonun başında, Ayrs kanepede oturuyor, iğrenç kokan Türk sigaralarını

içiyor ve *üç icra tarzımızdan* birini seçiyoruz. "Gözden geçirme" – benden bir önceki sabah yazdıklarımı gözden geçirmemi istiyor. Enstrümana bağlı olarak mırıldanıyor, şarkı söylüyor ya da çalıyorum, Ayrs da notaları düzeltiyor. "Yeniden tertip" yaptığımızda, Ayrs'ın hayal meyal hatırladığı ve kurtarmak istediği bir pasaj ya da soloyu bulmak için bazıları ben doğmadan önce yazılmış olan eski notaları, not defterlerini, besteleri karıştırıyorum. Tam bir dedektif işi. "Besteleme" en zorlu olanı. Piyanonun başında oturuyor ve bir "On altılık, si-sol; dörtlük, la bemol – dört vuruş devam et, hayır, altı – saçmalık! Fa diyez – hayır hayır hayır *fa diyez* – ve si! Tar-tatti-tatti-tarrr!" (*Il maestro* artık en azından notaları söylüyor.) Ya da, kendini daha bir şair hissediyorsa, şöyle olabiliyor: "Şimdi, Frobisher, klarnet metresin, viyolalar mezarlıktaki porsuk ağaçları, klavsen ay. Bırak doğu rüzgârı o la minör akoru buradan on altı sıra uçursun."

İyi bir kâhya gibi (ama emin olabilirsin ki, iyiden daha iyiyim) benim işimin de onda dokuzu öngörüden oluşuyor. Bazen Ayrs benden, "Sence bu akor uygun mu, Frobisher?" ya da "Bu pasaj bütünle uyum sağlıyor mu?" gibi sanatsal bir karar bekliyor. Hayır dersem Ayrs bana bunun yerine ne önerirdim diye soruyor, hatta bir iki kez benim yaptığım değişikliği kabul ettiği oldu. İnsanın aklı başına geliyor. Düşünsene, ileride insanlar okulda bu müziği öğrenecek.

Saat birde Ayrs bitkin düşüyor. Hendrick onu yemek odasına taşıyor, Bayan Crommelynck, bazen de ürkütücü E. de –hafta sonu ya da yarım günlük tatilse– öğle yemeği için bize katılıyor. Ayrs öğleden sonra sıcağında kestiriyor. Ben hazineler bulmak için kütüphaneyi karıştırmayı, müzik odasında beste yapmayı, bahçede (akzambaklar, taçşahları, fenerçiçekleri, gülhatmiler, hepsi pırıl pırıl çiçek açmış) müsveddeler okumayı sürdürüyorum, bisikletimle Neerbeke yakınındaki dar sokakları dolaşıyorum ya da etraftaki arazi-

leri arşınlıyorum. Köyün köpekleriyle iyi dost oldum. Fareli köyün kavalcısını takip eden fareler ya da afacanlar gibi peşimden geliyorlar. Yerliler *"Goede morgen"*lerime ve *"Goede middag"*larıma karşılık veriyor – artık *"kasteel"*deki uzun süreli konuk olarak tanınıyorum.

İçtimayı geçen bir yayın varsa yemekten sonra üçümüz radyo dinliyoruz, yoksa gramofona (meşe ağacından kutusunda duran masa modeli bir His Master's Voice) genelde Ayrs'ın Sir Thomas Beecham tarafından yönetilen kendi büyük eserlerinin plaklarını koyuyoruz. Misafirimiz olduğunda sohbet ediyoruz ya da oda müziği çalınıyor. Başka akşamlar Ayrs ona şiir okumamdan hoşlanıyor, özellikle de sevgili Keats'inin şiirlerini. Sesi benimkinden destek alıyormuşçasına, ben okurken mısraları fısıltıyla tekrarlıyor. Kahvaltıda bana *Times*'dan haberler okutuyor. Ayrs ne kadar yaşlı, kör ve hasta olsa da bir üniversite münazara topluluğunda fikirlerini başarıyla savunabilir, buna rağmen dalga geçtiği sistemlerin yerine nadiren alternatif sunuyor. "Liberallik mi? Korkaklık desene şuna!" "Sosyalizm mi? Artık eli ayağı tutmaz haldeki despotizmin yerine geçmek isteyen küçük kardeşi." "Muhafazakârlar mı? En büyük aldatmacaları özgür irade doktrinleri olan tesadüfi yalancılar." Nasıl bir devlet *istiyor* peki? "Hiç! Bir devletin düzeni ne kadar sağlam olursa insanları o kadar sıkıcı olur."

Ne kadar çabuk parlayan bir insan olursa olsun, Ayrs Avrupa'daki, kendi yaratıcılığımın etkilenmesini istediğim az sayıda insandan biri. Müzikbilim açısından Janus gibi iki yüzü var. Bir Ayrs geriye, Romantizm'in ölüm döşeğine bakarken, diğer Ayrs geleceğe bakıyor. İşte bakışını takip ettiğim Ayrs bu ikincisi. Kontrpuanları ve karışık renkleri kullanmasını izlemek kendi dilimi de heyecan verici şekillerde arıtıyor. Zedelghem'de geçirdiğim şu kısacık zaman, şimdiden bana Mastürbasyoncular Bandosu'yla birlikte Ahmak Mackerras'ın

tahtında geçirdiğim üç yılda öğrendiğimden fazlasını öğretti.

Ayrs'ın ve Bayan Crommelynck'in arkadaşlarını sık sık misafir ediyoruz. Genelde her hafta iki ya da üç gece misafir geliyor. Brüksel, Berlin, Amsterdam ya da daha uzaklardan dönen solistler, Ayrs'ın Florida'da ya da Paris'teki acemilik günlerinden tanıdıkları, ve bizim Morty Dhondt ve Karısı. Dhondt'un hem Brugge'da, hem Antwerpen'de elmas atölyesi var; biraz anlaşılmaz biçimde olsa da birçok dil konuşuyor, uzun açıklamalar gerektiren alengirli, çok dilli cinaslar kullanıyor, festivaller finanse ediyor ve Ayrs'la birlikte metafiziksel futbol toplarına vuruyor. Bayan Dhondt ise Bayan Crommelynck'e benziyor ama ondan on kat abartılı – aslına bakarsanız bu kadın Belçika Binicilik Kulübü'nün başkanı olan, Dhondt'ların Bugatti'sini kendisi süren, Wei-wei adındaki, ponponu andıran Pekin köpeğini yanından hiç ayırmayan korkutucu bir yaratık. Şüphesiz adına sonraki mektuplarımda yine rastlayacaksın.

Pek akrabaları yok: Ayrs tek çocukmuş, bir zamanlar nüfuzu olan Crommelynck ailesi ise savaş boyunca önemli anlarda hep yanlış tarafı destekleyebilme konusunda tuhaf bir kabiliyete sahipmiş. Savaşta ölmeyenler yoksullaşarak Ayrs ve karısı İskandinavya'dan dönmeden önce hastalıklara yenik düşmüşler. Diğerleri ise denizaşırı ülkelere kaçtıktan sonra ölmüş. Bayan Crommelynck'in yaşlı mürebbiyesi ve birkaç çelimsiz teyzesi arada bir uğruyor, ama eski şapka askıları gibi bir köşede sessizce oturmaktan başka bir şey yapmıyorlar.

Geçen hafta memleketi Kraków'da Ayrs'ı bütün gücüyle desteklemiş olan orkestra şefi Tadeusz Augustowski, Migren'in İkinci Günü'nde haber vermeden çıkageldi. Bayan Crommelynck evde değildi, Bayan Willems ecel terleri dökerek bana geldi ve bu meşhur konuğu eğlendirmem için yalvardı. Ev sahiplerimi hayal kırıklığına uğratamazdım. Augustowski'nin

Fransızcası benimki kadar iyi; öğleden sonrayı balık tutarak ve on iki ton kullanan besteciler konusunda tartışarak geçirdik. O bana orkestrayla ilgili savaş hikâyeleri, bir de içinde el hareketleri de olan, tarif edilemeyecek derecede açık saçık bir fıkra anlattı; fıkrayı seninle bir daha görüştüğümüzde anlatırım artık. Otuz santim boyunda bir alabalık tuttum, Augustowski de kocaman bir sazan yakaladı. Alacakaranlıkta döndüğümüzde Ayrs kalkmıştı; Polonyalı ona beni yanına aldığı için şanslı olduğunu söyledi. Ayrs "Ne demezsin" gibilerinden bir şey homurdandı. Ne kadar pohpohlandım, anlatamam, Ayrs. Bayan Willems yüzgeçli ganimetimizi büyük bir memnuniyetle karşılamasa da onları temizledi, tuz ve tereyağıyla pişirdi; balık çatalında eriyecek kadar yumuşak oldular. Augustowski ertesi sabah şatodan ayrılırken bana kartvizitini verdi. Langham Court'ta Londra'ya geldiğinde kalmak üzere tuttuğu bir süiti var; beni gelecek yıl festival zamanı yanında kalmaya davet etti. Ü-ürü-üüü!

Zedelghem Şatosu artık baştaki gibi Usherlar'ın Evi'ne benzeyen bir labirenti andırmıyor. Doğru, doğu kanadının modernleştirilmesinin ve bakımlı olmasının bedelini ödeyen, toz içinde kalmış, kapalı batı kanadı üzücü bir halde ve korkarım yakın zamanda yıkılması gerekebilir. Islak bir öğleden sonra bu kanadın odalarını keşfe çıktım. Nem burayı feci derecede etkilemiş; örümcek ağlarından dökülmüş alçılar sarkıyor; fare ve yarasa dışkıları yıpranmış taşların üstünde öbekler oluşturuyor; şöminelerin üstündeki alçı armalar zamanla parçalanmış. Dışarısı da benzer halde – tuğla duvarlara yeniden harç sürülmesi gerekiyor, çatıdaki kiremitlerde eksikler var, mazgallı siperler yere düşmüş ve öbekler halinde orada duruyor, yağmur suyu ortaçağdan kalma kumtaşlarmdan oluk oluk akıyor. Crommelynck'ler Kongo yatırımlarından çok para kazanmışlar ama erkek kardeşlerden hiçbiri savaştan sağ çıkamamış ve Zedelghem'in Alman "pansiyoner"leri

yağmalamaya değer ne varsa alıp götürmüşler.

Doğu kanadı ise, tavan kirişleri rüzgâr estiğinde eski bir gemi gibi gıcırdasa da, rahat bir yuva. Canı istediğinde çalışan bir merkezi ısıtma ve ışık düğmelerinde insanı çarpan ilkel bir elektrik sistemi var. Bayan Crommelynck'in babası kızına emlak işini öğretecek kadar öngörü sahibiymiş; kadın şimdi arazisini komşu çiftçilere kiralıyor ve anladığım kadarıyla şatoyu geçindirecek parayı ancak kazanıyor. Günümüzde ve çağımızda burun kıvrılmayacak bir marifet bu.

Eva hâlâ burnu havada küçükhanımı oynuyor; en az kız kardeşlerim kadar nefret dolu ama zekâsı düşmanlığına eş. Sevgili Nefertiti'sine binmek dışındaki hobileri surat asmak ve haksızlığa uğramış gibi görünmek. Kırılgan hizmetkârları gözyaşlarına boğmayı, sonra da içeri dalıp "*Yine* ağlama krizi geçiriyor, Anne, onu adam gibi terbiye edemez misin?" demeye bayılıyor. Benim kolay lokma olmadığıma kanaat getirdi ve bir yıpratma politikası benimsedi: "Baba, Bay Frobisher evimizde ne kadar kalacak?" "Baba, Bay Frobisher'a Hendrick'e verdiğin kadar ücret veriyor musun?" "Ah, öylesine sormuştum, Anne, Bay Frobisher'ın burada kalışının bu kadar nazik bir konu olduğunu bilmiyordum." Bunu kabul etmek hiç hoşuma gitmese de beni sinir ediyor, evet. Geçtiğimiz cumartesi yine karşılaştık – daha doğrusu *yüzleştik* demeliyim. Ayrs'in Kutsal Kitabı *Also sprach Zarathustra*'yı alıp gölün üstünden geçerek söğüt ağacı adasına ulaşan taş köprüye gitmiştim. Kavurucu bir öğleden sonraydı; gölgede bile domuz gibi terliyordum. On sayfa okuduktan sonra benim Nietzsche'yi değil, onun beni okuduğunu hissettim ve beynimdeki orkestra Fred Delius'ın *Air and Dance*'ini çalarken kayıkçıları ve su kelerlerini izledim. Şurup gibi, florantin bir parça, ama uykulu flüt ezgileri oldukça başarılı.

Birden kendimi o kadar derin bir hendekte buldum ki gök-

yüzü çok yukarıdaki, gün ışığından daha parlak, yanıp sönen ışıklarla aydınlanan bir şeritten ibaret kaldı. Vahşiler, emekçi sınıfından insanları bulup parçalayan bu devasa, habis görünüşlü dişleri olan, kahverengi sıçanlar hendeğin etrafında devriye geziyordu. Hali vakti yerinde görünmeye ve paniğe kapılıp koşmamak için kendime engel olmaya çalışarak ağır ağır yürürken Eva'yla karşılaştım. "*Senin* burada ne işin var be?" dedim.

Eva öfkeyle cevap verdi! "Ce lac appartient à ma famille depuis cinq siècles! Vous êtes ici depuis combien de temps exactement? Bien trois semaines! Alors vous voyez je vais où bon me semble!" Öfkesi nerdeyse fizikseldi ve bu naçiz mektup arkadaşının yüzüne bir tekme gibi çarptı. Haklıydı, onu annesinin arazisine izinsiz girmekle suçlamıştım. Tamamen uyanmış olarak zar zor ayağa kalktım, özür dileyip duruyor, az önceki sözleri rüya görürken ettiğimi açıklıyordum. Gölü unutmuşum. Tam bir şapşal gibi suya düştüm! Sırılsıklam oldum! Neyse ki gölün suyu ancak göbeğime kadar geliyordu ve Tanrı Ayrs'ın biricik Nietzsche'sinin benimle birlikte suya düşmesine mani olmuştu. Eva nihayet kahkahalarını zaptettiğinde onu surat asmaktan başka bir şey yaparken görmekten memnun olduğumu söyledim. İngilizce, saçımda sumercimeği olduğunu söyleyerek yanıt verdi. Dil yeteneklerini överek ona büyüklük taslamak zorunda kaldım. O da "Bir İngiliz'i etkilemek için fazla bir şeye lüzum yok" diye karşılık verdi. Sonra da yürüyüp gitti. O an aklıma uygun bir cevap gelmedi, bu seti kız kazanmış oldu.

Şimdi kitaplardan ve paradan bahsedeceğim, dikkat et. Odamdaki kitaplarla dolu nişi kurcalarken merak uyandırıcı, parçalanmış bir kitaba denk geldim ve benim için o kitabın tam bir kopyasını bulmanı istiyorum. Kitap doksan dokuzuncu sayfadan başlıyor, ne ön ne arka kapağı var, cildi sökülmüş. Anladığım kadarıyla bu kitap Adam Ewing adın-

daki bir San Francisco noterinin Sydney'den Kaliforniya'ya yaptığı gemi yolculuğunun güncesinden düzenlenmiş. "Altın hücumu"ndan bahsedildiğine göre 1849 ya da 1850'de geçiyor. Günce yazarın ölümünden sonra, Ewing'in oğlu (?) tarafından yayımlanmış gibi görünüyor. Ewing bana Melville'in "Benito Cereno"sundaki, etrafındaki hiçbir komplocunun farkında olmayan, beceriksiz Kaptan Delano'yu hatırlatıyor – o çok güvendiği Dr. Henry Goose'un *[böyle]* parası için onu, hastalık kuruntularını besleyerek zehirlediğini fark edememiş.

Güncenin orijinalliğinde yapmacık bir şeyler var –gerçek bir günce olamayacak kadar düzenli, dili de kulağa doğru gelmiyor– ama kim böyle bir güncenin sahtesini yapmak için uğraşır ki? Ve neden?

Sayfaların kırk sayfa sonra, cildin iyice yıprandığı yerde cümle ortasında sona ermesi asabımı hayli bozdu. Lanet şeyin gerisini bulmak için kütüphaneyi altüst ettim. Ama şansım yoktu. Ayrs'ın ya da Bayan Crommelynck'in dikkatini alfabetik sıraya sokulmamış bibliyografik varlıklarına çekmek işimize gelmez; yani müşkül durumdayım. Caithness Caddesi'ndeki Otto Jansch'a bu Adam Ewing'le ilgili bir şeyler bilip bilmediğini sorar mısın? Yarısı okunmuş bir kitap, yarısı yaşanmış bir aşk hikâyesi gibidir.

Zedelghem'deki en eski baskıların bir envanterini de mektuba ekliyorum. Senin de göreceğin gibi bazı eserler on yedinci yüzyılın başlarından kalma; Jansch'ın verebileceği en iyi fiyatları bir an evvel bana gönder ve Parisli bazı tüccarların da bu kitaplarla ilgilendiğini ağzından kaçırarak o pinti herifi iyice heyecanlandır.

Sevgilerle,
R.F.

—◆—

Zedelghem Şatosu
28-vii-1931

Sixsmith,

Müjdemi isterim. İki gün önce Ayrs ve ben birlikte çalıştığımız ilk eseri, kısa perdeden bir şiir olan "Der Todtenvogel"ı tamamladık. Bu parçayı gün yüzüne çıkardığımda eski bir Germen marşının akıllı uslu bir aranjmanıydı, Ayrs'ın görme gücünün iyice azalmasıyla en güzel yerinde ortada bırakılmıştı. Yeni uyarlamamız ise merak uyandırıcı bir canavar. Wagner'ın *Ring*'inden çınlamalar alıyor, sonra temayı Sibelius'un hayaletlerinin idare ettiği, Stravinskyvari bir kâbusa dönüştürüyor. Korkunç ve enfes; keşke sen de dinleyebilsen. Bir flüt solosuyla bitiyor; ama bu öyle kanat çırpıp geçen bir flüt değil, başlıkta geçen ölüm kuşu, hem ilk doğanı hem son doğanı lanetliyor.

Paris'ten dönen Augustowski dün yine ziyarete geldi. Notaları okudu ve sobaya kürek kürek kömür atan bir kömürcü gibi kürekle övgü yağdırdı. Öyle de yapmalı! Savaştan beri yazıldığına şahit olduğum en başarılı senfonik şiir bu; ve sana söyleyeyim, Sixsmith, şiirdeki en iyi fikirlerin azımsanmayacak bir kısmı bana ait. Herhalde bir kâtip parçanın yaratılmasındaki payından feragat etmeyi bilmeli, ama insanın ağzına fermuar çekmesi hiç kolay değil. Ama daha en güzel haberi söylemedim – Augustowski üç hafta sonra gerçekleşecek Kraków şenliğinde eseri ilk kez kendi batonu altında dünyaya sunmak istiyor! Dün şafakla birlikte kalktım ve bütün günümü parçanın temiz bir kopyasını çıkarmakla geçirdim. Birden o kadar da kısa görünmemeye başladı. Yazı yazdığım elim tutuldu, nota çizgileri adeta gözkapaklarıma kazındı, ama akşam yemeğine kadar bitirmeyi başardım. Kutlama yaparken dördümüz beş şişe şarap içtik. Tatlı olarak da misket şarabı vardı. Zedelghem'in altın çocuğuyum artık. Herhangi biri-

nin altın çocuğu olmayalı uzun zaman oldu; bu durum hoşuma gidiyor. Jocasta şu an kullandığım misafir odasından ikinci kattaki, kullanılmayan, daha büyük odalardan birine geçmemi önerdi. Odam Zedelghem'in herhangi bir yerinde görüp beğendiğim mobilyalarla döşenecekti. Ayrs da bu öneriyi onayladı; ben de kabul ettim. Burnu Havada Küçükhanım ise *soğukkanlılığını* kaybederek, "Ah, hazır elin değmişken niçin onu vasiyetine de eklemiyorsun, Anne? Mülkün yarısını niçin ona vermiyorsun?" diye zırladı. Masadan izin almadan kalkıp gitti. Ayrs onun duyabileceği kadar yüksek bir sesle "Kızın on yedi yıldır aklına gelen en iyi fikir!" diye gakladı. "En azından Frobisher yediği ekmeğin parasını çıkarıyor!"

Ev sahiplerim özürlerimi dinlemediler, asıl Eva'nın benden özür dilemesi gerektiğini, şu Kopernik öncesi görüşleri bir yana bırakıp evrenin onun etrafında dönmediğini anlaması gerektiğini söylediler. Kulağıma müzik gibi geldi bunlar. Ayrıca, Eva ve yirmi adet sınıf arkadaşı birkaç ay boyunca öğrenimlerini kardeş bir okulda sürdürmek üzere İsviçre'de kalacaklarmış. Daha da güzel bir müzik! Çürük bir dişin düşmüş gibi olacak. Yeni odam ikili takımlarla badminton oynanabilecek kadar büyük; perdelerinden geçen yılın güvelerini silkmek zorunda kaldığım dört direkli bir yatağım var; Córdoba'dan gelmiş asırlık duvar kâğıdı bir ejderhanın pulları gibi duvardan dökülüyor, ama kendine özgü bir çekiciliği var; odadaki diğer eşyalar mavi renkte bir süs topu, ceviz ağacı kakmalı bir gardırop, altı heybetli koltuk-sandalye ve bu mektubu üzerinde yazdığım çınar ağacı yazı masasından oluşuyor.

Hanımeli rengi tül perde içeri bol bol ışık girmesine izin veriyor. Güneye döndüğümde manzara kırlaşmış bahçenin gerisinden uzanıyor. Batıya döndüğümde çayırda otlayan inekleri ve ötedeki ormanın üstünde yükselen kilise kulesini görüyorum. Onun çanları benim saatim. (Aslında Zedelghem'de

birçok antika saat var; minyatür bir Brugge gibi kiminin çanı erken kiminin çanı geç çalıyor.) Özetle, odam Whyman's Lane'deki odalarımızdan bir iki gömlek yukarıda, Savoy ya da Imperial'den bir iki gömlek aşağıda, ama geniş ve güvenli. Sakarca ya da dikkatsizce bir şey yapmadığım sürece.

Bu da beni Madame Jocasta Commelynck konusuna getiriyor. Kadın *alttan alta* benimle flört etmeye başlamadıysa gözüm çıksın, Sixsmith. Sözleri, gözleri ve el hareketleri tesadüfi olamayacak kadar mükemmel biçimde çift manalı. Bakalım sen ne düşüneceksin. Dün öğleden sonra odamda Balakirev'in nadir rastlanan gençlik dönemi eserlerini incelerken Bayan Crommelynck kapımı çaldı. Binici ceketini giymiş, yukarıdan topladığı saçları bir hayli çekici olan ensesini ortaya çıkarmıştı. Ona yol verdiğimde, "Kocam sana bir hediye vermek istiyor" dedi içeri girerek. "İşte. 'Todtenvogel'ın tamamlanması şerefine. Biliyor musun, Robert" –dili "Robert"ın *t*'sini uzatıyor– "Vyvyan tekrar çalıştığı için çok mutlu. Yıllardır bu kadar dinç olmamıştı. Bu yalnızca sembolik bir şey. Giysene." Bana Osmanlı tarzı, ipekten, moda olamayacak ya da modası geçemeyecek kadar ender bir desene sahip, muhteşem bir yelek uzattı. "Kahire'de, balayımızdayken almıştım, kocam o zamanlar senin yaşındaydı. Bir daha giyemeyecek."

Gururumun okşandığını ama bu kadar duygusal değere sahip bir giysiyi kabul edemeyeceğimi söyledim. "İşte tam da bu yüzden giymeni istiyoruz. Hatıralarımız bu kumaşa işledi. Giy." Söylediğini yaptım, o da üstündeki tozları temizleme bahanesiyle (?) yeleği okşadı. "Gel, aynaya bak!" Öyle yaptım. Kadın benim birkaç santimetre uzaklıkta, arkamda durdu. "Güve yumurtalarına bırakılamayacak kadar güzel, sen de öyle düşünmüyor musun?" Evet, öyle düşünüyordum. Tebessümü çift manalıydı. Emily'nin şehvetli romanlarından birinde olsaydık baştan çıkarıcı kadının elleri masum erkeğin sırtını sarardı, ama Jocasta işini daha ihtiyatlı görü-

yor. "Vyvyan'ın senin yaşındaki fiziğinin *tıpatıp* aynısına sahipsin. Tuhaf, değil mi?" Yine evet dedim. Tırnaklarıyla yeleğe takılmış olan bir tutam saçımı serbest bıraktı.

Onu ne reddettim, ne cesaretlendirdim. Böyle şeyler aceleye gelmez. Bayan Crommelynck başka bir söz söylemeden odadan çıktı.

Öğle yemeğinde Hendrick, Dr. Egret'in Neerbeke'deki evinin soyulduğunu bildirdi. Neyse ki kimseye bir şey olmamıştı, ama polis çingenelere ve haydutlara karşı dikkatli olunması yönünde uyarıda bulunmuştu. Geceleri evlerin kapıları kilitlenecekti. Jocasta ürperdi ve onu korumak için Zedelghem'de olmama memnun olduğunu söyledi. Eton'da boksörlük yaptığımı itiraf ettim, ama bir haydut çetesiyle tek başıma baş edebileceğimden şüpheliydim. Belki Hendrick onları güzelce pataklarken ben de onun havlusunu tutabilirdim. Ayrs yorumda bulunmadı, ama o akşam mendilinin içinden bir Luger çıkardı. Jocasta Ayrs'ı yemek masasında silahını gösterdiği için eleştirdi, ama Ayrs onu duymazlıktan geldi. "Gothenburg'dan döndüğümüzde bu canavarı kurşunlarıyla birlikte büyük yatak odasındaki gevşek bir yer tahtasının altında buldum" diye açıkladı. "Prusyalı komutan ya aceleden onu orada unutmuştu, ya da öldürülmüştü. Silahı oraya belki de asilere ya da istenmeyen kimselere karşı sigorta olarak saklamıştı. Ben de aynı sebepten onu yatağımın yanında muhafaza ediyorum."

Silahı tutup tutamayacağımı sordum; bundan önce yalnızca av silahlarına dokunmuştum. "Elbette" diye cevap verdi Ayrs, silahı bana uzatarak. Vücudumdaki her bir tüy diken diken oldu. Elime güzelce uyan o demir parçası en az bir kez can almıştı, babamın mirasında hâlâ hakkım olsaydı bu miras üzerine bahse girerdim. "Görüyorsun" dedi Ayrs çarpık bir gülüşle, "yaşlı, kör, sakat olabilirim ama hâlâ bir iki dişim var, ısırabilirim. Silahı olan ve kaybedecek pek bir şeyi

olmayan kör bir adam. Yaratabileceğim *kargaşayı* düşünsene!" Sesindeki tehdit benim hayal ürünüm müydü, karar veremiyorum.

Jansch'tan gelen haberler mükemmel, ama böyle dediğimi ona söyleme. Brugge'a bir sonraki gidişimde sözünü ettiğim kitapları yollayacağım – Neerbeke'deki postacıya güvenmiyorum, fazla soru soruyor. Her zamanki önlemleri al. Paramı Belçika'nın Birinci Bankası, Ana Şube, Brugge'a havale et – Dhondt'un bir parmak şıklatmasıyla müdür bana hesap açtı. Listelerinde tek bir Robert Frobisher olduğuna oldukça eminim.

En iyi haber de şu: yeniden kendi kendime beste yapmaya başladım.

Sevgilerle,
R.F.

—◆—

Zedelghem
16-viii-1931

Sixsmith,

Yaz şehvetli bir hal aldı. Ayrs'ın karısıyla sevgili olduk. Endişelenme! Yalnızca bedensel olarak. Geçen hafta bir gece odama geldi, kapıyı arkasından kilitledi ve aramızda tek bir kelime bile geçmeden soyundu. Böbürlenmek istemem, ama ziyareti beni hiç şaşırtmadı. Aslına bakarsan kapıyı onun için aralık bırakmıştım. Cidden, Sixsmith, mutlak bir sessizlik içinde sevişmeyi denemelisin. Dudaklarını mühürlediğinde bütün o velvele diniyor ve yerini büyük bir keyfe bırakıyor.

Bir kadının vücudunun kilidini açtığında sırlarını da açığa çıkarırsın. (Sen de bir kere denemelisin, kadınları yani.) Bu iskambil oyunlarında kötü olmalarıyla bağlantılı olabilir

mi? Olaydan sonra öylece yatmak hoşuma gider, ama Jocasta büyük, kara sırrımızı daha ufak, gri olanların altına gömmek istercesine durmaksızın konuştu. Ayrs'ın frengiyi 1915'te uzun bir süre ayrıldıklarında Kopenhag'daki bir genelevde kaptığını ve o yıldan beri karısıyla sevişmediğini öğrendim. Doktor, Eva'nın doğumundan sonra Jocasta'ya bir daha çocuğu olmayacağını söylemiş. Arada bir yaşadığı ilişkilerde çok seçici, ama bu ilişkileri yaşadığı için hiç pişmanlık duymuyor. Ayrs'ı hâlâ sevdiğini ısrarla söyledi. Şüpheyle homurdandım. Aşkın sadakatle el ele yürüdüğü iddiasının kendine güvenmeyen erkekler tarafından uydurulan bir mit olduğunu söyleyerek sert bir yanıt verdi.

Eva'dan da söz ettik. Kızına adabımuaşeret öğretmeye çok daldığı için hiçbir zaman arkadaş olamadıklarını söyledi ve artık iş işten geçtiğinden endişeleniyor. O bu ufak tefek trajedileri anlatırken ben kestirdim, ama gelecekte Danimarkalıların etrafındayken, özellikle de Danimarka genelevlerinde daha dikkatli olacağım.

J. ikinci bir müsabaka istedi; sanki kendisini bana zamklamak ister gibiydi. Ben de itiraz etmedim. Tam bir binici vücuduna sahip, o yaştaki kadınlarda genelde görülenden daha esnek bir bedeni var ve bindiğim on şilinlik değme attan daha fazla teknik biliyor. İnsan onun yemliğinden beslenmeye davet edilip sıraya giren birçok genç aygırın varlığından şüpheleniyor. Şüphelerimde haklı çıktım; ben son kez dalar gibi olduğumda, "Debussy savaştan önce bir keresinde Zedelghem'de bir hafta geçirmişti. Yanılmıyorsam bu yatakta yatmıştı" dedi. Ses tonundaki ufak değişiklikten onunla birlikte olduğu sonucuna vardım. İmkânsız değildi. Claude için etek giymiş olan hiçbir şeyi kaçırmazdı diyorlar, hem Fransız'dı o.

Lucille sabah tıraş suyumu getirmek için kapımı çaldığında yalnızdım. J.'nin kahvaltıdaki davranışları en az benimki

kadar kayıtsızdı; bunu da memnuniyetle belirteyim. Servis altlığına bir damla reçel döktüğümde beni iğnelemeyi bile ihmal etmedi; bu da V.A.'nın onu kınamasına sebep oldu, "Bu kadar pimpirikli olma, Jocasta! Nasıl olsa lekeyi *senin* o güzel ellerin temizlemeyecek." Zina yürütmesi çetrefil bir düet, Sixsmith – aynen briçteki gibi, kendinden daha beceriksiz insanlarla ortak olmaktan kaçınacaksın, yoksa feci hallere düşebilirsin.

Suçluluk hissediyor muyum? Hayır, hem de hiç. Birine boynuz takan bir erkeğin zafer hissini? Hayır, pek sayılmaz. İlla bir şey hissetmem gerekiyorsa, Ayrs'a hâlâ kırgınım. Dünden önceki akşam Dhondt'lar yemeğe geldiler ve Bayan D. yemek boğazlarından geçsin diye biraz piyano çalınmasını rica etti, ben de iki yaz önce seninle birlikte Scilly Adaları'ndayken yazdığım "Dağların Meleği" adlı parçayı çaldım. Ama parçayı "bir arkadaş"ın bestelediğini söyleyerek sahibinin ben olduğumu sakladım. Parçayı yeniden yazmıştım. V.A.'nın yirmili yaşlarında kustuğu Schubert'inkileri andıran o şerbetli pastişlerinden çok daha akıcı ve incelikliydi. J. ve Dhondt'lar parçayı o kadar sevdiler ki tekrar çalmamı rica ettiler. V.A. onda bugüne kadar eşine rastlamadığım bir tavırla parçayı veto ettiğinde daha altıncı sıraya ancak gelmiştim. "Arkadaşına tavsiyem Modernler ile yarenlik etmeden önce Eskiler'de ustalaşmasıdır." Kulağa son derece zararsız bir tavsiye gibi geliyor, değil mi? Ama *arkadaşın* kelimesini öyle bir tonda söyledi ki, arkadaşımın gerçek kimliğinden gayet haberdar olduğunu anladım. Belki kendisi de Oslo'da, Grieg'in evindeyken aynı hileye başvurmuştu. "Bu arkadaş kontrpuan ve armonide iyice ustalaşmadan" V.A. pufladı, "budalaca caka satan bir işportacıdan başka bir şey olamaz. *Arkadaşına* böyle dediğimi söyle." Sessizce burnumdan soludum. V.A., J.'ye gramofona kendi *Sirocco* Rüzgâr Dörtlüsü'nün plağını koymasını söyledi. J. de insaf-

sız ihtiyar zorbanın talimatını yerine getirdi. Kendimi avutmak için J.'nin bedeninin krepdöşinden yazlık elbisesinin altında nasıl olduğunu ve yatağıma nasıl hevesle girdiğini hatırladım. Peki, tamam, işverenime taktığım boynuzlarla biraz böbürleneceğim. Bunu hak ediyor. Yaşlı ve hasta da olsa ukala ukaladır.

Augustowski, Kraków'daki konserden sonra bu gizemli telgrafı yolladı. Fransızcadan çeviriyorum: İLK TODTENVOGEL HAYRET STOP İKİNCİ PERFORMANS YUMRUKLAŞMA STOP ÜÇÜNCÜ TAPILDI STOP DÖRDÜNCÜ DİLLERE DÜŞTÜ STOP. Bu telgrafı, Augustowski tarafından bir konser programının arkasına çevirisi yazılan gazete kesikleri takip edinceye kadar ne düşüneceğimize emin olamadık. Eh, "Todtenvogel"ımız *meşhur* oldu! Anlayabildiğimiz kadarıyla, eleştirmenler Wagnervari temaların parçalanışını Alman Cumhuriyeti'ne ön cepheden bir saldırı olarak yorumlamış. Milliyetçi parlamenterlerden oluşan bir grup festival yetkililerini beşinci bir konserin yapılmasına zorlamış. Hasılata bakan tiyatro da bu isteğe memnuniyetle uymuş. Alman büyükelçisi resmi bir şikâyette bulununca altıncı bir konserin biletleri de yirmi dört saat içinde satılıp bitmiş. Bütün bunlar Ayrs'ın değerinin, bir Yahudi şeytan olarak ifşa edildiği Almanya dışında her yerde tavana vurmasına sebep oldu. Bütün kıtadaki ulusal gazeteler onunla röportaj yapma isteklerini bildiren mektuplar yolladılar. Bunların her birine formalite icabı nazik fakat kati ret cevapları yazma zevki de bana kaldı. "Ben beste yapmakla meşgulüm" diye homurdanıyor Ayrs. "'Ne demek istediğimi' öğrenmek istiyorlarsa lanet müziğimi dinlesinler." Ama bu ilgi hoşuna gidiyor. Bayan Willems bile Üstad'ın ben geldiğimden beri daha zinde olduğunu söylüyor.

Eva cephesinde düşmanlıklar devam ediyor. Babamla aramda yolunda gitmeyen bir şeylerin kokusunu alıyor olma-

sı endişe verici. Herkesin içinde ailemden niçin hiç mektup almadığımı ya da giysilerimden bir kısmını niçin buraya göndertmediğimi merak ediyor. Kız kardeşlerimden biri onunla mektup arkadaşı olmak ister mi diye sordu bana. Zaman kazanmak için teklifini onlara ileteceğime söz vermek zorunda kaldım; yine sahte bir mektup yazman gerekebilir. Çok dikkatli ol. Bu sinsi cadaloz nerdeyse tam bir dişi Ben.

Belçika'da bu yıl ağustos ayı kavurucu geçiyor. Çayır sarıya döndü, bahçıvan yangın çıkmasından korkuyor, çiftçiler hasat konusunda endişeli, ama bana dingin bir çiftçi göster, ben de sana aklı başında bir orkesta şefi göstereyim. Şimdi bu mektubu mühürleyecek ve gölün arkasındaki korunun içinden geçip köy postanesine yürüyeceğim. Bu sayfaları on yedi yaşındaki malum bir meraklının rastlayabileceği şekilde ortalıkta bırakmam iyi olmaz.

Önemli konuya gelecek olursak, evet, sözünü ettiğim müsveddeleri kendi elimle teslim etmek için Otto Jansch'la Brugge'da buluşacağım, ama bütün ayarlamaları yapmalısın. Jansch'ın kimin evinde misafir olduğumu öğrenmesini istemiyorum. Jansch da bütün tüccarlar gibi, hatta daha açgözlü, tuttuğunu bırakmayan bir kel. Fiyatı düşürmek, hatta para ödememek için şantajdan kaçınmaz. Ona yıpranmamış banknotlarla peşin ödeme yapmasını, benimle o ne idüğü belirsiz taksit anlaşmalarından birini yapmaya çalışmamasını istediğimi söyle. Sonra sana posta havalesi yapacak, bana borç verdiğin parayı da yollayacağım. Böylece, bir dalavere dönerse suç ortağı olmamış olursun. Ben zaten yeterince rezil oldum, onu ele verdiğimde kaybedecek bir itibarım yok. Jansch'a bunu da söyle.

Sevgilerle,
R.F.

—◆—

Zedelghem
Akşam, 16-viii-1931

Sixsmith,

Babamın "avukat"ından gelen sıkıcı mektubun tam bir şaheserdi. Bravo. Mektubu kahvaltıda yüksek sesle okudum ve yalnızca geçici bir ilgi çektim. Saffron Walden posta pulu da çok ustaca bir detaydı. Gerçekten güneşli bir Essex öğleden sonrasında laboratuvarından kopup da kendin mi postaladın mektubu? Ayrs bizim "Bay Cummings"i beni görmeye Zedelghem'e davet etti, ama sen vaktinin çok kısıtlı olduğunu yazdığın için Bayan Crommelynck, Hendrick'in beni arabayla şehre götüreceğini, belgeleri orada imzalayacağımı söyledi. Ayrs o gün iş yapamayacağımız, zaman kaybedeceğimizle ilgili bir şeyler homurdandı ama o ancak homurdanırken mutlu oluyor.

Hendrick'le ben bu nemli sabah yola çıktık ve yarım yaz önce Brugge'dan bisikletle geldiğim yollardan geçtik. Ayrs'ın şık ceketlerinden birini giydim – Imperial'den kurtarabildiğim az sayıda kıyafetim eskimeye başladığı için onun gardırobunun çoğu benim oldu. Enfield, iyi kalpli polise onu geri verme sözümü tutabileyim diye arka çamurluğa bağlanmıştı. Parşömenler üstündeki ganimetimizi ise Zedelghem'deki herkesin yanıma almadan hiçbir yere gitmediğimi bildiği nota kâğıtlarının arasına koymuş ve bana ait kirli bir omuz çantasının içine koyarak gözlerden saklamıştım. Hendrick Cowley'nin üstünü açmıştı, rüzgâr sohbet edilemeyecek kadar sert esiyordu. İşine uygun biçimde, pek konuşmayan bir adam. Bunu itiraf etmek tuhaf geliyor, ama Bayan Crommelynck'e hizmetlerimi sunmaya başladığımdan beri kendimi kocasının valesinin yanında, kocasının yanında hissettiğimden daha tedirgin hissediyorum. (Jocasta kendini üç dört gecede bir bana sunmaya devam ediyor, ama Eva

evdeyken hiç gelmiyor, ki bu gayet akıllıca bir hareket. Neyse, insan doğum gününde verilen çikolataların hepsini bir anda yememeli zaten.) Huzursuzluğum Hendrick'in olanları bilmesi ihtimalinden kaynaklanıyor. Ah, biz üst kattakiler akıllılığımızdan dolayı kendimizi kutlamayı çok severiz, ama çarşafları değiştirenlerden sır saklamak mümkün değildir. Çok da endişeli değilim. Hizmetkârlardan makul olmayacak taleplerde bulunmuyorum, Hendrick de Ayrs'ın geleceğine sahip olan sakat bir sahibin değil, önünde daha yıllar olan sert bir sahibenin üstüne oynayacak kadar kurnaz. Hendrick gerçekten garip biri. Zevklerini tahmin etmek çok zor. İstese mükemmel bir krupiye olabilirdi.

Beni belediye binasının dışında bıraktı, Enfield'ı çözdü, işlerimi halletmem için bana veda etti ve hasta olan bir büyük teyzeye selam söylemem ricasında bulundu. Turistler, okul çocukları ve kasabalılardan oluşan bir kalabalığın içinde bisikletimi sürdüm ve yalnızca birkaç kez kayboldum. Karakola geldiğimde müzisyen müfettiş ortalığı telaşa verdi ve birini kahveyle çörek almaya gönderdi. Ayrs'ın yanındaki işimin bu kadar iyi gitmesinden çok hoşnuttu. Ondan kurtulduğumda saat ondu ve randevumun vakti gelmişti. Acele etmedim. Tüccarları biraz bekletmek iyidir.

Jansch, Le Royal'ın barına dayanmıştı; beni, "Aha, kimleri görüyorum, Görünmez Adam yoğun istek üzerine geri dönmüş!" diyerek selamladı. Yemin ederim, Sixsmith, o siğilli, ihtiyar cimri her gördüğümde daha da iğrençleşmiş oluyor. Tavan arasında sakladığı, her yıl güzelleşen sihirli bir portresi mi var? Beni gördüğüne niçin bu kadar memnun olmuş göründüğünü çözemedim. Beni burada bulabileceklerine dair tüyo almış alacaklılar var mı diye salona şöyle bir göz attım – biri şüpheli bir bakış atsa o an kirişi kıracaktım. Jansch zihnimi okudu. "Neden bu kadar şüphe içindesin, Roberto? *Ben* bu kadar göz alıcı yumurtaları olan yaramaz bir kazın

başına bela açacak değilim herhalde. Haydi bakalım" dedi – barı işaret ederek– "zehrini seç."

Ne kadar büyük de olsa Jansch'la aynı binada olmanın yeterince zehirli bir etkisi olduğunu, bu yüzden hemen işe koyulmayı tercih ettiğimi söyledim. Adam kıkırdadı, omzuma bir şaplak attı ve beni alışverişimiz için ayırttığı odaya çıkardı. Bizi kimse takip etmedi, ama bu hiçbir şeyin garantisi değildi. O an keşke sana daha ortalıkta, Tam Brewer'ın haydutlarının kafama bir çuval geçirip, beni bir arabanın bagajına atıp zorla Londra'ya götüremeyecekleri bir yerde randevu ayarlatsaydım diye düşündüm. Kitapları çantamdan çıkardım, Jansch da cekedinin cebinden kelebek gözlüğünü çıkardı. Pencerenin yanındaki bir masada kitapları inceledi. Kitapların durumunun "iyi"den ziyade "orta" olduğunu iddia ederek fiyatı düşürmeye çalıştı. Soğukkanlılıkla kitapları aldım, çantama yerleştirdim ve pinti Yahudi'nin, kitapların kesinlikle "iyi" durumda olduğunu itiraf edene kadar beni koridorda kovalamasını sağladım. Beni tatlı dille tekrar odaya götürmesine göz yumdum; ücretin tamamen ödendiği konusunda anlaşana dek banknotları yavaş yavaş saydık. İş bitince iç çekti, onu soyduğumu iddia etti, suratına o her zamanki gülümseyişi yerleştirdi ve kıllı pençesini dizime koydu. Buraya kitap satmaya geldiğimi söyledim. İş neden zevkin önüne geçsin, diye sordu. Yurtdışındaki genç bir delikanlı biraz harçlığa hayır demezdi herhalde? Bir saat sonra Jansch'ı uyur, cüzdanını ise soyulup soğana çevrilmiş halde bırakıp çıktım. Doğrudan meydanın diğer tarafındaki bankaya gittim ve müdürün sekreteriyle görüştüm. İnsanın borçlarını ödeyebilme gücü olması ne güzel. Pederin söylemeye bayıldığı gibi, "İnsanın kendi teri en büyük ödülüdür!" (Kendisi o ense yapıp durduğu kürsüde çok terliyor sanki.) Bir sonraki durağım şehrin tek müzik dükkânı, Flagstad's idi. Buradan, meraklı gözler için çantamdaki kayıp tomarın yerine

koymak amacıyla bir top nota kâğıdı aldım. Oradan çıkarken bir ayakkabıcı dükkânının vitrininde bir çift haki renkli, kısa tozluk gördüm. İçeri girdim ve tozlukları satın aldım. Bir tütüncüde köpekbalığı derisinden bir sigara kutusu gördüm. Onu da aldım.

Öldürecek iki saatim vardı. Bir kafede soğuk bir bira içtim, sonra bir tane daha, sonra bir tane daha, bir yandan da bütün bir paket leziz Fransız sigarasını içip bitirdim. Jansch'tan aldığım para öyle ahım şahım bir şey değil, ama Tanrı biliyor ya, bana öyle geliyor. Oradan kalkınca bir arka sokakta mumlar, gölgeler, mahzun şehitler ve tütsü kokusuyla dolu bir kilise buldum (hoşnutsuz kitap tüccarlarına rastlamamak için turistik yerlere gitmekten kaçındım). Pederin beni evden attığı sabahtan beri kiliseye gitmemiştim. Sokak kapısı çarparak kapanıp duruyordu. Çelimsiz acuzeler geldiler, mum yaktılar ve gittiler. Adak kutusunun asma kilidi en iyilerindendi. İnsanlar diz çöküp dua ettiler, kimilerinin dudakları kıpırdıyordu. Onlara gerçekten imreniyorum. Onların sırlarına ortak olan Tanrı'ya da imreniyorum. İnanç dünyanın en az ayrıcalıklı kulübü ama kapısında dünyanın en kurnaz bekçisi var. Ardına kadar açık kapısından içeri her adım attığımda kendimi tekrar sokağa adım atar buluyorum. Kutsal şeyler düşünmek için elimden geleni yaptım, ama aklım parmaklarını Jocasta'nın üstünden çekmiyordu bir türlü. Vitray azizler ve şehitler bile beni hafifçe tahrik ediyordu. Bu düşüncelerin beni Cennet'e pek yaklaştırdığını sanmıyorum. Sonunda beni kaçıran bir Bach ilahisi oldu – koro üyeleri o kadar feci değillerdi, ama orgcunun tek kurtuluş yolu beynine bir kurşun sıkmaktı. Bunu kendisine de söyledim – nezaket ve kendine hâkimiyet havadan sudan konuşurken kabul edilebilir, ama insan müzikten bahsederken lafı eveleyip gevelememeli.

Minnewater Parkı adlı son derece düzgün ve ciddi görünümlü umumi parkta, flört eden çiftler söğütler, banksiya

gülleri ve refakatçiler arasında kol kola yürüyordu. Bir deri bir kemik kör kemancı bozuk para için keman çalıyordu. Bak, *o* çalabiliyordu işte. Ondan "Bonsoir, Paris!"yi çalmasını istedim; öyle bir şevkle çaldı ki eline gıcır gıcır, beş franklık bir banknot sıkıştırdım. Kara gözlüklerini çıkardı, filigranı kontrol etti, koruyucu azizine dua etti, paralarını topladı ve çılgınlar gibi gülerek çiçek yataklarının içinden geçti, koşup gitti. Her kim "Parayla saadet olmaz" dediyse, belli ki fazla parası varmış.

Demir bir banka oturdum. Yakındaki, uzaktaki, aradaki saatler biri vurdu. Kâtipler avukatlık ve ticaret ofislerinden çıkıp sandviçlerini yemek ve yeşil meltemi hissetmek için parka geldiler. Acaba Hendrick'in yanına geç mi gitsem diye düşünürken tahmin et kim yanında refakatçisi olmadan, kendisinin iki katı yaşında, züppe görünüşlü, parmağında pirinçten yapılmışçasına kalın kesimli kaba saba bir alyans olan sinek gibi bir adamla çıkageldi? Evet, bildin. Eva. Bir kâtibin bankta bırakmış olduğu gazetenin ardına gizlendim. Eva eşlikçisiyle fiziksel bir temas içinde değildi, ama aralarında Eva'nın Zedelghem'de asla ama asla takınmadığı rahat bir samimiyet havasıyla yanımdan geçtiler. Ben de en aşikâr sonuca vardım.

Eva fişlerini şüpheli bir karta yatırmıştı. Adam yabancıların onu duyması ve etkilenmesi için horoz gibi ötüyordu. "Zaman en önemli şeydir, Eva, mesela insan arkadaşlarıyla birlikteyken onu hiç kaybetmeyeceğini sanır. Aynı şekilde, zaman değişir ama bir insan değişmezse, o insan mahvolur. Şunu da ekleyeyim, imparatorluklar da aynı sebepten çöker." Filozof pozlarındaki bu karga kılıklı adam beni afallatmıştı. E.'nin görünümüne sahip bir kız daha iyisini bulabilirdi herhalde. Beni E.'nin davranışları da afallatıyordu. Güpegündüz, kendi şehrinde! Mahvolmak mı *istiyor*? Şu özgürlük yanlısı, kadınların oy hakkını savunan Rossetti kılıklılardan

biri mi o da? Çifti zengin görünüşlü bir caddedeki müstakil eve girinceye kadar güvenli bir mesafeden takip ettim. Adam anahtarını kilide sokmadan önce sokağa sinsice şöyle bir göz attı. Çabucak dar bir sokağa girdim. Frobisher'ı neşeyle ellerini ovuştururken gözünün önünde canlandır!

Eva, cuma öğleden sonra her zamanki saatinde eve döndü. Onun odasıyla ahırlara açılan kapının arasındaki sahanlıkta meşe ağacından bir taht var. Bu tahta yerleştim. Maalesef eski camın renklerinin berraklığındaki notalara dalıp gittim ve E.'nin pusuya düşürüldüğünü aklının ucundan bile geçirmeden elinde kamçısıyla çıkageldiğini fark etmedim. "S'agit-il d'un guet-apens? Si vous voulez discuter avec moi d'un problème personnel, vous pourriez me prévenir?"

Öyle gafil avlanınca düşüncelerimi yüksek sesle dile getiriverdim. Eva kelimeyi duydu. "Bana *sinsi* mi diyorsunuz? 'Une moucharde? Ce n'est pas un mot aimable, Mr. Frobisher. Si vous dites que je suis une moucharde, vous allez nuire à ma réputation. Et si vous nuisez à ma réputation, eh bien, il faudra que je ruine la vôtre!"

Geç de olsa ateş açtım. Evet, onu tam da itibarı konusunda uyarmak zorundaydım. Brugge'a ziyarete gelmiş bir yabancı bile onu okul saatlerinde, o ahlaksız, iğrenç tiple görse şehirdeki dedikoducuların Crommelynck-Ayrs ismine çamur bulaştırmaları için azıcık bir zaman yeterdi de artardı bile!

Bir an bana tokat atmasını bekledim, bir sonraki an ise kızardı ve başını eğdi. Uysalca, "Avez-vous dit à ma mère ce que vous avez vu?" diye sordu. Hayır, diye cevap verdim, henüz kimseye bir şey söylememiştim. E. dikkatlice nişan aldı: "Aptallık etmişsiniz, Mösyö Frobisher, çünkü o takdirde annem size o gizemli 'refakatçi'nin okul açıkken hafta içleri ailesinin evinde kaldığım Mösyö van de Velde olduğunu söylerdi. Babası Belçika'nın en büyük cephane fabrikasının sahibi ve saygıdeğer bir adamdır. Çarşamba yarım gün tatildi, Mös-

yö van de Velde de kibarlık etti ve ofisinden eve kadar bana eşlik etti. Kendi kızlarının koro provası vardı. Okul gündüz bile olsa kızların tek başına yürümesinden hoşlanmıyor. Anlıyorsunuz ya, parkta sinsi insanlar yaşıyor, kötü niyetli, sinsi insanlar, bir kızın itibarına leke sürmek için, belki de ona şantaj yapmak için fırsat kollayan insanlar."

Bu blöf müydü, yoksa silahım geri mi tepmişti? Tedbir aldım. "*Şantaj* mı? Benim de üç kız kardeşim var, itibarınızdan endişe duymuştum, hepsi o kadar!"

Avantajı kullanmaktan geri durmadı. "Ah oui? Comme c'est dé licat de votre part! Söylesenize, Bay Frobisher, Mösyö van de Velde'in bana tam olarak ne yapacağını düşünüyordunuz? Yoksa *korkunç bir şekilde* kıskandınız mı?"

Bir kıza göre bu kadar doğrudan konuşması beni faka bastırmıştı. "Bu basit yanlış anlaşılmanın düzeltilmesi içimi rahatlattı" –içtenlikten en uzak gülümsememi suratıma yerleştirdim– "size en içten özürlerimi sunuyorum."

"En içten özürlerinizi, birlikte sunulduğu hislerin bire bir aynısıyla kabul ediyorum." E. ahırlara doğru uzaklaştı; elindeki kırbaç havayı dişi bir aslanın kuyruğu gibi yarıyordu. Lizst'in müthiş parçaları belki içler acısı performansımı unutturur diye müzik odasına gittim. Normalde *La Predication aux Oiseaux*'yu mükemmel biçimde çalabilirim, ama geçen cuma öyle olmadı. Tanrı'ya şükür, E. yarın İsviçre'ye gidiyor. Annesinin gece ziyaretlerinden haberi olsa – neyse, düşünmek bile istemiyorum. Parmağıma (hem sadece parmağıma değil) dolayamayacağım tek bir erkekle bile karşılaşmamama rağmen, nasıl oluyor da Zedelghem'in kadınları beni her seferinde alt ediyor?

Sevgilerle,
R.F.

—◆—

Zedelghem
29-viii-1931

Sixsmith,

Sabahlığımla yazı masamda oturuyorum. Kilisenin çanı beşi çalıyor. Yine susamış bir şafak. Mumum yanıp bitti. Yorucu bir gece daha geçirdim. J. gece yarısı yatağıma geldi ve atletik müsabakalarımız esnasında kapım zorlandı. Ne korku yaşadım, anlatsam gülersin! Tanrı'ya şükür J. odaya girdiğinde kapıyı kilitlemişti. Kapı tokmağı oynadı, birisi kapıyı ısrarla çaldı. Korku zihni bulutlandırabileceği gibi temizleyebilir de; *Don Juan*'ı hatırlayarak J.'yi yatağımdan sarkan örtülerin ve çarşafların altına sakladım, saklayacak bir şeyim olmadığını göstermek için de perdeyi yarı açık bıraktım. Başıma bunların geldiğine inanamayarak karanlıkta odayı el yordamıyla aştım, zaman kazanmak için bir şeylere kasten çarpıp düşürüyordum. Kapıya eriştiğimde "Ne oluyor yahu?" diye seslendim. "Yangın falan mı var?"

"Aç kapıyı, Robert!" Ayrs! Senin de tahmin edebileceğin gibi, üstüme yağacak kurşunlardan kaçmaya hazırdım. Bir an daha kazanabilmek için, çaresiz saatin kaç olduğunu sordum.

"Kimin umurunda? Bilmiyorum! Aklımda bir ezgi var, evlat, keman için, müthiş bir ezgi ve beni uyutmuyor, yazman lazım, hemen şimdi!"

Ona güvenebilir miydim? "Sabaha kadar bekleyemez mi?"

"Hayır, bekleyemez, Frobisher! Unutabilirim!"

Müzik odasına gitsek daha iyi olmaz mıydı?

"Bütün evi uyandırırız, hem bütün notalar kafamda, yerli yerinde!"

Ben de ona mum yakacağımı, beklemesini söyledim. Kapının kilidini açtım, Ayrs eşikte duruyordu; iki elinde de birer baston vardı, ay ışığı vuran geceliğinin içinde mumyayı andırıyordu. Arkasında duran Hendrick bir Kızılderili to-

temi kadar sessiz ve uyanıktı. "Yol aç, yol aç!" Ayrs beni bir kenara itip içeri girdi. "Bir kalem bul, boş nota kâğıtları al, lambanı yak, çabuk. Pencere açık uyuyorsan kapını neden kilitliyorsun yahu? Prusyalılar gittiler, hayaletler de kapıların içinden geçip gider." Kapısı kilitli olmayan odalarda uyuyamadığıma dair bir şeyler zırvaladım, ama Ayrs beni dinlemiyordu. "Odada nota kâğıdı var mı, yoksa Hendrick'i yollayıp aldırtayım mı?"

V.A.'nın beni karısıyla iş üstündeyken yakalamaya gelmemiş olması verdiği zahmetin olduğundan daha ufak görünmesine sebep oldu, ben de tamam dedim, evet, kâğıdım da var kalemim de, haydi başlayalım. Ayrs'ın gözleri yatağımın eteklerinde şüpheli bir şeyler göremeyecek kadar bozuktu, ama Hendrick hâlâ tehdit oluşturuyordu. İnsan hizmetkârların ağızlarını sıkı tutacaklarına güvenmemeli. Hendrick sahibinin bir sandalyeye oturmasına yardım edip, omuzlarına da bir şal attıktan sonra ona işimiz bittiğinde onu çağıracağımızı söyledim. Ayrs buna karşı çıkmadı – mırıldanmaya başlamıştı bile. H.'nin gözlerinde gizli bir ittifakın pırıltısı mı vardı? Oda emin olamayacağım kadar loştu. Hizmetkâr nerdeyse fark edilmeyecek kadar eğilerek selam verdi ve ayakkabılarının altında iyi yağlanmış tekerlekler varmışçasına kayarak uzaklaştı, kapıyı arkasından yavaşça kapattı.

Lavaboda yüzüme biraz su çarptım ve J.'nin gıcırdayan yer tahtalarını unutup parmaklarının ucunda dışarı çıkmaya çalışmasından endişelenerek Ayrs'ın karşısında oturdum. "Hazırım."

Ayrs sıra sıra sonatını mırıldandı, sonra notaları söyledi. Kısa bir süre sonra parçanın tuhaflığı, içinde bulunduğum duruma rağmen beni cezbetti. İniş çıkışlı, dairesel, kristalimsi bir şeydi. Doksan altıncı sırada bitirdi ve kâğıdı *triste* yazarak işaretlememi söyledi. Sonra, "Ee ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Emin değilim" dedim ona. "Sizin işlerinize benzemiyor hiç.

Kimsenin işine benzemiyor. Ama insanı hipnotize ediyor."

Ayrs aniden *Behold the Sated Muse Discards Her Puppet* adındaki Ön-Raffaellocu resmi andırır şekilde çökmüştü. Şafaktan bir saat öncesini yaşayan bahçeden kuş cıvıltıları yükseliyordu. Yalnızca birkaç adım ötemdeki J.'nin yataktaki kıvrımlarını düşündüm, hatta bedenimde, onunkine kavuşmak için bir sabırsızlık hissettim. V.A. ilk kez kendinden emin değildi. "Rüyamda çok iyi aydınlatılmış, ama yeraltında ve çıkışı olmayan, kâbuslara yaraşır bir kafe gördüm. Çok, çok uzun zamandır ölüymüşüm. Garsonların hepsinin yüzü aynıydı. Yemek suydu, içecek olarak sadece bardak bardak köpük vardı. Kafede çalan müzik" –yorgun argın bir parmağını nota kâğıtlarına doğru salladı– "buydu."

Çanı çalarak H.'yi çağırdım. Gün ışığı yatağımdaki karısının üstüne düşmeden önce Ayrs'ın odamdan çıkmasını istiyordum. Ayrs ayağa kalktı ve topallayarak yürüdü – insanların yardım aldığını görmesinden nefret ediyor. "İyi iş çıkardın, Frobisher." Sesi koridordan gelip beni buldu. Kapımı kapattım ve rahatlayarak derin bir nefes aldım. Yatağa atladım ve çarşaflardan oluşma bataklığının içinden çıkan timsahım dişlerini genç kurbanına geçirdi.

Tam birbirimize upuzun bir veda öpücüğü verirken, Tanrı benim cezamı versin, kapım gıcırdayarak tekrar açıldı. "Bir şey daha var, Frobisher!" Lanet olsun, kapıyı kilitlememiştim! Ayrs *Hesperus*'un enkazı gibi yatağa doğru sürüklendi. Ben dikkati dağıtmak için şaşkınlık sesleri çıkarırken J. çarşafların altına kaydı. Tanrı'ya şükürler olsun ki Hendrick dışarıda bekliyordu – tesadüf mü, nezaket mi? V.A. yatağımın ucunu buldu ve oraya, aslında J. olan tümseğin birkaç santimetre uzağına oturdu. J. o anda hapşırsa ya da öksürse, kör, ihtiyar Ayrs bile bir şeyler döndüğünü anlardı. "Biraz nazik bir konu, lafı eveleyip gevelemeyeceğim. Konu Jocasta. Pek sadık bir kadın değil. Evliliğimizde, demek istiyorum. Arkadaşla-

rım onun düşüncesizce davrandığını ima ediyor, düşmanlarım ise ilişkiler yaşadığını bildiriyor. Hiç... sana... ne demek istediğimi anlamışsındır?"

Sesimi ustalıkla sertleştirdim ve, "Hayır, efendim, anladığımı sanmıyorum" dedim.

"Mahcubiyeti bırak şimdi, çocuk!" Ayrs bana doğru iyice eğildi. "Karım sana hiç teklifte bulundu mu? Bilmek hakkım!"

Gerginlikten kıkırdamamak için kendimi zor tuttum. "Sorunuzu son derece tatsız buluyorum." Jocasta'nın nefesi bacağımı ıslatıyordu. Örtülerin altında diri diri pişiyor olmalıydı. "Ben olsam karıma bu şekilde çamur atan birine 'arkadaş' demezdim. Bayan Crommelynck'e gelirsek, doğrusunu isterseniz, bu fikir hem tatsız, hem de düşünülemeyecek kadar saçma. Eğer, *eğer*, bir tür, bilmiyorum, sinirsel çöküş yaşamış ve bu yüzden bu kadar uygunsuz *davranmışsa*, eh, dürüst olmak gerekirse, Ayrs, ben olsam Dhondt'un tavsiyesini ister ya da Dr. Egret'le konuşurdum." Yanıltmacaya başvurmak insanın önüne sağlam bir sis perdesi çekmesini sağlıyor.

"Yani bana tek kelimelik bir yanıt vermeyecek misin?"

"İki kelimelik bir yanıt vereceğim. 'Kesinlikle hayır!' Ve bu konunun artık kapanacağını umuyorum."

Ayrs birkaç saniye sustu. "Gençsin, Frobisher, zenginsin, kafan çalışıyor ve söylenenlere bakılırsa pek de itici sayılmazsın. Neden burada kaldığından emin değilim."

Güzel. İç bayıltıcı derecede duygusallaşıyordu. "Siz benim Verlaine'imsiniz."

"Öyle miyim, genç Rimbaud? O zaman *Saison en Enfer*'ın nerede?"

"Taslaklar halinde, kafamda, içimde, Ayrs. Geleceğimde."

Ayrs eğlendi mi, bana acıdı mı, geçmişe özlem mi duydu, yoksa beni hor mu gördü bilemiyorum. Çıkıp gitti. Kapıyı kilitledim ve o gece üçüncü kez yatağa girdim. Yatak odasındaki maskaralıklar gerçekten başınıza geldiğinde son derece

hüzünlü olabiliyor. Jocasta bana kızgın gibiydi. "Ne var?" diye tısladım. "Kocam seni seviyor" dedi, giyinerek.

Zedelghem hiç yerinde durmuyor. Su boruları yaşlı teyzeleri andıran sesler çıkarıyor. Dikbaşlı zekâsı babamın kuşağını atlamış olan dedemi düşünüp duruyorum. Bir keresinde bana bir Siyam tapınağının bakır işi resmini göstermişti. İsmini hatırlamıyorum, ama asırlar önce Buddha'nın müritlerinden biri orada vaaz verdiğinden beri bütün haydut krallar, tiranlar ve o krallığın hükümdarı orayı mermer kulelerle, kokulu ağaçlarla, altın yapraklı kubbelerle, tonozlu tavanlara işlenen şatafatlı fresklerle, heykellerin gözlerine yerleştirilen zümrütlerle süslemiş. Anlatılan hikâyelere göre, tapınak nihayet Arı Topraklar'daki benzeriyle eşdeğer hale geldiğinde, insanlık amacına ulaşmış olacak ve Zaman'ın kendisi sona erecek.

Şimdi anlıyorum; Ayrs gibi insanlara göre bu tapınak medeniyetin kendisi. Kitleler, köleler, köylüler ve piyadeler bu medeniyetin döşeme taşlarının arasındaki çatlaklarda var olur, kendi cahilliklerinden bile habersizlerdir. Devlet adamları, bilim adamları, ressamlar ve en önemlisi de medeniyetin mimarları, duvarcıları, pederleri olan, bu çağın, herhangi bir çağın bestecileri de onlardan daha iyi durumda değil. Ayrs görevimizin medeniyeti her zamankinden daha göz alıcı hale getirmek olduğunu düşünüyor. İşverenimin en derin, belki de tek arzusu bundan bin yıl sonra Gelişim'in mirasçılarının işaret edip, "Bak, işte Vyvyan Ayrs!" diyecekleri bir minare yaratmak.

Bu ölümsüzlük isteği ne kadar bayağı, mağrurca ve sahte bir şey. Besteciler çalakalem mağara resimleri yapan ressamlardır sadece. İnsan müzik besteler, çünkü kış sonsuzdur; çünkü insan müzik bestelemezse kurtlar ve akbabalar insanın gırtlağına daha çabuk çöker.

Sevgilerle,
R.F.

—♦—

Zedelghem
14-ix-1931

Sixsmith,

Bu öğleden sonra Sir Edward Elgar çaya geldi. Adını *sen* bile duymuşsundur, seni kara cahil. Şimdi, normalde birisi Ayrs'a İngiliz müziğiyle ilgili ne düşündüğünü soracak olursa Ayrs, "*Ne* İngiliz müziği? Yok öyle bir şey! Purcell'dan beri yok!" diyecek ve sanki Reformasyon tek bir kişinin marifetiymiş gibi bütün gün surat asacaktır. Sir Edward bu sabah Brugge'daki otelinden telefon edip Ayrs'ın ona bir iki saat ayırıp ayıramayacağını sorduğunda bu düşmanca davranışlar unutuldu. Ayrs huysuzluğunu istediği kadar bir gösteri haline dönüştürebilirdi ama ben onun Bayan Willems'i çay saatiyle ilgili düzenlemeler konusunda sıkboğaz edişinden, durumundan ciğer kapmış kedi kadar hoşnut olduğunu anlayabiliyordum. Meşhur konuğumuz iki buçukta, güneşli ve ılık havaya rağmen üstünde koyu yeşil bir pelerinle geldi. Adamın sağlığı da V.A.'nınkinden iyi durumda değil. J. ve ben onu Zedelghem'in basamaklarında karşıladık. "Demek Vyv'in yeni gözleri *sizsiniz*, öyle mi?" dedi bana el sıkışırken. Onu birçok kez festivalde konser yönetirken izlediğimi söyledim, bu onu çok memnun etti. Besteciyi Ayrs'ın onu beklediği Kırmızı Oda'ya götürdüm. Birbirlerini sıcak bir tavırla, ama bir yerlerinin morarmasından korkar gibi selamladılar. Elgar'ın kalçasındaki ağrılar iyi günlerinde bile onu çok rahatsız ediyor. V.A. ilk bakışta hayli ürkütücü görünüyor, ikinci bakışta ise daha da beter. Çay servisi yapıldı, J.'yi ve beni çoğunlukla yok sayarak iş konuştular, ama o odanın duvarındaki bir sinek olmak bile heyecan vericiydi. Sir E. ev sahibini yıpratıp yıpratmadığını anlamak için arada bir bize bakıyordu. "Hiç de değil." Biz de ona gülümsüyorduk. Orkestralardaki saksofon kullanımı, Webern'in Sahtekâr mı Mesih mi

olduğu, müzikte himayecilik ve politika gibi konulardan konuştular. Sir E. uzun bir dinlenme sürecinden sonra Üçüncü Senfoni adlı bir parça üzerinde çalışmaya başladığını haber verdi – bize bir *molto maestoso*'yla bir *allegretto*'nun taslak halini bile çaldı. Ayrs kendisinin de mezara girmeye hazır olmadığını göstermeye çok hevesliydi; yakın zamanda tamamladığımız birtakım piyano müziği taslaklarını gözden geçirmemi istedi – birçok ölü Trappist birası şişesinin ardından Elgar'a *Gösteriş ve Azamet* marşlarını sordum. "Ah, paraya ihtiyacım vardı, sevgili çocuğum. Ama kimseye söyleme. Kral baronetliğimi geri alabilir." Ayrs bunu duyunca kahkahalara boğuldu! "Her zaman derim ki, Ted, insanların Tanrı'ya şükretmelerini istiyorsan şehre bir merkep üstünde geleceksin. Merkebe ters binersen daha da iyi olur, bir yandan da kitlelere duymak istedikleri abartılı hikâyeleri anlatacaksın."

Sir E. "Todtenvogel"ın Kraków'da nasıl karşılandığını duymuştu (görünüşe bakılırsa bütün Londra duymuştu), V.A. da beni notaları almaya gönderdi. Kırmızı Oda'ya döndüğümde konuğumuz ölüm kuşumuzu pencerenin yanındaki koltuğa götürdü ve monoklunun yardımıyla okudu. Bu arada Ayrs ve ben meşgul göründük. "Bizim yaşımızdaki bir adamın, Ayrs" –E. sonunda konuştu– "böyle cesur fikirlere sahip olmaya hakkı yoktur. Nereden alıyorsun bu fikirleri?"

V.A. tavus kuşu gibi kabardı. "Anlaşılan kocamışlığa karşı savaşımda arkama bir iki artçı kuvvet aldım. Genç Robert değerli bir yaver olduğunu kanıtladı."

Yaver mi? Ben onun generaliyim, *o* ise solup gitmiş zaferlerin hatırasıyla hüküm süren şişman, ihtiyar bir Türk! Yüzüme elimden geldiği kadar tatlı bir tebessüm yerleştirdim (sanki yerleştirmesem tepemdeki çatı başıma yıkılacaktı. Dahası, Sir E. bir gün işime yarayabilir, onda haşarı bir çocuk izlenimi yaratmam iyi olmaz). Çaylarımızı içerken Elgar Zedelghem'deki konumumu, olumlu bir biçimde ilk mesleği

olan Worchestershire'da bir akıl hastanesindeki koro şefliğine benzetti. "Londra Filarmonik Orkestrasını yönetmek için mükemmel bir hazırlık değil de ne?" diye espri yaptı V.A. Hepimiz güldük ve o asabi, bencil, huysuz ihtiyarı kendi olduğu için nerdeyse bağışlar gibi oldum. Şömineye bir iki kütük daha attım. İki yaşlı adam ateşin dumanlı ışığında, höyüklerinde binlerce yıl geçiren çok yaşlı iki kral gibi uyukladılar. Horlamalarından bir müzik parçası oluşturdum. Edgar'ın sesleri bir bas tuba, Ayrs'ınkiler ise bir fagotla çalınacaktı. Aynısını Fred Delius ve Trevor Mackerras için de yapacak, hepsini birden *Arka Sokaktaki İçi Doldurulmuş Edward'cılar Müzesi* adını verdiğim bir eserde birleştireceğim.

Üç gün sonra

V.A. ile birlikte Keşişin Yolu'ndan geçerek bekçinin kulübesine gittiğimiz *yavaş tempolu* yürüyüşten henüz döndüm. Ben sandalyesini ittim. Bu akşam manzara nefes kesiyordu; sonbahar yaprakları aceleci V.A. büyücüymüş, ben de onun çırağıymışım gibi ivedi spiraller halinde uçuşuyordu. Kavakların uzun gölgeleri çimleri biçilmiş çayırı gözlerden saklıyordu. Ayrs sevgili Nietzsche'si uğruna *Bengi Dönüş* adını vereceği son bir majör senfonik eser için hayal gücünü uyandırmak istemişti. Müziğin bir kısmı, *Doktor Moreau'nun Adası*'ndan esinlenerek yazılmış ama bitirilmemiş, Viyana'daki prodüksiyonu savaştan dolayı iptal edilmiş olan bir operadan alınacak. V.A. müziğin bir kısmının ise ona "geleceğine" inanıyor, ve bu bölümün belkemiği, geçen ayki o heyecan dolu gecede odamda bana yazdırdığı "rüya müzik" parçası olacak. Sana o geceyi yazmıştım. V.A. dört bölüm, bir kadın korosu ve çoğunluğunu Ayrs tarzı tahta nefesli çalgıların oluşturduğu bir orkestra istiyor. Bu parça gerçekten derinliklerden çıkan dev bir canavarı andıracak. Bir altı ay daha

ona yardımcı olmamı istiyor. Düşüneceğimi söyledim. Maaşımı artıracağını söyledi; bu hem bayağı, hem kurnazca bir hareketti. Zamana ihtiyacım olduğunu yineledim. Ona oracıkta, hevesle "Evet!" dememem V.A.'nın hiç hoşuna gitmedi, – ama o ihtiyar herifin bana, benim ona olduğundan daha fazla ihtiyacı olduğunu itiraf etmesini istiyorum.

Sevgilerle,
R.F.

— ◆ —

Zedelghem
28-ix-1931

Sixsmith,

J. iyice bıktırıcı olmaya başladı. Seviştikten sonra yatağıma böğürüp duran bir salak gibi seriliyor ve tellerini titrettiğim diğer kadınları öğrenmek istiyor. Ağzımdan birtakım isimler aldı ya, artık sürekli, "Ah, herhalde bunu sana Frederica öğretti?" gibi şeyler söylüyor. (Omuz boşluğumdaki, senin kuyrukluyıldıza benzettiğin o doğum lekesiyle oynuyor, kadının tenime dokunmasına *katlanamıyorum*.) J. sıkıcı bir şekilde barışmak için ufak tefek konulardan tartışmalar çıkarıyor ve endişe verici biçimde, ay ışığı dramlarımızın gün ışığındaki yaşamlarımıza sızmasına izin vermeye başladı. Ayrs'ın gözü *Bengi Dönüş*'ten başka bir şey görmüyor, ama Eva on gün sonra geri dönecek ve o şahin gözlü yaratık çürüyen bir sırrın kokusunu dakikasında alacak.

J. kurduğumuz düzenin geleceğimi Zedelghem'e daha sıkı bağlamasına müsaade ettiğini düşünüyor – yarı oyuncu yarı karanlık bir tavırla bana en çok "ihtiyaçları" olduğu bu zamanda ne onu ne kocasını "terk etmeme" izin vereceğini söylüyor. Şeytan, Sixsmith, zamirlerde gizlidir. En kötüsü de benimle

konuşurken "S"yle başlayan sözü kullanmaya başladı ve benden de söylememi bekliyor. Bu kadının *derdi* ne? Yaşı benimkinin nerdeyse iki katı! Neyin peşinde? Ona şimdiye kadar kendim dışında kimseyi sevmediğimi, şu andan sonra da böyle bir şeye niyetim olmadığını söyledim, özellikle de söz konusu kadın başka bir adamın karısı olduğunda ve o adam yarım düzine mektup yazarak Avrupa müzik cemiyetinde adımı yerle bir etmeye muktedir olduğunda. Yani kadın elbette ki alışılagelmiş hamlelere başvuruyor, yüzünü yastığıma gömüp ağlıyor, beni onu "kullanmak"la suçluyor. Ben de ona katılıyorum; tabii ki onu "kullandım," tıpkı onun beni "kullandığı" gibi. İşte düzenimiz bu. Bu düzenden artık memnun değilse, onu zorla tutan yok. O da odamdan hışımla çıkıp birkaç gün ve gece surat asıyor, ta ki yaşlı koyun genç koça hasret kalıncaya dek. Sonra geri dönüyor, bana sevgili çocuğum diyor, "Vyvyan'a müziğini geri verdiğim" için bana teşekkür ediyor, ve bu aptal döngü baştan başlıyor. Daha önceden Hendrick'e mi başvuruyordu, merak ediyorum. O kadından her şey beklenir. Renwick'in Avusturyalı doktorlarından biri beynini açsa, içinden nevrozlardan oluşan bir arı kovanı boşanırdı. Bu kadar dengesiz olduğunu bilseydim o ilk gece onu yatağıma almazdım. Sevişmesinde bir kederlilik var sanki. Hayır, bir vahşilik.

V.A.'nın gelecek yaza kadar burada kalmam teklifine olumlu yanıt verdim hiç değilse. Kararımı kozmik bir sesin etkisiyle vermedim; beni etkileyen sanatsal avantajlar, maddi imkânlar ve J.'nin ben gidersem bir tür çöküş yaşama ihtimali oldu. İşte *bu* sonuncusunun sonuçları, ne kadar yıkarsan yıka gömleğinden çıkmayan bir lekeye benzeyebilir.

Aynı gün, daha sonra

Bahçıvan düşen yapraklarla bir şenlik ateşi yaktı – daha şimdi oradan geldim. İnsanın yüzüne ve ellerine vuran

sıcaklık, kederli duman, çıtırdayan ve hışırdayan ateş. Bana Gresham'daki bekçinin kulübesini hatırlatıyor. Neyse, ateşten muhteşem bir pasaj çıkardım – çıtırtılar için vurmalı çalgılar, kütükler için alto fagot, alevler içinse hiç durmayan bir flüt. Yazmayı az önce bitirdim. Şatoda bir türlü kurumayan çamaşırları andıran yapış yapış bir hava var. Koridorlarda, kapıların çarpmasına neden olan bir hava cereyanı dolaşıyor. Ağustosun yumuşak havası yerini sert, çürük bir aşamaya bırakıyor. Yazın allahaısmarladık dediğini bile hatırlamıyorum.

Sevgilerle,
R.F.

Yarım-Hayatlar

İlk Luisa Rey Gizemi

1

Rufus Sixsmith balkondan sarkıyor ve vücudunun kaldırıma çarpıp içinde bulunduğu ikilemleri sona erdirmeden hemen önce elde edeceği sürati hesaplıyor. Karanlık odada bir telefon çalıyor. Sixsmith telefona cevap vermeye cesaret edemiyor. Bir partinin iyice hızını aldığı yan apartmandan bangır bangır bir disko müziği geliyor ve Sixsmith aslında altmış altı yaşında olmasına rağmen kendisini daha yaşlı hissediyor. Kirli hava yıldızların önünü kapatıyor ama kıyı şeridinde, Buenas Yerbas'ın güneye ve kuzeye uzanan milyarlarca ışığı, pırıl pırıl parlıyor. Batı, Pasifik'in sonsuzluğa uzandığı Doğu, çıplak kalmış, kahraman ruhlu, tehlikeli, kutsanmış, kana susamış Amerika kıtamız.

Yan dairedeki partiden genç bir kadın çıkıyor ve komşu balkonun demirlerine yaslanıyor. Saçları kısa kesilmiş, eflatun elbisesi son derece şık, ama genç kadın onulmaz şekilde hüzünlü ve yalnız görünüyor. *Neden bir intihar anlaşması önermiyorsun?* Sixsmith ciddi değil, zaten o da atlamayacak, hele de mizah ateşi henüz tamamen küllenmediyse. *Ayrıca, Grimaldi, Napier ve o jilet gibi takım elbiseli haydutlar tam da böyle sessiz bir kazanın olması için dua ediyorlar.* Sixsmith ayaklarını sürüyerek içeri giriyor ve evde olmayan ev sahibinin minibarından bardağına cömert miktarda vermut dolduruyor, ellerini buz kutusuna daldırıyor, sonra yüzünü siliyor. *Dışarı çık, bir yerlere git ve Megan'a telefon et,*

ondan başka arkadaşın kalmadı. Onun aramayacağını biliyor. *Onu bu ölümcül karmaşanın içine sürükleyemezsin.* Disko gümbürtüsü şakaklarında nabız gibi atıyor, ama şu anda ödünç alınmış bir dairede bulunuyor ve şikâyet etmenin pek akıllıca olmadığına kanaat getiriyor. *Buenas Yerbas Cambridge değil. Olsa bile, şu an saklanıyorsun.* Esinti balkon kapısını kapatıyor, Sixsmith korkudan vermutunun yarısını döküyor. *Hayır, seni ahmak ihtiyar, silah sesi değildi o.*

Dökülen içkiyi bir mutfak beziyle siliyor, televizyonu açıp sesini kısıyor ve kanal değiştirerek *M*A*S*H*'i arıyor. *Burada bir yerlerde olacak. Biraz ararsam bulacağım.*

2

Luisa Rey yan balkondan bir şeyin düşme sesini duyuyor. "Merhaba?" *Kimse yok.* Midesi, elindeki toniği bir kenara bırakması için onu uyarıyor. *Senin banyoya gitmen lazımdı, temiz hava alman değil*, ama içinden partideki kalabalığın arasından kendine yol açmaya çalışmak gelmiyor, *hem vakit de yok zaten* – binanın kenarından aşağı kusuyor: bir kez, iki kez, bir anlık yağlı tavuk görüntüsü, ve bir üçüncü kez. *Bu*, gözlerindeki yaşları siliyor, *şimdiye kadar yaptığın en iğrenç üçüncü şeydi.* Ağzına biraz su alıp çalkalıyor, bir paravanın arkasındaki çiçek saksısına tükürüyor. Luisa dudaklarını bir mendille kuruluyor ve çantasından naneli şeker buluyor. *Eve git ve bir kez olsun şu boktan üç yüz kelimeni uyduruver. İnsanlar zaten sadece resimlere bakıyor.*

Deri pantolon, çıplak sırt ve zebra desenli yelek üçlüsünü giymek için fazla yaşlı olan bir adam balkona çıkıyor. "Luisa*aaa*!" Düzgünce kesilmiş altın renkli bir sakalı, boynunda da aytaşı ve yeşimden bir *ankh* kolyesi var. "Hey! Yıldızlara bakmak için dışarı çıktın, ha? Süper. Bix *yüz doksan gram*

kar getirmiş yahu. *Acayip* bir şey. Hey, röportajda söylemiş miydim? Şu ara Ganja ismini deniyorum. Maharaj Aja diyor ki Richard, Lovedic Benliğimle uyumlu değilmiş."

"Kim?"

"Gurum, Luis*aaa*, gurum! Şimdi son reenkarnasyonunda, bundan sonra..." Richard parmaklarıyla *puff!* yapıyor. Nirvana yolcusu. "Bir gün gel de dinle. Normalde bekleme listesi *sonsuza* kadar falan uzuyor, ama yeşim-ankh seviyesindeki öğrenciler aynı öğleden sonra kişisel dinletiye katılabiliyor. Yani, Maharaj Aja sana *onunla* ilgili her şeyi öğretebilecekken üniversiteye falan *niye* gidesin ki?" Parmaklarıyla ayı çerçeve içine alıyor.

"*Kelimeler* o kadar... *tutucu* ki. Uzay... bilirsin... o kadar *tüm* ki. Ot içer misin? Acapulco Gold. Bix'ten kaptım." Daha yakına geliyor. "Lu, partiden sonra, bende kafayı bulalım, ne dersin, süper olmaz mı? *Çok* özel bir röportaj yapabilirsin benimle. Senin için bir şarkı yazıp yeni albümüme bile koyabilirim."

"Kalsın."

İkinci ligde oynayan rock müzisyeni gözlerini kısıyor. "Ayın talihsiz bir zamanına denk geldik, ha? Gelecek hafta nasıl? Siz medyacı hatunların paso şu haptan kullandığını sanıyordum."

"Kız tavlama laflarını da mı Bix satıyor sana?"

Adam kıs kıs gülüyor. "Hey, o kedi sana bir şeyler mi anlattı?"

"Richard, herhangi bir ayın herhangi bir zamanında seninle yatmaktansa şu balkondan atlamayı yeğleyeceğime şüphe yok. Gerçekten yeğlerim."

"Hoop!" Elini arı sokmuşçasına geri çekiyor. "Amma seçiciyiz! Sen kim olduğunu sanıyorsun, sıçtığımın Joni Mitchell'ı falan mı? *Kimsenin okumadığı* bir dergide boktan bir *dedikodu yazarı*sın alt tarafı!"

3

Asansör kapıları tam Luisa Rey oraya ulaştığında kapanıyor, ama asansörün görünmez yolcusu araya bastonunu sokuyor. "Teşekkür ederim" diyor Luisa yaşlı adama. "Şövalyelik çağının henüz tamamen bitmediğini görmek çok hoş."

Adam ciddi bir tavırla başını sallıyor.

Luisa, *Bir hafta ömrü olduğu haberini almış gibi görünüyor* diye düşünüyor. G'ye basıyor. Antika asansör aşağı inmeye başlıyor. Hiç acelesi olmayan bir iğne, katları tek tek sayıyor. Asansörün motoru inliyor, kabloları gıcırdıyor, ama onuncu ve dokuzuncu kat arasındayken *gatta-gatta-gatta* şeklinde bir ses başlıyor, sonra *zzz-zzz-zz-z* diye bitiyor. Luisa ve Sixsmith yere düşüyorlar. Işık gidip gidip geliyor, en sonunda vızıltılı bir sepya rengine dönüşüyor.

"İyi misiniz? Kalkabilir misiniz?"

Yere yığılmış olan adam biraz kendini topluyor. "Kırık kemik yok, sanıyorum, ama kalkmasam daha iyi, teşekkürler." Eski tarz İngilizcesi Luisa'ya *Orman Çocuğu*'ndaki kaplanı hatırlatıyor. "Elektrik aniden gelebilir." "Tanrım" diye homurdanıyor Luisa. "Elektrik kesintisi. Mükemmel bir günün mükemmel sonu." Acil durum düğmesine basıyor. Hiçbir şey olmuyor. İnterkom düğmesine basıyor ve "Hey! Orada kimse var mı?" diye bağırıyor. Yalnızca parazit duyuluyor. "Yardıma ihtiyacımız var! Bizi duyan var mı?"

Luisa'yla yaşlı adam yan yan birbirlerine bakıyor ve dinliyorlar.

Cevap gelmiyor. Sadece anlaşılmaz denizaltı sesleri.

Luisa tavanı inceliyor. "Bir çıkış kapağı olmalı." Ama yok. Halıyı katlıyor, altından çelik bir zemin çıkıyor. "Demek yalnızca filmlerde oluyor."

"Şövalyelik çağının bitmediğine" diyor yaşlı adam, "hâlâ memnun musunuz?"

Luisa ancak gülümsemeyi başarabiliyor. "Bir süre bu-

rada kalabiliriz. Geçen ayki kesinti yedi saat sürmüştü." *Eh, en azından bir psikopatla, klostrofobikle ya da Richard Ganga'yla birlikte hapis kalmadım.*

4

Rufus Sixsmith altmış dakika sonra bir köşeye yaslanmış oturuyor, mendiliyle alnını kuruluyor. "1967'te *Illustrated Planet*'a babanın Vietnam haberlerini okumak için abone olmuştum. Lester Rey savaşı Asya perspektifinden ele alan yalnızca dört ya da beş gazeteciden biriydi. Bir polisin, neslinin en iyi muhabirlerinden biri haline geldiğini duymak beni hayrete düşürdü."

"Bunu siz istediniz." Hikâye her anlatıldığında üstüne bir kat daha cila çekiliyor. "Babam Buenas Yerbas Emniyet Müdürlüğü'ne Pearl Harbor'dan yalnızca birkaç hafta önce katıldı, bu yüzden de savaş sırasında Solomonlar'da plaj voleybolu oynarken bir Japon mayınının patlaması sonucu paramparça olan kardeşi Howie gibi Pasifik'te değil buradaydı. Kısa bir süre sonra babamın Onuncu Bölge'ye atandığı belli oldu, o da oraya gitti. Ülkedeki her şehirde böyle bir bölge vardır – rüşvet almayan ve bazı şeyleri görmezlikten gelmeyen doğru düzgün polislerin sürüldüğü bir tür hapishane. Neyse, V-J gecesinde Buenas Yerbas'ın her yerinde partiler vardı ve tahmin edebileceğiniz gibi, polislerin işi başından aşkındı. Babam Onuncu Bölge, BY Liman İşletmesi ve Spinoza Bölgesi arasında kalan, bir tür tarafsız bölge olan Silvaplana Rıhtımı'nda bir yağmacılık olayı olduğu yönünde telefon almış. Babamla Nate Wakefield adındaki ortağı bir göz atmak için oraya gitmişler. Bir çift kargo konteynerinin arasına park etmiş, motoru kapatmış, yola yaya olarak devam etmiş ve bir depodan zırhlı bir kamyona kasalar yükleyen iki düzine kadar adam görmüşler. Orta-

lık loşmuş, ama adamların tersane işçisi olmadıkları kesinmiş, üzerlerinde asker üniforması da yokmuş. Wakefield babama arabaya gidip telsizle yardım çağırmasını söylemiş. Babam telsize ulaştığında, yağmalama olayını araştırma emrini geçersiz kılan bir emir gelmiş. Babam gördüklerini bildirmiş, ama emir tekrarlanınca depoya koşmuş ve ortağının adamlardan birinden çakmak aldığını, sonra sırtından altı kez vurulduğunu görmüş. Babam bir şekilde kendine hâkim olmuş, devriye arabasına koşmuş ve arabası üstüne yağan kurşunlarla titremeye başlamadan önce telsizle Kod 8 durumu olduğunu –yardım gerektiğini– bildirmiş. Liman dışında bütün yönlerden kuşatıldığı için dizel, çöp, lağım suyu ve denizden oluşma bir karışımın içine atlamış. İskelenin altından yüzmüş –o günlerde Silvaplana Rıhtımı devasa bir tahta kaldırımı andıran çelik bir yapıymış, bugünkü gibi betondan bir yarımada değil– ve sırılsıklam, ayakkabılarından teki eksik, tabancası işlemez halde kendisini bir servis merdiveninden yukarı çekmiş. Tek yapabildiği işlerini bitirmekte olan adamları gözlemek olmuş; tam o sırada bir çift Spinoza Bölgesi devriye arabası olay yerine varmış. Babam polis memurlarını uyarmak için deponun etrafını dolaşamadan önce memurların kazanması ihtimali olmayan, eşitsiz bir silahlı çatışma başlamış – silahlı adamlar iki devriye arabasını *makineli tüfeklerle* taramış. Kamyon çalışmaya başlamış, silahlı adamlar kamyona atlamışlar, depodan çıkmış ve arkalarından iki tane el bombası atmışlar. Niyetleri birilerine zarar vermek miymiş, yoksa kahramanlık yapmamaları için gözlerini mi korkutmak istiyorlarmış, kim bilir? Ama biri babama denk gelmiş ve onu iğnedenliğe çevirmiş. İki gün sonra hastanede uyandığında sol gözü yoktu. Gazeteler olayı şansı yaver giden bir hırsız çetesi tarafından gerçekleştirilen fırsatçı bir baskın şeklinde tanımladı. Onuncu Bölge sakinleri savaş boyunca silah çalan bir kartelin savaş bittiği ve sayım işlemleri sıkılaşacağı için stoklarını taşımaya karar verdiğini düşün-

dü. Silvaplana Çatışması konusunda daha geniş çaplı bir soruşturma yapılması konusunda baskı vardı –1945'te üç ölü polis insanlara bir şeyler ifade ediyordu– ama belediye başkanlığı buna engel oldu. Artık sebebini siz düşünün. Babam düşündü ve bu yüzden kanuna güveni kalmadı. Sekiz ay sonra hastaneden çıktığında üniversitede gazetecilik dersi aldı.

"Tanrım" diyor Sixsmith.

"Gerisini biliyorsunuzdur belki. *Illustrated Planet* için Kore'ye gitti, sonra *West Coast Herald's*'ın Latin Amerika'daki adamı oldu. Ap Bac savaşı için Vietnam'a gitti ve martta ilk kez düşüp bayılana dek Saygon'da kaldı. Annemle babamın o kadar yıl evli kalabilmesi mucize – biliyor musun, onunla geçirdiğim en uzun zaman bu yıl nisandan temmuza kadar, bakımevindeydi." Luisa susuyor. "Onu sürekli özlüyorum, Rufus. Öldüğünü unutup duruyorum. Bir görev için uzaklara bir yere gittiğini, yakında döneceğini düşünüyorum."

"Onun izinden gittiğin için seninle gurur duyuyordur, bu kesin."

"Ah, Luisa Rey, Lester Rey'in eline su dökemez. Yıllarımı asi, özgür kız olmakla, şair pozu yapmakla ve Engels Sokağı'nda bir kitapçıda çalışarak boşa harcadım. Pozlarım kimseyi kandırmadı, şiirlerim 'o kadar boş'tu ki kötü bile değillerdi" –Lawrence Ferlinghetti böyle söyledi– ve çalıştığım kitapçı battı. Yalnızca bir köşe yazarıyım hâlâ." Luisa, Richard Ganga'nın yanından ayrılırken söylediği son sözleri düşünerek yorgun gözlerini ovuşturuyor. "Savaş bölgelerinden ödüllü makaleler yazmıyorum. *Spyglass*'a geçtiğimde büyük umutlarım vardı. Ama ünlülerin gittiği partilerdeki saçma sapan dedikoduları yazmak, şimdiye kadar babamın mesleğine en çok yaklaşabildiğim şey."

"Ah, ama iyi yazılmış saçma sapan dedikodular mı bunlar?"

"Aa, *mükemmel* yazılmış saçma sapan dedikodular."

"O zaman şimdiden hayatını boşa harcadığını düşünüp

hayıflanma. Deneyimlerimle gösteriş yaptığım için bağışla, ama boşa harcanmış bir hayatın ne olduğu hakkında *en ufak bir fikrin* bile yok."

5

"Hitchcock spot ışığını çok sever" diyor mesanesindeki şişkinlikten artık rahatsız olmaya başlayan Luisa, "ama röportaj vermekten nefret eder. Sorularıma cevap vermedi, çünkü aslında onları duymuyordu. En iyi eserlerinin, binenleri akıllarını başından alacak kadar korkutan, ama sonunda onları kıkırdar ve bir kez daha binmek ister halde bırakan hız trenlerine benzediğini söyledi. Ben de bu büyük adamın sözlerine şunu ekliyorum, düzmece korkunun anahtarı, bölmek ve ayırmaktır: Bates Moteli bizim dünyamızdan ayrıldığı sürece, tıpkı cam bir mahfazanın içindeki bir akrebe bakar gibi, otelin içine göz atmak isteriz. Ama *dünyanın* bir Bates Moteli olduğunu gösteren bir film, eh, o Buchenwald'a, Distopya'ya, depresyona layık bir şeydir. Vahşi, ahlak dışı, tanrısız bir evrene ayak parmaklarımızı sokarız, ama yalnızca onları sokarız. Hitchcock'un cevabı" Luisa ortalamanın üzerinde bir taklit yapıyor – "'Ben Hollywood'da bir yönetmenim, genç hanım, Delphi'de bir kâhin değil' oldu. Ona niçin Buenas Yerbas'ı filmlerinin hiçbirinde kullanmadığını sordum. Hitchcock şöyle yanıt verdi: 'Bu şehir San Francisco'nun en kötü yanlarıyla Los Angeles'ın en kötü yanlarını birleştiriyor. Buenas Yerbas hiçbir yere ait olmayan bir şehir.' Böyle şatafatlı kelimeleri senin için değil, gelecekte katılacağı yemekli partilerdeki konuklar duyup da, 'Bu tam da Hitchcock'un edeceği bir laf' desinler diye ediyor."

Sixsmith terini emmiş olan mendilini sıkıyor. "Geçen yıl kız yeğenimle birlikte sanat filmleri gösteren bir sinemada *Charade*'ı izlemiştik. O Hitchcock'un muydu? 'Eski kafalı' ol-

mayayım diye beni zorla böyle filmler izlemeye götürüyor. Film hayli hoşuma gitti, ama yeğenim Audrey Hepburn'ün 'aklının bir karış havada' olduğunu söylüyor. Enfes bir tabir."

"*Charade* hani şu senaryonun posta pulları üzerine kurulduğu film mi?"

"Biraz zoraki bir bilmece, evet, ama gerilim filmlerinde illa biraz yapmacıklık olacak, yoksa heyecandan yoksun olurlar. Hitchcock'un Buenas Yerbas'la ilgili sözleri bana John F. Kennedy'nin New York'la ilgili gözlemini hatırlattı. Onu biliyor musunuz? 'Çoğu şehir isimdir, New York ise bir fiildir.' Acaba Buenas Yerbas ne olabilir?"

"Bir dizi sıfat ve bağlaç mı?"

"Ya da bir pekiştirme sözcüğü?"

6

"Megan, çok sevdiğim yeğenim." Rufus Sixsmith, Luisa'ya bronzlaşmış genç bir kadının ve kendisinin daha formda, daha sağlıklı bir halinin, güneşli bir yat limanında çekilmiş bir fotoğrafını gösteriyor. Fotoğrafçı deklanşöre basmadan hemen önce komik bir şeyler söylemiş. Adamla yeğeni bacaklarını *Denizyıldızı* adında ufak bir yatın kıç bölümünden sarkıtmışlar. "Bu benim ihtiyar külüstürüm, daha dinamik günlerimden bir yadigâr."

Luisa adamın yaşlı olmadığını belirtmek isteyen nazik sesler çıkarıyor.

"Gerçekten. Şimdi ciddi bir yolculuğa çıkacak olsam, ufak da olsa bir mürettebat tutmam gerekir. Birçok haftasonumu hâlâ bu yatta geçiriyorum; yat limanında oyalanıyor, biraz düşünüyor, biraz iş görüyorum. Megan da denizi seviyor. Bu durum annesini ne kadar hüsrana uğratsa da, kafası matematiğe benim kafamın hiç çalışmadığı kadar çalışan, doğuş-

tan bir fizikçi o. Kardeşim Megan'ın annesiyle zekâsı için evlenmedi maalesef. *Feng shui, I Ching* ya da liste başı olan hangi anında-aydınlanma zımbırtısı varsa onu gözü kapalı alır. Ama Megan'ın fevkalade bir beyni var. Doktorasının bir yılını Cambridge'deki eski üniversitemde yaptı. Caius'ta bir kadın! Şimdi de Hawaii'deki büyük uydu çanakları üzerine yaptığı radyoastronomi araştırmasını tamamlıyor. Annesi ve üvey babası tatil yapıyoruz diye plajda yanıp kavrulurken, Megan'la ben barda denklem çözüyoruz."

"Kendi çocuğun var mı, Rufus?"

"Hayatım boyunca bilimle evliydim ben." Sixsmith konuyu değiştiriyor. "Farazi bir soru, Bayan Rey. Bir kaynağı korumak için, bir gazeteci olarak demek istiyorum, ne bedel öderdiniz?"

Luisa soruyu düşünmüyor bile. "Meseleye inanırsam mı? Her bedeli öderim."

"Mahkemeye saygısızlıktan hapse girecek olsanız, mesela?"

"İş oraya varırsa, evet."

"Kendi güvenliğinizi riske atmaya hazır olur muydunuz?"

"Eh" Luisa düşünüyor. "Hazır olmam gerekirdi, sanırım."

"Gerekir miydi? Neden?"

"Babam kendi gazetecilik ahlakı uğruna bubi tuzaklarıyla dolu bataklıklara girmeyi, generallerin gazabını tatmayı göze aldı. Kızı işler biraz zorlaşınca hemen pes etse, mezarında kemikleri sızlamaz mı?"

Anlat ona. Sixsmith ona her şeyi anlatmak üzere ağzını açıyor –Seaboard'da örtbas edilen şeyler, şantajlar, yolsuzluklar– ama asansör hiçbir uyarı vermeksizin silkeleniyor, gümbürdüyor ve inişine kaldığı yerden devam ediyor. İçindeki yolcular tekrar yanan ışıkta gözlerini kısıyorlar ve Sixsmith kararlılığının uçup gittiğini fark ediyor. Asansörün iğnesi G'ye varıyor.

Lobideki hava dağlardaki bir kaynaktan akan su gibi taze.

"Size telefon edeceğim, Bayan Rey" diyor Sixsmith, Luisa

ona bastonunu uzatırken, "yakında." *Bu sözden dönecek miyim, yoksa tutacak mıyım?* "Biliyor musunuz?" diyor. "Sanki sizi doksan dakikadır değil de *yıllardır* tanıyor gibiyim."

7

Düz dünya çocuğun gözlerinden kavisli görünüyor. Javier Gomez bir Anglepoise lambasının altında bir pul albümünü karıştırıyor. Bir Alaska pulu üzerinde bir grup *husky* köpeği havlıyor, bir elli sent özel basımı üzerinde bir Hawaii *nene* kazı vaklıyor ve paytak paytak yürüyor, suyu mürekkebi andıran Kongo Nehri'nde bir buharlı gemi suları dalgalandırarak ilerliyor. Kapıda bir anahtar dönüyor ve Luisa Rey tökezleyerek içeri giriyor, ayakkabılarını küçük mutfağa fırlatıyor. Çocuğu orada bulmak onu sinirlendiriyor.

"Javier!"

"Aa, merhaba."

"Bırak şimdi 'Aa, merhaba'yı falan. Bir daha balkondan balkona atlamayacağına söz vermiştin! Ya birisi polisi arayıp hırsız olduğunu söylese? Ya kayıp düşsen?"

"O zaman bana bir anahtar ver."

Luisa görünmez bir boğazı sıkar gibi yapıyor. "On bir yaşında bir çocuğun..." *annesinin geceyi dışarıda geçirdiği her akşam*, demiyor da Luisa bunun yerine, "televizyonda bir şey olmadığı her akşam..." diyor, "elini kolunu sallayarak evime girebileceğini bilirsem içim rahat etmez."

"O zaman banyo penceresini niye açık bırakıyorsun?"

"Çünkü o boşluktan bir kez atlamandan daha kötü bir şey varsa o da içeri giremediğin için tekrar diğer tarafa atlaman olur."

"Ocakta on birime basacağım."

"Anahtar yok."

"Arkadaşlar birbirine anahtar verir."

"Biri yirmi altı yaşında, diğeriyse hâlâ beşinci sınıftaysa vermezler ama."

"Niye bu kadar geç geldin? *İlginç* biriyle mi tanıştın?"

Luisa ona bakakalıyor. "Elektrik kesildiği için asansörde kaldım. Zaten ne yaptığım seni ilgilendirmez, beyefendi." Işığı açıyor ve Javier'in yüzündeki kocaman, kötü görünüşlü, kırmızı çiziği görünce irkiliyor. "Ne halt... ne oldu?"

Çocuk dairenin duvarına bakıyor, sonra pullarına geri dönüyor.

"Kurt Adam mı?"

Jake başını olumsuzca sallıyor, ufacık bir kâğıt şeridini katlıyor ve iki tarafını da yalıyor. "Şu Clark denen adam geri geldi. Annem bu hafta her gün otelde gece vardiyasına kalacak, adam onu bekliyor. Bana Kurt Adam'la ilgili bir sürü şey sordu, ben de onu ilgilendirmediğini söyledim." Javier menteşeyi pula tutturuyor. "Acımıyor. Bir şeyler sürdüm zaten." Luisa'nın eli çoktan telefona uzanmış bile. "Annemi arama! Koşup gelecek, büyük bir kavga çıkacak ve otel daha önceki ve ondan önceki gibi yine onu kovacak." Luisa bunu değerlendiriyor, ahizeyi yerine koyuyor ve kapıya yöneliyor. "Oraya gitme! Kafadan hasta o! Kızacak ve eşyaları parçalayacak, bizi evden atacaklar! *Lütfen.*"

Luisa başka tarafa bakıyor. Derin bir nefes alıyor. "Kakao?" "Evet, lütfen." Çocuk ağlamamaya kararlı, ama çenesi harcadığı güçten dolayı ağrıyor. Gözlerini bileklerine siliyor. "Luisa?"

"Evet, Javi, bu gece benim kanepede yatarsın, sorun yok."

8

Dom Grelsch'in ofisi, düzenli kaos üzerine bir çalışma gibi. Üçüncü Cadde'nin karşısındaki manzara kendisininkine

çok benzeyen ofislerden oluşan bir duvardan ibaret. Köşedeki metal halkadan bir İnanılmaz Hulk kum torbası sarkıyor. *Spyglass* dergisinin baş editörü pazartesi sabahı makaleleri toplantısını güdük bir parmakla çiçekli gömlek, İspanyol paça kot ve eski püskü sandaletler giymiş kır saçlı, erik gibi buruş buruş bir adam olan Roland Jakes'i dürterek açıyor. "Jakes."

"Ben, ı-ıı, hazır *Jaws* ilgi görürken *Lağımistan'da Dehşet* yazı dizisine, onunla birleştirerek devam etmek istiyorum. Dirk Melon, serbest çalışan bir yazar bozuntusu olabilir, rutin bir bakım denetlemesi sırasında Doğu 50. Cadde'nin altında bulunuyor. Daha doğrusu kalıntıları bulunuyor. Onu diş kayıtları ve parçalanmış basın kartı sayesinde tanıyoruz. Cesetten, bunu bir *Serrasalmus scapularis*'in yaptığını gösterecek şekilde et parçaları koparılmış –teşekkür ederim– bütün piranhaların kraliçesi, balık hastaları tarafından ithal ediliyorlar, sonra da et masrafı çok arttı diye tuvalete atılıyorlar ve üstlerine sifon çekiliyor. Belediyedeki Yüzbaşı Vermin'i arayacak ve kanalizasyon işçilerine yapılacak saldırıları engelleteceğim. Not alıyor musun, Luisa? Resmi olarak inkâr edilene kadar hiçbir şeye inanmamak gerek. Haydi, Grelsch. Maaşıma zam yapma vaktin gelmedi mi?"

"Geçen ayki maaş çekinin karşılıksız çıkmadığına dua et. Yazı o balıklardan birinin fotoğrafıyla birlikte yarın on bire kadar masamda olsun. Soru mu soracaksın, Luisa?"

"Evet. Doğru haberleri içeren makalelerin basılmasını engelleyen yeni bir yazı işleri politikası var da benim mi haberim yok?"

"Hey, metafizik semineri çatı katında. Yukarı çıkan asansöre bin ve kaldırıma varana kadar yürü. Yeterince çok insan doğruluğuna inandığı takdirde her şey doğrudur. Nancy, sende ne var?"

Nancy O'Hagan tutucu kıyafetler giyen, turşu suratlı, bir zürafanınkini andıran, sıklıkla tel tel ayrılan kirpiklere sa-

hip bir kadın. "Güvenilir köstebeğim başkanın özel uçağındaki barın bir fotoğrafını ele geçirmiş. "*Air Force One*'da cümbüşler ve cin kokteylleri." Küçük yatırımcı ihtiyar sarhoşun artık ağzına bir damla bile sürmediğini söylüyor, ama Nance Teyzeniz öyle düşünmüyor."

Grelsch söylenenleri düşünüyor. Arka planda telefonlar çalıyor ve daktilolar takırdıyor. "Tamam, daha yeni bir şey çıkmazsa onu koyarız. Ah, bir de *It never rains*... için kollarını kaybeden kuklacı vantrolog çocukla röportaj yap. Nussbaum, sıra sende."

Jerry Nussbaum sakalından çikolatalı dondurma damlacıklarını siliyor, arkasına yaslanıyor ve bir kâğıt tepesinin yıkılmasına neden oluyor. "Polisler Aziz Christopher davasında kendi kuyruklarını kovalıyor, 'Aziz Christopher'ın Bir Sonraki Kurbanı *Siz* misiniz?' adlı bir makaleye ne dersiniz? Bugüne kadarki kurbanların profilleri ve son dakikalarında yaşadıkları şeyler. Nereye gidiyorlardı, kimine buluşacaklardı, akıllarından hangi düşünceler geçiyordu."

"Aziz Chris'in mermisiyle başlarından vurulduklarında." Roland Jakes gülüyor.

"Evet, Jakes, parlak Hawaii renklerinin onu cezbettiğini umalım. Sonra da polislerin geçen hafta göz altına aldıkları zenci tramvay sürücüsüyle görüşeceğim. Emniyet müdürlüğüne haksız tutuklama nedeniyle Medeni Haklar Kanunu altında dava açıyor. Kapak hikâyesi olabilir. Luisa?"

"Bir atom mühendisiyle tanıştım." Luisa odayı buz gibi soğutan ilgisiz tavırları fark etmemiş gibi yapıyor. "Seabord Anonim Şirketi'nde müfettişlik yapıyor." Nancy O'Hagan tırnaklarını törpülüyor ve bu Luisa'nın şüphelerini gerçekler olarak sunmasına neden oluyor. "Swannekke Adası'ndaki yeni HYDRA nükleer reaktörünün yetkililerin iddia ettiği kadar güvenli olmadığına inanıyor. Aslına bakarsanız hiç güvenli değilmiş. Açılış töreni bu öğleden sonra yapılacak, ora-

ya gidip yazacak bir şeyler çıkar mı diye bakmak istiyorum."

"Vay be, teknik bir açılış töreni" diyor Nussbaum. "O gümbürdeme sesi de ne, millet? Bu tarafa yuvarlanan bir Pulitzer Ödülü mü?"

"Of, kıçımı ye, Nussbaum."

Jerry Nussbaum içini çekiyor. "En ateşli rüyalarımda..."

Luisa misilleme yapmakla –*Tabii, karşılık ver de solucan seni ne kadar rahatsız ettiğini anlasın*– adamı yok saymak – *Tabii, karşılık verme de solucanın dedikleri yanına kalsın*– arasında kalıyor.

Dom Grelsch bu ikilemi sona erdiriyor. "Pazarlama bölümünün araştırmaları" –elindeki kalemi döndürüyor– "kullandığınız her bilimsel terimin iki bin okuyucunun dergiyi bir kenara koymasına ve *I Love Lucy*'nin eski bölümlerinden birini açmasına sebep olduğunu kanıtlıyor."

"Tamam" diyor Luisa. "Peki 'Seaboard'un Atom Bombası Buenas Yerbas'ı Öbür Dünya'ya mı Yollayacak?'a ne dersiniz?"

"Muhteşem, ama kanıtlaman gerekecek."

"Jake'in kanıtlanabilir hikâyesi gibi mi?"

"Hey!" Grelsch'in kalemi dönmeyi kesiyor. "Hayali balıklar tarafından yenen hayali kişiler mahkemede elindeki her bir doları alamaz ya da bankana gidip fişi çeksinler diye baskı yapamaz. Seabord Power Ltd gibi Atlantik'ten Pasifik'e dek çalışan bir işletmenin bunları yapabilecek avukatları var ve Tanrı korusun, yanlış bir adım atacak olursan, bunları *yaparlar*."

9

Luisa'nın pas rengi VW Beetle'ı[9] Yerbas Burnu'nu, ıssız halici hâkimiyeti altına alan elektrik santralının bulundu-

9. Volkswagen otomobillerinin Türkiye'de Kaplumbağa, Tosbağa ve Vosvos adlarıyla meşhur olan klasikleşmiş modeli (ed.n.)

ğu Swannekke Adası'na bağlayan bir buçuk kilometre uzunluğundaki köprüye giden düz yolda ilerliyor. Köprü gişesi bugün pek de sakin değil. Yolun son kısmı "Swannekke C, ancak cesedimizi çiğnerseniz!" diye slogan atan göstericilerle dolu. Polislerden oluşan bir duvar göstericileri dokuz-on arabalık bir sıranın ardında tutuyor. Luisa beklerken pankartları okuyor. Bir tanesi "ŞU AN KANSER ADASINA GİRMEKTESİNİZ" diye uyarıda bulunurken diğeri "HAYIR EFENDİM! GİTMEYECEĞİZ!" bir başkası ise gizemli bir biçimde "NEREDE, MARGO ROKER NEREDE?" diyor.

Bir güvenlik görevlisi pencereyi tıklatıyor; Luisa pencereyi indiriyor ve görevlinin güneş gözlüğünün camlarında kendi yüzünü görüyor. "Luisa Rey, *Spyglass* dergisi."

"Basın kartınız, hanımefendi."

Luisa kartı çantasından çıkarıyor. "Sorun çıkması bekleniyor mu?"

"Hayır." Polis elindeki klipsli karta bir göz atıyor ve onu Luisa'ya geri veriyor. "Karavan parkında yaşayan her zamanki doğa manyakları. Kolej çocukları nerede daha iyi sörf yapılıyorsa orada tatil yapıyorlar."

Luisa köprüyü geçerken Swannekke santralının daha eski, daha gri soğutma kulelerinin ardından Swannekke B ortaya çıkıyor. Luisa'nın aklına bir kez daha Rufus Sixsmith geliyor. *Neden bana onunla temas kurabileceğim bir numara vermedi? Bilim adamları telefobik olamaz. Neden apartmanındaki güvenlik bürosu onun adını bile bilmiyordu? Bilim adamları takma isim kullanamaz.*

Yirmi dakika sonra Luisa kuytu bir koya bakan iki yüz lüks evden oluşan bir koloniye varıyor. Elektrik santralının altındaki, yarı ormanlık yamacı, bir otelle bir golf sahası paylaşıyor. Beetle'ını ARGE park yerine bırakıyor ve elektrik santralının, tepenin yamacının gözlerden yarı sakladığı soyut binalarına bakıyor. Düzenli bir sıra oluşturan palmi-

ye ağaçları Pasifik rüzgârıyla hışırdıyor.

"Merhaba!" Çin asıllı bir Amerikalı kadın yanına geliyor. "Kaybolmuş gibisiniz. Açılış töreni için mi geldiniz?" Koyu kırmızı, şık tayyörü, kusursuz makyajı ve soğukkanlı tavırları Luisa'nın mor süet ceketi içinde kendisini pejmürde hissetmesine sebep oluyor. "Fay Li" –kadın elini uzatıyor– "Seaboard Halka İlişkiler."

"Luisa Rey, *Spyglass* dergisi."

Fay Li'nin güçlü bir el sıkışı var. "*Spyglass* mı? Ben derginizin..."

"... İçerik kapsamında enerji politikası da olduğunu bilmiyor muydunuz?"

Fay Li gülümsüyor. "Beni yanlış anlamayın, gayet cesur bir dergi."

Luisa, Dom Grelsch'in onu hiç yanıltmayan tanrısına baş vuruyor. "Pazar araştırmaları insanların daha ciddi konular hakkında okumak istediğini gösteriyor. Ben *Spyglass*'ın entelektüel yüzü olarak işe alındım."

"Geldiğinize çok sevindim, Luisa, derginin hangi yüzü olursanız olun. Sizi Resepsiyon'da kayıt edeyim. Güvenlik çanta araması ve benzeri şeylerde ısrarcı, ama konuklarımıza sabotajcı muamelesi yapmanın yararı yok. *Ben* de bu yüzden işe alındım."

10

Joe Napier bir amfinin, ona bitişik koridorların ve Kamu Merkezi arazisinin görüntülerini sergileyen bir kapalı devre televizyon ekranı kümesini izliyor. Ayağa kalkıyor, özel minderini kabartıyor ve üstüne oturuyor. *Eski yaralarım son zamanlarda daha mı çok acıyor, yoksa bana mı öyle geliyor?* Gözleri ekrandan ekrana, ekrandan ekrana atlıyor. Ekran-

lardan biri ses kontrolü yapan bir teknisyeni, bir diğeri açılar ve ışık konusunda tartışan bir TV ekibini; yanında bir ziyaretçiyle araba parkını aşan Fay Li'yi; yüzlerce kadehe şarap dolduran garson kızları; üstünde SWANNEKKE B – BİR AMERİKAN MUCİZESİ yazan bir pankartın altındaki bir sıra sandalyeyi gösteriyor.

Asıl mucize, diye düşünüyor Joseph Napier, *on iki bilim adamından on bir tanesine dokuz ay süren bir soruşturmayı unutturmaktı*. Ekranlardan biri işte o bilim adamlarını sahnede oradan oraya gider, insanlarla dostça sohbet ederken gösteriyor. *Grimaldi'nin dediği gibi, her vicdanın bir yerlerde bir kapatma düğmesi vardır*. Napier'in düşünceleri toplu amneziyi gerçekleştiren görüşmelerden hatırlamaya değer repliklerin arasında dolaşıyor. *"Aramızda kalsın, Dr. Franklin, Pentagon'un avukatları yeni, gıcır gıcır Güvenlik Kanunu'nu denemek için yanıp tutuşuyorlar. Muhbir, ülkedeki hiçbir maaşlı konuma başvuramayacak biçimde kara listeye alınacak."*

Bir hademe sahnedeki sandalye sırasına bir sandalye daha ekliyor.

"Seçenek çok basit, Dr. Moses. Sovyet teknolojisinin bizimkinin önüne geçmesini istiyorsanız bu raporu Endişeli Bilim Adamları Derneği'ne sızdırın, madalyanızı almak için Moskova'ya uçun, ama CIA size şunu söylememi istedi: gidiş-dönüş bileti almanıza gerek kalmayacakmış."

Mevki sahibi insanlardan, bilim adamlarından, danışmanlar grubu üyelerinden ve kamuoyu yaratanlardan oluşan dinleyiciler yerlerini alıyor. Ekranlardan biri Seaboard Ltd'nin yardımcı CEO'su William Wiley'nin sahnedeki sandalyelere oturma şerefi bahşedilen o çok önemli şahsiyetlerle şakalaşışını gösteriyor.

"Profesör Keane, Savunma Bakanlığı merak içinde. Neden şüphelerinizi şimdi dile getiriyorsunuz? Prototip üzerinde yap-

tığınız çalışmanın üstünkörü olduğunu mu söylüyorsunuz?"

Bir slayt göstericisi Swannekke B'nin havadan çekilmiş bir balık-gözü fotoğrafını yansıtıyor.

On iki adamdan on biri. Yalnızca Rufus Sixsmith kaçabildi.

Napier elindeki telsize konuşuyor. "Fay? Gösteri on dakika sonra başlayacak."

Parazit. "Anlaşıldı, Joe. Bir ziyaretçiye amfiye kadar eşlik ediyorum."

"İşin bittiğinde Güvenlik'e haber ver, lütfen."

Parazit. "Anlaşıldı. Tamam."

Napier elindeki seti tartıyor. *Ya Joe Napier? Onun vicdanının bir kapatma düğmesi var mı?* Acı, sade kahvesini yudumluyor. *Hey, dostum, rahat bırak beni. Emir kuluyum ben. Emekli olmama on sekiz ay kaldı, sonra lanet olası bir balıkçıla dönüşene kadar tatlı, gürül gürül nehirlerde balık tutacağım.*

Rahmetli karısı Milly kontrol masasının üzerinde duran fotoğrafından kocasını izliyor.

11

"Yüce ulusumuz kendisini zayıf düşüren bir bağımlılıktan mustarip." Seaboard'ın CEO'su ve *Newsweek*'e göre Yılın Adamı Alberto Grimaldi, dramatik duraksamaların kralı. "Adı Petrol." Sahne ışıklarında pırıl pırıl parlıyor. "Jeologlar, dinozorlar devrine ait okyanus atıklarının yalnızca yetmiş dört milyar galonunun hâlâ Basra Körfezi'nde olduğunu söylüyor. Belki bu asrı çıkarmaya yeter... Büyük ihtimalle yetmeyecek. ABD'nin yüz yüze olduğu en elzem soru, hanımefendiler ve beyefendiler, 'Sonra ne olacak?'tır."

Alberto Grimaldi gözleriyle dinleyicilerini tarıyor. *Avucumdalar.* "Kimileri başlarını kuma gömüyor. Kimileri türbinlerden, rezervuarlardan ve" –çarpık bir gülümseme– "do-

muz gazından medet umuyor." Onaylama dolu bir kıkırdama. "Biz Seaboard'da gerçeklerle uğraşıyoruz." Ses yükseliyor. "Bugün size petrolün çaresinin *hemen* burada, *hemen şimdi*, Swannekke Adası'nda olduğunu söylemek için buradayım!"

Alkışlar durulurken gülümsüyor. "Bugünden itibaren ev için, bol ve *güvenli* atom enerjisi rüştünü ispat ediyor! Dostlarım, *tarihteki* en büyük mühendislik buluşlarından birini sunmaktan *çok* ama *çok* gurur duyuyorum: HYDRA-Sıfır reaktörü!" Ekrandaki slayt değişerek bir kesit alan çizimini ortaya koyuyor ve dinleyicilerin ayrıcalıklı bölümü çılgınca alkışlıyor; bu amfinin büyük bir kısmının da onları takip etmesine neden oluyor.

"Ama beni yeterince dinlediniz, alt tarafı CEO'yum ben." Şefkatli kahkahalar. "Seaboard ailesi görüntü galerimizin açılışını yapmak ve Swannekke B'yi ulusal şebekeye bağlayacak düğmeyi çevirmek için burada olan çok özel bir ziyaretçiye hoş geldin demekten gurur duyuyor. Capitol Hill'de başkanın 'Enerji Gurusu' olarak tanınan" –otuz iki diş bir gülümseme– "ama aslında tanıtılmaya hiç ihtiyacı olmayan bir adama hoş geldin demek bana büyük bir zevk veriyor. Federal Enerji Komisyonu Başkanı, Lloyd Hooks!"

Üstü başı kusursuz bir adam sahneye çıkıyor ve herkes onu alkışlıyor. Lloyd Hooks ve Alberto Grimaldi kardeşçe bir sevgi ve güven ibaresi olarak birbirlerinin kollarını tutuyorlar. İki adam da dinleyiciler için sırıtırken "Metin yazarların gitgide ustalaşıyor" diye mırıldanıyor Lloyd Hooks, "ama hâlâ İki Ayaklı Açgözlülük Abidesi'sin." Alberto Grimaldi Lloyd Hooks'un sırtına vuruyor ve benzer bir tonla, "Bu şirketin yönetim kuruluna ancak cesedimi çiğneyip de üye olursun, seni rüşvetçi orospu çocuğu!" diye karşılık veriyor.

Lloyd dinleyicilere en parlak tebessümüyle gülümsüyor. "Demek hâlâ yaratıcı çözümler bulabiliyorsun, Alberto."

Bir flaş bombardımanı patlak veriyor.

Mor ceketli genç bir kadın arka taraftaki bir çıkış kapısından sıvışıyor.

12

"Bayanlar tuvaleti nerede acaba?"

Telsiziyle konuşan bir güvenlik görevlisi eliyle bir koridorun ilerisini gösteriyor. Luisa Rey arkasına bakıyor. Görevlinin arkası dönük; Luisa bir köşeyi dönüyor ve vınlayan klimalarla soğutulan ve seslerden arınan birçok koridorun oluşturduğu bir şebekeye giriyor. Kasketlerinin altından göğüslerine bakan ama bir şey söylemeyen acele içindeki, tulumlu bir çift teknisyenin yanından geçiyor. Kapıların üstünde gizemli işaretler var. W212 YARI-ÇIKIŞLAR, Y009 ALTGEÇİŞLER [AC], V770 TEHLİKESİZ [MUAF]. Periyodik aralıklarla karşısına çıkan, daha yüksek güvenlikli kapılarda şifreli giriş sistemleri var. Bir merdiven boşluğunda bulduğu kat planını inceliyor ama Sixsmith'ten hiçbir iz bulamuyor.

"Kayıp mı oldunuz, hanımefendi?"

Luisa soğukkanlılığından ödün vermemek için elinden geleni yapıyor. Gümüşi saçlı, zenci bir hademe ona bakıyor.

"Evet, Dr. Sixsmith'in odasını arıyorum."

"Hı-hı. İngiliz adam. Üçüncü kat, C105."

"Teşekkür ederim."

"Bir iki haftadır ortalıkta yok."

"Öyle mi? Nedenini söyleyebilir misiniz?"

"Hı-hı. Vegas'a tatile gitti."

"Dr. Sixsmith mi? Vegas'a mı?"

"Hı-hı. Bana öyle dediler."

C105 numaralı odanın kapısı aralık. "Dr. Sixsmith"i kapıdaki isim levhasından silmeye yönelik yakın zamanda

gerçekleştirilmiş bir teşebbüs başarısızlığa uğramış. Luisa Rey kapının aralığından masada oturmuş bir öbek not defterini inceleyen genç bir adamı izliyor. Odadaki eşyalar birkaç kolinin içinde. Luisa babasının, *İçeriden biri gibi davranmak, içeriden biri olmak için yeterli olabilir* dediğini hatırlıyor.

"Eh" diyor Luisa içeri dalıp. "*Sen* Dr. Sixsmith değilsin, öyle değil mi?"

Adam suçlu bir tavırla elindeki not defterini bırakıyor ve Luisa birkaç saniye kazandığını biliyor. "Aman Tanrım" – adam da ona bakıyor– "siz Megan olmalısınız."

Neden karşı çıkayım? "Peki ya siz kimsiniz?"

"Isaac Sachs. Mühendis." Ayağa kalkıyor ve vaktinden önce teşebbüs ettiği el sıkışma eylemini yarıda kesiyor. "Raporunu yazarken amcanızla birlikte çalışmıştım." Merdiven boşluğunda enerjik ayak sesleri yankılanıyor. Isaac Sachs kapıyı kapatıyor. Sesi alçak ve cüretkâr. "Rufus nerede saklanıyor, Megan? Onun için o kadar endişeleniyorum ki. *Siz* ondan haber aldınız mı?"

"Bana neler olduğunu anlatacağınızı umuyordum."

Fay Li umursamaz güvenlik görevlisiyle birlikte içeri giriyor. "Luisa. Hâlâ bayanlar tuvaletini mi arıyorsun?"

Salak ayağına yat. "Hayır. Bayanlar tuvaletiyle işim bitti –tertemizdi– ama Dr. Sixsmith'le olan randevuma gecikmiştim. Ama taşınmış galiba."

Isaac Sachs bir "ha?" sesi çıkarıyor. "Siz Sixsmith'in yeğeni değil misiniz?"

"Kusura bakmayın, ama *ben* yeğeni olduğumu söylemedim hiç." Luisa Fay Li'ye daha önceden hazırladığı gri yalanı söylüyor. "Dr. Sixsmith'le geçen yıl baharda Nantucket'ta tanışmıştım. İkimizin de Buenas Yerbas'ta görevde olduğunu keşfedince bana kartını vermişti. Üç hafta önce kartı buldum, onu aradım ve bugün *Spyglass* için bilimsel bir makaleyle il-

gili konuşmak için buluşmak üzere sözleştik." Saatine bakıyor. "On dakika önce. Açılış konuşmaları beklediğimden uzun sürdü, ben de sessizce çıktım. Umarım sorun çıkmasına sebep olmamışımdır?"

Fay Li ikna olmuş gibi davranıyor. "İzinsiz kişilerin bizimki gibi hassas bir araştırma enstitüsünde elini kolunu sallayarak dolaşmasına müsaade edemeyiz."

Luisa pişman rolü yapıyor. "Kayıt olmak ve çantamı kontrol ettirmek bir güvenlik prosedürü sanıyordum, ama fazla safça bir düşünceymiş bu demek. Dr. Sixsmith bana kefil olacaktır, ama. Ona soruverin."

Sachs ve güvenlik görevlisi hiç tereddüt etmeyen Fay Li'ye bakıyor. "Bu mümkün değil. Kanada projelerimizden birinde Dr. Sixsmith'in uzmanlığına ihtiyaç duyduk. Herhalde sekreteri randevularını iptal ettiğinde sizinle temasa geçebileceği bir numara bulamadı."

Luisa kutulara bakıyor. "Uzun bir süre uzaklarda olacak gibi görünüyor."

"Evet, biz de ona kaynaklarını gönderiyoruz. Swannekke'deki danışmanlık süresi sona ermek üzere. Dr. Sachs büyük bir cesaretle yarım kalmış olan işleri bitirdi."

"Büyük bir bilim adamıyla yapacağım ilk röportaj suya düştü desenize."

Fay Li kapıyı açık tutuyor. "Belki size röportaj verecek başka bir bilim adamı buluruz."

13

"Santral?" Rufus Sixsmith Buenas Yerbas'ın dışında bir banliyöde bulunan, adı belirsiz moteldeki telefon ahizesini omzuyla kulağı arasına sıkıştırıyor. "Hawaii'de bir numarayı ararken sorun yaşıyorum. Evet, aramaya çalışıyorum."

Megan'ın telefon numarasını söylüyor. "Evet, telefonun başında olacağım."

Sarı ve yeşil rengin olmadığı bir TV'de, Swannekke Adası'ndaki yeni HYDRA reaktörünün açılışında, Lloyd Hooks Alberto Grimaldi'nin sırtına vuruyor. Amfiyi galibiyet kazanmış sporcular gibi selamlıyorlar ve tavandan gümüş rengi konfetiler yağıyor. "İhtilaflara hiç de yabancı olmayan Seaboard CEO'su Alberto Grimaldi" diyor bir muhabir, "bugün Swannekke C'nin açılışını duyurdu. Bu ikinci HYDRA-Sıfır reaktörüne elli milyon federal dolar yatırılacak ve binlerce istihdam fırsatı doğacak. Bu yaz Three Mile Adası'nda görülen kitle tutuklamasının Altın Eyalet'te tekrarlanacağı yönündeki korkular yersiz çıktı."

Yılgın ve ihtiyatlı Rufus Sixsmith TV'yle konuşuyor: "Hidrojen birikimi kontrol odasının çatısını uçurunca ne olacak? Şiddetli rüzgârlar Kaliforniya'nın üzerine radyasyon yağdırınca?" Televizyonu kapatıyor ve burnunun köprüsünü sıkıyor. *Kanıtladım. Kanıtladım. Beni satın alamayınca gözümü korkutmaya çalıştınız. Tanrı beni bağışlasın, ben de size müsaade ettim, ama artık etmeyeceğim. Vicdanımı susturmayacağım artık.*

Telefon çalıyor. Sixsmith ahizeyi yerinden koparırcasına kapıyor. "Megan?"

Haşin bir erkek sesi. "Geliyorlar?"

"Kimsiniz?"

"Son aramanı takip edip 1046 Olympia Bulvarı'nda, Talbot Moteli'nde olduğunu öğrendiler. *Hemen* havaalanına git, bir sonraki uçağa binip İngiltere'ye dön ve çok lazımsa foyalarını oradan meydana çıkar. Ama git."

"Size neden inana..."

"Mantığını kullan. Yalan söylüyorsam gene de İngiltere'de ve güvende olursun – raporunla birlikte. Yalan söylemiyorsam ölürsün."

"Bilmek istiyorum..."

"Kaçmak için en fazla yirmi dakikan var. *Kaç!*"

Kulağa vızıldayan bir sonsuzluk gibi gelen çevir sesi duyuluyor.

14

Jerry Nussbaum ofis koltuğunu döndürüyor, koltuğa tersten oturuyor, büktüğü kollarını arkalığa dayıyor ve çenesini kollarının üstüne koyuyor. "Zenci cinsinden altı tane rastalı ucubeyle birlikteyim ve ağzımda bademciklerimi gıdıklayan bir tabanca namlusu var; sahneyi zihninizde resmedin. Gecenin bir yarısı Harlem'den bahsetmiyorum burada, söylediklerim sıçtığımın Norman Mailer'ıyla yediğim sekiz kiloluk biftekten sonra, güpegündüz, sıçtığımın Greenwich Village'ında oluyor. İşte oradayız, zenci ağabeylerden biri siyah-beyaz pençeleriyle üstümü arıyor ve beni cüzdanımdan kurtarıyor. 'Bu ney? *Timsah* derisi mi?'" Nussbaum Richard Pryor aksanıyla konuşuyor. "'Hiç klasın yok, *Beyaz*!' Klas mı? O serseriler son sentime kadar almak için –şaka etmiyorum– ceplerimi tersine çevirdiler. Ama son gülen Nussbaum oldu, hem de nasıl. Times Square'e dönerken takside artık klasik olan 'Yeni Kabileler' adlı başyazımı yazdım –sahte mütevazılığa gerek yok– ve haftanın sonuna kadar *otuz* tane gazete ve dergiye sattım! Beni soyan zenciler sayesinde adım artık ülkedeki her evde biliniyor. Ee, Luey-Luey, beni yemeğe götür de sana Kaderin Altın Dişi'ni nasıl sökeceğini öğreteyim, ne dersin?"

Luisa'nın daktilosu tekliyor. "Soyguncular son sentine kadar aldılarsa –şaka yapmıyorsun– Greenwich Village'dan Times Square'e nasıl taksiyle gittin? Taksi parası için kendini mi sattın?"

"Sen" –Nussbaum duruşunu değiştiriyor– "asıl önemli noktayı kaçırma dehasına sahipsin."

Roland Jakes bir fotoğrafa mum damlatıyor. "Haftanın tanımı. Muhafazakâr nedir?"

Bu espri 1975'in yazında eskimişti. "Soyulmuş bir liberal."

Onuru yara alan Jakes üzerinde oynama yaptığı fotoğrafa geri dönüyor.

Luisa ofisin diğer ucuna, Dom Grelsch'in kapısına gidiyor. Patronu alçak, hiddet dolu bir sesle telefonda konuşuyor. Luisa dışarıda bekliyor ama konuşulanlara kulak misafiri oluyor. "Hayır-hayır, hayır, Bay Frum, siyah-beyaz, söyleyin –hey, *ben* konuşuyorum– bana lösemiden daha siyah-beyaz bir 'rahatsızlık' söylesenize? Ne düşünüyorum, biliyor musunuz? Bence karım size göre saat üçteki golf oyununuzla aranıza giren bir evrak işinden ibaret, öyle değil mi? O zaman kanıtlayın bunu. Sizin karınız var mı, Bay Frum? Var mı? Var. *Kendi* karınızın bir hastane koğuşunda yattığını, saçlarının döküldüğünü hayal edebilir misiniz? Ne? *Ne* dediniz? 'Duygusallaşmanın yararı yok' mu? Söyleyebileceğiniz tek şey bu mu, Bay Frum? Evet, dostum, emin ol hukuki tavsiye alacağım!" Grelsch telefonu çarparak kapatıyor, her darbede "Frum!" diye soluyarak kum torbasını yumrukluyor, sandalyesine çöküyor, bir sigara yakıyor ve kapısında tereddüt içinde bekleyen Luisa'yı görüyor. "Hayat. On üzerinden on kuvvetinde bir bok fırtınası. Konuşmamı duydun mu?"

"Hepsini olmasa da özünü anladım. Sonra tekrar gelebilirim."

"Hayır. Gel içeri, otur. Genç, sağlıklı ve güçlü müsün, Luisa?"

"Evet." Luisa kutuların üstüne oturuyor. "Neden?"

"Çünkü dürüst olmak gerekirse şu Seaboard'daki ispatlanmamış örtbas olayıyla ilgili makalen konusunda söyleyeceklerim seni yaşlı, hasta ve bitap düşürecek."

15

Dr. Rufus Sixsmith, Buenas Yerbas Uluslararası Havaalanı'nda, 909 numaralı kilitli çekmeceye vanilya rengi bir klasör koyuyor, kalabalık terminal salonuna göz gezdiriyor, deliğe bozuk paralar atıyor, anahtarı çeviriyor ve üstünde Luisa Rey, *Spyglass*, 3. Cadde, Klugh Binası, 12F, BY yazan takviyeli, haki bir zarfa koyuyor. Posta gişesine yaklaşırken Sixsmith'in nabzı hızlanıyor. *Ya ona ulaşamadan beni yakalarlarsa?* Nabzı tavana vuruyor. İşadamları, bavul taşıma arabalarını iten aileler, etrafta dolanıp duran yaşlı turistler; hepsi ilerlemesini engellemeye niyetli görünüyor. Posta kutusu gittikçe yaklaşıyor. Şimdi birkaç adım ötede, şimdi birkaç santimetre.

Delik haki zarfı yutuyor; gitti bile. *Yolu açık olsun.*

Sixsmith bu kez bir uçak bileti almak için sıraya giriyor. Rötar yapan uçakların anonsları onu tekrarlanıp duran bir dua gibi sakinleştiriyor. Bu geç saatte onu almaya gelen Seaboard ajanlarından işaret var mı diye gergin bir tavırla etrafı süzüp duruyor. Nihayet, gişe memurlarından biri eliyle onu çağırıyor.

"Londra'ya gitmem gerek. Aslına bakarsanız, İngiltere'de herhangi bir şehre olabilir. Hangi havayolu, hangi koltuk olduğu fark etmez. Nakit ödeyeceğim."

"Hiç şansınız yok, efendim." Gişe görevlisinin yorgunluğu makyajının ardından belli oluyor.

"Bulabildiğim en erken bilet" –yazıcıdan çıkardığı kâğıda danışıyor– "yarın öğleden sonra 15:15'te Londra, Heathrow Havaalanı'na giden Laker Skytrains uçağında, JFK'den aktarmalı."

"Daha erken gitmem lazım, çok önemli."

"Eminim öyledir, efendim, ama hava trafik kontrolü çalışanları grev yapıyor ve yolda kalan yüzlerce yolcu var."

Sixsmith kendine Seaboard'ın bile onu engellemek için havacılık grevleri düzenleyecek gücü olmadığını söylüyor. "O zaman yarın olsun. Tek gidiş, birinci mevki olsun lütfen, sigara içilmeyen bölümden. Havaalanında gece konaklama imkânı var mı?"

"Evet, efendim, üçüncü katta. Bon Voyage Hotel. Orada rahat edersiniz. Biletinizi basmak için pasaportunuzu görebilir miyim lütfen?"

16

Vitrayı andıran günbatımı Luisa'nın dairesindeki kadifemsi Hemingway'i aydınlatıyor. Luisa, *Güneşi Depolamak: Barış Zamanında Atom Enerjisinin Yirmi Yılı* adlı kitabı okumaya dalmış, elindeki kalemi dişliyor. Javier onun masasında oturmuş, uzun bölme işlemlerinden oluşan bir dizi problemi çözmeye çabalıyor. Carole King'in *Tapestry* plağı sesi kısılmış olarak çalıyor. Evlerine dönen insanların otomobillerinin pencereden giren hayal meyal kükremeleri duyuluyor. Telefon çalıyor, ama Luisa cevap vermiyor, bırakıyor çalsın. Javier devreye giren telesekreteri inceliyor. "Merhaba, Luisa Rey şu an telefona gelemiyor, ama adınızı ve numaranızı bırakırsanız size dönerim."

"Bu zımbırtılardan *nefret* ediyorum" diye şikâyet ediyor arayan kişi. "Kurabiyem, ben annen. Demin Beatty Griffin'le konuştum, bana *geçen ay* Hal'den ayrıldığını söyledi? Afalladım resmen! Babanın cenazesinde hiçbir şey söylemedin, Alphonse'unkinde de. Her şeyi içine atman beni çok endişelendiriyor. Dougie'yle ben Amerikan Kanser Derneği için bir hayır balosu veriyoruz; bir hafta sonu için o minicik yuvandan başını çıkarıp bizimle kalmaya gelsen o kadar seviniriz ki, Kurabiyem. Henderson üçüzleri de orada olacak; yani kardiyo-

log Damien, jinekolog Lance ve... Doug? Doug! Jesse Henderson ne iş yapıyordu? Lobotomist miydi? *Aman ne komik.* Neyse, kızım, Beatty kaderin bir cilvesi sonucu üç kardeşin de başlarının bağlı olmadığını söylüyor. Tesadüfe bak, Kurabiyem! Bu mesajı alır almaz *ara* beni. Seni seviyorum." Uzun bir öpücük sesiyle bitiriyor. "Muuuuucccuuk!"

"*Tatlı Cadı*'daki anne gibi geliyor kulağa." Javier bir süre sessizliğini koruyor. "Afallamak ne demek?"

Luisa başını kaldırıyor. "Konuşamayacak kadar şaşırmak."

"Kulağa pek afallamış gibi gelmiyordu sesi, değil mi?"

Luisa işine dalmış halde.

"'Kurabiyem?'"

Luisa ayağındaki terliği çocuğa fırlatıyor.

17

Dr. Rufus Sixsmith, Bon Voyage'daki odasında, arkadaşı Robert Frobisher'ın ona nerdeyse yarım asır önce yazdığı bir deste mektubu okuyor. Sixsmith bu mektuplarda yazılı olan satırları ezbere biliyor, ama mektupların dokusu, hışırtısı ve arkadaşının solmuş elyazısı sinirlerini yatıştırıyor. Bu mektuplar yanan bir binadan kurtarabildiği yegâne şeyler. Saat tam yedide yıkanıyor, gömleğini değiştiriyor ve dokuz adet okunmuş mektubu Gideon Kitabı Mukaddesi'nin arasına koyuyor – onu da yatağının yanındaki etajerin çekmecesine kaldırıyor. Sixsmith okunmamış mektupları restoranda açmak üzere ceketinin cebine koyuyor.

Yemekte incecik bir biftek, kızarmış patlıcan şeritleri ve pek iyi yıkanmamış salata var. Sixsmith'in iştahını açacağına iyice kapatıyor. Yemeğin yarısını tabağında bırakıyor ve Frobisher'ın son mektuplarını okurken maden sodasını yu-

dumluyor. Robert'ın sözlerinden, kendisinin dengesiz arkadaşını, ilk aşkını ve *dürüst olmak gerekirse son aşkımı* bulmak için Brugge'u altüst edişine tanık oluyor.

Sixsmith otel asansöründe Luisa Rey'in omuzlarına yüklediği sorumluluğu düşünüyor, en doğrusunu yapıp yapmadığını merak ediyor. Kapıyı açarken odasındaki perdeler dalgalanıyor. "Kim var orada?" diye sesleniyor.

Kimse yok. Kimse nerede olduğunu bilmiyor. Hayal gücü haftalardır ona oyunlar oynuyor. Uykusuzluk. "Bak" diyor kendi kendine, "kırk sekiz saat sonra Cambridge'e, yağmurlu, *güvenli*, daracık adana dönmüş olacaksın. İmkânların, müttefiklerin, temasa geçeceğin kişiler elinin altında olacak ve Seaboard'a indireceğin darbeyi oradan planlayabileceksin."

18

Bill Smoke, Rufus Sixsmith'in otel odasından çıkışını izliyor, beş dakika bekliyor, sonra içeri giriyor. Banyo küvetinin kenarına oturuyor, eldivenli yumruklarını esnetiyor. *Hiçbir uyuşturucu, hiçbir dinsel deneyim insanın içine bir adamı cesede dönüştürmekten daha çok işleyemez. Ama kafanın çalışıyor olması lazım. Disiplin ve ustalıktan yoksun bir insan kendisini kısa bir süre içinde elektrikli sandalyeye bağlanmış bulabilir.* Suikastçı cebindeki uğurlu Krugerrand'ı okşuyor. Smoke batıl inançların kölesi olmayacak kadar ihtiyatlı, ama sırf bunu kanıtlamak için cebindeki muskayla alay edecek değil. *Sevenleri için bir trajedi, diğer insanlar için hiçbir şey, müşterilerim içinse çözülen bir sorun. Ben müşterilerimin arzularının bir enstrümanıyım yalnızca. Bu enstrüman olmasaydım, Sarı Sayfalar'daki bir sonraki tamirci olurdum. Onu kullananı, onu yapanı suçla ama silahı suçlama.* Bill Smoke kilitteki sesi duyuyor. *Nefes al.* Daha önceden aldığı haplar algılarını

netleştiriyor, hem de feci şekilde, ve Sixsmith ayaklarını sürüyerek, "Leaving on a Jet Plane"i mırıldanarak yatak odasına girdiğinde, kiralık katil kurbanının kendisininkinden daha yavaş atan nabzını hissedebildiğine yemin edebiliyor. Smoke kapının aralığından avını gözlüyor. Sixsmith kendisini yatağa bırakıveriyor. Suikastçı gerekli hareketleri gözünün önüne getiriyor: *Dışarı üç adım at, yan taraftan ateş et, yakından şakağa isabet ettir.* Smoke kapıdan dışarı fırlıyor, Sixsmith'in gırtlağından bir hece çıkıyor ve adam kalkmaya çalışıyor, ama sesi susturucuyla kesilen kurşun çoktan bilim adamının kafatasını delip yatağa isabet etmiş bile. Rufus Sixsmith yemekten sonra şekerleme yapmak üzere kıvrılırmışçasına geriye düşüyor. Susuzluk çeken kuştüyü yorgan kanı emiyor.

Memnuniyet Bill Smoke'un beyninde bir nabız gibi atıyor. *Bak, ne yaptım.*

19

Çarşamba sabahı, ondan önceki yüz sabah ve ondan sonra gelecek elli sabah gibi sisli ve kavurucu sıcaklıkta. Luisa Rey, *Spyglass*'ın binasına yürüyerek iki dakikalık uzaklıkta olan, İkinci Cadde'yle On Altıncı Sokak'ın köşesindeki Snow White Lokantası'nın buharlı serinliğinde sade kahvesini içiyor, bir yandan da Demokratların adayı olmayı planlayan, eski donanma askeri, Atlantalı Baptist nükleer mühendis James Carter'la ilgili bir şeyler okuyor. On Altıncı Sokak'taki trafik sinir bozucu biçimde santim santim ilerleyen araçlardan ve başı önünde yürüyen yayalardan oluşuyor. Kaldırımlar acele içindeki insanlar ve kaykaycılarla bulanıklaşıyor. Aşçı Bart, "Bu sabah kahvaltılık bir şeyler almayacak mısın, Luisa?" diye soruyor.

"Yalnızca haberleri" diye cevap veriyor lokantanın müdavimi.

Roland Jakes kapıdan tökezleyerek giriyor ve Luisa'ya yaklaşıyor. "Ee, burası boş mu? Bu sabah ağzıma bir lokma koymadım. Shirl beni terk etti. Yine."

"Röportaj yazıları toplantısı on beş dakika sonra başlayacak."

"Bir sürü zamanımız var, desene." Jakes oturuyor ve sarısı az pişmiş omlet sipariş ediyor. "Dokuzuncu sayfa" diyor Luisa'ya. "Sağ alt köşe. Görmen gereken bir şey var."

Luisa dokuzuncu sayfayı açıyor ve kahvesine uzanıyor. Eli öylece donakalıyor.

Bilim adamı B.Y. uluslararası havaalanı otelinde intihar etti

Önde gelen İngiliz bilim adamlarından Dr. Rufus Sixsmith salı sabahı Buenas Yerbas Uluslararası Havaalanı'nda bulunan Bon Voyage Otel'deki odasında intihar sonucu ölü bulundu. Küresel Atom Enerjisi Komisyonu'nun eski başkanı Dr. Sixsmith, Seaboard Şirketi'nde danışman görevi üstlenmişti ve on aydır itibarlı kuruluşun Swannekke Adası'ndaki tesisinde çalışmaktaydı. Klinik depresyonla ömrü boyunca mücadele ettiği bilinen bilim adamıyla ölümünden önceki hafta içinde kimse iletişime geçemedi. Seaboard'ın basın sözcüsü Bayan Fay Li, "Dr. Sixsmith'in zamansız ölümü uluslararası bilim cemaati için bir trajedidir. Swannekke Adası'ndaki Seaboard Köyü'nde bulunan bizler, yalnızca saygıdeğer bir meslektaşımızı değil, çok değerli bir arkadaşımızı da kaybettiğimizi hissediyoruz. Ailesine ve azımsanmayacak sayıdaki arkadaşlarına bütün kalbimize baş sağlığı diliyoruz. Onu çok özleyeceğiz" dedi. Dr. Sixsmith'in otelin temizlik görevlileri tarafından başında tek bir kurşun yarası ile bulunan naaşı memleketinde gömülmek üzere uçakla İngiltere'ye gönderiliyor. B.Y. emniyet müdürlüğü olayda şüpheli bir duruma rastlanmadığını doğruladı.

"Ee" –Jakes sırıtıyor– "şimdi senin şu asrın ifşası suya mı düştü?"

Luisa'nın teni karıncalanıyor ve kulak zarları acıyor.

"Pardon." Jakes bir sigara yakıyor. "Yakın mıydınız?"

"O böyle bir şey" –Luisa kelimeleri bulamıyor– "yapmış olamaz."

Jakes nezakete benzer bir davranış sergiliyor. "Yapmış gibi görünüyor, Luisa."

"Bir misyonun varsa kendini öldürmezsin."

"Misyonun seni delirttiyse öldürebilirsin."

"O öldürüldü, Jakes."

Jakes yüzünde belirmek üzere olan gene-başladık ifadesini bastırıyor. "Kimin tarafından?"

"Seaboard Şirketi. Elbette."

"Ah, işverenleri tarafından. Elbette. Sebep ne peki?

Luisa sükûneti elden bırakmamak ve Jake'in yapmacık inanır tavrını yok saymak için kendisini zorluyor.

"Swannekke B'de, HYDRA'da geliştirilen reaktör türü üzerine bir rapor yazmıştı. C Tesisi'nin planları Federal Enerji Komisyonu'ndan onay bekliyor. Onaylandığında Seaboard o tasarımı iç ve denizaşırı pazarlara sürmek için izin alabilecek – sırf devlet kontratları bile yıllık on milyonlarca dolar değerinde gelir akışı anlamına gelir. Sixsmith'in rolü kendi ruhsatnamesiyle projeye izin vermekti, ama o senaryoya göre davranmadı ve ölümcül tasarım hataları tespit etti. Bunun üzerine Seaboard raporun üstünü örttü ve varlığını inkâr etti."

"Peki senin Dr. Sixsmith ne yaptı?"

"Durumu kamuoyuna açıklamaya hazırlanıyordu." Luisa gazeteye pat pat vuruyor. "İşte gerçeğin bedeli bu oldu."

Jake titrek bir yumurta sarısı kubbesini kızarmış ekmekle deliyor. "Grelsch'in ne diyeceğini biliyorsundur herhalde?"

"'Elle tutulabilir kanıt,'" diyor Luisa, teşhis koyan bir dok-

tor gibi. "Bak, Jakes, Grelsch'e de ki... ona bir yere gitmem gerektiğini söyle."

20

Bon Voyage Otel'in müdürü kötü bir gün geçiriyor. "Hayır, odasını göremezsiniz! Uzman halı temizleyici, olayın bütün izlerini sildi. Parasını kendi cebimizden ödediğimiz uzman! Hem siz de kimsiniz? Bir muhabir mi? Hayalet avcısı mı? Romancı mı?"

"Ben" –Luisa nereden çıktığını bilmediği ani hıçkırıklarla iki büklüm oluyor– "yeğeni Megan Sixsmith'im."

Devanası gibi bir kadın ağlayan Luisa'yı dağları andıran göğüslerine bastırıyor. Oradan geçmekte olan insanlar müdüre kötü kötü bakıyor. Müdürün rengi soluyor ve hasar kontrolü yapmaya teşebbüs ediyor. "Lütfen, arka tarafa gelin. Size bir..."

"Bir bardak su!" diye çıkışıyor devanası, adamın elini bir kenara iterek.

"Wendy! Su getir! Lütfen, buyurun geçin..."

"Bir sandalye getir, Tanrı aşkına!" Devanası Luisa'yı gölgeler içindeki ofise götürüyor.

"Wendy! Sandalye getir! Derhal!"

Luisa'nın müttefiği ellerine sarılıyor. "Dök içini, tatlım, dök içini, dinliyorum. Ben Esphigmenou, Utah'tan Janice, bu da benim hikâyem. Senin yaşındayken evde yalnızdım, kızımın odasından çıkmış alt kata iniyordum ve aradaki sahanlıkta annem duruyordu. 'Git bebeğe bak, Janice' dedi. Anneme daha bir dakika önce baktığımı, rahat rahat uyuduğunu söyledim. Annemin sesi buz gibi oldu. 'Benimle tartışma, küçükhanım, git bebeğe bak, hem de hemen!' Kulağa çılgınca geliyor, ama ancak o zaman annemin bir önceki Şükran Günü'nde öldüğünü hatırlayabildim. Yine de yukarı koştum ve kızımın, boynu-

na dolanan panjur ipiyle boğulmakta olduğunu gördüm. Otuz saniye daha geciksem ölecekti. Şimdi anlıyor musun?"

Luisa gözyaşları arasından gözlerini kırpıştırıyor.

"Anlıyor musun, tatlım? Onlar diğer tarafa geçiyorlar, ama seni tamamen terk etmiyorlar."

Terbiyesini takınmış olan müdür elinde bir ayakkabı kutusuyla geri dönüyor. "Korkarım amcanızın odası dolu, ama temizlik görevlisi bu mektupları Gideon Kitabı Mukaddesi'nin içinde bulmuş. Zarfın üstünde adı var. Doğal olarak, mektupları ailenize gönderecektim, ama hazır siz buradayken..."

Adam ona zamanla kahverengileşmiş dokuz zarftan oluşan bir deste veriyor; mektupların her biri "Rufus Sixsmith, Esq. c/o Caius Üniversitesi, Cambridge, İngiltere"ye gönderilmiş. Bir tanesi yakın zamanda üzerine konmuş bir poşet çayla lekelenmiş. Hepsi de fena halde kırışmış ve aceleyle düzeltilmiş.

"Teşekkür ederim" diyor Luisa önce nerdeyse duyulmayacak kadar zayıf, sonra daha güçlü bir sesle. "Rufus Amca mektuplarına çok değer verirdi, şimdi bana ondan bir tek bu mektuplar kaldı. Daha fazla zamanınızı almayacağım. Dışarıda kendimi koyverdiğim için özür dilerim."

Müdürün hissettiği rahatlama elle tutulacak güçte.

Esphigmenou, Utahlı Janice otel lobisinde birbirlerinden ayrılırken Luisa'yı, "Sen çok özel bir insansın, Megan" diye temin ediyor.

"Asıl *sen* çok özel bir insansın, Janice" diye karşılık veriyor Luisa, sonra da 909 numaralı çekmecenin on metre uzağından geçip otopark katına iniyor.

21

Dom Grelsch haber odasındaki konuşmaları bastıran bir kükreyişle "*Bayan* Rey!" dediğinde Luisa Rey *Spyglass*'a

geleli henüz bir dakika bile olmamış durumda.

Jerry Nussbaum'la Roland Jakes masalarından başlarını kaldırıp önce Luisa'ya, sonra birbirlerine bakıyor ve ses çıkarmaksızın *"Of!"* diyorlar. Luisa, Frobisher'ın mektuplarını bir çekmeceye koyuyor, çekmeceyi kilitliyor ve Grelsch'in ofisine gidiyor. "Dom, toplantıya yetişemediğim için özür dilerim, ben..."

"Kadınsal dertler bahanesini kullanacaksan hiç zahmet etme. Kapıyı kapat."

"Bahaneler uydurmak huyum değildir."

"Toplantılara yetişmek de mi huyun değildir peki? Sana bunun için para ödeniyor."

"Hikâyeler peşine düşmem için de ödeniyor."

"Suç mahalline gittin yani. Polislerin gözlerinden kaçan, elle tutulur bir kanıt buldun mu? Banyo karolarına kanla yazılmış bir mesaj? 'Alberto Grimaldi yaptı' yazan?"

"Elle tutulur kanıt, bulmak için ter dökmediğin sürece elle tutulur kanıt değildir. Dom Grelsch adındaki bir editör söylemişti bunu bana."

Grelsch ona bakakalıyor.

"Elimde bir ipucu var, Dom."

"İpucu var demek."

Seni sarsamam, kandıramam, ancak merakını uyandırabilirim. "Sixsmith'in davasının görüldüğü bölgeye telefon ettim."

"Dava mava yok! İntihardı o! Söz konusu Marilyn Monroe değilse, intihar olayları dergi sattırmaz. Fazla iç karartıcı."

"Dinle beni. Sixsmith günün ilerleyen saatlerinde beynine kurşun sıkmayı planlıyorduysa niçin uçak bileti aldı?"

Grelsch bu konuşmayı yapıyor olduğuna bile inanamadığını göstermek için kollarını iki yana açıyor. "Anlık bir karar."

"O zaman bu anlık karar için neden elinde daktiloyla yazılmış, hazır ve nazır bir intihar notu bulunuyordu? Odasında daktilo yoktu."

"Bilmiyorum! Umurumda değil! Baskıya göndermek için perşembe akşamına kadar zamanım var, matbaacılarla sorun yaşıyorum, yakında patlak verecek bir teslim greviyle baş etmem gerekecek, Oglivy de Bilmemkim'in Kılıcı'nı başımın üstünde tutuyor. Ruh çağırma seansı yap ve Sixsmith'e kendin sor. Sixsmith bir bilim adamıydı. Bilim adamları dengesizdir."

"Birlikte doksan dakika boyunca asansörde kaldık. Gayet sakindi. *Dengesiz* o adama yakıştırabileceğim bir sıfat değil. Bir şey daha var. Piyasada bulunabilecek en sessiz silahlardan biriyle, susturuculu bir Roachford 34'le, vurmuş kendisini – sözde. Sadece katalogdan sipariş edilebiliyor. Neden bu zahmete katlansın?"

"Yani, polisler yanıldı, doktor yanıldı, şirketin içine sızarak dünyaca ünlü matematik ustasının bir rapordaki, var olduğunu kimsenin kabul etmediği bir rapordaki birkaç hataya dikkati çekti diye suikasta kurban gittiğini gün yüzüne çıkaran, bir numaralı çaylak muhabir Luisa Rey dışında herkes yanıldı. Doğru özetledim mi?"

"Yarı yarıya. Aslına bakarsan polisler Seaboard'ın işine gelen sonuçlara varmaları için cesaretlendirildiler."

"Tabii ya, enerji şirketi polisleri satın aldı. Ne aptalım."

"Yan kollarını da hesaba katarsak, Seaboard ülkedeki en büyük onuncu şirket. İsteseler Alaska'yı bile satın alırlar. Bana pazartesiye kadar zaman ver."

"Hayır! Bu haftanın eleştirilerini ve, evet, yemek bölümünü yazman gerek."

"Bob Woodward gelip de Başkan Nixon'ın politik rakibinin ofisinin soyulması emri verdiğinden şüphelendiğini *ve* bu emri verirken Nixon'ın sesini kaydettiğini söylese, 'Onu boşver de, Bob, tatlım, salata soslarıyla ilgili sekiz yüz kelimelik bir makale lazım bana' mı derdin?"

"Bana dehşete-düşmüş-bir-feministim pozları yapmaya cüret etme."

"Sen de *bana* bak-ben-otuz-yıldır-bu-işi-yapıyorum pozları yapma! Bu binaya bir Jerry Nussbaum yeter de artar bile."

"Kırk altı bedenlik bir gerçeği otuz sekiz beden bir varsayımın içinde sıkıştırıyorsun. Bu, değme başarılı gazetecinin sonunu getirmiş olan bir şey. Değme başarılı herkesin."

"Pazartesi! Sixsmith Raporu'nun bir kopyasını ele geçireceğim."

"Tutamayacağın sözler sağlam senetler *değil*dir."

"Dizlerimin üstüne çöküp yalvarmayı saymazsan başka senetim yok. Haydi ama. Dom Grelsch sağlam bir araştırmacı gazetecilik eserini sırf bir sabah içinde meyve vermiyor diye kestirip atmaz. Babam senin altmışların ortasında *herhangi bir yerde* çalışan en cesur muhabir olduğunu söylemişti."

Grelsch sandalyesini döndürüyor ve Üçüncü Cadde'ye bakıyor. "Yok daha neler!"

"Evet, öyle! Altmış-dörtte Ross Zinn'in kampanya fonuyla ilgili yazdığın makale. Üstünlük yanlısı, buz gibi bir beyazı politika defterinden sonsuza dek sildin. Babam senin için bildiğinden şaşmaz, inadından vazgeçmez, bıkıp usanmaz demişti. Ross Zinn makalesi cesaret, alınteri ve zaman isteyen bir makaleydi. Bende cesaret ve alınteri var, senden yalnızca biraz zaman istiyorum."

"Babanı bu işe karıştırmak pis bir numaraydı."

"Gazetecilik pis numaralarla yürüyen bir şey."

Grelsch sigarasını söndürüyor ve bir yenisini yakıyor. "Pazartesi, Sixsmith'in soruşturmasıyla birlikte, bana isimler, kaynaklar, gerçekler sunacaksın Luisa, bu yazı kasırgalara dayanacak kadar sağlam olmalı. Bu raporu kim örtbas etti ve neden etti, Swannekke B Güney Kaliforniya'yı nasıl Hiroşima'ya dönüştürecek. Bir şey daha: Sixsmith'in öldürüldüğüne dair *kanıt* elde edersen, haberi basmadan önce polise gideceğiz. Arabamın sürücü koltuğunun altında bir dinamit bulmak istemiyorum."

"'Bütün haberler, korkusuz ve yansız.'"

"Toz ol."

Nancy O'Hagan, Luisa masasına oturur ve Sixsmith'in kurtarılmış mektuplarını çıkarırken yüzüne fena-değil diyen bir ifade yerleştiriyor.

Grelsch ofisindeki kum torbasına saldırıyor. "Bildiğinden şaşmaz! Bam! İnadından vazgeçmez! Bam! Bıkıp usanmaz!" Editörün gözü, onunla alay eden yansımasına takılıyor.

22

Yahudilerin İspanya'dan sürülmesinden önce bestelenmiş bir Sefarad romansı, Spinoza Meydanı'yla Altıncı Cadde'nin kuzeybatı köşesindeki Kayıp Akor Müzik Mağazası'nı dolduruyor. Telefonla konuşan, teni herkesin bronz olduğu bu şehir için fazla solgun olan iyi giyimli adam, sorusunu tekrar soruyor: "*Bulut Atlası Altılısı*... Robert Frobisher... Aslına bakarsanız, daha önce adını duymuştum, ama plağın aslına pençelerimi geçiremedim... Frobisher bir harika çocuktu, tam formunun zirvesindeyken öldü... Bir bakayım, San Fran'da nadir plaklar konusunda uzman olan birinden liste aldım... Franck, Fitzroy, *Frobisher*... İşte burada, bir de dipnot var... Yalnızca beş yüz plak basılmış... Hollanda'da, savaştan önce, vay be, nadir olmasına şaşmamak gerek... Satıcıda ellilerde likidite bir Fransız teçhizatıyla yapılmış bir asetat kopyası var: *Bulut Atlası Altılısı* onunla boy ölçüşen herkese ölümün öpücüğünü verir... Deneyeceğim, bir ay öncesine kadar vardı, ama ses kalitesi konusunda söz veremem ve sizi uyarayım, hiç de ucuz *değildir*... Burada fiyatı... yüz yirmi dolar... artı bizim yüzde onluk komisyonumuz, yani toplamda... Öyle mi? Tamam, isminizi yazacağım... Ray kim? Ah, Bayan R-E-Y, çok özür dilerim. Normalde kaparo isteriz,

ama dürüst bir sesiniz var. Birkaç gün. Bir şey değil."

Satıcı yapması gereken şeyi not ediyor, pikap iğnesini kaldırıp "Por qué lloras blanca niña?"nın başına getiriyor, indirip parıldayan siyah vinilin üstüne koyuyor ve yıldızlarla aydınlanan İberya yamaçlarında lirlerini çalan Yahudi çoban çocuklarını hayal ediyor.

23

Luisa Rey apartmanına girerken, kıyı yönünden yavaşça ilerleyen paslı, siyah Chevy'yi fark etmiyor. Chevy'nin sürücü koltuğundaki Bill Smoke adresi ezberliyor: 108, Pacific Eden Apartmanları.

Luisa son bir buçuk günde Sixsmith'in mektuplarını bir düzineden fazla kez tekrar okumuş. Mektuplar onu rahatsız ediyor. Sixsmith'in üniversiteden arkadaşı olan Robert Frobisher bu mektupları 1931 yazında, Belçika'daki bir şatoda geçirdiği uzun süreli misafirlik boyunca yazmış. Luisa'yı rahatsız eden, mektupların genç, uysal Rufus Sixsmith'in üzerine düşürdüğü tatsız ışık değil, mektuptaki yerlerin ve insanların görüntülerinin canlılığı. Pragmatik gazetecinin kızı, bu "anıları" babasının yakın zamandaki vefatı sonucu fazla çalışan bir hayal gücünün eseri olarak açıklardı, öyle de yapmıştı. Ama mektuplardan birindeki bir ayrıntı aklmdan çıkmıyordu. Robert Frobisher omzuyla köprücükkemiği arasında bulunan, kuyrukluyıldız şeklindeki doğum lekesinden söz ediyordu.

Bu saçmalığa inanmıyorum, inanmıyorum işte. İnanmıyorum.

İnşaatçılar Pacific Eden Apartmanları'nın lobisini yeniliyor. Yerler kâğıtla kaplı, bir elektrikçi lamba armatürünü kurcalıyor, görülmeyen bir çekiççi, çekiciyle bir şeylere vuruyor. Apartman görevlisi Malcolm Luisa'yı görüyor ve, "Hey, Luisa! Yirmi dakika önce dairenize davetsiz bir konuk çıktı!"

diyor. Ama matkap sesi adamın sesini boğuyordu, ayrıca telefonda belediyeden bir adamla inşaat yönetmelikleri hakkında konuşuyor; hem zaten Luisa asansöre binmiş bile.

24

Luisa'nın raflarından kitaplarla plaklarını alıp onları spor çantasına koyarken suçüstü yakalanan Hal Brodie, "Sürpriz" diyor kupkuru bir sesle. "Hey" diyor suçluluk duygusuyla irkildiğini saklamak için, "saçını kısa kestirmişsin."

Luisa pek şaşkın değil. "Terk edilen bütün kadınlar öyle yapmaz mı?"

Hal gırtlağının arkasından bir tıkırtı çıkarıyor.

Luisa kendine kızıyor. "Demek eşya iadesi günü geldi."

"İşim nerdeyse bitti." Hal ellerindeki hayali tozu silkeliyor. "Wallace Stevens'dan seçmeler senin mi, benim mi?"

"Phoebe'nin bize Noel hediyesiydi. Phoebe'ye telefon et. O karar versin. Ya da tek numaralı sayfaları kopar, çift sayılıları bana bırak. Bu yaptığın habersiz bir baskın gibi. Telefon edebilirdin."

"Ettim. Hep telesekreter çıktı. Mesajlarını dinlemeyeceksen niye makineyi çöpe atmıyorsun?"

"Saçmalama, bana bir servete mal oldu. Modern şiir sevgini saymazsak seni buralara hangi rüzgâr attı?"

"*Starsky ve Hutch* için yer arıyorum."

"Starsky ve Hutch Buenas Yerbas'ta yaşamıyor."

"Batı Kıyısı Üçlüsü, Starsky'yi kaçırıyor. Buenas Yerbas Koy Köprüsü'nde silahlı çatışma oluyor ve David'le Paul'un trafiğin en yoğun olduğu saatte arabaların üstlerinde koştuğu bir kovalama sahnemiz var. Trafik polislerinin iznini almak çok zor olacak, ama bu sahneyi dışarıda çekmezsek sanatsal bütünlükle uzaktan yakından alakamız kalmaz."

"Hey. *Blood on the Tracks*'i bırak."

"Benim o."

"Artık değil." Luisa şaka yapmıyor.

Brodie alaycı bir itaat tavrıyla plağı spor çantasından çıkarıyor. "Bak, babanı duydum ve çok üzüldüm."

Luisa başını sallıyor, kederin içinde yükseldiğini ve savunma mekanizmalarının katılaştığını hissediyor. "Evet."

"Sanırım bir tür kurtuluştu onun için."

Doğru, ama bunu ancak yakını ölen kişi söyleyebilir. Luisa içindeki yakıcı bir laf etme dürtüsüne karşı koyuyor. Babasının Hal'le "Televizyon çocuğu" diye kafa bulduğunu hatırlıyor. *Ağlamayacağım.* "Ee, iyi misin peki?"

"Gayet iyiyim. Sen?"

"İyiyim." Luisa eski raflarındaki yeni boşluklara bakıyor.

"İşler iyi mi?"

"İşler iyi." *İkimizin de acısına son ver.* "Sanırım sende bana ait bir anahtar var."

Hal spor çantasının fermuarını kapatıyor, ceplerini yokluyor, anahtarı Luisa'nın avucuna bırakıyor. Hareketin sembolizminin altını çizmek için abartılı bir tavırla. Luisa yabancı bir tıraş kolonyası kokusu alıyor ve bu sabah Hal'e kolonyayı *onun* sürdüğünü hayal ediyor. *Sekiz hafta önce böyle bir gömleği de yoktu.* Segovia konserinin olduğu gün birlikte aldıkları kovboy çizmeleri. Hal, Javier'in leş gibi bir çift spor ayakkabısının üstüne basıyor ve Luisa, Hal'in yeni erkeğiyle ilgili bir şaka yapsam mı diye düşünmesini, sonra aklının başına gelişini izliyor. Hal bunun yerine yalnızca, "Hoşça kal, o zaman" diyor.

El mi sıkışmalı? Ona sarılmalı mı? "Tamam."

Kapı kapanıyor.

Luisa kapının zincirini takıyor ve karşılaşmalarını yeniden zihninde canlandırıyor. Duşu açıyor ve soyunuyor. Banyo aynası üstünde şampuanlar, saç kremleri, bir kutu hijyenik ped,

cilt kremleri ve hediye sabunlar olan bir rafla gözlerden yarı yarıya saklı durumda. Luisa omzuyla köprücükkemiği arasındaki doğum izini daha iyi görebilmek için bunları bir kenara itiyor. Hal'le karşılaşmaları aklından silinmiş bile. *Tesadüfler her zaman olur.* Ama iz, inkâr edilemeyecek derecede bir kuyrukluyıldızı andırıyor. Ayna buğulanıyor. *Gerçekler senin ekmek paran. Doğum izlerini sırf kuyrukluyıldızlara değil, neye istersen benzetebilirsin. Hâlâ babanın ölümüne üzülüyorsun, o kadar.* Gazeteci duşa giriyor ama aklı Zedelghem Şatosu'nun koridorlarına dolaşıyor.

25

Swannekke Adası'ndaki protestocuların kampı, bir kumsalla bataklığımsı bir gölcüğün arasındaki kara parçasında. Gölcüğün arkasındaki hektarlarca turunçgil bahçesi denizden uzağa, kurak tepelere dek uzanıyor. Eski püskü çadırlar, gökkuşağı renklerine boyanmış kampçı minibüsleri ve karavan evler, Pasifik'in buraya bıraktığı, istenmeyen hediyeler gibi görünüyor. İpe gerilmiş bir pankart GEZEGEN SEABOARD'A KARŞI diyor. Köprünün uzak ucunda, bir öğle serabındaki Ütopya gibi titreyen Swannekke A görülüyor. Güneşte marsık gibi kararmış beyaz çocuklar tembel gölgelerde badi badi yürüyor; sakallı bir havari bir küvette çamaşır yıkıyor; sinsi, genç bir çift bir kum tepeciğinin üstündeki çimlerde öpüşüyor.

Luisa Volkswagen'ini kilitliyor ve kamp yerine ulaşmak için çalılıkların arasından geçiyor. Martılar neşesiz sıcakta süzülüyor. Uzaktan tarım makinelerinin vızıltısı geliyor. Kamp yeri sakinlerinden birkaçı, pek de arkadaşça olmayan bir tavırla yanına yaklaşıyor. Kızılderililere özgü ten rengi yüzüne yırtıcı bir hava katan bir adam, "Evet?" diye meydan okuyor.

"Buranın kamuya açık bir park olduğunu sanmıştım."

"Yanlış sanmışsınız. Burası özel bir park."

"Ben gazeteciyim. Aranızdan birkaçıyla röportaj yapmayı umuyordum."

"Kimin için çalışıyorsunuz?"

"*Spyglass* dergisi için."

Kötü hava az da olsa hafifliyor. "Barbra Streisand'in burnunun son maceralarını falan yazıyor olmanız, gerekmez mi?" diyor Kızılderili, sözlerinin sonuna alaycı bir "Saygısızlık etmek gibi olmasın ama" ekleyerek.

"Şey, kusura bakmayın, *Herald Tribune*'den olmayabilirim ama neden bana bir şans vermiyorsunuz? Hakkınızda olumlu bir haber yapılması yararınıza olur, tabii suyun diğer tarafındaki o saatli atom bombasını pankartlar sallayarak ve protesto marşları okuyarak imha etmeyi ciddi ciddi düşünüyorsanız o başka. Saygısızlık etmek gibi olmasın ama."

Güneyli biri homurdanıyor. "Hanımefendi, boş konuşuyorsunuz."

"Röportaj bitti" diyor Kızılderili. "Burayı terk edin."

"Endişelenme, Milton" –yaşlıca, beyaz saçlı, yüzü elma gibi kıpkırmızı bir kadın karavanının basamaklarında duruyor– "bununla ben görüşeceğim." Aristokrat bir havaya sahip olan melez köpek, sahibesinin yanından olan bitenleri izliyor. Belli ki kadının sözü dinleniyor, çünkü kalabalık daha fazla karşı çıkmaksızın dağılıyor.

Luisa karavana yaklaşıyor. "Sevgi ve barış döneminden misiniz?"

"Bin dokuz yüz yetmiş beş, 1968'in eline su dökemez. Aramızda Seaboard'ın casusları var. Geçen hafta yetkililer bu bölgeyi önemli şahsiyetler için temizlemek istedi ve kan döküldü. Bu da polislere aramızdan birkaç kişiyi tutuklamaları için bahane oldu. Korkarım paranoya insanın işine yarıyor. Girin. Ben Hester Van Zandt."

"Sizinle tanışmayı çok istiyordum, Doktor" diyor Luisa.

26

Bir saat sonra Luisa elindeki elma koçanını Hester Van Zandt'ın kibar köpeğine yediriyor. Grelsch'in ofisi ne kadar kaos halindeyse, Van Zandt'ın kitap raflarıyla kaplı çalışma odası o kadar derli toplu. Luisa'nın ev sahibi sözlerini bitirmek üzere. "Şirketler ve eylemciler arasındaki anlaşmazlık narkolepsiyle anıları yadetmek arasındaki farkı andırıyor. Şirketlerin parası, gücü ve nüfuzu var. Bizim tek silahımız ise halkın öfkesi. Öfke Yuccan Barajı'na engel oldu, Nixon'ı yerinden etti ve Vietnam'daki canavarca olayları kısmen sona erdirdi. Ama öfkeyi üretmek ve kontrol etmek kolay değil. İlk gereken tetkik; ikincisi işse geniş çaplı bilinçlilik. Halkın öfkesi ancak bunlar kritik kitleye ulaştığında patlayarak gerçeğe dönüşür. Her düzen sabote edilebilir. Dünyanın Alberto Grimaldi'leri gerçeği komitelerin, sıkıcılığın, yanlış bilgilendirmenin altına gömerek ya da tetkik edenlerin gözünü korkutarak tetkikle mücadele edebilir. Eğitimin seviyesini düşürerek, televizyon kanallarını ele geçirerek, önde gelen yazarlara "konuk ücreti" ödeyerek ya da basını satın alarak bilinçliliği öldürebilirler. Basın –hem yalnızca *Washington Post* değil– demokrasilerin iç savaşlarını yürüttükleri yerdir."

"Beni Milton ve yurttaşlarından bu yüzden kurtardınız."

"Size gerçeği bizim gözümüzden anlatmak isterdim. Böylece hangi tarafı destekleyeceğinize karar verirken en azından bilinçli bir seçim yaparsınız. Mini Woodstock'larındaki Yeşil Cepheci New Walden'lılarla ilgili bir hiciv yazın; Cumhuriyetçi Parti'nin bütün önyargılarını doğru çıkarır ve gerçeği biraz daha derine gömersiniz. Deniz ürünlerindeki radyasyon seviyesiyle, çevreyi kirletenlerce konmuş 'güvenli' kirlilik limitleriyle, kampanya bağışlarını konu alan, açık artırmayla satılan devlet politikalarıyla, Seaboard'ın özel polis gücüyle ilgili bir makale yazın; kamu bilincinin ısısını artıra-

rak yavaş yavaş patlama raddesine getirirsiniz."

Luisa, "Rufus Sixsmith'i tanır mıydınız?" diye soruyor.

"Tabii tanırdım, huzur içinde yatsın."

"İkiniz karşıt takımlardaydınız, yoksa öyle değil mi?"

Van Zandt, Luisa'nın taktiğini anlayarak başını olumlu anlamda sallıyor. "Rufus'u altmışların başında, D.C.'deki, Federal Enerji Komisyonu'na bağlı bir beyin takımındayken tanıdım. Ona hayran olmuştum! Nobel Ödülü kazanmış, Manhattan Projesi'nde görev yapmıştı."

"HYDRA-Sıfır'ı kınayan ve Swannekke B'nin kapatılmasını talep eden raporuyla ilgili bir şey biliyor musunuz?"

"Dr. Sixsmith'in mi? Kesinlikle emin misiniz?"

"'Kesinlikle emin' değilim. Hayır. 'Bir hayli emin' miyim? Evet."

Van Zandt gergin görünüyor. "Tanrım, Yeşil Cephe bu raporun bir kopyasını ele geçirebilse..." Yüzü bulutlanıyor. "Benim bildiğim Dr. Rufus Sixsmith, HYDRA-Sıfır'la ilgili ağır eleştirilerde bulunduysa ve gerçekleri kamuoyuna açıklama tehdidinde bulunduysa, kendisini vurduğuna artık inanmıyorum."

Luisa ikisinin de fısıldıyor olduklarını fark ediyor. Grelsch'in soracağını hayal ettiği soruyu soruyor. "Seaboard'ın sırf olumsuz yönde tanınmamak için Sixsmith kadar önemli birine suikast düzenleyeceğine inanmak paranoyaya kaçmıyor mu?"

Van Zandt mantar bir panodan yetmiş yaşlarındaki bir kadının fotoğrafını alıyor.

"Size bir isim vereyim. Margo Roker."

"Adını önceki gün bir pankartta görmüştüm."

"Margo, Seaboard Swannekke Adası'nı satın aldığından beri Yeşil Cephe'nin eylemcilerinden biri. Bu arazi onun ve burada, Seaboard'ın böğründeki bir diken gibi çalışmamıza müsaade ediyor. Altı hafta önce sahilden üç kilometre kadar uzaktaki bungalovu soyuldu. Margo'nun parası yok, sadece birkaç parça arazisi var. Seaboard ona ne teklif ederse et-

sin bu arazileri satmayı reddetti. Eh. Hırsızlar onu hastanelik etmişler, öldü diye bir kenara bırakmışlar ama evden hiçbir şey almamışlar. Bu aslında bir cinayet davası değil, çünkü Margo hâlâ komada. Polisler bunun talihsiz bir sonla biten bir silahlı soygun olduğunu iddia ediyor.

"Margo için talihsiz bir son."

"Seaboard içinse bir hayli talihli. Hastane faturaları ailesini çok zor durumda bıraktı. Saldırıdan birkaç gün sonra Los Angeles'ta bulunan bir emlak şirketi, Open Vista, ortaya çıkıyor ve sahildeki bu birkaç hektarlık fundalık için Margo'nun kuzenine piyasa fiyatının dört katını teklif ediyor. Özel bir doğa rezervi oluşturmak için. Ben de Yeşil Cephe'den Open Vista'yla ilgili araştırma yapmalarını rica ettim. Sekiz hafta önce kurulmuş ve tahmin edin tüzel bağışçıların listesinin en başında kim yer alıyor?" Van Zandt başıyla Swannekke Adası'nın bulunduğu yönü işaret ediyor.

Luisa bütün bunları kafasında tartıyor. "Benden haber alacaksınız, Hester."

"Umarım alırım."

27

Alberto Grimaldi, Swannekke'deki ofisinde Bill Smoke ve Joe Napier'la yaptığı program dışı Güvenlik Toplantıları'nı seviyor. Bu iki adamın sürekli etrafında bulunan yağcılardan, ondan sürekli bir şeyler isteyen insanlardan farklı olan mantıklı, saçmalıktan uzak davranışları hoşuna gidiyor. Sekreterini şirket yöneticilerinin, sendika liderlerinin ve devlet adamlarının –mümkünse saatlerce– bekletildiği salona göndermek ve onun, "Bill, Joe, Bay Grimaldi size şimdi vakit ayıracak" dediğini duymak hoşuna gidiyor. Smoke ve Napier, Grimaldi'nin karakterinin J. Edgar Hoover yönünün tadını

çıkarmasına imkân sağlıyor. Napier'ı New Jersey'de, otuz beş yıllık Kaliforniya yaşamının bile yumuşatamadığı çocukluk yılları geçirmiş, sadık bir buldog olarak görüyor; Bill Smoke ise ona benziyor; patronunun isteklerini yerine getirmek için duvarların, etik kurallarının ve kanunların içinden geçiyor.

Bugünkü toplantıda, yazılı olmayan gündemin son maddesi için Napier tarafından çağrılan Fay Li de var: bu hafta sonu Swannekke'ye gelecek olan, güvenlik riski taşıma ihtimali olan bir gazeteci, Luisa Rey. "Ee, Fay" diye soruyor Grimaldi, masasının kenarına dengeli biçimde oturarak, "bu kadınla ilgili ne biliyoruz?"

Fay Li sanki zihnindeki bir listede bulunan maddeleri okurmuş gibi konuşuyor. "*Spyglass*'ta muhabir – bunu hepimizin bildiğini varsayıyorum. Yirmi altı yaşında, hırslı, radikalden çok liberal. Bu yakınlarda ölen, dış haberler muhabiri Lester Rey'in kızı. Annesi yedi yıl önce yaşanan *dostça* boşanmanın ardından yeniden, bir mimarla evlenmiş, Ewingsville, B.Y.'de yaşıyor. Kardeşi yok. Berkeley'de tarih ve ekonomi okumuş, iftihar derecesiyle mezun olmuş. İş hayatına *L.A. Recorder*'da başlamış, *Tribune* ve *Herald*'a politik makaleler yazmış. Bekâr, yalnız yaşıyor, faturalarını zamanında ödüyor."

"Hendekteki su kadar yavan" diye yorum yapıyor Napier.

"O zaman niçin ondan bahsettiğimizi hatırlat bana" diyor Smoke.

Fay Li Grimaldi'ye hitap ediyor: "Onu salı günü, açılış töreni esnasında Araştırma bölümünde gezinirken yakaladık. Dr. Sixsmith'le randevusu olduğunu iddia etti."

"Neyle ilgiliymiş?"

"*Spyglass* için röportaj yapacakmış, ama bana kalırsa bir şeyler öğrenmeye çalışıyordu."

CEO Napier'a bakıyor, o da omuz silkiyor. "Anlamak zor, Bay Grimaldi. Bir şeyler öğrenmeye çalışıyorsa, öğrenecek bir şeyler olduğunu biliyor demektir."

Grimaldi zaten aşikâr olan gerçekleri bir de kendisi belirtme zaafına karşı koyamıyor. "Rapor."

"Gazetecilerin hayal güçleri fazla çalışır" diyor Li, "özellikle de ilk büyük haberlerini yapmaya aç, genç gazetecilerin. Bana kalırsa Dr. Sixsmith'in ölümünün... Nasıl söylesem?"

Alberto Grimaldi'nin yüzünde kafasının karıştığını gösteren bir ifade beliriyor.

"Bay Grimaldi" diye araya giriyor Smoke, "Fay'in ağzından çıkaramayacak kadar ince olduğu bakla bence şu: bu Rey denen kadın Dr. Sixsmith'i temizlediğimizi düşünüyor olabilir."

"'Temizlediğimizi' mi? Tanrım. Gerçekten mi? Joe? Sen ne düşünüyorsun?"

Napier avuçlarını açıyor. "Fay haklı olabilir, Bay Grimaldi. *Spyglass* ayağı sıkıca yere basmakla ünlü bir dergi değil."

"Bu dergiye karşı elimizde bir şey var mı?" diye soruyor Grimaldi.

Napier başını sallıyor. "Hemen araştıracağım."

"Telefon etti" diye devam ediyor Li, "bir-bilim-adamının-günlük-hayatı makalesi için bizimkilerden birkaç kişiyle röportaj yapıp yapamayacağını sordu. Ben de onu bu akşam otelde vereceğimiz yemeğe davet ettim, hafta sonu onu birkaç kişiyle tanıştıracağımı vaat ettim. Aslına bakarsanız" – saatine bakıyor– "onunla orada bir saat sonra buluşacağım."

"Ben onay verdim, Bay Grimaldi" diyor Napier. "Etrafa burnunu sokacaksa bizim gözümüzün önünde, yakalayabileceğimiz bir yerde soksun."

"Çok haklısın, Joe. Çok haklısın. Ne büyüklükte bir tehdit oluşturduğuna kanaat getirelim. Aynı zamanda zavallı Rufus'la ilgili marazi şüphelere son verelim." Hepsi de gergin tavırlarla gülümsüyor. "Eh, Fay, Joe, işimiz bitti, vakit ayırdığınız için teşekkürler. Bill, sana Toronto'daki işlerle ilgili birkaç şey söyleyeceğim."

CEO ile iş bitiricisi yalnız kalıyor.

"Dostumuz" diye başlıyor Grimaldi, "Lloyd Hooks. Beni endişelendiriyor."

Bill Smoke bu sözleri ölçüp biçiyor. "Ne açıdan?"

"Elinde kare as varmış gibi bir hali var. Hiç hoşuma gitmiyor. Onu izle."

Bill Smoke başını yana eğiyor.

"Luisa Rey için de bir kaza hazırlasan fena olmayacak. Havaalanında mükemmel bir iş çıkardın, ama Sixsmith yabancı uyruklu, seçkin bir bilim adamıydı ve bu kadının oyunu kurallarına göre oynamadığımız yönünde dedikodular ortaya çıkarması hiç iyi olmaz." Başıyla Napier ve Li'nin yönünü işaret ediyor. "Bu ikisi Sixsmith'le ilgili herhangi bir şeyden şüpheleniyor mu?"

"Li hiçbir şey düşünmüyor. O bir halkla ilişkiler uzmanı, o kadar. Napier de etrafına bakınmıyor. Körler vardır, Bay Grimaldi, isteyerek kör olanlar vardır, bir de yakında emekliye ayrılacak olanlar."

28

Isaac Sachs, Swannekke Otel'in barında, koya bakan pencerenin yanında kamburunu çıkarmış halde oturuyor ve akşamın yumuşak mavileri içindeki yatları izliyor. Önündeki masada, hiç dokunmadığı birası duruyor. Bilim adamının düşünceleri Rufus Sixsmith'in ölümünden, Sixsmith Raporu'nun bir kenara sakladığı kopyasının bulunması korkusuna, oradan da Napier'ın gizlilik uyarısına kayıyor. *Anlaşmanıza göre, Dr. Sachs, fikirleriniz Seaboard Anonim Şirketi'nin malı. Alberto Grimaldi gibi bir adamla yaptığınız anlaşmayı bozmak istemezsiniz, değil mi?* Çok incelikli olmasa da etkili.

Sachs karnında bu korku düğümünü hissetmeden dolaşmanın nasıl bir şey olduğunu hatırlamaya çalışıyor. Connec-

ticut'taki eski laboratuvarını özlüyor; orada dünya matematikten, enerjiden ve atom kademelerinden oluşuyordu, kendisi de o dünyanın kâşifiydi. Yanlış tarafa sadık kaldığında, insanın beyninin otel odalarına saçıldığı bu siyasi düzenle işi yok onun. *O raporu parçalayacaksın, Sachs, sayfa sayfa.*

Sonra düşünceleri hidrojen birikimine, patlamaya, hınca hınç dolu hastanelere, radyasyon zehirlenmesinden kaynaklanan ilk ölümlere kayıyor. Resmi soruşturmaya. Günah keçilerine. Sachs elinin eklemlerini birbirine vuruyor. Seaboard'a ettiği ihanet şu ana kadar yalnızca bir düşünce suçuydu, eyleme geçmemişti. *O çizgiyi aşmaya cesaret edebilir miyim?* Otel müdürü bir grup çiçekçiyi yemek salonuna götürüyor. Bir kadın ağır hareketlerle aşağı iniyor, henüz gelmemiş birini arayarak etrafına bakınıyor ve kalabalık bara yöneliyor. Sachs onun iyi seçilmiş süet tayyörüne, narin siluetine, abartısız incilerine beğeniyle bakıyor. Barmen kadına bir kadeh beyaz şarap veriyor ve bir espri yapıyor; kadın gülümsemese de esprinin farkında olduğunu belirtecek bir hareket yapıyor. Sachs'ın olduğu tarafa dönüyor ve Sachs onun beş gün önce Megan Sixsmith'le karıştırdığı kadın olduğunu fark ediyor. Karnındaki korku düğümü sıkılaşıyor ve Sachs yüzünü diğer tarafa çevirerek aceleyle verandadan çıkıyor.

Luisa koya bakan pencereye doğru yürüyor. Masada hiç dokunulmamış bir bira var, ama sahibinden herhangi bir işaret yok; Luisa da hâlâ ılık olan sandalyeye oturuyor. Bu, bardaki en iyi masa. Akşamın yumuşak mavileri içindeki yatları izliyor.

29

Alberto Grimaldi'nin gözleri mumlarla aydınlatılmış yemek salonunda dolaşıyor. Salon, dinlendiğinden daha çok

söylenen cümlelerle dolup taşıyor. İnsanlar onun konuşmasına, şu an Grimaldi'nin yardımcı CEO'su William Wiley'le ciddi bir tavırla konuşmakta olan Lloyd Hooks'inkinden daha fazla ve daha uzun süre güldüler. *Bu ikisi bu kadar dikkatle neyi tartışıyorlar acaba?* Grimaldi, Bill Smoke'a ileteceği bir başka zihinsel not karalıyor. Çevre Koruma Kurumu başkanı ona Henry Kissinger'ın okul yıllarıyla ilgili bitmek tükenmek bilmeyen bir hikâye anlatıyor, Grimaldi de hayalinde dinleyiciler canlandırarak onlara güç konusunda konuşma yapıyor.

"Güç. *Ne demektir? 'Başka birinin kaderini belirleme imkânı.' Bilim adamları, zengin müteahhitler, kamuoyunu oluşturanlar: benim jetim La Guardia'dan kalkabilir ve ben daha B.Y.'ye inmeden sizi bitirebilirim. Wall Street'teki nüfuzlu insanlar, seçilmiş yetkililer, hâkimler; sizi yerinizden etmek için biraz daha zamana ihtiyacım olabilir ama siz de en az diğerleri kadar dibe batarsınız."* Grimaldi dikkat etmediğini anlayıp anlamadığını görmek için ÇKK başkanına bakıyor – anlamamış. *"Ama çoğunluk köle gibi, koyun gibi yaşarken nasıl oluyor da bazı insanlar diğerleri üzerinde hâkimiyet kuruyor? Bunun cevabı kutsal bir üçlü. Bir: Tanrı vergisi karizma. İki: bu Tanrı vergisi yetenekleri nihayete erdirecek disiplin; insanlığın toprağı yetenekler açısından bereketli olsa da, disiplin olmadığında on bin tohumdan ancak bir tanesi çiçek açabilir."* Grimaldi Fay Li'nin o can sıkıcı Luisa Rey'i, Spiro Agnew'un ilgi kaynağı olduğu bir gruba yönlendirmesini izliyor. Muhabir fotoğraflarındaki halinden daha güzel: *Demek Sixsmith'e tasmayı böyle takmış.* Bill Smoke'la göz göze geliyor. *"Üç: güç elde etme isteği. İşte insanların kaderinin özündeki gizem budur. Yoldaşları gücü kaybeder, yanlış kullanır ya da güçten korkarken kimilerini gücü elde etmeye iten nedir? Bağımlılık mı? Servet mi? Yaşama içgüdüsü mü? Doğal ayıklama mı? Bana kalırsa bunlar bahaneler ve sonuçlardır, esas neden değil. Buna verebileceğimiz tek cevap 'Nedeni*

yoktur. Bu bizim doğamızda var olabilir. 'Kim' ve 'Ne' soruları, 'Neden' sorusundan daha derine iner."

Çevre Koruma Kurumu başkanı, kendi konuşmasının can alıcı cümlesine sarsılarak gülüyor. Grimaldi dişlerinin arasından kıkırdıyor. "Müthiş, Tom, tek kelimeyle *müthiş*."

30

Luisa Rey, Fay Li'yi ondan bir zarar gelmeyeceğine inandırmak için aptal muhabir rolünü elinden geldiğince iyi oynuyor. Ancak o zaman Sixsmith gibi reaktöre karşı olan insanları bulacak kadar serbest kalabilir. Güvenlik şefi Joe Napier Luisa'ya babasını hatırlatıyor – babası gibi sessiz, ciddi; babasına yakın yaşta ve saçı dökülmüş. On servisten oluşan, görkemli yemek boyunca Napier'ı, bir iki kez onu düşünceli biçimde izlerken yakalıyor. "Fay, Swannekke Adası'nda kendini hapis kalmış gibi hissetmiyor musun hiç?"

"Swannekke'de mi? Tam bir cennet!" diyor halkla ilişkiler uzmanı heyecanla. "Buenas Yerbas bir saat uzaklıkta, kıyının aşağısında LA. var, ailem San Francisco'da, benim için çok ideal. Mali yardım alan mağazalar ve kamu hizmetleri, ücretsiz klinik, temiz hava, sıfır suç oranı, deniz manzarası. Erkekler bile" diyor alçak sesle, "insanı uğraştırmıyor –aslına bakarsan personel dosyalarına girebiliyorum– böylece etrafta kaçık tipler olmadığını biliyorsun. Erkekler demişken – Isaac! Isaac! Göreve çağrılıyorsun." Fay Li, Isaac Sachs'ın dirseğini tutuyor. "Geçen gün Luisa Rey'le karşılaştığını hatırlıyorsundur."

"Çok hoş bir görevmiş. Yeniden merhaba, Luisa."

Luisa, Sachs'ın elini sıkışında bir gerginlik seziyor.

"Bayan Rey" diyor Fay Li, "Swannekke antropolojisi üzerine bir makale yazmak için burada."

"Aa, öyle mi? Oldukça sıkıcı bir kabileyiz. Umarım gerekli kelime sayısına ulaşırsınız."

Fay Li yüzüne ışık saçan bir tebessüm yerleştiriyor. "Eminim Isaac sana biraz zaman ayırıp sorularını yanıtlayabilir, Luisa. Değil mi, Isaac?"

"Ben sıkıcının da sıkıcısıyım."

"Ona inanma, Luisa" diye uyarıyor Fay Li. "Isaac'in stratejisinin bir parçası bu. Gardım indirdiğinde üstüne saldıracak."

Sözde kadın-katili topuklarının üstünde sallanıyor ve ayak parmaklarına bakarak rahatsız bir tavırla gülümsüyor.

31

İki saat sonra, koya bakan pencerenin yanındaki masada Luisa Rey'in karşısında oturmakta olan Isaac Sachs, "Isaac Sachs'ın trajik kusuru" diye analiz yapıyor, "şu. Savaşçı olamayacak kadar korkak ama yere yatıp iyi bir köpekçik gibi yuvarlanacak kadar korkak değil." Sözcükler ağzından buzda kayan Bambi gibi kayarak çıkıyor. Masada büyük bir kısmı boşalmış bir şarap şişesi duruyor. Bar terk edilmiş. Sachs en son ne zaman bu kadar sarhoş ya da bu kadar gergin ve aynı zamanda rahat olduğunu hatırlayamıyor; kendisini rahat hissediyor, çünkü akıllı bir genç kadın ona eşlik ediyor; gergin, çünkü vicdanını rahatsız eden bu çıbanı kesip atmaya hazır. Sachs, Luisa Rey'i çekici buluyor olmasını ise alaycı bir şaşkınlıkla karşılıyor ve bu koşullar altında karşılaştıklarına hayıflanıyor. Kadın ve muhabir kimlikleri bulanıklaşıp birbirlerinin içine geçiyor. "Haydi konuyu değiştirelim" diyor Sachs. "Arabanız" – Hollywood'a özgü abartılı bir SS subayı aksanıyla konuşuyor, "*Volkswagen*'iniz. Adı ne?"

"Beetle'ımın bir adı olduğunu nereden bildiniz?"

"Bütün Beetle sahipleri arabalarına ad koyar. Ama lütfen

John, George, Paul ya da Ringo olduğunu söylemeyin bana."[10] *Tanrım, Luisa Rey, çok güzelsin.*

"Gülersiniz" diyor.

"Gülmeyeceğim."

"Güleceksiniz."

"Ben, Isaac Caspar Sachs, gülmeyeceğime ant içerim."

"Caspar gibi bir göbek adınız varken gülmezseniz isabet olur zaten. Adı Garcia."

İkisi de hiç ses çıkarmaksızın sarsılıyor ve sonunda kahkahayı patlatıyorlar. *Belki o da benden hoşlanmıştır, belki yalnızca işini yapmıyordur.*

Luisa nihayet kahkahalarına ket vuruyor. "İçtiğiniz bütün antları bu kadar kolay mı bozuyorsunuz?"

Sachs "suçluyum" anlamına gelen bir hareket yapıyor ve gözlerini kuruluyor. "Genelde daha uzun süre tutarım. Neden bu kadar komik geldiğini anlamıyorum, yani, Garcia" – yine gülüyor– "o kadar da komik bir isim sayılmaz. Bir keresinde arabasına Rosinante adını koyan bir kızla çıkmıştım, Tanrı aşkına."

"Berserkeley[11] bir Beatnik olan eski erkek arkadaşım koymuştu bu adı. Jerry Garcia'nın adını vermişti, hani şu Grateful Dead grubundaki. Arabayı contası patladığında getirip yurdumun önüne bırakmış, kısa bir süre sonra da beni bir ponpon kız için terk etmişti. Dandik, ama doğru."

"Nasıl oldu da lehim lambasıyla yakmadın arabayı?"

"Eski sahibinin adi bir meni torbası olması Garcia'nın suçu değil ki."

"O herif deliydi herhalde." Sachs bunu söylemeyi planla-

10. Otomobilin modeli ("Beetle") ile John Lennon, George Harrison, Paul McCartney ve Ringo Starr'ın oluşturduğu Beatles grubunun adı arasındaki ses benzerliği kullanılarak yapılmış bir söz oyunu (ed.n.)

11. Kaliforniya Üniversitesi'nin Berkeley'deki ayağı olan "Berkeley" ile İngilizce'de "çılgına dönmüş" anlamına gelen "berserk" kelimesi birleştirilerek söz oyunu yapılmış (ç.n.)

mamış olmasına rağmen söylediklerinden utanmıyor.

Luisa Rey söyleneni zarifçe onaylıyor. "Hem Garcia o arabaya uygun bir ad. Sürekli ayarları bozuluyor, arada bir fazla hızlanıyor, orası burası parçalanıyor, bagajı kilitlenmiyor, yağ sızdırıyor ama hiç pes etmiyor."

Onu evine davet et, diye düşünüyor Sachs. *Salaklık etme, çocuk değilsiniz.*

Dalgaların ay ışığına boğulmuş kıyıya vuruşunu izliyorlar.

Söyle. "Geçen gün" –sesi mırıltı gibi çıkıyor ve midesi bulanıyor– "Sixsmith'in odasında bir şeyler arıyordun." Gölgeler sanki kulaklarını dikiyor. "Öyle değil mi?"

Luisa kulak misafiri olan biri var mı diye etrafına bakındıktan sonra çok alçak sesle, "Dr. Sixsmith'in bir rapor yazdığını biliyorum."

"Rufus o şeyi tasarlayan ve inşa eden takımla dirsek dirseğe çalışmak zorundaydı. Yani benimle."

"O zaman vardığı sonuçlardan haberin var? HYDRA reaktörüyle ilgili?"

"Hepimiz biliyoruz. Jessops, Moses, Keene... hepsi biliyor."

"Bir tasarım kusuru mu var?"

"Evet." *Hiçbir şey değişmedi, ama her şey değişti.*

"Bir kaza olursa ne kadar kötü olur?"

"Dr. Sixsmith haklıysa kötüden çok çok daha kötü olur."

"Swannekke niçin daha fazla soruşturma yapılana dek askıya alınmıyor?"

"Para, güç, olağan şüpheliler."

"Sixsmith'in bulgularına katılıyor musun?"

Dikkatli ol. "Hatırı sayılır bir teorik riskin mevcut olduğuna katılıyorum."

"Şüphelerini kendine saklaman için baskı yapıldı mı sana?"

"Bütün bilim adamlarına yapıldı. Bütün bilim adamları bunu kabul etti. Sixsmith dışında."

"*Kim*, Isaac? Alberto Grimaldi mi? Bu iş en yukarıya kadar çıkıyor mu?"

"Luisa, *eğer* bu raporun kopyalarından biri eline geçse *ne yapardın*?"

"Elimden geldiğince çabuk kamuoyuna açıklardım."

"Farkında mısın..." *Söyleyemeyeceğim.*

"Tepedeki insanların, HYDRA'nın itibardan düşmesini görmek yerine beni ölmüş görmeyi tercih edeceğinin mi? Şu an farkında olduğum tek şey bu."

"Hiçbir söz veremem." *Tanrım, amma zayıfsın.* "Bilim adamı oldum çünkü... bu çamurlu bir akıntıda altın aramak gibi. Gerçekler altındır. Ben... ben ne yapmak istediğimi bilmiyorum..."

"Gazeteciler de en az bilim adamlarının çalıştığı kadar çamurlu akıntılarda çalışır."

Ay suyun üstünde dans ediyor.

Luisa sonunda, "Yapmadan duramayacağın ne varsa onu yap."

32

Luisa rüzgârın sert estiği sabahın erken saatlerinde golfçülerin yemyeşil sahada yürüyüşlerini izliyor ve bir gece önce Sachs'ı evine davet etseydi neler olabileceğini düşünüyor. Onunla kahvaltıda buluşacaklar.

Acaba Javier'i aramalı mıydı diye düşünüyor. *Annesi değilsin, velisi değilsin, yalnızca bir komşusun.* İkna olmuyor olmasına, ama çöp bacasında ağlarken bulduğu çocuğu nasıl yok sayamadıysa, nasıl apartman görevlisinin dairesine gidip, anahtarlarını ödünç alıp, çocuğun biricik pul albümlerini bulmak için çöpleri eşelemeden duramadıysa, şimdi de kendisini bu zor durumdan nasıl çekip çıkaracağını çözemiyor.

Çocuğun başka kimsesi yok ve on bir yaşındaki çocuklar kurnazlıktan anlamıyor. *Hem senin başka kimin var?*

"Dünyanın bütün yükü omuzlarındaymış gibi görünüyorsun" diyor Joe Napier.

"Joe. Gel, otur."

"Oturacağım valla. Kötü haberlerim var. Isaac Sachs en içten özürlerini gönderiyor, ama seni ekmek zorunda kaldı."

"Öyle mi?"

"Alberto Grimaldi bir grup Alman'ı tavlamak için bu sabah Three Mile Adası'ndaki tesisimize uçtu. Teknik destekçi olarak Sidney Jessops gidecekti, ama Sid'in babası kalp krizi geçirdi, Isaac de bir sonraki tercihti."

"Aa, çoktan gitti yani?"

"Korkarım öyle. Şimdi" –Napier saatine bakıyor– "Colorado'da, Kayalık Dağlar'ın üstündedir. Akşamdan kalma olduğuna da şüphem yok."

Yaşadığın hayal kırıklığını belli etme. "Ne zaman dönecek?"

"Yarın sabah."

"Ah." *Kahretsin, kahretsin, kahretsin.*

"Isaac'in iki katı yaşındayım, ondan üç kat da çirkinim ama Fay benden sana tesisi gezdirmemi istedi. İlgini çekeceğini düşündüğü birkaç kişiyle röportaj da ayarladı."

"Joe, hepiniz bana hafta sonunuzdan bu kadar büyük parçalar ayırdığınız için çok naziksiniz" diyor Luisa. *Sachs'ın ihanetin eşiğinde olduğunu biliyor muydunuz? Nasıl? Belki de Sachs bir yemdi. İşler boyumu iyice aşmaya başladı.*

"Fazla vakti olan, yalnız bir ihtiyarım ben."

33

"ARGE bölümüne tavuk kümesi diyoruz, çünkü bütün yumurta kafalılar burada çalışıyor." Luisa bunları iki saat sonra,

Joe Napier kontrol odasının kapısını açık tutarken gülümseyerek not defterine yazıyor. "Reaktör binasına ne diyorsunuz?"

Sakız çiğneyen bir teknisyen, "Cesurların Evi" diye sesleniyor.

Joe'nun yüzündeki ifade *komik* diyor. "Bu *kesinlikle* kayda girmesin."

"Joe güvenlik kanadına ne dediğimizi söyledi mi?" Kontrolör sırıtıyor. Luisa başını sallıyor.

"Maymunlar Cehennemi." Napier'a dönüyor. "Konuğunu tanıtsana, Joe."

"Carlo Böhn, Luisa Rey. Luisa bir muhabir, Carlo baştek-nisyenimiz. Buralarda takılırsan ona takılan başka birçok isim duyabilirsin."

"Joe seni beş dakikalığına azat edebilirse sana ufak imparatorluğumu göstereyim."

Napier, Böhn ona floresan ışıkla aydınlatılmış, panel ve ölçüm aletlerine ev sahipliği eden odayı gösterirken Luisa'yı izliyor. Daha alt kademedeki çalışanlar çıktıları kontrol ediyor, göstergelere bakıp kaş çatıyor, kâğıt altlıklarında bir şeyleri işaretliyorlar. Böhn Luisa'yla flört ediyor, Luisa'nın arkası dönükken Napier'la göz göze geliyor ve kavun-göğüs işareti yapıyor. Napier başını ciddi ciddi sallıyor. *Milly olsa başının etini yerdi,* diye düşünüyor. *Seni yemeğe çağırır, fazla besler ve dırdır edilmesi gereken konularda dırdır ederdi.* Luisa'yı altı yaşındaki, büyümüş de küçülmüş ufaklık olarak hatırlıyor. *Seni son Onuncu Bölge Karakolu toplantısında gördüğümden beri yirmi yıl geçmiş olmalı. O küstah minik kızın seçebileceği o kadar meslek varken gazeteci olması, Sixsmith'in ölümünün kokusunu alabilecek o kadar muhabir varken buraya onun gelmesi ne garip. Neden Lester Rey'in kızı? Neden emekli olmama bu kadar az kalmışken? Bu kötü şaka kimin aklına geldi? Şehrin mi?*

Napier dokunsalar ağlayacak gibi.

34

Güneş batarken Fay Li Luisa Rey'in odasını çabucak ve ustalıkla arıyor. Klozet tankının içine bakıyor, yatağın şiltesinde yırtık var mı diye kontrol ediyor, gevşemiş bir bölüm var mı diye halıları yokluyor, minibara, dolaba bakıyor. Dosya, orijinalin fotokopisi çekilerek normal hacminin dörtte birine indirilmiş olabilir. Li'nin ehli resepsiyon görevlisi, Sachs ve Luisa'nın sabahın erken saatlerine kadar konuştuğunu bildirmişti. Sachs bu sabah görevden alınmıştı, ama salak değildi, dosyayı kadının alması için bir yere koymuş olabilirdi. Li telefonun ağızlık bölümünü söküyor ve Napier'ın pek sevdiği, rezistör şekli verilmiş vericilerinden birini buluyor. Luisa'nın küçük valizinin ceplerini karıştırıyor ama *Zen ve Motosiklet Bakım Sanatı* dışında basılı hiçbir malzeme bulamıyor. Muhabirin yazı masasının üstünde bıraktığı not defterini karıştırıyor, ama Luisa'nın kısaltılmış notlarından pek bir şey anlaşılmıyor.

Fay Li zamanını boşa harcayıp harcamadığını merak ediyor. *Zamanını boşa harcamak mı? Mexxon Oil Sixsmith Raporu için verdiği teklifi yüz bin dolara çıkardı. Yüz bin dolarla vermeye hazırlarsa bir milyon da verirler. Atom enerjisi programının tümünü erkenden mezara sokmak için bir milyon nedir ki? Aramaya devam et.*

Telefon dört kez çalıyor: Luisa Rey'in lobide olduğuna, asansörün gelmesini beklediğine dair bir uyarı. Li hiçbir şeyin yerinin değişmediğine emin olduktan sonra çıkıyor ve aşağı merdivenle iniyor. On dakika sonra resepsiyondan Luisa'ya telefon ediyor. "Merhaba, Luisa, ben Fay. Döneli çok oldu mu?"

"Çabucak bir duş alacak kadar."

"Verimli bir öğleden sonra geçirdiğini umuyorum."

"Hem de nasıl. İki üç makaleye yetecek kadar malzeme topladım."

"Harikulade. Dinle, başka bir planın yoksa golf klübünde akşam yemeğine ne dersin? Swannekke ıstakozunun üstüne yoktur."

"İddialı bir yorum."

"*Benim* sözüme inan demiyorum."

35

Önlerinde ıstakoz kabuklarından oluşma bir şarapnel yığını var. Luisa ve Fay Li parmaklarını limon kokulu suyla dolu kâselere batırıyorlar ve Li'nin kaşı, garsona tabakları almasını söylüyor. "*Amma* döküp saçtım." Luisa peçetesini masaya bırakıyor. "Ben senin yanında pasaklı kalıyorum, Fay. Genç kızlar için İsviçre'de bir görgü okulu açmalısın."

"Seaboard'daki çoğu insan beni hiç de öyle görmüyor. Takma ismimi söyleyen olmadı mı sana? Bay Li."

Luisa kendisinden nasıl bir cevap beklendiğinden emin değil. "Hangi bağlamda olduğunu söylersen ben de yorum yapabilirim."

"İşe başlayalı bir hafta bile olmamıştı, kantindeydim, kahve alıyordum. Yanıma bir mühendis yaklaştı, mekanik bir sorunu olduğunu söyledi, yardım edip edemeyeceğimi sordu. Arkadaşları arkada kıs kıs gülüyorlardı. 'Bundan şüpheliyim' dedim. Adam 'Edersin, canım' dedi. Çubuğunu yağlamamı ve somunlarındaki aşırı baskıyı hafifletmemi istedi."

"Kaç yaşındaydı bu mühendis? On üç mü?"

"Kırk yaşında, evli, iki de çocuğu var. Neyse, bunun üzerine arkadaşları kahkahalar atmaya başladı. Sen olsan ne yapardın? Akıllıca bir lafla ona haddini bildirir, sinirlendiğini belli mi ederdin? Ona tokat atıp isterik damgası mı yerdin? Ayrıca onun gibi iğrenç herifler tokatlanmaktan hoşlanır. Hiçbir şey yapmaz mıydın? Bu tesisteki herhangi bir adamın

sana böyle şeyler söyleyip de yakayı kurtarabileceği anlamına gelse bile?"

"Resmi şikâyet?"

"Kadınların işler sertleştiğinde hemen üstlerine koştuğunu kanıtlamaz mı bu?"

"Ne yaptın peki?"

"Onu Kansas'taki santralımıza aldırttım. Tanrı'nın unuttuğu bir yere, hem de ocak ayının ortasında. Karısına acıyorum, ama sonuçta o herifle evlenmiş. Bu kulaktan kulağa dolaşınca lakabım Bay Li oldu. Gerçek bir kadın zavallı adama bu kadar zalimce davranmazdı, hayır efendim, gerçek bir kadın yaptığı espriyi iltifat kabul ederdi." Fay Li masa örtüsündeki kırışıkları düzeltiyor. "Sen işyerinde böyle şeylerle uğraşıyor musun?"

Luisa, Nussbaum ve Jakes'i düşünüyor. "Her zaman."

"Belki kızlarımız daha özgür bir dünyada yaşar, ama biz bunu unutalım daha iyi. Kendimize yardım etmek zorundayız, Luisa. Erkekler bize yardım etmez."

Gazeteci gündemin değiştiğini hissediyor.

Fay Li ona doğru eğiliyor. "Umarım beni Swannekke Adası'ndaki işlerin içyüzünü bilen bir dost olarak görüyorsundur."

Luisa bu sözlere ihtiyatla yaklaşıyor. "Gazetecilerin içeriden insanlara ihtiyacı vardır, Fay, ben de sözlerini aklımda tutacağım. Ama seni uyarmam gerek, *Spyglass*'ın pek öyle zengin kaynakları..."

"Erkekler parayı icat etti, kadınlarsa karşılıklı yardımı."

Bilge bir kadın, diye düşünüyor Luisa, *tuzaklarla fırsatları birbirinden ayırt edebiliyor*. "Önemsiz bir muhabir senin statünde bir kadına nasıl "yardım edebilir" bilemiyorum, Fay."

"Kendini azımsama. Dost canlısı gazeteciler çok değerli müttefiklerdir. Swannekke mühendislerinin yıllık patates kızartması tüketiminden daha ağır meseleleri tartışmak istediğin bir zaman gelirse" –sesi çatal bıçak şangırtılarının, kok-

teyl barındaki piyano müziğinin ve arka plandaki kahkahaların altına iniyor– "mesela Dr. Sixsmith'in HYDRA reaktörüyle ilgili derlediği veriler gibi, sana garanti veriyorum, işbirliğine düşündüğünden çok daha yatkın olduğumu göreceksin."

Fay Li parmaklarını şıklatıyor ve tatlı arabası yola koyuluyor.

"Şimdi, limonlu ve kavunlu dondurma, hem kalorisi çok düşük, hem de damağı temizler. Kahveden önce yemek için ideal. Bu konuda bana güvenir misin?"

Geçiş o kadar kusursuz ki, Luisa az önce duyduklarını gerçekten duyup duymadığını merak ediyor. "Bu konuda sana güveneceğim."

"Birbirimizi anladığımıza sevindim."

Luisa merak ediyor: *Gazetecilikte ne derece hilekârlık kabul edilebilir?* Babasının bir öğleden sonra, hastane bahçesinde verdiği cevabı hatırlıyor: *Bir hikâyeyi elde etmek için hiç yalan söyledim mi? Hem de ne kuyruklu yalanlar söyledim. Beni gerçeğe bir iki santim de olsa yaklaştıracak her türlü yalanı söyledim.*

36

Luisa'nın rüyaları çalan bir telefonla tersyüz oluyor ve Luisa ay ışığıyla aydınlanan odaya düşüyor. Önce lambayı, sonra saatli radyoyu eline alıyor; en sonunda ahizeye ulaşıyor. Bir an ne kendi adını, ne de üstünde yattığı yatağın nerede olduğunu hatırlayabiliyor. "Luisa?" diyor bir ses kara boşluğun içinden.

"Evet, ben Luisa Rey."

"Luisa, benim, Isaac, Isaac Sachs, şehirlerarası arıyorum."

"Isaac! Neredesin? Saat kaç? Neden..."

"Şşşt, uyandırdığım için özür dilerim, dün sabahın köründe

bir yerlere sürüklendiğim için de. Dinle, Philadelphia'dayım. Saat doğu saatiyle yedi buçuk, Kaliforniya'da hava çok geçmeden aydınlanır. Hâlâ orada mısın Luisa? Hat kesilmedi ya?"

Korkuyor. "Evet, Isaac, dinliyorum."

"Swannekke'den ayrılmadan önce Garcia'ya sana vermesi için bir hediye bıraktım, bir *dolce far niente.*" Cümle kulağa havadan sudan gelsin diye çabalıyor. "Anlıyor musun?"

Ne diyor bu adam, Tanrı aşkına?

"Beni duyuyor musun, Luisa? Garcia'nın sana bir hediyesi var."

Luisa'nın beyninin daha uyanık bir bölümü devreye giriyor. *Isaac Sachs Sixsmith Raporu'nu Volkswagen'ine bıraktı. Bagajın kilitlenmediğinden söz etmiştin. Konuşmamızın dinlendiğini var sayıyor.* "Çok naziksin, Isaac. Umarım sana fazla pahalıya patlamamıştır."

"Her sentine değdi. Güzellik uykunu böldüğüm için özür dilerim."

"Sana güvenli bir uçuş diliyorum, yakında görüşmek üzere. Akşam yemeği yeriz, belki?"

"Çok sevinirim. Eh, uçağımı kaçırmayayım."

"Güvenli uçuşlar." Luisa telefonu kapatıyor.

Şüphe çekmemek için daha geç bir saatte mi çıkmalıyım? Yoksa Swannekke'yi hemen şimdi terk mi etmeliyim?

37

Bilim köyünün dört yüz metre kadar uzağında, Joe Napier'ın penceresi şafaktan bir saat önceki gökyüzünü çerçeveliyor. Elektronik izleme cihazlarından oluşan bir konsol odanın yarısını kaplıyor. Bir hoparlörden kesik bir telefon hattının mırıltıları geliyor. Napier ciyaklayan bir iki makaralı kasedi geriye sarıyor. "Swannekke'den ayrılmadan önce

Garcia'ya sana vermesi için bir hediye bıraktım, bir *dolce far niente*. Anlıyor musun?"

Garcia mı? Garcia mı?

Napier soğumuş olan kahvesine yüzünü buruşturuyor ve "LR#2" adlı bir dosyayı açıyor. İş arkadaşları, dostlar, irtibatlar... endekste Garcia diye biri yok. *Bill Smoke'u ben Luisa'yla konuşana kadar ona yaklaşmaması için uyarsam iyi olacak.* Çakmağını çakarak hayata döndürüyor. *Bill Smoke bırak uyarmayı, bulunması bile zor bir adam.*

Napier sert dumanı akciğerlerine çekiyor. Telefonu çalıyor: arayan Bill Smoke. "Ee, bu Garcia denen tip kim?"

"Bilmiyorum, dosyada bir şey yazmıyor. Dinle, sen gidip de..."

"Bilmek senin lanet olası işin, Napier."

Artık benimle böyle konuşuyorsun demek? "Hop! Dur bir..."

"Sana hop." Bill Smoke yüzüne kapatıyor.

Kötü, kötü, hem de çok kötü. Joe ceketini kapıyor, sigarasını söndürüyor, karargâhı terk ediyor ve Luisa'nın kaldığı, tesisin diğer ucundaki otele yürüyor. Beş dakikalık bir yürüyüş. Bill Smoke'un sesindeki tehditkâr tonu hatırlıyor ve koşmaya başlıyor.

38

Eşyalarını küçük valizine tıkıştırırken Luisa'nın üstüne çok güçlü bir *déjà vu* hissi üşüşüyor. *Robert Frobisher da borcunu ödemeden otelinden kaçmıştı.* Merdivenleri kullanıyor ve bomboş lobiye iniyor. Hah kar gibi sessiz. Arka ofiste bir radyo hiçbir anlam ifade etmeyen tatlı fısıltılarla çalıyor. Luisa herhangi bir açıklama yapmasına gerek kalmadan çıkabileceğini umarak ana kapıya yürüyor. Kapılar insanları dışarıda tutmak için kilitleniyor, içeride değil; Luisa kısa bir süre sonra otel bahçesini aşıp park yerine doğru yürüyor. Şafaktan önceki

okyanus esintisi hayal meyal vaatlerde bulunuyor. Denizden uzaklaştıkça geceye ait gökyüzü koyu pembeye dönüşüyor. Etrafta kimse yok, ama Luisa arabasına yaklaşırken koşmamak için kendisini zor tutuyor. *Sakin ve acelesiz görün, gündoğumunu izlemek için burunda araba sürdüğünü söyleyebilirsin.*

Bagaj ilk bakışta boş görünüyor, ama halı bir tümseği gözlerden saklıyor. Luisa halının altında siyah plastik çöp torbasıyla sarılıp sarmalanmış bir paket buluyor. Vanilya rengi bir klasörü açıyor ve yarı karanlık havada başlığını okuyor: *HYDRA-Sıfır Reaktörü – İşlemsel Bir Değerlendirme Modeli – Proje Başkanı Dr. Rufus Sixsmith – Bu Dosyayı İzinsiz Olarak Bulundurmak, 1971 Tarihli Askeri ve Sınai Casusluk Yasası Dolayısıyla Federal Bir Suçtur.* Beş yüz kadar sayfa dolusu tablolar, akış şemaları, matematiksel işlemler ve kanıtlar. Luisa'nın içinde bir coşku patlaması yaşanıyor ve sesi yankılanıyor. *Sakin ol, bu yalnızca başlangıcın sonu.*

Luisa'nın gözüne park yerinin ortasında bir hareket çarpıyor. Bir adam. Luisa Garcia'nın arkasına saklanıyor. "Hey! Luisa! Bekle!" *Joe Napier!* Luisa anahtarlardan, kilitlerden ve kapılardan oluşan bir rüyadaymışçasına vanilya rengi klasörü siyah çöp torbasına sarıp yolcu koltuğunun altına tıkıştırıyor – Napier şimdi koşuyor, elindeki fenerin ışığı yarı karanlığı bir ıslık sesiyle bölüyor. Motor tembel, aslanımsı bir kükremeyle çalışıyor ve Volkswagen fazla hızlı geriliyor. Joe Napier arabanın arkasına çarpıyor, bağırıyor ve Luisa onun abartılı bir komedi oyuncusu gibi hoplayıp zıpladığını görüyor.

Özür dilemek için durmuyor.

39

Bill Smoke'un paslı, siyah Chevy'si yavaşlayarak Swannekke Köprüsü'nün gişelerinden birinin yanında duruyor.

Işıklardan oluşan bir şerit boğazları aşarak kara parçasının üzerine nokta nokta düşüyor. Gişe görevlisi arabayı tanıyor ve çoktan sürücü penceresinin yanına gelmiş bile. "İyi günler, efendim!"

"Öyle olacak gibi, Richter, değil mi?"

"Ever, Bay Smoke."

"Joe Napier'ın az önce seni aradığını ve turuncu bir Volkswagen'in kontrol noktasından geçmesine izin vermemeni emrettiğini tahmin ediyorum."

"Doğru, Bay Smoke."

"Bu emri Bay Grimaldi'nin özel yetkisiyle iptal etmek üzere buradayım. Volkswagen geldiğinde bariyeri kaldıracak ve benim onu takip etmeme imkân sağlayacaksın. Şimdi anakara kontrol noktasındaki arkadaşına telefon edecek ve benim arabamı görene kadar kimseyi geçirmemesini söyleyeceksin. Bay Napier on beş dakika kadar sonra buraya geldiğinde, Alberto Grimaldi'nin ona 'Yatağına dön' dediğini ileteceksin. Anlaşıldı mı, Richter?"

"Anlaşıldı, Bay Smoke."

"Yanlış hatırlamıyorsam bu bahar evlenmiştin."

"Mükemmel bir hafızanız var, efendim."

"Evet, öyle. Bir aile kurmayı umuyorsun, değil mi?"

"Karım dört aylık hamile, Bay Smoke."

"Sana güvenlik işinde nasıl başarılı olunacağına dair bir tavsiyede bulunacağım, Richter. Bu tavsiyeyi duymak ister misin, oğlum?"

"İsterim, efendim."

"En aptal köpek bile oturup izleyebilir. Ne zaman başka tarafa bakmak gerektiğini bilmek ise beyin ister. Söylediklerim sana bir şey ifade ediyor mu, Richter."

"Kesinlikle ediyor, Bay Smoke."

"O halde yeni kuracağın ailenin geleceği güvende olacaktır."

Smoke arabasını askeri karakolun yanından geriye alı-

yor ve koltuğunda aşağı kayıyor. Altmış saniye sonra motoru boğulup duran bir Volkswagen burundan köprüye direksiyon kırıyor. Luisa duruyor, penceresini indiriyor, Richter ortaya çıkıyor ve Smoke "ailesel bir sorun" kelimelerini yakalıyor. Richter kadına güvenli bir yolculuk diliyor ve bariyer kalkıyor.

Bill Smoke arabasını önce birinci, sonra ikinci vitese alıyor. Chevy köprüye ulaştığında yol yüzeyinin sonik dokusu değişiyor. Üçüncü vites, dördüncü, pedal zemine yapışıyor. İşi bitmiş Beetle'ın stop lambaları gitgide yaklaşıyor; elli metre, otuz metre, on...

Smoke farlarını yakmamış. Boş olan karşı şeride direksiyon kırıyor, beşinci vitese geçiyor ve yandan yaklaşıyor. Smoke gülümsüyor. *Joe Napier olduğumu sanıyor*. Direksiyonu sertçe çeviriyor ve Beetle onun arabasıyla köprü parmaklıkları arasına sıkışınca metalik çığlıklar duyuluyor. Parmaklık betondan kopuyor ve Beetle boşluğa savruluyor.

Smoke frenlere yükleniyor. Serin havaya çıkıyor ve sıcak lastik kokusu alıyor. Biraz geride, on sekiz metre kadar aşağıda, bir Volkswagen'in ön tamponu denizin içinde kayboluyor. *Üç dakika içinde boğulacak, tabii düşerken beli kırılmadıysa*. Bill Smoke kendi arabasının karoserindeki hasarı inceliyor ve içinde bir boşluk hissediyor. *Adsız, yüzsüz cinayetler insan temasının getirdiği heyecandan yoksun oluyor*, diye karar veriyor.

Isısı sonuna kadar artırılmış Amerikan güneşi yeni bir şafağın doğduğunu haber veriyor.

Timothy Cavendish'in Dehşetli Çilesi

Dört, beş, hayır, Tanrım, *altı* yaz önce, ışıl ışıl bir günbatımında kenarında olgun atkestanesi ve filbahri ağaçları olan bir Greenwich caddesinde, zarafet içinde yürüdüm. O Regency evleri Londra'nın en pahalı mülkleri arasında ama bu evlerden birine sahip olursan, değerli Okuyucu, derhal sat, sakın o evde oturma. Bunlara benzer evler, sahiplerinin kafayı yemesine sebep olan kara bir efsun yayar. Bu kurbanlardan biri, Rodezya polis kuvvetlerinin eski amiri, söz konusu akşam bana otobiyografisini düzenlemem ve basmam için en az kendisi kadar dolgun bir çek yazmıştı. Zarafetim kısmen bu çeke, kısmen sayısız trajediyi basit yanlış anlaşılmalara dönüştüren sihirli bir iksire, Duruzoi üzüm bağından gelen 1983 Chablis şarabına dayanıyordu.

Fahişe Barbi gibi giyinmiş üç genç kız kaldırımı tamamen kaplamış halde yürüyerek bana yaklaştılar. Çarpışmamak için yola indim. Ama yan yana geldiğimizde soluk renkli, buzlu lolipoplarının kâğıtlarını parçaladılar ve yere attılar. Hissettiğim esenlik bir anda yerle bir olmuştu. Yani, hemen yanımızda çöp kutusu vardı! Tiksinti İçindeki Vatandaş Tim Cavendish suçlulara, "Onları yerden almalısınız" diye seslendi.

Kahkahayla karışık bir "Yoksa naaparsın?" lafı sırtımı sıyırıp geçti. Kahrolası dişi maymunlar. "Bir şey yapmaya niyetim yok" dedim omzumun üstünden, "Yalnızca dedim ki..."

Dizlerim büküldü ve kaldırım yanak kemiğimi çatlattı; acı

kendisi dışında her şeyi silip süpürene dek çocukken üç tekerlekli bisikletimle yaptığım bir kazayı hatırladım. Keskin bir diz yüzümü ezip yaprak gübresine çevirdi. Ağzıma kan tadı geldi. Altmış küsur yaşındaki bileğim doksan derecelik bir ıstırapla geriye büküldü ve Ingersoll Solar'ımın tokası açıldı. Kimi eski, kimi modern küfürlerden oluşan müstehcen sözler duyduğumu hatırlıyorum, ama soyguncular cüzdanımı yürütemeden "The Girl from Ipanema" şarkısı çalan bir dondurma minibüsünün ezgileri duyuldu. Saldırganlar şafaktan bir dakika önce kaçışan dişi vampirler gibi dağıldılar.

"Olanları polise bildirmedin mi? Seni ahmak!" Madame X ertesi sabah, kahvaltıda yediği buğday kepeğinin üstüne yapay şeker serpti. "Tanrı aşkına polisi ara. Ne bekliyorsun? İzler soğuyacak." Heyhat, gerçeği mübalağa etmiş ve soyguncuların, kafa derilerine gamalı haçlar kazınmış beş haydut olduğunu söylemiştim. Şimdi daha ergenliğe girmemiş, eli lolipoplu üç kızın beni hiç çaba sarf etmeden alt ettiğini nasıl söylerdim? Mavi üniformalılar bisküvilerini yerken gülmekten boğulurlardı. Hayır, şahsıma yapılan saldırı ulusumuzun arzulu bir şekilde doldurulan suç istatistiklerinin arasına girmeyecekti. Çalınan Ingersoll'üm artık buzullaşmış olan evliliğimizin daha güneşli bir çağından kalma bir aşk hediyesi olmasa, saldırıya uğradığımdan hiç söz etmeyecektim.

Nerede kalmıştım?

Benim yaşımda, insanın aklına sürekli yanlış hikâyelerin gelmesi ne tuhaf.

Tuhaf değil, hayır, son derece korkutucu. Bu hikâyeye Dermot Hoggins ile başlamak niyetindeydim. İnsanın hatıralarını yazıya dökerken yaşadığı sorun budur işte. Her şeyi iyice rezil etmeden yazdıklarını değiştiremezsin.

Bakın, ben Dermot "Duster" Hoggins'in editörüydüm, onun psikiyatristi ya da kahrolası astroloğu değil. O ünlü ge-

cede Sir Felix Finch'in başına gelecekleri nereden bilebilirdim? Sir Felix Finch, Kültür Bakanı ve *Trafalgar Review of Books*'un El Supremo'su. Basın semalarında nasıl parlamıştı, şimdi, on iki ay sonra bile çıplak gözle nasıl da görülür halde. Boyalı basın olanları manşetten okumuş, Radyo 4 kimin nasıl düştüğünü bildirince büyük gazeteler müslilerini üstlerine dökmüşlerdi. O akbabalar ve ahmaklar kafesi, "köşe yazarları," Sanatın Kayıp Kralı'nı bitmek bilmeyen cıvıltılı övgüler yazarak methetmişlerdi.

Bense şu ana kadar vakarımdan ödün vermedim. Fakat meşgul okuyucuları uyarmalıyım, Felix Finch'in yemek sonrası nane şekeri, benim gezinimci mihnetlerimin aperatifidir. Buna Timothy Cavendish'in Dehşetli Çilesi de diyebiliriz. İşte *bu* pek şık bir başlık.

Bir Bayswater binasının en üst katında şatafatlı bir şekilde yeniden açılan, bünyesine ne olur ne olmaz diye bir de çatı bahçesi eklenen Jake'in Starlight Barı'nda yapılan Lemon Prize Ödülleri gecesindeydik. Kahrolası basın yayın besin zincirinin hepsi sokağa dökülmüş, Jake'in barına tünemişti. Tekinsiz yazarlar, ünlü aşçılar, takım elbiseliler, keçi sakallı alıcılar, kötü beslenmiş kitapçılar, "Geber!" karşılığını "Aa, çok sevinirim!" ile karıştıran bir sürü yazar ve fotoğrafçı bozuntusu. Dermot'un davetli oluşunun *benim* marifetim olduğunu ima eden o sinsi, küçük dedikoduya bir son vereyim; ah, evet, Timothy Cavendish yazarının herkesin ortasında intikam almak istediğini biliyordu –ki bunun ispatı gerekiyordu– ve trajedinin tamamı reklam için yapılan bir gösteriydi. Kıskanç rakipler tarafından uydurulan bir zırva! Kimse Dermot Hoggins'e davetiye gönderdiğini kabullenmedi, gönderen her kimse şu andan sonra da ortaya çıkacağını sanmam. Neyse, kazanan anons edildi ve elli bin dolarlık ödül parasını kimin kazandığını hepimiz biliyorduk. Kafayı fena halde buldum. Adam Guy beni "Ground

Control to Major Tom"[12] adlı kokteylle tanıştırdı. Zamanın Oku, Zamanın Bumerangı'na dönüştü ve ben majörlerimin[13] sayısını unuttum. Bir caz altılısı rumba çalmaya başladı. Temiz hava almak için balkona çıktım ve içerideki curcunayı dışarıdan inceledim. Londra edebiyat dünyasını iş üzerinde görmek bana Gibbon'ın Antoninus'lar Dönemi'nde söylediğini hatırlattı. "Eleştirmenler, derleyiciler, yorumculardan oluşan bir bulut öğrenmenin yüzünü kararttı ve zevklerin yozlaşması, dehanın gerileyişini takip etti."

Dermot beni buldu, kötü haberler insanı hep bulmaz mı zaten? Tekrarlayayım, Papa XIII. Pius'la karşılaşsam daha az şaşırırdım. Aslına bakarsanız, o bile ortama daha iyi uyum sağlardı – hoşnutsuz yazarım muz gibi sapsarı bir takım elbisenin içine çikolata kahverengisi gömlek giymiş, mor bir kravat takmıştı. Meraklı okuyuculara *Knuckle Sandwich*'in[14] sonradan kitap dünyasında fırtına gibi eseceğini hatırlatmama gerek yoktur herhalde. Aslına bakarsanız Chelsea'deki bilge John Sandoe'nun yerini ve Hoggins Kardeşler'in şehrin doğu yakasında bulunan, bir zamanlar Yahudilere, sonra Sihlere, şimdiyse Eritrelilere ait olan bahtsız gazete bayilerini saymazsanız daha kitapçılara bile girmemişti. Dermot'un çatı bahçesinde konuşmak istediği şey de reklam ve dağıtım konularıydı zaten.

Ona Cavendish Yayıncılık gibi yazar-ortaklık sistemine mensup bir şirketin gösterişli kataloglara ve satış için takım kurma amaçlı go-kart hafta sonlarına para harcayamayacağını yüzüncü kez anlattım. Yazarlarımın güzelce ciltlenmiş kitaplarını arkadaşlarına, ailelerine, gelecek nesillere sunmaktan tatmin olduklarını bir kez daha açıkladım. Gangster

12. Ünlü İngiliz müzisyen David Bowie'nin "Space Oddity" adlı şarkısından, "Kumanda merkezinden Binbaşı Tom'a" anlamına gelen bir cümle (ç.n.)

13. Bir önceki dipnotta sözü edilen cümleye atıfta bulunulmuş (ç.n.)

14. İngilizce'de yumruk, yumruk atmak gibi anlamlara gelen argo bir ifade (ç.n)

tarzı piyasanın artık doygunluğa ulaştığını, *Moby Dick*'in bile Melville yaşarken tam bir fiyasko –bu kelimeyi kullanmasam da–olduğunu bir kez daha açıkladım. "Gerçekten muhteşem bir anı kitabı" diye temin ettim onu. "Biraz zaman ver."

Sarhoş, sıkıntılı ve sağır olan Dermot parmaklıkların üstüne baktı. "Her taraf baca. Ta aşağıya kadar."

Sesindeki tehdidin benim hayalimin ürünü olduğuna kanaat getirdim. "Öyle."

"Çocukken annem beni *Mary Poppins*'e götürmüştü. Baca temizleyiciler çatılarda dans ediyordu. Videosunu da izlerdi. Tekrar tekrar. Bakımevinde."

"Çıktığı zamanı hatırlıyorum. Artık yaşımı sen hesap et."

"Bak." Dermot kaşlarını çattı ve camlı kapıdan barı işaret etti.

"Kim o?"

"Kim kim?"

"Çöp poşeti giymiş taçlı kadınla konuşan papyonlu."

"Sunucu, Felix... Felix Bilmemne?"

"S********n Felix Finch'i! O karı kılıklı s********n dergisinde kitabıma sıçan a****k değil mi?"

"Aldığın en iyi yorum değildi tabii, ama..."

"Aldığım tek s********n yorumu oydu!"

"Aslında kulağa o kadar kötü..."

"Öyle mi? 'Bay Hoggins gibi hiç atımlık barutlar modern edebiyatın yol kazalarıdır.' İnsanlar bıçağı saplamadan önce nasıl adının önüne 'Bay' koyuyorlar, fark ettin mi? 'Bay Hoggins şişirilmiş "otobiyo-roman"ı için kesilen ağaçlardan özür dilemeli. Dört yüz sayfalık bu aşırı mağrur kitap, inanılmaz derecede yavan ve boş bir sonla bitiyor.'"

"Sakin ol, Dermot, kimse *Trafalgar*'ı gerçekten okumuyor."

"Bakar mısın?" Yazarım bir garsonu çağırdı. "*Trafalgar Review of Books*'u duydun mu hiç?"

"Elbette" diye karşılık verdi Doğu Avrupalı garson. "Bütün

fakültem *TRB* ile yatıp *TRB* ile kalkar, en akıllı eleştirmenler o dergide."

Dermot kadehini parmaklığın üstünden aşağı fırlattı.

"Haydi ama, bir eleştirmen nedir ki?" diye mantığa davet ettim onu. "Hızlıca ve küstahça okuyan, hiçbir zaman akıllıca okumayan insanlardır sadece."

Caz altılısı çalmayı bitirdi ve Dermot cümlemi havada sallanır halde bıraktı. Taksiye binmemi haklı gösterecek kadar sarhoştum ve Doğu Londralı bir mübaşirinkini andıran bir ses herkesi, "Jürideki hanımefendiler ve beyefendiler! Lütfen beni dinleyin!" diyerek sessizliğe boğduğunda gitmek üzereydim.

Azizler bizi korusun, Dermot iki içki tepsisini birbirine vuruyordu. "Kitap perisi arkadaşlarım, bu gece ek bir ödülümüz var!" diye bağırdı. Şeytani kıkırtıları ve "Ooooo!"ları duymazlıktan gelerek ceketinin cebinden bir zarf çıkardı, yırtıp açtı ve okur gibi yaptı: "En Güzide Edebiyat Eleştirmeni Ödülü." Dinleyicileri hiçbir şey yapmadan onu seyrettiler, papağan gibi öttüler, yuhaladılar ya da utanç içinde arkalarını döndüler. "Çok çekişmeli bir yarışma oldu, ama jüri heyeti oybirliği ile *Trafalgar Review of Books*'tan Majesteleri Bay, –pardon– *Sir* Felix Finch, O, B ve E'yi[15] seçti – sahneye gel!"

Tahrikçiler karga gibi öttüler. "Bravo, Felix! Bravo!" Finch hak etmediği ilgiyi görmeyi sevmeseydi eleştirmen olmazdı. Şüphesiz *Sunday Times*'taki köşe yazısı için kafasında taslak oluşturuyordu bile, "Şehirde Bir İspinoz".[16] Dermot'a bakacak olursak, içtenlikle gülümseyip duruyordu. Alkışlar dininince "Ödülüm ne olabilir acaba?" diye yapmacık yapmacık sırıttı Finch. "*Knuckle Sandwich*'in hamura gitmemiş imzalı bir

15. O.B.E.: "Order of the British Empire"ın kısaltması: Britanya İmparatorluğu Nişanı" (ed.n.)

16. Orijinali: "A Finch About Town": İngilizcede "finch"in anlamı olan "ispinoz"la yapılmış bir söz oyunu (ed.n.)

nüshası mı? Pek fazla sayıda kalmamıştır!" Finch'in takımı koro halinde, yuhalamayla karışık bir kahkaha atarak liderini teşvik etti. "Yoksa suçluların iadesi kanununun su sızıntı yaptığı bir Güney Amerika ülkesine bedava uçak bileti mi?"

"Evet, canım" –Dermot göz kırptı– "bedava uçuş *tam da* kazandığın şey." Yazarım Finch'in yakalarını kavradı, arkaya kaykıldı, ayaklarını Finch'in karnına gömdü ve geneldefark edilenden-daha-kısa medya şahsiyetini bir judo hareketiyle geri fırlattı! Balkon parmaklıklarını süsleyen menekşelerin üstünden.

Finch'in çığlığı –ve yaşamı– on iki kat aşağıdaki büzülüp kırışmış metallerin arasında sona erdi.

Birinin içkisi halıya döküldü.

Dermot "Duster" Hoggins yakasını eliyle süpürdü, balkondan aşağı sarktı ve bağırdı: *"İnanılmaz derecede yavan ve boş bir sonla biten kimmiş?"*

Afallayan kalabalık katil abur cuburların olduğu masaya ilerlerken ikiye ayrıldı. Birkaç tanık sonradan katilin başında koyu renk bir hale gördüklerini söyledi. Hoggins, Biscay ançuezi ve susam yağı gezdirilmiş maydanozla süslenmiş bir Belçike krakeri aldı.

Kalabalığın duyuları nihayet yerine geliyordu. Öğürme sesleri, aman-Tanrımlar ve merdivenlere koşan ayak sesleri. Korku dolu bir patırtı! Benim düşüncelerim mi? Gerçekten mi? Dehşet. Kesinlikle. Şok? Hem de nasıl. İnanmazlık? Doğal olarak. Korku? Pek sayılmaz.

Bu trajik gelişmede bir teselli olduğuna dair olgunlaşmamış bir hisse kapıldığımı inkâr etmeyeceğim. Haymarket'taki ofisimde, Dermot Hoggins'in *Knuckle Sandwich* kitabının, yakında Britanya'nın en ünlü katili olacak adamın ateşli bir dille yazdığı güncesinin henüz koruyucu plastiği çıkarılmamış doksan beş nüshası vardı. Kendisine olan borcumun aşırılığından dolayı çaresiz düşmüş, Sevenoaks'taki güvenilir

matbaacım Frank Sprat'te hâlâ baskı kalıpları vardı ve haber verdiğim an baskıya başlayabilirdi.

Ciltli basımlar, hanımefendiler ve beyefendiler.

Tanesi on dört sterlin, doksan dokuz peniden.

Bir parmak bal!

Deneyimli bir editör olarak geçmişe dönüşleri, önceden yapılan imaları ve aldatıcı söz oyunlarını pek onaylamam; bunlar 1980'lerde, postmodernizm ve kaos teorisi masterlarında kaldı. Gelgelelim, kendi anlatımımı bu dehşet verici olayı kendi gözümden anlatarak (yeniden) başlattığım için pişman değilim. Anlıyorsunuz ya, bu olay, sonunda Hull'a, daha doğrusu Hull'ın dehşetli çilelerimin vuku bulacağı iç bölgelerine düşen yolumu açan ilk iyi niyeti beraberinde getirmişti. Talihim Felix Finch'in Son Savruluşu'ndan sonra, tahmin ettiğim gibi açıldı. Tatlı, bedava reklamın getirdiği kanatlarıyla *Knuckle Sandwich* adlı hindim uçtu, çoksatanlar listelerine girdi ve Dermot Wormwood Scrubs'da on beş yıla çarptırılana dek orada tünedi. Mahkeme her kanalda *Saat Dokuz Haberleri*'ne konu oldu. Sir Felix ölünce, Sanat Konseyi'nin parası üstünde Stalinvari bir baskı kurmuş olan, kendini beğenmiş, havasından geçilmeyen adamdan Britanya'nın, bir öncekinden beri en sevilen sanat gurusuna dönüşüverdi.

Karısı Old Bailey'nin basamaklarında muhabirleri on beş yılın "iğrenç biçimde müsamahakâr" olduğunu söyledi ve hemen ertesi gün "Duster Huggins, cehennemde çürü!" temalı bir kampanya başlatıldı. Dermot'un ailesi sohbet programlarında karşı saldırıda bulundu, Finch'in hakaret dolu eleştirisinin üzerine bol bol konuşuldu, BBC2 özel bir belgesel çekimine başladı ve benimle bu bağlamda röportaj yapan lezbiyen, nükteli sözlerimi kendince düzenleyip bağlamından kopardı. Kimin umurundaydı? Para tenceresi harıl harıl kaynıyordu – hatta taşmış ve kahrolası mutfağı ateşe vermişti.

Cavendish Yayıncılık –Bayan Latham ve ben– neye uğradığını şaşırmıştı. Kadının yeğenlerinden ikisini işe almak (tabii yarı-zamanlı, bir de Ulusal Sigorta yaptırmadım diye hırpalanamazdım) zorunda kaldık. Plastik kaplı orijinal *Knuckle Sandwich*'ler otuz altı saatte uçup gitmişti ve Frank Sprat nerdeyse ayda bir tekrar basım yapıyordu. Yayıncılık oyununu oynayarak geçirdiğim kırk yılda yaşadığım hiçbir şey beni böyle bir başarıya hazırlamamıştı. İşletme masrafları her zaman yazar bağışlarıyla karşılanmıştı – gerçek satışlardan değil! Durum nerdeyse etik dışı görünüyordu. Ama işte, şimdi listemde on yılda bir ortaya çıkacak türden bir çoksatan kitap vardı. İnsanlar bana "Tim, bu kitabın kontrol dışı başarısını nasıl açıklıyorsun?" diye soruyorlar.

Knuckle Sandwich aslında iyi yazılmış, gözü pek bir kurmaca yaşamöyküsüydü. Kültür akbabaları önce gece yarısı programlarında, sonra sabah programlarında kitabın sosyo-politik alt metinlerini tartıştılar. Neo-Naziler kitabı içinde bol bol şiddet olduğu için alıp okudular. Worcestershire'lı ev kadınları, kitabı okuması gayet zevkli olduğu için aldılar. Homoseksüeller kitabı kabile sadakati için aldılar. Dört ayda doksan bin, evet, *doksan bin* nüsha satıldı ve evet, *hâlâ* ciltli basımlardan söz ediyorum. Ben bu satırları yazarken kitabın film uyarlaması çekiliyor. Frankfurt Kitap toplantısında, daha önceden durup da beni ayakkabılarının tabanından kazımaya bile tenezzül etmeyen insanlar bu kez şenliklerle karşıladılar. O iğrenç "Yazar parasıyla kitap basan yayıncı" yaftası "Yaratıcı Yatırımcı"ya dönüştü. Çeviri hakları, Risk oyununun son turundaki bölgeler gibi önüme düşüyordu. Amerikalı yayıncılar, Tanrı'ya bin şükür, "İrlandalı Mağdur Çocuk İngiliz Aristo'ya Hak Ettiği Cezayı Veriyor" olayına *bayıldılar* ve denizaşırı açık artırma, alacağım avansı göklere çıkardı. Fena bir ishalden mustarip bu platin kaz yalnızca, evet, yalnızca bana aitti! Para önceden bomboş olan hesaplarıma Ku-

zey Denizi'nin bir Hollanda hendeğine akışı gibi aktı. "Kişisel bankacılık danışmanım" Elliot McCluskie adlı dolandırıcı, Midwich Cuckoo'dan çıkma çocuklarının fotoğrafından oluşan bir Noel kartı yolladı. Groucho Kulübü'ndeki primatlar "Hey, bir üye tarafından adınızın yazılması gerek!" demek yerine beni kapıda, "İyi akşamlar, Bay Cavendish" diye karşılıyordu. Karton ciltli basımı bizzat dağıtacağımı bildirdiğimde, pazarları çıkan kitap sayfalarında Cavendish Yayıncılık'ı bir ayağı çukurda gaz devlerinden oluşan bir bulutun içindeki dinamik, akkor bir oyuncu olarak resmeden yazılar yayımlandı. *Financial Times*'a bile çıktım. Muhasebe işlerinin Bayan Latham'la ikimizin boyunu azıcık da olsa aşmış olması çok mu şaşırtıcı?

Başarı, acemileri göz açıp kapayana kadar sarhoş eder. Üstünde "Cavendish-Redux, Zirvedeki Kurmaca Eserlerin Yayıncısı" yazılı kartvizitler bastırdım. Neden tek bir kitap yerine neşriyat *satmayayım* diye düşündüm. Neden dünyanın beni olmakla övüp durduğu ciddi yayıncı *olmayacaktım*?

Heyhat! O önemsiz, minicik kartlar Kaderin Boğası'nın gözünün önünde sallanan bir kırmızı bayrak gibiydi. Tim Cavendish'in cebinin dolu olduğu dedikodusu yayılır yayılmaz kılıç dişli, gelincik yırtıcılığındaki alacaklılarım ofisime doluştu. Her zamanki gibi kime ne kadar ve ne zaman ödeme yapılacağının gnostik cebrini paha biçilemez Bayan Latham'ıma bırakmıştım. Bu yüzden, gece yarısı misafirlerim Felix Finch Gecesi'nden nerdeyse bir yıl sonra evimi ziyaret ettiğinde, hem zihinsel hem de finansal olarak duruma hazır değildim. Madame X beni terk ettiğinden beri (bana boynuz takan adam bir dişçiydi, ne kadar acı verse de gerçeği açıklamalıyım) Putney'deki meskenim üzerinde Ev İdaresi Anarşisi'nin hüküm sürdüğünü itiraf ediyorum (of, tamam, o piç kurusu Alman'dı); porselen tahtım uzun süredir fiili ofis

koltuğum görevini görüyor. Resmi görünüşlü tuvalet kâğıdı kabının altında kaliteli bir Cognac durur ve mutfaktaki radyoyu duyabilmek için kapıyı açık bırakırım.

Söz konusu akşam, tuvalette her zaman okuduğum *Roma İmparatorluğu'nun Gerileyişi ve Yıkılışı*'nı, yeni şampiyonlar ahırım Cavendish-Redux'a gönderilen metinleri (ham, yeşil domatesler) okumak üzere bir kenara bırakmıştım. Ön kapımın kurcalandığını duyduğumda zannedersem saat on bire geliyordu. Ya paranı ya canını diyen dazlak cüceler mi? Kapıyı çalıp kaçan çocuklar mı? Rüzgâr mı?

Bir anda kapı kahrolası menteşelerinden kopup içeri uçtu! El-Kaide'nin geldiğini ya da bir yıldırım topunun düştüğünü sandım, ama ikisi de değildi. Koridorda eksiksiz bir ragbi takımını andıran bir grup insan yürüyordu, oysaki davetsiz misafirlerim yalnızca üç kişiydi. (Fark edeceğiniz gibi hep üç kişinin saldırısına uğruyorum.) "Timothy" dedi canavar heykellerini en çok andıranı, "Cavendish, sanıyorum. Donun aşağıda yakalandın."

Bogart olsa, "İş saatlerim on birden ikiye kadardır, beyefendiler" derdi, "üç saatlik öğle arasını saymazsanız. Şimdi lütfen burayı terk edin." Benim tek yapabildiğimse "Hey! Kapım! Kahrolası kapım!" diye patlamak oldu.

Haydut İki, bir sigara yaktı. "Bugün Dermot'u ziyarete gittik. Sinirleri biraz bozuk. Kimin olmazdı ki?"

Parçalar yerine oturdu. Ben parça parça oldum. "Dermot'un ağabeyleri!" (Onlarla ilgili her şeyi Dermot'un kitabında okumuştum. Eddie, Mozza, Jarvis.)

Sıcak kül bacağımı yaktı ve kimin ne söylediğini hatırlayamaz oldum. Sanki, Francis Bacon triptiği canlanmıştı. "Görünüşe bakılırsa *Knuckle Sandwich* iyi gidiyor."

"Havaalanlarındaki kitapçılarda bir sürü var."

"Ziyaretine geleceğimizden en azından *şüphelenmiş* olmalısın."

"Senin gibi iş sezgisine sahip bir insan."

Londra'daki İrlandalılar en iyi günümde bile sinirimi bozar. "Çocuklar, çocuklar. Dermot bir telif hakkı aktarım kontratı imzaladı. Bakın, bakın, bu endüstride standarttır, hemen şurada, evrak çantamda bir kopyası olacak." Gerçekten de belge elimin altındaydı. "On sekizinci madde, telif hakkı... bu *Knuckle Sandwich*'in yasal olarak... ı-ıı..." Külotum ayak bileklerime dolanmışken bunu onlara anlatmak pek kolay değildi. "Şey, yasal olarak Cavendish Yayıncılık'a ait olduğu anlamına geliyor."

Jarvis Hoggins bir an kontrata göz gezdirdi, ama konsantrasyon süresinin kontratın tamamını okumaya yetmeyeceğini görünce yırtıp attı. "Dermot bu s********n kâğıtlarını, kitabı yalnızca s***k bir hobiyken imzaladı."

"Hasta annemize, huzur içinde yatsın, bir hediye olsun diye."

"Babamızın altın çağının anısı."

"Dermot yılın s********n olayı için kontrat montrat imzalamadı!"

"Matbaacın Bay Sprat'i ziyaret ettik. Bize para konularını açıkladı, sağolsun."

Kontrat parçalarından oluşan konfeti üstümüze yağdı. Mozza akşam yediklerinin kokusunu alabileceğim kadar yakınımdaydı. "Görünüşe bakılırsa Hoggins Kardeşlere ait koca bir para yığınını cebe atmışsın."

"Eminim bir, ee, şey, para akışı tablosu çıkarabiliriz, böylece..."

Eddie araya girdi: "Şunu üç yapalım."

Yalandan yüzümü buruşturdum. "Üç bin sterlin mi? Çocuklar, sanmıyorum..."

"Şapşallaşma." Mozza yanağımı çimdikledi. "Saat üçte. Yarın öğleden sonra. Senin ofisinde."

Seçeneğim yoktu. "Belki de bu toplantıyı sonlandırmak

ve... devamı gelecek müzakeremiz için geçici bir... meblağ üzerinde münazara edebiliriz."

"Tamamdır. Daha önce ne kadarlık bir meblağ üzerinde *münazara* etmiştik, Mozza?"

"Elli bin makul gibi."

Bu kez attığım acı çığlık yalandan değildi. "Elli bin *sterlin* mi?"

"Başlangıç olarak."

Bağırsaklarım hareket etti, didinerek çalıştı ve sıkıntı verdi. "O kadar parayı etrafta, ayakkabı kutularında sakladığımı mı sanıyorsunuz?" Sesim Kirli Harry gibi çıksın diye çabalamıştım, ama daha çok Peltek Baggins'e benzemişti.

"Umarım bir yerlerde saklıyorsundur, Büyükbaba."

"Nakit."

"Zırva yok. Çek yok."

"Vaat yok. Erteleme yok."

"Bildiğin, eski tarz para. Ayakkabı kutusuna koyabilirsin."

"Beyler, üstünde pazarlık edilmiş bir meblağ ödemekten memnun olurum, ama kanun..."

Jarvis dişlerinin arasından ıslık çaldı. "Kanun senin yaşındaki bir adamın çoklu omurga kırıklarının iyileşmesine yardımcı olacak mı acaba, Timothy?"

Eddie: "Senin yaşındaki adamlar iyileşmez. Yere yapışıp kalırlar."

Bütün gücümle mücadele ettim, ama büzücü kaslarım artık bana ait değildi ve bir topçu ateşi başladı. Benimle alay etseler ya da beni hor görseler buna katlanabilirdim, ama işkencecilerimin bana acıması rezil bir biçimde yenilgiye uğradığımın göstergesiydi. Sifonun ipi çekildi.

"Saat üçte." Cavendish-Redux tuvalete atılmış, üstüne sifon çekilmişti. Haydutlar yere serilmiş kapımın üstüne basarak çıkıp gittiler. Eddie son bir şey söylemek için arkasına döndü. "Dermot kitabına kısacık, güzel bir paragraf koymuş. Borcunu ödemeyen kişilerle ilgili."

Meraklı okuyucuyu şehrinizdeki kitapçılarda bulabileceğiniz *Knuckle Sandwich*'in 244. sayfasına yönlendirmek isterim. Ama dolu mideyle okunmamalı.

Haymarket'taki ofisimin dışında taksiler yavaşça ve süratle ilerliyordu. Özel odamda, Bayan Latham'ın Nefertiti küpeleri (British Museum Hediye Dükkânı'ndaki indirim sepetinde bularak Cavendish Yayıncılık'taki onuncu yılını kutlamak için ona hediye ettiğim küpeler) kadın başını hayır, hayır, hayır diye salladığında şıngırdadı. "Ben de size söylüyorum, Bay Cavendish, bu öğleden sonra saat üçe kadar elli bin sterlin bulamam. Beş bin sterlin bile bulamam. *Knuckle Sandwich*'ten gelen her bir sent çoktandır ödenmeyen borçlara gitti."

"*Bize* borcu olan kimse yok mu?"

"Faturaları hiçbir zaman ihmal etmediğimi biliyorsunuz, Bay Cavendish."

Umutsuzluk beni yaltaklanmaya itiyor. "Hazır kredi çağındayız!"

"Kredi *limiti* çağındayız, Bay Cavendish."

Ofisime çekildim, kendime bir bardak viski doldurdum ve antika dünya küremde Kaptan Cook'un son seyahatinin rotasını parmağımla takip etmeden önce kalp ilacımı viskiyle mideye indirdim. Bayan Latham postayı getirdi ve tek kelime etmeden çıktı. Faturalar, reklamlar ve hayır işi için para toplayanların ahlaki soygun planları ve "*Knuckle Sandwich*'in Öngörülü Editörü'nün Dikkatine" gönderilmiş, *Yarım-Hayatlar* başlıklı –kurmaca bir eser için berbat bir ad–, *İlk Luisa Rey Gizemi* –daha da beter– altbaşlıklı bir metin vardı. İsmi şüpheli bir biçimde Hilary V. Hush olan kadın yazar mektubuna şöyle başlamıştı: "Ben dokuz yaşındayken annem beni yatak ıslatma hastalığımın iyileşmesi için dua edeyim diye Lourdes'a götürmüştü. O gece rüyamda Aziz Bernadette yerine Alain-

Fournier'yi görünce yaşadığım şaşkınlığı tahmin edin."

Buyurun size bir kaçık. Mektubu "Acil İşler" yazılı kâğıt tepsisine attım ve Mayın Tarlası oynamak için en yeni model, bir sürü gigabaytlı bilgisayarımı açtım. İki kez havaya uçtuktan sonra Charles Dickens'ın şahsına ait, orijinal, gerçek yazı masasını en düşük fiyat altmış bin olmak üzere açık artırmaya koymak için Sotheby'nin dükkânına telefon ettim. Kirpal Singh adında çok hoş bir değer biçici, romancının yazı masasının Dickens Evi Müzesi'nde kayda geçtiğini üzülerek bildirdi ve fazla kazıklanmadığımı umduğunu söyledi. İtiraf ediyorum, ufak detayların hesabını tutmakta zorlanıyorum artık. Sonra Elliot McCluskie'yi aradım ve sevimli çocuklarının halini hatrını sordum. "İyiler, teşekkür ederim." O da benim sevimli işimin halini hatrını sordu. Seksen bin sterlinlik bir borç istedim. Düşünceli bir "Pekâlâ" ile söze başladı. Altmış bine düştüm. Elliot, yeniden boyutlandırmanın uygulanabilmesi için performansa bağlı kredi akışımın on iki aylık akış çizgisini doldurması gerektiğine dikkat çekti. Ah, insanların sırtlan gibi gülüp cehenneme gitmenizi söylediği ve telefonu yüzünüze kapattığı günleri nasıl özlüyorum, bilseniz. Küremde Macellan'ın seyahatinin rotasını takip ettim ve taze bir başlangıcın Deptford'dan kalkan bir sonraki hızlı yelkenliye baktığı bir yüzyıla özlem duydum. Gururum çoktan parça parça olmuştu, ben de Madame X'e telefon ettim. Sabah banyosunu yapıyordu. Durumumun ciddiyetini açıkladım. Sırtlan gibi gülüp cehenneme gitmemi söyledi ve telefonu yüzüme kapattı. Küremi çevirdim. Küremi çevirdim.

Bayan Latham odamdan çıkarken bana bir tavşanı izleyen şahin gibi baktı.

"Hayır, tefeciye gitmeyin, Bay Cavendish. Değmez."

"Korkmayın, Bayan Latham, bu dünyada iyi günde kötü günde bana inanan tek insanı ziyaret edeceğim, o kadar." Asansörde, aynadaki yansımama "Kan, sudan daha yoğun-

dur" hatırlatmasını yaptım ve sonra teleskopik şemsiyemin ucundaki demiri avcuma sapladım.

"Of, Şeytan'ın şeyi, gene mi sen? Bak, toz ol ve beni rahat bırak." Kardeşim bahçesine girdiğimde yüzme havuzunun diğer tarafından bana baktı. Denholme bildiğim kadarıyla havuzunda şimdiye kadar hiç yüzmedi, ama gene de her hafta, fırtınalı, yağmurlu havalarda bile klorlama falan gibi işlemleri yapmayı ihmal etmez. Bir çubuğun ucundaki büyükçe ağı kullanarak yaprakları toplamaya başladı. "Son aldığın borcu ödeyene kadar sana kahrolası bir çeyrek peni bile vermeyeceğim. Neden *ben* sana sürekli sadaka veriyorum? Hayır. Cevap verme." Denholme ağdan bir avuç dolusu ıslak yaprak aldı. "Taksine bin ve defol git. Sana bunu tek bir defa kibarca söyleyeceğim."

"Georgette nasıl?" Buruşup kurumuş olan güllerinin üstünden yaprak bitlerini süpürdüm.

"Georgette istikrarlı ve emin biçimde kafayı yiyor, tabii sen para istemediğinde içten ilginin zerresini göstermezsin."

Toprağa dönen bir solucanı izledim ve keşke onun yerinde olsaydım diye düşündüm. "Denny, yanlış insanlara bulaştım. Altmış bin sterlin bulamazsam beni fena dövecekler."

"Söyle de bizim için videoya çeksinler."

"Şaka yapmıyorum, Denholme."

"Ben de öyle! Demek hile yapmayı da beceremiyorsun. Ne olmuş? Bu niye benim sorunum oluyor?"

"Kardeşiz biz! Senin vicdanın yok mu?"

"Otuz yıl boyunca ticari bir bankanın yönetim kurulundaydım."

Dalları kesilmiş bir çınar ağacı, çaresiz adamların bir zamanlar değişmez kararlar dökmesi gibi yeşil yapraklar dökü-yordu. "Yardım et, Denny. Lütfen. Başlangıç olarak bir otuz bin yeter mesela."

Fazla ileri gitmiştim. "Lanet olsun, Tim, bankam *battı*! Lloyd'un oradaki kan emiciler bizi kupkuru bıraktı! Elimin altında o kadar para olduğu zamanlar geride kaldı, hem de çok geride! Evimizin üstünde iki ipotek var! Sen küçük mağdursan ben de büyük mağdurum. Üstelik senin dünyadaki bütün kitapçıların kapısından taşan şu lanet olası kitabın var!"

Yüzüm, kelimelerimin kifayetsiz kaldığı şeyi söylüyordu.

"Of, Tanrım, seni ahmak. Ödeme programı nasıl?"

Saatime baktım. "Bu öğleden sonra, saat üçte."

"Unut bunu." Denholme ağını bir kenara bıraktı. "İflas başvurusunda bulun. Reynard belgeleri ayarlar, iyi adamdır o. Yenilip yutması zor bir gerçek, iyi bilirim, ama alacaklıların ensende solumaz en azından. Kanun gayet açık..."

"Kanun mu? *Benim* alacaklılarımın kanunla tecrübeleri, fazla kalabalık bir hücrede bir konserve kutusunun üstüne çömelmekten ibaret."

"O zaman yeraltına in."

"Bu insanların yeraltıyla çok ama *çok* güçlü bağlantıları var."

"M25'in ötesinde bağlantıları yoktur ama, bahse girerim. Arkadaşlarınla kal."

Arkadaşlar mı? Borcum olanları, ölmüş olanları, zamanın tavşan deliğine düşüp kaybolmuş olanları aklımda eledim ve elimde kala kala...

Denholme son teklifini yaptı. "Sana borç veremem. Param yok. Ama bana iyilik borcu olan, bir süre saklanabileceğin rahat bir yer var."

Fare Kral'ın Tapınağı. Kurum Tanrısı'nın Sandığı. Hades'in Büzüğü. Evet, *Knuckle Sandwich*'e göre aşağı kattaki erkekler tuvaletinin en soldaki üç kabininden hangisine girerseniz girin, günün yirmi dört saati, beş sterline oral seks yaptırabileceğiniz King's Cross İstasyonu. Bayan Latham'ı ara-

yıp Václav Havel'le üç haftalık bir görüşme yapmak üzere Prag'a gideceğimi söyledim; bu yalanın sonuçları başıma genital uçuk gibi musallat olacaktı. Bayan Latham bana iyi yolculuklar diledi. Hoggins'leri idare edebilirdi. Bayan Latham Mısır'ın On Felaketi'ni bile idare edebilir. Onu hak etmediğimi biliyorum. Neden Cavendish Yayıncılık'ta kaldığını sık sık merak ediyorum. Ona ödediğim maaş için kalmadığı kesin.

Bilet makinesindeki bilet yelpazesini inceledim. Günlük Gidiş Dönüş Sezon Dışı Demiryolu Pasosu, Sezon İçi Demiyolu Pasosuz Günlük Ucuz Tek Gidiş, vs, vs, vs ama benim ihtiyacım olan hangisi, evet, hangisi? Tehditkâr bir parmak omzuma pıt pıt vurdu ve bir kilometre yukarı sıçradım – oysaki arkamdaki, gidiş-dönüş biletinin tek gidiş biletinden daha ucuz olduğu tavsiyesini veren yaşlı bir kadından ibaretti. Kafadan çatlak olduğunu düşünmüştüm, ama ister inanın ister inanmayın, dediği gibi çıktı. Banknotu kraliçemizin yüzü yukarıda olacak şekilde, sonra aşağıda olacak şekilde, sonra üstte olacak şekilde, sonra arkada olacak şekilde yerleştirdim ama makine her seferinde paramı tükürdü.

Ben de biletimi insan biletçiden almak için mecburen sıraya girdim. Önümde tam tamına otuz bir kişi vardı, evet, tek tek saydım. Biletçiler gişelerine canlarının istediği gibi girip çıkıyorlardı. Bir ekranda sürekli dönüp duran reklam beni merdivenleri çıkabilen bir tekerlekli sandalye almaya teşvik ediyordu. Sonunda, *sonunda*, sıram geldi. "Merhaba, Hull'a bir bilet alacaktım."

Biletçi kadın bodur etnik küpeleriyle oynadı. "Hangi tarihte?"

"Mümkün olduğunca erken."

"Mümkün olduğunca erken derken 'bugün' mü demek istiyorsunuz?"

"'Bugün' genelde 'mümkün olduğunca erken' anlamına gelir, evet."

"Size bugün için bilet satamam. Şurdaki giyşeye gideceksiniz. Bu giyşe yalnızca ilerki tarihler için."

"Ama yanıp sönen kırmızı işaret beni sizin gişenize yönlendirdi."

"Öyle yapmış olamaz. Haydi, ilerleyin. Sıraya engel oluyorsunuz."

"Hayır, o işaret beni *resmen* bu gişeye yönlendirdi! Yirmi dakikadır sıra bekliyorum!"

İlk defa ilgilenmiş göründü. "Kuralları sizin için değiştirmemi mi istiyorsunuz?"

Öfke, Timothy Cavendish'in içinde mikrodalga fırına koyulan çatallar gibi kıvılcımlandı. "Sorun çözme kapasitesi geliştirmenizi ve bana Hull'a bir bilet satmanızı istiyorum!"

"Bana bu tonda hitap etmenize tahammül etmeyeceğim."

"*Ben* kahrolası müşteriyim! Asıl ben bana bu şekilde hitap edilmesine izin vermeyeceğim! Hemen kahrolası amirinizi çağırın!"

"Ben *kendi* amirimim."

Bir İzlanda destanından alıntı yaptığım sövgüyü homurdanarak sıranın başındaki yerimi aldım.

"Hey!" diye bağırdı kafatasında çiviler olan bir punk-rockçı. "Burada sektiğimin sırası var!"

Lloyd George asla özür dilemeyin, der. Tekrar söyleyin, ama bu kez daha kaba olun.

"'Sektiğimin' sırası olduğunu biliyorum! Bir kere sırada bekledim, şuradaki Nina Simone bana kahrolası bir bilet satmıyor diye bir daha bekleyecek *değilim*!"

Klipsli üniformalı, zenci bir yeti aniden yanımızda bitti. "N'oluyor?"

"Bu ihtiyar sırf kolostomi torbası var diye sıraya girmeden bilet alabileceğini sanıyor" dedi dazlak, "ve ileri tarihler için bilet satan gişedeki Afrikalı-Karayipli hanım için ırkçı laflar ediyor."

Bunları duyduğuma inanamıyordum.

"Bak, dostum" –yeti bana yalnızca sakatlara ve yaşlılara ayrılan bir horgörüyle hitap etti– "bu ülkede işler adil olsun diye sıralar var, anlıyor musun, canın beklemek istemiyorsa geldiğin yere geri dönersin, çaktın mı?"

"Kahrolası bir Mısırlı gibi mi *görünüyorum*? Öyle mi görünüyorum, ha? Sıra olduğunu biliyorum! Nereden mi? Çünkü bu sırada zaten bekledim, yani..."

"Bu beyefendi beklemediğini iddia ediyor."

"*O* mu? Kooperatif evinin duvarına boyalarla 'Akıl Hastanesi Otlakçısı' yazdığında da 'beyefendi' olacak mı acaba?"

Gözyuvarları resmen şişip yuvalarından uğradı. "İstasyon Polisi sizi dışarı atabilir ya da medeni toplumun bir üyesi gibi sıraya girebilirsiniz. Bana ikisi de uyar. Sıranın önüne atlamaksa bana hiç *uymaz*."

"Ama tekrar sıra beklersem aktarmalarımı kaçıracağım!"

"Aman" dedi üstüne basa basa, "ne üzücü!"

O Sid Rotten kılıklı herifin arkasındaki insanlara başvurdum. Onlar belki sırada beklediğimi görmüşlerdi, belki de görmemişlerdi, ama hiçbiri benimle göz göze gelmedi. İngiltere iyice ayağa düştü, evet efendim, ayağa düştü,kahrolası ayağa.

Londra bir saat kadar sonra güneye kıvrıldı, Hoggins Kardeşlerin Laneti'ni de beraberinde götürdü. İşlerine gidip gelenler, Britanya'nın eski püskü demiryollarında her gün iki kez ölüm piyangosuna katılan bu bahtsız insanlar, kirli treni tıklım tıklım doldurmuştu. Uçaklar Heathrow'un üstünde, yazın gölcüklerin üstünde uçuşan tatarcıklar gibi uçuyor, hiç değişmeyen bir rotayı takip ederek daireler çiziyordu. Bu kahrolası şehirde çok fazla şey olup bitiyordu.

Yine de yeni başlayan bir yolculuğun heyecanını hissettim ve gardımı indirdim. Bir zamanlar yayımladığım *Bir Kuzey*

Bölgesi Yargıcının Gerçek Anıları adlı kitap köpekbalığı kurbanlarının, tam dişlerden oluşan bir huninin içinde kıymaya dönerken hiçbir tehlikenin olmadığı, kendilerini bırakıp Pasifik mavisine yüzdükleri hayalini gördüğünü iddia ediyordu. Ben, Timothy Cavendish, o yüzücüydüm, Londra'nın arkamda kayboluşunu izliyordum, evet, sen, seni sinsi, peruklu yarışma sunucusu kılıklı şehir, sen, Somalililerin meskeni; Kingdom Brunel'in viyadükleri; yarı-zamanlı hale getirilmiş işgücüyle çalışan çarşılar; is kaplı kiremit katmanları ve Doktor Dee'lerin, Crippen'lerin ve benzerlerinin çamurlu kemikleri; gençliğin goncalarının cimri kardeşim gibi yaşlı kaktüslere dönüştükleri cam binalardaki ofisler.

Essex çirkin başını kaldırdı. Bir belediye işçisinin mevki edinmeye çalışan çocuğu olarak buradaki ortaokulda burslu öğrenciyken, bu ilçe özgürlük, başarı ve Cambridge'le eşanlamlıydı. Şimdi bir baksanıza. Alışveriş merkezleri ve toplu konutlar eski toprağımızı işgal etmeyi sürdürüyor. Kuzey Denizi'nden gelen bir rüzgâr fırfırlı bulutları dişleriyle kaptı ve Midlands'e kaçtı. Kırsal kesim nihayet başladı. Annemin kuzenlerinden biri burada yaşıyordu, ailesinin büyük bir evi vardı, sanırım daha iyi bir hayat kurmak için Winnipeg'e taşındılar. İşte! İşte, o tak-yap deposunun gölgesinde bir zamanlar bir sıra ceviz ağacı vardı. Orada bir yaz Pip Oakes'la –on üç yaşındayken bir petrol tankerinin tekerleri altında ölen çocukluk arkadaşım– birlikte bir kanoyu cilalamış ve Say'de yüzdürmüştük. Cam kavanozlarda dikenli balıklar. İşte, tam şuradaki dönemeçte ateş yakmış, alüminyum folyo içinde fasulye ve patates pişirmiştik. Geri dön, ah, geri dön! Tek bir bakışla mı yetineceğim? Çitsiz, özelliksiz tarlalar. Essex artık Winnipeg. Anızlar yakılmıştı, hava çıtır domuz pastırmalı sandviçler gibi kokuyordu. Düşüncelerim diğer perilerle uçup gitti; tren sarsılarak durduğunda Saffron Walden'ı geçmiştik. "Şey..." dedi interkom. "John, açık mı bu?

John, hangi düğmeye basacağım?" Öksürük. "SouthNet Trenleri bu trenin kayıp makinist sebebiyle bir sonraki istasyonda planlı olmayan bir mola vereceğini üzülerek bildirir. Bu plansız mola... uygun bir makinist bulununcaya dek sürecektir. SouthNet Trenleri her zamanki mükemmel hizmet standardımıza –arka plandan gelen kıs kıs gülme sesini açıkça duydum!– ulaşmak için çok çalıştığımız yönünde sizi temin eder." Duruma duyulan öfke kompartmanlar boyunca bir zincirleme tepkime başlattı, ama çağımızda suçlar el altında bolca bulunan suçlular tarafından değil, mafyanın ulaşamayacağı yerlerde, Londra'daki cam ve çelikten yapılan postmodern karargâhlarda hüküm süren yöneticilerin kalemleri tarafından işleniyor. Mafyanın yarısı atomlarına ayıracakları şirketlerin hisselerine sahip zaten.

Trende öylece oturduk. Yanıma okuyacak bir şeyler almış olmayı diledim. En azından bir koltuk bulmuştum ve Hellen Keller bile gelse yerimi vermezdim. Akşam limon mavisiydi. Ray tarafına düşen gölgeler yekpare hale geldi. İşlerinden dönmekte olanlar cep telefonlarıyla ailelerini aradılar. O üçkâğıtçı Avustralyalı yargıcın köpekbalıklarının yediği insanların aklından geçen son düşünceleri nereden bildiğini merak ettim. Makinistleri kayıp olmayan şanslı ekspres trenler yanımızdan geçip gitti. Tuvalete gitmem gerekiyordu ama tuvaletlerin vaziyetini hayal bile edemiyordum. Bir paket Werner şekerlemesi almak için evrak çantamı açtım ama içinden *Yarım Hayatlar – İlk Luisa Rey Gizemi* çıktı. İlk sayfalarına şöyle bir göz gezdirdim. Hilary V. Hush bu kadar sanatsal yazmaya çalışan, akıllı geçinen biri olmasa kitap daha iyi olabilirdi. Kitabı düzenli, ufak bölümcüklere bölmüştü; şüphesiz bunu yaparken bir gözü de bir Hollywood film senaryosundaydı. Hoparlörlerden parazit cayırtısı yükseldi. "Bu bir yolcu anonsudur. SouthNet Trenleri, bu tren için uygun bir makinist bulunamadığı için, ücretsiz bir otobüsün

yolcuları Cambridge'e aktarmak üzere geleceği Little Chesterford İstasyonu'na ilerleyeceğimizi üzülerek bildirir. Otobüs Little Chesterford İstasyonu'na [o isim hafızamda nasıl da çınlıyordu!] uzunluğu bilinmeyen bir süre boyunca ulaşamayacağı için imkânı olan yolcuların alternatif seyahat düzenlemeleri yapması önerilir. Daha fazla ayrıntıya web sitemizden ulaşabilirsiniz." Tren alacakaranlıkta sürünerek bir buçuk kilometre yol aldı. Yarasalar ve rüzgârın uçurduğu çerçöp bizi geçti. Makinist yoksa şimdi treni kim sürüyordu?

Durduk, sarsıldık ve kapılar açıldı. Daha formda vücutlara sahip olanlar trenden bir acele indi ve köprüden geçti, beni ve tahnitçinin istemeyip de attığı iki dökümtüyü arkalarından çeyrek hızda topallayalım diye geride bıraktı. Kendimi basamaklardan yukarı çektim ve nefes almak için durdum. İşte orada, Little Chesterford İstasyonu'na giden yaya köprüsündeydim. Mahsur kalabileceğim bir sürü istasyon varken, nasıl oldu da buraya düştüm? Ursula'nın eski evine giden at yolu hâlâ mısır tarlasının kenarından geçiyordu. Tanıdık gelen başka pek bir şey olmadı. En Uzun Öpüşmeye Sahne Olan Kutsal Ahır şimdi Essex'in En İyi Fitness Kulübü olmuştu. Ursula ilk dönemin okuma haftasındaki o gece kurbağaya benzeyen Citroën'iyle gelip tam da... şuradaki çakıllı üçgende benimle buluşmuştu. Ne kadar bohemce, diye düşünmüştü Genç Tim, arabasıyla gelen bir kadınla buluşmak. Saltanat kayığındaki Tutankamondum, Nubyalı köleler kayığımda kürek çekiyor ve beni Adak Tapınağı'na götürüyorlardı. Ursula beni arabasıyla İskandinorveçli bir konsolosun Art Nouveau zamanlarında yaptırdığı, birkaç yüz metre ötedeki Rıhtım Evi'ne götürdü. Evde bizden başka kimse yoktu; hafızam Beni Yanıltmıyorsa ("hafızam beni yanıltmıyorsa." Ne aldatıcı bir kelime üçlüsü) Valide ve Peder, Lawrence Durrell'le birlikte Yunanistan'da tatildelerdi.

Kırk yıl sonra, istasyondaki koca koca otomobillerin farları

tuhaf bir çayır örümceği baskınını ve artık AB yardımları için nadasa bırakılan, bir tarlayı uzun adımlarla aşan, üstünde uçuşan bir yağmurluk olan kaçak bir yayıncı beyefendiyi aydınlattı. İngiltere kadar büyük bir ülkenin bütün olayları, bir insanın mütevazı hayatına tekerrür olmaksızın sığdırabileceğini sanırsınız – ama hayır, artistik patinajcılar misali kendi izlerimizin yönünde ve aksi yönde ilerliyor, sonra yine onların üstünden geçiyoruz. Rıhtım Evi hâlâ yerindeydi, komşularından kurtbağrından yapılma bir çitle ayrılmıştı. Ailemin banliyödeki yavan kutusundan sonra bu bina bana nasıl da gösterişli görünmüştü. *Bir gün*, diye söz vermiştim kendime, *böyle bir evde yaşayacağım*. Bu da tutamadığım sözlerden biri; ama en azından bu sözü yalnızca kendime vermiştim.

Bir inşaat bölgesine giden erişim yolunu takip ederek mülkün kenarından dolaştım. Bir tabelada HAZLE CLOSE – İNGİLTERE'NİN KALBİNDE ÇOK DEĞERLİ, ÖZEL MÜLKLER yazıyordu. Rıhtım Evi'nin üst katında ışıklar yanıyordu. Çocuksuz bir çiftin radyo dinlediğini hayal ettim. Eski vitray kapı, hırsızlara karşı daha sağlam bir kapıyla değiştirilmişti. O okuma haftasında Rıhtım Evi'ne utanç verici bekâretimden kurtulmak için girmiştim ama o İlahi Kleopatra'ma o kadar hayrandım, o kadar gergindim, babasının viskisiyle o kadar sarhoş olmuş ve o yeşil özsuyunun akışıyla öyle gevşek hale gelmiştim ki, eh, o gecenin utancına bir perde çekmeyi yeğliyorum, kırk yıl sonra bile. Aman, peki, kırk yedi yıl sonra bile. Ben çabalarken o aynı beyaz-yapraklı meşenin dalları Ursula'nın penceresini tıklatmıştı, ben hâlâ ısınıyormuş rolünü artık adam gibi yapamaz hale geldikten sonra bile devam etmişti tıklatmaya. Ursula'nın odasında Rahmaninof'un İkinci Piyano Konçertosu'nun gramofon plağı vardı, şuradaki, penceresinde elektrikli mumun parladığı odada.

Bugün bile Rahmaninofu duyduğumda irkilmeden edemem. Ursula'nın hâlâ Rıhtım Evi'nde yaşıyor olması ihtimali sı-

fıra yakındı, biliyordum. Son duyduğumda Los Angeles'ta bir Halkla İlişkiler bürosunun başındaydı. Yine de yaprağını dökmeyen çitin arasından sıkış tıkış geçtim ve içeriyi görmeye çalışarak burnumu ışıksız, perdesiz yemek odasının penceresine dayadım. Üstünden çok zaman geçen o güz akşamı, Ursula bir dilim tavuk göğsünün üzerine yerleştirdiği domuz pastırmasının üstüne yerleştirdiği kızarmış peynir dilimini servis etmişti. Hemen şuracıkta, evet, orada. Tadını hâlâ alabiliyorum. Bu kelimeleri yazarken bile hâlâ tadını alabiliyorum.

Işık!

Oda kadife çiçeği rengi elektrik ışığıyla aydınlandı ve içeri, geri geri yürür halde –şansım varmış– kızıl, burgu burgu bukleli saçları olan küçük bir cadı girdi. "Anneciğim!" Camın ardından sözlerini yarı duydum, yarı dudak okuyarak anladım. "Anneciğim!" Ve bunun üzerine aynı burgu burgu buklelere sahip olan Anne içeri girdi. Ursula'nın ailesinin evi çoktan boşalttığına böylece kanaat getirince tekrar çalılıklara doğru yürüdüm ama bir kez daha evi dönüp casusluğu sürdürdüm, çünkü... eh, çünkü, *öhö, je suis un homme solitaire*. Kız bacaklarını sallayarak masanın üstünde otururken anne kırık bir çalı süpürgesini onarıyordu. Yetişkin bir kurtadam içeri girdi ve maskesini çıkardı. Tuhaf bir şekilde, gerçi o kadar da tuhaf değildi sanırım, onu tanıdım – şu televizyondaki güncel gelişmeler sunucusu, Felix Finch'in kabilesinden biri. Jeremy Bilmemkim, Heathcliff kaşlı, teriye köpeği davranışlı, tanıdınız işte. Galler işi bir şifoniyerin çekmecesinden izolasyon bandı çıkardı ve süpürge onarım işini devraldı. Bu evcil sahneye büyükanne de katıldı ve iki gözüm önüme aksın ki, büyükanne Ursula'ydı. O Ursula. Benim Ursulam.

Şu dinç, yaşlı hanıma bakın! Hatıralarımda bir gün bile yaşlanmamıştı – onun o taptaze gençliğini hangi makyaj uzmanı katletmişti? (Seninkini kim katlettiyse o, Timbo.) Bir şeyler söyledi, kızı ve torunu kıkırdadılar, evet, kıkırdadılar

ve ben de kıkırdadım... Ne? Ne söylemişti? Espriyi bana da anlatın! Kırmızı bir çorabı gazete kâğıtlarından yaptığı toplarla doldurdu. Şeytan kuyruğu. Kuyruğu bir çengelliiğneyle arkasına iliştirdi ve üniversitede gittiğimiz bir Cadılar Bayramı Balosu'nun anısı kalbimin sert kenarında çatladı, sarısı damla damla aktı – o zaman da dişi şeytan kılığına girmişti, yüzüne kırmızı boya sürmüştü ve bütün gece öpüşmüş, sadece öpüşmüştük ve sabah sert, sütlü çayla İsviçre Ordusu'nu doyuracak, hatta öldürecek kadar yumurta satan bir inşaatçı kahvesi bulmuştuk. Kızarmış ekmek ve sıcak, konserve domatesler. HP sosu. Dürüst ol, Cavendish, ömründe bir daha öyle leziz bir kahvaltı ettin mi?

Nostaljiden o kadar sarhoş olmuştum ki kendime, saçma bir şeye kalkışmadan oradan ayrılma emri verdim. Birkaç metrecik öteden gelen nahoş bir ses şunları söyledi: "Parmağını bile oynatma, yoksa seni hintyağına bular, *yahni*ni yaparım!"

Şoka mı uğramıştı? Jet destekli kahrolası bir dikey kalkış! Neyse ki müstakbel kasabım on yaşını bir gün bile aşmamıştı ve elindeki testerenin dişleri kartondandı, ama yüzündeki kanlı bandajlar bir hayli etkileyiciydi. Bunları alçak bir sesle ona söyledim. Yüzünü kırıştırdı. "Büyükanne Ursula'nın arkadaşı mısın?"

"Bir zamanlar öyleydim, evet."

"Partiye ne olarak geldin? Kostümün nerede?"

Gitme zamanı. Çite yanaştım. "Benim kostümüm bu."

Burnunu karıştırdı. "Kilise mezarlığından çıkarılan ölü bir adam mı?"

"Çok hoş, ama hayır. Geçen Noel'in Hayaleti olarak geldim."

"Ama bugün Cadılar Bayramı, Noel değil."

"Olamaz!" Alnıma bir tokat attım. "Gerçekten mi?"

"Evet..."

"O halde on ay gecikmişim! Bu çok fena! Yokluğum fark edilmeden ve üstünde konuşulmadan dönsem iyi olacak!"

Çocuk çizgi filmlere yaraşır bir kung-fu pozuna büründü ve testeresini bana doğru salladı. "O kadar çabuk değil, Yeşil Cin! Buraya izinsiz girdin! Seni polise şikâyet edeceğim!"

Savaş. "İspiyoncuyuz demek? O oyun iki kişiliktir yalnız. Sen beni ispiyonlarsan ben de arkadaşım Gelecek Noel'in Hayaleti'ne evinin yerini söylerim, o zaman sana ne yapar biliyor musun?"

Sarsılarak ve kafası karışarak gözlerini koca koca açan bok herif başını salladı.

"Ailen ve sen sıcacık yataklarınıza girip uyuduğunuzda kapının altındaki aralıktan içeri girer ve *köpeğini yer*!" Safra kanalımdaki zehir hızla pompalanıyordu. "Kıvırcık kuyruğunu yastığının altına bırakır, insanlar da seni suçlar. Senin geldiğini gördüklerinde küçük arkadaşlarının hepsi 'Köpek katili!' diye haykırır. Yaşlanırsın, hiç arkadaşın kalmaz ve bundan yarım asır sonra bir Noel sabahı bir başına, sefil halde ölür gidersin. Yani ben senin yerinde olsam *kimseye* beni gördüğünü söylemezdim."

Çocuk söylediklerimi iyice anlayamadan kendimi çitin diğer tarafına ittim. Kaldırımdan yürüyerek istasyona dönerken rüzgârın taşıdığı ağlamasını işittim: "Ama benim köpeğim *yok* ki..."

Sağlık merkezinin biz mahsur kalanlar sayesinde iyi iş yapan Wellness Café'sinde *Private Eye*'ın arkasına saklandım. Ursula'nın kan beynine sıçramış halde, yanında torunu ve oranın polis memuruyla çıkagelmesini bekliyordum adeta. Borsacıları almaya özel filikalar geldi. İhtiyar Timothy Baba, daha genç olan okuyucularına bu anı yazısının yanında ücretsiz olarak bir tavsiyede bulunuyor: öyle bir yaşam sürün ki, yaşınız iyice ilerlediğinde bir gün treniniz arıza yaparsa sizi eve götürecek, sevdiğiniz –ya da parasını ödediğiniz– biri tarafından sürülen sıcak, kuru bir arabanız olsun.

Üç Skoçtan sonra ağırbaşlı bir otobüs bizi almaya geldi.

Ağırbaşlı mı? Edward döneminden kalma gibiydi. Cambridge'e gidene kadar susmak bilmeyen öğrencilere tahammül etmek zorunda kaldım. Erkek arkadaş sorunları, sadist öğretim görevlileri, şeytani oda arkadaşları, realite TV, vay be, bu yaştaki çocukların bu kadar hiperaktif olduğunu bilmezdim. Nihayet Cambridge İstasyonu'na ulaştığımda beni ertesi güne kadar beklememelerini haber vermek için Aurora Evi'ni aramak üzere bir telefon kulübesi aradım ama bulduğum ilk iki telefon tahrip edilmişti (Cambridge'de böyle bir şey nasıl olur?), adresin yazılı olduğu kâğıda ancak üçüncü telefonu bulduğumda baktım ve Denholme'un telefon numarasını yazmayı unuttuğunu gördüm. Bir çamaşırhanenin yanında, seyahat eden tüccarlar için bir otel buldum. Adını unuttum, ama resepsiyonundan pek de düzgün bir yer olmadığını anlamıştım ve ilk izlenimim hemen her zaman olduğu gibi doğru çıktı. Gelgelelim daha iyi bir otel arayamayacak kadar yorgundum ve cüzdanım bir hayli boştu. Odamın yüksek, güneşlikli pencereleri vardı ama boyum üç buçuk metre olmadığı için güneşlikleri indiremedim. Küvetteki haki renkli tanecikler kesinlikle fare pisliğiydi, duş başlığı elimde kaldı ve sıcak olması gereken suya ancak ılık denebilirdi. Puro içerek odayı buharla dezenfekte ettim ve zamanın bulanık teleskopundan bakarak şimdiye kadar seviştiğim bütün insanların yatak odalarını sırasıyla hatırlamaya çalıştım. Prens Rupert ve Çocuklar hiç kımıldamadılar. Hoggins Kardeşlerin Putney'deki dairemi yağmalamaları düşüncesi beni garip bir biçimde hiç de endişelendirmiyordu. *Knuckle Sandwich*'te okuduklarım doğruysa soygunlarının çoğuna kıyasla benim evimde pek bir şey bulamayacaklardı. Birkaç kitabın iyi durumdaki birinci baskısı dışında değerli pek bir şey yoktu. Televizyonum George Bush II'nin tahtı ele geçirdiği gün vefat etmişti ve yenisini almaya cesaret edememiştim. Madame X antikalarını ve ailesinden kalan değerli şeyleri giderken yanında götürmüştü. Oda servisine üçlü Skoç sipa-

riş ettim – bara gidip de göğüsler ve bonuslarla ilgili övünüp duran satıcıların arasına karışırsam gözüm çıksın. Üçlü viskim nihayet geldiğinde cimrice doldurulmuş bir dubleden fazla bir şey olmadığını gördüm ve getiren görevliye bunu söyledim. Gelinciği andıran ergen çocuk yalnızca omuz silkti. Özür falan dilemedi, omuz silkti, o kadar. Güneşliğimi indirmesini istedim ama o güneşliğe şöyle bir baktı ve "Oraya ulaşamam!" diye burnundan soludu. Ona bahşiş vermek yerine buz gibi bir tavırla "Başka bir şey yok, o halde" dedim. Odadan çıkarken yellendi, ben de içim zehirle dolarak *Yarım Hayatlar*'ı okumaya devam ettim ama Rufus Sixsmith ölü bulunduktan hemen sonra uyuyakaldım. Gerçeği andıran bir rüyada süpermarketlerin bir köşesinde duran, elli peniye binebileceğiniz oyuncaklardan birine bir kez binmek için yalvaran küçük bir sığınmacı çocuğa göz kulak oluyordum. "Ah, tamam" dedim ama çocuk bindiği oyuncağın içinden çıktığında Nancy Reagan'a dönüşmüştü. Olanları annesine nasıl açıklayacaktım?

Ağzım uhu gibi yapış yapış halde uyandım. Yüce Gibbons'ın tarihi değerlendirmesi –"insanlığın suçlarının, çılgınlıklarının ve talihsizliklerinin kaydından fazlası değildir"– nedensizce gözümün önüne geldi. Timothy Cavendish'in bu dünyada geçirdiği zamanın sekiz kelimelik tanımı. Eski iddialarla yeniden mücadele ettim, sonra hiç var olmamış iddialarla mücadele ettim. Yüksek pencerelerden sulu bir şafağın şerit şerit parçalarını görene dek puro içtim. Yanaklarımdaki sakalları traş ettim. Aşağıda Ulster'lı sıska bir kadın, tercihe göre yanık ya da donuk ekmek dilimleriyle küçük kutucuklar içinde ruj renginde reçel ve tuzsuz tereyağı servis ediyordu. Jake Balokowsky'nin Normandiya'yla ilgili nüktesini hatırladım: Cornwall'un yiyecek bir şeyler bulunabilen hali.

İstasyona dönüp de dünkü yarıda kesilen yolculuk için tazminat almaya çalıştığımda sıkıntılarım yeniden başladı. Sivilceleri ben konuşurken dolup kabaran bilet satıcısı en az King's

Cross'taki meslektaşı kadar dik kafalı bir ahmaktı. Şirketler onları aynı kök hücreden üretiyor. Tansiyonum nerdeyse rekor kıracak kadar yükseldi. "Ne demek dünün bileti artık geçersiz? Kahrolası trenimin arızalanması benim suçum değil!"

"Bizim suçumuz da değil. Trenler SouthNet'e bağlı. Biz Ticket-Lords'uz."

"Kime şikâyette bulunacağım o halde?"

"Ee, SouthNet Lokomotifleri Düsseldorfta bir holding şirketine ait, onlar da Finlandiya'daki bir cep telefonu şirketine ait, yani Helsinki'de birine ulaşmayı denemeniz en iyisi olur. Treninizin raydan çıkmadığına şükretmelisiniz. Bugünlerde çok oluyor."

Bazen inanmazlığın pofuduk tavşanı dönemeçten o kadar hızlı çıkıyor ki dilin tazısı heyecan içinde başlangıç çizgisinde kalakalıyor. Bir sonraki trene yetişmek için hızlıca tökezlemem gerekti – ama onun da iptal edildiği ortaya çıktı! Ama "neyse ki" benimkinden önceki tren o kadar gecikmişti ki hâlâ peronu terk etmemişti. Bütün koltuklar doluydu, sekiz santimlik bir girintiye sığmak zorunda kaldım.Tren kalktığında dengemi kaybettim, ama insanlardan oluşan bir hava yastığı tampon görevi görerek düşmemi engelledi. Orada o durumda, yarı düşmüş halde kaldık. Verev İnsanlar.

Cambridge'in dış mahalleleri artık hep bilim parkları oldu. Ursula'yla, şimdi Biyotek Uzay Çağı küboidlerinin sahtekâr Koreliler için insan klonladıkları o tuhaf köprünün altında sırıkla sandal sürerdik. Of, yaşlanmak o kadar dayanılmaz ki! Eskiden olduğumuz "ben"ler yine dünyanın havasını solumak için yanıp tutuşuyor, ama bu taşlaşmış kozaları parçalayıp dışarı çıkabilirler mi? Ah, dünyada çıkamazlar.

Cadıları andıran ağaçlar devasa gökyüzünün önünde eğilip büküldüler. Trenimiz kavrulmuş bir çalılıkta plansız ve sebebi açıklanamayan bir mola verdi, molanın ne kadar sür-

düğünü hatırlamıyorum. Saatim bir önceki gece yarısı durmuştu. (Ingersoll'ümü bugün bile özlüyorum.) Yol arkadaşlarımın yüz hatları eriyip yarı tanıdık biçimlere dönüştü: arkamda duran, telefonuyla car car konuşan emlakçının altıncı sınıftaki hokey kaptanım olduğuna yemin edebilirdim; iki koltuk ilerideki, *Paris Bir Şenliktir*'i okuyan suratsız kadın Yurtiçi Vergiler Dairesi'nde çalışan, birkaç yıl önce yakamı bırakmayan cadı değil mi?

Sonunda vagonların bağlantı parçaları inledi ve tren yavaşlayarak pul pul dökülen tabelasında "Adlestrop" yazan başka bir taşra istasyonunda durdu. Sahibinin fena halde soğuk algınlığına yakaladığını belirten bir ses "Centrallo Trenleri bu trenin fren sistemindeki bir arıza nedeniyle bu –hapşırık– istasyonda kısa bir mola vereceğimizi üzülerek bildirir. Yolcular burada inecek ve yedek treni bekleyecektir." Yol arkadaşlarım iç çektiler, homurdandılar, küfrettiler ve başlarını salladılar. "Centrallo Trenleri bu durumun yaratabileceği –hapşırık– sıkıntılar için özür diler ve sizi her zamanki mükemmel hizmet –hapşırık– standartımıza ulaşmak için çok çalıştığımız yönünde temin eder. Bi' mendil versene, John."

Gerçek: bu ülkedeki demiryolu araçları Hamburg ya da öyle bir yerde üretiliyor ve Alman mühendisler Britanya'ya gönderilecek trenleri test ederken bizim canı çıkmış, özelleştirilmiş raylarımızı ithal edip onları kullanıyor, çünkü bakımı düzgünce yapılan Avrupa rayları doğru test koşullarını yaratmaya uygun değil. Kahrolası savaşı gerçekten kim kazandı? Hogginslerden kaçmak için lanet olası bir yaylı bastonla Büyük Kuzey Yolu'ndan gitmeliydim.

Önümdekileri dirsekleyerek kirli kahveye girdim, ayakkabı cilası tadında bir turtayla içinde şişe mantarı kırıntıları yüzen bir fincan çay aldım ve bir çift Shetland midillisi yetiştiricisinin konuşmalarına kulak kabarttım. Umutsuzluk insanın gönlünün hiç sürmediği yaşamlarda kalmasına sebep

oluyor. Hayatını neden kitaplara verdin, TC? Sıkıcı, sıkıcı, sıkıcı! Anı kitapları da yeterince kötü, ama o lanet olası kurmaca eserlere ne demeli? Kahraman bir yolculuğa çıkar, yabancı biri şehre gelir, biri bir şey ister, istedikleri şeyi elde eder ya da etmezler, istekler çarpışır. "Ben bir eğretilemeyim, bana hayran olun."

Oraya buraya tutunarak şakacı birinin ampulünü çaldığı amonyak kokulu erkekler tuvaletine girdim. Tam fermuarımı indirmiştim ki gölgelerden bir ses yükseldi: "Hey, bağyım, çakmağınız felan var mı?" Durmasına ramak kalmış kalbimi yatıştırarak çakmağımı el yordamıyla aradım. Çakmağın alevi yalnızca birkaç santim ötemde duran, kalın dudakları arasında bir puro bulunan, Holbein'ın tablolarına yaraşır kor rengi giysiler içindeki bir Rastafarian'ı[17] ortaya çıkardı. Siyahi Vergilius'um sigarasının ucunu aleve yaklaştırmak için başını eğerek "Saağol" diye fısıldadı.

"Bir şey değil, ne demek canım" dedim.

Geniş, düz burnu seğirdi. "Ee, yolculuk nereye, adamım?"

Elim, cüzdanımın hâlâ yerinde olup olmadığını kontrol etti. "Hull'a..." Dudaklarımdan budalaca bir yalan boşandı. "Bir romanı geri vereceğim. Orada çalışan bir kütüphaneciye. Çok ünlü bir şair. Üniversitede. Kitap çantamda. Adı *Yarım Hayatlar*." Rastafarian'ın purosu gübre kokuyordu. Gerçekte ne düşündüklerini hiç tahmin edemem. Gerçi onlardan birini gerçekten tanıdığımı da söyleyemem. Irkçı değilim, ama şu sözde eritme potalarındaki malzemelerin erimesinin nesiller boyu sürdüğüne inanıyorum. "Baağyım" dedi Rastafarian bana, "size lazım olan" –irkildim– "şundan birazcık." Teklifine boyun eğdim ve bok kalınlığındaki purosundan bir nefes çektim.

17. Etiyopya'nın son imparatoru olan Haile Selassie'yi tanrının dünyadaki yansıması olarak gören Rastafari dinine bağlı olarak ortaya çıkmış olan inanış ve düşünce biçimine mensup olan kişiler (ç.n.)

Lanet olsun! "Bu *ne* yahu?"

Gırtlağının kökünden, didgeridoo sesine benzer bir ses çıkardı. "Bu, Marlboro Ülkesi'nde yetişmez." Kafam kendisinin yüzlerce katı kadar büyüdü, *Alice tarzı*, ve bin bir adet Citroën'in park ettiği çok katlı bir otoparka dönüştü. Hiç ses çıkarmadan "Vay be, tekrar söylesene" dedi, Eskiden Tim Cavendish Olarak Bilinen Adam.

Kendime geldiğimde tekrar trendeydim, kompartmanımı kimin yosun lekeli tuğla duvarlarla kapladığını merak ediyordum. "Sizin için hazırız, Bay Cavendish" dedi kel, gözlüklü bir adam. Orada da, herhangi bir yerde de kimse yoktu. Yalnızca boş trende yürüyen, çöpleri bir poşete dolduran temizlikçi vardı. Platforma indim. Soğuk dişlerini açıktaki boynuma batırdı ve yalıtılmamış noktalarımı bulmak için üstümü aradı. King's Cross'a mı dönmüştüm? Hayır, burası kara kışın gelmiş olduğu Danzig idi. Panik içinde çantamla şemsiyemin elimde olmadığını fark ettim. Tekrar trene tırmandım ve onları bagaj rafından aldım. Kaslarım sanki ben uyurken eriyip küçülmüştü. Dışarıdan bir Modigliani'nin sürdüğü bavul taşıma arabası geçti. *Ne* cehennemdeydim?

"Yurrin Hulpal" diye yanıt verdi Modigliani.

Arapça mı? Beynim şu fikri sundu: Adlestrop'ta bir Eurostar treni durmuştu, ben de binmiş ve ta İstanbul Merkez Garı'na dek uyumuştum. Sersem beyin. İngilizce, açık seçik yazılmış bir levhaya ihtiyacım vardı.

HULL'A HOŞ GELDİNİZ.

Şükürler olsun, yolculuğum sona ermek üzereydi. En son ne zaman bu denli kuzeye gelmiştim? Hiçbir zaman. Aniden gelen bir kusma dürtüsünü bastırmak için soğuk havayı ağzımdan içime çektim – aynen böyle, Tim, yut bakalım. Rahatsız mide insana rahatsızlığının sebebinin resimlerini gösterir; Rastafarian'ın purosu gözlerimin önüne geldi. İstas-

yon tamamen siyaha boyanmıştı. Bir köşeyi döndüm ve çıkışın üstünde asılı iki parlak saat buldum, ama birbirini tutmayan saatler hiç saat olmamasından bile kötüdür. Kapıdaki bekçi fahiş bir fiyata aldığım biletimi görmek istemedi; kendimi kandırılmış hissettim. İstasyonun önünde arabalarıyla geçip kadınlara laf atanlara, göz kırpan pencerelere ve çevre yolunun karşısındaki birahaneden gelen, bir artıp bir azalan müzikle karşılaştım. Bir battaniyeye sarılı sefil bir köpek "Fazla bozuk para?" diye rica etti, hayır, talep etti, hayır, suçlamada bulundu. Sahibinin burnu, kaşları ve dudakları demirlerle öyle delinmişti ki güçlü bir mıknatıs tek hamlede yüzünü parça parça edebilirdi. Bu insanlar havaalanı dedektörlerinden geçerken ne yapıyor? "Bozuk paranız var mı?" Kendimi onun gözlerinden gördüm: geç saatte hiç dostu olmayan bir şehirde dolaşan çelimsiz bir ihtiyar. Köpek savunmasızlığın kokusunu alarak kalktı. Görünmez bir bekçi dirseğimi tuttu ve beni sıra sıra dizilmiş taksilere götürdü.

Bindiğim taksi minyatür bir sonsuzluk boyunca aynı kavşakta dönüp duruyor gibiydi. Radyoda, uluyan bir şarkıcı ölen her şeyin nasıl geri geldiğine dair bir parça tıngırdatıyordu. (Tanrı esirgesin-Maymun Pençesi'ni hatırlasanıza!) Şoförün kafası omuzlarına göre çok, çok büyüktü, şu Fil Adam hastalığından mustarip olsa gerekti, ama döndüğünde türbanını gördüm. Müşterilerinden yakınıyordu. "*Her zaman* 'Senin geldiğin yerde hava bu kadar soğuk değildir kesin, hı?' derler, ben de her zaman 'Çok yanılıyorsun, dostum. Belli ki şubatta Manchester'a hiç gelmemişsin,' derim."

"Aurora Evi'ne giden yolu biliyorsunuz, değil mi?" diye sordum ve Sih dedi ki "Bakın, geldik bile." Dar araba yolu, belirsiz ebattaki, gösterişli bir Edward dönemi yapısında son buluyordu. "Ona alt etsin, Tamol Rak."

"Öyle birini tanımıyorum."

Bana kafası karışmış halde baktı, sonra tekrarladı, "On-altı-sterlin-tam-olarak."

"Ah. Evet." Cüzdanım pantolonumun da ceketimin de cebinde yoktu. Gömlek cebimde de. Tekrar baktığımda pantolon ceplerimden de belirmemişti. Feci gerçek yüzüme tokat gibi çarptı. "Kahretsin, soyulmuşum!"

"Bu çok kırıcı bir ima. Benim takside belediye taksimetresi var."

"Hayır, anlamıyorsunuz, cüzdanım çalınmış."

"Ah, anladım o zaman." İyi bari, anladı. "Çok iyi anlıyorum!" Karanlıkta üstüme Hindistan'ın öfkesi boşandı. "Ağzından köri eksik olmayan şu tip, polisin kimin tarafını tutacağını biliyor, diye düşünüyorsunuz."

"Ne münasebet!" diye karşı çıktım. "Bakın, bozuk param var, evet, işte burada, bir cep dolusu bozuk para, Tanrı'ya şükür! Evet, sanırım... sanırım hepsi tamam..."

Paraları saydı. "Bahşiş?"

"Alın." Cebimdeki bütün şarapnelleri diğer eline boşaltmış ve kendimi can havliyle dışarı atmıştım. Doğruca bir su birikintisine düştüm. Kaza kurbanının görüş açısından taksinin hızla uzaklaşmasını izledim ve Greenwich'te yaşadığım soyulma olayına nahoş bir şekilde geri döndüm. Beni böylesine yaralayan ne saatimi kaybetmem, ne vücudumdaki morluklar, ne de yaşadığım şoktu. Bir zamanlar Adem'de dört kişilik baldırı çıplak bir Arap çetesini tek başına sindiren ve alt eden bir adamken, o kızların gözünde... yaşlıydım, yalnızca yaşlı. Sırf ihtiyar bir adamın davranması gerektiği gibi – görünmez ve sessiz olmak, her şeyden korkmak– davranmamam onları kışkırtmaya yetmişti.

Gösterişli cam kapılara giden yokuşu tırmandım. Resepsiyon bölümü altın rengi bir ışıkla parlıyordu. Kapıyı çaldım ve *Florence Nightingale*'in sahne müzikalinde rol alabilecek bir

kadın bana gülümsedi. Biri sihirli asasını sallamış ve "Cavendish, bütün dertlerin bitti!" demiş gibi hissettim.

Florence beni içeri aldı. "Aurora Evi'ne hoş geldiniz, Bay Cavendish!"

"Ah, teşekkür ederim, teşekkür ederim. Kelimelerle tarif edilemeyecek kadar kötü bir gün geçirdim."

Ete kemiğe bürünmüş bir melek. "Önemli olan buraya sağ salim varabilmiş olmanız."

"Bakın, hemen şimdi sözünü etmem gereken finansal bir utancım var. Anlıyorsunuz ya, buraya gelirken..."

"Şimdi düşünmeniz gereken tek şey bu gece iyi bir uyku çekmek. Her şeyin çaresine bakıldı. Şurayı imzalayın, ben de size odanızı göstereyim. Bahçeye bakan, güzel, sessiz bir oda. Çok seveceksiniz."

Hissettiğim minnetle gözlerim yaşararak yeni sığınağıma gitmek üzere kadının peşine düştüm. Otel moderndi, tertemizdi ve uykulu koridorları çok yumuşak bir ışık aydınlatıyordu. Çocukluğumdan hatırladığım güzel kokular aldım ama ne kokusu olduklarını çıkaramadım. Tahta tepeden çıkıp doğru Yatakköy'e. Odam sade döşenmişti, çarşaflar ütülü ve temizdi, ısıtılmış çubuğa asılmış temiz havlular kullanılmaya hazırdı. "Başka bir şeye ihtiyacınız var mı, Bay Cavendish?"

"Her şey mükemmel, canım."

"Tatlı rüyalar, o halde." Öyle olacaklarını biliyordum. Çabucak bir duş aldım, pijamalarımı giydim ve dişlerimi fırçaladım. Yatağım sert ama Tahiti'deki kumsallar kadar rahattı. Hoggins Dehşeti, Horn Burnu'nun doğusunda kalmıştı, sağ salim kurtulmuştum ve Denny, bir tanecik Denholme, faturamı ödüyordu. Kardeş kardeşe ihtiyaç zamanında yardım eder. Şekerleme yastığımda Sirenler şarkı söyledi. Yarın sabah hayat yeniden, yeniden, yeniden başlayacaktı. Bu kez her şeyi doğru yapacaktım.

"Yarın sabah." Kader bu iki kelimeye bubi tuzağı kurmaya bayılır. Uyandığımda saçları komi gibi kesilmiş, pek de genç olmayan bir kadın kişisel eşyalarımı kelepir mal arıyormuşçasına karıştırıyordu. "Odamda ne halt ediyorsun, seni iğrenç, *hırsız domuz*!" dedim yarı kükreyen, yarı hırıltılı bir sesle. Kadın ceketimi hiçbir suçluluk belirtisi göstermeksizin yerine koydu. "Yeni olduğun için sana sabun tozu yedirmeyeceğim. Bu kez. Seni uyarıyorum. Aurora Evi'nde kimsenin böyle hakaret dolu bir dille konuşmasına izin vermem. Hem de hiç kimsenin. Ve ben hiçbir zaman boş tehditlerde bulunmam, Bay Cavendish. Hiçbir zaman."

Kurbanını ağzı bozuk diye kınayan bir hırsız! "Seninle canım nasıl isterse öyle konuşurum, seni kokuşmuş kahrolası hırsız! Sabun tozu yedirecekmiş? Dene de görelim! Haydi Otel Güvenliği'ni çağıralım! Polisi çağıralım haydi! Sen hakaret dolu dili sorarsın, ben de haneye tecavüz ve hırsızlığı!"

Yatağımın yanına geldi ve suratımın ortasına bir tokat patlattı. O kadar şaşırdım ki başım yastığıma geri düşüverdi.

"Hayal kırıklığı yaratan bir başlangıç. Ben Bayan Noakes'um. Beni öfkelendirmek istemezsin."

Burası sapıkların kaldığı bir tür sado-mazo oteli miydi? Deli bir kadın adımı otel kayıtlarından öğrendikten sonra odama mı girmişti?

"Burada tütün içilmesi tasvip edilmez. Bu purolara el koymak zorundayım. Çakmak da tehlikeli, onunla oynayamazsın. Peki bunlar nedir Tanrı aşkına?" Anahtarlarımı salladı.

"Anahtar. Ne olduklarını sandın?"

"Anahtarlar kaybolur! Onları göz kulak olması için Bayan Judd'a verelim, olur mu?"

"Onları kimseye vermeyelim, seni deli ejder! Bana *vurdun*! Beni *soydun*! Ne tür kahrolası bir otel, oda hizmetçisi olarak *hırsızları* işe alır?"

Yaratık ganimetlerini ufak bir hırsız çantasına tıkıştırdı. "Halledilecek başka değerli bir şey yok mu?"

"Onları yerlerine geri koy! Derhal! Yoksa yemin ederim işten kovdururum seni!"

"Demek başka değerli eşya yok. Kahvaltı *tam* sekizde. Bugün haşlanmış yumurta ve kızarmış ekmek var. Geç kalan aç kalır."

Kadın gittiği an kalkıp giyindim ve telefonu aradım. Odada telefon yoktu. Çok hızlıca yıkandıktan sonra –banyom sakat insanlara göre tasarlanmıştı, köşeler yuvarlaktı ve her yerde tutunacak çubuklar vardı– aceleyle Resepsiyon'a indim; adaleti yerine getirmeye kararlıydım. Topallıyordum ama bacağımı nerede incittiğimden emin değildim. Kaybolmuştum. Birbirinin aynısı, kenarlarında sandalyeler dizili olan koridorlarda barok müziği çalıyordu. Cüzzamlı bir cüce bileğime yapıştı ve bana bir kavanoz fındık ezmesi gösterdi. "Bunu evine götürmek istiyorsan benim niye *götürmediğimi* sana gayet güzel anlatırım."

"Beni biriyle karıştırdınız." Yaratığın elini kendiminkinden söküp attım ve konukların sıra sıra masalarda oturduğu, garsonların mutfaktan kâseler getirdiği bir yemek salonuna girdim.

Bu kadar garip olan neydi?

En genç konuklar yetmişlerindeydi. En yaşlılar ise üç yüz yaşında ya da daha yaşlıydı. Okullar açıldıktan sonraki haftada mıydık?

Olan biteni bir anda anladım. Sen büyük ihtimalle sayfalar önce fark etmişsindir, değerli Okuyucu.

Aurora Evi yaşlılar için bir bakımeviydi.

O kahrolası kardeşim! İşte o şakadan bu kadar anlardı!

Bayan Judd, yaşlanma karşıtı krem tebessümüyle birlikte Resepsiyon'un başındaydı. "Merhaba, Bay Cavendish. Bugün kendinizi süper hissediyor musunuz?"

"Evet. Hayır. Saçma bir yanlış anlaşılma yaşandı."

"Öyle mi?"

"Kesinlikle öyle. Ben dün gece Aurora Evi'nin *otel* olduğunu sanarak oda tuttum. Rezervasyonu kardeşim yaptırmıştı. Ama ah, bu onun eşek şakası anlayışı. Hiç komik değil. Bu aşağılık oyunu yalnızca Adlestrop'ta bir Rastafarian bana tekinsiz sigarasından bir nefes çektirdiği için 'işe yaradı,' bir de o kahrolası kök hücre ikizleri bana orada bilet sattılar, bu da beni çok yıprattı. Ama dinleyin. Sizin burada daha büyük bir sorununuz var – Noakes adındaki kaçık bir cadaloz, oda hizmetçisi rolü yaparak etrafta dolanıyor. Herhalde Alzheimer'ı var, ama öyle bir tokat atıyor ki. Anahtarlarımı çaldı! Böyle şeyler Phuket'teki bir uyuşturucu barında normal olabilir, ama Hull'daki bir huzurevinde? Ben bir müfettiş olsam burası kapanırdı, biliyorsunuz."

Bayan Judd'ın gülümsemesi şimdi akü asidine dönüşmüştü.

"Anahtarlarımı geri istiyorum" dedirtti bana. "Hemen şimdi."

"Aurora Evi artık sizin eviniz, Bay Cavendish. İmzanız bize itaat etmenizi sağlama yetkisi veriyor. Ayrıca yerinizde olsam kız kardeşimden bu tonda bahsetmezdim."

"İtaat mı? İmza mı? *Kız kardeş* mi?"

"Dün gece imzaladığınız bakım ve gözetim evrakı. Bakımevi sakini olmak için."

"Hayır, hayır, hayır. O otel kaydıydı! Boş verin, bunların hepsi bana bir ders vermek için. Kahvaltıdan sonra ayrılacağım. Hatta kahvaltıdan önce olsun, adi yemek kokusu aldım! Vay be, bu partilerde anlatılacak türden bir olay. Tabii önce kardeşimi boğazlamalıyım. Faturayı ona yollayın, bu arada. Ama anahtarlarımın geri verilmesinde ısrarcı olmak zorundayım. Ayrıca bana bir taksi çağırırsanız iyi olur."

"Konuklarımızın çoğu buradaki ilk sabahlarında tereddüte düşer."

"Ben tereddüt içinde falan değilim, ama galiba durumu tam açıklayamadım. Eğer..."

"Bay Cavendish, neden önce kahvaltınızı etmiyorsunuz? Sonra..."

"Anahtarlar!"

"Değerli eşyalarınızı ofis kasamızda tutmak için yazılı izin aldık sizden."

"O zaman idareyle konuşmam gerek."

"O da kız kardeşim, Hemşire Noakes oluyor."

"Noakes mu? İdare mi?"

"Hemşire Noakes."

"O zaman yönetim kuruluyla ya da buranın sahibiyle konuşacağım."

"O da ben oluyorum."

"Bakın." Güliver ve Liliputlar. "Hapis-karşıtı Kanunu ya da öyle bir şeyi çiğniyorsunuz."

"Huysuzluk nöbetlerinin Aurora Evi'nde size yararı olmayacağını göreceksiniz."

"Telefonunuzu verin, lütfen. Polisi arayacağım."

"Sakinlerin telefonu kullanmasına..."

"Ben buranın kahrolası bir sakini *değilim*! Anahtarlarımı vermediğiniz için sabahın ilerleyen saatlerinde yanımda çok sinirli bir kanun adamıyla geri geleceğim." Ana kapıyı ittim ama o beni daha sert itti. Kahrolası güvenlik kilidi. Verandanın diğer tarafındaki yangın çıkışını denedim. Kilitli. Bayan Judd'ın protestolarına aldırmayarak yangın alarmının camını küçük bir çekiçle parçaladım, kapı açıldı ve artık özgür bir adamdım. Kahretsin, soğuk hava yüzüme demirden bir kürekle vurdu! Kuzeylilerin sakal bırakmayı, çivitotunu ve vücut yağını niçin sevdiklerini şimdi anlıyordum. Kıvrılan araba yolundan yürüdüm ve solucanların mahvettiği orman güllerinin arasından geçtim; içimdeki koşu koparma dürtüsüne karşı geliyordum. Yetmişlerin ortasından beri koşmadım.

Çim biçme aletine benzer garip bir aygıtla aynı hizaya geldiğimde, bahçıvan tulumu giymiş kaba saba bir dev Yeşil Şövalye gibi topraktan yükseldi. Bir kirpinin kalıntılarını kanlı elleriyle makinenin bıçaklarından çıkarmaktaydı. "Bir yere mi gidiyorsunuz?"

"Evet öyle! Yaşayanların diyarına." Yürümeye devam ettim. Yapraklar ayağımın altında toprağa dönüşüyordu. İşte böyledir, ağaçlar kendilerini yer. Araba yolunun dönüp dolaşıp tekrar yemek salonu bölümüne varması kafamı karıştırmıştı. Yanlış bir yerden dönmüş olacaktım. Aurora Evi'nin Ölmeyenleri camdan bir duvarın ardından beni seyrettiler. "Soylent Green insanlardır!"[18] diye dalga geçtim boş bakışlarıyla, "Soylent Green insanlardan oluşur!" Kafaları karışmış gibi baktılar – maalesef Kabile'mden kalan Son kişiyim. Buruşuklardan biri camı tıklattı ve arkamı işaret etti. Döndüm ve gulyabani beni kaldırıp omzuna attı. Attığı her adımda vücudum sıkışıyor, nefesim kesiliyordu. *Leş gibi* gübre kokuyordu. "Yapacak bundan daha iyi şeylerim var..."

"O zaman git de onları yap!" Onu kafakola almak için boşuna debelendim ama onun bu çabaları fark bile ettiğini sanmıyorum. Ben de caniyi zincire vurmak için üstün dilsel yeteneklerimi kullandım: "Seni pis, kahrolası, kaba hödük! Bu yaptığına saldırı denir! Bu yasadışı alıkoymadır!"

Sesimi kesmek için beni daha sıkıca kucakladı ve ben de korkarım kulağını ısırdım. Bir strateji hatasıydı bu. Güçlü bir hamleyle pantolonum belimden indirildi – beni becerecek miydi? Yaptığı şey daha bile nahoştu. Beni çim biçme makinesinin gövdesine yatırdı, bir eliyle olduğum yere mıhladı ve diğer elindeki bambu sopayla dövdü. Acı etsiz baldırlarımda şakladı, bir kez, iki kez, tekrar-tekrar, tekrar-tekrar, tekrar-tekrar!

Tanrım, ne acıydı o!

18. 1973 ABD yapımı bir bilimkurgu filmi olan *Soylent Green*'in (Türkiye'de *Açlık* adıyla gösterildi) final cümlesi:"Soylent Green is People!" (ed.n.)

Durması için bağırdım, sonra ağladım, ardından inledim. Şak! Şak! Şak! Hemşire Noakes sonunda deve durma emri verdi. Kalçalarımı iki dev eşekarısı sokmuş gibiydi! Kadının sesi kulağımda tısladı: "Dışarıdaki dünyada sana yer yok. Artık Aurora Evi'nde yaşayacaksın. Bu gerçek kafana girdi mi? Yoksa Bay Withers'dan dersi bir kez daha tekrarlamasını mı isteyeyim?"

"Ona cehenneme gitmesini söyle" dedi ruhum, "yoksa sonra çok pişman olursun."

"Ona duymak istediği şeyi söyle" diye haykırdı sinir sistemim, "yoksa *şimdi* çok pişman olursun."

Ruh ateşliydi ama et zayıftı.

Kahvaltı etmeden odama gönderildim. İntikam alma, dava açma ve işkence etme planları kurdum. Hücremi inceledim. Kapı, dışarıdan kilitli, kilit deliği yok. On beş santim açılan bir pencere. Yumurta kartonu ipliğinden dokunmuş dayanıklı çarşaflar ve plastik şilte. Koltuk, yıkanabilir koltuk kılıfı. Silinebilir halı. "Kolay-temizlenen" duvar kâğıdı. Bağlantılı banyo: sabun, şampuan, sabun bezi, eski püskü havlu, pencere yok. Bir kulübenin resmi ve altında "Bir ev ellerle yapılır ama bir yuva kalple yapılır" yazısı. Kaçış olasılığı: çok zayıf.

Yine de orada hapis kalışımın öğleni bulmayacağına inanıyordum. Birkaç çıkış yolundan biri açılacaktı. İdare hatasını anlayacak, benden çok özür dileyecek, Suçlu Noakes'ı kovacak ve bana nakit tazminatı kabul etmem için yalvaracaktı. Ya da Denholme oyununun geri teptiğini öğrenecek, serbest bırakılmam yönünde talimat verecekti. Ya da muhasebeci faturalarımın ödenmediğini fark edecek ve beni kapının önüne koyacaktı. Ya da Bayan Latham kayıplara karıştığımı bildirecek, ortadan yok oluşum *Crimewatch UK*'e çıkacaktı ve polis yerimi bulacaktı.

Saat on bir sularında kapımın kilidi açıldı. Kendimi özürleri reddetmeye ve şahdamarına saldırmaya hazırladım. Bir zamanlar haşmetli olan bir kadın içeri süzüldü. Yetmiş yaşında mı, seksen mi, seksen beş mi, o kadar yaşlandıklarında kim anlayabilir? Blazerlı, cılız bir tazı sahibesini takip etti. "Günaydın" diye başladı söze kadın. Ayağa kalktım ve ziyaretçilerime oturmalarını önermedim.

"Bana kalırsa pek öyle değil."

"Adım Gwendolin Bendincks."

"Benim suçum değil."

Kadın hayrete düşerek koltuğa oturdu. "Bu" –tazıyı işaret etti– "Gordon Warlock-Williams. Neden oturmuyorsunuz? Biz Huzurevi Sakinleri Komitesiyiz."

"Ne güzel, ama ben bir sakin..."

"Kendimi kahvaltıda tanıtmaya niyetliydim ama sabahki nahoş olaylar sizi kanadımızın altına alamadan önce vuku buldu."

"Geçti gitti artık, Cavendish" dedi Gordon Warlock-Williams boğuk bir sesle. "Kimse lafını etmeyecek, koçum, emin ol." Galliydi, evet, kesinlikle Galliydi.

Bayan Bendincks öne eğildi. "Ama şunu anlayın, Bay Cavendish, ortalığı karıştıranlar burada hoş karşılanmaz."

"O zaman kovun beni! Size yalvarıyorum!"

"Aurora Evi kimseyi kovmaz" dedi kendini beğenmiş inek karı, "ama davranışlarınız öyle gerektirirse size kendi güvenliğiniz için ilaç verilir."

Meşum, değil mi? *Guguk Kuşu*'nu eserlerini topladığı kitaba, *Vahşi ve İnatçı Dizeler*'e dipnotlar eklediğim, olağanüstü yeteneksiz ama varlıklı ve dul bir kadın şairle –maalesef iddia ettiğinden biraz daha az duldu– izlemiştim. "Bakın, mantıklı bir kadın olduğunuza şüphem yok." Bu oksimorona yorum gelmedi. "Dudaklarımı okuyun. *Benim burada olmamam gerek*. Aurora Evi'ne bir otel olduğunu sanarak kaydoldum."

"Ama gayet iyi *anlıyoruz*, Bay Cavendish!" Gwendolin Bendincks başını salladı.

"Hayır anlamıyorsunuz."

"Somurtuk Aile herkesi başta ziyaret eder, ama sevdiklerinizin sizin yararınıza bir karar aldıklarını anladığınızda neşeniz yerine gelecektir."

"'Bütün sevdiklerim' ölü ya da deli, veya BBC'deler, tabii şakacı kardeşim dışında!" Durumu anlıyorsun, değil mi, değerli Okuyucu? Düşük bütçeli korku filmlerindeki akıl hastanesine düşmüş bir adamdım. Ne kadar bağırır çağırırsam, olmam gereken yerin tam da burası olduğunu o kadar kanıtlamış oluyordum.

"*Burası* kalıp kalabileceğin en iyi otel, koçum!" Adamın dişleri bisküvi rengindeydi. At olsaydı onu başkasına veremezdiniz. "Beş yıldızlı bir otel, baksana. Yemeğin önüne geliyor, çamaşırın yıkanıyor. Örgüden krokete bir sürü aktivite var. Kafa karıştırıcı faturalar yok, motorunu çalıp gezintiye çıkan gençler yok. Aurora Evi bir balodur! Kurallara uy ve Hemşire Noakes'ı sinirlendirmekten vazgeç. O zalim bir kadın değil."

"'Sınırlı insanların elindeki sınırsız güç her zaman zulümle sonuçlanır.'" Warlock-Willams bana yabancı bir dilde konuşmuşum gibi baktı. "Soljenitsin."

"Betwysy Coed Marjorie ve bana her zaman yetti. Ama sen buraya baksana! İlk haftamda ben de böyle hissediyordum. Kimseyle konuşmuyordum, hı, Bayan Bendincks, tam bir mızmızdım, değil mi?"

"Mızmızın önde gideniydiniz, Bay Warlock-Williams!"

"Ama şimdi halimden çok memnunum! Hı?"

Bayan Bendincks gülümsedi; dehşet verici bir görüntüydü. "Buraya alışmanıza yardımcı olmak için buradayız. Şimdi, önceden yayıncılık sektöründeymişsiniz. Maalesef" –başına pıt pıt vurdu– "Bayan Birkin, Sakinler Komitesi toplantı

kayıtlarını eskisi kadar iyi tutamıyor. *Sizin* de işin bir *parçası* olmanız için çok güzel bir fırsat!"

"Hâlâ yayıncılık *sektöründeyim*! Burada olmam gerekiyormuş gibi mi görünüyorum" Sessizlik dayanılmazdı. "Of, defolun!"

"Hayal kırıklığı içindeyim." Dökülmüş yapraklar ve solucan izleriyle kaplı bahçeye baktı. "Sizin dünyanız artık aurora Evi, Bay Cavendish." Başım şişe mantarıydı, tirbüşon da Gwendolin Bendincks idi. "Evet, bir Huzurevi'ndesiniz. O gün geldi. Buradaki misafirliğiniz berbat da geçebilir, gayet hoş da. Ama burada kalıcısınız. Bunu düşünün, Bay Cavendish." Kapıyı çaldı. Görünmez güçler işkencecilerimin çıkmasına müsaade ettiler ama ben çıkmak isteyince kapıyı yüzüme kapattılar.

Fermuarımın görüşme süresi boyunca ardına kadar açık olduğunu fark ettim.

Geleceğine bak, Genç Cavendish. Üyelik başvurusunda bulunmayacaksın, ama yaşlılar kabilesi seni zorla aralarına alacak. Senin şimdin, dünyanın şimdisinin hızına ayak uyduramayacak. Bu kayış tenini gerecek, iskeletini çökertecek, saçını ve hafızanı erozyona uğratacak, tenini matlaştıracak ve eğiren organların, mavi damarların yarı görünür hale gelecek. Yalnızca gün ışığında dışarı çıkacak, hafta sonları ve okul tatillerinde ortadan kaybolacaksın. Dil de seni ardında bırakacak, kabileyle bağlantın olduğu ağzını her açtığında belli olacak. Yürüyen merdivenlerde, otoyollarda, süpermarket koridorlarında, yaşayanlar seni sürekli sollayıp geçecek. Zarif kadınlar seni görmeyecek. Mağaza dedektifleri seni görmeyecek. Satıcılar, merdiven çıkabilen tekerlekli sandalyeler veya düzmece sigortalar satmadıkları sürece seni görmeyecek. Varlığını yalnızca bebekler, kediler ve uyuşturucu bağımlıları tasdik edecek. Yani günlerini harcama. Korktuğundan daha da ya-

kın bir zamanda bir bakımevinde, aynanın önünde duracak, vücuduna bakacak ve iki hafta boyunca kahrolası bir dolapta kapalı kalmış E.T'ye benzediğini göreceksin.

Cinsiyetsiz bir robot tepside öğle yemeğimi getirdi. Hakaret etmeye çalışmıyorum; onun dişi mi erkek mi olduğunu gerçekten anlayamamıştım. Hafif bıyıklıydı, ama minicik göğüsleri de vardı. Kafasına vurup bayıltmayı ve özgürlüğüme kavuşmak için Steve McQueen gibi atılıp kaçmayı düşündüm ama bir kalıp sabun dışında bir silahım, onu bağlamak içinse kemerim dışında aracım yoktu.

Öğle yemeğinde ılık kuzu pirzolası vardı. Patatesler nişastadan yapılmış el bombaları gibiydi. Konserve havuçlar iğrençti, çünkü doğaları gereği öyleler. "Bak" diye yalvardım robota, "bana en azından biraz Dijon hardalı getiremez misin?" Anladığını belirten hiçbir harekette bulunmadı. "Büyük ya da orta boy taneli olabilir. Kılı kırk yaracak değilim." Gitmek üzere döndü. "Dur! İngilizce konuşabiliyor musun?" Gitmişti. Yemeğimle bakışma yarışımızı yemeğim kazandı.

Stratejim en başından beri yanlıştı. Bu saçma durumdan bağıra çağıra kurtulmaya çalışmıştım, ama akıl hastanesine kapatılanlar böyle yapamazlar. Köleciler önce tuhaf, isyankâr köleleri haşlar. *Gulag Takımadaları*'ndan *An Evil Cradling*'e ve *Knuckle Sandwich*'e kadar, okuduğum bütün hapishane edebiyatı eserlerinde haklar uzun pazarlıklar sonucu ve kurnazlıkla elde ediliyordu. Mahkûmun direnişi, yalnızca onu hapsedenlerin akıllarında sert bir hapsi haklı görmelerine sebep olur.

Şimdi dalavere çevirme zamanıydı. Eninde sonunda alacağım tazminatın belirlenmesi için bol bol not almalıyım. Kara Noakes'a kibar davranmalıyım. Ama buz gibi bezelyeleri çatalıma iterken kafatasımda bir dizi havai fişek patladı ve eski dünya aniden sona erdi.

Sonmi~451'in Niyazı

Size bu son görüşmeyi kabul ettiğiniz için ülkem adına teşekkür ederim. Lütfen bunun bir sorgu ya da yargılama olmadığını unutmayın. Gerçeğin sizin anlattığınız hali, önemli olan tek halidir.

Gerçek tekildir. Gerçeğin "halleri" doğru olmayan gerçeklerdir.

Pekâlâ. Normalde mahkûmlara, geleceğin korpokrasi[19] tarihçilerine bağlam sağlanması açısından hatırladıkları en eski şeyleri sorarak başlarım.

Üretilmişlerin en eski hatıraları yoktur, Arşivci. Papa Song'un diyarında bir yirmi dört saatlik döngü diğerinden farksızdır.

O zaman niçin bu "döngü"yü anlatmıyorsunuz?

Nasıl istersen. İşgörenler hava akımına katılan stimulin ile saat dört buçukta uyandırılıyor, sonra yatakhane sararıyor. Hijyen ve buhar makinesinin içinde bir dakika durduktan sonra temiz üniformalar giyiyor ve sırayla restorana giriyoruz. Gözetmenimiz ve yardımcıları bizi sabah duaları için Papa'nın Kaidesi'nin etrafında topluyor, Altı İlmihal'i ezberden okuyoruz ve sevgili Logoadamımız ortaya çıkıp vaazını veriyor. Saat beşte Merkez'in etrafındaki kasalarımızın başına geçiyor,

19. Korpokrasi, şirketlerin bir ülkenin yönetimi üzerinde söz sahibi olduğu, hatta yönetimi doğrudan ele aldıkları bir yönetim biçimidir (ç.n.)

asansörün yeni günün ilk tüketicilerini getirmesini bekliyoruz. Sonraki on dokuz saat boyunca yemek yemeye gelenleri selamlıyor, siparişleri alıyor, yemekleri tepsilere koyuyor, içecek satıyor, tuz ve biberlikleri dolduruyor, masaları siliyor ve çöpleri kutulara dolduruyoruz. Temizlik yaptıktan sonra Akşam Duaları ediliyor, sonra yatakhanede hepimiz birer Sabun Keseciği içiyoruz. Hiç değişmeyen günlerimizin planı bu işte.

Hiç mola vermiyor musunuz?

Yalnızca safkanların "mola" hakkı vardır, Arşivci. Üretilmişler için "mola" zamandan çalmak demektir. Saat 00:00'daki yat borusuna kadar her dakikamız Papa Song'a hizmet etmeye ve onu zenginleştirmeye adanmak zorundadır.

İşgörenler –henüz yükselmemiş işgörenler demek istiyorum– kubbenizin dışındaki hayatı hiç merak etmezler mi, yoksa bütün kâinatın restoranınızdan oluştuğuna mı inanıyordunuz?

Ah, zekâmız dışarıda bir dünya olduğunu *tasavvur* bile edemeyeceğimiz kadar da kıt değil. Unutmayın, Sabah Duaları'nda Papa Song bize İftihar'ın ve Hawaii'nin resimlerini gösterir, AdV de ocağımızın dışındaki bir evrenin fotoğraflarını sunar. Dahası, yemek yiyenlerin ve sunduğumuz yemeğin kubbemizin dışından bir yerden geldiğini biliyoruz. Ama doğru, yüzeydeki hayatı nadiren merak ederiz. Ayrıca Sabun, merakı öldürmek için tasarlanmış amnezyadlar içerir.

Ya zaman duygunuz? Gelecek duygunuz?

Papa Song yemek yemeye gelenlere saati bildirir, böylece günün hangi saati olduğunu hayal meyal de olsa fark ediyordum, evet. Ayrıca yakalarımıza her yıl eklenen yıldızlar ve Yılbaşı Sabahları dinlediğimiz Yıldız Vaazları sayesinde geçen yılların farkına varıyorduk. Tek bir uzun vadeli geleceğimiz vardı: İftihar.

Her yıl yapılan bu "Yıldız Vaazı" törenini tarif edebilir misiniz?

İlk Gün'ün Sabah Duaları'ndan sonra Gözetmen Rhee her işgörenin yakasına bir yıldız iğnelerdi. Sonra asansör şanslı Onikiyıldızlı kız kardeşleri Papa Song'un Gemisi'ne nakletmek üzere alır götürürdü. Gidenler için bu çok önemli bir andır; kalanlar içinse keskin bir kıskançlık duyma sebebidir. Sonra gülümseyen Sonmi'ler, Yoona'lar, Ma-Leu-Da'lar ve Hwa Soon'lar Hawaii'ye götürülmek üzere gemiye bindirilirken, İftihar'a varırken ve sonunda Ruhhalkalarına sahip tüketicilere dönüştürülürken onları 3-B'den izlerdik. Eski kız kardeşlerimiz Papa Song'un yüce gönüllülüğünü över, bizi Yatırım'ımızı gayretle geri ödemeye teşvik ederlerdi. Butiklerine, alışveriş merkezlerine ve restoranlarına; yeşim taşı rengindeki denizlerine, pembe göklerine, yabani çiçeklerine; dantellerine, kulübelerine, kelebeklerine hayret ederdik, ama bu hayret verici şeylere isim koyamazdık.

Size meşhur Yoona~939'u sormak istiyorum.

Yoona~939'u bütün üretilmişlerden daha iyi tanırdım: bazı safkanlar onun nörokimyasal geçmişini benden daha iyi bilir, ama bu kişiler belki daha sonra isimlendirilir. Papa Song'un kubbesinde uyandığımda Gözetmen Rhee beni Yoona~939'un kasasına atadı. Merkez'in çevresinde köktiplerini değişimli olarak kullanmanın estetik açıdan hoş olduğuna inanıyordu. Yoona~939 o yıl onyıldızlıydı. Soğuk görünüşlü ve asık suratlıydı; başka bir Sonmi'yle eşleştirilmediğime hayıflanmıştım. Gelgelelim, daha ilk ongünümün sonuna gelmeden onun soğuk görünüşünün aslında sürekli tetikte olmasından kaynaklandığını öğrendim. Asık suratı ince bir ağırbaşlılığı gizliyordu. Sarhoş müşterilerin anlaşılmaz siparişlerini çözer ve beni Gözetmen Rhee'nin huysuz teftişlerine karşı uyarırdı. Yoona~939'un hâlâ yaşıyor olmamdaki payı hiç de azımsanacak ölçüde değildir.

Bu sözünü ettiğiniz "ince ağırbaşlılık" onun yükselişinin sonucu muydu?

Doktora öğrencisi Boom-Sook'un araştırma notları o kadar az sayıdaydı ki Yoona~939'un yükselişinin ne zaman tetiklendiğini kesin olarak bilemiyorum. Fakat bu yükselişin yalnızca Sabun'un bastırdıklarını serbest bıraktığına, buna bütün üretilmişlerin doğuştan sahip olduğu kişiliğin ifade edilmesinin de dahil olduğuna inanıyorum.

Yaygın görüşler, üretilmişlerin kişilikleri olmadığı yönünde.

Bu safsata safkanların rahatı için yayılıyor.

"Rahatı" mı? Ne demek istiyorsunuz?

Bir bireyi köleleştirmek vicdanları rahatsız eder, Arşivci, ama bir klonu köleleştirmek etik bakımdan son çıkan altı tekerlekli ford'a sahip olmaktan daha rahatsız edici değildir. Aramızdaki farkları ayırt edemediğiniz için birbirimizden farkımız olmadığına inanıyorsunuz. Ama hiç şüpheniz olmasın: aynı kökten üretilen, aynı rahimtankında yetiştirilen üretilmişler bile kar taneleri kadar eşsizdir.

O halde hatamı kabul ediyorum. Yoona~939'un sapkınlıkları -belki de özellikleri demeliyim- ilk kez gözünüze ne zaman çarptı?

Ah, "ne zaman"lı sorular takvimlerin ve gerçek pencerelerin olmadığı, yerden on iki kat aşağıdaki bir dünyada cevaplanması çok zor sorulardır. Yoona~939'un konuşmasındaki tuhaflığı belki de ilk yılımın altıncı ayı civarında fark ettim.

Tuhaflık?

Birincisi, daha fazla konuşmaya başladı: kasamızda işlerin yoğun olmadığı anlarda, tüketicilerin hijyencilerini temizlerken, yatakhanede Sabun içerken bile. Bu hepimizi, o sert Ma-Leu-Da'ları bile eğlendiriyordu. İkincisi, yıl ilerledikçe

Yoona'nın konuşması daha karmaşık hale geldi. Uyum sağlama programı bize işimiz için bilmemiz gereken kelimeleri öğretir, ama Sabun edindiğimiz ekstra kelimeleri daha sonra siler. Yani Yoona'nın cümleleri kulaklarımıza anlamdan yoksun sesler şeklinde geliyordu. Kısacası konuşması kulağa bir safkanınki gibi geliyordu. Üçüncüsü, Yoona mizahtan zevk almaya başlamıştı: yardımcılar ortalıkta yokken, yatakhanemizde Papa'nın İlahi'sini saçma çeşitlemelerle mırıldanıyordu; esnemek, hapşırmak ve geğirmek gibi safkan huylarını taklit ediyordu. Mizah muhalefetin tohumudur ve Juche bundan korkmalı.

Deneyimlerime göre, üretilmişler beş kelimeyi bir araya getirerek orijinal bir cümle kurmakta zorlanırlar. Yoona~939 -ve siz, sözü açılmışken- böyle dışarıya kapalı bir dünyada yükselen bir IQ'yla bile olsa nasıl konuşma becerisi kazandı?

Yükselen bir üretilmiş, amnezyadlara rağmen dili açgözlülükle özümser ve öğrenir. Yükselişim sırasında ağzımdan yeni kelimelerin çıktığını duyduğumda sıklıkla şaşırıp kalırdım; bu kelimeleri tüketicilerden, Gözetmen Rhee'den, AdV'den ve Papa Song'un kendisinden duyuyordum. Bir restoran kapalı bir dünya değildir: her hapishanenin gardiyanları ve duvarları vardır. Gardiyanlar kanallardır, duvarlar ise iletkendir.

Daha metafiziksel bir soru: o günlerde mutlu muydunuz?

Yükselişimden önce mi yani? *Mutluluk* derken sıkıntının yokluğundan söz ediyorsanız, ben de bütün üretilmişler de genomistlerin iddia ettikleri gibi, korpokrasideki en mutlu tabakayız. Fakat *mutluluk* sıkıntıların aşılması ya da bir amaç hissi, veya güç elde etme isteğini uygulamaya geçirmekse, o zaman Nea So Copros'un köleleri arasında en mutsuz olanlar kesinlikle biziz. Angaryalara katlandım ama o angaryalardan ancak sizin zevk alabileceğiniz kadar zevk aldım.

Köleler diyorsunuz? Çocuk tüketiciler bile Nea So Copros'ta *köle* kelimesinin kaldırıldığını biliyor!

Sözcük ister kaldırılsın ister kaldırılmasın, korpokrasi kölelik üzerine kurulmuştur. Arşivci, seni gücendirmek istemiyorum, ama gençliğini çiyilaçla mı elde ettin, yoksa gerçekten genç misin? Kafam karıştı. Davam niçin görünüşe bakılırsa deneyimsiz olan bir korpokrata verildi?

Gücenmedim, Sonmi. Ben bir müsait'im -ve evet, çiyilaçsız bir müsait'im- hâlâ yirmilerimdeyim. Oybirliği Bakanlığı'ndaki üst düzey yöneticiler bir kâfir olarak sizin, fesat sözler ve dine edilen küfürler dışında korpokrasinin arşivlerine katacak hiçbir şeyiniz olmadığı konusunda ısrarcıydı. Bildiğiniz gibi, sizin çok önemli olduğunuzu düşünen Genomistler Juche'nin Oybirliği'nin isteklerine karşı Kural 54.iii'ü devreye sokması için birkaç ipi çektiler, ama kıdemli arşivcilerin mahkemenizi izleyeceklerini ve davanızı itibarlarını -ve emekli maaşlarını- riske atmak için fazla tehlikeli bulacaklarını hesaba katmamışlardı. Şimdi, ben nüfuzsuz bakanlığımda yalnızca sekizinci katmandayım ama ifadenizi niyaza almak için dilekçe verdiğimde daha aklım başıma gelemeden onay aldım. Arkadaşlarım bana deli olduğumu söylediler.

Yani, bu görüşmeyi yaparak kariyerinle kumar oynuyorsun?

...Doğruyu söylemek gerekirse, evet.

Dürüstlüğün, bu kadar ikiyüzlülükten sonra insanı tazeliyor.

Bana kalırsa iki yüzlü bir arşivcinin geleceğin tarihçilerine pek faydası dokunmaz. Bana Gözetmen Rhee'den biraz daha bahsedebilir misiniz? Güncesi mahkemenizde size karşı ağır bir kanıt niteliğindeydi. Nasıl bir gözetmendi?

Zavallı Gözetmen Rhee tam bir şirket adamıydı, ama gözetmenlerin güçlü kademelere getirildiği çağı kaçırmıştı. Bu

can çekişen korpokrasideki safkanların çoğu gibi o da sıkı çalışmanın ve lekesiz bir kaydın yüksek statülere ulaşmak için yeterli olduğu inancına sıkı sıkı bağlıydı. Bu yüzden şirket hiyerarşisini etkilemek için birçok gece restoranda fazla mesai yaptı. Kısaca o üretilmişleri için bir kırbaççı, üst tabakadakiler için bir yağcıydı, ona boynuz takanlara ise hürmetkâr davranırdı.

Boynuz takanlara mı, *ona* mı?

Evet. Gözetmen Rhee karısı bağlamında ele alınmalıdır. Bayan Rhee evliliklerinin erken dönemlerinde çocuk kotasını satmış, kurnazca yatırımlarda bulunmuş ve kocasını dolar sağmak için bir keçi gibi kullanmıştı. Yardımcılarının dedikodularına bakılırsa, kadın gözetmenimizin maaşının çoğunu yüzünü değiştirmeye harcıyordu. Yetmişin üstündeki yaşını rahatlıkla otuz sanabilirdiniz. Yine dedikodulara bakılırsa Bayan Rhee, en son gelen erkek yardımcıları teftiş etmek için zaman zaman restorana geliyordu. Onun teklifini reddeden herkes yakın zamanda kasvetli Mançurya'ya sürülmeyi bekleyebilirdi. Ama şirketin üzerindeki aşikâr etkisini niçin hiç Gözetmen Rhee'nin kariyerini ilerletmek için kullanmadığı, çözülmesi için benim ömrümün yetmeyeceği bir gizem.

Yoona~939'un kötü ünü gözetmenin "lekesiz kaydı"nı ciddi biçimde tehdit etmiş olsa gerek, sizce de öyle değil mi?

Kesinlikle. Safkan gibi davranan bir restoran işgöreni belayı üstüne çeker; bela suçlamaları getirir, suçlamalar ise bir günah keçisi arar. Gözetmen Rhee, Yoona'nın İlmihal'den saptığını fark edince yıldızlarını eksiltme yolunu seçmedi, onun yerine bir şirket doktorundan onu tekrar uyum programına sokulmak üzere muayene etmesini istedi. Bu taktik hatası gözetmenin kariyerinin niçin donuk olduğunu açıklıyor.

Yoona~939 programlandığı gibi davrandı, doktor da ona temiz raporu verdi. Böylece Gözetmen Rhee, Yoona'ya kıdemli bir şirket doktorunu eleştirdiği imalarında bulunmaksızın ceza veremedi.

Yoona~939 sizi ilk kez ne zaman suçlarına ortak etmeye teşebbüs etti?

Sanırım kasanın yoğun olmadığı bir saatte yeni öğrendiği bir kelimeyi, *sırrı* açıkladığı zamandı. Kimsenin, Papa Song'un bile sahip olmadığı bir bilgiye sahip olmak anlayışımın ötesindeydi; karyolalarımızda yatarken kasa-kardeşim bana açıklayamadığı şeyi göstereceğine söz verdi.

Uyandığımda ilk gördüğüm şey sararma değil, yarı karanlıkta beni sarsan Yoona oldu. Kız kardeşlerimiz ufak spazmlar dışında hareketsiz uyuyorlardı. Yoona bir gözetmen gibi bana onu takip etme emri verdi. Karşı çıktım; korkuyordum. Korkmamamı, bana *sırrın* anlamını göstermek istediğini söyledi ve beni kubbeye yönlendirdi. Kubbenin alışılmamış sessizliği beni daha da korkuttu: sevgili kırmızıları ve sarıları uyku ışığında tekinsiz grilere ve kahverengilere dönüşmüştü. Gözetmen Rhee'nin ofisinin kapısından ince bir ışık huzmesi sızıyordu. Yoona kapıyı iterek açtı.

Gözetmenimiz masasına kapaklanmış yatıyordu. Salya çenesinin sony'sine yapışmasına neden olmuştu, gözkapakları oynuyordu, boğazından gargara yapıyormuş gibi bir ses geliyordu. Her ongecede bir, dedi Yoona bana, Sabun içermiş ve sararma sırasında uyanmazmış. Bildiğin gibi, Sabun'un safkanlar üzerinde bizim üzerimizde olduğundan daha güçlü bir etkisi var, kız kardeşim haklı olduğunu kanıtlamak için gözetmenin tepkisiz bedenini tekmeledi. Yoona bu saygısız hareketine karşı düştüğüm dehşeti eğlenceli buldu. "Ona istediğini yap" dediğini hatırlıyorum. "O kadar uzun süredir üretilmişlerle birlikte yaşıyor ki artık nerdeyse bizden biri sayı-

lır." Sonra bana daha da büyük bir sır göstereceğini söyledi. Yoona, Rhee'nin cebinden anahtarlarını çıkardı ve beni kubbenin kuzey bölümüne götürdü. Asansörle kuzeydoğu hijyencisinin arasına geldiğimizde bana duvarı incelememi söyledi. Hiçbir şey göremedim. "Tekrar bak" diye ısrar etti Yoona, "doğru düzgün bak." Bu kez bir zerre, ufacık bir çatlak gördüm. Yoona buna bir anahtar soktu ve kubbe duvarında oluşan bir dikdörtgen içe doğru geriledi. Tozlu karanlık hiçbir ipucu vermiyordu. Yoona elimi tuttu; tereddüt ettim. Yat borusundan sonra restoranda dolaşmak yıldız eksilmesine sebep olan bir suç değilse bile, bilinmeyen kapılardan içeri girmek kesinlikle öyleydi. Ama kız kardeşimin iradesi benimkinden daha güçlüydü. Beni içeri çekti, kapıyı arkamızdan kapattı ve "Şimdi, sevgili kardeşim Sonmi, bir sırrın *içindesin*" diye fısıldadı.

Beyaz bir bıçak siyahı kesti: bu bunaltıcı, havasız hiçliğe şekil veren hareketli, mucizevi bir bıçak. Gözlerim yığılmış sandalyelerle, plastik bitkilerle, paltolarla, yelpazelerle, şapkalarla, yanıp bitmiş bir güneşle, birçok şemsiyeyle tıklım tıklım dolu olan dar bir kileri seçti; Yoona'nın yüzü, benim ellerim. Kalbim hızla atıyordu. O bıçak da ne? diye sordum. "Yalnızca ışık, bir elfenerinin ışığı" diye yanıtladı Yoona. "Işık canlı mı?" diye sordum. Yoona, "Belki ışık yaşamın ta kendisidir, kardeşim" diye cevap verdi. Bir tüketicinin feneri bizim bölgemizdeki bir sandalyenin üstünde unuttuğunu anlattı, ama Yoona onu yardımcıya vermek yerine getirip buraya saklamıştı. Bir bakıma beni en fazla şaşırtan şey bu itiraf oldu.

Niçin?

Üçüncü İlmihal, işgörenlerin bir şeyleri alıkoymasının Papa Song'un bize duyduğu sevgiyi yadsıdığını ve Yatırım'ını kandırdığını öğretir. Yoona-939'un artık *herhangi* bir

İlmihal'e uyup uymadığını merak ettim. Ama şüphelerim ne kadar ciddi de olsa Yoona'nın orada bana gösterdiği hazinelerin içinde yitip gitti: çifti olmayan küpelerle, boncuklarla, taçlarla dolu bir kutu. Safkan giysileri giymenin verdiği muhteşem his yakalanma korkuma üstün geldi. Ne var ki, bulduklarımızın arasında en müthişi bir kitaptı, resimli bir kitap.

Bugünlerde fazla bulunmayan bir şey.

Kesinlikle öyle. Yoona onu dışarıyı gösteren bozuk bir sony sandı. Üç çirkin kız kardeşe hizmet eden kir pas içindeki işgörene, parlayan bir kızın arkasında tuhaf bir çatal bıçak takımı taşıyan yedi bodur üretilmişe, şekerden inşa edilmiş eve bakarken hissettiğimiz hayreti hayal et. Kaleler, aynalar, ejderhalar. Unutma, bir üretilmiş olarak ne bu kelimeleri, ne de bu ifadeyi verirken kullandığım kelimelerin çoğunu biliyordum. Yoona bana AdV ve 3-B gösterinin asansörün ötesindeki dünyanın yalnızca sıkıcı bir bölümünü gösterdiğini söyledi: o dünyanın tamamı İftihar'ın bile ötesinde harikaları ihtiva ediyordu. Bir uyku zamanına sığdırılmış bu kadar çok gariplik beni sarhoş etmişti. Kız kardeşim sararmadan önce karyolalarımıza geri dönmemiz gerektiğini söyledi ama beni bir dahaki sefere yine sırrının içine götüreceğine söz verdi.

Kaç tane "bir dahaki sefer" oldu?

Yaklaşık on ya da on beş. Zaman geçtikçe Yoona yalnızca gizli odasına yaptığımız ziyaretler sırasında o canlı haline bürünmeye başladı. Dışarıyı gösteren kitabı karıştırırken benim Papa Song'a olan sevgimi ve korpokrasiye inancımı bile temelinden sarsan şüpheleri dile getiriyordu.

Bu şüpheler ne gibi şekiller alıyordu?

Sorular: Papa Song nasıl hem Chongmyo Plaza Ocağı'ndaki Kaidesi'nde, hem de Ruhlu kız kardeşlerimizle birlik-

te İftihar'ın kumsallarında olabiliyordu? Üretilmişler borçlu doğarken, safkanlar niçin borçsuz doğuyordu? Papa Song'un Yatırımı'nın geri ödenmesinin on iki yıl süreceğine kim karar vermişti? Neden on bir değildi? Altı? Bir?

Bu saygısız, kâfirce sözlere nasıl karşılık verdiniz?

Yoona'ya susması ya da en azından restoranda normalmiş gibi yapması için yalvardım. O günlerde iyi uyum sağlamış bir işgörendim, anlıyorsun ya, şu anki gibi bir günahkâr, medeniyete karşı bir tehdit unsuru değildim. Dahası, Yoona'yı Gözetmen Rhee'ye ispiyonlamadığım için yıldızlarımın eksiltilmesinden korkuyordum. Arkadaşımı iyileştirmesi için Papa Song'a dua ettim, ama sapkınlıkları azalacağına iyice arttı ve görünür hale geldi. Yoona masaları silerken açıkça AdV'yi izliyordu. Kız kardeşlerimiz onun suçlarını hissetmiş, ondan uzak durmaya başlamışlardı. Yoona bir gece bana restorandan kaçmak ve bir daha geri dönmemek istediğini söyledi. Benim de kaçmam gerektiğini söyledi: safkanlar kendileri kitapta, "bozuk sony"sinde gördüğümüz güzel yerlerin tadını onlarla paylaşmadan çıkarabilmek için üretilmişleri kubbelerde çalışmaya zorluyormuş. Buna cevaben Altıncı İlmihal'i ezberden okudum, Papa Song'a ve Yatırımı'na karşı böyle korkunç bir sapkınlıkta bulunamayacağımı söyledim. Yoona~939 buna öfkeyle tepki verdi. Evet, Arşivci, öfkeli bir üretilmiş. Beni aptal ve korkak olmakla suçladı, o diğer klonlardan hiçbir farkım olmadığını söyledi.

İki Ruhsuz üretilmiş, şirketlerinden yardım almadan kaçacak ha? Oybirliği sizi beş dakika içinde yakalardı.

Ama Yoona bunu nereden bilecekti? "Bozuk sony"si kayıp ormanlar, kat kat dağlar ve labirenti andıran saklanma yerleri vaat etmişti ona. Bir peri masalı kitabını Nea So Copros sanmak sana, bir safkana, gülünecek bir şey gibi görünebilir

ama sürekli hapis halinde olmak herhangi bir kurtuluş vahasını inanılır kılma gücüne sahiptir. Yükseliş, yükselen kişinin akıl sağlığını zamanla yiyip bitirebilecek kadar şiddetli bir açlık yaratır. Tüketicilerde bu ruh haline kronik depresyon adı verilir. Yoona, yemek yemeye gelenlerin nike'larından kar silktiği, bizim de yerleri sürekli paspaslamak zorunda kaldığımız ilk kışımda aynı durumdan mustaripti. O sırada artık benimle konuşmayı bırakmıştı, yani kendisini dışarıya tamamen kapatmıştı.

Yoona~939'un canavarca davranışlarını akıl hastalığının mı tetiklediğini söylüyorsunuz?

Kesinlikle öyle söylüyorum. Korku dolu deneyimlerin tetiklediği akıl hastalığı.

Yılbaşı'nın olaylarını kendi görüş açınızdan anlatır mısınız?

Kendi bölgemin yükseltilmiş kenarındaki masaları siliyordum, yani doğuyu açıkça görebiliyordum. Ma-Leu-Da~108 ve Yoona~939 bir hayli meşgul olan kasamızın başındaydı. Bir çocuk partisi vardı. Asansörün etrafındaki alan balonlar, buharlı gemiler ve şapkalardan zar zor görünüyordu. Pop şarkıları ve beş yüzün üstündeki müşterinin sesi kubbede yankılanıyordu. Papa Song üç boyutlu ateş eklerlerini çocukların başlarının üstünden bumerang gibi fırlatıyordu: eklerler çocukların parmaklarının arasından geçiyor ve Logoadamımız'ın yılanı andıran diline konuyordu. Yoona~939'un kasamızı tam da anladığınız anda terk ettiğini gördüm ve korkunç bir şey olacağını anladım.

Size kaçış planından bahsetmemiş miydi?

Dediğim gibi, varlığımdan haberdar değilmiş gibi davranıyordu. Ama bir planı olduğuna da inanmıyorum: bence, safkan terimleriyle konuşmak gerekirse, onun "filmi kopmuş"tu.

Kız kardeşim hiç acele etmeden bölgemizden çıktı ve asansöre doğru yürüdü. Yaklaşacağı zamanı ayarlamıştı. Yardımcılar onu fark edemeyecek kadar meşguldü: Gözetmen Rhee de ofisindeydi. Çok az sayıda müşteri olanları fark etti, sony'lerinden veya AdV'lerinden başlarını kaldırıp baktılar. Niye bakacaklardı ki zaten? Yoona gemici kıyafetleri giymiş bir çocuğu kapıp asansöre yöneldiğinde bunu gören safkanlar sahibesi tarafından çocuğu eve götürme emri verilmiş bir üretilmiş hizmetkâr olduğunu sandılar.

Basın, Yoona~939'un çocuğu yüzeye çıktığında safkan kalkan olarak kullanmak için çaldığını yazdı.

Basın bu "vahşet"i Oybirliği nasıl talimat verdiyse öyle yazdı. Yoona çocuğu asansöre taşıdı, çünkü her nasılsa şirketlerin aldığı basit önlemi öğrenmişti: *asansörler içlerinde bir Ruh olmadan çalışmaz.* Tüketicilerle dolu bir asansöre binip de fark edilmenin riski çok büyüktü, Yoona da bu yüzden en büyük şansının bir çocuk ödünç alıp onun Ruh'unu, onun dışında boş olan asansörü çalıştırıp özgürlüğüne kavuşmak olduğuna inanmıştı.

Tezinizden çok emin gibisiniz.

Deneyimlerim bana emin olma hakkı vermiyorsa kiminki veriyor? Bunu takip eden olayları tekrar anlatmama gerek yok herhalde.

Yine de, lütfen Yoona~939 Vahşeti'ni kendi görüş açınızdan anlatın.

Pekâlâ. Asansör kapıları kapanırken çocuğun annesi oğlunu Yoona'nın kollarında gördü. Haykırdı: "Bir klon oğlumu aldı!" Zincirleme bir isteri krizi başladı. Tepsiler yere savruldu, milkshake'ler döküldü, sony'ler yere düştü. Yemek yiyenlerden bazıları, deprem tamponlama sisteminin hata ver-

diğini düşündü ve masaların altına daldı. Görevde olmayan bir Yürütmeci, colt'unu çekti, kargaşanın merkezine sızdı ve kargaşanın sona ermesi için bağırdı. Bir sonik atışta bulundu, ki bunu kapalı alanda yapmak düşüncesizce bir hareketti ve birçok insan, teröristlerin tüketicilere ateş ettiğini düşündü. Gözetmen Rhee'nin ofisinden çıktığını, dökülmüş bir içeceğe basarak kaydığını ve asansöre koşan müşteri dağının altında kaybolduğunu gördüm. Bu izdihamda birçok kişi yaralandı. Yardımcı Cho, el-sony'sine bağırıyordu ama ne dediğini duyamıyordum. Kubbede söylentiler oradan oraya uçuşuyordu: bir Yoona bir çocuğu kaçırmıştı, hayır, bir bebeği, hayır, bir safkan bir Yoona'yı kaçırmıştı; bir yürütücü bir çocuğu vurmuştu, hayır, bir üretilmiş burnu kanamakta olan gözetmene vurmuştu. Bu sırada Papa Song, Kaidesi'nde Çin eriştesini andıran dalgaların üstünde sörf yapıyordu. Sonra birisi bağırarak asansörün indiğini söyledi ve bir dakikadan az zaman önce panik bütün restorana nasıl hâkim olduysa, bu kez de sessizlik öyle hâkim oldu. Yürütücü insanların kenara çekilmesi için bağırdı, çömeldi ve kapıları hedef aldı. Tüketici ordusu bir anda yoldan çekildi. Asansör restorana ulaştı ve kapıları açıldı.

Çocuk tir tir titriyordu, top gibi kıvrılmış, bir köşeye sinmişti. Denizci kıyafeti artık beyaz değildi. Fenerev'de hatırlayacağım belki de en son şey Yoona~939'un kurşun deliklerinden ibaret bir lapaya dönmüş cesedi olacak.

O görüntü bütün safkanların da hafızasına kazındı, Sonmi. O gün eve gittiğimde yatakhane arkadaşlarım sony'ye yapışmışlardı. Nea So Copros'taki Yılbaşı Eğlenceleri'nin yarısı iptal olmuş, diğer yarısı ise kesinlikle sessizce sürdürülüyordu. Basın restoran içindeki nikon'daki görüntüleri, oradan geçen bir yürütücünün Yoona~939'u nötralize edişini yakalayan Chongmyo Plaza kamu düzeni nikon'undaki görüntülere eklemiş. Gördüklerimize inanama-

dık. Bir Sendika teröristinin sapkın propaganda amaçlarıyla bir işgören gibi görünebilmek için yüzünü değiştirdiğinden emindik. Oybirliği, üretilmişin gerçek bir Yoona olduğunu doğrulayınca... biz... ben...

Korpokratik dünya düzeninin geri dönülmez biçimde değiştiğini hissettiniz. Bir daha hiçbir üretilmişe güvenmeyeceğinize ant içtiniz. Köleliği Kaldırma akımının en az Sendikacılık kadar tehlikeli ve sinsi bir dogma olduğunu anladınız. Sevgili Başkan tarafından dikte edilen Anayurt Kanunları'nı bütün kalbinizle desteklediniz.

Evet, bunların hepsini yaptık. Bu arada sizin restoranınızda neler olup bitti?

Kubbe boşaltılırken Oybirliği tam kuvvetle, her bir müşterinin Ruh'unu radarla bulmak ve görgü tanıklarının hesaplarını nikon'lamak için geldi. Restoranı temizledik ve Akşam Duaları'ndan önce Sabun içtik. Bir sonraki sararmada kız kardeşlerimin Yoona~939'un öldürülmesiyle ilgili anılarının büyük bir kısmı yerindeydi. O günün Sabah Duaları'nda, Papa Song âdet haline gelen Yıldız Töreni'ni yapmak yerine Sendika-karşıtı Vaaz'ını verdi.

Bir Logoadamı'nın üretilmişlerine Sendika'dan söz etmesini hâlâ inanılmaz buluyorum.

Yaşanan şok ve panik o kadar şiddetliydi işte. Vaaz'ın öncelikli amacı şüphesiz Basın'a, Papa Song Şirketi'nin bir hasar kontrol stratejisini uygulamaya koyduğunu göstermekti. Sabah Duaları'nda Papa Song'un üst tabakalara hitap eden kelimeler kullanması da bu teoriyi destekliyor. Hayli etkileyici bir gösteriydi.

Hatırladıklarınızı benim niyazım için anlatır mısınız?

Logoadamımızın başı kubbenin yarısını doldurmuştu, biz

onun aklının içinde gibiydik. Palyaçoyu andıran yüz ifadesi üzüntü ve öfkeyle doluydu, palyaçoyu andıran sesi umutsuzlukla çınlıyordu. Hwa-Soon'lar titriyor, yardımcılar hayrete düşmüş görünüyordu; Gözetmen Rhee ise solgun ve hastaydı. Papa Song bize dünyada kötülük adında bir gazın var olduğunu anlattı; terörist adı verilen safkanlar bu kötülüğü içlerine çekiyordu ve bu gaz onların özgür, düzenli, iyi ve korpokratik olan her şeyden nefret etmelerine yol açıyordu. Dünkü vahşeti Sendika adındaki bir grup terörist kendi kız kardeşlerimizden birini, Chongmyo Plaza Restoranı'nda çalışan Yoona~939'u kötülükle zehirleyerek gerçekleştirmişti. Yoona~939 Sendika'yı ele vermek yerine kötülüğün onu cezp etmesine ve sapkınlığa itmesine müsaade etmişti; Papa Song'un her zaman tam bir işbirliği içinde olduğu Oybirliği işine bu kadar adanmış olmasa, bir tüketicinin masum oğlu şimdi ölmüş olacaktı. Oğlan yaşıyordu, ama müşterilerin biricik şirketimize duyduğu güven derinden sarsılmıştı. Önümüzdeki çetrefil iş, diye sözlerine son verdi Papa Song, bu güveni tekrar kazanmak için her zamankinden çok çalışmaktı.

Bu yüzden: kötülüğe karşı her günün her dakikası uyanık olmalıydık. Bu yeni İlmihal diğerlerinin hepsinden daha önemliydi. Bu İlmihal'e uyarsak Papa bizi sonsuza kadar sevecekti. Uymazsak Papa yıldızlarımızı her yıl sıfırlayacaktı ve biz asla İftihar'a gidemeyecektik. Anlıyor muyduk?

Kız kardeşlerim en iyi ihtimalle hayal meyal anlamışlardı; Logoadamımız bilmediğimiz birçok kelime kullanmıştı. Yine de, "Evet, Papa Song!" haykırışları Kaide'nin etrafında yankılandı.

"Sizi duyamıyorum!" diye teşvik etti Logoadamımız bizi.

"Evet, Papa Song!" diye bağırdı korpokrasideki her bir restorandaki her bir işgören; *"Evet, Papa Song!"*

Dediğim gibi, hayli etkileyici bir gösteriydi.

Mahkemenizde Yoona~939'un bir Sendika üyesi olamayacağını söylediniz. Hâlâ bu görüşte misiniz?

Evet. Sendika onu nasıl ve ne zaman üye yapacaktı? Bir Sendika-adamı neden ortaya çıkma riskini alsın? Genleriyle oynanmış bir işgörenin bir terörist halkasına ne gibi bir yararı olabilir?

Kafam karıştı. Sabun'daki amnezyadlar hafızayı "iptal ediyor"sa, siz nasıl oluyor da o zamanın olaylarını bu kadar doğru ve açık biçimde hatırlıyorsunuz?

Çünkü benim yükselişim başlamıştı bile. Yoona~939'un nörokimyasal dengesinin bozulduğu gerçeğini Boom-Sook gibi tam bir embesil bile açık seçik görebiliyordu, bu yüzden başka bir denek hazırlanıyordu. Benim Sabun Keseciği'mdeki amnezyadlar buna uygun olarak azaltıldı ve yükseliş katalistleri sistemime akın etti.

Peki, Vaaz'dan sonra Yılbaşı her zamanki gibi işle mi devam etti?

İş devam etti, evet; ama her zamanki gibi değildi. Yıldız Töreni baştan savma bir biçimde yapıldı. İki Onikiyıldızlı, Yardımcı Ahn tarafından asansöre götürüldü. Bunların yerine iki Kyelim getirildi. Yoona~939'un yerini ise yeni bir Yoona aldı. Gözetmen Rhee yeni yıldızlarımızı yakalarımıza kasvetli bir sessizlik içinde taktı; alkışlamak uygunsuz görülmüştü. Bundan kısa bir süre sonra Basın içeri doluştu, nikon'larının flaşlarını patlattılar ve ofisi kuşattılar. Gözetmenimiz onları ancak yeni Yoona'yı yakasında bir 939 yapıştırması ile, domates sosuna bulanmış halde asansörde yatarken nikon'lamalarına izin vererek kubbeden çıkarabildi. Daha sonra, Oybirliği doktorları hepimizi sırayla muayene ettiler. Kendimi ele vereceğimden korkuyordum, ama yorum alan tek şey doğum lekem oldu.

Doğum lekeniz mi? Üretilmişlerin doğum lekeleri olduğunu bilmiyordum.

Normalde olmaz, bu yüzden benimki buhar makinesindeyken her zaman utanç duymama sebep olmuştur. Ma-Leu-Da~108 ona "Sonmi~451'in lekesi" demişti.

Onu niyazım için yalnızca bir hatıra olarak gösterebilir misiniz?

Nasıl istersen. İşte, köprücükkemiğimle omzumun arasında.

Olağanüstü. Kuyrukluyıldıza benziyor, sizce de öyle değil mi?

İlginçtir, Hae-Joo Im de tıpkı bu yorumu yapmıştı.

Ah, tesadüf işte. Gözetmen Rhee aynı konumda kalmayı başardı mı?

Evet ama bu o şanssız adam için yeterli bir teselli olmadı. Şirket yöneticilerine Yoona~939'dan aylar önce "sapkınlık kokusu" aldığını hatırlatmış, böylece suçu onu muayene eden doktora atmıştı. Chongmyo Plaza'nın kârı, kısa bir süre sonra her zamanki seviyesine döndü: safkanlar konu mideleri olduğunda unutkandır. Kyelim~689 ve Kyelim~889 da insanları restorana çekiyordu: yeni yaratılmış bir köktipinden oldukları için üretilmiş gözcüleri kapıda sıra oluyordu.

Siz de yükselişinizin farkına o civarlarda mı vardınız?

Evet. Nasıl bir deneyim olduğunu tarif etmemi mi istiyorsun? Yoona~939'unkini andırıyordu, bunu şimdi fark ediyorum. İlk olarak kafamın içinde bir ses konuşmaya başladı. Bu beni çok tedirgin etti, ta ki safkanların "sezgi" dedikleri bu sesi benden başka kimsenin duyamayacağını öğrenene dek. İkincisi, dilim gelişti: örneğin, *iyi* demek istediğimde ağzım bunun yerine *olumlu, hoş* ya da *doğru* gibi daha incelikli bir kelime koyuyordu. Oniki Şehir'deki saf-

kanların her hafta binlerce üretilmiş sapkınlık haberi verdiği bir dönemde bu tehlikeli bir gelişmeydi, ben de gelişimimi azaltmaya çalıştım. Üçüncüsü, her şeye karşı şiddetli bir merak duymaya başlamıştım: Yoona~939'un sözünü ettiği "açlık" idi bu. Öğrenmek için müşterilerin sony'lerine, AdV'lerine, yönetim kurulu üyelerinin konuşmalarına, her şeye kulak kabartmaya başlamıştım. Ben de asansörün nereye gittiğini görmek için yanıp tutuşuyordum. Benimle aynı restoranda aynı kasada dirsek dirseğe çalışan üretilmişlerin *ikisinin de* bu kökten zihinsel değişikliği tecrübe etikleri de gözümden kaçmadı. Son olarak da yabancılaşma hissim kuvvetlendi. Kız kardeşlerim arasında bir tek ben varoluşumuzun faydasızlığının ve angaryaların farkındaydım. Hatta uyku saatinde uyanıyordum, ama o gizli odaya hiç girmedim, sararmaya dek kıpırdamaya bile cesaret edemedim. Yoona'nın Papa Song'la ilgili şüpheleri yakamı bırakmıyordu. Ah, eleştirmeyen, düşünmeyen kız kardeşlerime nasıl da imreniyordum.

Ama en çok da korkuyordum.

Bu duruma ne kadar zaman tahammül etmek zorunda kaldınız?

Birkaç ay. Tam tarih vermek gerekirse, dördüncü ayın son haftasının dokuzuncugecesine kadar. Uzaktan gelen bir cam kırılması sesiyle uyandım. Kız kardeşlerimin hepsi uyuyordu: böyle geç bir saatte kubbede ancak Gözetmen Rhee olurdu. Zaman geçti. Merakım korkuma üstün geldi ve sonunda yatakhane kapısını açtım. Gözetmenimizin kubbenin diğer tarafındaki ofisinin kapısı açıktı. Rhee masa lambasının ışığında, yüzükoyun yatıyordu, sandalyesi ters dönmüştü. Restoranı geçtim. Gözlerinden ve burun deliklerinden kan sızıyordu ve masasında kırış kırış, kullanılmış bir Sabun Keseciği duruyordu. Gözetmenin rengi yaşayan insanların rengini andırmıyordu.

Rhee ölmüş müydü? Aşırı dozdan mı?

Resmi karar ne olursa olsun, ofis leş gibi Sabun uyutucu kokuyordu. Bir işgören normalde üç miligram içer: Rhee ise çeyrek litrelik bir kesecik almış gibi görünüyordu; yani intihar mantıklı bir sonuç. Önümde çok ciddi bir ikilem vardı. Sony ile bir doktor çağırırsam belki gözetmenimin hayatını kurtarabilirdim ama müdahalemi nasıl açıklayacaktım? Bildiğin gibi, sağlıklı üretilmişler hiçbir zaman uyku zamanında uyanmaz. Yükselen bir üretilmişin hayatı ne kadar kasvetli olursa olsun, tekrar uyum programına alınma düşüncesi daha da kasvetliydi.

Düşünmeyen, tasasız kız kardeşlerinize imrendiğinizi söylemiştiniz.

Bu, onlardan biri olmayı istemekle aynı şey değil. Karyolama döndüm.

Bu karardan dolayı daha sonra suçluluk hissetmediniz mi?

Çok değil: Rhee kendi kararını vermişti. Ama içimde o gecenin olaylarının daha bitmediği yönünde bir his vardı; gerçekten de, sararma başladığında kız kardeşlerim karyolalarında kaldılar. Havada stimulin kokusu yoktu ve hiçbir yardımcı çalışmaya gelmemişti. Bir sony'nin sesini duydum. Gözetmen Rhee'nin bir şekilde iyileşip iyileşmediğini merak ederek yatakhaneden çıktım ve kubbeye girdim. Orada koyu renk takım elbiseli bir adam oturuyordu. Kendisine bir fincan kahve tüplemişti ve benim onu restoranın diğer ucundan izleyişimi izliyordu. Sonunda konuştu. "Günaydın, Sonmi~451. Umarım bugün kendini Gözetmen Rhee'den daha iyi hissediyorsundur."

Kulağa bir yürütücü gibi geliyor.

Adam kendisini şoför Chang olarak tanıttı. Özür diledim: bu kelimenin anlamını bilmiyordum. Bir şoför, diye açıkladı

yumuşak bir tavırla konuşan ziyaretçi, yöneticiler ve yönetim kurulu üyelerinin ford'larını sürer ama bazen mesaj da taşır. Bay Chang de bana, Sonmi~451'e, gözetmeninden bir mesaj getirmişti. Mesaj aslında bir seçim şansıydı. Restoranı şimdi terk edebilir ve Yatırım'ımı dışarıdan ödeyebilirdim, ya da olduğum yerde kalıp Oybirliği ve DNA koklayıcıların gelip Gözetmen Rhee'nin ölümünü araştırmasını bekleyebilir ve bir Sendika casusu olarak afişe edilebilirdim.

Pek de seçeneğiniz yokmuş.

Yoktu. Ne toplayacak eşyam, ne de veda edecek bir arkadaşım vardı. Asansöre bindiğimizde Bay Chang bir panele bastı. Kapılar eski yaşamımın, sahip olduğum tek yaşamın üstüne kapanırken yukarıda beni neyin beklediğini hayal bile edemiyordum.

Gövdem birden zayıflayan bacaklarımın bükülmesine yol açtı: Bay Chang bana destek oldu ve içeride yaşayan her üretilmişin yukarı ilk çıktığında bu mide bulantısını yaşadığını söyledi. Yoona~939 da aynı asansörde aynı mekanik yükselişi yaşarken çocuğu düşürmüş olmalıydı. Kendimi, bu nahoş hissi azaltmak için Yoona'nın bozuk sony'sinden görüntüler hatırlarken buldum: örümcek ağını andıran nehirler, eğri büğrü kuleler, adını koyamadığım harikalar. Asansör yavaşlarken gövdem de kafa karıştırıcı biçimde yükselmeye başladı. Bay Chang "Zemin kat" diye bildirdi ve kapılar dışarı açıldı.

Nerdeyse size imreneceğim. Lütfen, tam olarak ne gördüğünüzü açıklayın.

Şafak öncesi Chongmyo Plaza. Soğuk! Hayatım boyunca soğuğu tatmamıştım. Ne kadar *uçsuz bucaksız* görünmüştü, oysaki plaza baştan başa beş yüz metreden fazla olamazdı. Sevgili Başkan'ın ayaklarının etrafında tüketiciler aceleyle yürüyor, kaldırım temizleyiciler vızıldıyor, taksiler müşte-

rileri alıp bırakıyor, yavaş yavaş ilerleyen ford'ların dumanı tütüyor, sürünen çöp kamyonları sarsılıyordu; kenarlarında sıra sıra güneş direkleri olan sekiz şeritli otoyollar, insanın ayağının altında gürüldeyen suyolları, parlayan neon logolar, sirenler, motorlar, devreler, yeni açılardan görülen yeni enerjilerin yeni ışığı.

Aklınızı başınızdan almış olmalı.

Restoranın kokulu hava akımından sonra kokular bile yeni geliyordu. Kim-chi, ford-dumanları, lağım. Koşan bir tüketici bana çarpmaktan bir santimetre arayla kurtuldu ve "Nerede durduğuna dikkat et, seni demokrat *klon*!" diye bağırdı ve geçip gitti. Devasa, görünmez bir yelpazenin nefesi saçlarımı karıştırdı ve Bay Chang sokakların sabah rüzgârını yüksek hızlara çıkardığını anlattı. Beni bir yaya geçidinden geçirip aynalı bir ford'a götürdü. Aracı hayranlıkla izleyen üç genç adam biz yaklaşırken ortadan kayboldu ve arka kapı tıslayarak açıldı. Şoför beni içeri buyur etti ve kapıyı kapattı. Çömeldim. Sakallı bir yolcu omuzlarını sarkıtmış, içi bir hayli ferah olan arabanın koltuklarından birinde oturmuş sony'sini kurcalıyordu. Adamdan otorite yayılıyordu. Bay Chang öne oturdu ve ford trafiğe karıştı: Papa Song'un altın rengi kemerlerinin geride kalarak yüzlerce farklı şirket logosuna karıştığını gördüm ve çoğu tamamen yeni olan sembollerden oluşan yeni bir şehir penceremden kayarak geçmeye başladı. Ford fren yaptığında dengemi kaybettim ve sakallı adam otursam buna kimsenin itirazı olmayacağını mırıldandı. Buradaki doğru İlmihal'i bilmediğim için özür diledim ve uyum programında öğretildiği gibi "Yakam Sonmi~451" dedim. Yolcu kırmızı gözlerini ovuşturmakla yetindi ve Bay Chang'e hava raporunu sordu. Şoförün ford sıkışıklığının kötü olduğu dışında ne söylediğini hatırlamıyorum; sakallı adam rolex'ine baktı ve bu yavaşlığa küfretti.

Nereye götürüldüğünüzü sormadınız mı?

Cevabı on soru daha sormama neden olacak bir soruyu niçin soracaktım? Unutma, Arşivci, dışarıyı hiç görmemiş, hiç nakledilmemiştim: ama işte oradaydım, Nea So Corpos'un ikinci en büyük şehrinde, otoyolda yolculuk ediyordum. Bir karşı bölge turistinden çok geçmiş bir yüzyıldan gelen zaman yolcusuydum sanki.

Ay Kulesi'nin yakınına geldiğimizde ford binaların oluşturduğu gökkubbenin altından çıktı ve ilk şafağımı Kangwon-Do Dağları'nın üstünde gördüm. Neler hissettiğimi tarif edemem. Baki Başkan'ın gerçek güneşi, onun eritilmiş altını andıran ışığı, petro-bulutlar, Onun gökkubbesi. Sakallı yolcunun uyukluyor olması beni daha da hayrete düşürdü. Neden bütün şehir gıcırdayarak durmuyor ve böyle karşı konulamaz bir güzellik karşısında methiyeler düzmüyordu?

Gözünüze başka ne çarptı?

Ah, yeşillerin yeşilliği: binaların altına tekrar girdiğinde ford'umuz alçak binaların arasında kalan bir çiy bahçesinin yanında yavaşladı. Tüy gibi, otlarla kaplı, yosun bağlamış, yeşil. Restoranda gördüğümüz tek yeşil, klorofil karecikleri ve müşterilerin giysileriydi, ben de onun çok değerli, nadir bir madde olduğunu varsaymıştım. Bu yüzden çiy bahçesi ve otoyolun kenarında uzayıp giden gökkuşakları afallamama sebep oldu. Doğuda, her biri bir şirket bayrağıyla donatılmış yatakhane blokları otoyolun kenarına dizilmişti; sonra yol kenarı alçaldı ve boş ford'lardan oluşan geniş, dolambaçlı, dışkı kahverengisi bir şeridin üstünden geçtik. Bay Chang'e bunun ne olduğunu soracak cesareti topladım. Yolcu cevap verdi: "Han Nehri. Söngsu Köprüsü."

Ancak bunların ne olduklarını sorabildim.

"Su, sudan oluşan bir otoyol." Sesi yorgunluk ve hayal kırıklığıyla dümdüzdü. "Ah, bu sabahı da boşa gitmiş say,

Chang." Restorandaki suyla nehrin tortulu suyu arasındaki fark kafamı karıştırdı. Bay Chang önümüzdeki alçak tepeyi işaret etti. "Taemosan Dağı, Sonmi. Yeni evin."

Yani Papa Song'un Yeri'nden doğruca Üniversite'ye götürüldünüz?

Deneysel kirlenmeyi önlemek için, evet. Yol yukarı kıvrılarak ormanlık alanın içinde zikzaklar çizdi. Ağaçlar, onların artan jimnastikleri ve gürültülü sessizlikleri, evet, ve yeşillikleri beni hâlâ büyülüyor. Kısa bir süre sonra düzlükteki kampüse vardık. Küme halindeki küboid binalar: genç safkanlar çöplerin sürüklendiği ve yosunların mayalandığı dar yaya yollarında yürüyordu. Ford yağmurun lekelediği, güneşin çatlattığı bir çıkıntının altına yanaştı ve durdu. Bay Chang sakallı yolcuyu uyuklaması için ford'da bırakarak beni bir lobiye soktu. Taemosan Dağı'nın havası temizdi, ama lobi kirli ve ışıksızdı. Çift sarmallı bir merdivenin ayağında durduk. Bu eski tarz bir asansör, diye açıkladı Bay Chang. "Üniversite, öğrencilerin zihni kadar bedenini de çalıştırır." Ben de ilk kez, adım adım, tırabzana tutunarak yerçekimiyle savaştım. İki öğrenci benim beceriksiz tavırlarıma gülerek aşağı sarmaldan indiler. Biri, "*O* türün yakında özgürlüğe kavuşamayacağı kesin" diye yorum yaptı. Bay Chang beni omzumun üstünden bakmamam için uyardı; ben de aptal gibi baktım ve baş dönmesiyle yere yıkıldım. Rehberim beni yakalamasaydı düşecektim. En üste, altıncı kata varmak birkaç dakikamı aldı. Buradaki daracık koridor, üstünde BOOM-SOOK KIM yazan, aralık bir kapıda son buluyordu. Bay Chang kapıyı çaldı ama cevap gelmedi.

"Burada Bay Kim'i bekle" dedi şoför bana. "Ona gözetmenin olarak itaat et." İçeri girdim ve Bay Chang'e ne iş yapmam gerektiğini sormak üzere döndüm ama şoför gitmişti. Hayatımda ilk kez yalnızdım.

Yeni meskeniniz hakkında ne düşündünüz?

Kirliydi. Bizim restoranımız her zaman pırıl pırıldı: İlmihaller temizliği öğütler. Boom-Sook Kim'in laboratuvarı bizim restoranın tam aksiydi; uzun bir salondan oluşuyordu ve ekşi ekşi safkan erkek kokuyordu. Çöp kutuları dolup taşıyordu, kapının yanında arbalet için bir hedef tahtası asılıydı; duvarların kenarında sıra sıra laboratuvar tezgâhları, kâğıt küreğin altına gömülmüş masalar, demode sony'ler ve üstlerindeki kitapların ağırlığıyla sarkmış raflar vardı. Tek masanın üzerine, kullanıldığının işareti olarak, gülümseyen bir çocuğu ve ölü, kanlı bir kar leoparını gösteren çerçeveli bir kodak asılıydı. Leş gibi bir pencereden alacalı bir figürün bir Kaide üzerinde durduğu, ihmal edilmiş bir avlu görünüyordu. Onun yeni Logoadamım olup olmadığını merak ettim, ama hiç kıpırdamıyordu.

Tıklım tıklım dolu bir odada bir karyola, bir hijyenci ve taşınabilir bir tür buharlı temizleyici buldum. Bunları ne zaman kullanmam gerekiyordu? Burada hayatımı hangi İlmihaller yönetecekti? Bir sinek sekizler çizerek tembel tembel uçtu. Dışarıdan o kadar bihaberdim ki sineğin bir yardımcı olabileceğini düşünerek kendimi ona tanıttım.

Daha önce hiç böcek görmemiş miydiniz?

Yalnızca geni-bozuk hamamböcekleri ve ölü sinekler: Papa Song'un havalandırma sisteminde haşarat ilacı var, yani eğer bir sinek asansör yoluyla içeri girerse anında ölür. Sinek tekrar tekrar cama çarptı. Ben o zaman pencerelerin açılabildiğini bilmiyordum; hatta pencerenin ne olduğunu bile bilmiyordum.

Birinin Phnom Penh'in Kızları ile ilgili bir pop şarkısını akortsuz olarak söylediğini duydum. Birkaç saniye sonra plaj şortu, sandaletler ve omuzdan askılı çantanın aşağı çektiği ipek bir gömlek giymiş bir öğrenci kapıyı bir tekmede açtı.

Beni görünce, "Kutsal Korpokrasi aşkına, *sen*in ne işin var burada?" diye homurdandı.

Yakamı gösterdim. "Sonmi~451, efendim. Papa Song'un işgöreni..."

"Kes, kes, *ne* olduğunu biliyorum!" Genç adamın kurbağayı andıran bir ağzı ve o sıralar moda olan acı dolu gözleri vardı. "Ama *beşinci*güne *kadar* burada olmaman gerekiyordu! Kayıttaki o gerizekâlılar sırf onlar takvime bakmayı bilmiyor diye Tayvan'daki beş-yıldızlı bir konferansı iptal etmemi bekliyorlarsa, eh, kusura bakmasınlar ama bir *ebola* çukurundan *kurtçuk* emebilirler! Ben iş-sony'mi ve disklerimi almaya geldim, o kadar. Taipei'de günahlara batmak varken üstünde hâlâ üniforması olan bir deney klonuna dadılık edecek değilim!"

Sinek yine cama çarptı, öğrenci eline bir broşür alıp beni iterek yolunu açtı. Duyulan pat sesi yerimden sıçramama sebep oldu. Zafer dolu bir gülüşle lekeyi inceledi. "Bu sana bir uyarı olsun. Kimse Boom-Sook Kim'e kazık atamaz! Şimdi. Hiçbir şeye dokunma, hiçbir yere gitme. Sabun buzkutusunda – Başkan'a şükürler olsun ki yemini erken getirdiler. Altıncıgünde, geç saatte dönmüş olurum. Hemen *şimdi* çıkıp havaalanına gitmezsem uçağımı kaçıracağım." Çıktı, sonra yeniden kapıda belirdi. "*Konuşabiliyorsun*, değil mi?"

Başımla onayladım.

"*Başkan*'a şükür! Gerçek şu ki yapılacak her moronca hareket için biz konuşurken, bir yerlerde o hareketi yapan on kayıt klonu var."

Önünüzdeki üç gün boyunca ne yapacaktınız?

Rolex'in kolunun saatleri alıp götürmesini izlemek dışında ne yapacağımla ilgili en ufak bir fikrim yoktu. Ama büyük bir sıkıntı değildi: işgörenlerin genleri on dokuz saatlik zorlu işgünlerine göre düzenlenmiştir. Bomboş saatlerimi Bayan Rhee'nin yaslı bir dul mu yoksa memnun bir dul mu ol-

duğunu merak etmekle geçirdim. Chongmyo Plaza gözetmenliğine Yardımcı Ahn mı yoksa Yardımcı Cho mu terfi edecekti? Restoran şimdiden mümkün olamayacak kadar uzak görünmeye başlamıştı. Avludan, Kaide'nin etrafını saran çalıların içinden gelen hışırtılar ve çıtırtılar duydum. İşte kuşlarla ilk karşılaşmam böyle oldu. Sanki bir kuş baskını vardı; yüzlerce kırlangıç yukarı akın etti. Kimin için şarkı söylüyorlardı? Logoadamları için mi? Sevgili Başkan için mi?

Gökyüzünün uyku saati geldi, oda kararda ve yüzeydeki ilk gecem başladı. Kendimi yalnız hissettim, ama onun dışında bir şeyim yoktu. Avluya bakan pencereler sarardı; Boom-Sook'unkine benzeyen, içinde genç safkanlar olan laboratuvarlar, profesörlere ait daha düzenli ofisler, kalabalık koridorlar, boş koridorlar göründü. Tek bir üretilmiş bile görmedim. Gece yarısı olduğunda kendimi yorgun hissettim, bir kese Sabun içtim, karyolaya yattım ve Yoona~939'un burada olup da bugün karşıma çıkan gizemler ordusuna anlam verebilmesini diledim.

Dışarıda geçirdiğiniz ikinci gün bazı cevaplar bulabildiniz mi?

Birkaç tane: ama daha da çok sürprizle karşılaştım. Sürprizlerin ilki uyandığımda küçük odada, karyolamın karşısında duruyordu. Üç metreden uzun, fermuarlı, turuncu bir tulum giymiş koskoca bir adam kitap raflarını inceliyordu. Yüzü, boynu ve elleri haşlanarak kızarmış, yanarak simsiyah olmuştu ve soluk renkli yamalarla kaplıydı, ama acı çekiyor gibi görünmüyordu. Yakası bir üretilmiş olduğunu doğruluyordu ama köktipini tahmin bile edemiyordum: dudakları yoktu, kulakları boynuzvalfları ile korunuyordu ve sesi o zamana kadar ve o zamandan beri duyduğum en tok sesti. "Burada stimulin yok. Uyandığında uyanırsın. Özellikle de doktora öğrencin Boom-Sook Kim kadar tembelse. Yönetici doktora öğrencileri en kötüsüdür. Kıçlarını bile başkaları siler.

Anaokulundan ötenazyuma kadar." Devasa, iki başparmaklı eliyle kendisininkinin yarı ebadında fermuarlı, mavi bir tulumu işaret etti. "Senin için, küçük kız kardeş." Papa Song üniformamı çıkarıp yeni giysilerimi giyerken onu bir gözetmenin mi gönderdiğini sordum. "Burada gözetmen de yok" dedi yanık dev. "Senin doktora öğrencinle benimki arkadaşlar. Boom-Sook dün telefon etti ve erken getirildiğinden yakındı. Seni uyku zamanı öncesi ziyaret etmek istedim. Ama Genom Cerrahisi'nin doktora öğrencileri geç saate kadar çalışır. Buradaki, Psikogenomi bölümündeki tembellerin aksine. Ben Wing~027. Haydi neden burada olduğunu öğrenelim."

Wing~027 Boom-Sook'un masasına oturdu ve doktora öğrencimin ona dokunmamı yasakladığı yönündeki protestolarımı yok sayarak sony'yi açtı. Wing ekrana tıkladı; Yoona~939 ekranda belirdi. Wing parmağıyla sıra sıra kelimeleri takip etti. "Boom-Sook'un yine *o* hatayı yapmaması için Baki Başkan'a şükredelim..."

Wing'e sordum: Okuyabiliyor muydu?

Wing, rasgele birleştirilen bir safkan bile okuyabiliyorsa, iyi tasarlanmış bir üretilmişin okumayı rahatlıkla öğrenebileceğini söyledi. Kısa bir süre sonra sony'de bir Sonmi belirdi: boynunu benim yakam, ~451, çevreliyordu. "İşte" dedi Wing ve yavaş yavaş okudu; *Hizmet Üretilmişini Yatakhane İçi Beyinsel Geliştirme: Sonmi~451 Üzerinde Bir Fizibilite Çalışması*. Hazırlayan Boom-Sook Kim. "Neden" diye mırıldandı Wing, "beyinsiz bir yönetici doktora öğrencisi bu kadar yüksek hedefler belirliyor?"

Wing~027 ne tür bir üretilmişti? Bir milisadamı mı?

Hayır, bir felaketadamı. Safkanların gider gitmez çamaşır suyundaki bakteriler gibi yok olacakları kadar hastalıklı ve radyoaktif çorak topraklarda iş görebilmekle övündü; beyninde yalnızca çok küçük çaplı genetik değişiklik yapılmıştı; fe-

laketadamlarının temel uyum programı safkan üniversitelerinin çoğundan daha geniş çaplı bir öğrenimi kapsıyordu. Sonunda iğrenç bir şekilde yanmış kolunu gösterdi: "Bana buna dayanabilecek bir safkan göster! Doktora öğrencim dokularda alevgeçirmezlik üzerine doktora yapıyor."

Wing~027'nin çoraktoprakları tarif edişi beni dehşete düşürdü, ama felaketadamı onların yaklaşmasını keyifle bekliyordu. Bütün Nea So Copros'un çorak topraklara dönüştüğü gün, dedi bana, üretilmişlerin yeni safkanlar olduğu gün olacak. Bu kulağa çok sapkın geliyordu, üstelik, bu çorak topraklar dünyada o kadar yaygınsa onları neden ford'dan görememiştim? Wing~027 bana dünyanın ne büyüklükte olduğunu sandığımı sordu. Emin değildim, ama Chongmyo Plaza'dan bu dağa kadar yolculuk etmiştim, yani dünyanın çoğunu görmüştüm, herhalde. Dev onu takip etmemi istedi ama tereddüt içindeydim: Boom-Sook bana odadan çıkmamamı emretmişti. Wing~027 beni uyardı, "Sonmi~451, kendi İlmihallerini yaratmalısın" ve beni omzuna attı, daracık koridor boyunca taşıdı; dar bir köşeyi döndü ve tozlu, spiral şeklindeki merdivenleri çıktı. Paslı bir kapıyı yumruklayarak açtı. Sabah güneşi gözlerimi kör etti, sert rüzgârlar yüzüme tokat attı ve havada uçuşan tozlar yüzüme battı. Felaketadamı beni yere indirdi.

Psikogenomi Fakültesi'nin çatısının parmaklıklarını kavradım ve nefesim kesildi; altı kat aşağıda bir kaktüs bahçesi vardı, kuşlar iğnelerin arasında sinek avlıyorlardı; dağın daha aşağısında yarısı dolu bir ford parkı, etrafında bir alay öğrenci bulunan bir spor sahası, onun da aşağısında bir tüketici plazası, onun ötesinde ise yayılmış, yanmış ve neonlarla ışıldayan şehre inen ormanlık alan vardı. Yüksek binaları, yatakhane bloklarını, Han Nehri'ni ve sonunda, havaya çizilmiş gündoğumunun önüne dizili dağları gördüm. "Büyük bir manzara" diyen Wing'in yumuşak, yanık sesini hatırlıyorum.

"Ama bütün dünyayla kıyaslandığında, Sonmi~451, bu gördüğün ufacık bir taş parçası."

Aklım bu büyüklüğü kavramaya çalıştı ama düşürdü; böyle uçsuz bucaksız bir dünyayı nasıl anlayabilirdim?

Wing cevapladı, zekâya ihtiyacım vardı; yükseliş bunu sağlayacaktı. Zamana ihtiyacım vardı; Boom-Sook Kim'in tembelliği bana zaman verecekti. Ama bilgiye de ihtiyacım vardı.

Bilginin nasıl bulunduğunu sordum.

"Okumayı öğrenmelisin, küçük kız kardeş" dedi Wing~027.

Yani size akıl hocalığı yapan ilk kişi Hae-Joo Im ya da Yönetim Kurulu Üyesi Mephi değil, Wing~027 idi?

Bu tam olarak doğru sayılmaz. İkinci buluşmamız aynı zamanda sonuncuydu. Felaketadamı bana içinde yüksek tabaka korpokrasi okullarındaki bütün otodidakt modüllerinin yüklenmiş olduğu "kaybedilmemiş" bir sony vermek için uyku saatinden bir saat önce Boom-Sook'un laboratuvarına döndü. Bana aletin nasıl işlediğini gösterdi, sonra da bir safkanın asla beni bilgi edinirken görmesine izin vermememi tembihledi; çünkü bunu görmek onları korkutuyordu ve korkan bir safkanın yapamayacağı şey yoktu.

Boom-Sook altıncıgün Taiwan'dan dönene dek sony'nin kullanımında ustalaşmış ve sanal ilkokuldan mezun olmuştum. Altıncıay geldiğinde ise yönetici ortaokulundan. Şüpheci görünüyorsun, Arşivci, ama yükselenlerin bilgi "açlığı"yla ilgili söylediklerimi unutma. Biz ne biliyorsak oyuz ve ben o an olduğumdan çok daha fazlası olmak için yanıp tutuşuyordum.

Şüpheci görünmek istemedim, Sonmi. Aklın, konuşman, benliğin öğrenmeye kendini adadığının göstergesi. Benim kafamı karıştıran şu: Boom-Sook Kim niçin sana çalışmak için bu kadar zaman verdi? Bir yönetici vârisi Kaldırma Akımı'nı gizlice destekliyor olamaz, herhalde? Peki ya üstünde uyguladığı doktora deneyleri?

Boom-Sook Kim'in derdi doktorası değil içmek, kumar oynamak ve arbaletiyle atış yapmaktı. Babası Kwangju Genetik'te yöneticiydi, Juche'de yönetim kurulu üyesi olmak için lobi oluşturuyordu, ta ki oğlu bu denli etkili bir düşman olarak karşısına çıkıncaya dek. Böyle üst tabakadan bir babası varken eğitim onun için formaliteden ibaretti.

Ama Boom-Sook nasıl mezun olmayı planlıyordu?

Bir akademik ajana, kendi kaynaklarını kullanarak tezini hazırlaması için para ödeyerek. Yaygın bir uygulama. Yükseliş nörokimyasalları onun için ürünleri ve sonuçları ile önceden formüle dökülmüştü. Boom-Sook kendi başına diş macunun biyo-moleküler özelliklerini bile ayırt edemezdi. Orada geçirdiğim dokuz ay boyunca deneysel görevlerim laboratuvarını temizlemek ve çayını hazırlamaktan öteye gitmedi. Anlıyorsun ya, yeni veriler satın aldığı bilgileri gölgeleyebilir ve sahtekârlığının ortaya çıkmasına sebep olabilirdi. Doktora öğrencimin uzun seyahatleri boyunca yakalanma korkusu yaşamaksızın çalışabiliyordum.

Boom-Sook Kim'in öğretmeni bu rezil akademik hırsızlığın farkında değil miydi?

İşlerinden olmak istemeyen profesörler ileride Juche Yönetim Kurulu Üyesi olacak insanların oğullarının rezaletlerini ortaya çıkarmaz.

Boom-Sook sizinle hiç konuşmadı mı? Herhangi bir şekilde etkileşimde bulunmadı mı?

Benimle safkanların kedilerine hitap ettikleri gibi konuşurdu. Bana anlaşılmaz geldiğini sandığı sorular sormak onu eğlendirirdi. "Hey, ~451, sence dişlerimi mavileştirsem mi, yoksa safir sadece bu sezonun modası mı, gelip geçici mi?" Akılcı cevaplar beklemiyordu, ben de onun beklentilerini bo-

şa çıkarmıyordum. Cevabıma o kadar alışmıştı ki, bana "Bilmiyorum-Efendim~451" lakabını takmıştı.

Yani dokuz ay boyunca kimse tavana vuran bilinçliliğinizi gözlemlemedi?

Ben öyle sanıyordum. Boom-Sook Kim'i düzenli olarak ziyaret edenler yalnızca Min-Sic ve Fang'di. Fang'in gerçek ismini benim etrafımda hiç kullanmadılar. Yeni suzuki'leriyle birbirlerine hava atıyor, poker oynuyor ve Huamdonggil'de bulunan randevuevlerindekiler dışındaki üretilmişleri hiç kaale almıyorlardı. Boom-Sook'un komşusu, bursla okuyan alt tabakadan bir doktora öğrencisi olan Gil-Su Noon zaman zaman gürültüden şikâyet etmek için duvara güm güm vururdu, ama üç yönetici de duvara vurarak, hem de daha sert vurarak karşılık veriyordu. Onu yalnızca bir iki kez gördüm.

"Poker" nedir?

Daha iyi yalan söyleyenin, o kadar iyi yalan söyleyemeyenlerin parasını aldığı bir iskambil oyunu. Fang bu poker seanslarında Boom-Sook ve Min-Sic'in Ruh'larından binlerce kredi alırdı. Başka zamanlar, üç öğrenci uyuşturucularla, genellikle de Sabun'la kafayı bulurdu. Böyle zamanlarda Boom-Sook bana orayı terk etmemi söylerdi, kafayı bulduğunda klonlardan rahatsız olduğundan yakınırdı. Ben de fakültenin çatısına çıkar, karanlık çökene kadar su tankının gölgesinde oturur ve kırlangıçların tatarcıkları avlamasını izlerdim. Karanlık çöktüğünde üç doktora öğrencisinin gitmiş olacağını bilirdim. Boom-Sook hiçbir zaman laboratuvarını kilitlemeye zahmet etmezdi, anlıyorsun ya.

Wing~027'yle neden bir daha görüşmediniz?

Taemosan'a gelişimden üç hafta sonra, rutubetli bir ikindi vakti, Boom-Sook'un yüz değiştirme kataloğuna yönelttı-

ği dikkati kapının çalınmasıyla dağıldı. Dediğim gibi, beklenmeyen ziyaretçiler nadiren gelirdi. Boom-Sook "Girin!" dedi ve kataloğunu *Pratik Genetik Bilimi*'nin altına sakladı. Doktora öğrencim benim aksime, kitaplarını pek okumazdı. Sırım gibi bir öğrenci kapıyı ayak parmağıyla iterek açtı. Doktora öğrencime "Boom-boom" diye seslendi. Boom-Sook ayağa fırladı, oturdu, omuzları düştü. "Hey, Hae-Joo" –havadan sudan bir tonda konuşmaya çalıştı– "ne haber?"

Ziyaretçi geçerken "merhaba" demek için uğradığını söyledi, ama teklif edilen sandalyeye oturmayı kabul etti. Hae-Joo Im'in Boom-Sook'un eski bir sınıf arkadaşı olduğunu ama Taemosan'ın Oybirliği fakültesinin onu fark ederek fakültesinden çaldıklarını öğrendim. Boom-Sook onlar önemsiz konuları tartışırken bana çay hazırlamamı söyledi. Ben çayları servis ederken Hae-Joo Im, "Arkadaşın Min-Sic'in geçirdiği dehşet verici öğleden sonrayı duymuşsundur?" dedi.

Boom-Sook, Min-Sic'in pek de "arkadaş"ı sayılamayacağını söyledi, sonra öğleden sonrasının niçin dehşet verici olduğunu sordu. "Numunesi Wing~027 yanıp kül olmuş." Min-Sac petro-alkali şişesinin üstündeki yazıda okuduğu bir eksiyi artı sanmış. Benim doktora öğrencim yılışık bir tavırla sırıttı, kıkırdadı, burnundan nefes vererek "Çok komik!" dedi ve kahkaha attı. Bunun üzerine Hae-Joo olağandışı bir harekette bulundu; bana baktı.

Bu neden olağandışı olsun?

Safkanlar bizi genellikle görürler ama nadiren bakarlar. Çok sonra, Hae-Joo benim yanıtımı merak ettiğini kabul etti. Boom-Sook hiçbir şey fark etmemişti: Min-Sic'in araştırmasındaki tazminat talepleri hakkında atıp tutuyordu. Boom-Sook şeytanca bir zevkle kendi solo araştırmasında, bilimsel aydınlanma yolunda bir iki deneysel üretilmiş "harcanırsa" da kimsenin umurunda olmadığını belirtti.

Peki hiç... şey, ne hissettiniz? İçerlediniz mi? Üzüldünüz mü?

Öfkelendim. Hae-Joo Im'le ilgili bir şeyler beni huzursuz ettiği için küçük odaya çekildim, ama hayatımda hiç bu kadar öfkelenmemiştim. Yoona~939 yirmi Boom-Sook ederdi, Wing~027 de yirmi Min-Sic ederdi, hem de her bakımdan. Taemosan Dağı'ndaki tek arkadaşım bir yöneticinin dikkatsizliği yüzünden ölmüştü ve Boom-Sook bu cinayeti komik buluyordu. Ama öfke iradeyi biler. O gün beni *Bildirile*rime, bu hapishane küpüne ve birkaç saat içinde varacağım Fenerev'e götüren ilk adımdı.

Okul tatile girdiğinde size ne oldu?

Boom-Sook beni bir depo yatakhanesine koymalıydı, ama doktora öğrencim Doğu Kore'deki Hokkaido'ya, üretilmiş geyik avına gitmeye o kadar hevesliydi ki bunu yapmayı unuttu ya da daha alt tabakadan birinin bunu onun yerine yapacağını varsaydı.

Bir yaz sabahı uyandığımda kendimi tamamen terk edilmiş bir binada buldum. Trafiğin hiç durmadığı koridorlardan ses gelmiyor, çan çalmıyor, hiçbir anons yapılmıyordu; klimalar bile kapatılmıştı. Çatıya çıkıp baktığımda şehrin her zamanki gibi dumanlı, şehirdeki trafiğin ise yoğun olduğunu gördüm, uçuşan uçaklar gökyüzünde boydan boya buhar izleri bırakıyordu ama kampüste öğrenci kalmamıştı. Ford parkları yarı boştu. İnşaatçılar sıcak güneşin altında oval meydanı yeniden döşüyorlardı. Sony'nin takvimini kontrol ettim ve o günün tatilin ilk günü olduğunu öğrendim. Laboratuvarın kapısını sürgüledim ve küçük odaya gizlendim.

Yani beş hafta boyunca Boom-Sook'un laboratuvarından dışarı adımınızı atmadınız mı? Bir kere bile mi?

Bir kere bile. Anlıyorsun ya, sony'mden ayrılmaktan çok korkuyordum. Bir güvenlik görevlisi her dokuzuncugün labo-

ratuvar kapısını yokluyordu. Bazen yan laboratuvardaki Gil-Su Noon'u duyardım. Onun dışında hiçbir şey yoktu. Panjuru inik, soları ise geceleri kapalı tutuyordum. Bana bu süre boyunca yetecek kadar Sabun'um vardı.

Ama bu elli gün boyunca aralıksız tecrit demek!

Elli muhteşem gün, Arşivci. Aklım kültürümüzde enine, boyuna ve derinliğine seyahat etti. On iki temel kitabı hatmettim: Jong Il'in *Yedi Diyalekt*'ini, Baş Başkan'ın *Nae So Copros'u Kurmak*'ını, Amiral Yeng'in *Çatışmaların Tarihi*'ni, listenin gerisini biliyorsun. Sansürlenmemiş bir *Yorumlar*'da bulduğum dizinler beni Çatışma-öncesi düşünürlerini okumaya yöneltti. Kütüphane elbette yükleme isteklerimin birçoğunu reddetti, ama Geç İngilizceden çevrilmiş iki Optimist'i, Orwell ve Huxley'i, bir de Washington'ın *Demokrasi Üzerine Hicivler*'ini okumayı başardım.

Ve Boom-Sook ikinci sömestr için döndüğünde hâlâ -varsayımsal olarak- onun tez numunesi miydiniz?

Evet. İlk sonbaharım gelmişti. Fakültenin çatısında oradan oraya sürüklenen alev rengi yapraklardan gizli bir koleksiyon oluşturdum. Sonbahar yaşlandı ve yapraklarım renklerini kaybetti. Önce geceler dondurucu oldu; sonra günışığının olduğu saatler bile buz gibi geçmeye başladı. Boom-Sook çoğu öğleden sonra 3-B izleyerek ısıtılmış *ondul* üstünde uyukluyordu. Yazın giriştiği müphem yatırımlarda bir sürü dolar kaybetmişti ve babası borçlarını ödemeyi reddettiği için doktora öğrencim huysuzluk nöbetlerine kapılma eğilimindeydi. Bu krizlere karşı tek savunmam, hiçbir şey anlamıyormuş gibi davranmaktı.

Kar yağdı mı?

Ah, evet, kar. Geçen yıl ilk kar çok geç yağdı, ta onikinci-

ayda. Yarı karanlıkta uyanmadan önce sezmiştim. Kar taneleri avlunun pencerelerini süsleyen yılbaşı perilerinin başında haleler oluşturuyordu: büyüleyiciydi, Arşivci, büyüleyici. Avludaki ihmal edilmiş heykelin altındaki çalılar üstlerindeki karın ağırlığı ile sarkmışlardı, heykelin kendisi ise gülünç bir azamete bürünmüştü. Daha önceki hapishane küpümden kar yağışını izleyebiliyordum; buradayken karı özlüyorum. Kar alacakaranlıktaki bereli leylaklar gibi: o kadar saf, temiz bir avuntu ki.

Zaman zaman bir estetikçi gibi konuşuyorsun, Sonmi.

Belki güzellikten yoksun kalanlar onu en içgüdüsel olarak algılayanlardır.

Dr. Mephi o sıralar hikâyeye girmiş olmalı?

Evet, Altılı Arifesi'nde. O gece de kar yağıyordu. Boom-Sook, Min-Sac ve Fang saat yirmi civarı geldiler, yüzleri kullandıkları uyuşturucuların etkisiyle kızarmıştı, nike'larında buzlar vardı. Ben küçük odadaydım ve sony'mi saklayacak zamanı zorlukla buldum. Platon'un *Devlet*'ini okuduğumu hatırlıyorum. Boom-Sook'un başında mezuniyet kepi vardı, Min-Sic ise nerdeyse kendi boyunda, içinde nane kokulu orkideler olan bir sepeti kucaklamıştı. Onları bana fırlattı ve "Spoony, Sponny, Sonmi, artık adı neyse, onun için taçyaprakları!" dedi.

Fang, Boom-Sook'un *soju*sunu koyduğu dolabı karıştırdı ve omzunun üstünden üç şişe fırlattı; içkinin markasının uyduruk olduğundan yakınıyordu. Min-Sic iki tanesini yakaladı ama üçüncü yere düşüp parçalandı, bu da tekrar kahkahalara boğulmalarına sebep oldu. "Temizle şunu, Sinderella!" Boom-Sook bana el çırptı, sonra yılda bir kez gelen Altılı Tatili şerefine en iyi içkisinden bir şişe açacağını söyleyerek Fang'i yatıştırdı.

Ben bütün cam kırıklarını süpürene dek Min-Sic 3-B'de porno bir disney bulmuştu. Uzmanca bir zevk alarak, nitelikleri ve gerçekçiliğini tartışıp durarak, kaliteli *soju*yu içerek izlediler. O gece sarhoşluklarında bir aldırmazlık da vardı, özellikle de Fang'in. Küçük odaya çekildim ve oradan Gil-Su-Noon'un laboratuvar kapısına gelip cümbüşçülerden daha sessiz olmalarını istediğini duydum. Casusluk ettim. Min-Sic, Gil-Su'nun gözlüğüyle dalga geçti, ailesinin miyobunu tedavi ettirmek için gereken dolarları neden bulamadığını sordu. Boom-Sook ona medeni dünya Altılı'yı kutlarken sessizlik ve huzur istiyorsa kendi kamışını emmesini söyledi. Fang gülmeyi bıraktığında babasından Noon klanının vergi ödemelerini teftiş emri vermesini isteyeceğinden bahsetti. Gil-Su Noon, yöneticiler üstüne erikler ve daha fazla alay fırlatıp onu kaçırana dek koridorda kapının önünde kudurdu.

Fang çete lideriymiş gibi görünüyor.

Evet, öyleydi. Diğerlerinin kişilik kusurlarını sanki bir manivelayla kanırtarak ortaya çıkarıyordu. Şu an şüphesiz On İki Başkent'ten birinde başarıyla avukatlık ediyordur. O gece Boom-Sook'u sinirlendirmeye odaklanmıştı; *soju* şişesini ölü kar leoparının kodak'ına doğru sallıyor, avların genlerinin turistler için ne kadar aptal olmak üzere değiştirildiğini soruyordu. Boom-Sook'un gururu alevlenmişti. Karşılığı *onun* avladığı hayvanların saldırganlık genlerinin *artırılmış* olduğu yönündeydi. Erkek kardeşiyle birlikte kar leoparını Katmandu Vadisi'nde saatlerce takip etmişler, sonunda köşeye sıkıştırılan hayvan kardeşinin boğazına saldırmak için üstüne atlamıştı. Boom-Sook'un tek bir kez atış yapma şansı vardı. Ok hayvan havadayken gözüne girmişti. Bunu duyunca Fang ve Min-Sac birkaç saniye hayrete düşmüş rolü yaptılar, sonra gürültülü kahkahalar patlattılar. Min-Sic, "Acayip yüksekten atıyorsun, Kim!" diyerek yere güm güm vur-

du. Fang kodak'a daha yakından baktı ve kötü dijilendiğini belirtti.

Boom-Sook sentetik bir kavunun üstüne bir yüz çizdi, vakur bir tavırla alnına "Fang" yazdı ve meyveyi kapının yanındaki gazete yığınının üstüne dengede duracak biçimde koydu. Arbaletini masadan aldı, en uzaktaki pencereye yürüdü ve nişan aldı.

Fang karşı çıktı: "Hayır-hayır-hayır!" ve bir kavunun avcı ıskaladığı takdirde avcının gırtlağını parçalamayacağını söyleyerek itiraz etti. Temiz bir atış yapmak için hiç baskı yoktu ortada. Fang sonra benden gidip kapının yanında durmamı istedi.

Niyetini anladım, ama Fang yalvarışlarımı yarıda kesti, ona itaat etmezsem Sabun'umu kontrol etme görevini Min-Sic'e vereceğini söyledi. Min-Sic'in sırıtışı soldu. Fang tırnaklarını koluma batırdı, beni kapıya götürdü, kepi kafama taktı ve kavunu kepin üstüne yerleştirdi. "Ee, Boom-Sook" diye sataştı, "*şimdi* o kadar iyi bir nişancı olduğunu düşünüyor musun bakalım?"

Boom-Sook'un Fang'le olan ilişkisi rekabet ve nefret üzerine kuruluydu. Arbaletini kaldırdı. Doktora öğrencime durması için yalvardım. Boom-Sook parmağımı bile kıpırdatmamamı emretti.

Okun çelik ucu parladı. Bu çocukların iddialarından biri sonucunda ölmek boşuna ve aptalca olacaktı, ama üretilmişler kendi ölümlerinin koşullarını bile belirleyemez. Bir tıngırtı ve havadaki ıslık sesinden sonra ok kavuna saplandı. Meyve yuvarlanıp kepten düştü. Min-Sic durumu yumuşatmak isteyerek, sıcak bir tavırla alkışladı.

Ama Fang burun kıvırdı. "O kadar kocaman bir kavunu vurmak için lazer nişancıya gerek yok. "Hem bak" –kavundan kalanları eline aldı– "ufacık bir parça koparmışsın zaten. Senin konumundaki bir avcı için bir mangonun daha uygun bir hedef olduğuna şüphe yok."

Boom-Sook arbaletini Fang'e uzattı, onu kendi yeteneğiyle boy ölçüşmeye çağırdı: mangoyu on beş adım geriden vuracaktı.

"Tamam." Fang arbaleti aldı. Umutsuzca karşı çıktım, ama Boom-Sook bana sesimi kesmemi söyledi. Mangonun üstüne bir göz çizdi. Fang adımlarını saydı ve oku arbalete yerleştirdi. Min-Sic arkadaşlarını ölü bir deneysel numunenin bir sürü sıkıcı evrak işi çıkaracağına dair uyardı. Onu duymazdan geldiler. Fang uzun bir süre nişan aldı. Eli hafifçe titriyordu. Çilemin bitmediği yönündeki şüphelerim doğru çıktı. Fang arbalete üfledi. "Otuz adımdan kavun, on beş adımdan mango. Yükseltiyor ve on adımdan erik diyorum." Bir eriğin yine de kar leoparının gözünden büyük olduğunu belirtmeyi ihmal etmedi, ama Boom-Sook Min-Sic'in dediği gibi "yüksekten attığını" kabul eder ve bu meydan okumayı reddederse, bu üzücü olayı tam on dakika boyunca bitmiş sayacaklarını ekledi. Boom-Sook hiçbir şey söylemeden eriği ciddi bir tavırla başımın üstüne yerleştirdi ve bana hiç ama *hiç* hareket etmememi söyledi. On adım saydı, döndü, oku yerleştirdi ve nişan aldı. On beş saniye içinde ölme ihtimalimin yüzde elli olduğunu tahmin ettim. Gil-Su yine kapıya vurdu. *Git,* diye düşündüm, *Şimdi dikkatini dağıtma...*

Boom-Sook oku geriye çekerken çenesi seğirdi. Başımın yalnızca birkaç santimetre uzağındaki kapı daha da ısrarcı biçimde çalınmaya başladı. Fang, Gil-Su'nun cinsel organları ve annesiyle ilgili müstehcen laflar etti. Boom-Sook'un eklemleri arbaletinin üstünde bembeyaz kesildi. Başım yana savruldu: acı dişlerini kulağıma sapladı. Kapının arkamda ardına kadar açıldığının ve işkencecilerimin yüzünde beliren felaket ifadelerinin farkındaydım. Son olarak da kapıda yaşlıca, sakalında karlar olan, nefes nefese kalmış ve çok öfkeli bir adamın durduğunu fark ettim.

Yönetim Kurulu Üyesi Mephi miydi o?

Evet, hiçbir şeyi atlamayalım: Oybirliği Profesörü, Merikan Tekne-insanları Çözümü'nün mimarı, Nea So Copros Yüksek Mevki Madalyası sahibi, Tu Fu ve Li Po'da monografist, Juche Yönetim Kurulu Üyesi Aloi Mephi. Ama ilk gördüğümde ona pek dikkat etmedim. Bir sıvı boynumdan omurgama doğru damla damla akıyordu. Elimi kulağıma götürdüğümde vücudumun sol tarafına elektrik verilmişçesine bir acı duydum. Parmaklarımı çektiğimde parlak ve koyu kırmızı olduklarını gördüm.

Boom-Sook'un sesi titriyordu: "Sayın Üye, biz..." Fang'den ve Min-Sic'ten yardım gelmedi. Yönetim kurulu üyesi kulağıma ütülü, ipek bir mendil bastırdı ve bana baskı yapmayı bırakmamamı söyledi. İç ceplerinin birinden bir el-sony'si çıkardı. "Bay, Chang?" dedi. "İlkyardım. Acele edin, lütfen." Sekiz ay önce bana Chongmyo Plaza'dan buraya kadar eşlik eden uykulu yolcuyu ancak şimdi tanımıştım.

Kurtarıcım doktora öğrencilerine gözünü dikti: onunla göz göze gelmeye cesaret edemiyorlardı.

"Eh, beyler, Yılan Yılı'na bir hayli meşum bir başlangıç yaptık." Disiplin kurulunun Min-Sic ve Fang'e hatırı sayılır borçlarını bildireceği yönünde söz verdi ve gitmelerine izin verdi. İkisi de eğilerek selam verdi ve aceleyle çıktılar. Min-Sic pelerinini *ondul*ün üstünde buharları tüter halde bırakmıştı ama almak için geri dönmedi. Boom-Sook yıkılmış görünüyordu.

Üye Mephi doktora öğrencisinin birkaç saniye acı çekmesine müsaade ettikten sonra "O şeyle beni de mi vurmayı planlıyorsun?" diye sordu.

Boom-Sook arbaleti birden çok ısınmışçasına yere attı. Üye dağınık laboratuvara göz gezdirdi, *soju* şişesinin ağzını kokladı. 3-B'deki ahtapot yağmacılığı bir anlığına dikkatini dağıttı. Boom-Sook kumandayı tutmaya çalıştı, düşürdü, yer-

den aldı, durdurma düğmesine bastı, kumandayı doğru yöne tuttu, durdurma düğmesine bastı. Üye Mephi sonunda konuştu. Şimdi Boom-Sook'un, fakültesinin deneysel üretilmişini niçin arbalet alıştırması yapmak için kullandığını öğrenmeye hazırdı.

Evet, bunu ben de merak ediyorum.

Boom-Sook her şeyi denedi: Altılı Arifesi olduğu için çok sarhoş olmuştu ama bu mazeret değildi; önceliklerini yanlış belirlemiş, stres belirtilerini yok saymıştı, arkadaşlarını yanlış seçmişti, numunesini disiplin ederken kendisini fazla kaptırmıştı, hepsi Fang'in suçuydu. Sonra kendisi bile sesini kesmesinin ve başına gelecekleri beklemesinin daha iyi olduğunu anladı.

Bay Chang bir mediküple geldi, kulağıma sprey sıktı, merhem sürdü, kulağımı bir plasterle kapattı ve bana Wing~027'den beri ilk kez dostça sözler etti. Boom-Sook kulağımın iyileşip iyileşmeyeceğini sordu. Üye Mephi sertçe bunun Boom-Sook'u ilgilendirmediğini, onun doktorasının bittiğini söyledi. Geleceğinin aşağı tabakalara kaydığını gördükçe eski doktora öğrencisinin yüzü ifadesizleşti ve bembeyaz oldu.

Bay Chang elimi tutarak kulak kepçemin yırtıldığını, fakat bir doktorun sabah onu yenisiyle değiştireceğini bildirdi. Boom-Sook'un bana yapacakları beni kulağımın durumundan çok daha fazla endişelendiriyordu, ama Bay Chang şimdi oradan Üye Mephi'yle birlikte ayrılıp yeni meskenime gideceğimizi ekledi.

Bu habere çok sevinmiş olmalısınız.

Evet, sony'mi kaybetmiş olmam dışında. Onu nasıl yanıma alabilirdim? Aklıma uygulanabilir bir plan gelmedi. Başımla onayladım; Altılı Tatili esnasında sony'mi geri alabileceğimi umuyordum. Dikkatimi spiral merdivenlere verdim. İniş-

ler çıkışlardan daha tehlikeli oluyor. Lobide Bay Chang bana kapüşonlu bir pelerin ve bir çift buz-nike'ı verdi. Yönetim kurulu üyesi Bay Chang'e ayakkabılardaki zebra deseni seçiminden dolayı iltifat etti. Bay Chang zebra deseninin bu sezon Lhasa'nın en şık sokaklarında moda olduğunu söyleyerek cevap verdi.

Yönetim kurulu üyesi sizi tam vaktinde kurtarmasının sebebini nasıl açıkladı?

Şu ana kadar hiç açıklamadı. Bana kampüsün batı ucundaki Oybirliği Fakültesi'ne aktarıldığımı söyledi ve "o üç sarhoş yönetici solucanın" hayatımla oyun oynamasına izin verdiği için özür diledi. Hava koşulları, duruma daha erken müdahale etmelerine engel olmuştu. Hangi uygun, hürmetkâr cevabı verdiğimi şu an hatırlamıyorum.

Kampüsün her köşesinde Altılı Arifesi'ni kutlayan kalabalıklar vardı. Bay Chang bana çekiş gücü kazanabilmek için buz tanecikleri arasında ayaklarımı sürümeyi öğretti. Kirpiklerime ve burun deliklerime kar taneleri kondu. Profesör Mephi yaklaşırken kartopu savaşlarında ateşkes yapıldı, savaşçılar eğilerek selam verdi. Kapüşonumun sağladığı adsızlık hali çok hoşuma gitti. Revaklı avlulardan geçerken müzik duydum. AdV ya da pop şarkısı değildi; çıplak, yankılanan dalgalar halinde bir müzikti. "Bir koro" dedi Üye Mephi bana. "Korpokratik insanlar hissiz, aşağılık ve kötü niyetli olabilir" dedi, "ama daha asil özelliklere de sahip olabilir, Başkan'a şükür." Müziği bir dakika dinledik. Kafamı kaldırıp baktığımda yukarı fırlıyormuşum gibi hissettim.

Oybirliği Fakültesi'nin kapısında bekleyen iki yürütücü bize selam verdi ve nemli pelerinlerimizi aldı. Psikogenomi Fakültesi'nin içi ne kadar sadeyse bu binanın içi o kadar gösterişliydi. Halıyla kaplı koridorlar Iljong aynaları, Scilla Kralları'nın ayaklı vazoları, Oybirliği'nin ileri gelenlerinin

3-B'leri. İçinde bir avize bulunan asansörün sesi korpokratik İlmihal'leri tekrarlıyordu, ama Yönetim Kurulu Üyesi Mephi ona sesini kesmesini söyledi ve asansör beni çok şaşırtarak bu emre uydu. Bay Chang asansör hızlanır, sonra yavaşlarken dengede durmama bir kez daha yardımcı oldu.

Asansörden çıkıp yüksek tabaka bir yaşam tarzını konu alan bir AdV'den çıkma, zemin seviyesinden biraz aşağıda, ferah bir daireye girdik. Etrafı maglev tarzı, havada süzülen mobilyalarla sarılmış ana şöminede bir 3-B ateş yanıyordu. Cam duvarlardan şehrin gecenin içindeki, puslu puslu parlayarak yağan karın bulanıklaştırdığı baş döndürücü manzarası görülüyordu. İç duvarlar tablolarla kaplıydı. Mephi'ye buranın onun ofisi olup olmadığını sordum.

"Ofisim bir kat yukarıda" diye yanıtladı. "Burası senin meskenin."

Şaşkınlığımı ifade etme fırsatı bulamadan Bay Chang değerli konuğumu oturmaya davet etmemi önerdi. Üye Mephi'den özür diledim: Daha önceden hiç konuğum olmamıştı, görgü kurallarının üstünden geçmem gerekiyordu.

Maglev tarzı kanepe değerli konuğumun ağırlığının altında sallandı. Meskenimi gelininin beni düşünerek yeniden tasarladığını söyledi. Gelini Rothko tuvallerini dinlendirici bulacağımı umuyormuş. "Hakiki moleküllü, orijinal orijinaller" diye temin etti beni. "Ben de onayladım. Rothko körler nasıl görüyorsa onun resmini yapar."

Hayret verici bir akşam – bir bakmışsın arbaletlerle karşılaşıyorsun, bir bakmışsın sanat tarihiyle...

Kesinlikle öyle. Sonra profesör ilk görüşmemizde yükselişimin derecesini fark edemediği için özür diledi. "Bir iki hafta içinde zihinsel çözülmeye maruz kalacak, yarı yükselmiş deneylerden biri olduğunu sandım. Hafızam beni yanıltmıyorsa, uyukladım bile – öyle değil mi, Bay Chang? Gerçeği

söyleyin." Asansörün yanında duran Bay Chang patronunun yolculuk esnasında gözlerini dinlendirdiğini anımsadı. Üye Mephi şoförünün düşünceli sözleri üzerine gülümsedi. "Dikkatimi çekmek için ne yaptığını merak ettiğine şüphem yok, Sonmi~451."

Sorusu bir tokalaşmaydı: *Haydi dışarı çık, orada olduğunu biliyorum.* Ya da bir tuzak olmasından korkuyordum. Fazla safkan gibi davranmamak için tedbir almaya alışkın bir işgören olarak yine kibarca anlamazlıktan geldim. Mephi'nin suç ortaklığı yansıtan yüz ifadesinden ne yapmaya çalıştığımı bildiğini anladım. Taemosan Üniversitesi'nin kütüphanesine, dedi, sömestr başına iki milyon ve üzeri yükleme talebi gelir. Bu kitapların çoğu ders metinleri ve alakalı makalelerdir; geri kalanların konusu emlaktan hisse fiyatlarına, spor-ford'lardan steinway'lere, yogadan kafes kuşlarına kadar uzanır. "Sorun şu ki, Sonmi, arkadaşım olan kütüphaneciler ancak *gerçekten* seçme eserler okuma huyu olan bir okuyucu ortaya çıktığında beni uyarmaya zahmet eder." Profesör el-sony'sini açtı ve benim yükleme taleplerimin listesini okudu. Altıncıayın 18'i, *Gılgamış Destanı*; Yedinciayın 2'si, Ireneo Funes'in *Yadigârlar*'ı; Dokuzuncuayın 1'i, Gibbon'ın *Gerileyiş ve Çöküş*'ü. Sony'nin pembemsi ışığıyla yıkanan Mephi gururlu görünüyordu. "İşte burada... Onuncuayın 11'inde, sevgili korpokratik sistemimizin kanseri olan Sendika üzerine utanmazca araştırma yapılmış! Bir Oybirliği adamı olarak konuşacak olursam, başka dünyaların inançlarına karşı böyle bir –şehvet diyebilir miyim?– aramızda bir kaçağın olduğuna dair uyarı niteliğindedir. Benim alanımda, en iyi Oybirliği ajanlarının böyle kaçakların arasından çıkması oldukça alışılagelmiştir. Tanışmamız gerektiğini biliyordum." Sonra sony'nin araştırmacı sahibinin iki yıl önce bir ski kazasında ölen, tipilerin sık sık yaşandığı Onsöng'de yaşayan bir jeotermist, Nun Hel-Kwon olduğunu nasıl tespit ettiğini anlattı.

Üye Mephi hırsızın bulunması için yetenekli bir mezuna bu eski moda dedektiflik işini vermişti. E-dalga teftişi, sony'nin Boom-Sook'un laboratuvarında olduğunu haber vermişti. Boom-Sook'un Wittgenstein okuması fikri hiç de inandırıcı olmadığı için Mephi'nin güvenilir öğrencisi altı hafta önceki bir uyku saatinde odadaki her bir sony'ye bir mikro-göz yerleştirmişti. "Ertesi gün hevesli muhalifimizin bir safkan değil, görünüşe göre bilimin ilk stabilize yükseleni ve ünlü Yoona~939'un kardeş-işgöreni olduğunu anladık. Benim işim zor ve tehlikeli olabilir, Sonmi~451, ama hiçbir zaman sıkıcı değildir!"

Belli ki inkâr etmenin anlamı yokmuş.

Aynen öyle: Üye Mephi Gözetmen Rhee'ye benzemiyordu. Yakalanmak beni bir bakıma rahatlatmıştı. Birçok suçlu böyle söyler. Orada öylece oturdum ve bulgularını bildirdiğinde patlak veren bölümler arası kavgaları anlatışına kulak verdim. Eski ekol korpokratlar bir sapkın olarak ötenaziyle öldürülmemi istemişti; psikogenomistler beynimin canlı canlı doğranmasını istemişti; pazarlama bölümü kamuya açılmak ve beni Taemosan Üniversitesi'nin çığır açan deneyi olarak sergilemek istemişti.

Görünüşe bakılırsa hiçbiri isteğine ulaşamamış.

Hayır. Oybirliği geçici bir uzlaşmaya erişti: fikir birliğine varılıncaya dek asılsız özgür irademle çalışmaya devam edecektim. Gelgelelim, Boom-Sook'un arbaleti Oybirliği'nin elini zorladı.

Üye Mephi şimdi sizinle ne yapmayı planlıyordu?

Benden bir parça koparmak için yarışan taraflar arasında yeni bir uzlaşma çerçevesi oluşturmak, sonra da bunu yürürlüğe koymak. Araştırmaya ayrılan milyarlarca dolar şir-

ket laboratuvarlarında ben ne idiysem, ben ne isem, onu yaratmak için yapılan başarısız deneylere harcanıyordu: sabit, yükselmiş bir üretilmiş. Deneyimli bilim adamlarından oluşan bir grup, genomistleri mutlu etmek için üzerimde disiplinler arası deneyler uygulayacaktı. Elini 3-B alevlerin kalbine daldıran Mephi bu testlerin sıkıntı ya da acı verici olmayacaklarına, günde üç saati, her on günde beş günü aşmayacaklarına söz verdi. Taemosan Yönetim Kurulu'nun kalbini kazanmak için araştırma erişimi açık artırmaya çıkarılacaktı: sahiplerime çuvalla dolar kazandıracaktım.

Bu eşzamanlı denkleme Sonmi~451'in çıkarları da dahil miydi?

Bir dereceye kadar, evet. Taemosan Üniversitesi beni bir vakıf öğrencisi olarak kabul edecekti. Ayrıca, kampüse istediğim gibi gelip gidebilmem için yakama bir Ruh takılacaktı. Hatta Üye Mephi kampüsteyken bana akıl hocalığı yapmaya söz verdi. Elini ateşten çekti ve parmaklarını inceledi. "Işık var, ısı yok. Bugünün gençleri nike'ları ateşe verilse bile gerçek bir alevin ne olduğunu bilmez." Ona "Efendim" yerine "Profesör" diye hitap etmemi söyledi.

Çözemediğim bir şey var. Boom-Sook Kim anlatıldığı gibi bir şaklabansa, psikogenominin en önemli konusuna –sabit yükselişe– nasıl erişmişti?

Sonradan Hae-Joo Im'e aynı soruyu sordum. Açıklaması şöyleydi: Boom-Sook'un tezini yazdırdığı öğrenci psikogenomi tezi stoğunu Baykal'daki pek bilinmeyen teknik bir enstitüden alıyormuş. Eski doktora öğrencimin eserinin asıl yazarı Yusuf Süleyman adında bir üretim sahası göçmeniymiş. Radikaller o sırada Sibirya'da genomistleri öldürüyormuş, Süleyman ve profesörlerinden üçü arabalarına konan bir bombayla havaya uçurulmuş. Baykal geri kalmış bir şehir olduğundan, Süleyman'ın araştırması on yıl sonra satılana dek

çürümeye terk edilmiş. Ajan, Süleyman'ın yükselmeyi sağlayan nöro-formülünü bizim Sabun'umuza katmak üzere Papa Song Şirketi'ndeki bazı kimselerle temasa geçmiş. Yoona~939 ana numuneymiş; bense değiştirilmiş bir yedekmişim. Bütün bunlar kulağa olanaklı gelmiyorsa, diye ekledi Hae-Joo, bilimin en önemli buluşlarının çoğunun beklenmeyen yerlerde, tesadüfen keşfedildiğini unutmamalıymışım.

Bütün bunlar olurken Boom-Sook Kim çalıntı doktora tezinin yarattığı heyecandan bihaber miydi?

Ancak hayatında hiç pipet sıkıştırmamış, inatçı bir şapşal olanlardan bihaber kalabilirdi, ama evet, Boom-Sook Kim o kadar şapşaldı işte. Kim bilir, belki bu da bir kaza değildi.

Oybirliği Fakültesi'ndeki yeni düzeninizi nasıl buldunuz? Bir üretilmiş olarak derslere katılmak nasıl bir şeydi?

Altılı Arifesi'nde taşındığım için önümde, yeni düzen tam olarak başlamadan önce geçireceğim altı sessiz sakin gün vardı. Buzlu kampüste yalnızca bir kez dolaştım: genlerim sıcak restoranlarda rahat edeceğim şekilde düzenlenmiş, Taemosan Dağı'nda Han Vadisi kışına maruz kalmak tenimi ve akciğerlerimi yaktı. Yılın ilk günü uyandığımda iki hediye buldum: Wing~027'nin bana verdiği eski, yıpranmış sony ve yakama takmam için bir yıldız, üçüncü yıldızım. Kız kardeşlerimi, Nea So Copros'un her yerinde Yıldız Törenleri'nin zevkini çıkaran eski kız kardeşlerimi düşündüm. Bir gün Yatırım'ımı geri ödeyip İftihar'a gidebilecek miyim diye düşündüm. Keşke ikincigün ilk dersime girerken Yoona~939 da benimle olabilseydi. Onu hâlâ özlüyorum.

Girdiğiniz ilk ders neydi?

Swanti'nin *Biyomatematik*'i: gelgelelim, aldığım asıl ders küçük düşürülmek üzerineydi. Erimiş kirli karlara basarak

amfiye yürüdüm; başımda kapüşonum olduğundan kimse beni fark etmemişti. Ama koridorda pelerinimi çıkardığımda Sonmi'lere özgü özelliklerim önce şaşkınlık, sonra huzursuzluk uyandırdı. Amfiye girdiğimde öfke dolu bir sessizlik yaşandı. Ama uzun sürmedi. "Hey!" diye bağırdı bir çocuk. "Bir sıcak ginseng, iki köpek-burger!" dedi ve bütün amfi güldü. Genlerim kızarmak üzere düzenlenmediğinden kızarmadım, ama nabzım hızlandı. Kızların oturduğu ikinci sıradan bir koltuk seçip oturdum. Liderlerinin dişleri zümrütlenmişti. "Burası bizim sıramız" dedi. "Arkaya git. Leş gibi mayonez kokuyorsun." Ben de uysalca itaat ettim. Kâğıttan bir ok yüzüme çarptı. "Biz senin restoranında burger satmıyoruz, üretilmiş" dedi birisi, "sen neden gelip de bizim amfimizde yer kaplıyorsun?" Tam çıkıp gitmek üzereydim ki, bir örümceği andıran Dr. Chu'an tökezleyerek sahneye çıktı ve notlarını düşürdü. Bu olayların arkasından başlayan derse odaklanmak için elimden geleni yaptım, ama bir süre sonra Dr. Chu'an'ın gözleri dinleyicilerini taradı, beni gördü ve cümlesini yarıda kesti. Dinleyiciler kadının neden sustuğunu anlayıp güldüler. Dr. Chu'an devam etmek için kendisini zorladı. Ben de kalmak için kendimi zorladım, ama dersin sonunda soru soracak cesareti kendimde bulamadım. Amfiden çıktığımda birçok saldırgan, alaycı söze katlandım.

Profesör Mephi öğrencilerin size düşmanca davrandığını biliyor muydu?

Sanırım biliyordu. Profesör seminerimizde bana dersi faydalı bulup bulmadığımı sordu; cevap verirken *bilgilendirici* kelimesini seçtim ve safkanların beni niçin bu kadar hor gördüğünü sordum. Mephi'nin cevabı şu oldu: "Ya toplumsal tabakalar arasındaki fark genlerden, doğuştan gelen mükemmeliyetten, hatta dolarlardan değil de yalnızca bilgi farkından kaynaklansaydı? Bu, Piramit'in tamamının kayan kum-

lar üzerine inşa edildiği anlamına gelmez miydi?"

Böyle bir fikrin ciddi bir sapkınlık olarak görülebileceğinden söz ettim.

Mephi çok hoşnut olmuş gibiydi. "Ona sapkınlık diyorsan, bir de şunu dinle: üretilmişler safkanların vicdanına tutulan aynalardır; safkanların o aynalarda gördüğü yansımalar onların midelerini bulandırıyor. Bu yüzden aynayı tuttuğun için seni suçluyorlar."

Yaşadığım şoku safkanların ne zaman kendilerini suçlamaya karar verebileceklerini sorarak sakladım.

Mephi, "Tarihe bakacak olursak, biri bunu onlara *zorla* yaptırana dek vermeyecekler."

Peki, diye sordum, bu ne zaman gerçekleşecekti?

Profesör antika yerküresini döndürdü ve yalnızca, "Dr. Chu'an'ın dersi yarın devam edecek" dedi.

O derse tekrar girmek cesaret gerektirmiş olsa gerek.

Pek sayılmaz: bir yürütücü bana eşlik etti, en azından böylece kimse bana hakaret etmedi. Yürütücü ikinci sıradaki kızlara nazik ama tehditkâr bir tavırla hitap etti. "Burası *bizim* sıramız. Arkaya gidin." Kızlar ortadan kayboldu, ama ben kendimi zafer kazanmış gibi hissetmedim. Kızlar beni kabul etmemişti, yalnızca Oybirliği'ne duydukları korku baskın gelmişti. Dr. Chu'an amfideki yürütücüden o kadar tedirgin olmuştu ki ders boyunca dinleyicilerine bir kez bile bakmadan mırıldanıp durdu. Önyargı, donmuş toprak tabakası gibidir.

Başka derslere girmeye cesaret ettiniz mi?

Bir derse daha girdim, Lööw'ün *Esaslar*'ı üzerineydi. Bana eşlik edilmemesini rica ettim, dış zırhıma gelen hakaretleri yeğliyordum. Erken gittim, yan tarafta bir koltuk seçtim ve amfi dolarken siperlikli şapkamı çıkarmadım. Yine de ta-

nındım. Öğrenciler bana şüpheyle bakıyorlardı, ama bu kez kâğıttan bombalar atılmadı. Önümde oturan iki çocuk bana döndüler: dürüst yüzleri ve taşra aksanları vardı. Bir tanesi bir tür yapay dâhi olup olmadığımı sordu.

Dâhi öyle gelişigüzel verilecek bir sıfat değildir, dedim.

Bir işgörenin konuştuğunu duymak iki çocuğu hayrete düşürdü. "Zeki bir beyne sahip olup da hizmet etmek üzere genomlanmış bir bedende hapsolmak çok feci olsa gerek" dedi ikinci çocuk.

O nasıl vücuduna alışıp bağlandıysa, ben de kendiminkine öyle bağlanmıştım. Cevabım bu oldu.

Ders olaysız geçti ama amfiden çıktığımda sorulardan, mikrofonlu walkman'lerden ve flaşlı nikon'lardan oluşan küçük çaplı bir ayaklanmayla karşılaştım. Papa Song'un hangi restoranından gelmiştim? Beni Taemosan'a kim kayıt ettirmişti? Benim gibi başka üretilmişler var mıydı? Yoona~939 Vahşeti konusundaki görüşlerim neydi? Yükselişim dejenere olana kadar kaç haftam vardı? Kaldırma yanlısı mıydım? En sevdiğim renk neydi? Erkek arkadaşım var mıydı?

Basın mı? Korpokratik bir kampüste mi?

Hayır ama basın Taemosan'lı Sonmi'yle yapılacak röportajlar için para ödülleri teklif ediyordu. Kapüşonumu taktım ve önümdekileri dirsekleyerek Oybirliği Fakültesi'ne dönmeye çalıştım ama öyle bir kalabalık vardı ki siperliğim düştü ve iki sivil yürütücü beni oradan çıkarana kadar yere düştüm, bir sürü yerim fena halde morardı. Üye Mephi beni Oybirliği lobisinde karşıladı ve bana meskenime kadar eşlik etti; bir yandan da bu şehvet düşkünü kalabalığın arasına karışamayacak kadar değerli olduğumu mırıldanıyordu. Yağmurtaşından yüzüğünü gayretli bir şekilde çevirip duruyordu: gerginken hep bunu yapardı. Bundan sonra derslerimin sony'me dijilenmesi konusunda hemfikir olduk.

Peki ya maruz kalmak zorunda olduğunuz deneyler?

Ah, evet, gerçek statümü her gün hatırlatan o deneyler. Moralimi bozuyorlardı. Kendime sorup dururdum: varlığımı daha iyi hale getirmek için kullanamayacaksam bilginin ne değeri vardı? Üstün bilgilerimle dokuz yıl ve dokuz yıldız sonra İftihar'a nasıl uyum sağlayacaktım? Amnezyadlar edindiğim bilgileri silebilir miydi? Bunun olmasını istiyor muydum? Daha mı mutlu olacaktım? Dördüncüay geldi ve Taemosan'daki numune ucubeliğimin ilk yıldönümünü beraberinde getirdi, ama bahar dünyaya getirdiği neşeyi bana getirmedi. Güzel bir gün, Thomas Paine üzerine bir seminerde Profesör Mephi'ye merakımın ölmekte olduğunu söyledim. Açık pencereden bir beyzbol maçının sesinin süzülerek girdiğini hatırlıyorum. Akıl hocam bu hastalığın kaynağını acilen tespit etmemiz gerektiğini söyledi. Okumanın bilgi olmadığıyla, deneyim olmadan edinilen bilginin, gıda almadan yenen yemek gibi olduğuyla ilgili bir şey söyledim.

"Dışarı daha sık çıkman lazım" dedi profesör.

Dışarı nereye? Derslere mi? Kampüse mi? Gezmeye mi?

Bir sonraki dokuzuncugün, Hae-Joo Im adındaki genç bir Oybirliği doktora öğrencisi asansörle daireme geldi. Bana Bayan Sonmi diye hitap ederek Profesör Mephi'nin ondan "gelip beni neşelendirmesini" rica ettiğini açıkladı. Geleceği Profesör Mephi'nin elindeydi, öyle söyledi, o da bu yüzden buradaydı. "Şakaydı" diye ekledi, sonra gergin bir tavırla onu hatırlayıp hatırlamadığımı sordu.

Hatırlıyordum. Siyah saçı şimdi kahverengiydi ve asker tıraşı yapılmıştı, kaşları ise daha önceden sadeyken şimdi kesik kesikti; ama Boom-Sook'a, Wing~027'nin Min-Sic'in ellerinde can verdiği haberini getiren eski sınıf arkadaşını hatırlıyordum. Ziyaretçim yaşadığım yere gıpta ederek göz gezdirdi. "Eh, burası Boom-Sook Kim'in fare yuvası laboratuvarın-

dan çok daha iyi, değil mi? Ailemin dairesinin tamamı buraya sığar."

Dairenin gerçekten de çok ferah olduğunu onayladım. Bir sessizlik oldu. Hae-Joo Im ben ona gitmesini söyleyene dek asansörde kalmayı teklif etti. Görgü kurallarına uymayışımdan dolayı bir kez daha özür diledim ve onu içeri davet ettim.

Nike'larını çıkarırken, "Hayır, asıl ben görgü kurallarına uymadım, özür dilerim. Gerginken çok konuşurum ve saçma sapan şeyler söylerim. İşte yine başladım" dedi. "Maglev şezlongunu deneyebilir miyim?"

Evet dedim ve niçin gerginleşmesine sebep olduğumu sordum.

Hangi restorana girsen görebileceğin herhangi bir Sonmi'ye benzediğimi söyledi, ama ağzımı açtığımda bir felsefe doktoru oluyormuşum. Doktora öğrencisi şezlonga oturup bacak bacak üstüne attı ve elini manyetik sahadan merakla geçirerek sallandı. İtiraf etti: "Kafamda ufacık bir ses diyor ki, 'Unutma, bu kız... kadın, demek istedim –yani insan– bilim tarihinde bir dönüm noktası. İlk sabit yükselmiş! Daha doğrusu yükselen. Ne dediğine dikkat et, Im! Derin şeyler söyle!' İşte bu yüzden, ı-ıı, saçma sapan şeyler söyleyip duruyorum."

Onu kendimi bir dönüm noktasından çok bir numune gibi hissettiğim yönünde temin ettim.

Hae-Joo omuz silkti, bana profesörün bir akşam şehre inmenin bana iyi geleceğini söylediğini anlattı ve bir Ruhhalkası'nı havada salladı. "Oybirliği harcaması! Limitimiz gökyüzü. Ee, eğlence deyince aklına ne geliyor?"

Hiçbir şey gelmiyordu.

O zaman, Hae-Joo kurcaladı, rahatlamak için ne yapıyordum?

Sony'mle Başla oynadığımı söyledim.

"*Rahatlamak* için mi?" diye cevap verdi inanmazlıkla. "Kim kazanıyor, sen mi, sony mi?"

Sony, dedim, yoksa nasıl gelişecektim? O zaman galipler, diye önermede bulundu Hae-Joo, aslında mağluplardır, çünkü bir şey öğrenmezler. O zaman mağluplar neydi? Galipler mi?

Dedim ki, mağluplar rakiplerinden öğrendikleri şeyi kendi yararlarına kullanabilirlerse, evet, mağluplar uzun vadede galiplere dönüşebilir.

"Güzel Korpokrasi" – Hae-Joo pufladı, "haydi şehre inelim ve biraz dolar harcayalım."

Biraz da olsa sinirinizi bozmuyor muydu?

Başta çok bozuyordu, ama kendime onun Profesör Mephi'nin hastalığım için yazdığı reçete olduğunu hatırlatıyordum. Ayrıca, Hae-Joo benden "insan" diye bahsederek iltifatta bulunmuştu. Ona dokuzuncugecelerde normalde ganimet muamelesi gören numunelere bakıcılık etmeye zorlanmadığında ne yaptığını sordum.

Diplomatik, belli belirsiz bir tebessümle bana Mephi'nin tabakasından insanların kimseyi bir şeye zorlamadığını, sadece imalarda bulunduklarını anlattı. Normalde ya sınıf arkadaşlarıyla bir restorana veya bara gidiyor, ya da, şansı varsa, bir kızla kulübe gidiyordu. Ben ne onun sınıf arkadaşı, ne de tam olarak bir kızdım. Bu yüzden "Nea So Copros'un meyvelerini tatmak" için bir çarşıya gitmemizi önerdi.

Bir Sonmi'yle görülmekten utanıp utanmayacağını sordum. Şapka takabilir, iyice sarınıp sarmalanabilirdim.

Hae-Joo bunun yerine büyücü sakalı ve bir çift ren geyiği boynuzu takmamı önerdi. Özür diledim: söylediği şeylerden bende yoktu. Genç adam gülümsedi, yine salakça bir şaka yaptığı için özür diledi ve bana kendimi nasıl rahat hissedeceksem öyle giyinmemi söyledi, beni şehirde insanların arasına amfide olduğundan çok daha rahatlıkla karışacağıma dair temin etti. Hae-Joo aşağıya bir taksi çağırmıştı ve beni lobide bekleyecekti.

Taemosan'dan ayrılma düşüncesi gerilmenize yol açıyor muydu?

Evet, biraz. Hae-Joo şehrin önemli yerlerinden bahsederek dikkatimi dağıttı. Taksiyi Şehit Plutokratlar Anıtı'ndan geçecek, Kyong-bokkung Sarayı'nın etrafından dolaşacak ve Dokuz Bin AdV Caddesi'ni aşacak şekilde yönlendirdi. Şoför masraf hesaplarından gelecek dolgun ücretlerin kokusunu almakta hiç gecikmeyen safkan bir Hintli'ydi. "Ay Kulesi'ne gitmek için ideal bir gece" dedi laf arasında. "Hava çok açık." Hae-Joo da hemen oracıkta hemfikir oldu. Devasa piramide ulaşmak için yukarı, yukarı, revakların üstüne, şirket sütunları dışında her şeyin üstüne tırmandık. Ay Kulesi'ne gece çıktın mı hiç, Arşivci?

Hayır, gündüz bile çıkmadım. Bu şehirde yaşayanlar genelde Kule'yi turistlere bırakır.

Gitmelisin. Şehir iki yüz otuz dördüncü kattan bakıldığında ksenondan, neondan, hareketten, karbondioksitten ve revaklardan oluşan bir halıyı andırıyordu. Hae-Joo dedi ki, cam kubbe olmasa bu yükseklikteki rüzgâr bizi uydular gibi savurup yörüngesine alırmış. Birçok değişik yapıyı ve kentin simgesi haline gelmiş bazı oluşumları işaret etti: bazılarının adını duymuş ya da onları 3-B'de görmüştüm, bazılarını ise ne görmüş ne duymuştum. Chongmyo Plaza bir sütunun arkasında kalmıştı, ama günmavisi stadyumu görünüyordu. Ayın sponsoru o gece SeedCorp idi. Uzaklardaki Fuji'deki muazzam ay projektörü ayın yüzüne AdV üstüne AdV yansıtıyordu: bebek büyüklüğünde domatesler, kaymağımsı görünen karnabahar küpleri, deliksiz nilüfer çiçeği kökleri. SeedCorp'un logoadamının dolgun dudaklı ağzından, ürünlerinin yüzde yüzü üzerinde genetik oynama yapıldığını garanti eden konuşma baloncukları çıkıyordu.

Aşağı inerken yaşlı taksi şoförü artık çoraklaşmış olan Mumbai adındaki uzak bir şehirde geçirdiği çocukluğundan

ve ayın o zamanlar hep çıplak olduğundan söz etti. Hae-Joo AdVsiz bir ayın onu dehşete düşüreceğini söyledi.

Hangi çarşıya gittiniz?

Wangshimni Bahçesi'ne: tüketim maddelerinden oluşan bir ansiklopediydi! Saatler boyunca ben nesneleri gösterdim, Hae-Joo da ne olduklarını söyledi: bronz maskeler, hazır kuş yuvası çorbası, üretilmiş oyuncakları, altın suzuki'ler, hava filtreleri, asit geçirmez ip çileleri, Sevgili Başkan'ın kehanetleri ve Baki Başkan'ın heykelcikleri, mücevher-pudralı parfümler, inciipeğinden eşarplar, gerçek zamanlı haritalar, çorak topraklardan gelen eserler, programlanabilir kemanlar. Bir eczanede kanser, aids, Alzheimer, kurşun zehirlenmesi, şişmanlık, anoreksiya, kellik, kıllılık, coşkunluk, suratsızlık için paket paket hapların yanı sıra çiyilaçlar ve çiyilaç bağımlılığına karşı ilaçlar vardı. Saat yirmi biri çaldı, ama daha bir bölgeyi bile geçememiştik. Tüketiciler nasıl bir hırsla alıyor, alıyor ve alıyorlardı! Görünüşe bakılırsa safkanlar her bir satıcıdan, restorandan, bardan, dükkândan ve köşeden mal ve hizmetleri emen bir talep süngeriydiler.

Hae-Joo beni şık bir café platformuna götürdü; kendisine strafor bardakta starbuck, bana su aldı. Zenginleştirme Yönetmeliği altında, tüketicilerin tabakalarına göre her ay belirli bir dolar kotasını harcayıp bitirmeleri gerektiğini anlattı. Para biriktirmek korpokrasi karşıtı bir suçtu. Bunu biliyordum, ama sözünü kesmedim. Annesinin modern çarşılara gelmekten çekindiğini, bu yüzden kotayı doldurma işinin genelde kendisine düştüğünü söyledi.

Ondan bir ailenin içinde olmanın nasıl bir şey olduğunu anlatmasını istedim.

Doktora öğrencisi aynı anda hem gülümsedi, hem kaşlarını çattı. "Gerekli bir engel" diye itiraf etti. "Annemin hobisi ufak rahatsızlıkların ve onları tedavi edecek ilaçların koleksiyonu-

nu yapmak. Babam İstatistik Bakanlığı'nda çalışıyor ve kafası bir kovanın içinde, 3-B'nin karşısında uyuyor. Annesinin de babasının da rasgele rahme düştüklerini, Hae-Joo'nun genlerini en iyi biçimde düzenletebilmek için ikinci çocuk kotalarını sattıklarını anlattı. Bu çok istediği kariyere adım adım yaklaşmasına imkân sağlamıştı: Oybirliği adamı olmayı çocukluğunun disney'lerinden beri tutkuyla istiyordu. Para için kapı kırmak gayet güzel bir yaşam tarzı gibi görünüyordu.

Böyle bir fedakârlıkta bulunduklarına göre ailesinin onu çok seviyor olması gerektiğini belirttim. Hae-Joo emekli maaşlarının onun maaşından geleceğini söyleyerek cevap verdi. Sonra bana Papa Song'un restoranından alınıp Boom-Sook'un laboratuvarma getirilmenin büyük bir şok yaşamama neden olup olmadığını sordu. Genlerim o dünyada yaşamak üzere düzenlenmişti, orayı özlemiyor muydum? Üretilmişlere herhangi bir şeyi özlemenin öğretilmediğini söyledim.

Kurcalamaya devam etti: Bana verilen eğitimi aşarak yükselmemiş miydim?

Bunu düşünmem gerektiğini söyledim.

Çarşıdaki tüketicilerden herhangi bir olumsuz tepki aldınız mı? Papa Song'un yerinin dışında bir Sonmi olarak, demek istedim.

Hayır. Orada başka birçok üretilmiş vardı: kapıcılar, ev hizmetkârları ve temizlikçiler. Böylece ben pek göze batmıyordum. Sonra, Hae-Joo hijyenciye gittiğinde, gözleri genç tenine rağmen yaşlılığını ele veren, yüzü yakut renkli çillerle kaplı bir kadın beni rahatsız ettiği için özür diledi. "Bakın, ben moda basını için keşif yapıyorum" dedi, "bana Lily diyebilirsiniz. Sizi izleyip duruyordum!" Kıkırdadı. "Ama sizin sezgilerinize, sizin *öngörü*nüze sahip bir kadın da bunu beklemeli zaten, canım."

Kafam çok karışmıştı.

Benim, yüzünü iyi bilinen bir hizmet üretilmişine benzeye-

cek şekilde değiştiren ilk tüketici olduğumu söyledi. Daha alt tabakalar, dedi sır verircesine, ortaya çıkardığım bu modayı fazla cesur, hatta tabaka karşıtı olarak görebilirdi, ama o dâhice bulmuştu. "Feci derecede şık bir 3-B dergisi" için modellik etmek isteyip istemeyeceğimi sordu. Bana *stratosferik* ücretler ödeyeceklerdi; erkek arkadaşımın arkadaşları kıskançlıktan yerlerde sürüneceklerdi. Biz kadınlar için, diye ekledi, erkeğimizin içindeki kıskançlık, Ruh'taki dolarlar kadar iyiydi.

Ona teşekkür ederek teklifini reddettim ve üretilmişlerin erkek arkadaşları olmadığını ekledim.

Basınkadım, hayali şakama güler gibi yaptı ve yüzümün her bir çizgisini dikkatle inceledi. Yüzümü hangi yüzmimarının yaptığını öğrenmek için yalvardı. "Böyle bir sanatkârla mutlaka tanışmalıyım. Tam bir nakkaş!"

Rahimtankımdan ve uyum programımdan sonra hayatımı Papa Song'un restoranındaki bir tezgâhın ardında geçirdiğimi, bu yüzden yüzmimarımla hiç tanışmadığımı söyledim.

Moda editörünün kahkahası şimdi tuhaf olmakla birlikte canının sıkıldığını da ele veriyordu.

Yani sizin bir safkan olmadığınıza inanamadı mı?

Bana kartvizitini verdi ve tekrar düşünmem için ısrar etti, beni böyle fırsatların insanın karşısına haftanın on günü çıkmadığını söyleyerek uyardı.

Taksi beni Oybirliği fakültesine bırakırken Hae-Joo Im bundan sonra ilk ismini kullanmamı rica etti. "Bay Im" kendini bir seminerdeymiş gibi hissetmesine neden oluyordu. Son olarak da gelecek dokuzuncugün boş olup olmadığımı sordu. Değerli zamanını sırtına profesörünün yüklediği bir sorumlulukla geçirmesini istemediğimi söyledim ama Hae-Joo ısrarla benimle birlikte olmaktan hoşlandığını iddia etti. Ben de, o zaman kabul ediyorum, dedim.

Peki bu gezi can sıkıntınızın azalmasına yardımcı oldu mu?

Bir bakıma, evet. Kişinin, çevresinin kimliğinin anahtarı olduğunu anlamama yardımcı oldu, ama benim çevrem, Papa Song'un restoranı kayıp bir anahtardı. Kendimi Chongmyo Plaza'daki eski restoranımı tekrar ziyaret etmeyi dilerken buldum. Bunun nedenini tam olarak açıklayamıyordum, ama bir dürtü tam anlaşılamamakla birlikte yine de güçlü olabilir.

Yükselmiş bir işgörenin bir restoranı ziyaret etmesi pek akıllıca değil, öyle değil mi?

Akıllıca olduğunu iddia etmiyorum, ama gerekliydi. Hae-Joo da bunun "gömülmüş şeyleri yeniden ortaya çıkaracağından" endişeliydi. Benliğimin çok fazla parçasını gömdüğümü söyledim, doktora öğrencisi de tüketici kılığına girmem şartıyla bana eşlik etmeyi kabul etti. Bir sonraki dokuzuncugece saçımı nasıl yukarı kıvıracağımı ve nasıl makyaj yapacağımı gösterdi. İpek bir eşarpla yakamı gözlerden sakladım ve taksiye binmek üzere asansörle aşağı inerken Hae-Joo yüzüme koyu renk kehribarlar iliştirdi.

Yoğun dördüncüay akşamında, Chongmyo Plaza oradan çıkarken gördüğüm çöp dolu rüzgâr tüneli değildi: AdV'lerden, tüketicilerden, yöneticilerden ve pop şarkılarından oluşan bir kaleydoskop idi. Sevgili Başkan'ın muazzam heykeli hem akıllı, hem iyi niyetli bir ifadeyle koşuşturan insanlarına bakıyordu. Papa Song'un Plaza'nın güneydoğu kenarındaki kemerleri görüş alanımıza girdi. Hae-Joo elimi tuttu ve istediğim zaman dönebileceğimizi hatırlattı. Asansöre binmek üzere sıraya girdiğimizde parmağıma bir Ruhhalkası taktı.

Ayrı düşerseniz diye mi?

Ben şans için olduğunu düşündüm: Hae-Joo pek belli etmese de batıl inançlara sahipti. Asansör alçalırken çok ge-

rildim. Kapılar aniden açıldı ve aç tüketiciler bir gelgit gibi beni restorana savurdular. İtişip kakışırken restoranla ilgili anılarımın ne kadar yanıltıcı olduğunu fark ederek serseme döndüm.

Ne açıdan?

O ferah kubbe aslında daracık bir yerdi. Görkemli kırmızıları ve sarıları aslında yavan ve kaba sabaydı. Havasının insana sağlık verdiğini hatırlıyordum; şimdiyse restoran leş gibi yağ kokuyor ve beni öğürtüyordu. Taemosan'ın sessizliğinden sonra restorandaki gürültü bana bitmek bilmeyen silah sesleri gibi geliyordu. Papa Song Kaide'sinde durarak bize selam verdi. Yutkunmaya çalıştım ama boğazım kupkuruydu: Logoadamım bu hain kızını elbette kınayacaktı.

Ama hayır. Bize göz kırptı, kendisini nike bağcıklarından tutarak havaya kaldırdı, hapşırdı, "Ay!" dedi ve tekrar Kaide'sine düştü. Çocuklar bağıra bağıra güldüler. Papa Song'un yalnızca bir ışık oyunu olduğunun farkına vardım. Böyle budalaca bir hologram nasıl olmuştu da bir zamanlar beni kendisine o kadar hayran bırakmıştı?

Ben Merkez'in etrafını dolaşırken Hae-Joo masa bulmaya gitti. Kız kardeşlerim onları yukarıdan aydınlatan şekerimsi ışıkta gülümsediler. Nasıl da yorulmak bilmeden çalışıyorlardı! İşte Yoona'lar oradaydı, şurada şimdi yakasında on bir yıldız olan Ma-Leu-Da~108 duruyordu. Batı tarafındaki eski tezgâhımda taze yüzlü bir Sonmi vardı. Yoona'nın yerine gelen Kyelim~889 işte şuradaydı. Onun kasasında sıraya girdim, sıram yaklaştıkça gerginliğim artıyordu. "Merhaba! Kyelim~889 hizmetinizde! Papa Song'un ağız sulandıran sihirli yemekleri! Evet, hanımefendi? Bugün canınız ne istiyor?"

Ona, beni tanıyıp tanımadığını sordum.

Kyelim~889 yaşadığı kafa karışıklığını telafi etmek istercesine fazladan gülümsedi.

Bir zamanlar onunla dirsek dirseğe çalışan, bir sabah ortadan kaybolan Sonmi~451'i hatırlayıp hatırlamadığını sordum.

Boş bir gülümseme: *hatırlamak* fiili işgörenlerin sözlüğünde yoktur. "Merhaba! Kyelim~889 hizmetinizde! Papa Song'un ağız sulandırıcı, sihirli yemekleri! Bugün canınız ne istiyor?"

"Mutlu musun, Kyelim~889?" diye sordum.

Gülümsemesi duyduğu hevesle aydınlandı ve başıyla onayladı. *Mutlu*, İkinci İlmihal'den bir kelimeydi. "Papa Song İlmihaller'e uymam koşuluyla beni sever, Papa Song'un beni sevmesi koşuluyla mutlu olurum."

Zalimce bir takıntı beni avcuna aldı. Kyelim'e, safkanların yaşadığı gibi yaşamak isteyip istemediğini sordum. Restoran masalarını silmek yerinde o masalarda oturmak istemez miydi?

Kyelim~889 beni hoşnut etmeyi çok istiyordu; bana, "İşgörenler Sabun içer!" dedi.

Evet, diye ısrar ettim, ama Dışarı'yı görmek istemiyor muydu?

İşgörenler Onikiyıldızlı olana dek Dışarı çıkmaz, dedi.

Çinko rengi lüleleri ve pena şekilli tırnakları olan bir tüketici kız beni dürttü. "Aptal üretilmişlere işkence etmen *şart*sa, bari ilkgün sabahı et. Çarşıya uyku saati gelmeden *önce* gitmem gerek, tamam mı?"

Kyelim~889'a aceleyle gülsuyu ve köpekbalığı damağı siparişi verdim. Hae-Joo'nun yanımda olmasını diliyordum. Ruhhalkası işlemez ve kim olduğum ortaya çıkar diye çok gergindim. Aygıt çalıştı çalışmasına, ama sorularım etraftakilerin beni mesele çıkaran biri olarak görmesine sebep olmuştu. "Kendi üretilmişlerini demokratize et!" Tepsimi iterek ilerlerken bir adam bana dik dik baktı. "*Kaldırma yanlısı.*" Sırada bekleyen diğer safkanlar da bana endişe içinde, sanki hastalıklıymışım gibi baktılar.

Hae-Joo eskiden çalıştığım bölümde bir masa bulmuştu. Bu yüzeyi kaç bin kez silmiştim? Hae-Joo nazikçe, önemli bir şey keşfedip keşfetmediğimi sordu.

"Burada on iki yıl boyunca *kölelik* ediyoruz" diye fısıldadım.

Oybirliği doktora öğrencisi kulağını kaşıdı ve konuşmamızı dinleyen biri olup olmadığını kontrol etti: ama yüzündeki ifade bana katıldığını anlatıyordu. Gülsuyunu yudumladı. On dakika boyunca konuşmadan AdV izledik: bir Juche yönetim kurulu üyesi daha yeni, daha güvenli bir nükleer reaktörün açılışını yapıyor, sanki tabakası buna bağlıymış gibi sırıtıp duruyordu.

Kyelim~889 yanımızdaki masayı temizledi; beni unutmuştu bile. Benim IQ'm daha yüksek olabilir, ama o halinden benim hissettiğimden daha memnun görünüyordu.

Yani Papa Song'a yaptığınız ziyaret hayal kırıklığına mı yol açtı? Yükselmiş benliğinize giden anahtarı buldunuz mu?

Belki de hayal kırıklığına uğradım, evet. Bir anahtar vardıysa bile, bu yalnızca hiçbir anahtar olmadığı gerçeğiydi. Papa Song'un restoranında bir köleydim; Taemosan'da ise daha ayrıcalıklı bir köleydim, o kadar. Ama asansöre dönerken bir şey daha oldu. Sony'siyle çalışan Bayan Rhee'yi tanıdım. İsmini yüksek sesle söyledim.

Çiyilaçla mükemmel bir görünüm kazanmış olan kadın başını kaldırıp şaşkın, çekici, yeniden biçim verilmiş dudaklarıyla gülümsedi. "Önceden Bayan Rhee'ydim, ama artık Bayan Ahn'ım. Rahmetli kocam geçen yıl denizde balık tutarken kaza geçirip öldü."

Bunun çok feci olduğunu söyledim.

Bayan Ahn gözlerini bluzunun koluna sildi ve rahmetli kocasını iyi tanıyıp tanımadığımı sordu. Yalan söylemek hiç de safkanların gösterdiği kadar kolay değil; Bayan Ahn sorusunu tekrarladı.

"Karım biz evlenmeden önce Şirket için kalite standartlayıcısıydı." Hae-Joo elini omzuma koyarak aceleyle açıklama yaptı ve Chongmyo Plaza'nın karısının bölgesinde olduğunu, Gözetmen Rhee'nin de örnek bir şirket adamı olduğunu ekledi. Bayan Ahn yine de şüphelenmişti; bunun tam olarak ne zaman olduğunu sordu. Şimdi ne diyeceğimi biliyordum. "Baş yardımcısı Cho adındaki bir tüketiciyken."

Gülümsemesinin tonu değişti. "Ah, evet, Yardımcı Cho. Sanırım takım ruhunu öğrensin diye kuzeye bir yerlere gönderildi."

Hae-Joo kolumu tuttu ve "Eh, 'Herkes Papa Song, Papa Song Herkes için.' Mağazalar bizi çağırıyor, canım. Bayan Ahn belli ki harcayacak zamanı olmayan bir kadın."

Hae-Joo daha sonra, sessiz dairemde bana şu iltifatı etti: "Eğer *ben* on iki ay içinde işgörenlikten dâhiliğe yükselsem, şu anki adresim Oybirliği Fakültesi'nde bir konuk meskeni olmazdı, bir yerlerde, bir psikiyatri koğuşunda olurdum, cidden. Varoluşunla ilgili içinde bulunduğun sıkıntı ve endişeler gerçekten insan olduğunun göstergesi."

Bunlara nasıl şifa bulacağımı sordum.

"Bulamazsın. Bunları yaşamak ve hayatını sürdürmek zorundasın."

Uyku saatine dek Başla oynadık. İlk oyunu Hae-Joo kazandı, ikincisini ise ben.

Kaç kez gezi yaptınız?

Korpokrasi Günü'ne dek her dokuzuncugece çıktık. Onunla haşır neşir olmak Hae-Joo'ya duyduğum saygıyı artırdı ve kısa bir süre sonra Üye Mephi'nin onunla ilgili olumlu düşüncelerini paylaşmaya başladım. Profesör seminerlerimiz esnasında yaptığımız gezintileri hiç sormuyordu, himayesine aldığı öğrenci muhtemelen ona dosyalar halinde bilgi veriyordu, ama Mephi gerçek bir özel hayatım olmasa da, en azından bunun yanılsamasına sahip olmam arzusunday-

dı. Yönetim kurulu işleri gitgide daha fazla zamanını almaya başlamıştı, onu pek düzenli görmüyordum. Sabah deneyleri sürüyordu: nazik ama hatırlamaya değmeyecek bilim adamlarından oluşan bir geçit töreni.

Hae-Joo kampüs entrikalarına bir Oybirliği adamının sevgisiyle yaklaşıyordu. Taemosan'ın birleşik bir organizma değil, Juche'nin kendisi gibi savaş halindeki kabileler ve çıkar gruplarından oluşan bir tepecik olduğunu öğrenmiştim. Oybirliği Fakültesi, üniversite üzerinde pek hoş karşılanmayan bir hâkimiyet kurmuştu. "Sırlar sihirli kurşunlardır" demeye bayılırdı Hae-Joo. Ama bu hâkimiyet stajyer yürütücülerin niçin kampüs dışında çok az arkadaşı olduğunu da açıklıyordu. Hae-Joo, gelecekte elde edeceği statüyle koca arayan kızları çektiğini kabul ediyordu ama onun yaşındaki erkekler yanlarında o varken sarhoş olmaya çekiniyorlardı.

Arşivci, Fenerevi'ndeki randevum yaklaşıyor. Kampüsteki son geceme geçebilir miyiz?

Lütfen geçelim.

Hae-Joo'nun en büyük tutkularından biri disney'lerdi ve akıl hocası olarak Profesör Mephi'ye sahip olmanın bir avantajı da güvenlik arşivlerindeki yasaklı öğelere ulaşabilmekti.

Prodüksiyon Bölgeleri'ndeki Sendika yeraltı basınından mı söz ediyorsunuz?

Hayır. Daha bile yasak olan bir bölgeden, geçmişten söz ediyorum, Çatışmalar'dan bile öncesinden. O günlerde disney'lere "film" denirmiş. Hae-Joo bu çok eski disney'lerin 3-B ve korpokrasi çağında demode olmuş sanatsal bir niteliğe sahip olduklarını söyledi. İzlediğim yegâne disney'ler Boom-Sook'un pornoları olduğu için ona inanmak durumundaydım. Hae-Joo altıncıayın son dokuzuncugecesinde kampüsteki disney salonunun anahtarıyla çıkageldi, güzel bir Basın öğrencisinin

kendisine iyilikte bulunduğunu açıkladı. Teatral bir fısıltıyla konuştu. "Elimde hangi çağa ait, yönetmeni kim olursa olsun bugüne kadar çekilmiş en iyi filmlerden birinin diski var."

Adı neydi?

Nea So Copros'un kuruluşundan önce, Avrupa demokrasisinin çoktan çoraklaşmış bir şehrinde çekilen, *Timothy Cavendish'in Dehşetli Çilesi* başlıklı bir serüven filmiydi. Hiç yirmi birinci yüzyılın başlarında çekilmiş bir film izledin mi, Arşivci?

Korpokrasi aşkına, hayır! Sekizinci-tabakadan bir arşivci en çılgın rüyalarında bile böyle bir güvenlik yetkisine sahip olamaz! Sırf başvurduğum için bile kovulurum; söz konusu bir Oybirliği doktora öğrencisi bile olsa, böyle sapkınlık yanlısı materyallere erişebilmesine çok şaşırdım.

Öyle mi? Eh, Juche'nin tarihi söylevler konusundaki duruşu hiçbir zaman pek tutarlı olmamıştır. Tarihi söylevlere izin verilse, aşağı tabakalar Basın'ın öğretilerine rakip olacak, hatta onları yalanlayacak bir insan deneyimi bankasına erişebilecek. Diğer yandan, sizin Arşivcilik Bakanlığı'nızı, gelecek çağlar için tarihi kayıtlar tutmaya kararlı olan korpokrasi finanse ediyor.

Evet, ama varlığımız aşağı tabakalardan gizli tutuluyor.

Fenerev'e mahkûm edilenler dışında.

Öyle olsa bile, gelecek çağlar da korpokratik çağlar olacak. Korpokrasi gelip geçici bir siyasi sistem değil – korpokrasi insan doğasıyla uyum içinde olan bir doğal düzendir. Ama konudan uzaklaşıyoruz. Hae-Joo Im niçin size bu *Dehşetli Çile*'yi izletmeyi seçmişti?

Belki Profesör Mephi'nin talimatıydı. Belki Hae-Joo Im'in disney'e düşkünlüğünden başka bir sebebi yoktu. Se-

bep ne olursa olsun, kendimi kaptırmıştım. Geçmiş, Nea So Copros'tan hem tanımlanamaz derecede değişik, hem de ona inceden inceye benzeyen bir dünya. O günlerde insanlar yaşlandıkça çöküyor ve çirkinleşiyormuş: çiyilaç yokmuş. Yaşlı safkanlar bunaklar için kurulmuş hapishanelerde ölümü beklerlermiş: sabit yaşam süresi, ötenazyumlar yokmuş. Dolarlar minik kâğıt parçaları gibi ortalıkta dolaşırmış ve tek üretilmişler hastalıklı çiftlik hayvanlarıymış. Gelgelelim, korpokrasi ortaya çıkmaya daha o çağda başlamış ve toplumsal tabakalar ilginç bir biçimde dolarlara ve kişinin cildindeki melanin miktarına bağlıymış.

Büyülendiğiniz anlaşılıyor.

Hem de nasıl: boş disney salonu o kayıp, yağmurlu manzaraların akıldan çıkmayan çerçevesiydi. Ekranda, senin büyükbabanın büyükbabası bile doğal rahminde tekmeler savururken yapılmış, bir mercekten geçen güneş ışığıyla aydınlanan devler dolaşıyordu, Arşivci. Zaman geçmişin çürüme hızıdır, ama disney'ler geçmişin kısa bir süre için de olsa yeniden canlanmasına imkân sağlıyor. O zamandan bugüne dek yıkılmış olan o binalar, çoktan silinip gitmiş olan o yüzler sanki "Gerçek yanılsama biz değiliz, senin şimdin" diyorlar. Yükselişimden beri ilk kez, elli dakika boyunca, kendimi tamamen, önüne geçilemez biçimde unuttum.

Yalnızca elli dakika mı?

Hae-Joo'nun el-sony'si önemli bir sahnede, tam filme adını veren kitap hırsızı bir tür nöbet geçirdiği, bir tabak bezelyenin üstündeki yüzünün çarpılarak donduğu anda mırıldandı. Sony'den panik dolu bir ses yükseldi; "Ben Xi-Li! Hemen dışarıdayım! Beni içeri al! Kriz var!" Hae-Joo kumandanın tuşuna bastı; disney salonunun kapısı açılırken boş koltuklara bir ışık huzmesi vurdu. Yüzü terden parlayan bir öğrenci ko-

şarak yanımıza yaklaştı ve Hae-Joo'ya selam verdi. Hayatımı bir kez daha değiştirecek haberleri iletti. Açıklamam gerekirse, kırk-elli kadar Yürütücü, Oybirliği Fakültesi'ni basarak Profesör Mephi'yi tutuklamıştı ve bizi arıyorlardı. Aldıkları emirler Hae-Joo'yu yakalayıp sorguya çekmek, beniyse gördükleri yerde öldürmek üzerineydi. Kampüs çıkışları silahlı Yürütücüler tarafından tutulmuştu.

Bunları duyduğunuzda neler düşündüğünüzü hatırlıyor musunuz?

Hayır. Sanırım hiçbir şey düşünmemiştim. Refakatçim şimdi, her zaman sahip olduğunu fark ettiğim amansız bir otorite yayıyordu. Rolex'ine baktı ve Bay Chang'in yakalanıp yakalanmadığını sordu. Haberci Xi-Li Bay Chang'in bodrumdaki ford parkında beklediğini bildirdi. Doktora öğrencisi Hae-Joo Im olarak tanıdığım, arkasında bir asırdan fazla zaman önce yazılmış bir karakteri oynayan çoktan ölmüş bir aktör olan adam bana döndü.

"Sonmi~451, ben tam olarak olduğumu söylediğim kişi değilim."

Sloosha Geçidi ve Sooraki Her Bi' Şey

İhtiyar Georgie'nin yoluyla benimki o kadar çok kesişti ki hatırlamak istemiyorum; ben ölüp gittikten sonra o şeytanın bana neler yap'cağını kim bilir? Bana şur'dan iki parça et verin de, ilk karşılaşmamızı anlatıvereyim. Şööle kalın, sulu bi' parça olsun ha, o karton gibi kupkuru şeyden istemem.

Adam, abim, bi' de babamla ben üstümüz başımız leş gibi, Honokaa Pazarı'ndan yayan dönüyo'duk, yollar çamurluydu, el arabasının dingili de kırıktı. Akşam bize erkenden yetişti, biz de Sloosha Geçidi'nin güney yakasında çadır kurduk, çünkü Waipio Nehri günlerdir ilkbahar diye yağıp duran yağmurla coştuydu. Sloosha dost bi' araziydi ama hep bataklıktı, Waipio Vadisi'nde bi' milyon kuş dışında kimsecikler yaşamazdı, işte ondan ne çadırımızı kurduk ne arabamızı yürütebildik. Babam Adam'la o çadırı kurarken beni de çırayla ateş yakmak için dal toplamaya yolladı.

Şindi, Honokaa'da sakat bi' it bacağı yedim diye o gün ne ağzım duruyo'du, ne arkam. Tam demirağaçlarının oraya çömelmişken birden üstümde gözler hissettim. "Kim var or'da?" diye seslendim, eğreltiotları sesimi yuttu.

Ah, karanlık bir noktadasın, oğlum, diye mırıldandı ses boğan eğreltiotları.

"Adını söole!" diye bağırdım, ama sesim az çıktı. "Bıçağım var, aha bur'da!"

Tam başımın üstünden biri fısladı, *Adını sööle, oğlum, Cesur Zachry mi yoksa Korkak Zachry mi?* Bi' yukarı baktım ki, çürüyen bi' demirağacında bacak bacak üstüne atıvermiş İhtiyar Georgie oturuyo'du, aç gözlerinde pek sinsi bi' sırıtış vardı.

"Senden korkmuyorum!" dedim ona, ama ne yalan söyleyeyim, sesim fırtınada ördek osuruğu gibi çıkmıştı. İhtiyar Georgie dalından atladığında içim titriyo'du, soora n'oldu dersiniz? Arkamda bulanıktan bi' fırtınaya karışıp yok oldu. Yerinde dolgun, yağlı bi' kuş vardı, kurtçuk arıyo'du, yakalayıp şişe geçir beni diyo'du! Eh, Cesur Zachry İhtiyar Georgie'yi sindirdi her'alde, o da kendine daha korkak avlar aramaya gitti, dedim. Bu esrarengiz macerayı babamla Adam'a anlatmak istiyo'dum, ama hikâye anlatmak adamın ağzıyla midesi doluyken daha tatlıdır, ben de hiçbi' ses çıkarmadan bacaklarımı kaldırıverdim, o etine dolgun tüylü pisliğe yanaştım, soora üstüne atlayıverdim.

Kuş efendi parmaklarımın arasından kaydı ve tüydü, ama ben vazgeçmeyecektim, hayır, o yamru yumru, dikenli çalılıklara kadar nehirden yukarı kovaladım onu, kuru dallara falan takıldım, dikenler yüzümü pek fena çizdi, ama anlarsınız ya, kendimi kaptırdıydım, ne ağaçların azaldığını fark ettim, ne daha bi' yakından kükreyen Hiilawe Çağlayanı'nı duydum. Taa ki açıklığa dalıp bi'kaç at görene kadar. Yok, vahşi at değildi bunlar, bunlar zımbalı deri zırhla süslenmiş beygirlerdi, bu da Büyük Ada'da tek bi' anlama gelir, evet, Konalar.

O boyalı vahşilerden on on iki tanesi kalkmaya, kırbaçlarıyla bıçaklarına uzanmaya hazırdı, bana savaş naraları atıyo'lardı! Ah, şimdi geldiğim yöne geri kaçan bendim, evet, avcı av olmuştu. En yakındaki Kona beni kovalıyo'du, diğerleri beygirlerinin üstünde hoplayıp zıplıyo', eğleniyo' gibi gülüyo'lardı. Şindi, panik insanın ayaklarına kanat takar, ama beynini çamurlar, ben de tavşan kesilip babamın yanına koş-

tum. Alt tarafı dokuz yaşındaydım, n'olacağını düşünmeden içgüdülerimi izledim. Ama çadırımızın oraya dönemedim, yoksa şindi burada oturup da size bi'şeycik anlatamazdım. İp gibi bi' köke –belki de Georgie'nin ayağıydı– takıldım, kuru yapraklı bi' çukura devriliverdim, tepemden gök gürültüsü gibi geçen Konalar beni görmedi. Or'da durup sarhoş bağırışlarını dinledim, geçip gittiler, bi'kaç metre ötedeki ağaçların or'dan, doğrudan Sloosha'ya gittiler. Babamla Adam'a.

Sinsi sinsi, hızla süründüm ama çok geç kalmıştım, evet, hem de çok. Konalar kampımızı çevreliyo'du, kırbaçları boyuna şaklıyo'du. Babam baltasını sallıyo'du, abim de mızrağını eline almıştı, ama Konalar onlarla oynuyo'du sadece. Açıklığın ucunda durdum, anlıyo'sunuz ya, korku kanıma işlemişti, yoluma devam edemiyo'dum. *Şak!* dedi bi' kırbaç, babamla Adam yere yıkıldı, kumda yatıp yılanbalıkları gibi kıvranıp durdular. Kona reisi, köpekbalığı kılıklı bi' herifti, beygirinden inip sığdan sular sıçratarak babama yaklaştı, boyalı kardeşlerine dönüp gülümsedi, bıçağını çıkarıp babamın boğazını bi' kulağından diğer kulağına kesiverdi.

Babamın şerit şerit akan kanı kadar kırmızı şey görmedim ömrümde. Reis babamın kanını bıçağından yaladı.

Adam korkudan ölüyo'du, beti benzi atmıştı. Boyalı domuzların teki ayaklarıyla ellerini bağladı ve en büyük abimi bi' çuval arpa gibi eyerine atıverdi, diğerleri de demir aletler falan bulmak için kampımızı yağmaladılar, almadıkları ne varsa parçaladılar. Reis atına bindi, döndü ve dosdoğru bana baktı... gözleri İhtiyar Georgie'nin gözleriydi. *Korkak Zachry*, diyo'lardı, *sen benim olmak için doğdun, anlıyo' musun, niye savaşıyo'sun?*

Onu haksız çıkardım mı? Olduğum yerde kalıp bıçağımı bi' Kona'nın gırtlağına sapladım mı? Onları kamplarına kadar izleyip Adam'ı kurtardım mı? Hayır, Dokuz Yaşındaki Cesur Zachry yapraklı bi' deliğe giriverdi, salya sümük ağladı,

kendi de yakalanıp köle olmasın diye Sonmi'ye dua etti. Ben Sonmi olaydım da bu sözleri duyaydım, iğrenip başımı sallar ve beni bi' saman böceği gibi eziverirdim.

Akşam indikten sonra bi' döndüm ki, babam hâlâ sallanarak yatıyo'du; anlıyo'sunuz ya, nehir artık sakinleşiyo'du, hava da açılıyo'du. Babam beni severdi de döverdi de. Şindi mağara balığı gibi kaygan, öküz gibi ağır, taşlar kadar da soğuktu; nehir kanının her bi' damlasını emmiş götürmüştü. O an ne adam gibi üzülebiliyo' ne bi' şey yapabiliyo'dum, anlıyo'sun ya, her bi' şey çok korkunçtu. Sloosha Geçidi Bony Sahili'nden dokuz on kilometre ötedeydi, ben de babamı oracığa gömüp bi' tümsek yaptım. Başrahibenin kutsal sözlerinin hepsini hatırlayamıyo'dum, bi' tek *Sevgili Sonmi, sen ki aramızda yaşarsın, bu değerli ruhu bir vadi rahmine geri döndür, sana yalvarıyoruz* diyebildim, Waipio'yu yayan geçtim, karanlık ormandan geçerken sustalı bıçağımı elimden hiç bırakmadım.

Yaramaz bi' baykuş bana öttü, *İyi dövüştün, Cesur Zachry!* Sesini kessin diye kuşa bağırdım ama gene öttü, *Yoksa ne yaparsın? Beni de Konaları patakladığın gibi pataklar mısın? Ay, n'olursun merhamet göster!* Kohala Dağları'nda yaban köpekleri uluyo'du, *Korkaaaaaaaaaaak Zachry-yy-y*. Sonunda ay yüzünü gösterdi, ama o soğuk hanım hiçbi' şeycik söylemedi, hayır, söylemesi de gerekmedi, ne düşündüğünü biliyo'dum. Adam da dört-beş-altı kilometrecik ötede aynı aya bakıyo'du, ama ona yardım etmekten o kadar acizdim ki, Uzak Honolulu'da olsa da fark etmezdi. Birden yere kapaklandım, ağladım, ağladım, evet, kordonu boğazına dolanan bi' bebecik gibi ağladım.

Yokuş yukarı bi' buçuk kilometre soora Abel'in Hanesi'ne vardım ve onlara seslendim. Abel'in en büyük oğlu Isaak beni içeri aldı, ben de Sloosha Geçidi'nde olan biteni anlattım, ama... bütün gerçeği anlattım mı? Hayır, Abel'in battaniyelerine sarılmış, ateşleriyle ısınmış oğlan Zachry yalan söyledi. Konaları nası' babamgilin kampına götürdüğümü söyleme-

dim, anlıyo'sun ya, bi' tek çalılarda kuş avlamaya gittim, döndüğümde de babam ölmüş, Adam gitmişti, her bi' yerde Konaların beygirlerinin toynak izleri vardı, dedim. Bi' şeycik yapamazdım, ne o zaman, ne şindi. On yağız Kona Abel'in bütün çoluğunu çocuğunu, babamı kestiği gibi kolayca kesip doğrardı.

Yüzleriniz bana soruyo'. Niye yalan söyledim?

Bööle anlattığımda, anlıyo'sunuz ya, Aptal Zachry de diildim, Korkak Zachry de. Bi' tek Şanssız Zachry'ydim. Yalanlar İhtiyar Georgie'nin akbabalarıdır, yukar'da daireler çizerler, üstüne atılıp pençelerini geçirmek için küçümen, cılız ruhlar ararlar ve o akşam Abel'in Hanesi'ndeki küçümen cılız ruh, evet, bendim.

Şindi kırış kırış bi' herife bakıyo'sunuz, betciğer nefesimi kemirip bitiriyo' ve önümde fazla kış yok, hayır, hayır, biliyorum. Kırk yıl önceki halime bağırıyorum, evet, Dokuz Yaşındaki Zachry'ye, *Hey, dinle! Bazen dünyaya karşı zayıf kalırsın! Bazen hiçbi' şeycik yapamazsın! Bu senin suçun diil, yalnız bu adi dünyanın suçu!* Ama ne kadar yüksek sesle bağırırsam bağırayım, Çocuk Zachry beni duymuyo', hiçbi' zaman da duymayacak.

Keçi dili bi' yetenektir, doğduğun gün sende ya vardır, ya yoktur. Varsa, keçiler ne dersen onu yapar, yoksa, seni ayaklarının altında çiğneyip çamurlayıverirler, soora da oracıkta durup küçük görürler seni. Her gün şafak vakti dişi keçileri sağardım, çoğu gün de bütün sürüyü alıp Elepaio Vadisi'nin boğazına çıkarır, Vert'bry Geçidi'nden geçirir, Kohala Dağları'na otlamaya götürürdüm. Bees Teyze'nin keçilerine de çobanlık ederdim, on beş-yirmi keçileri vardı, yani göz kulak olunacak, doğumlarına yardım edilecek, hasta olanlar var mı diye bakılacak elli-altmış keçi vardı. O aptal hayvanları kendimden çok severdim. Yağmur yağdığında sülüklerini ayıklayacağım diye sırılsıklam olurdum, güneş par-

larken yanıp kapkara olurdum, Kohala'nın iyice yüksekle-rine çıktıysak da çoğu zaman üst üste üç dört gece dönmezdim, hayır. Gözlerin hep or'dan oraya dolaşacaktı. Dağlarda yaban köpekleri dolaşırdı, mızrağınla beklemezsen gelip yeni doğan yavruları kapıverirlerdi. Babam çocukken Mookini'den gelen vahşiler Rüzgâraltı'ndan buraya çıkar, bi' iki keçi götürürler-miş, ama soora Konalar Mookinileri katletmiş, gerisi de gü-neye kaçmış, eski evlerini hep yosunlar bağlayıp karıncalar basmış. Kohala Dağları'nı, oranın kuytularını, akarsularını, tekinsiz yerlerini kimse biz keçi çobanları gibi bilmez. Eski yağmacıların fark etmediği çelik ağaçlarını, bi' de Eskiler'in yaptığı iki üç binayı bi' biz biliriz.

İlk bebeciğimi Cutter Foot Hanesi'nden Jayjo'yla, pek gü-neşli bi' günde, bi' limon ağacının altında peydahladım. En azından o ilkti diye biliyorum. Kızlar kimle ne zaman n'aaptıklarını hiç söölemez. On iki yaşındaydım, Jayjo'nun vücudu sımsıkı, istekliydi, gülüp duruyo'duk, ikimizin de başı aşktan dönüyo'du, delirmiştik, evet, aynı siz ikiniz gi-bi. Jayjo olgunlaşıp dolgunlaşınca evlensek mi dedik, gelip Bailey'nin Hane'sinde yaşayacaktı. Bi'ssürü boş odamız var-dı, anlıyo'sunuz ya. Ama soora Jayjo'nun suyu çok erken pat-ladı, Banjo beni alıp Cutter Foot'a, kızın yanına götürdü. Ben vardıktan üç-beş dak'ka sonra da bebecik doğuverdi.

Bu anlattığım insanı güldürecek bi' hikâye diil, ama siz Büyük Ada'daki hayatımı sordunuz, aklıma gelen hatıralar da bunlar. Bebeciğin ağzı yoktu, hayır, burun deliği de yok-tu, nefes alamıyo'du. Jayjo'nun anası kordonu makaslarken can çekişiyo'du, zavallı minik hergele. Gözleri hiç açılmadı, bi' tek sırtında babasının ellerinin sıcaklığını hissetti, soora rengi kötüleşti, tekme atmayı bıraktı ve ölüverdi.

Jayjo soğuk soğuk terliyo'du, o da ölüyo' gibiydi. Kadınlar yoldan çekil dediler, aktara yer açacakmışım.

Yün çuvala sardıkları ölü bebeciği Bony Sahili'ne götürdüm. Çok yalnızdım, Jayjo'nun mu tohumu çürük, benim tohumum mu çürük, yoksa benim şansım mı çürük, bilemiyo'dum. Kançiçeği çalılarının altı sessiz sakindi, dalgalar hasta inekler gibi sahile geliyo', sonra geriye düşüyo'lardı. Bebeciğin tümseği, babamınki kadar vakit almadı. Bony Sahili'nin havası yosun ve çürük et kokuyo'du, çakıl taşlarının arasında eski püskü kemikler duruyo'du, insan or'da gereğinden fazla kalmazdı, tabii bi' sinek ya da kuzgun olarak doğmadıysa.

Jayjo ölmedi, hayır, ama hiç öyle başı döne döne gülmedi bi' daha, evlenmedik de, hayır, insan tohumunun saf, olmadı safa yakın doğup doğmayacağını bilecek, di' mi? Yoksa sen ölüp gidince çatındaki yosunu kim kazıyacak, putunu ak karıncalar gelmesin diye kim yağlayacak? Jayjo'yla bi' toplantıda, bi' pazarda karşılaşacak olsam, *Yağmurlu bi' sabah, di' mi?* derdi, ben *Evet, bana kalırsa akşam inene kadar yağ'cak,* derdim, sonra da geçer giderdik. Üç yıl soora Kane Vadisi'nden bi' dericiyle evlendi, ama düğünlerine gitmedim.

Oğlandı. Ölen, adsız bebeciğimiz. Oğlan.

Vadiinsanlarının tek bi' tanrısı vardı, adı da Sonmi'ydi. Büyük Ada'daki vahşilerin mızrak sallayamayacağınız kadar çok tanrısı olurdu. Hilolular da canları isteyince Sonmi'ye dua ederler, ama başka tanrıları da vardır, köpekbalığı tanrıları, yanardağ tanrıları, mısır tanrıları, hapşırık tanrıları, kıllı-siğil tanrıları, amaan, sen bi' ad koy, Hilolar o adı verecek bi' tanrı bulur. Konaların da bi'ssürü savaş tanrıları ve at tanrıları falan var. Ama Vadiinsanları vahşilerin tanrılarını bilmeye layık bulmazdı, hayır, bizim için yalnızca Sonmi gerçekti.

O aramızda yaşar, Dokuz Katlı Vadiler'i gözetirdi. Çoğu zaman onu göremezdik, bazen görünür, bastonlu bi' acuzenin şekline bürünürdü, ama ben bazen onu pırıldayan bi' kız ola-

rak görürdüm. Sonmi hastalara yardım eder, kötü şansı düzeltir, hak'katen medeni bi' Vadiinsanı öldüğünde onun ruhunu alır, Vadiler'de bi' yerdeki rahme geri götürürdü. Bazen geçip gitmiş hayatlarımızı hatırlar, bazen hatırlayamazdık; bazen Sonmi Başrahibe'nin rüyasına girer, kimin kim olduğunu söyleyiverirdi, bazen söylemezdi ama biz her zaman Vadiinsanı olarak yeniden doğacağımızı bilirdik, ölüm bizi pek o kadar korkutmazdı, hayır.

Tabii ruhunu İhtiyar Georgie almazsa. Anlıyo'sunuz ya, vahşiler gibi davranır, bencillik eder, Medeniyet'i reddederseniz, ya da Georgie aklınızı çeler de barbarlık falan ederseniz, o zaman ruhunuz ağırlaşır, çentik çentik olur, üstüne taşlar binmiş gibi aşşaa çekilir. Sonmi o zaman sizi hiçbi' rahme sığdıramaz. Böyle üçkâğıtçı, bencil insanlara "taşlanmış" denirdi, Vadiinsanları için de bundan korkunç bi' kader yoktu.

Bony Sahili'nde, Kane Vadisi'yle Honokaa Vadisi arasında Puthane'den başka bina yoktu. İçeri girmeyin diyen yoktu, ama kimse ööle elini kolunu sallayarak girmezdi, çünkü o çatılı karanlığı ihlal etmek için iyi bi' sebebiniz yoksa şansınız çürür giderdi. Hayatlarımız boyunca oyduğumuz, cilaladığımız, üstüne kelimeler yazdığımız putlarımız öldükten sonra oraya konurdu. Benim zamanımda raflarda binlercesi vardı, evet, her biri de atalarımızı Düşüş'ten kaçırmak için Büyük Ada'ya getiren Flotilla'dan beri doğan, yaşayan, yeniden doğan, benim gibi bi' Vadiadamıydı.

Puthane'ye ilk girişimde yanımda babamla Adam ve Jonas vardı, yedi yaşındaydım. Anam Catkin'i doğururken bi' sızıntı hastalığına tutulmuştu, babam da bizi annemi iyileştirsin diye Sonmi'ye dua etmeye buraya getirmişti, çünkü Puthane özel ve kutsal bi' mekândı, Sonmi çoğu zaman bur'da olur, dualarınızı dinlerdi. İçeride sulu bi' karanlık vardı. Bal-

mumu, tik ağacı, yağ ve zaman gibi kokuyo'du içerisi. Putlar zeminden tavana kadar bütün duvarları kaplayan raflarda duruyo'du, kaç tane olduğunu sayamıyo'dum, hayır, onları keçi gibi sayamazsınız, ama yaprakların sayısı nası' ağaçlardan fazlaysa, giden-hayatların sayısı da şimdiki-hayatlardan fazlaydı. Babamın sesi gölgelerin arasından konuştu, tanıdıktı ama bi' tuhaftı, Sonmi'den anamın ölüşüne bi' dur demesini, ruhunun vücudunda kalmasına izin vermesini istiyo'du, ben de içimden aynı duayı ettim, ama İhtiyar Georgie'nin beni Sloosha Geçidi'nde işaretlediğini biliyo'dum. Soora sessizliğin altından bi' kükreme duyduk, okyanus gibi milyonlarca fısıltıdan oluşmuştu, ama okyanus diildi o, hayır, putlardı ve Sonmi'nin or'da olduğunu, bizi dinlediğini anladık.

Anam ölmedi. Sonmi merhametlidir, anlıyo'sunuz ya.

Puthaneye ikinci girişim Rüya Gecesi'ndeydi. Putlarımızdaki on dört çentik yetişkin bi' Vadiinsanı olduğumuzu söyleyince Puthane'de bi' başımıza uyurduk, Sonmi de bize özel rüya gördürürdü. Kimi kızlar kimle evleneceklerini görürdü, kimi oğlanlar nası' geçin'ceklerini, bazen de gördüğümüz şeyleri kehanette bulunsun diye gidip Başrahibe'ye anlatırdık. Sabah Puthane'den çıktığımızda artık kadın ve erkek olurduk.

Güneş batınca Puthane'de babamın battaniyesinin altında yattım, kendi oyulmamış putumu da başıma yastık ettim. Dışar'da Bony Sahili tıngırdıyo' ve tıkırdıyo'du, dalgalar çalkalanıp kaynaşıyo'du, birden bi' çobanaldatanın sesini duydum. Ama çobanaldatan diildi duyduğum, hayır, tam dibimde gizli bi' kapak açılmıştı, yeraltındaki gökyüzüne inen bi' ip sallanıyo'du. *Aşağı in*, dedi Sonmi bana, ben de ööle yaptım, ama ip insan parmaklarıyla bileklerinden dokunmuştu. Yukarı bakınca bi' de ne göreyim, Puthane'nin zemininden ateş geliyo'. *İpi kes*, dedi üçkağıtçı bi' adam, ama kesmeye korkuyo'dum, çünkü kesersem düşerdim, di' mi?

Bi' sooraki rüyada Jayjo'nun odasındaydım, ucube doğan

erkek bebeciğimi kucağıma almıştım. O günkü gibi tekmeler savuruyo', kıvranıp duruyo'du. *Çabuk, Zachry*, dedi adam, *bebeciğinin suratını kesip bir ağız yap da nefes alabilsin!* Bıçağım elimdeydi, ben de oğlumun suratında gülümseyen bi' yarık açtım, peynir kesmek gibiydi. Ağızdan kelimeler saçıldı. *Niye öldürdün beni, baba?*

Son rüyamda Waipio Nehri'nin kıyısında yürüyo'dum. Diğer kıyıda Adam'ı gördüm, mutlu mesut balık tutuyo'du! El salladım, ama beni görmedi, ben de uyanıkken or'da olmayan bi' köprüye koştum, evet, altınımsı bronzdan bi' köprüye. Sonunda Adam'ın tarafına geçtiğimde zırıl zırıl ağladım, çünkü küflenmiş kemiklerle toz toprağın içinde çırpınan minik bi' gümüş yılanbalığından başka hiçbi' şey yoktu or'da.

Yılanbalığı Puthane'nin kapısının altından giren gün ışığıydı. Üç rüyayı hatırladım ve yağmur çiselerken köpüklü dalgaların arasından yürüyüp Başrahibe'ye gittim, kimseyle de karşılaşmadım. Başrahibe okulun arkasında tavuklarını besliyo'du. Rüyalarımı dikkatle dinledi, soora o ne anlama geldiklerini görmek için Sonmi'ye dua ederken okulda beklememi söyledi.

Okul odasında Medeniyet Günleri'nin kutsal gizemi vardı. Vadiler'deki her bi' kitap oranın raflarında duruyo', pörsüyüp kurtlanıyo'du ama evet, bilgi kitaplarıyla kelimeleriydi onlar! Or'da bi' dünya topu da vardı. Bütün Dünya koskocaman bi' top olsaydı, insanlar nası' kenarından düşmezdi, anlamıyo'dum. Hâlâ da anlamıyorum. Anlıyo'sunuz ya, okulda pek ööle akıllı diildim, Catkin gibi diildim, her bi' şey farklı olsa o bi' sooraki Başrahibe olabilirdi. Okulun pencereleri camdandı, Düşüş'ten beri de kırılmamıştı. Ama en hayret verici şey saatti, evet, Vadiler'de ve bütün Büyük Ada'da, bildiğim kadarıyla bütün Ha-vaay'da hâlâ çalışan tek saat. Ben öğrenciyken bizi izleyip yargılayan, tik-tak eden o örümcekten korkardım. Başrahibe bize Saat Dilini öğrettiydi, ama

Çeyrek'le *Buçuk*'tan başka hepsini unuttum. Başrahibe'nin *Medeniyet zamanla olur, bu saatin ölmesine izin verirsek zaman da ölür, o zaman Düşüş'ten önceki Medeniyet Günleri'ne nası' döneriz?* dediğini hatırlıyorum.

O sabah da Başrahibe kehanette bulunup geri gelene, karşıma oturana kadar saatin tik-taklarını izledim. Bana İhtiyar Georgie'nin ruhuma göz koyduğunu, işte ondan rüyalarımı anlamları bulansın diye lanetlediğini söyledi. Ama Sonmi ona gerçek kehanetin ne olduğunu söylemiş. Siz de bu kehanetleri hatırlamalısınız, çünkü bu hikâyenin gidişatını birden çok kez değiştir'cekler.

Bir: *Eller yanıyo', o ip kesilmesin.*

İki: *Düşman uyuyo', gırtlağı kesilmesin.*

Üç: *Bronz yanıyo', o köprü geçilmesin.*

İtiraf ettim: hiçbi' şey anlamamıştım. Başrahibe kendisinin de anlamadığını, ama dooru zaman gelince *benim* anlayacağımı söyledi ve kehanetlerini hafızama kazıttı. Soora bana kaavaltı için bi' yumurta verdi, kuştan yeni çıktı diye hâlâ ıslak ve sıcaktı, bi' de bana yumurtanın sarısını kamışla nası' emeceğimi gösterdi.

Öngörülülerin Büyük Gemisi'ni mi anlatmamı istiyo'sunuz?

Hayır, Gemi efsane falan değil, sizle ben nası' gerçeksek o da öyle gerçek. İşte bu gözler o gemiyi gördü, ohoo, hem de yirmi kereden fazla. Gemi yılda iki kere, ilkbaharla sonbahar yarı-yarılarına dooru geceyle gündüz aynı uzunluktayken Flotilla Körfezi'ne gelirdi. Ama vahşi kasabalarına hiç gitmezdi; ne Honokaa'ya, ne Hilo'ya, ne Rüzgâraltı'na. Niye mi? Çünkü bi' tek biz Vadiinsanlarında Öngörülüler'e yetecek kadar Medeniyet var, evet. Geminin ulu bi' kuş tanrısı olduğunu sanan barbarlarla takas makas istemezlerdi. Gemi gökyüzü renginde*ydi*, tam kıyıya yanaşana kadar göremezdiniz onu. Küreği yoktu, hayır, yelkenleri de yoktu, ne rüzgâra ihtiyacı vardı ne

dalgaya, çünkü dümeninde Eskilerin Zekâsı vardı. Gemi büyükçe bi' adacık genişliğinde, alçak bi' tepe boyundaydı, iki-üç-dört yüz kişi taşıyabiliyo'du, belki de bi' milyon.

Nası' hareket ediyo'du? Yolculuğu onu nereye götürüyo'du? O ışık bombalarıyla Düşüş'ü nası' atlatmıştı? Eh, cevapların çoğunu hiç öörenemedim ve çoğu hikâyecinin aksine Zachry'nin hikâyeleri uydurma diildir. Gemide yaşayan kabileye Öngörülüler deniyo'du, Öngörü Adası denen bi' yerden geliyo'lardı. Öngörü Maui'den büyüktü, Büyük Ada'dan küçüktü, kuzeyin maviliklerinin çok uzaklarındaydı. Ondan fazlasını ne bilir ne söölerim.

Gemi Okul Başı'ndan on taş atımlık mesafede demir atar, Gemi'nin baş kısmından yabanarısına benzer, bi' çift daha küçük gemi çıkar, dalgaların üstünden uçup kumsala gelirlerdi. Her birinde altı sekiz erkekle kadın olurdu. Ah, her bi' şeyleri harikuladeydi. Gemikadınları da erkek gibiydi, anlıyo'sunuz ya, saçları Vadikadınlarınınki gibi örgülü diildi, kırpılmıştı, hem de sırım gibi, kuvvetliydiler. Tenleri sağlıklı ve pürüzsüzdü, hiçbi' yara bere yoktu ama hepsi mayalı bi' siyah-kahverengiydi, birbirlerine de Büyük Ada'da gördüğünüz insanlardan daha çok benziyo'lardı. Öngörülüler pek konuşmazdı, hayır. Kumsaldaki gemilerin başında iki nöbetçi beklerdi, onlara *Adınız ne, efendim?* ya da *Yolculuk nereye, hanımefendi?* diye soracak olsak sanki *Hiçbi' soruya cevap vermeyeceğim, boşuna başka soru sorma* der gibi başlarını sallarlardı bi' tek. Gizemli bi' Zekâ yaklaşmamıza engel olurdu. Hava daha bi' yoğunlaşırdı, ilerleyemezdin. Bi' de başın döner, başın ağrırdı, inat edip yoluna devam edemezdin, hayır.

Takas Ortak Alan'da yapılırdı. Öngörülüler bi' garip konuşurlardı, Hilolular gibi tembel tembel, yanlış diil de esprili ve soğuk. Onlar kumsala varana kadar söylenti kulaktan kulağa dolaşır, çoğu hane meyveler, sebzeler ve etlerle dolu sepetleri bi' acele Ortak Alan'a götürüyor olurdu. Öngörülüler bi'

de özel fıçılarını nehirden taze suyla doldururdu. Öngörülüler Büyük Ada'da yapılanlardan kat kat iyi olan demir alet edevatlarını takas ederlerdi. Takas yaparken adam dolandırmaz, o Honokaa'daki vahşiler gibi adam dövmezlerdi ama kibar konuşmak sanki önünde bi' çizgi çeker, *Sana saygı duyuyorum, ama benim kanımdan diilsin, o yüzden bu çizgiyi aşma tamam mı,* der.

Evet, Öngörülülerin bizle takas ederken sıkı kuralları vardı. Büyük Ada'da olan şeylerden daha Zeki alet edevatı takas etmezlerdi. Mesela, babam öldürüldükten sonra insanlar toplaştı, Sloosha Geçidi'nden Dokuz Vadi'mize gelmek için kullandığımız anayolu, Muliwai Yolu'nu korumak için Abel'in Hanesi'nin yanı başına asker yerleştirmeye karar verdiler. Başrahibe Öngörülüler'den kendimizi Konalara karşı koruyabilelim diye bi' takım özel silahlar istedi. Öngörülüler hayır dediler. Başrahibe nerdeyse yalvardı onlara. Gene de hayır dediler, mesele ööle kapandı gitti.

Bi' başka kural da bize okyanusun ötesinde hatta Öngörü Adası'nda bile –adı dışında– n'olduğunu anlatmamaktı. Inouye Hanesi'nden Napes, Gemi'ye binebilmek için çalışmak istedi, Öngörülüler'in gülmeye en çok yaklaştığını gördüğüm an da o andı. Reisleri hayır dedi, kimsecikler de şaşırmadı. Bu kuralları hiç çiğnemezdik, çünkü bizle takasta bulunmakla Medeniyetimizi şereflendirdiklerini düşünürdük. Başrahibe onları hep şölene davet ederdi, ama reisleri hep nazikçe hayır derdi. Aldıkları malları gemilerine yüklerlerdi, bi' saat soora da Gemi gitmiş olurdu; ilkbaharda doğuya, sonbaharda kuzeye giderdi.

Yani insanların hatırladığından beri her sene geliyo'lardı. Ben on altı yaşındayken Meronym diye Öngörülü bi' kadın haneme gelip büyü yapana kadar; ondan soora bi' daha hiçbi' şey aynı olmadı, ne benim hayatımda, ne Vadilerde, hayır, hiçbi' zaman.

Vert'bry Geçidi'nin bayaa arkasında Ay'ın Yuvası diye bi' bayır vardı, Kohala çayırlarından Rüzgârüstü'nün en iyi manzarası or'dan görünürdü. Pırıl pırıl bi' bahar öğleden soora keçileri Ay'ın Yuvası'nda otlatıyo'dum ki, Gemi'nin Flotilla Körfezi'ne yanaştığını gördüm, çok güzeldi, okyanusla aynı renkteydi, dosdooru ona bakmasanız göremezdiniz, hayır. Şindi çabucak takasa gitmem gerektiğini biliyo'dum ama, anlıyo'sunuz ya, keçilere göz kulak olmam lazımdı, hem ben Ortak Alan'a gidene kadar Öngörülüler gitmiş olurdu büyük ihtimal. Ben de yerimden kıpırdamadım, ööle aylaklık ettim, yaban kazları ve balinalarla gelip giden o hayret verici Zekâ Gemisi'ne baktım durdum.

Kendime or'da bu yüzden kaldım diyo'dum, ama asıl sebep Roses adındaki kızdı, anası ilaç yapabilsin diye *palila* yaprakları topluyo'du. Birbirimize bayaa azgındık, anlıyo'sunuz ya, o uyku getirici, şamatalı öğleden sonra onun şehvetli mangolarıyla nemli incirini höpürdetiyo'dum, doğrusu başka bi' yerciğe de gitmek istemiyo'dum, Roses da o gün pek *palila* yaprağı toplayamadı, hayır. Ah, siz gençler gülüyo'sunuz ama şu an siz nasılsanız zamanında ben de ööleydim.

Akşam olup da keçileri eve götürünce bi' baktım ki anam tek kanatlı kaz gibi çırpınıp duruyo', bana ööle bi' sayıp sövüyo'du ki olan biteni anca Sussy'den öğrenebildim. Ortak Alan'daki takastan sonra Öngörü reisi Başrahibe'yle baş başa konuşmak istemiş. Uzun uzun konuştuktan sonra Başrahibe dışarı çıkıp ahaliyi toplantıya çağırmış. Yakındaki hanelerde oturan Vadiadamları or'daymış, bi' tek Bailey Hanesi'nden, yani bizim evden kimsecik yokmuş. Anlıyo'sunuz ya, anam da Ortak Alan'a gitmemiş. Toplantı da oracıkta başlayıvermiş. *Öngörülülerin reisi bu yıl özel bi' takasta bulunmak istiyo'*, demiş Başrahibe. *Bi' Gemikadını yaşayışımızı öörenmek ve biz Vadiinsanlarını anlamak için yarım yıl boyunca bi' hanede yaşamak ve çalışmak istiyo'. Bunun karşılığında reis bize bugün*

takas ettiğimiz her bi' şey için iki katı ödeme yapacak. Ağlar, tavalar, tencereler, demir alet edevat, her bi' şey iki katı. Şimdi bunun ne büyük bi' şeref olduğunu düşünün, bi' de bi' sonraki Honokaa Takası'nda bu alet edevatlara neler neler alabileceğimizi düşünün. Eh, toplaşan herkesten şööle gürül gürül bi' *Evet!* yükselmesi uzun sürmemiş, Başrahibe bi' sooraki sorusunu şamatacıların sesini bastırabilmek için bağırarak sormuş. *Öngörülü misafirimizi kim ağırlayacak?* Ah, o *Evet!* bağırtıları sanki bıçakla kesilivermiş. Ahali birden bi'ssürü bahane buluvermiş. *Yerimiz yok. Yolda iki bebeciğimiz var, misafirimiz iyi uyuyamaz. Bizim hanenin or'daki sivriler onu paramparça eder.* Lafı ilk eden o Paslı Volvo denen yağlı hergeleymiş. *Bailey'nin Hanesi olmaz mı?* Anlıyo'sunuz ya, ne anam ne ben or'da olup itiraz edebildiğimiz için fikir pek beğenilmiş. *Evet, Bailey baba öldürüldüğünden beri bi'ssürü boş odaları var! Bailey'ler Ortak Alan'dan geçen hasatta koyduklarından fazlasını aldılar, evet, bu görevleri! Evet, Bailey hanesinde çalışacak birilerine ihtiyaçları vardır, Bailey ana memnun olacak!* İşte toplantının kararına böole varılmış.

Eh, şindi tek kanatlı kaz bendim, evet. Öngörülüler ne yiyip içer? Samanda uyurlar mı? Uyurlar mı? Altı ay! Anam Gemi Takası'na gitmediğim için bana sövüp sayıyo'du, evet, Bailey'lerin asıl reisi anamdı. Ben hanedeki en büyük erkektim, iyi polisi oynamalıydım. Tam, *Bak, Başrahibeye gidip bur'da Öngörülü falan misafir edemeyiz biz, diyeceğim* derken kapımız *tak, tak, tak* dedi.

Evet, gelen Başrahibeydi, yerleşsin diye Öngörülü'yü getirmişti, yanında okul yardımcısı Mylo da vardı. O an hoşumuza gitse de gitmese de Vadi'nin misafirinin bizim başımıza kaldığını anladık. Şindi *Kaybol* diyemezdik ya? Çatımıza, putlarımıza utanç lekesi sürülürdü. Gemi-kadınında Zekâ'nın o garip sirkemsi kokusu vardı ve ilk o konuştu, çünkü anamla benim dillerimiz düğümlenmişti. *İyi akşamlar*,

dedi, *Ben Meronym, size Vadiler'de kaldığım sürece bana ev sahipliği yap'cağınız için teşekkür ederim*, dedi. Mylo tedirgin oldum diye bana kurbaa gibi, alaylı alaylı bakıyo'du, onu oracıkta öldürebilirdim.

Ev sahiplerinin n'aapması gerektiğini ilk hatırlayan Sussy oldu; misafirimizi oturttu ve Jonas'ı yiyecek içecek falan getirmeye yolladı. Meronym konuştu, *Benim insanlarımın ziyaretin başında ev sahiplerine ufak tefek hediyeler verme âdeti vardır, umarım sizin için sakıncası yoktur.* Getirdiği çantalardan birini karıştırdı ve bize hediyeler verdi. Anamınki pek güzel bi' tencereydi, Honokaa'da beş altı balya yün ederdi, nefes nefese bööle değerli bi' hediyeyi kabul edemeyeceğini, yabancılara kucak açmanın Sonmi'nin yolu olduğunu söödedi, evet, onları hoş karşılamak karşılıksız olmalıydı, yoksa hiç karşılamasak yeriydi, ama Öngörülü kadın bu hediyelerin ödeme olmadığını söödedi, hayır, onlar gösteril'cek iyi yürekliliğe önceden edilen teşekkürdü yalnız, anam da tencereyi bi' daha reddetmedi, hayır. Sussy'yle Catkin'e yıldız gibi parlayan kolyeler hediye edilmişti, gözleri koca koca oldu, çok sevindiler, Jonas'a da onu büyüleyen tüm bi' kare ayna düştü, bur'larda gör'ceğiniz o kırık dökük parçalardan on kat parlaktı.

Mylo artık ööle kurbaa gibi sırıtmıyo'du, ama bu hediye işi benim hiç hoşuma gitmemişti, hayır, anlıyo'sunuz ya, bu yabancı ailemi satın alıyo'du ve ben bööle bi' şeye gelemezdim. Gemikadınına hanemizde kalabil'ceğini söödedim ama hediyesini istemedim, işte o kadar.

Bunları istediğimden daha kabaca söödedim, anam da bana kötü kötü baktı ama Meronym sanki normal konuşmuşum gibi bi' tek *Tabii, anlıyorum*, dedi.

O akşam da, sooraki bi'kaç akşam da hanemizi ziyarete gelenler eksik olmadı; Dokuz Vadi'nin aşşaasından, yukar'smdan, akrabalar, kardeşler, çoluk çocuk, aileden insanlar, bi'

tek takasta karşılaştığımız yarı-yabancılar, evet, Mauka'dan Mormon'a kadar herkes geldi, Yaşlı Laklak Ana dooruyu mu söölüyo, Baileylerde canlı kanlı bi' Öngörülü mü kalıyo onu görmek için kapımızı çaldı. Tabii bütün ziyaretçileri içeri davet etmek zorundaydık, onlar da mutfağımızda oturan Sonmi'nin kendisiymiş gibi hayretle, ağızları açık bakakaldılar, ama hayretleri yemeğimizi yiyip biramızı tepelerine dikemeyecekleri kadar büyük diildi tabi, içerken de Öngörü ve o harikulade Gemi'leriyle ilgili yıllardır soramadıkları sorular ağızlarından sel gibi boşandı.

Ama tuhaf olan şuydu. Meronym sorulara cevap veriyo' gibiydi, ama cevapları insanın merakını hiç gidermiyo'du, hayır, azıcık bile. Cluny Hanesi'nden kuzenim Spensa sordu, *Geminiz nası' hareket ediyo'?* Öngörülü cevap verdi, *Füzyon motorları ile.* Herkes Sonmi gibi bilgiç bilgiç baş salladı, *Ah, füzyon motorlarıymış, evet*, kimse "füzyon motoru"nun n'oolduğunu sormadı çünkü ahalinin önünde barbar ya da salak gibi görünmek istemiyo'lardı. Başrahibe Meronym'den bize bi' dünya haritasında Öngörü Adası'nı göstermesini istedi ama Meronym bi' noktayı işaret edip *Bur'da* deyiverdi.

Ner'de? diye sorduk. Anlıyo'sunuz ya, gösterdiği yerde mavi denizden başka bi' şeycik yoktu, diğerlerini bilmem ama ben bizle alay ettiğini düşündüm.

Öngörü Adası Düşüş'ten hemen önce çizilen hiçbi' haritada yok, dedi Meronym, çünkü Öngörü'nün kurucuları onu sır olarak sakladı. Daha eski haritalarda varmış, evet, ama Başrahibeninkilerde değil.

Artık biraz cesaretlenmiştim, misafirimize Öngörülülerin o yüksek Zekâ'larıyla falan niye biz Vadiinsanlarını öğrenmek istediğini sordum. Ona bilmediği ne öörətebilirdik ki biz? *Öğrenen zihin yaşayan zihindir*, dedi Meronym, *ve her tür Zekâ gerçek Zekâdır, ister eski ister yeni Zekâ olsun, ister yüksek ister alçak Zekâ olsun.* Benim dışımda kim-

se bu sözlerdeki pohpohlamayı ya da bu kurnaz casusçunun gerçek niyetlerini saklamak için cehaletimizi kullandığını görmüyo'du, ben de ilkini takip eden şu ikinci soruyu sordum: *Ama siz Öngörülülerin Bütün Dünya'dan daha fazla, daha ulu Zekânız var, di' mi?* Ah, sözlerini ööle bi' kurnazca seçiyo'du ki! *Ha-Vaay'ın kabilelerinden daha çok, evet, ama Düşüş'ten önceki Eskiler'den daha az.* Anlıyo' musunuz? Pek bi' şey söölemiyo', di' mi?

Bize sadece üç dürüst cevap verdiğini hatırlıyorum. Potterlardan Ruby niçin bütün Öngörülülerin hindistancevizi gibi koyu renk tenleri olduğunu sordu, Gemi'lerinden hiç solgun ya da pembe birinin indiğini görmediydik. Meronym atalarının Düşüş'ten önce alkabuk hastalığından korunsunlar diye koyu tenli bebecikler yapabilmek için tohumlarını değiştirdiğini söööledi, bebeciklerin bebecikleri de ööle olmuş, babasına bak oğlunu al, evet, tavşanlarla salatalıklar gibi.

Inouye Hanesi'nden Napes evli olup olmadığını sordu, çünkü kendisi bekârdı ve makadamya cevizi bahçesiyle incir ve limon fidanlığı vardı. Herkes güldü, Meronym bile gülümsedi. Bi' kez evlendiğini söööledi, evet, bi' de şindi Öngörü'de yaşayan Anafi adında bi' oğlu olmuş ama kocasını yıllar önce vahşiler öldürmüş. Limon ve incirleri kaçırdığına üzüldüğünü ama koca aramak için fazla yaşlı olduğunu söööledi, Napes de hayal kırıklığıyla başını sallayıp *Ah, Gemikadını, kalbimi kırdın, evet, kırdın*, dedi.

En son kuzenim Kobbery, *Kaç yaşındasınız?* diye sordu. Evet, hepimiz bunu merak ediyo'duk. Ama cevabına kimse hazır diildi. *Elli.* Evet, ööle dedi ve siz şu an nası' şaşırdıysanız biz de ööle şaşırdık. *Elli.* Mutfağımızdaki hava sanki buzdan bi' rüzgâr esmişçesine değişti. Elli yaşına kadar yaşamak harikulade, hayır, elli yaşına kadar yaşamak tuhaf, hiç doğal diil, di' mi? *O zaman Öngörülüler ne kadar yaşıyo'?* diye sordu Kara Öküz'den Melvil. Meronym omuz silkti. *Altmış, yetmişle-*

rine kadar. Hepimizin nefesi kesildi! Normalde kırkımıza varınca Sonmi'ye acımıza son vermesi ve bizi bi' an önce yeni bi' bedende hayata döndürmesi için dua ederiz; bu sevdiğiniz köpek hastayken, ıstırap çekerken gırtlağını kesivermek gibidir. Elli yaşına kadar yaşayan ve alkabuktan derisi pul pul dökülmeyen ya da betciğerden ölmeyen tek Vadiadamı Üçüncü Truman'dı ve herkes onun kasırgalı bi' gece İhtiyar Georgie'yle anlaşma yaptığını biliyo'du, evet, o budala fazladan bi'kaç yıl için ruhunu satmıştı. Bu cevaptan soora konuşmalar bitti, ahali vır vır soruları ve cevapları konuşarak çıkıp gittiler, herkes fısıyo'du. *Sonmi'ye şükür* bizim *hanede kalmıyo'*.

Kahrolası düzenbaz misafirimiz herkese dikkatli olmalarını, ona hiç güvenmemelerini öğrettiği için memnundum, ama o gece gözümü bile kırpmadım; sivriler, gece kuşları ve kurbaaların sesleri, bi' de hanemizde usul usul dolaşıp, or'dan bi' şeyler alıp buraya koyan gizemli birinin tıkır tıkır sesleri uyutmuyo'du beni. Bu gizemli kişinin adı Değişim'di.

Birinci, ikinci, üçüncü gün Öngörülü kadın haneme sinsi sinsi yerleşti. İtiraf etmek gerek, kraliçe arı falan gibi davranmıyo'du, hayır, hiç tembellik etmiyo'du. Süt sağarken Sussy'ye, yün eğirirken anama yardım ediyo'du, Jonas'la yumurta toplamaya gidiyo'du, Catkin'in okul dırdırını dinliyo'du, su getirip odun kesiyo'du ve her bi' şeyi çabucak ööreniyodu. Tabii laklakçılar gözlerini ondan ayırmıyo'du, yirmi beş yaşında görünen ama elli yaşında olan bu hayret verici kadını görmek isteyen ziyaretçiler gelip duruyo'du. Onun numaralar falan yapmasını bekleyenlerin hayalleri kısa bi' süre sonra yıkıldı çünkü hiç ööle bi' şey yapmıyo'du, hayır. Anam, Gemikadını için tasalanmayı bi' iki günde bıraktı, evet, bi' de üstüne onunla arkadaşça sohbet eder oldu. *Misafirimiz Meronym şööle, misafirimiz Meronym bööle* diyip duruyo'du, sabahtan akşama kadar hiç susmuyo'du, Sussy'yse ondan on

kat beterdi. Meronym bi' tek işine bakıyo'du, ama akşamları masamıza oturup özel kâğıtlarına bi' şeyler yazıyodu, bizim kâğıtlardan çok daha güzel kâğıtlarına. Çok da hızlı yazıyo'du, ama bizim dilimizde yazmıyo'du, hayır, başka bi' konuşmada yazıyo'du. Anlıyo'sunuz ya, Eski Ülkeler'de başka diller de konuşuluyo'du, bi' bizimki diil. *Ne yazıyo'sun, Meronym Teyze?* diye sorardı Catkin, ama Öngörülü sadece *Günlerimi, güzelim, günlerimin nası' geçtiğini*, derdi.

Aileme *güzelim* falan demesinden nefret ediyo'dum, ihtiyarların gelip ona nası' uzun yaşanacağını sormasından da hiç hoşlanmıyo'dum. Ama beni en çok tedirgin eden Vadiinsanlarının okuyamadığı bi' dilde, Vadiler hakkında bi' şeyler yazmasıydı. Zekâ mıydı, casusluk muydu, yoksa bu işte İhtiyar Georgie'nin parmağı mı vardı?

Buharlı bi' şafak vakti tam sütü sağmıştım ki misafirimiz benle keçi gütmeye gelmek istedi. Anam elbette evet dedi. Ben evet demedim; ben buz gibi, taş gibi bi' sesle *Keçi otlatmak sizin gibi Zeki ahalilere pek ilginç gelmez*, dedim. Meronym kibarca, *Vadiinsanlarının yaptığı her bi' şey benim için ilginçtir, ev sahibi Zachry, ama iş görürken seni izlememi istemiyo'san tamam, o zaman ööle de,* dedi. Anlıyo' musunuz? Sözleri kaygan güreşçiler gibiydi, *hayır*ını *evet*e çevirriveriyo'lardı. Anam şahin gibi bakıyo'du, ben de *Tabii, olur, evet, gelin* demek zorunda kaldım.

Keçileri Elepaio Yolu'ndan güderken başka hiçbi' şey söölemedim. Cluny'nin Hanesi'ni geçerken kardeşlerimden biri, Gubboh Hogboy sohbet etmek için bağırdı, *Nası' gidiyo' Zachry?* Ama Meronym'i görünce afalladı, bi' tek *Dikkatli git, Zachry* dedi. O kadını başımdan atmak için ölüp bitiyo'dum, keçilerime *Oyalanmayın, tembel hergeleler* dedim ve daha hızlı yürüdüm, yorulsun diye uğraşıyo'dum, anlıyo'sunuz ya, Vert'bry Geçidi'nden yokuş yukarı yürüdük ama kadın vaz-

geçmedi, hayır, Ay'ın Yuvası'na giden taşlık yolda bile. Öngörülülerin keçiler kadar çevik olduğunu o zaman öörendim işte. Ne düşündüğümü biliyo' ve içinden bana gülüyo' diye düşündüm, hiç bi' şeycik söölemedim ona.

Ay'ın Yuvası'na ulaşınca n'aaptı? Parmak Kayası'na oturdu, bi' defter çıkardı ve o harikulade manzarayı çizdi. Ah, Meronym çok muhteşem çizerdi, itiraf etmek gerek. Dokuz Katlı Vadiler o kâğıtta kıyılarıyla, burunlarıyla, dağlıklarıyla, ovalarıyla aynı gerçek gibi belirdi. Onunla ilgilenir görünmek istemiyo'dum, ama kendime engel olamadım. İşaretlediği her bi' şeyin ismini sööledim, o da hepsini yazdı, ööle ki resmin yarı çizim yarı yazıya döndüğünü sööledim, *Aynen ööle* dedi Meronym, *harita çizdik.*

Şindi. Arkamızdaki köknarların arasında bi' dalın kırıldığını duydum. Rüzgârdan diildi, hayır, bunu yapan bi' bacaktı, orası kesin, ama ucundaki ayak mıydı, toynak mı, yoksa pençe mi, onu bilemiyo'dum. Konaların, Kohala'ların rüzgârüstü tarafına geldikleri pek görülmezdi, ama Sloosha Geçidi'ne geldikleri de pek görülmezdi, hayır, ben de bi' bakmak için fundalığa girdim. Meronym de benle gelmek istedi, ama ona olduğun yerde kal dedim. İhtiyar Georgie ruhumu daha taşlamak için gelmiş olabilir miydi? Yoksa' münzevi bi Mookini yiyecek mi arıyo'du? Mızrağım elimdeydi, köknarlara yaklaştım, yaklaştım...

Yosun bağlamış kalın bi' kütükte Roses ata biner gibi oturuyo'du. *Bakıyorum yeni bi' arkadaşın var*, dedi kibar kibar, ama gözlerinde öfkeli bi' yaban kancığı vardı.

O mu? diyerek arkamda oturup konuşmamızı izleyen Meronym'i işaret ettim. *Laklakları duymadın mı, Gemikadını Sonmi'nin nenemi hayata döndürdüğü yaşta! Onu kıskanmasana! O senin gibi diil, Roses. Kafasında o kadar Zekâ var ki, boynu kırılmış.*

Roses artık pek kibar diildi. *Yani bende Zekâ yok mu?*

Ah ah, kadınlar! Söylediklerinizden en kötüsünü çıkarırlar, boyuna *Bak bana neler dedin!* diye hatırlatıp dururlar. Öfkeden bi' yerlerim sertleşmişti, Roses da anca ellerle konuşmaktan anlardı diye düşündüm. *Öyle demediğimi biliyo'sun seni salak karı.*

Lafımı bitiremedim, çünkü Roses yüzüme ööle bi' tokat patlattı ki yer birden yaklaştı, kıçımın üstüne düşüverdim. O kadar şaşırdım ki, or'da yere kapaklanmış bi' bebecik gibi öölece oturdum; elimi burnuma bi' götürdüm, parmaklarım kıpkırmızı oldu. *Ah*, dedi Roses, soora *Ha!* dedi, sonra da *Dişi keçilerinle istediğin gibi car car konuş, çoban, ama benle konuşamazsın, İhtiyar Georgie ruhunu taşlayasıca!* Aşkımız bi' milyon parçaya bölündü, Roses da sepetini sallayarak çekip gitti.

Mutsuzlukla utanç suçlayacak birine açtır, ben de Roses'ı kaybettiğim için kahrolası Öngörülü'yü suçladım. O sabah Ay'ın Yuvası'nda keçilerime bağırdım ve Meronym'e bi' hoşçakal bile demeden keçileri Parmak Çayırı'na dooru güttüm. Beni rahat bırak'cak kadar Zekâ'ya sahipti; hatırlarsanız onun da Öngörü Adası'nda bi' oğlu vardı.

O akşam eve geldiğimde anam, Sussy ve Jonas oturuyo'lardı. Burnumu görünce birbirlerine sinsi sinsi baktılar. *Hörgücüne n'ooldu, kardeş?* diye sordu Jonas havalı havalı. *Bu mu? Ah, Ay'ın Yuvası'nda düşüp yere vurdum*, dedim ona çabucak.

Sussy kıs kıs güldü. *Roses'ın Yuvası'nda vurdum mu demek istiyo'sun, Zachry abi?* dedi ve üçü birden kişner gibi gülmeye başladı; öfkeden kıpkırmızı oldum. Kız kardeşim bana laklağı Roses'ın kuzeni Wolt'un konuştuğu Bejesus'la görüşünce öörendiğini söödedi, ama ben onu dinlemiyo'dum, hayır, *ben* Meronym'e İhtiyar Georgie'li lanetler okuyo'dum, bi' türlü de susmuyo'dum, Meronym o gece Bailey hanesinde diildi neyse ki, Bees Teyze'de dokuma ööreniyodu.

Okyanusa inip ateşli mutsuzluğuma su serpmek için Ay Hanım'ı seyrettim. Bi' yeşil kaplumbağanın yumurta bırakmak için kendini kumsala çektiğini hatırlıyorum, kaplumbağayı nerdeyse oracıkta sinirimden mızrağımla vuracaktım, anlıyo'sunuz ya, benim hayatım bööle adaletsizse bi' hayvanınki neden ööle olmasın? Ama gözlerini gördüm, gözleri o kadar kadimlerdi ki geleceği görmüşlerdi, ben de kaplumbağayı bıraktım, gitsin. Gubboh'la Kobbery tahtalarıyla gelip ışıl ışıl suda sörf yapmaya başladılar, Kobbery çok iyi sörfçüydü, bana da katılayım diye seslendiler ama sörf yap'cak havada diildim, hayır, okula gidip Başrahibe'yle halletmem gereken bi' işim vardı. Gidip dertlerimi uzun uzun anlattım.

Başrahibe beni dinledi ama bana hiç inanmadı, hayır, Meronym'i ağırlamamak için bahaneler buldum sandı. *Gemiyi gördün, demir aletlerini gördün, bize göster'cekleri Zekâ'yı gördün. Öngörülüler Dokuz Vadi'yi işgal etmeyi planlasa sence hakkaten bur'da oturup konuşuyo' olur muyduk? Meronym'in hepimizi döşeğimizde öldürmeyi planladığının kanıtını getir, o zaman ahaliyi toplarım. Kanıtın yoksa dilini tut. Özel bi' misafiri suçlamak kibarca bi' şey diil, Zachry, baban görse hiç hoşuna gitmezdi.*

Bizim Başrahibe dediklerini kimseye diretmezdi, ama konuşmanın ne zaman bittiğini anlardınız. Konu kapanmıştı, o zaman, tek başımaydım, evet, Zachry Öngörülülere karşı.

Günler doğdu, battı; yaz yemyeşil, köpüklü köpüklü ısındı. Meronym'in Vadilerde sinsice dolaşmasını, ahaliyle görüşüp nası' yaşadığımızı, nelere sahip olduğumuzu, kaçımızın dövüşebildiğini öörenmesini ve Kohalalardan Vadiler'e girişlerin haritasını çıkarmasını izledim. Benden yaşlı ve kurnaz bi' iki adamın Öngörülü'den şüphelenip şüphelenmediklerini ağızlarından almaya çalıştım, ama *işgal* ya da *saldırı* gibi bi' laf ettiğimde dehşete düşüp bana ve suçlamalarıma mızrak sal-

ladılar. Ben de utanıp sustum, anlıyo'sunuz ya, laklaklar adıma leke sürsün istemedim. Meronym'e nazik rolü yapıyo'dum ki tembelleşip o arkadaşlık maskesinin az'cık düşmesine müsaade etsin, bana o maskenin arkasındaki gerçek planlarını göstersin, evet, ahaliyi toplaması için Başrahibe'ye göster'cek bi' kanıt versin bana.

Bekleyip görmekten başka seçeneğim yoktu. Meronym hakkaten seviliyo'du. Kadınlar yabancı olduğu, Yaşlı Laklak Ana'ya bi' şeycik anlatmayacağı için sırlarını ona döküyo'lardı. Başrahibe misafirimizden okula gelip numaralar ööretmesini istedi, Meronym de evet dedi. Catkin onun iyi bi' hoca olduğunu söyledi ama onlara Başrahibe'nin kendi Zekâ'sından öte bi' şey ööretmemiş, ama Catkin istese ööretebileceğini biliyo'muş. Öörencilerin kimileri Öngörülülere benzemek için yüzlerini boyamaya bile başlamış, ama Meronym onlara yüzlerini yıkamazlarsa bi' şeycik ööretmiy'ceğini söölemiş, çünkü Zekâ'yla Medeniyet'in ten rengiyle alakası yokmuş, hayır.

Şindi, bi' akşam verandada otururken Meronym putlarla ilgili sorular soruyo'du. *Putlar ruhlar için bi' ev mi? Yoksa yüzlerin, akrabaların, yaşın ortak anısı mı? Yoksa Sonmi'ye edilen bi' dua mı? Yoksa bu hayatta, bi' sonraki hayat için mesajlar yazılan bi' mezar taşı mı?* Anlıyo'sunuz ya, Öngörülüler boyuna neden ve ne diye sorarlardı, bi' şeyin bi' şey olması onlara yetmezdi, hiç peşini bırakmazlardı. Maui'deki Düofizit de aynıydı, di' mi? Bees enişte cevap vermeye çalışıyo'du ama veremiyo'du, ondan açıklaması istenene kadar putların tam olarak n'olduğunu bildiğini itiraf etti. Puthane, dedi Bees Teyze, Vadiinsanlarının geçmişini ve bugününü bi' arada tutar. Şindi, başkasının düşüncesini ööle pek sık okuyamazsınız, ama o an Gemikadınının *Ah, o zaman bu Puthane'yi gidip görmem lazım, evet*, diye düşündüğünü anladım. Hayır hiçbi' şeycik söölemedim, ama bi' sonraki şafakta Bony Kumsalı'na yürüdüm ve İntaar Kayası'nın tepe-

sine saklandım. Anlıyo'sunuz ya, yabancıyı putlarımıza saygısızlık ederken, daha da iyisi tekini cebe atarken yakalarsam benden yaşlı Vadiadamlarını ona karşı doldurabilir, böölece halkımla akrabalarımı Öngörülü'nün gerçek planlarına uyandırabilirdim.

İntaar Kayası'nda bekledim, Georgie'nin bur'dan aşşaadaki diş gıcırdatan köpüklerin içine ittiği insanları düşündüm. İyi hatırlıyorum, rüzgârlı bi' sabahtı, kumullar, otlar uçuşuyo', kan çiçeği çalıları sallanıp duruyo', kumsala koca koca dalgalar çarpıyo'du. Kaavaltı için getirdiğim mantarları yedim, ama daha yemeğimi bitirmeden kimi Puthane'ye yürürken gördüm dersiniz? Meronym'i, evet, *ve* Inouye'den Napes'i. Hırsızlar gibi birbirlerine sokulmuşlar, fıs fıs konuşuyo'lardı! Ah, şimdi kafam nası' da çalışıyo'du! Napes bu yabancının sağ kolu mu olmuştu? Öngörülüler sinsi, hain Zekâ'larıyla hepimizi Kohalalara sürüp, or'dan da denize attıktan soora Dokuz Vadi'nin şefi olarak Başrahibe'nin yerine geçmeyi mi planlıyo'du yoksa? Şindi, Napes'in bi' çekiciliği vardı, herkes onu severdi, o komik hikâyelerini, gülümseyişini falan. Bende keçi dili varsa, Napes'te de insan dili vardı. Kelimeleri onun gibi hünerli kullananlara hiç güvenemezsin. Napes'len Meronym bi' çift horoz gibi cesurca Puthane'ye girdiler. Köpek Py Meronym'in söölediği gibi dışar'da bekledi.

Arkalarından rüzgâr gibi sessizce sürüdüm. Napes ışık girsin de önlerini görebilsinler diye kapıyı açık bırakmıştı, kapı ben parmak ucumda arkalarından girerken hiç gıcırdamadı. En eski putların durduğu loş, gölgeli rafların or'dan Napes'in mırıltısını duydum. Planlar, kompilolar, biliyo'dum işte! Duy'cağımı duymak için daha yakına sürüdüm.

Ama Napes dedesinin babasının adı Truman diye böbürleniyo'du, evet, bur'da, Maui'deki Büyük Ada'da hâlâ öykülerde dolaşan Üçüncü Truman'ın ta kendisi. Eh, siz gençler Truman Napes'in öyküsünü bilmiyo'sanız öğrenmeni-

zin zamanı gelmiş de geçiyo' bile, kıpırdamadan oturun, sabırlı olun ve şu kahrolası otu verin bana.

Truman Napes Eskiler'in aletleri hâlâ or'da bur'daki kraterlerde çürüdüğü zamanlarda mal arayıcıymış, çerçöpü karıştırırmış. Bi' sabah aklına Eskiler'in güvende olsun diye Mauna Kea'ya değerli aletlerini saklamış olabileceği gelmiş. Bu fikir kafasında akşama kadar büyüdükçe büyümüş, Truman o ürkütücü dağa tırmanmak üz're hazırlanmış; or'da gör'ceğini gör'cek ve ertesi gün çekip git'cekmiş. Karısı ona *Delisin sen, Mauna Kea'da İhtiyar Georgie'yle gizli duvarlarına saklı tapınaklarından başka bi' şey yok. Sen ölüp de ruhun onun olmadıkça sokmaz seni içeri* demiş. Truman bi' tek *Yat zıbar, seni deli karı, o saçma batıl inançların hepsi yalan* demiş, uyumuş uyanmış, gün doğarken Waipio Vadi'sinden yürüyüp gitmiş.

Cesur Truman üç gün hiç durmadan yürümüş, tırmanmış, şindi size anlat'cak zamanım yok ama, bi'ssürü macera yaşamış. Bulutlar arasındaki o ürkünç, hayaletli zirveye çıkana kadar her bi' şeyi atlatmış. O zirveyi Büyük Ada'nın her bi' yerinden görürsünüz, ama o kadar yüksekmiş ki aşşaadaki dünyayı hiç göremiyo'muş Truman. Kül rengiymiş, evet, yeşilden eser yokmuş ve or'da bur'da kuduz yaban köpekleri gibi bi' milyon rüzgâr esiyo'muş. Şindi Truman demirtaşından hayret verici bi' duvarın önünde kalakalmış, duvar servilerden yüksekmiş, bütün zirveyi kilometrelerce sarıyo'muş. Truman bütün gün duvarın etrafını dolaşıp gir'cek bi' delik aramış, çünkü üstünden atlamak, altını kazmak mümkün diilmiş, ama tam hava kararmadan önce ne bulmuş dersiniz? Hawili bi' adam, evet, rüzgârdan korunmak için başlık takmış, bi' kayanın arkasında bağdaş kurmuş, pipo içiyo'muş. Hawili de Mauna Kea'da mal ararmış, hem de Truman'la aynı sebepten, inanabiliyo' musunuz? Orası ööle ıssız bi' yermiş

ki, Truman'la adam birlik olup or'da ne bulurlarsa yarı yarıya paylaşmaya karar vermişler.

Eh, soora Truman'ın şansı dönüvermiş, evet. Kalınlaşan bulutlar, incecik ve sulu olmuş, o heybetli duvardaki çelik kapı sarsılmış, gökgürültüsü gibi homurdanmış, kendi kendine aralanmış. Kahramanımız o kapıdan –Zekâ mıymış büyü mü, Truman bilmiyo'muş– küme küme esrarengiz tapınaklar görmüş, tıpkı eski hikâyelerin söölediği gibi, ama Truman korkmamış, hayır, Eskiler'in değerli alet edevatları kesin bunların içindedir diye düşünüp heveslenmiş. Hawili'nin sırtına şaplak atıp *Yo-ho-ho, Hawili kardeş, Düşüş'ten önceki krallarla senatörlerden bile zengin ol'caz!* demiş. Ama Truman Napes de torununun torunu gibiyse o sıra büyük ihtimal yağmaladıkları her bi' şeyi nası' kendine saklayacağını düşünüyo'dur.

Ama o Hawili gülümsemiyo'muş, hayır, başlığının altından kötü kötü konuşmuş. *Vadili kardeşim, nihayet uyuma zamanım geldi.*

Truman Napes bi' şey anlamamış. *Daha güneş batmadı, ne diyo'sun? Benim uykum falan yok, senin niye geldi?*

Ama Hawili o fena kapıdan içeri girmiş. Truman'ın aklı iy'ce karışmış, arkasından seslenmiş, *Uyuma zamanı diil şindi, Hawili kardeş! Şindi Eskiler'in değerli aletlerini yağmalama zamanı!* Truman ortağının peşinden o sessiz yere girmiş. Her yerde kara, eğri büğrü taşlar varmış, gökyüzü de kara ve parça parçaymış. Hawili dizlerinin üstüne çöküp dua etmiş. Truman'ın yüreği buz gibi olmuş, anlıyo'sunuz ya, rüzgâr soğuk eliyle dizleri üstündeki Hawili'nin başlığını itip çıkarmış. Truman ortağının çoktan ölüp gitmiş bi' ceset olduğunu görmüş, yarı iskelet-yarı kurtlu etmiş, rüzgârın o soğuk eli de İhtiyar Georgie'nin eliymiş, evet, şeytan or'da duruyo', yamuk bi' kaşık sallıyo'muş. *Dışar'da yalnızlığın acısını çekmiyo 'muydun, değerlim*, demiş şeytanların kralı Hawili'ye,

çoktan ölmüşken, taşlanmış ruhunla yaşayanların topraklarında avare gezerken? Çağrıma niye daha önce kulak vermedin, seni budala herif? Soora İhtiyar Georgie yamuk kaşığını Hawili'nin gözçukurlarına sokmuş, evet, ve üstünden vıcık vıcık beyin damlayan ruhunu çıkarmış, ve ezmiş onu, evet, at gibi dişlerinin arasında çıtırdamış ruh. Hawili iki büklüm olmuş ve aniden or'daki kara, eğri büğrü taşlardan biri olmuş.

İhtiyar Georgie Hawili'nin ruhunu yutmuş, ağzını silmiş, kıçından geğirmiş, konuşmaya başlamış. Truman'a dooru dans ederek, *Barbar ruhları pek leziz ve hoş* diye kafiye yapmış, *ceviz turşuları, şarap ne mayhoş*. Truman hiç kıpırdayamıyo'muş, hayır, karşısındaki o kadar korkunç bi' manzaraymış ki, anlıyo'sunuz ya. *Ama Vadililerin ruhları saf ve kuvvetli, erirler dilimde, sanırsın ki bal peteği*. Şeytanın nefesi balıkla osuruk gibi kokuyo'muş. *Anlaşman yarı yarıyaydı*, demiş İhtiyar Georgie. Kendi yamru yumru kaşığını yalamış. *Kendi yarını şimdi mi istersin, yoksa ölünce mi, Mormon Vadisi'nden Truman Napes Third*?

Truman nihayet kıpırdayabilmiş ve canını kurtarmak için tavşan gibi kaçmış, o fena kapıdan dışarı atlamış ve o taşlık dağdan kayarak inmiş, arkasına bi' kere bile bakmamış. Vadiler'e döndüğünde daha maceralarını anlatamadan herkes ona hayretle bakmış. Truman'ın saçı önceden karga gibi simsiyahmış, ama geldiğinde bi' bakmışlar ki, saçı köpüklü dalgalardan bile beyaz olmuş. Saçının her bi' teli.

Hatırlarsınız ben, Zachry, Puthane'deki deliğine saklanmış, Napes'in o küflü hikâyeyi ağırlamaktan hiç hazzetmediğim misafirime anlatışını ve Meronym'e ailesinden ölenlerin putlarını gösterişini dinliyo'dum. Napes kadına onların anlamını ve nası' kullanıl'caklarını uzun uzun anlattı, soora da gidip ağları onarması gerektiğini söyledi ve çekip gitti, Meronym'i or'da tek başına bıraktı. Daha yeni gitmiş gitme-

mişti ki Öngörülü karanlıkta seslendi, *Ee, Truman hakkında ne düşünüyo'sun Zachry?*

Ah, nası' da şaşırmıştım, or'da durup konuşmalarını gizlice dinlediğimi bildiği hiç aklıma gelmemişti. Ama sesi sanki planı beni utandırmak diilmiş gibi çıkıyo'du, evet, sanki Puthane'ye beraber gitmişiz gibi rol yapıyo'du. *Sence Truman yaşlı kadınlara salak hikâyeler anlatan herifin teki mi? Yoksa anlattıklarında dooruluk payı var mı?*

Artık or'da dilmiş gibi yapmanın anlamı yoktu, hayır, çünkü or'da olduğumu gayet iyi biliyo'du. Ayağa kalkıp Öngörülü'nün oturduğu ve putların çizimini yaptığı rafların oraya yürüdüm. Gözlerim loş ışıkta baykuş gibi olmuştu, şindi Meronym'in yüzünü adam gibi görebiliyo'dum. *Burası kutsal yerlerin en kutsalıdır,* dedim ona. *Sonmi'nin evindesin.* En güçlü kuvvetli kelimeleri ediyo'dum, ama sözlerim or'da saklandığımı anladığı için cılızlaşıyo'du. *Bizim putları gözetlemek hiçbi' yabancıya düşmez.*

Ben ne kadar kabaysam Meronym de o kadar kibardı. *Girmek için Başrahibe'den izin istedim. Girebil'ceğimi söödeli. Napes ailesininkiler dışında hiçbi' puta dokunmuyorum. Napes dokunabilirsin dedi. Lütfen niye bu kadar korktuğunu açıkla, Zachry, anlamak istiyorum ama bi' türlü anlayamıyorum.*

Anladınız mı? Öngörülü siz daha saldırmadan ner'den saldır'cağınızı görüyo'du! *Başrahibemizi kandırabilirsin,* dedim ona soğukça ve huysuzca, *anamı, ailemi, bütün kahrolası Dokuz Vadi'yi kandırabilirsin ama beni hiç mi hiç kandıramazsın! Bütün gerçeği söölemediğini biliyorum!* Bi' kere olsun ben onu şaşırtmıştım, surat asmayı bırakıp düşündüklerimi apaçık söölemek hoşuma gitmişti.

Meronym kaşlarını çatar gibi oldu. *Ne konuda bütün gerçeği söölemiyorum?* Evet, Zekâ Kraliçesi'ni bi' güzel köşeye sıkıştırmıştım.

Niye topraklarımızı anlamak için geldiğini! Yaşayışı-

mızı anlamak için! Bizi anlamak için! Meronym iç çekti ve Napes'in putunu raftaki yerine koydu. *Önemli olan gerçeğin bütünü ya da bi' kısmı diil, Zachry, önemli olan size zararı olup olmadığı, evet.* Bi' sonraki sözleri mideme saplanan bi' mızrak gibiydi. *Hem senin de herkesten sır gibi sakladığın bi' "bütün gerçek" yok mu, Zachry?*

Düşüncelerim bulanıklaştı. Sloosha Geçidi'nde olanları nasıl bilebilirdi? Yıllar önceydi o! Öngörülüler Konalarla işbirliği mi yapıyo'du? İnsanların gömülü utançlarını bulmak için iy'ce derinleri kazan bi' Zekâları mı vardı? Hiçbi' şey söölemedim.

Yemin ederim, Zachry, dedi, *Sonmi üstüne yemin ederim ki...*

Ah, ona bağırdım, yabancılarla vahşilerin Sonmi'ye inanmadığını, diliyle Sonmi'nin adını kirletmemesini söölediem.

Meronym her zamanki gibi sakince konuştu. Çok yanılıyo'dum, Sonmi'ye inanıyo'du o, evet, benden bile çok inanıyo'du, ama istersem oğlu Anafi üzerine yemin edecekti. Onun talihiyle yaşamı üzerine yemin ederim ki, dedi, hiçbi' Öngörülü Vadiinsanlarına zarar vermeyi planlamıyo'du, hiçbi' zaman da planlamamıştı, Öngörülüler kabileme sandığımdan çok çok *çok* daha fazla saygı duyuyo'du. İmkânı olduğu zaman bana bütün gerçeği anlat'cağına ant içti. Sonra da çekip gitti, zaferini de yanında götürdü.

Ben bi' süre daha kaldım ve babamın putunu ziyaret ettim, puta işlenmiş yüzünü gördüğümde Waipio Nehri'nde yatan yüzünü gördüm. Ah, utanç ve üzüntünün getirdiği sıcak yaşlar nası' da dökülüyo'du. Bailey Hanesi'nin başı olmam lazımdı, ama ne korkak bi' kuzucuktan daha kuvvetli konuşabiliyo'dum, ne de tuzağa düşmüş bi' tavşandan daha çevik hareket edebiliyo'dum.

Bana kanıt getir, Vadiadamı, dediydi Başrahibe, *yoksa dilini tut.* Ben de şindi her an nası' kanıt bul'cağımı düşünüyo'dum, kanıtı onurluca elde edemezsem, n'apalım,

sinsice elde edecektim. Bi'kaç gün soora ailem Meronym'le birlikte Bees Teyze'deydi, Öngörülü bal yapmayı ööreniyodu. Keçileri otlatmaktan erken döndüm, evet, güneş daha Kohalaların üstündeydi, ve misafirimizin odasına gizlice girip alet edevat çantasını aradım. Bulmam uzun sürmedi, Gemikadını çantasını döşeme tahtasının altına saklamıştı. İçinde ilk geldiğinde bize verdiğine benzer ufak tefek hediyeler vardı, ama Zekâ aletleri de vardı. İçinden tıkırtı gelmeyen, ama kapakları da olmadığından açamadığım bi'kaç kutu, keçilerin kavalkemiğine benzeyen ve bi' o kadar pürüzsüz ama lavtaşı gibi gri ve ağır olan tuhaf bi' alet, hünerli ellerden çıkma iki çift çizme, içinde çizimler ve gizli Öngörülü dilinde yazılar olan üç dört defter. O çizimlerin ner'de yapıldığını bilmiyorum, ama Büyük Ada'da diildi, hayır, rüyamda bile görmediğim bitkilerle kuşlar vardı. Sonuncusu en hayret vericisiydi.

Gümüşi, büyükçe bi' yumurtaydı, bebecik kafası kadardı, parmak koyul'cak yerlerinde girintiler ve işaretler vardı. Tuhaf bi' ağırlığı vardı, yuvarlanmıyo'du. Biliyorum, kulağa mantıklı gelmiyo', ama Eskilerin Zekâsı'nın, uçan hanelerin, şişelerde büyütülen bebeciklerin ve Bütün Dünya'da or'dan oraya kayan resimlerin hikâyeleri de kulağa mantıklı gelmiyo', ama bi' zamanlar ööle şeyler varmış, hikâyeciler ve eski kitaplar ööle diyo'. Ben de o gümüşi yumurtayı avuçlarıma aldım, birden mırlamaya ve parlamaya başladı, evet, sanki canlıydı. Yumurtayı hemencecik bıraktım, parıltısı sönüp öldü. Ellerimin sıcaklığından mı kıpırdıyo'du?

Merakım ööle bi' açtı ki, yumurtayı tekrar elime aldım; yumurta ısınıp titreşti, birden oracıkta bi' hayalet-kız belirdi! Evet, yumurtanın tam üstünde bi' hayalet-kız, ben bur'da otururken nası' gerçeksem o da ööle gerçek, başıyla boynu oracıkta, ayın parladığı sudaki bi' yansıma gibi duruyo'du ve konuşuyo'du! Korkuya kapılıp elimi gümüşi yumurtadan çektim, ama hayalet-kız olduğu yerde kaldı, evet.

N'aaptı? Benim size yaptığım gibi, konuştu da konuştu. Ama normal bi' hikâyeci diildi, hayır, Eskiler'in dilinde konuşuyo'du, hikâye de anlatmıyo'du aslında, sırf alçak sesli bi' erkek sesinin sorularına cevap veriyo'du, ama adam yüzünü hiç göstermedi. Bi' kelimeyi anlıyo'sam, sooraki beş altı kelimeyi anlamıyo'dum. Kızın dudaklarında hiç kaybolmayan acı bi' gülüş vardı, ama beyaz gözleri hüzünlüydü, hem de çok, ama gururlu ve güçlüydü de. Cesaretimi toplayınca konuştum, *Kardeş, sen kayıp bi' ruh musun?* diye mırıldandım, söölediklerimi duymamış gibi yaptı, ben de *Kardeş, beni görebiliyo' musun?* diye sordum. Sonunda hayalet-kızın benle konuşmadığını, beni göremediğini anladım.

Bulut gibi teniyle kılımsı saçlarını okşamaya çalıştım ama yemin ederim, parmaklarım içinden geçiverdi, evet, sudaki bi' yansıma gibi. Kâğıdımsı pervaneler de uçarak parlayan gözleriyle ağzının içinden geçiyo'lardı, bi' ileri bi' geri, bi' ileri bi' geri.

Ah, ne garip, ne güzel ve hüzünlüydü, yüreğim acıyo'du.

Hayalet-kız birden kaybolup yumurtanın içine girdi, yerini bi' adam aldı. Bu seferki hayaletimsi bi' Öngörülü'ydü, üstelik bu beni *görebiliyo'du* ve sert sert konuştu. *Sen kimsin, çocuk, ve Meronym ner'de?*

Öngörülü bana doğru eğildi ve yüzü büyüdü. Sesi hırıltılı, diş dişti. *Sana iki soru sordum, çocuk, hemen şimdi cevap ver yoksa ailene ööle bi' lanet okurum ki hiçbi' bebeciğiniz bi' aydan fazla yaşamaz, ne şindi ne soora!*

Terledim, kuru kuru yutkundum. *Ben Zachry, efem*, dedim, *Meronym çok iyi, evet, Bees Teyze'de bal yapmayı ööreniyo.*

Öngörülü gözleriyle ruhumu taradı, evet, bana inanıp inanmayacağına karar veriyo'du. *Meronym kendisi yokken ev sahibinin misafirinin eşyalarını karıştırdığını biliyo' mu? Dooruyu sööle, bana yalan söölendi mi hemencecik anlarım.*

Başımı sallarken acı çekeceğim diye irkildim.

İyi dinle bak. Adam Başrahibeler gibi kesin konuşuyo'du. *Bu niyazı, tuttuğun bu "yumurta"yı şindi yerine koy'caksın. Kimseye ama kimseye bi' şey söölemiceksin. Yoksa n'aaparım, biliyo' musun?*

Evet, dedim. *Aileme ööle bi' lanet okursun ki hiçbi' bebecik yaşamaz.*

Evet, anlamışsın, dedi o gök gürültüsü sesli adam. *Seni izleyeceğim, Bailey Hanesi'nden Zachry,* dedi hayalet-Öngörülü, anlıyo'sunuz ya, İhtiyar Georgie gibi hangi hanede yaşadığımı bile biliyo'du. Ortadan kayboldu, gümüşi yumurta yavaş yavaş yatıştı ve öldü. Meronym'in eşyalarını çabucak çantasına geri koydum, çantayı da tahtanın altına sakladım; keşke etrafı karıştırmasaydım diyo'dum. Anlıyo'sunuz ya, bulduğum şeyi şüphelerimin kanıtı diye Başrahibe'ye gösteremezdim, hayır, bulduğum şey bi' Zekâ'ydı; şansımın üzerinde bi' lanet ve, kendime itiraf ettim, ev sahibi olarak onuruma sürülen bi' lekeden başka bi' şeycik diildi.

Ama o hayalet-kızı unutamıyo'dum, hayır, uyurken de uyanıkken de rüyalarıma giriyo'du. O kadar çok şey hissediyo'dum ki kalbimde hepsine yer yoktu. Ah, genç olmak kolay diil, çünkü kafanı karıştıran ve seni tedirgin eden her bi' şey kafanı ilk kez karıştırıyo' ve seni ilk kez tedirgin ediyo'.

Ay Hanım şişmanladı, Ay Hanım zayıfladı, Meronym'i almaya gel'cek geminin gelmesine kalan altı ayın üçü n'oolduğunu anlamadan geçiverdi. Misafirimizle aramda bi' tür ateşkes vardı şindi. Gemikadınına güvenmiyo'dum ama hanemdeki varlığına katlanıyo', daha iyi casusluk edebileyim diye ona kibar davranıyo'dum. Soora fırtınalı bi' öğleden soora, daha sonra ol'cak bi'ssürü şeyin ilki yaşandı ve bu, aramızdaki ateşkesi ööle bi' değiştirdi ki, artık onun kaderiyle benimki asma yaprağının damarları gibi birbirine bağlı ol'caktı.

Yağmurlu bi' sabah Munro Kardeş'in en küçük çocuğu

F'kugly yokuştan tırmanıp geldi ve beni Ranch Yokuşu'nun üstündeki şemsiye yapraklarının altında buldu, çok feci haberler getirmişti. Kız kardeşim Catkin sicimle balık tutmaya Köpek Kayası Kumsalı'na gitmiş ve bi' akrep balığına basmıştı, şindi Munro Hanesi'nde titreye titreye, ateşler içinde can çekişiyo'du. Aktar Wimoway, Roses'ın anası, ona bakıyo'du ve Hilolu şifacı Leary büyülerini yapıyo'du ama Catkin'in hayatı soluyo'du, evet. İrikıyım, kaslı adamlar bile akrep balığı sokunca yaşayamazken minicik, zavallı Catkin nası' yaşayacaktı? İki üç saat soora ölüp gidecekti.

F'kugly keçilerin başında durdu, ben de kızılcık ağaçlarının arasından koşup Munro Hanesi'ne gittim, evet, durum aynı F'kugly'nin dediği gibiydi. Catkin yanıp tutuşuyo'du, nefes alamıyo' gibiydi ve kimseyi tanımıyo'du. Wimoway zehirli yüzgeçleri cımbızla çıkarmış, yarayı *noni* lapasıyla temizlemişti; Sussy de Catkin'in başına ıslak bezler koyuyo'du. Jonas Puthane'ye, Sonmi'ye dua etmeye gitmişti. Sakallı Leary Hilo büyülerini mırıldanıyo' ve kötü ruhları kovmak için püsküllü sopalarını sallıyo'du. Leary'nin pek yardımı oluyo' gibi görünmüyo'du, hayır, Catkin ölüyo'du ve hava ölüm kokuyo'du. Ama anam Leary'nin or'da olmasını istiyo'du, anlıyo'sunuz ya, bi' tanesinin olsun size yardım edebil'ceğini düşünürseniz bi' milyon şeye inanabilirsiniz. Ben or'da öölece oturup, Catkin'in alev alev ellerini tutmaktan ve Konaların babamla Adam'ı kırbaçlamalarını elim kolum bağlı izleyişimi hatırlamaktan başka n'aapabilirdim ki? Şindi, ses belki babamın, belki Sonmi'nin sesiydi, belki de kimsenin diil de benim kendi sesimdi, ama alçak bi' ses tam da kulağımın içine bi' baloncuk patlatır gibi, *Meronym* dedi.

Laklağa göre Meronym Gusjaw'ın Deresi'ndeydi, ben de oraya koştum ve evet, or'daydı, o buharı tüten yağmurda küçük Zekâ kavanozlarına Gusjaw'ın Deresi'nden su dolduruyo'du, anlıyo'sunuz ya, Wolt or'dan geçerken onu gör-

müş ve laklağı anlatmıştı. Öngörülü'nün özel alet çantası Sonmi'ye şükür yanındaydı. *Tünaydın*, diye seslendi Gemikadını, suları sıçratarak geldiğimi görünce.

Aydın maydın diil, diye bağırdım. *Catkin ölüyo'!* Meronym ona akrep balığını anlatırken üzgün üzgün dinledi ama özür diledi, hayır, yanında iyileştirici Zekâ yoktu, hem zaten Wimoway'in otlarıyla Leary'nin büyüleri Büyük Ada'nın şifalarıydı, Büyük Ada'daki hastalar için de en iyisi bunlardı, di' mi?

İt boku, dedim.

Başını üzgün üzgün salladı.

Şindi sinsice konuşuyo'dum. *Catkin sana teyze diyo' ve akrabası olduğuna inanıyo'. Hanemizde sanki ööleymişsin gibi davranmayı biliyo'sun. Bizi daha iyi inceleyebilmek için bi' numara mı o? Şu senin "bütün gerçek olmayan" şeyin başka bi' bölümü mü?*

Meronym irkildi. *Hayır, Zachry, diil.*

İyi, o zaman, şansımı zorluyo'dum, *bana kalırsa sende akrabana yardım edecek özel Zekâ var.*

Meronym kelimelerinin arasına sopa kattı. *Niye aletlerimi gene karıştırıp benim özel Öngörülü Zekâmı kendin çalmıyo'sun?*

Evet, gümüşi yumurta olayını biliyo'du. Bilmiyo'muş gibi yapmıştı ama biliyo'du. İnkâr etmenin anlamı yoktu, ben de etmedim. *Biz bur'da durup atışırken kız kardeşim ölüyo'.*

Dünyada ne kadar nehir, ne kadar yağmur varsa yanımızdan geçip gitti. Meronym sonunda evet dedi, Catkin'i görmeye gelecekti, ama akrep balığı zehri hem hızlı hem yoğundu, büyük ihtimal küçük kardeşimi kurtarmak için bi' şey yapamayacaktı ve bu gerçeği şindi kafama soksam iyi ol'caktı. Ne evet ne hayır dedim, bi' tek onu çabucak Munro Hanesi'ne götürdüm. Öngörülü içeri girdiğinde Wimoway neler yaptığını açıkladı ama Sakallı Leary, *Ooo, buraya bi' şeytan yaklaştı, onu özel güçlerimle seziyorum*, dedi.

Catkin kendinden geçmişti, evet, ööle put gibi kıpırtısız, kaskatı yatıyo'du, boğazından fısıltı gibi bi'nefes çıkıyo'du, o kadar. Meronym'in üzgün suratı, *Hayır, çok geç, artık bi' şey yapamam*, dedi ve hoşçakal demek için kız kardeşimin alnını öptü; soora üzgün üzgün yağmurun altına döndü. *Bakın işte,* diye öttü Leary, *Öngörülülerin Zekâsı çelikten sihirli gemileri hareket ettirebilir ama kızın ruhunu yaşamla ölüm arasındaki meyus bataklıklardan ancak Melek Lazarus'un Kutsal Şarkısı döndürebilir.* Ben de çaresizdim, kız kardeşim ölüyo'du, yağmur çatıda davul çalıyo'du ama kulağımdaki o ses bi' türlü susmuyo'du. *Meronym.*

Nedenini bilmeden onu takip ettim. Munro'nun çömlek atelyesinin kapısına sığınmış, yağmuru izliyo'du. *Senden iyilik istemeye hakkım yok, iyi bi' ev sahibi olmadım sana, hayır, hem de çok fena bi' ev sahibi oldum, ama...* Sözcükleri bulamıyo'dum.

Öngörülü ne kıpırdadı, ne bana baktı, hayır. *Kabilenizin yaşamı doğal bi' düzene sahip. Catkin ben bur'da olsam da olmasam da o akrep balığına bas'caktı.*

Yağmurkuşları o şakır şukur şarkılarını söölediler. *Ben aptal bi' keçi çobanıyım, o kadar, ama bana kalırsa sırf bur'da olmakla bile doğal düzeni bozuyo'sun. Hiçbi' şey yapmayarak Catkin'i öldürüyo'sun. Or'da yatan, kalbiyle ciğerleri akrep balığı zehriyle eriyen senin oğlun Anafi olsa, doğal düzen senin için bu kadar önemli olmazdı, di' mi?*

Cevap vermedi, ama dinlediğini biliyo'dum.

Bi' Öngörülü'nün hayatı niye Vadiinsanlarınınkinden önemli?

Sükûnetini kaybetti. *Ben her kötü bi' şey olduğunda Sonmi Hanım'ı oynamak, parmağımı şıklatıp her şeyi düzeltmek için bur'da diilim! Ben yalnızca bi' insanım, Zachry, aynı senin gibi, aynı herkes gibi!*

Söz verdim, *her kötü bi' şey olduğunda diil, sırf bu sefer-*

lik. Gözlerinde yaşlar vardı. *Bu tutabil'ceğin ya da bozabil'ceğin bi' söz diil.* Aniden kendimi ona Sloosha Geçidi'yle ilgili her bi' gerçeği anlatırken buldum, evet, her bi' şeyi. Konaları nası' babamı öldürmeye, Adam'ı esir almaya götürdüğümü ve o ana kadar nası' kimseye itiraf etmediğimi. Bu sırrı düşmanıma niye anlattığımı sözümün sonuna gelene kadar anlayamadım, soora niye olduğunu kavradım ve ona da söödedim. *Sana şindi kendim ve ruhumla ilgili anlattığım şeyler boğazıma dayanmış bi' bıçak, ağzıma sokulmuş bi' tıkaç gibi. Sana söödediklerimi Yaşlı Laklak Ana'ya anlatabilir, beni istediğin an mahvedebilirsin. O sana inanır, inanmalı da, çünkü anlattıklarımın her bi' kelimesi doğru; ahali de inanır çünkü ruhumun taşlanmış olduğunu seziyo'lar. Şindi, sende Catkin'i iyileştirebil'cek bi' Zekâ, ya da herhangi bi' şey varsa, onu bana ver, bana sööle, ya da bi' şey yap. Kimse bilmeyecek, hiçbi' zaman, yemin ederim, sırf senle ben.*

Meronym ellerini sanki üzüntüden patlayacakmış gibi başına koydu ve, *Başkanım bunu bi' öörenirse, bütün fakültemi laavedebilirler*, gibilerinden bi' şey söödedi. Evet, ağzından zaman zaman hiç mi hiç bilmediğim kelimeler dökülürdü. Alet çantasındaki kapaksız bi' kavanozdan minicik, karınca yumurtası kadar küçük, turkuaz bi' taş çıkardı ve onu kimse görmeden, kimse gördüğünü bile düşünmeden, gizlice Catkin'in ağzına koymamı söödedi. *Ve Sonmi aşkına*, diye uyardı Meronym beni, *Catkin ölmezse, ki bunu garanti etmiyorum, aktarın onu iyileştirdiğini sanıp övünmesini sağla, sakın o yılan-yağı satan, vudu büyücüsü Hilolu kendine pay çıkarmasın, tamam mı?*

Ben de o turkuaz ilacı aldım ve ona sadece bi' kez teşekkür ettim. Meronym, *Lafını bile etme, ne şimdi, ne ben yaşadığım sürece,* dedi ve bu sözü tuttum. Taşı Meronym'in dediği gibi alnındaki ıslak bezi değiştirirken değerli kardeşimin ağzına attım, kimse de bi' şey görmedi. Ne mi oldu?

Üç gün soora Catkin okula dönmüş, derslerini ööreniyodu, evet.

Üç güncük! Eh, ben de artık Öngörülü'nün bizi köleleştirmek için casusluk ettiğini göster'cek kanıt aramaktan vazgeçtim. Hilo'lu Leary bütün dünyaya, yoldaki kurbaalara bile ondan daha büyük bi' şifacı olmadığını, Öngörülülerin bile ondan iyi olmadığını duyurdu, ama ahali çoğunlukla kardeşimi onun diil Wimoway'in iyileştirdiğine inandılar.

Catkin'in hastalığından bi' ay kadar sonra yemekte tavşanla kızarmış kulkas yiyo'duk ki, Meronym şaşırtıcı bi' haber verdi. Gemi dönmeden önce Mauna Kea'ya tırmanmaya ve gör'ceğini görmeye niyetli olduğunu söyledi. Anam endişelenmişti bile, önce o konuştu. *Ama niye, Meronym kardeş? Mauna Kea'da koca koca taşlarla bitmeyen kıştan başka bi' şeycik yok.*

Anam hepimizin düşündüğü şeyi söölememişti, çünkü barbar ve vahşi gibi görünmek istemiyo'du, ama Sussy kendini hiç tutmadı. *Mero Teyze, oraya çıkarsan İhtiyar Georgie seni dondurur, zalim ve eğri büğrü kaşığıyla ruhunu çıkarıp yer, bi' daha hiç dünyaya gelemezsin, vücudun don yemiş kayaya döner. Bur'da, Vadiler'de kalırsan güvende olursun.*

Meronym Sussy'le hiç dalga geçmedi, bi' tek Öngörülülerde İhtiyar Georgie'yi uzak tut'cak bi' Zekâ olduğunu söyledi. Rüzgârüstünün haritasını çizebilmek için Mauna Kea'ya çıkması lazımmış, hem zaten Vadiinsanları Rüzgâraltı'yla Waimea'daki Kona hareketleriyle ilgili daha çok şey bilmeliymiş. Eskiden olsa böyle laflar şüphelerimi ayağa kaldırırdı, ama artık öyle düşünmüyo'dum, hayır, ama misafirimiz için feci endişeliydim. Bu haber ortaya çıkınca laklak günlerce durmadı. *Gemikadını Mauna Kea'ya tırmanacak!* Ahali gelip Meronym'i İG'nin tapınağına burnunu sokmaması için uyardılar, yoksa o dağdan bi' daha inemeyeceğini söylediler. Na-

pes bile ziyarete geldi, Mauna Kea'ya bi' hikâyede tırmanmanın ayrı olduğunu, gerçekten tırmanmanın deli işi olduğunu söyledi. Başrahibe Meronym'in istediği yere gelip gidebileceğini söyledi, ama kimseye Meronym'e rehberlik etmesini söylemeyecekti, o zirve fazla gizemli ve riskliydi, çıkmak üç gün inmek üç gün sürerdi, yolda da yaban köpekleri, Konalar ve Sonmi bilir başka neler vardı, hem zaten Honokaa takasına hazırlanırken hanelerdeki herkesin yardımı lazımdı.

On'la birlikte gitmeye karar verince kendim de dahil herkesi şaşırttım. Ahırdaki en cesur öküz olarak bilmezdi kimseler beni. Niye öyle karar verdim peki? Çok basit. Birincisi, Meronym'e Catkin için borçluydum. İki, ruhum zaten yarı taşlanmıştı, evet, yeniden doğmayacağım gün gibi açıktı, kaybedecek neyim vardı ki? İhtiyar Georgie yeniden doğ'cak birininkindense benim ruhumu yesindi, di' mi? Bu cesaret diil, hayır, sırf mantık. Anam pek memnun olmadı, hasat zamanı geldiği için Vadiler'de yoğun bi' zamandı bu ara, ama Meronym'le yola çıkacağımız şafak gelip çattığında bana tütsüleyip salamura yaptığı yollukları verdi ve babamın beni böyle büyümüş ve cesur görmekten gurur duy'cağını söyledi. Jonas bana çok keskin, özel bi' kayabalığı mızrağı, Sussy de bizi kovalarsa Georgie'nin gözünü alsın diye inci kabuğundan muskalar verdi. Kuzenim Kobbery keçilerimi gütmek için gelmişti, o da ailesinin bağlarından bi' torba kuru üzüm getirdi. Catkin sonuncuydu, bana da Meronym'e de birer öpücük verdi ve bizden altı gün içinde dönme sözü aldı.

Sloosha Geçidi'nin doğusundan Kuikuihaele Yolu'na tırmanmadık, hayır, kara tarafından güneye çıkıp Waiuli-li Suyu'nu aştık, ve Hiilawe Şelalesi'nin or'daki, beş altı yıl önce babamı öldüren Kona'yı şaşırttığım açıklığı tanıdım. Şindi her yerini ağaçlar sarmıştı, bi' tek orta yerinde eski kamp ateşlerinin izleri vardı. Hiilawe Gölcüğü'nün

sığ kıyısında Jonas'ın hediyesi olan mızrakla bi'kaç kayabalığı avladım, onları da yolluğumuza ekledik. Yağmur yağdığı için Waiulili Akarsuyu yaya geçilemeyecek kadar coşmuştu, biz de şekerkamışlarının arasından yürüdük, evet, Kohala Sırtı'na gelene kadar zor bi' gün oldu; rüzgârlı açıklık nefesimizi kesti, bulutların arası açıldığında Mauna Kea'yı gördük, gökyüzünden de yüksekti, evet. Şindi, Mauna Kea'yı daha önce Honokaa'dan görmüşlüğüm vardı tabii, ama tırmanmayı planladığın bi' dağı görmek, tırmanmaya niyetin olmayan bi' dağı görmeye benzemiyo' hiç. Pek hoşuna gitmiyo' insanın, hayır. Yeterince sessiz olursanız onu *duyabilirsiniz*. Şekerkamışları seyrekleşip yerini kavlı çamlara bıraktı, Eskiler'in Waimea Yolu'na çıktık. Bu eski, çatlak yolda bi'kaç kilometre yürümüştük ki bi' gölcüğün yamacında dinlenen bi' kürk avcısıyla gülen köpeciğine rastladık. Adamın adı İhtiyar Yanagi'ydi, betciğeri o kadar ilerlemişti ki, aile işini çok geçmeden Genç Yanagi devralır diye düşündüm. Değerli bitkiler arayan aktarlar olduğumuzu söyledik; Yanagi belki bize inandı, belki de inanmadı ama bizim kayabalıklarıyla mantar takas etti ve Waimea Kasabası'nın eskisi kadar dostane olmadığını söyleyip uyardı bizi, hayır, Konaların lafları da, dövüşleri de değişkendi, sağları solları hiç belli olmuyo'du.

Waimea Kasabası'nın bi' buçuk kilometre kadar doğusundayken nal sesleri duyduk ve siyah aygırları üzerinde üç Kona dövüşçüsüyle midilli üzerindeki at bakıcısı çocuk yanımızdan geçemeden kendimizi yolun kenarındaki bi' çalılığa atıverdik. Nefretle korku içimi titretti, onları şişe geçirilmiş karidesler gibi öldürmek istedim, ama çok daha yavaş. Çocuğun Adam olabil'ceğini düşündüm, ama genç Konaları gördüğümde hep ööle düşünürdüm, miğfer takıyo'lardı, yüzlerini doğru dürüst seçemiyo'dum, hayır. Ondan soora pek konuşmadık, çünkü hiç fark etmediğin casuslar konuştuğunda seni duyabilir. Geniş yola varıncaya dek fundalıkların içinden güne-

ye ilerledik. Geniş yolu hikâyecilerden duymuştum hep, işte önümdeydi; açık, uzun, dümdüz, taştan bi' yol. Filizlerle çalılıklar büyüyo'du, ama o rüzgârlı açıklık harikulade ve vahşiydi. Meronym Eskiler'in dilinde buraya Hava Limanı dendiğini sööledi, uçan gemileri buraya demir atarmış, evet, Pololu Bataklıkları'ndaki yaban kazları gibi. Geniş yolu geçmedik, hayır, kenarından yürüdük, or'da saklan'cak yer yoktu, anlıyo'sunuz ya.

Güneş batarken kaktüslü bi' kovukta çadır kurduk, hava iy'ce kararınca ateş yaktım. Vadi'den ve hısım akrabamdan uzağım diye yalnız hissettim kendimi, ama o sahipsiz topraklarda Meronym'in maskesi düşüyo'du ve onu o zamana kadarkinden çok daha net görüyo'dum. Ona dosdoğru sordum, *Bütün Dünya, okyanusun ötesindeki uzak topraklar nası'?*

Maskesi hemencecik düşmedi ama. *Sence nası'?*

Ben de ona okuldaki eski kitaplarla resimlerde gördüğüm yerleri nası' hayal ettiğimi anlattım. Düşüş'ün hiç düşmediği yerler, Büyük Ada'nın tamamından büyük şehirler, Mauna Kea'dan bile yüksek, yıldızlı ve güneşli kuleler, tek bi' Öngörü Gemisi diil, milyonlarca gemi olan körfezler, herkesin yiyebil'ceğinden fazla, leziz yemekler yapan Zekâ kutuları, herkesin içebil'ceğinden fazla bira akıtan Zekâ boruları, her zaman ilkbahar yaşanan, kimsenin hasta olmadığı, kimsenin dövülmediği, kimsenin esir alınmadığı yerler. Herkesin safkan doğup güzel olduğu, yüz elli yıl yaşadığı yerler.

Meronym battaniyesine iy'ce sarındı. *Annemle babam ve onların nesli okyanusun ötesinde bi' yerlerde Eskiler'in şehirlerinin Düşüş'ten sonra ayakta kalmayı başardığına inanırdı, aynı senin gibi Zachry. Hayalleri eski zamanlardan kalma isimlerle doluydu; Melbun, Orkland, Jo'burg, Buenas Yerbs, Mumbay, Sing'pur.* Gemikadım bana hiç bi' Vadiinsanının duymadığı şeyleri ööretiyo'du, ben de hiçbi' şey söölemeden dikkatle dinledim. *Halkımın Öngörü'ye varmasından*

elli yıl soora nihayet bizi buraya getiren Gemi'yi çalıştırdık. Yaban köpekleri çok uzaklarda, yakında öl'cekler için uludu, öl'cekler biz olmayalım diye Sonmi'ye dua ettim. *Şehirleri eski haritaların söölediği yerde buldular, moloz yığını şehirler, ormanın boğduğu şehirler, hastalığın kasıp kavurduğu şehirler, ama hikâyelerdeki o yaşayan şehirlerden eser bile yoktu. Biz Öngörülüler cılız Medeniyet ateşimizin Bütün Dünya'daki en parlak ateş olduğuna inanmadık, her yıl daha uzaklara yelken açtık, ama daha parlak bi' ateş bulamadık. Çok yalnız hissettik kendimizi. İki bin çift el için çok değerli bi' yüktü bu! Yemin ederim, Bütün Dünya'da Dokuz Vadi'deki Zekâ'ya sahip olan ancak bi' avuç yer var.*

Bu sözleri duymak beni hem tedirgin etti, hem gururlandırdı, bi' baba gururu duydum, sanki on'la ben pek de farklı diilmişiz, o tanrı bense ona tapanlardan biri diilmişiz gibi hissettim.

İkinci gün pamuk gibi bulutlar batıya batıya kaçtı, o sinsi, rüzgâr altındaki güneş cayır cayır tıslıyo'du. Buz gibi, isli derelerden kana kana su içtik. Yukarı tırmandıkça hava serinledi, sivriler sokmuyo'du artık bizi. Bodur, kuru ağaçlar Mauna Kea'dan fışkıran siyah, jilet gibi lavların orağıyla kesilmişti. O kayalıklardan yavaş geçmek lazımdı, evet, kayalardan birine parmağınızı bile sürtseniz hemencecik ıslak ıslak kanardı, çizmelerimle ellerime deri parçaları bağladım, aynısını Meronym'e de yaptım. Ayakları su toplamıştı, ne de olsa tabanları benimkiler gibi keçi sertliğinde diildi ama hiç yakınmıyo'du; o kadın başka her şey olabilirdi ama yakınmayı seven biri diildi. İğneli dikenli bi' ağaçlığa çadır kurduk, balmumu gibi bi' sis kamp ateşimizi saklıyo'du ama tabii sinsice yaklaşanları da saklıyo'du, iy'ce gerildim. Vücutlarımız yorgunluktan bitmişti ama zihinlerimizin uykusu yoktu, biz de yemek yerken biraz konuştuk. *Zirveye çıktığımızda,* de-

dim parmağımla yukarıyı işaret edip, *Truman Napes gibi İhtiyar Georgie'yle karşılaşmaktan korkmuyo'musun hak'katen?*

Meronym havanın onun için çok daha korkutucu olduğunu söyledi.

Aklımdakini söyledim: *Onun gerçek olduğuna inanmıyo'sun, di' mi?*

Meronym İhtiyar Georgie'nin onun için gerçek olmadığını söyledi, ama gene de benim için gerçek olabilirdi.

İhtiyar Georgie değilse, dedim, *Düşüş kimin yüzünden yaşandı?*

Cinslerini bilmediğim acayip kuşlar karanlıkta bi' iki dak'ka cıvıldayıp haberler getirdiler. Öngörülü cevap verdi: *Eskiler Düşüş'ü kendi başlarına getirdiler.*

Ah, sözleri dumandan bi' ipti. *Ama Eskiler'in Zekâsı var!*

Şöyle cevap verdiğini hatırlıyorum: *Evet, Eskiler'in Zekâsı hastalıkların, kilometrelerin ve tohumların ustasıydı, mucizeleri sıradanlaştırmışlardı, ama tek bi' şeyin ustası diildi, o da insanların kalbindeki açlıktı, evet, daha fazlası için açlık.*

Neyin daha fazlası? diye sordum. *Eskilerin her şeyi vardı.*

Ah, daha çok alet, daha çok yiyecek, daha yüksek hızlar, daha uzun hayatlar, daha kolay hayatlar, daha çok güç, *evet. Bütün Dünya çok büyük, ama Eskiler'in gökleri yırtıp denizleri kaynatmasına, toprağı delirmiş atomlarla zehirlemelerine ve çürük tohumları kullanmakta inat ettikleri için yeni hastalıkların üremesine, bebeciklerin ucube doğmasına sebep olan açlık için yeterince büyük diil. Çöküş önce yavaş yavaş başladı, soora şehirler birden barbar kabilelere dönüştü, Medeniyet Günleri sona erdi, geriye bi' tek, medeniyetin son közlerinin parladığı tek tük yerler kaldı.*

Meronym'e bu hikâyeyi Vadiler'de niye hiç anlatmıyo'sun diye sordum.

Vadiinsanları, dedi, *Medeniyeti insanların açlığının kurduğunu, ama yine insanların açlığının yıktığını duymak iste-*

mez. Daha önce yanında kaldığım başka kabilelerden biliyorum bunu. Bi' insana inandıklarının gerçek olmadığını söylediğinde genelde hayatlarının ve gerçeklerinin gerçek olmadığını söylediğini sanırlar.

Evet, büyük ihtimal haklıydı.

Üçüncü gün hava açık, gök masmaviydi ama Meronym'in bacakları pelte gibi oluyo'du, o yüzden onun alet çantası dışında her bi' şeyi sırtıma yükledim. Dağın yamacından güney yüzüne, Eskiler'in zikzaklar çizerek zirveye giden yollarından birinin kalıntısının olduğu yere yürümüştük. Öğlene dooru Meronym dinlenirken ben iki deste yapmaya yet'cek kadar çalı çırpı topladım, çünkü bur'dan soora artık pek ağaç yoktu. Aşşaa, Mauna Loa'ya bakarken Saddle Yolu'nda bi' alay at gördük, üstlerindeki Kona metalleri güneşte parlıyo'du. Biz o kadar yukar'daydık ki atlar karınca gibi görünüyo'du. Keşke o vahşileri başparmaamla işaretparmaam arasında ezebilsem, içlerinden çıkan sümüğü de pantolonuma silebilseydim dedim. Kona'lar bu zirve yoluna gelmesin diye Sonmi'ye dua ettim, çünkü bur'da pusu kurabil'cek bi'ssürü yer vardı, bana kalırsa Meronym'le ben ne sert, ne de uzun süre dövüşebilirdik. Neyse ki ortalıkta hiç nal ya da çadır izi görmedim.

Ağaçlar bitti ve rüzgâr iy'ce güçlenip coştu ama ne duman, ne tarla, ne tezek kokusu getirdi, bi' tek o güzel toz kokusu geliyo'du burnumuza. O sarp, çalılarla kaplı yamaçlarda pek kuş da yoktu, bi' tek çok yukarılardan uçan akbabalar vardı. Akşam olduğunda Meronym'in astronomlara, yani yıldızları okuyan Zekâ papazlarına ait bi' köy olduğunu söylediği, Eskiler'e ait bi' küme binaya rastladık. Bu köyde Düşüş'ten beri kimsecikler yaşamamıştı ve hayatımda or'dan daha ıssız bi' yer görmedim desem yeridir. Ne su vardı, ne toprak. Gece inince soğuk bizi öyle bi' ısırdı ki, biz de kalın kalın giyindik ve boş bi' hanede ateş yaktık. Alevler o sevgi

görmemiş duvarlarda, gölgelerle dans etti. Ertesi gün zirveye var'cağımız için tedirgindim, o yüzden beynimi susturmak için Meronym'e Başrahibenin dediği gibi Bütün Dünya'nın mı güneşin etrafında uçtuğunu, yoksa Hililoların dediği gibi güneşin mi Bütün Dünya'nın etrafında uçtuğunu sordum.

Başrahibe haklı, diye cevap verdi Meronym.

O zaman gerçek gerçek, görünen gerçekten farklı mı? dedim.

Meronym'in *Evet, genelde ööledir,* dediğini hatırlıyorum, *işte o yüzden gerçek gerçek elmaslardan bile değerli ve nadirdir.* O yavaş yavaş uykuya daldı, ama düşüncelerim beni uyutmadı, ta ki sessiz bi' kadın gelip ateşin yanma oturuncaya, sessizce hapşırıp titreyinceye kadar. Deniz kabuklarından yapılma kolyesi onun bi' Honomu balıkçısı olduğuna işaretti ve yaşıyo' olsaydı pek güzel olurdu, ona şüphe yoktu. Kadın parmaklarını ateşe dooru, o güzelim bronz ve yakut rengi taçyapraklarına dooru açtı ama bi' tek içini çekti ve o iç çekişi bi' kuyudaki bi' kutuya kapatılmış bi' kuşunki kadar yalnızdı, anlıyo'sunuz ya, alevler onu hiç mi hiç ısıtamıyo'du. Gözyuvarlarının yerinde çakıllar vardı, İhtiyar Georgie ruhunu nihayet taşlanmış uykusuna yatırsın diye Mauna Kea'ya mı tırmanıyo'du, merak ettim. Ölüler yaşayanların düşüncelerini duyabilir, o boğulmuş balıkçı da bana o çakıl taşlarıyla uzun uzun baktı, evet diye başını salladı, soora da keyif için piposunu çıkardı ama ben ondan tütün istemedim. Uzunca bi' zaman soora uyandım, ateş ölüyo'du ve taşlanmış Honomu çekip gitmişti. Tozda hiç ayak izi bırakmamıştı ama piposunun dumanının kokusu bi' iki saniye burnuma geldi. *Bak işte,* diye düşündüm, *Meronym Zekâ ve hayatla ilgili bi'ssürü şey biliyo' ama Vadiinsanları ölümle ilgili daha çok şey biliyo'.*

Dördüncü şafağımızda esen rüzgâr bu dünyadan diildi, hayır; o haşin, insanın gözünü alan ışığı yamultuyo', ufukları çembere alıyo', kelimeleri ağzınızdan, sıcaklığı da muşamba

kürk dinlemeden vücudunuzdan koparıp alıyo'du. Astronomların köyünden zirveye giden yol fena halde kırık döküktü ve aşınmıştı, evet, koca koca toprak parçaları kayıp gitmişti, yerinde ne yaprak, ne kök, ne yosun kalmıştı, bi' tek deli bi' karı gibi gözlerimize tırnak atan kuru, buz gibi toz ve kumlar vardı. Vadide giydiğimiz çizmeler çoktan parçalanmıştı, Meronym de hem bana hem kendine bi' çift Öngörülü Zekâ çizmesi verdi; neyden yapıldıklarını bilmiyorum ama çok yumuşaklardı, çok da sıcak tutuyo'lardı, böölece yola devam edebildik. Altı yedi kilometre soora zemin düzleşti, artık kendimizi dağda gibi hissetmiyo'duk, hayır, daha çok bi' masadaki karıncalar gibiydik, dünyalar arasında kalmış bi' düzlükteydik sanki. Öğleye dooru sonunda bi' köşeyi döndük ve şoktan nefesim kesildi, çünkü tapınakları çevreleyen yer işte or'daydı, aynı Truman'ın dediği gibi, ama duvarlar seviler kadar yüksek diildi, hayır, daha çok ladin ağacı kadardı. Yol dooruca çelik kapıya gidiyo'du, evet, ama yıkılmamış duvarları o kadar da uzağa gitmiyo'du, hayır, bi' sabahın çeyreğinde yürüyüp bitirebilirdin. Şindi, içer'de, yüksek bi' zeminde tapınaklar duruyo'du, evet, Eskiler'in Ha-Vaay'daki ya da Bütün Dünya'daki en garip binalarıydı bunlar belki de, kim bilir? Ama nası gir'cektik? Meronym o müthiş kapıyı okşadı ve, *Bunu menteşelerinden koparmak için kahrolası bi' el bombası lazım bize, evet,* diye mırıldandı. Ama alet çantasından el bombası diil de bi' Zekâ ipi çıkardı; Öngörülülerin ara sıra takas ettiği iplere benziyo'du, ince ve hafifti. Çelik kapının üstünde iki çıkıntı vardı, Meronym bunlardan birine kement atmayı denedi. Rüzgâr ondan daha kurnaz nişan alıyo'du, ama soora ben denedim ve kementi ilk deneyişte attım, İhtiyar Georgie'nin yerine el ele el ele tırmandık.

Dünyanın tepesindeki o korkunç yerin içinde rüzgâr fırtınanın gözü gibi sus pus oldu. Güneş çok yukar'da, kükreme-

si sağır ediciydi, evet, içinden zaman boşanıyo'du. İçer'de yol falan yoktu, bi' tek Truman Napes'in anlattığı gibi bi' milyon kaya vardı, taşlanıp ruhları alınanların vücutlarıydı bunlar; ben de acaba akşam olmadan Meronym, ben ya da ikimiz birden kayaya mı dönüşeceğiz diye düşündüm. Or'da bur'da, beyaz-gümüşi, altın-bronz renkte bodur gövdeli, yuvarlak tepeli, yok denecek kadar az pencereli on on iki tapınak vardı. En yakındaki yalnızca yüz adım ötedeydi, önce ona bakmaya gittik. Eskiler'in bur'da Zekâ'larına ibadet edip etmediğini sordum.

Benim kadar hayret içinde olan Meronym bunların tapınak olmadığını, *rasathane* olduğunu söödi. Eskiler bunları gezegenleri, ayı, yıldızları ve aralarındaki boşluğu incelemek, her şeyin ner'de başlayıp ner'de bittiğini anlamak için kullanırmış. O eğri büğrü kayaların arasından adımlarımızı dikkatle attık. Yuvarlak olan Honomu usulü deniz kabuklarındandı, onun bi' gece önceki ziyaretçim olduğunu anladım. Rüzgâr uzaklardan dedemin fıslayan sesini getirdi. *Hain*. Evet, garip ama hayır, şaşırtıcı diil, çünkü or'daki her bi' şey garipti. *Hain*. Meronym'e bi' şey söölemedim.

O rasathanenin kapısını nası' açtığını hiç bilmiyorum, boşuna didiklemeyin beni. Kapının tozlu ve paslı nişiyle niyaz yumurtası arasındaki bi' tür göbek kordonu bi' iki saniye işledi. Şindi bizi o yerin sakinlerinden korumakla meşguldüm. Dedemin fıslaması şindi dosdooru baktığınızda kaybolan yüzlere sayıp sövüyo'du. Rasathane kapısı açılırken keskin bi' tıslama duyuldu. Düşüş'ten önce solunmuş gibi bayat ve ekşi olan hava yüzümüze çarptı, büyük ihtimal ööleydi zaten. İçeri girince ne bulduk?

Bööle bi' Zekâ'yı tanımlamak kolay diil. Or'daki aletler Ha-Vaay'da hatırlanmayan aletlerdi, adları da haliyle bilinmiyo'du, evet, or'da anlayabil'ceğim nerdeyse hiçbi' şey yoktu. Pırıldayan zemin; beyaz duvarlarla tavanlar; yuvar-

lak ve basık, kocaman bi' oda; odayı dolduran bi' adamdan daha geniş, beş adamdan daha uzun, koskoca bi' tüp. Meronym bunun bi' *radyo teleskop* olduğunu söyledi, Eskiler'in yaptığı, en uzağı gören gözmüş. Her bi' şey Sonmi'nin cüppesi kadar beyaz ve tertemizdi, evet, bizim getirdiğimiz dışında bi' toz zerresi bile yoktu içer'de. Ayaklarımızın zangırdattığı çelik balkonlarda oturulmayı bekleyen masalarla sandalyeler vardı. Bütün bu mükemmel Zekâ'yı görünce Gemikadını bile çarpılmışa dönmüştü. Gördüğümüz her bi' şeyi niyazına da gösterdi. Niyaz parladı, mırladı, pencereler gelip gitti. *Burayı hatırlıyo'*, diye açıkladı Meronym, ama ben pek anlamadım ve o yumurtanın gerçekte n'olduğunu sordum.

Meronym bi' anlığına dinlendi ve matarasından bi' yudum bira içti. *Niyaz bi' beyin, bi' pencere ve bi' hafızadır. Beyni az önce gördüğün rasathane kapısı gibi şeyleri açmaya yarar. Penceresi uzaklardaki başka niyazlarla konuşmaya yarar. Hafızası niyazın geçmişte görüp duyduğu şeyleri görmeye ve niyazımın görüp duyduğu şeyleri unutmasını engellemeye yarar.*

Meronym'e eşyalarını karıştırdığımı hatırlatmaktan utanıyo'dum, ama o an sormasam bi' daha hiç şansım olmayabilirdi, ben de soruverdim. *Bu niyazda daha önce gördüğüm parlayan, güzel kız bi' hafıza mıydı yoksa pencere mi?*

Meronym duraksadı. *Hafıza.*

O kızın hâlâ yaşayıp yaşamadığını sordum.

Hayır, dedi Meronym.

O da Öngörülü müydü diye sordum.

Yine duraksadı ve şindi bana bütün bi' gerçeği anlatmak istediğini, ama diğer Vadiinsanlarının bunu duymaya hazır olmayabil'ceğini söyledi. Kimseye bi' şey söylemeyeceğime babamın putu üzerine yemin ettim. *Pekâlâ. O Sonmi'ydi, Zachry. Atalarının tanrınız olduğuna inandığı, ucube doğan insan Sonmi.*

Sonmi de senin benim gibi insan mıydı? Böyle bi' deli-

lik benim aklıma bi' kez bile gelmemiş, Başrahibe de hiç ööle bi' şey söölememişti. Sonmi Zekâ'nın bi' tanrısından, Darwin'den doğmuştu, biz buna inanıyo'duk. Meronym bu Sonmi'nin Öngörü Adası'nda ya da Büyük Ada'da yaşadığına mı inanıyo'du?

Okyanusun ötesinde, çok batıda, yüzlerce yıl önce doğup ölmüş, dedi Meronym, *eski adı Nea So Copros, kadim adıysa Kore olan, artık tamamen çoraklaşıp ölen bi' yarım adada yaşamış. Sonmi'nin kısa ve hainliklerle dolu bi' yaşamı olmuş, safkanlar ve ucube doğanlar onun söölediklerini anca Sonmi öldükten soora düşünmüşler.*

Bu yeni, şok edici bilgiler beynimde vızıldıyo', dönüp duruyo'du ve neye inan'cağımı bilemiyo'dum. Sonmi'nin hafızasının Meronym'in niyazında yüzlerce yıl soora n'aaptığını sordum.

Şindi Meronym'in anlatmaya başladığına pişman olduğunu görebiliyo'dum, evet. *Sonmi'yi Eskiler'in ondan korkan reisleri öldürdü ama yaptıklarını ölmeden önce bi' niyaza anlattı. Hafızası benim niyazımda var, çünkü siz Vadi-insanlarını daha iyi anlayabilmek için onun kısa yaşamını inceliyo'dum.*

Demek kız o yüzden aklımdan çıkmıyo'du. *Bi' Zekâ hayaleti mi gördüm yani?*

Meronym onayladı. *Zachry, gece olmadan girip bak'cağımız bi'ssürü bina var.*

İkinci rasathaneye gitmek üzere yürürken kayalar konuşmaya başladı. *Ah, Öngörülüler hakkındaki düşüncelerin dooruydu, Zachry Kardeş! İnandığın ne varsa içine ediyo'!* Kulaklarımı tıkadım, ama evet, sesler bu ellerin içinden geçti. *Bu kadın Catkin'in hayatını sırf senin beynini borç ve şerefle bulandırmak için kurtardı!* O kayaların görünüşleri gibi kelimeleri de acıydı. Cevap vermemek için çenemi sımsıkı ke-

netledim. *Büyük Ada'nın Vadiinsanlarına ait olan Zekâ'sını kurcalayıp çalıyo'!* Gözkapaklarımın altına şeytani kum taneleri girdi. *Baban olsa bu yabancı solucanın sinsice güvenini kazanmasına izin vermezdi, kardeş, kendisini yük katırı olarak kullanmasına da!* O sözler o kadar dooruydular ki hiçbi' karşılık veremedim, acıyla tökezledim.

Meronym düşmeme engel oldu. Kayaların onu kötülediğini itiraf etmedim, ama yolunda gitmeyen bi' şeyler olduğunu anlamıştı. *Bur'da hava incecik ve sulu*, dedi, *beynin de fena acıkacak ve bu tuhaf yeri daha da tuhaflaştıracak.*

İkinci binaya vardık ve Öngörülü kapıyı açarken ben bitkince yere çöktüm. Ah, o avaz avaz güneş kafamı nası' boşaltıyo'du. *O çok sinsi, buna şüphe yok, Zachry!* Truman Napes Third, iri kayasının üstüne tünemişti. Meronym onu duymuyo'du bile. *Ona mı inanıyo'sun, yoksa kendi hısım akrabana mı?* diye seslendi bana üzgünce. *Senin gerçeklerin "incecik ve sulu hava"dan mı ibaret? Ben ööle miyim?* Ah, bi' saniye soora rasathane kapısı açılınca nası' da rahatladım. O hayaletler ve sopa gibi gerçekleri arkamızdan içeri giremiyo'du, anlıyo'sunuz ya, bana kalırsa Zekâ onları içeri sokmuyo'du.

İşte bütün öğleden soora böole geçti, evet. Rasathanelerin çoğu ilki gibiydi. Öngörülü kapıyı niyazıyla açıp içeriyi niyazıyla keşfediyo' ve or'da olduğumu nerdeyse unutuyo'du. Bense onun işi bitene kadar oturuyo', Zekâ havasını içime çekiyo'dum.

Ama binaların arasında yürürken yamuk yumuk kayalar hep bi' ağızdan, *sen, Hain!*, *Yük katırı!* ve *Gemi kölesi!* gibi şeyler söölüyodu. Vadiinsanlarının hayaletleri aralanmayan, donmuş dudakları arasından bana yalvarıyo'du, evet, *O senin kabilenden diil! Senin renginden bile diil!* ve o an, or'da korkutucu derece haklı geliyo'lardı, şindi bur'da itiraf ediyorum. Şüphe içimi yiyip bitiriyo'du.

O zamana kadar hiçbi' Öngörülü hiçbi' Vadiinsanına dooruları söölememişti ve o gün Meronym'in de diğerlerinden farksız olduğunu anlamıştım. Son binaya geldiğimizde kayalar mavi gökyüzünü tedirgin, sert bi' griye döndürmüştü. Meronym bu binanın bi' rasathane diil, *jeneratör* olduğunu söö-ledi; *elektrik* diye bi' Zekâ'yı üretiyo'muş, o da kalp nası' vücudu çalıştırırsa, bütün bi' yeri ööle çalıştırıyomuş. Makineleri falan hey'canla inceliyo'du ama ben Gemikadını tarafından haneme zorla girdiğinden beri kandırıldığım için kendimi salak ve ihanete uğramış gibi hissediyo'dum. Ne ne yap'cağımı, ne de planlarına nası' engel ol'cağımı biliyo'dum, ama Georgie'nin planları vardı, kahrolasıca.

Bu jeneratörün içi diğer binalardan farklıydı. Yankılı odalara girdiğimizde Öngörülü kadın büyülendi, yüzü aydınlandı ama ben hiçbi' şey hissetmedim. Anlıyo'sunuz ya, or'da yalnız olmadığımızı biliyo'dum. Gemikadım tabii ki bana inanmadı, ama kocaman bi' demir kalbin sessizce durduğu en büyük odada, etrafı üstünde küçük pencereler ve numaralar falan olan masalarla çevrili bi' taht vardı, o tahtın üstünde de camdan bi' kemerin altında, yığılmış halde, Eskiler'in ölü bi' papazı vardı. Öngörülü zorlukla yutkundu ve tahta yaklaştı. *Baş astronomlardan biri, her'alde,* dedi alçak sesle, *Düşüş geldiğinde bur'da intaar etmiş olmalı, mühürlü hava da cesedinin çürümesini önlemiş.* Bana kalırsa bööle harikulade bi' sarayda olsa olsa bi' papaz-kral olurdu, baş astronom diil. Meronym o feci yerin her santimini niyazının hafızasına yazmaya koyuldu, ben de mükemmel Medeniyet'in dünyasından kalma papaz-krala yaklaştım. Saçı darmadağındı, tırnakları kanca gibiydi ve yıllar yüzünü az da olsa küçültüp sarkıtmıştı, ama Zekâ'lı gökyüzü giysileri pek güzeldi, kulaklarında safirler vardı ve bana Bees Enişte'yi hatırlattı; burnu aynı onunki gibi domuza benziyo'du, evet.

Dinle beni, Vadiadamı, dedi intaar etmiş olan papaz-kral, *evet, dinle. Biz Eskiler Zekâ'dan hastalanmıştık ve şifamız*

Düşüş'tü. Öngörülü hasta olduğunu bilmiyo', ama ah, ne kadar hasta bilsen. O cam kemerden uçuşan, güneşi boğan kar dalgaları görünüyo'du. *Onu uyut, Zachry, yoksa o ve onun türü uzaklardaki hastalığı sizin güzel Vadilerinize getir'cek. Ben onun ruhuna bur'da pek güzel göz kulak olurum, sen korkma.* Gemikadını elinde niyazıyla dolaşıyo', Catkin'le Sussy'ye öörettiği bi' Öngörülü ninnisini mırıldanıyo'du. Benim beynimse vızır vızır çalışıyo'du. Onu öldürmek barbarca, vahşice diil miydi?

Bur'da yanlış ya da dooru yok, dedi astronom kral, *bi' tek sen varsın, ya kabileni koruy'cak, ya kabilene ihanet edeceksin, evet, bur'da ya kuvvetli, ya zayıf bi' irade var. Öldür onu, kardeş. O tanrı değil, damar ve kandan yapılma, o kadar.*

Öldüremem dedim, laklak adımı katile çıkarırdı, Başrahibe ahaliyi toplardı, beni Vadiler'den sürerlerdi.

Ah, kafanı çalıştır, Zachry, diye dalga geçti kral benimle, *Kafanı çalıştır! Laklak ner'den bil'cek? Laklak diy'cek ki, "O her bi' şeyi bilen yabancı hikâyelerimizi, usulümüzü yok saydı ve Mauna Kea'ya casusluk etmeye çıktı, cesur Zachry de yanında gidip ona göz kulak olmaya çalıştı ama kadının sandığı kadar Zekâ'lı olmadığı ortaya çıktı."*

Zaman geçti. *Tamam,* dedim sonunda gaddarca, *dışarı çıktığımızda mızrakla öldüreceğim.* Papaz-kral durumdan hoşnut gülümsedi, başka da bi' şeycik söölemedi. Sonunda kurbanım bana nası'sın diye sordu. *İyi*, dedim, ama çok gergindim, anlıyo'sunuz ya, o güne kadar öldürdüğüm en büyük şey keçiydi ve şindi bi' Öngörülü insanı öldür'ceğime yemin etmiştim. Yola çıkmamız gerektiğini, bur'da tipiye falan yakalanmak istemediğini sööledi ve önüme düşüp jeneratörden çıktı.

Dışar'da bileğimize varan kar birikmişti ve kayalar sessizdi. Bi' kar fırtınası bitmişti ama arkasından bi' tane daha, daha şiddetli fırtına geliyo'du.

Çelik kapıya dooru yürüdük, Meronym önümdeydi, ben

Jonas'ın verdiği mızrağı sımsıkı tutuyo', başparmağımla keskinliğini ölçüyo'dum.

Hadisene! dedi Mauna Kea'daki her bi' kana susamış kaya.

Oyalanmanın faydası yoktu, hayır. Sessizce Öngörülü'nün ensesine nişan aldım ve Sonmi ruhuma merhamet etsin, o sivri uçlu mızrağı bütün gücümle savurdum.

Hayır, onu öldürmedim, anlıyo'sunuz ya, nişan almamla saplamam arasındaki saniyede Sonmi gerçekten ruhuma merhamet etmişti, evet, bana hedefi şaşırttı ve mızrak o çelik kapının üstünden uçup gitti. Meronym kafatasının az kalsın şişe geçiril'ceğini anlamadı bile, ama ben Mauna Kea'nın şeytanının beni oyuna getirdiğini gayet iyi anladım, evet, adını hepimiz biliyoruz, kahrolasıca.

Or'da bi' şey mi gördün? diye sordu Meronym mızrağımın arkasından bakıp.

Evet, diye yalan söyledim, *ama kimse yoktu, hayır, bu yerin oyunlarından biriydi yalnız.*

Gidiyoruz, dedi, *hemen şindi gidiyoruz bur'dan.*

İhtiyar Georgie'yi alt etmiştim, anlıyo'sunuz ya, mızrağımı attığıma göre artık onu çabucak öldürebil'cek bi' silahım yoktu elimde, ama öölece yatıp zaferimi izlemeyecekti, hayır, o sinsi hergeleyi iyi tanıyo'dum.

Alet çantasıyla birlikte ipe tırmanırken Mauna Kea derin bi' nefes aldı ve bi' kükreyişte bizi karlara boğdu, yeri adam gibi göremiyo'dum, on rüzgâr yüzümüzü parçalayacak gibi saldırdı, parmaklarım soğuktan katılaştı, ipin yarısına kadar tırmanmışken tekrar aşşaa kaydım ve o ip ellerimi yaktı ama nihayet kendimi yukarı çektim ve alet çantasını sızlayan, derisi yüzülmüş avuçlarımla aldım. Meronym pek hızlı tırmanamıyo'du ama duvarın tepesine iy'ce yaklaşmıştı. O anda birden zaman durdu.

Zaman durdu, evet, dooru duydunuz. Zaman benle malum

bi' kurnaz şeytan dışında Bütün Dünya için durdu, evet, kim olduğunu biliyo'sunuz, duvarda kasıla kasıla yürüyo'du ve zaman durmuştu.

Kar taneleri havada asılı kalmıştı. İhtiyar Georgie onları bi' kenara itiverdi. *Senle güzel güzel konuşmayı denedim, Zachry, seni inatçı çocuk, şimdiyse uyarıları kehanetleri ve emirleri kullanmam lazım. Bıçağını çıkar ve şu ipi kes.* Ayağıyla zaman durduğunda donakalmış olan Meronym'i tutan ipe dokundu. Yıpranmış yüzünü tipiden korumak için eğmişti ve kasları o ipe tırmanabilmek için gerilmişti. Aşşaada altı metrelik bi' boşluk vardı. *Zamanın tekrar akmasına izin verdiğimde düşüş onu öldürmeyebilir*, İhtiyar Georgie düşüncelerimi okuyo'du, *ama o aşşaadaki kayalar belkemiğiyle bacaklarını parçalayacak ve sabahı çıkaramayacak. Ölene kadar yaptığı delilikleri düşünsün dursun.*

Meronym'i niye kendisinin öldürüvermediğini sordum.

Niye-niye-niye? İhtiyar Georgie benimle alay etti. *Senin yapmanı istiyorum, niye-niye-niyesi de şu. Anlıyo'sun ya, ipi kesmezsen o çok değerli ailen üç ay içinde ölmüş ol'cak, yemin ederim! Yemin ederim. Seçim senin. Bi' tarafta Cesur Anan, Güçlü Sussy, Akıllı Jonas, Tatlı Catkin var ve hepsi de öl'cek. Korkak Zachry yaşayacak ve pişmanlık ölene kadar yakasını bırakmayacak. Diğer tarafta kimsenin özlemeyeceği, ölü yabancının teki var. Sevdiğin dört kişi sevmediğin tek kişiye karşı. Büyü yapıp Adam'ı Konalardan kurtarabilirim bile.*

Bundan kaçış yoktu. Meronym ölmeliydi.

Evet, kaçış yok, çocuk. Beşe kadar sayıyorum.

Bıçağımı çıkardım. Hafızamın toprağından bi' tohum filizlendi ve o tohum Georgie'nin az önce söölediği bi' kelimeydi, *kehanet*.

Bıçağımı da çabucak mızrağımın ardından aşşaa attım ve o şeytanın korkunç gözlerinin içine baktım. Çok şaşırmıştı ve silinmekte olan gülümsemesinde karanlık manalar gizliydi.

Ona tükürdüm ama tükürüğüm bumerang gibi dönüp yüzüme çarptı. Niye? Delirmiş miydim, hezeyan mı geçiriyo'dum?

İhtiyar Georgie fena bi' hata yapmıştı, anlıyo'sunuz ya, bana Rüya Gecesi'ndeki kehanetlerimi hatırlatmıştı. *Eller yanıyor, o ip kesilmesin.* Kararım zaten verilmişti, anlıyo'sunuz ya, ellerim yanıyo'du, demek ki bu ip Sonmi'nin bana kesmeyeceksin dediği ipti.

Bıçağım yere düşüp çınladı ve zaman yine akmaya başladı. O şeytanın tipisinin milyon tane eliyle çığlığı bana saldırıp yumrukladı ama o duvarın üstünden atamadı, hayır, nası' becerdiysem Meronym'i yukarı çektim ve hiçbi' kemiğimiz kırılmadan diğer tarafa inebildik. Astronomların köyünden esen o öfkeli, siyah-beyaz kar fırtınasına sırtımızı verdik ve tökezleye düşe, dona dona yürüdük ama Sonmi'ye şükürler olsun ki kuru bi' çalı çırpı demeti bulduk, bi' şekilde ateş yaktım ve yemin ederim ki o ateş hayatlarımızı tekrar kurtardı. Buzu kaynatıp su haline getirdik, kemiklerimizin buzunu çözdük ve kürklerimizi kurutabildiğimiz kadar kuruttuk. Hiç konuşmadık, o kadar üşümüş ve bitkindik ki. İhtiyar Georgie'ye hayır dedim diye pişman olmuş muydum?

Hayır, ne o zaman, ne şimdi. Meronym'in bu kahrolası dağa tırmanma sebebi ne olursa olsun onun Vadiinsanlarına ihanet edeceğine inanmıyo'dum, hayır, yüreğimde inanmıyo'dum, Konalar Vadi'ye yap'caklarını er geç yap'caklardı zaten. O olaylar zirveden indiğimiz ilk gecede henüz gelecekteydi. Arkadaşım yemekten sonra ilaç hapı yuttu, bana da verdi ve astronom kralın rüyasız uykusunu uyuduk.

Şindi, Vadiler'e dönmek de pek ööle kolay olmadı, hayır, ama bu gece o maceraları anlatmanın zamanı diil. Meronym'le inerken pek konuşmadık, şindi bi' güven ve anlayış hissiyle birbirimize bağlıydık. Mauna Kea bizi öldürmek

için elinden geleni yapmıştı ama biz birlikte hayatta kalmıştık. Onun kendi hısım akrabasından çok uzaklarda olduğunu nihayet anlıyo'dum ve yalnızlığına kalbim acıyo'du. Üç akşam soora Abel bizi garnizon hanesine buyur etti ve Bailey hanesine döndüğümüz haberini yolladı. Herkesin tek bi' sorusu vardı. *Or'da ne gördünüz?* Onlara zirvenin ıssız ve sessiz olduğunu, içinde kayıp Zekâ ve kemikler olan tapınaklar olduğunu söyledim. Ama kimseye astronom kralla ve Meronym'in Düşüş'le ilgili anlattıklarıyla ilgili tek kelime etmedim, özellikle de İhtiyar Georgie'yle çarpışmamı, hayır, onu yıllar yıllar soora anlattım.

Meronym'in Öngörü Adası ve kabilesiyle ilgili bütün gerçeği niye söölemediğini de anladım. İnsanlar dünyanın bi' şekilde olduğuna inanıyo'sa ve onlara aslında ööle olmadığını söölerseniz başlarının, hem de belki kendi başınızın üstündeki çatıyı çökertebilirsiniz.

Yaşlı Laklak Ana, Mauna Kea'dan inen Zachry'nin dağa çıkan Zachry'yle aynı olmadığının haberlerini yaymıştı, ve sanırım bu dooruydu, insanı az da olsa değiştirmeyen yolculuk yoktur. Kuzenim Kobbery, Dokuz Vadi'deki ana babaların kızlarını Bailey'lerin Zachry ile oynaşmayın diye uyardıklarını itiraf etti, çünkü o korkunç yerden kaçabildiğime ve ruhum hâlâ kafatasımda olduğuna göre İhtiyar Georgie'yle bi' işler çevirdiğimi sanıyo'lardı ve bu bütünüyle dooru olmasa da, bütünüyle yanlış da diildi. Jonas'la Sussy benimle eskisi gibi alay etmiyo'lardı. Ama anam döndüğümüzde ağladı ve bana sarıldı –Minik Zach'im benim– keçilerim dönmeme memnun oldular, Catkin de hiç değişmemişti. O ve okuldaki kardeşleri yeni bi' oyun bulmuşlardı, adı *Zachry'le Meronym Mauna Kea'da*ydı ama Başrahibe onlara bunu oynamamalarını söölemişti çünkü bazen yalancıktan bi' şeyler yapmak gerçeği değiştirebilirmiş. Çok güzel bi' oyundu, dedi Catkin, ama ne kurallarını ne de sonunu öörenmek istedim.

Meronym'in Dokuz Vadi'deki son ayı yavaştan geçti ve Honokaa Takası zamanı gelip çattı. Rüzgârüstü insanlarının en büyük toplaşmasıydı bu, yılda bi' kere hasat ayından sonra gelirdi, o yüzden günlerce çalışıp hanemizin en çok takas ettiği şey olan keçiyünü battaniyeleri dokuduk. Şindi, babam öldürüldüğünden beri Honokaa'ya on ya da daha fazla kişilik gruplar halinde yürüyo'duk ama o yıl Meronym'i ağırladık diye elimize geçen özel Öngörülü aletleri sayesinde iki katı insan geldi. Kuru etler, deriler, peynirler ve yün için el arabaları ve yük katırları aldık. Wimoway'le Roses Vadiler'in yakınında büyümeyen otlar al'caklardı, o sıra Roses'la Kobbery birbirlerine sırnaşıyo'lardı ama benim için hava hoştu. Kuzenime şans diledim, ne de olsa hem şansa, hem de bi' kırbaçla demirden bi' sırta ihtiyacı ol'caktı.

Sloosha Geçidi'nden geçerken yolcuların babamın tümseğine yeni taşlar koymalarını izlemek zorunda kaldım, âdetimiz buydu ve babamın onu hak'katen seven bi'ssürü arkadaşıyla kardeşi vardı. O şeytan bu korkak yalancıyla kendisine ziyafet çekebilmek için Mauna Kea'da tırnaklarını biliyo'du, evet. Sloosha'dan sonra Kuikuihaele'ye giden zikzak geldi. El arabalarından biri kırılıp devrildiği için yolculuk ağır ve susuz geçiyo'du, evet, uzak taraftaki o fukara köye vardığımızda öğle vakti geçeli çok olmuştu. Biz gençler yiyecek olsun diye hindistancevizi ağaçlarını salladık ve herkes o sütü bayıla bayıla içti. Eskilerin o dolambaçlı yolunda güneye, Honokaa Kasabası'na dooru yürürken okyanus esintisi taze taze yüzümüze çarptı ve gücümüz kuvvetimiz yerine geldi, biz de yolu kısaltmak için hikâyeler anlattık. Hikâyeci herkes sesini duyabilsin diye en öndeki katırın sırtına tersten oturuyo'du. Rod'rick Kırmızı Halkalı Keçi Hırsızı Rudolf ve Demir Billy'nin İğrenç Sopasının Öyküsü'nü anlattı, Wolt da bi' aşk türküsü söyledi, "Ah, Vadiler'in Sally'si" ama biz üstüne değnekler fırlattık çünkü o kıvrak türküyü mahvetmişti.

Soora Bees Enişte Meronym'den bize bi' Öngörülü hikâyesi anlatmasını istedi. Meronym bi' an duraksadı ve Öngörü hikâyelerinin pişmanlık ve kayıplarla dolu olduğunu, Takas Günü'nden önce bööle güneşli bi' öğleden soora anlatıl'cak türden şeyler olmadıını ama bize Panama denen çok uzak bi' yerde bi' yanıkyöreliden duyduğu bi' hikâyeyi anlatabil'ceğini söödledi. Hepimiz tamam dedik, Meronym en öndeki katıra bindi ve şindi size anlat'cağım kısacık, tatlı hikâyeyi anlattı; o yüzden hepiniz sesinizi kesin, kıpırdamadan oturun ve biri bana bi' bardak içki getirsin, boğazım kavruldu, yapış yapış oldu.

İnsanlar eskiden, Düşüş zamanında nası' ateş yak'caklarını unutmuşlar. Ah, çok fena şeyler oluyo'muş, evet. Gece olunca ahali hiçbi' şey göremiyo'muş, kış gelince hiç ısınamıyo'larmış, sabah olunca hiçbi' şey pişiremiyo'larmış. Bööle ce kabile Bilge Adam'a gitmiş ve *Bilge Adam, bize yardım et, anlıyo'sun ya, nası' ateş yakıl'cağını unuttuk, ah, halimiz çok fena,* demişler.

Bilge Adam Karga'yı çağırmış ve ona şunları söölemiş: *O deli okyanusu çabucak aş, Ulu Volkan'a uç ve ormanlık yamaçlarında uzunca bi' değnek bul. O değneği gagana al ve Ulu Volkan'ın ağzına uç, değneği o ateşli yerde köpük köpük kabaran alev gölüne batır. Soora da yanan değneği buraya, Panama'ya geri getir ki insanlar ateşi ve ateşi nası' yak'caklarını yeniden hatırlasınlar.*

Karga Bilge Adam'ın emrine uymuş ve o deli okyanusu aşmış, Ulu Volkan'ın hem uzakta hem yakında tüttüğünü görene kadar uçmuş. Spiraller çizerek ormanlık yamaçlara inmiş, bi' kaç altın çilek didiklemiş, buz gibi bi' kaynaktan su içmiş, kanatlarını biraz dinlendirmiş, soora da uzunca bi' çam dalı bulmak için oraya buraya bakmış. Bir, 'ki, üç ve Karga yukarı fırlayıvermiş, dal gagasındaymış, cesur kuş cup diye Ulu

Volkan'ın sülfürlü ağzına girmiş, dalışından son anda çıkmış, çam dalını da erimiş alevlerin içinde sürüklemiş, dal vuuuuuuş diye alev alıvermiş! Karga yükselmiş, o kavurucu ağızdan çıkmış, şindi ağzında yanan dalla uçuyo'muş, evet, eve dooru uçmaya başlamış, kanatlarını güm güm çırpıyo'muş, dal yanıyo'muş, günler geçiyo'muş, dolular yağıyo'muş, bulutlar kararıyo'muş, ah, ateş dalı yalıyo'muş, Karga'nın gözleri tütüyo'muş, tüyleri kızarıyo'muş, gagası yanıyo'muş. *Acıyo'!* diye ötmüş Karga. *Acıyo'!* Şindi, o dalı düşürmüş mü düşürmemiş mi? Ateş yakmayı hatırlıyo' muyuz, hatırlamıyo' muyuz?

Anlıyo'sunuz ya, dedi öndeki katırın üstünde ters oturan Meronym, *hikâye Kargalar ya da ateşle değil, biz insanların şevkimizi nasıl tekrar kazandığımızla ilgili.*

Hikâye çok anlamlıydı demiyorum ama onu hiç unutmadım ve bazen daha az anlam daha çok anlam demektir. Neyse, gökyüzündeki kara bulutlar gündüzün bittiğine işaretti ve biz hâlâ Honokaa'dan bi'kaç kilometre uzaktaydık; o gece or'da yatalım diye çadır kurduk ve kim nöbet tut'cak diye zar attık, anlıyo'sunuz ya, zaman kötüydü ve pusuya düşürülme riskini almak istemiyo'duk. Ben altı-altı attım ve belki de şansım nihayet dönüyo'dur dedim kendime, ama kaderin parmağında oynattığı bi' budalaydım, evet, hepimiz ööleydik.

Honokaa kuzeydoğu Rüzgârüstü'nün en hareketli kasabasıydı, anlıyo'sunuz ya, Eskiler burayı okyanusun yükselmesine karşı yükseğe inşa etmişlerdi, ööle Hilo'nun ve Kona'nın yarısına benzemezdi hiç, oraları çoğu ay sel basardı. Honokaa halkı çoğunluk tüccar ve imalatçıydı, Sonmi'ye taparlardı ama sinsilik edip şanslarını artırmak için Hilo tanrılarına da taparlardı, o yüzden biz Vadiinsanları onlara yarı vahşi gözüyle bakardık. Reislerine Senatör deniyo'du ve bizim Başrahibe'den daha güçlüydü, evet, koca koca mızraklı on on beş irikıyım adamdan oluşan bi' ordusu vardı ve bu adamla-

rın görevi herkesi Senatör'ün emirlerine uymaya zorlamaktı. Senatör'ü kimse seçmezdi, hayır, barbarca babadan oğula geçen bi' işti bu. Honokaa Hilo ve Honomu ahalileri için de, Vadiinsanları ve katledilmeden önce Mookiniler için de, iç taraftaki tepelerde yaşayan kabileler için de adil bi' orta yoldu. Kasabanın Eskiler'e ait duvarları yeniden yapılmıştı, fırtınada uçan çatılar tekrar tekrar onarılmıştı ama oranın dar ve dolambaçlı sokaklarında dolaşırken hâlâ or'da burda uçan kanolarla kendi kendine giden atsız arabaları hayal edebiliyo'dunuz. Son olarak da takas salonu vardı, Başrahibenin söylediğine göre bi' zamanlar *kilise* denen ve kadim bi' tanrıya ibadet edilen çok ferah bi' binaydı burası, ama o tanrıyla ilgili her bi' şey Düşüş'te kaybolup gitmişti. Kilisenin sağlam duvarları, pek güzel renkli camları vardı ve bina yemyeşil bi' alandaydı ve or'da koyunları, keçileri, domuzları falan bağlamak için bol bol kütük vardı. Senatör'ün adamları takas boyunca kasaba kapılarında ve ambarlarda nöbet tuttular, demir parmaklıklı hapishaneleri de vardı. Hiçbi' ordu adamı, hırsızlık yapmadıkça, huzuru bozmadıkça veya kanunu çiğnemedikçe hiçbi' tüccarı dövmezdi ama. Sanırım Honokaa Dokuz Katlı Vadi dışında Büyük Ada'da en çok kanuna sahip yerdi, ama kanunla Medeniyet hep aynı şey diildir, evet, mesela Konaların da Kona kanunu var ama onlarda Medeniyetin zerresi yok.

O takasta biz Vadiinsanları hem kendi mallarımızı hem de ortak malları çok iyi bedellerle sattık. Öngörülü muşambaları için tepe kabilelerinden yirmi çuval pirinç, metal aletler içim Parker'ın Çiftliği'nden inekler ve postlar aldık. Meronym'in yabancı olduğunu kimseciklere söölemedik, hayır, onun nehrin yukarısındaki Polulu Vadisi'nin Hermit Hanesi'nden gelen Ottery olduğunu sööledik. Ottery'nin aktar olduğunu sööledik, kara derisiyle beyaz dişlerini açıklamak için de ucube doğduğunu ama şanslı olduğunu uydurduk. Öngörülü aletle-

rini yakın zamanda gizli bi' delikte zula edilmiş halde bulduk dedik, gerçi kimse *Bunu ner'den buldun?* diye sorup da dürüst bi' cevap almayı beklemiyo'du zaten. Yaşlı Laklak Ana o salyalı ağzını Dokuz Vadi'nin dışında kapalı tutar, o yüzden Lyons adındaki bi' hikâyeci bana geçen ay Mauna Kea'ya tırmanan Elepaio Vadili Zachry olup olmadığımı sorunda fena halde şaşırdım. *Evet,* dedim, *ben o vadiden Zachry'yim, ama bu hayattan o dağın tepesine çıkacak kadar da nefret etmiyorum, hayır.* Son-hayattaki Ottery Teyze'mle değerli yapraklar ve kökler bulmaya gittiğimi söyledim, ama ağaçların bittiği yerden daha yukarı çıkmamıştık, hayır, o farklı duyduysa da işte şindi yanlış duyduğunu söylüyodum ona. Lyons'un sözleri arkadaşçaydı ama Harrit kardeşim bana Lyons'la Sakallı Leary'yi sisli bi' çıkmazda konuşurken gördüğünü söyleyince eve döndüğümüzde onu Başrahibe'ye şikâyet etmeye ve onun ne düşündüğünü öörenmeye karar verdim. O Leary'den her zaman pis bi' koku geliyo'du burnuma ve bi'kaç saatcik soora ne kadar haklı olduğumu gör'cektim.

Meronym'le eğirdiğimiz keçi yünüyle battaniyeleri takas ettik, mallarımız çabucak da bitti, evet, Kolekoleli bi' kızdan bi' çuval kaliteli Manuka kahvesi, az gedikli bi'kaç plastik boru, dolgun yulaflar ve bi'kaç çuval kuru üzüm aldım, başka ıvır zıvır da aldım ama şindi hepsini hatırlamıyorum. Kolekole ahalisi pek o kadar vahşi diil, ama ölülerini kendi yaşadıkları uzun evlerin altına gömüyo'lar çünkü or'da daha az yalnız ol'caklarına inanıyo'lar. Soora ortak malların takasına yardım ettim, soora or'da bur'da dolaştım, civar yerlerde yaşayan bi'kaç tüccara hal hatır sordum; vahşiler her zaman kötü insanlar olmuyo', hayır. Mackenzyinsanları'nın bi' köpekbalığı tanrısı uydurduğunu ve körfezlerine kesilmiş, ayaksız koyunlar kurban ettiğini öörendim. Her zamanki av alanlarından çıkıp doğuya yönelen Konalarla ilgili yüreklerimizle akıllarımıza gölge düşüren, olağan hikâyeleri dinledim. Birinin

etrafında toplaşmış bi' şeyi izleyen bi' kalabalık gördüm, yaklaşınca izledikleri kişinin bi' taburede oturup insanların suratlarını çizen Meronym, ya da Ottery olduğunu gördüm! Çizimlerini ufak tefek biblolarla ya da bi'kaç lokma yiy'cekle takas ediyo'du ve insanlar yüzleri birden kâğıtta belirdikçe büyük bi' neşe içinde, hayretle onu izliyo'lardı, daha da fazla insan birikti, hepsi de, *Şindi beni çiz! Şindi beni çiz!* diyip duruyo'lardı. İnsanlar çizmeyi ner'den öörendiğini soruyo'lardı, Meronym'se hep *Öörenmedim, kardeş, yaptıkça alışıyo'sun*, cevabını veriyo'du. Çirkinlere sahip olduklarından daha güzel yüzler veriyo'du, ama tarih boyunca ressamlar hep ööle yaparlarmış, Çizimci Aktar Ottery ööle dedi. Evet, konu yüzler oldu mu cici yalanlar yaralayıcı gerçeklerden iyiydi.

Akşam inince ambarlarımıza döndük ve nöbet için kura çektik, soora bar denen özel hanelerde parti başladı. Ben nöbetimi erken tuttum, soora müzikçiler bizi Kilise'ye çekene kadar Wolt ve Bees Enişte'yle birlikte Meronym'e etrafı dolaştırdık. Or'da bi' sıkmalı-hışıltı, banjolar, yayınbalığı kemancıları ve değerli, nadir bulunan türden çelik bi' gitar vardı; her kabile zenginliğini göstermek için fıçı fıçı içki getirmişti, tabii çuvallar dolusu mutlulukotu da vardı, çünkü Hilolaların olduğu yerde mutlulukotu olmazsa olmazdı. Wolt'un piposundan derin nefesler çektim ve özgür Rüzgârüstü'müzden Konaların Rüzgâraltı'na yaptığımız dört günlük yürüyüş dört milyon gün gibi gelmeye başladı, evet, o gece beni mutlulukotu ninnileri sardı sarmaladı, soora davullar çalmaya başladı, anlıyo'sunuz ya, her kabilenin kendi davulları vardı. Nilüfer Gölcüğü Hanesi'nden Foday'la iki üç Vadili, keçi derisi ve kızılcık ağacından yapılma tamtamlar çaldılar, sakallı Hilolar gümbürtülü davullarını çaldılar, Honokaa'dan bi' aile sashkrranger'larıyla ritim tuttu, Honomu ahalisi deniz kabuğu teflerini salladı ve bu davul cümbüşü gençlerin bam tellerini tıngırdattı, benimkini de, evet, mutlulukotu da dansçıla-

ra ayaklarını yere vura vura, kanları kulaklarında uğuldaya uğuldaya dans ettirdi, yıllar geçti ve davulların her bi' gümlemesiyle üstümden bi' hayat daha döküldü, evet, ruhumun şindiye kadar, Düşüş'ün çok çok öncesinde sürdüğü bütün hayatları gördüm, evet, dörtnala giden bi' at fırtınada nası' görünürse ööle gördüm, ama gördüklerimi tarif edemem çünkü artık söz yoktu, ama o koyu tenli, kabilesinin dövmesine sahip Kolekole kızı iyi hatırlıyorum, evet, o eğilip bükülen bi' filizdi, ben de o fırtınaydım, ben estim o eğildi, ben daha çok estim o daha çok ve daha yakına eğildi, soora ben Karga'nın çırpılan kanatlarıydım, o değneği yalayan alevlerdi, ve Kolekole filizi ince uzun parmaklarını boynuma doladığında gözleri kuvartz gibi parlıyo'du ve kulağıma mırıldandı, *Evet, yine yapacağım ve evet, yine yapacağız.*

Haydi kalk, çocuk, deyip bi' tane patlattı babam bana tedirgince, *bu yatakta tembellik edil'cek bi' sabah diil, seni kahrolası*. Rüyam baloncuk gibi patlayıverdi ve kaşındıran Kolekole battaniyeleri altında iyice uyandım. Koyu tenli kızla birbirlerini yutan bi' çift yağlı kertenkele gibi birbirimize sarılmıştık. Üzüm bağı ve lav külü gibi kokuyo'du, zeytin rengi göğüsleri kalkıp iniyo'du ve onu izlerken içim sanki o yanımda uyuyan kendi bebeciğimmiş gibi şefkatle doldu. Beynim içtiğim mutlulukotundan hâlâ sisliydi ve puslu şafağın doğmasına rağmen dışar'dan hâlâ çılgın parti sesleri geliyo'du, evet, hasat takaslarında zaman zaman bööle olur. Esnedim, gerindim, evet, her yerim ağrısa da pek keyifli hissediyo'dum kendimi, güzel bi' kızı altınıza alınca nası' olur bilirsiniz. Yakınlarda bi' yerde pişen kaavaltıların dumanı tütüyo'du, ben de pantolonumu ceketimi falan giydim, Kolekole kızın gözleri iri iri açıldı ve *Günaydın, keçi çobanı*, diye mırıldandı, ben de güldüm ve, *Yiy'cek bi' şeyler alıp geleceğim*, dedim, kız bana inanmadı, ben de yanıldığını göstermeye ve kaavaltısını ge-

tirdiğimde gülümsemesini görmeye karar verdim.

Dışar'da Kolekole ambarı Kasaba Duvarı'nın yanından giden parke taşlı bi' yolun ucundaydı ama kuzeyde miydi güneyde miydi bilemedim; tam ne tarafa gitsem diye düşünürken bi' Honokaa nöbetçisi surdan düştü ve beni bi'kaç santimle ıskaladı.

Midem aynı anda hem yukarı fırlar, hem aşşaa düşer gibi oldu.

Bi' okun sapı burnundan girmiş, kafasının arkasından çıkmıştı. Okun demir ucu o sabahı ve her bi' şeyi delip korkunç bi' yere dönüştürdü.

O hem uzaktan hem yakından gelen parti sesleri çarpışma ve dövüşme sesleriymiş, evet! O dumanı tüten kaavaltı yanan sazlarmış, evet! Aklıma ilk gelen şey halkım oldu, ben de Vadililerin kasaba merkezindeki ambarına koştum, bi' yandan da *KONALAR! KONALAR!* diye bağırıyo'dum. Evet, o feci kelimenin kara kanatları Honokaa'da öfkeyle çırpıyo'du ve gökgürültüsü gibi bi' parçalanma sesi duydum, fena bi' çığlık yükseldi ve kasaba kapısının yıkılıp parçalandığını anladım. Meydana varmıştım ama panikten güm güm çarpan kalbim ilerlememe engel oldu ve korku, evet, korku ve o sıcak, leş gibi kokusu beni geri döndürdü. Dar yollardan dolaşıyo'dum ama Konaların kükreme, nal ve kırbaç sesleri gitgide yaklaştı, o sisli, alev alev yanan sokakları tsunami gibi doldurdu ve ne taraftan geldiğimi, ne tarafa gideceğimi bilmiyo'dum. Gözleri süt gibi bembeyaz, elindeki oklavayla havayı dövüp *O kirli ellerinizi bana süremeyeceksiniz* diye bağıran bi' yaşlı ana beni birden *güm!* diye yandaki hendeğe itti, ama kalktığımda hareketsiz ve solgundu, anlıyo'sunuz ya, göğsüne bi' ok saplanmıştı, soora birden bi' kırbaç *hoop* bacaklarımı birbirine yapıştırdı, *hoop* havaya fırladım, *hoop* başım aşşaa düştü ve *aaay* kaldırım taşları kafatasımı kırdı, evet, kafam soğuk bi' keskiyle doğranmıştan beter oldu.

Uyandığımda genç bedenim acılar içindeydi, evet, dizlerim kırılmış, dirseklerimden biri morarıp kaskatı olmuş, kaburgalarım çatlamış, iki dişim kırılmıştı, çenem artık yerine oturmuyo'du ve kafamdaki şişlik ikinci bi' kafa gibiydi. Başıma kesil'cek bi' keçiymişim gibi çuval geçirmişlerdi, ellerimle ayaklarım zalimce bağlanmıştı, başka acınası vücutların üstüne ve altına yatırılmıştım, evet, ne o andan önce ne ondan soora ööle bi' acı tattım! Arabaların tekerlekleri inliyo'du ve demir nalların tıngırtısı duyuluyo'du; araba her sallandığında başımda bi' acı dalgalanıyo'du.

Eh, her bi' şey açıktı. Aynı kayıp kardeşim Adam gibi Konaların kölesi olmak üzere götürülüyo'duk. Hâlâ yaşıyo' olduğuma pek memnun diildim, kanca yarasından kanlar akan, acı içinde, çaresiz, kıskıvrak bağlanmış bi' kuştan farkım yoktu. Debelenen bi' ayak hayalarımı ezdi, ben de *Bur'da başka uyanık olan var mı?* diye mırıldandım. Anlıyo'sunuz ya, o delikten hâlâ kaçabil'ceğimi sanıyo'dum ama karga sesli bi' Kona bi'kaç santimcik öteden bağırdı, *Çenenizi kapatın, benim kuvvetli delikanlılarım, yoksa bıçağım üstüne yemin ederim ki o it boku ağzından her birinizin dillerinizi keser alırım!* Koluma, sanki üstümde yatan biri işemiş gibi ılık bi' ıslaklık yayıldı, zaman geçtikçe soğudu. Konuşan beş Kona, üç at ve bi' piliç kafesi saydım. Esir tacirlerimiz Honokaa baskınında giysilerini parçalayıp altlarına aldıkları kızları konuşuyo'lardı, böölece yarım gün ya da daha fazla zamandır kafamda çuvalla durduğumu anladım.

Hiç aç diildim, ama ah, ööle susamıştım ki ağzımın içi kül gibiydi. Konalardan birinin sesini tanıdım ama nası' tanıdığımı anlayamadım. Her uzun an yoldan gökgürültüsü gibi nal sesleri yükseliyor, sonra biri *Nası' gidiyo' Komutanım?*, *Evet, efendim, Savaş iyi gidiyo'!* gibilerinden bi' şey diyo'du, böölece Konaların bi' tek Honokaa'ya baskın yapmadığını, Büyük Ada'nın kuzeyinin tamamını ele geçirmekte olduğunu anla-

dım, evet, bu Vadiler'e de saldırıyo'lar demekti. Benim Dokuz Katlı Vadilerim. *Sonmi*, diye dua ettim, *Merhametli Sonmi, hısım akrabama göz kulak ol.*

Sonunda uyku beni aşşaa çekti ve rüyamda o Kolekole kızı gördüm, ama göğüsleriyle böğürleri kar ve lav taşındandı, arabada yeniden uyandığımda altımda yatan ölü bi' kölenin bedenimin bütün sıcaklığını emip alıyo' olduğunu fark ettim. *Hey, Konalar, bur'da bi' ölü var, belki ağırlığın bi' kısmından kurtulursanız atınız minnettar olur*, diye bağırdım. Üstümde yatan bi' çocuk o iyi yürekli, düşünceli tavsiyem için Kona sürücüsünün kırbacını yiyince ciyakladı, belki üstüme işeyen oydu. Kuşların ötüşünden akşamın yakın olduğunu anladım, evet, bütün gün arabayla taşınmıştık. Uzun bi' zaman soora durduk ve arabadan indirilip sürüklendim, bi' mızrakla dürtüldüm. Bağırdım ve debelendim, bi' Kona'nın *Bu nasılsa hâlâ yaşıyo'*, dediğini duydum, soora da kaldırılıp kulübe büyüklüğündeki bi' kayaya yaslandım, bi' süre soora da kafamdaki çuval çıkarıldı. Dooruldum ve o loş havada gözlerimi kıstım. Waimea Yolu'ndaydık ve yağmur çiseliyo'du, tam olarak ner'de olduğumuzu anladım, evet, küçük gölün yamacının or'daydık ve yaslandığımız o kulübe kadar kaya Meronym'le birlikte bi' aycık önce İhtiyar Yanagi'ye rastladığımız kayaydı.

Konaların üç ölü köleyi yaban köpekleriyle kuzgunlar yesin diye bi' kenara atmalarını izledim ve arabadayken o sesi niye tanıdığımı anladım, anlıyo'sunuz ya, bizi yakalayanlardan biri Hikâyeci ve casus Leary'nin hikâyeci kardeşi Lyons'tu, İhtiyar Georgie onu kahretsin. Yaşayan on köle içinde benim dışımda Vadili yoktu, hayır, anladığım kadarıyla çoğu Honomu ve Hawi'ydi. Atılan üç köleden biri kuzenim Kobbery olmasın diye dua ettim. Hepimiz genç adamlardık, evet, demek daha yaşlıları Honokaa'da öldürmüşlerdi, Meronym'i de öldürdüklerini tahmin ettim, çünkü bööle

şiddetli bi' saldırıdan sağ çıkamayacağını ve kaçamayacağını biliyo'dum. Konalardan biri yüzümüze göl suyu serpti, suyun hiçbi' acı damlasını kaçırmamak için ağızlarımızı açtık ama susuzluğumuzu gidermeye yetmedi. Reis at bakıcısına çadır kurmasını söyledi, soora da titreyen tutsaklarına hitap etti. *Bu sabahtan itibaren,* dedi boyalı hergele, *hayatlarınız, evet, bedenleriniz Kona'ya aittir ve bunu ne kadar çabuk kabul ederseniz Büyük Ada'nın ve bi' gün Bütün Ha-vaay'ın sahiplerinin kölesi olarak yaşama şansınız o kadar artar.* Reis artık hayatlarımızın yeni kuralları olduğunu, ama neyse ki bunların öörenmesi kolay kurallar olduğunu söyledi. *İlk kural, köleler Kona sahiplerinin emirlerini çabucak ve nedenini sormadan yerine getirir. Bu kuralı çiğnerseniz sahibiniz de sizi azıcık çiğner, ya da çok çiğner, artık canı nası' isterse, ta ki siz emirlere uymayı öörenene kadar. İkinci kural, köleler sahipleri onlara bi' şey sormazsa konuşmaz. Bu kuralı çiğnerseniz sahibiniz dilinizi keser, ben de keserim. Üçüncü kural, kaçış planı yapmakla vakit kaybetmeyeceksiniz. Gelecek ay satıldığınızda yanaklarınıza sahiplerinizin işaretleri damgalanacak. Hiçbi' zaman safkan Konalar sanılmayacaksınız, çünkü ööle diilsiniz, doorusu Rüzgâr'üstündekilerin hepsi ucube doğmuş boklardır. Bu kuralı çiğnerseniz yemin ederim yakalandığınızda sahibiniz ellerinizle ayaklarınızı keser, sikinizi kesip ağzınıza tıkar ve böceklerle sıçanlar kendilerine şölen çeksin diye sizi yol kenarına atıverir. Çabucak öl'eğinizi sanabilirsiniz ama ben bunu bi'kaç kez yaptım ve şaşırtıcı derecede yavaş olduğunu gördüm, inanın bana.* Reis iyi köle sahiplerinin, diğerleri kaytaranların akıbetini hatırlasın diye arada bi' kötü ya da tembel bi' köleyi öldürdüğünü söyledi. Son olarak da kimsenin şikâyetçi olup olmadığını sordu.

Şikâyetçi kimse yoktu, hayır. Biz barışçıl Rüzgârüstü erkeklerinin bedenleri yaralar, susuzluk ve açlıkla, ruhla-

rı ise gördüğümüz cinayetler ve önümüzdeki köle hayatının düşüncesiyle çökmüştü. Ne aile, ne özgürlük, ölene kadar yalnızca iş, acı, iş, acı. Hem o zaman ruhlarımız ner'de yeniden dünyaya gel'cekti? Adam'ı görür müyüm, yoksa çoktan ölmüş müdür diye düşündüm. Minyon bi' Hawi çocuk ağlamaya başladı, ama daha dokuz on yaşındaydı, kimse ona sesini kessin diye tıslamadı, aslına bakarsanız hepimiz için gözyaşı döküyo'du, evet. Jonas büyük ihtimal köle ol'caktı, Sussy'le Catkin de, ama bunlar kötü düşüncelerdi, anlıyo'sunuz ya, ikisi de yeterince güzeldi. Ama annem yaşlıydı. Konalar onu nası' kullan'caktı? Honokaa'daki, beni hendeğe iten oklavalı kadını düşünmek istemedim ama kendime engel olamadım. Lyons yanıma geldi, minyon çocuğa *Böö!* dedi, çocuk daha da fena ağlamaya başladı, Lyons güldü, sonra benim Öngörülü çizmelerimi çekip çıkardı. Kendi ayağına giyip hayran hayran baktı. *Keçi çobanı Zachry'ye artık Mauna Kea'ya mal bulmaya gitmek yok*, dedi o hain, *demek artık bunlara ihtiyacı olmayacak, hayır*. Hiçbi' şey söölemedim, ama Lyons hiçbi' şey söylememe *şeklimi* sevmedi, kendi çizmelerimle kafama ve kasığıma tekme attı. Emin diildim ama sanırım reisten soora en yetkili oydu, en azından kimse çizmelerim için ona meydan okumadı. Gece indi ve Konalar ateşin üstünde piliç kızarttı; o piliçlerin yağının bi' damlasını dilimizin üstünde hissetmek için hepimiz ruhumuzu takas edebilirdik. Şindi üşümeye başlamıştık ve Konalar köle pazarına götürmeden önce iy'ce kötülememizi istemeseler de mecalsiz kalmamızı istiyo'lardı, çünkü biz on kişiydik, onlarsa yalnızca beş. Bi' fıçı içki açtılar, içtiler, biraz daha içtiler, o leziz kokan piliçlerden parçalar kopardılar, biraz daha içtiler. Biraz mırıldandılar ve bize baktılar, soora Konalardan biri yanan bi' dalla yanımıza gönderildi. O dalı her birimizin yanında tutarken kabilesi *Evet!* ya da *Hayır!* diye bağırdı. Sonunda minyon Hawi'nin ayaklarını çözdü ve topallayan çocuğu

kamp ateşinin yanına götürdü. Or'da onu ısıttılar, piliç ve içkiyle beslediler. Açlık, acı ve gölden gelen sivriler biz unutulan köleleri iy'ce tüketmişti ve o Hawi'yi fena kıskanıyo'duk, ta ki Konalar Lyons'un bi' baş hareketiyle minyonun pantolonunu yırtana, onu tutana, deliğini kuş yağıyla yağlayıp sırayla çocuğun ırzına geçene kadar.

Lyons tam zavallı çocuğu beceriyo'du ki bi' *kssssss* sesi duydum ve Lyons yana devriliverdi. Diğer dördü kahkahayı patlattılar, anlıyo'sunuz ya, Lyons'un içtiği içkiden çişini tutamadığını sanmışlardı, ama soora bi' *ksss-ksss* sesi duyuldu ve başka bi' Konanın iki gözü arasında iki kırmızı nokta belirdi, o da taş gibi yere yığıldı. Miğferli ve pelerinli bi' Kona uzun adımlarla açıklığa girdi, elinde bizi yakalayan son üç kişiye doorulttuğu bi' tür incik kemiği vardı. Bi' *ksss* daha duyuldu ve çocuk Kona düştü. Reis mızrağını aldı ve miğferli katile fırlattı, ama mızrak yere indi, açıklığı çaprazlama aştı, mızrak katilin pelerinini yırttı ama vücuduna değmedi. Bi' *ksssSSSsss*'la reisin gövdesinde koca bi' delik açıldı ve adam ikiye ayrılır gibi oldu. Hissettiğim şoka umut karıştı ama bi' *şak!* sesi duyuldu. Son Kona'nın kırbacı o öldürücü incik kemiğine dolandı ve *şak!* Silah sanki sihirliymiş gibi kurtarıcının elinden Kona'nın eline geçiverdi. Son Kona silahı kurtarıcımıza doorulttu, ıskalamamak için yaklaştı ve ellerinin tetiği sıktığını gördüm. *KSSS!* Son Kona'nın başı yerinde yoktu ve arkasında duran ekmek ağacı cüruflu cüruflu yanıyo', çatırdıyo', yağmurun altında tütüyo'du.

Vücudu bi' an ööle yalnız bi' halde, yürümeyi öörenen bi' bebecik gibi durdu, soora... *güüüm!* Anlıyo'sunuz ya, silahın ağzıyla kıçını karıştırmış ve kendi kafasını uçurmuştu. Gizemli Kona kurtarıcımız doorulup oturdu, dirseklerini ovdu, miğferini çıkardı ve beş ölüye üzgünce baktı.

Bunun için fazla yaşlıyım, dedi Meronym tatsızca, kaşlarını çatarak.

Diğer köleleri çözdük ve Konaların yemeklerini yemelerine müsaade ettik, Meronym'in atının eyer çantalarında ikimize yet'cek kadar yiyecek vardı, hem o kölelikten kurtarılan hergelelerin alabil'cekleri her türlü yardıma ihtiyaçları vardı. Ölen beş kişiden Lyons'un ayaklarındaki çizmelerim dışında bi' şey almadık. *Savaşta*, dedi Meronym, *öncelikle çizmelerini düşün'ceksin, yemek falan daha soora aklına gel'cek*. Kurtarıcım bana bütün hikâyeyi uzun bi' süre soora, Rüzgâraltı Kohalalarda kuş uçmaz kervan geçmez bi' çalılıkta bulduğumuz Eskiler'e ait bi' yıkıntıda ateş yaktığımızda anlattı.

Pek de uzun diildi hikâyesi, hayır. Meronym, Konalar Honokaa'ya saldırdığında Vadiinsanlarının ambarında diilmiş, hayır, kasaba surlarında denizi çiziyo'muş, ta ki yanan bi' ok defterini elinden düşürünceye kadar. Kasaba kapısı yıkılmadan Vadiinsanlarının ambarına dönmüş ama Bees Enişte ona benim kayıp olduğumu söölemiş, o da beni aramaya çıkmış, akrabalarımı en son o zaman görmüş. Atıyla miğferini bi' yola dalan ama geri çıkamayan bi' Kona reisinden almış. Meronym Kona kıyafeti ve atı kuşanınca karmaşayı fırsat bilip o kanlı, saldırı altındaki, alev alev kasabadan bi' yol bulup çıkmayı becermiş. Savaş falan yokmuş, hayır, daha çok bi' kuşatmaymış yaşanan, anlıyo'sunuz ya, Senatör'ün ordusu herkesten daha önce teslim olmuş. Meronym önce kuzeye, Vadiler'e dooru at sürmüş ama Kuikuihaele'de Vadiler'e saldırmadan önce toplanan Konalar varmış, Meronym de iç taraflara dönüp Waimea Yolu'nu takip etmiş ama o yolda da nöbetçiler varmış, durursa onu kimse Kona sanmazmış. Meronym güneye dönmüş, Hilo'ya gidip hâlâ özgür ellerde olup olmadığına bakacakmış. Ama Sonmi'ye şükürler olsun olduğu yerde kalmış ve or'dan geçen bi' at arabasına bakarken arabadan sarkan bi' çift ayak görmüş, o iki ayakta Öngörülü çizmeleri varmış ve Rüzgârüstü'nde Öngörülü çizmeleri giyen tek bi' adam tanıyo'muş. Beni gündüz vakti kurtarmaya cesaret edememiş,

bi' kere de bi' grup atın çevresinden dolaştığı için arabayı gözden kaybetmiş ve Konalar Hawili çocuğu seçip beğenirken hep bi' ağızdan bağırıyo' olmasalarmış karanlıkta bizi görmeyebilir ve geçip gidebilirmiş. Ah, beni kurtarmak için ne riskler almış! *Neden saklanıp kendini kurtarmadın?* diye sordum.

Yüzünde *salakça bi' soru* diyen bi' ifade belirdi.

Evet, ama ne yap'caktık? Düşüncelerim fırtına gibi esiyo'du ve korku doluydu. *Vadiler büyük ihtimal saldırı altında ve alev alev yanıyo, Hilo henüz düşmediyse de düşmesi yakındır.*

Arkadaşım yaralarımı bandajlarla falan sardı, soora bi' bardak ilacı dudaklarıma dooru kaldırdı. *Bu çökmüş bedenini düzeltmeye yardımcı ol'cak, Zachry. Laklak etmeyi kes de uyu.*

Mırıldanan bi' adam beni Eskiler'e ait, pencerelerinden yapraklar fışkıran delik deşik bi' sığınakta uyandırdı. Bi' düzine yerim ağrıyo'du ama keskin bi' acı hissetmiyo'dum. Sabah serindi, Rüzgâraltı kokuyo'du, ama Rüzgârüstü'ne gölgesi düşen umutsuz yeni çağ aklıma geldi ve uyanıyo' olduğum için kafamın içinde inledim. Meronym odanın diğer tarafında niyazını kullanarak beni eşyalarını karıştırırken yakalayan haşin Öngörülü'yle konuşuyo'du. Bi' an onlara baktım, bi' kez daha hayrete düştüm, anlıyo'sunuz ya, renkler niyazın pencerelerinde daha çeşitli, daha parlaktı. Öngörülü adam kısa bi' süre soora beni gördü ve başını şööle bi' kaldırdı. Meronym de bana döndü ve nasıʼsın dedi.

Dünden daha iyi. O özel Zekâ'yı görmek için yaklaştım. Eklemlerimle kemiklerim inlediler. Meronym, Düofizit adındaki bu Öngörülü'yle daha önce tanıştığımı söyledi, ben de çok korkutucu olduğu için unutmadım dedim. Penceredeki Öngörülü bizi dinliyo'du, kurukafa gibi suratı az'cık yumuşadı. *Ah, keşke böyle karanlık bi' zamanda görüşmüyo' olsaydık Zachry,*

dedi Düofizit, *ama senden Meronym'e son kez yol gösterip onu Ikat'ın Parmağı'na götürmeni istiyorum. Orayı biliyo' musun?*

Evet, biliyo'dum, Son Vadi'den kuzeye gidip Pololu Köprüsü'nü geçince kuzeydoğuya bakan kara parçası. Gemi Meronym'i almaya Ikat'in Parmağı'na mı gelecekti?

İki öngörülü birbirlerine baktılar, bi' an soora Düofizit konuştu.

Bizim de sana kötü haberlerimiz var, maalesef. Öngörü ve Gemi'deki niyazlardan günlerdir yayın alamıyoruz.

Yayın ne ki? diye sordum.

Bi' mesaj, dedi Meronym, *bi' pencere, şindi Düofizit'le yaptığımız gibi bi' toplaşma.*

Niyazlar bozulmuş mu? diye sordum.

Durum çok daha kötü olabilir, dedi penceredeki, *anlıyo'sun ya, geçtiğimiz aylarda Öngörü Adası'na batıdan, Ank'ridge'den bi' hastalık yaklaşmaya başladı, evet, Zekâ'mızın tedavi edemediği korkunç bi' hastalık. Bu hastalığa yakalanan iki yüz kişiden anca' bi' tanesi kurtuluyo', evet. Biz Ha-Vaay'daki Öngörülülerin artık kendi başımızın çaresine bakmamız gerekiyo', çünkü Gemi büyük ihtimal gelmeyecek.*

Ama ya Meronym'in oğlu, Anafi? Meronym'in yüzünü görünce hay dilim kopaydı dedim içimden.

Bilmeden yaşamak zorundayım, dedi arkadaşım, hem de ööle bi' içli söödedi ki kendimi tutmasam ağlayacaktım. *Dünyada bööle yaşayan ilk insan diilim, sonuncu da olmayacağım.*

Eh, bu laklak içimde var olduğunu fark bile etmediğim umudu öldürdü. Düofizit'e Bütün Ha-Vaay'da kaç Öngörülü olduğunu sordum.

Beş, dedi adam.

Beş yüz mü? diye sordum.

Düofizit dehşetimi görmüştü, anlıyo'du. *Hayır, sadece beş. Zincirin her bi' ana adasında bi' tane. Gerçeğimiz basit, artık senin de bilmenin zamanı geldi. Bu hastalığın Öngörü'ye*

gel'ceğinden ve son kalan Medeniyet ışığını da söndür'ceğinden endişeliydik. Ha-Vaay'da daha fazla Medeniyet yay'cak iyi yerler arıyo'duk ve siz adalıları çok sayıda yabancı getirerek korkutmak istemedik.

Anlıyo'sun ya, dedi Meronym, benim gerçek amaçlarımla ilgili korkuların tam olarak yanlış diildi.

Artık umrumda diildi. Dedim ki, eğer bütün Öngörülüler Meronym gibiyse beş bin tanesi bile gelse Adalılar onları hoş karşılardı.

Düofizit şu an ne kadar az sayıda Öngörülü'nün yaşıyo' olabil'ceğini düşündü ve yüzü karardı. *Kabilemin şu an bulunduğum yerdeki, Maui'deki patronu Başrahibeniz gibi dostane bi' liderdir. İki savaş kanosunun Maui Boğazları'nı geçmesini ve yarından sooraki günün öğleni Ikat'ın Parmağı'na gelmesi emrini verdi.*

Meronym'i o vakte kadar oraya sağ salim ulaştır'cağıma yemin ettim.

O zaman sana ona yardımcı olduğun için bizzat teşekkür edebilirim. Düofizit onlarla birlikte Büyük Ada'dan kaçmak istersem kanolarda bana yer ol'cağını da ekledi.

Kararımı verdim. *Teşekkür ederim,* dedim zor durumdaki Öngörülü'ye, *ama bur'da kalıp ailemi bulmalıyım.*

Kaslarım kaynasın, morluklarım geçsin diye o yıkıntıda bi' gece daha saklandık. Savaşmak ya da durumu görmek için Vadiler'e koşamamak yüreğimi parçalıyo'du, ama Meronym Kona atlarıyla okçularının Kuikuihaele'den Vadiler'e akın ettiğini görmüştü ve Dokuz Vadi'de ööle uzun bi' savaş olmaz dedi bana, evet, günler diil saatler sürermiş anca'. Çok kasvetli, tekinsiz bi' gündü. Meronym bana o kavalkemiğine benzeyen özel silahı nası' kullan'cağımı öörettı. İyi nişan almayı öörenene kadar önce ananaslar, soora devasa kozalaklar, en son da meşe palamutlarıyla çalıştık. Meronym uyurken ben

nöbet tuttum, soora ben uyudum Meronym nöbet tuttu. Az bi' zaman geçmişti ki ateşimiz alacakaranlık pusunu kirletmeye başladı, Konaların tuzlanmış koyun etleriyle su yosunlarını, üstüne de o yıkıntıda büyüyen *lilikoi* meyvelerini yedik. Atın yulaf torbasını doldurdum, onu okşadım ve adını Wolt koydum, çünkü kuzenim kadar çirkindi, soora akrabalarımdan hayatta kalan kim var diye kara kara düşündüm. Doorusunu söölemek gerekirse en kötüsü olduysa bile bilmemek bilmekten daha kötüydü.

Aklıma öölesine bi' şey geldi, Meronym'e bi' Gemikadınının nası olup da Konalar kadar iyi at bindiğini sordum. Çoğu Öngörülü'nün hiç bi' hayvana binmeyi bilmediğini itiraf etti, ama kendisi Ank'ridge'in ve Uzak Couver'ın çok ötesinde Swannekke denen bi' kabileyle yaşamıştı. Vadililer nası' keçi yetiştiriyo'sa Swannekkeler de ööle at yetiştiriyo'lardı, evet, or'daki çocuklar daha yürümeden at binmeyi ööreniyolardı, Meronym de or'dayken öörenmişti. Meronym bana aralarında yaşadığı kabilelerle ilgili bi'ssürü şey ööretti ama şindi onları anlat'cak zamanım yok, hayır, iy'ce geç oluyo'. Ertesi gün Ikat'ın Parmağı'na hangi yoldan git'ceğimizi konuştuk, anlıyo'sunuz ya, Dokuz Vadi'nin üstünden, Kohalaların dar sırtından gidebilirdik, ya da önce Waipio Nehri'ni takip edip Abel'in Garnizonu'na geçebilir, casusuluk edebilirdik. Konalar Vadiler'i Mookini'ye yaptıkları gibi yakıp yıktıktan soora boşalttı mı yoksa hanelerimizi fethedip oraya yerleşmeyi ve bizi kendi topraklarımızda köle etmeyi mi düşünüyo'lar, bilmiyo'duk. Meronym'i Ikat'ın Parmağı'na sağ salim ulaştır'cağıma söz vermiştim, Kona atlılarınını izlemeye çalışmak hiç de güvenli bi' şey diildi, ama Meronym önce Vadiler'e bakalım dedi, böölece ertesi gün ne yoldan gideceğimiz belirlendi.

Sabah yapış yapıştı, alüvyonlu bi' rüzgâr esiyo'du. Atı geçerken çatır çutur kırdığımız şekerpancarlarından oluşma

duvarların arkasında Kona birliklerinin bekleyip beklemediğini bilmeden Kohala Sırtları'nda koşturup Waipio Pınarı'ndaki ağaçlıklardan geçirmek kolay olmadı. Çoğunluk yürüyo', atı da yularından çekiyo'duk ama sonunda öğlene dooru pınara vardık ve onu dere kenarında bi' ağaca bağladık, ladinlerin arasından Abel'in hanesine dooru sinsice ilerledik. Sis her bi' ağaç kütüğünü çömelmiş bi' Kona nöbetçisine dönüştürüyo'du, ama bulduğumuz kamuflaj fırsatı için Sonmi'ye minnettardım. Tepenin ucundan aşağı, garnizona baktık. Fena bi' manzaraydı, evet. Ayakta duran tek şey Abel'in kapısıydı; duvarlar, ek binalar hep yakılıp yıkılmıştı. Çıplak bi' adam kapının demirine asılmıştı, evet, ayak bileklerinden, Kona usulü asılmıştı, belki Abel'di, belki diildi ama kargalar çoktan karnını deşip yemeye başlamıştı ve bi' çift cesur yaban köpeği yere dökülen parçaları arıyo'du.

Şindi, biz izlerken, esir alınmış otuz kırk başlık bi' grup Vadili Kuikuihaele'ye çıkarılıyo'du. O manzarayı öldüğüm güne kadar, hatta daha soora da hatırlayacağım. Kimisi yağmalanmış mallarla, aletlerle dolu arabaları çekiyo'du. Konaların bağırtıları ve emirleri havada uçuşuyo', kırbaçlar şaklıyo'du. Sis kabilemdeki insanların yüzünü seçemeyeceğim kadar yoğundu, ama, ah, Sloosha Geçidi'ne sürüklenen siluetleri ne üzücüydü. Hayaletler. Yaşayan Hayaletler. *Büyük Ada'nın son Medeni kabilesinin kaderine bak*, diye düşündüm, *evet, okulumuzla puthanemizin akıbeti bu işte, Kona tarlaları ve hanelerinde, Rüzgâraltı'ndaki ahırlarda, yataklarda, deliklerde kölelik etmek.*

Ne yapabilirdim? Onlara saldıracak mıydım? Yirmi kadar Kona atlısı köleleri Rüzgâraltı'na götürüyordu. Meronym'in silahıyla bile yirmi adamdan ancak beşini devirebilirdim, şansım yaver giderse bi' kaç tanesini daha, ama soonra n'oolcaktı? Konalar dövüşün kokusunu aldıkları an Vadilileri mızraklayıp öldürürlerdi. Bu Cesur Zachry'yle Kor-

kak Zachry'nin mücadelesi diildi, hayır, bu Yaşamak İsteyen Zachry'yle Canına Susayan Zachry'nin savaşıydı ve size hangi Zachry'nin kazandığını söölerken hiç utanç duymuyorum. Meronym'e geri çekilip atın yanına gitme sinyali verdim, ama gözlerimde yaşlar vardı.

Bücür, git bana bi' kızarmış kulkas getir. O çaresizliği hatırlamak içimi boşaltıyo'.

Şindi Kohala otlaklarına geri dönüyo'duk, sis altımızdan kayıp gidiyo'du ve güneyde o bulut okyanusundan Mauna Kea yükseliyo'du, sanki tükürsen ulaş'cak kadar yakında ve net görünüyo'du, ben de ööle yaptım, evet, bi' ağız dolusu tükürdüm. Ruhum taşlanmış olabilir, şansım çürük olabilir ama hâlâ küfredebiliyo'dum. Dokuz Katlı Vadiler'in her birinden kobra gibi siyah duman şeritleri yükseliyo'du ve sanıyorum ki Büyük Ada'da leş yiyen ne kadar hayvan varsa hepsi de sabah bizim Vadiler'de kendine şölen çekiyo'du. Otlakta ilerleyince kimi benim, kimi Kaima'dan olan, oraya buraya dağılmış keçiler bulduk ama tek bi' keçi çobanı bile görmedik, hayır. Bi'kaç tanesini sağdım ve son özgür Vadilinin keçi sütünü içtik. Vert'bry Geçidi'nden Parmak Kayası'na indik, Meronym haritasını beş ay önce or'da çizmişti, evet, altı ay önce Roses'ı elediğim fundalıkların üstündeydik. Okulun yerle bi' olduğunu gördüm, evet, son kitaplarla son saat artık kara bi' kabuktan ibaretti. Elepaio Nehri'ne at sürdük, oraya varınca indim, Meronym miğferini taktı ve ellerimi iplerle gevşekçe bağladı, böölece görüldüğümüz takdirde onu kaçmış bi' köleyi yakalayan bi' Kona sanabilirlerdi ve o kısacık süre bizim için yaşamsal olabilirdi. Yoldan Cluny'nin hanesine dooru yürüdük, orası nehrin yukarısındaki en yüksek haneydi. Meronym attan indi, binalar arasında fare gibi sessizce sürünürken silahını kavradı ama kalbim hiç de sessiz diildi, hayır. Bur'da şiddetli bi' dövüş olmuştu; aletler ezil-

miş, kırılmıştı ama etrafta hiç ceset yoktu, hayır. Önümüzdeki yolculuk için taze yiy'cek aldık, Cluny'nin umursamayacağını biliyo'dum. Cluny'nin ön kapısından çıkarken paslı bi' demire saplanmış olan bi' hindistancevizi gördüm, etrafında sinekler vızıldıyo'du ve bu garipti, hiç doğal diildi. Biz de yakından baktık, gördüğümüz şey meğerse hindistancevizi falan diilmiş, hayır, Macca Cluny'nin başıydı o, evet, piposu bile hâlâ ağzındaydı.

Bu boyalı Konalar ööle barbar hergelelerdi işte, kardeşlerim. Onlardan birine güvendiğiniz an kendinizi ölmüş sayın. Bailey Hanesi'ne yürürken Macca'nın başını düşünmek beni kudurtuyo'du.

Süt odasında bi' kova ekşimiş keçi sütü duruyo'du, Sussy'nin o ters dönmüş süt sağma taburesinden sürüklendiğini, ona neler yapıldığını düşünmeden edemiyo'dum, ah, benim zavallı, tatlı, biricik kardeşim. Bahçedeki çamurda nal izleri vardı. Keçiler kaçmış, piliçlerimiz çalınmıştı. O kadar sessizdi ki. Ne dokuma tezgâhının tıkırtısı, ne Catkin'in şarkısı, ne Jonas'ın bi' şeylerle uğraşma sesi duyuluyo'du. Pınarın ve oluktaki bi' ardıcın gülüşünün dışında hiç ses yoktu. Kapıda beni korkunç bi' manzara beklemiyo'du, Sonmi'ye bu kadarı için şükrettim. İçerde, masa ters dönmüş, üstündeki yumurtalarla kayısılar yere saçılmıştı. Her odaya bul'caklarımdan ödüm koparak girdim, ama hayır, Sonmi'ye şükürler olsun ailem henüz katledilmemiş gibi görünüyo'du...

Suçlulukla keder yüzüme tokat gibi çarptı.

Suçluluk hissediyo'dum, çünkü ben kirli, taşlanmış ruhuma rağmen hep hayatta kalmış, hep kaçabilmiştim. Keder hissediyo'dum, çünkü eski, kırılıp dökülmüş hayatımın yıkıntıları or'da, bur'da, her yerdeydi. Jonas'ın, babamın yıllar önce yonttuğu oyuncakları. Anamın kapılardan sarkan, yazın son günlerinin yumuşak esintisiyle sallanan dokumaları.

Havadaki yanık balık ve mutlulukotu kokusu. Catkin'in okul ödevi hâlâ hep çalıştığı masada duruyo'du. Ne düşün'ceğimi, ne diy'ceğimi, n'aapcağımı bilemiyo'dum. *Ne yapacağım?* diye sordum hem kendime, hem arkadaşıma. *Ne yapacağım?*

Meronym, Jonas'ın yaptığı, anamın onun ilk şaheseri dediği tahta kutunun üstüne oturdu. *Verilmesi çok tatsız, çok zor bi' karar, Zachry*, dedi. *Köle olana dek Vadiler'de kalabilirsin. Hilo'ya kaçabilir ve Kona saldırısına kadar or'da kalabilir, sonra ya öldürülür ya köle olursun. Yakalanana kadar ormanda, münzevi haydut hayatı yaşayabilirsin. Benimle Maui'ye giden boğazları geçebilirsin ama o zaman Büyük Ada'ya büyük ihtimal bi' daha dönemezsin.* Evet, seçeneklerim bunlardı, ama karar veremiyo'dum, tek bildiğim bur'da olanların intikamını almadan Büyük Ada'yı terk etmek istemediğimdi.

Burası oturup düşünmek için pek güvenli bi' yer diil, Zachry, dedi Meronym, hem de ööle bi' şefkat dolu sööledi ki, gözyaşlarım nihayet aktı.

Ata binip nehir kıyısından ayrılırken tapınağımızdaki aileme ait putlar aklıma geldi. Şindi, onları ateş yakmak için her odun gerektiğinde kesilip biçilmeleri için or'da bıraksam Bailey Hanesi'nin bi' zamanlar var olduğunu kanıtlayacak hiçbi' şey kalmayacaktı. Ben de onları almak için tek başıma, koşa koşa döndüm. Geçitten geri yürürken kilerdeki raftan çanak çömleğin düştüğünü duydum. Donakaldım.

Yavaşça döndüm ve baktım.

Or'da şişman bi' sıçan yürüyo'du, bana kötü kötü bakıyo', bıyıklı burnunu oynatıyo'du.

Bahse girerim şindi benim yerimin duvarında o ipi kesmediğine pişmansındır, Zachry, di' mi? Bütün bu üzüntüleri, kederleri çekmeyebilirdin.

O yalancının yalanlarını dinlemedim. Konalar ne olursa olsun saldır'caktı, evet, bunun o şeytani hergeleyi yenmem-

le hiçbi' alakası yoktu. İhtiyar Georgie'ye fırlatmak için çömleği yerden aldım ama nişan almak istediğimde şişman sıçan yok olmuştu, evet, ve solumdaki boş odadan daha önce görmediğim yataktan iç çekişi andıran bi' esinti geliyo'du. Kaçıp gitmeliydim, evet, biliyo'dum, ama gitmedim, parmaklarımın ucunda içeri girdim ve bi' Kona askerinin or'da, yumuşak battaniyelerin arasında yattığını ve Mormon Vadisi'nden gelen mutlulukotunu derin derin çektiğini gördüm. Anlıyo'sunuz ya, Vadililerin hepsinin teslim olup esir alındığına o kadar emindi ki görev sırasında kafayı bulmuştu.

İşte o kadar korktuğumuz düşman bur'daydı. On dokuzyirmi yaşlarındaydı. İki kertenkele dövmesinin arasında beyaz kalmış âdemelmasında bi' damar atıyo'du. *Beni buldun, hadi şindi kes beni*, diye fısıyo'du o boğaz. *Vur bıçağı.*

İkinci kehanetimi hatırlıyo'sunuzdur, o an ben de hatırladım. *Düşman uyuyo', gırtlağı kesilmesin.* Kehanetin öngördüğü an buydu, kesin. Elimle koluma işi bitirme emri verdim, ama nası' olduysa kilitlenmiş, kapana kısılmış gibilerdi. O zamana kadar herkes gibi ben de az dövüşmemiştim. Ama daha önce kimseyi öldürmemiştim. Anlıyo'sunuz ya, Vadiinsanlarmın kanunları cinayeti yasaklıyo'du, evet, birinin canını alırsanız bi' daha kimse sizinle bi' şeycik takas etmez, size bakmaz, hiçbi' şey yapmazdı, çünkü ruhunuz o kadar zehirlenmiş olurdu ki, onlara hastalık bulaştırabilirdiniz. Neyse, oracıkta, kendi yatağımın yanında dikildim, bıçağım o yumuşak, soluk renkli boğazdan bi'kaç santim uzaktaydı.

O gülen ardıç hızlı hızlı, yüksek sesle bi' şeyler anlatıyo'du. Kuşların şarkıları bıçakların bilenme sesine benziyo', bunu ilk defa o anda, oracıkta fark ettim. Bu Kona'yı niçin öldürmemem gerektiğini biliyo'dum. Onu öldürmek Vadiler'i Vadililere geri vermeyecekti. Lanetli ruhumu taşlayacaktı. Bu hayatta Kona olarak yeniden doğmuş olsam, o ben olabilirdi ve ben kendimi öldürüyo' olabilirdim. Adam evlat edinil-

miş ve Konalardan biri haline gelmiş olsa, kardeşimi öldürüyo' olabilirdim. İhtiyar Georgie onu öldürmemi *istiyo'du*. Bu nedenler onu kendi haline bırakmak ve sessizce çıkıp gitmek için yeterli diil miydi?

Hayır, diye cevap verdim düşmanıma, ve bıçağımı boğazına sürttüm. Sihirli yakutlar birikti, tazyikle aktı, yünlerin üstüne köpük köpük döküldü ve taş zeminde bi' gölcük oluşturdu. Bıçağımı ölünün gömleğine sildim. Bunun bedelini yavaş yavaş ödeyeceğimi biliyo'dum, ama önce dediğim gibi, bu yıkık dökük dünyamızda dooruyu yapmak her zaman mümkün olmuyo'.

Çıkarken aceleyle içeri dalan Meronym'e çarptım. *Konalar!* diye tısladı. İçer'de yaptıklarımı ve neden acele ettiğimi açıklayacak zaman yoktu, ailemin putlarını atın eyer çantalarına doldurdum, Meronym de beni atın üstüne çekti. Yoldan Bees Teyze'nin üç dört atı geliyo'du. Ah, Bailey hanesinden son kez, İhtiyar Georgie kıçımızı ısırıyo'muş gibi hızla çıktık. Arkamda erkek sesleri duydum, geriye baktım ve zırhlarının parlayışını incir ağaçlarının arasından bile görebildim ama Merhametli Sonmi'ye şükürler olsun ki onlar bizim kayboluşumuzu göremediler. Bi' an soora Vadi'de tiz bi' boru sesi yankılandı, evet, ses üç kez duyuldu ve böölece Konaların öldürdüğüm askeri bulduklarını, alarm verdiklerini anladım. *Vadililerin hepsi esir alınmamış, katledilmemiş.* İkinci kehaneti çiğnememin bedelini sandığımdan da çabuk ödeyeceğimi biliyo'dum, evet, Meronym de biliyo'du.

Ama şansımız henüz bitip tükenmemişti. İlkine başka boru sesleri karşılık verdi, ama onlar nehrin aşağısından geliyo'du, biz Vert'bry Geçidi'nden endişe içinde dörtnala geri döndük, ama pusuya düşürülmedik. Çok ucuz kurtulmuştuk, evet, hanemde bi' an daha kalsak Kona atlıları bizi gör'cek ve kovalayacaklardı. Açık Kohala Sırtı'ndan ve otlak-

lardan geçmemeye çalışarak, kamuflaj olsun diye ormanın kenarından gittik ve Meronym'e anca' o zaman uyuyan askere n'aaptığımı itiraf ettim. Nedendir bilmem ama sırlar adama onları çekip çıkarmazsa çürük dişler gibi rahat vermez. Meronym sırf dinledi, evet, beni hiç yargılamadı.

Mauka Şelalesi'nde gizli bi' mağara biliyo'dum ve Meronym'i, her bi' şey plana uygun giderse Büyük Ada'da son gecesi olacak geceyi geçirmek üzere oraya götürdüm. Wolt, Kobbery ya da bi' başka keçi çobanının kaçmış ve oraya saklanmış olabil'ceğini ummuştum, ama hayır, mağara boştu, içinde bi' tek keçi çobanlarının uyumak için or'da sakladığı battaniyeler vardı. Alize rüzgârı güçleniyo'du, şafakta Maui'ye gitmek üzere yola çıkacak kanolar için korktum, ama hava pek o kadar soğuk diildi, düşmanın o kadar yakınındayken ateş yakma riskini almadım, hayır. Yaralarımı şelalenin döküldüğü gölcükte yıkadım, Meronym banyo yaptı ve Cluny'nin hanesinden aldığım erzakla putları almak için döndüğümde hanemden aldığım incir ekmeğiyle yedik.

Yerken hatırlamaktan ve anlatmaktan kendimi alamadım, hayır, sürekli ailemi, babamla Adam'ı anlatıp duruyo'dum, sanki sözlerde yaşarlarsa bedenlerde ölemezlermiş gibi. Meronym gidince onu fena özleyeceğimi biliyo'dum, anlıyo'sunuz ya, Büyük Ada'da çoktan katledilmemiş başka kardeşim yoktu. Ay Hanım yükseldi ve yukarıdan gümüşi, üzgün gözleriyle kırık dökük, güzel Vadiler'ime baktı; yaban köpekleri ölenler için ağıt yaktı. Vadikadınları artık bur'da bebecikler doğuramayacağı için kabilemden ölenlerin ruhlarının ner'de doğ'cağını düşündüm. Başrahibenin bunun cevabını vermek için or'da olmasını diledim, çünkü cevabı ben de, Meronym de bilmiyo'duk. *Biz Öngörülüler*, diye cevap verdi bi' süre soora, *öldüğünde öldüğüne, geri dönüş olmadığına inanırız.*

Ama insanın ruhuna n'ooluyo? diye sordum.

Öngörülüler ruhların var olduğuna inanmaz.

Ama soorasında hiçbi' şey olmayınca ölüm buz gibi, korkunç gelmez mi insana?

Evet – güler gibi oldu, ama gülümsemiyo'du, hayır – *bizim gerçeğimiz buz gibi, korkunçtur.*

Ona ilk kez acıdım. Başrahibe ruhlar zamanın gökyüzünü aşar, derdi, aynı bulutların bu dünyanın gökyüzünü aşması gibi. Sonmi doğu ve batıdır, Sonmi haritadır, haritanın kenarlarıdır ve kenarların ötesidir. Yıldızlar parlıyo'du, ilk ben nöbet tuttum ama Meronym'in uyumadığını biliyo'dum, evet, düşünüyo', battaniyesinin altında kıpırdanıp duruyo'du. En sonunda vazgeçti ve yanıma oturup ay ışığının aydınlattığı şelaleyi izledi. Sorular beni hiç durmadan, sivriler gibi yiyo'du. Bu gece Vadililerin de Öngörülülerin de ışığı söndü, dedim, bu vahşilerin Medeni insanlardan daha güçlü olduklarını göstermiyo' mu?

Medenilerden daha güçlü olan vahşiler diil, dedi Meronym, *büyük sayılar küçük sayılardan daha güçlü, o kadar. Zekâ bize yıllar boyunca bi' artı sağladı, silahımın Göl Yamacı'nda bana artı sağladığı gibi, ama karşısında yeterli sayıda el ve kafa olursa o artı bi' gün sıfır olur.*

Yani vahşi olmak Medeni olmaktan daha mı iyiydi?

Bu iki kelimenin arkasındaki çıplak anlam ne?

Vahşilerin kanunları yoktur, dedim, ama Medenilerin kanunları vardır.

Anlam bundan daha derin. Vahşiler gereksinimlerini hemen şindi giderir. Açsa yer. Öfkeliyse dövüşür. Şiştiyse bi' kadını altına alır. Efendisi iradesidir, iradesi "öldür" derse öldürür. Keskin dişli hayvanlar gibi.

Evet, Konalar böööleydi.

Medeniler de aynı gereksinimlere sahiptir, ama onlar daha ileriyi görürler. Yemeğinin yarısını şindi yer, evet, ama yarın aç kalmamak için yarısını saklar. Öfkeliyse neden öfkelendiğini bi' durup düşünür, böölece bi' dahaki sefere öfkelenmez. Şiş-

tiyse, eh, saygı duyulması gereken kız kardeşleri, kızları vardır; o da kardeşlerinin kız kardeşlerine ve kızlarına saygı duyar. İradesi onun kölesidir, iradesi "yapma!" derse yapmaz, hayır.

Tekrar sordum, vahşi olmak Medeni olmaktan daha mı iyi?

Dinle bak, vahşilerle Medeniler kabileler, inançlar ya da dağlarla ayrılmazlar birbirlerinden, hayır, her insan hem vahşi hem medenidir, evet. Eskiler tanrıların Zekâ'sına sahiplerdi ama aynı zamanda çakallar gibi vahşiydiler, işte Düşüş'ü getiren de bu oldu. Tanıdığım bazı vahşilerin kaburgalarının içinde güzelim bi' Medeni kalbi atıyo'du. Belki de bi' kısmı Kona'ydı. Bütün kabilelerini medeni yapmaya yetmez, ama kim bilir, belki bi' gün? Bi' gün.

"Bi' gün" bizim için pire kadar küçük bi' umuttan öte diildi.

Evet, dediğini hatırlıyorum Meronym'in, *ama pirelerden kurtulmak hiç kolay diildir.*

Ay Hanım arkadaşımın omzunun hemen altındaki çok tuhaf doğum izini aydınlattı ve Meronym nihayet uyudu. Minicik bi' el izine benziyo'du, evet, altı kolunu savurmuş bi' baş gibiydi, koyu renk teninin üstünde soluk soluk parlıyo'du, o zamana kadar nası' olup da görmediğimi merak ettim. Soğuk almasın diye üstüne battaniye örttüm.

Şindi Mauka Şelalesi yılan gibi kıvrılarak, şarıl şarıl karanlık Mauka Vadisi'ne akıyo'du, evet, bütün vadide anca' beş altı haneyi suluyo'du... çünkü burası dostane, sıcak bi' yer diildi, hayır. Mauka hanelerinden kimse keçi beslemiyo'du, yol o yüzden sarmaşıklarla, dikkat etmezseniz gözünüzü çıkarıverecek dikenli çalılarla kaplanmıştı, o yoldan atla gitmek kolay diildi. Meronym'in arkasına sığınmama rağmen yarım kilometre gittikten soora sıkı bi' pençe yedim. Aziz-Sonmi'nin Hanesi vadideki son hane ve geldiğimiz ilk haneydi, reisi kulkas ve yulaf yetiştiren, tek gözlü, Silvestri diye bi' adamdı.

Laklak Silvestri'nin çok sayıdaki kızına doğal olamayacak

kadar düşkün olduğunu söölüyo'du ve onu Ortak Alan'a pay ödemediği için kötülüyo'du. Bahçeye çamaşırlar saçılmıştı ve kızlar alınıp götürülmüştü ama Silvestri bi' yere gitmemişti, kesik başı biz atla yaklaşırken direğin üstünden bizi izliyo'du. Anlaşıldığı kadarıyla bi' süredir or'daydı, anlıyo'sunuz ya, başı kurtlanmıştı ve biz yaklaşırken şişman bi' fare direğe tırmanmış, gözlerinden tekini yemişti. Evet, bıyıklı şeytan sivri burnunu oynattı bana. *Nası' gidiyo' Zachry, sence de Silvestri eskisinden yakışıklı olmamış mı?* Ama ben onu hiç umursamadım. Baca külahından bi' ü-ürü-üü yükseldi, ner'deyse attan düşüyo'dum, anlıyo'sunuz ya, bi' pusu çığlığı sanmıştım onu.

Şindi iki seçeneğimiz vardı; ata elveda deyip o ufalanan sırttan Pololu Vadisi'ne tırmanabilir, ya da Mauka Yolu'ndan kıyıya inebilir ve or'da bur'da saldırılarının ganimetlerini toplayan Konalarla karşılaşma riskini alabilirdik. Azalan zaman kararı bizim yerimize verdi; atın üstünde kal'caktık, anlıyo'sunuz ya, öğlene kadar Ikat'ın Parmağı'na varmalıydık ve orası Silvestri'nin hanesinden on altı kilometre uzaktaydı. Mavi Lahana Hanesi'yle Son Alabalık'ı da geçtik, anlıyo'sunuz ya, artık durup içerde ne var diye bak'mıyoduk. Yağmur bizi vadiden aşağı inmeye, Kohalaları teğet geçmeye itti ama bıçak parmaklı palmiyelerin altında taze Kona izleri görmemize rağmen pusuya düşürülmeden kıyıya varabildik. Okyanus o gün hiç durgun diildi, hayır, ama kürekleri maharetle çekilen bi' kanoyu devir'cek kadar dalgalı da diildi. Hem yakından hem uzaktan gelen bi' Kona borusunun sesi beni tedirgin etti. Sanki adımı söylüyo'du. Hava fazla yoğun gibiydi ve ikinci kehaneti yok saymıştım, gereksiz yere aldığım o canın bedelini ödeyeceğimi biliyo'dum.

Kırışık sahilin Medusa Kayalıkları'yla birleştiği yerde muz ağaçlarının arasından içe, Pololu Yolu'na dönmek zorunda kaldık; bu yol en kuzeydeki vadiye, or'dan Sahipsiz Topraklar'a, ve sonunda Ikat'ın Parmağı'na gidiyo'du. Yol iki şişman, ka-

ra kayanın arasına sıkışmıştı ve kuştan çok insana aitmiş gibi gelen bi' ıslık sesi duyduk. Meronym elini pelerininin içine attı ama kaval kemiğine benzer şeyi çıkaramadan iki kayanın iki yanından ikişer kurnaz Kona askeri aşağı atladı. Ateşe hazır dört arbalet kafalarımıza bi'kaç santim öteden nişan almış durumdaydı. Lastiğimsi ağaçların arasından koca bi' Kona mangası gördüm! Bi' düzine ya da daha fazla atlı bi' çadırın etrafında oturuyo'du ve tam da her bi' şeyin bitmesi bu kadar yakınken sonumuzun geldiğini anladım.

Geçiş kodu, atlılar? diye havladı askerlerden biri.

Bu ne ve ne için, asker? Bi' diğeri arbaletiyle göğsümü dürttü.

Bi' Vadi oğlanının kıçı güzel bi' Kona atını mı kirletiyo'? Generalin kim, atlı?

Fena halde korkuyo'dum ve bunun yüzümden belli olduğunu biliyo'dum.

Meronym'den tuhaf, öfke dolu bi' hırıltı çıktı ve kadın miğferinin içinden dört askere baktı, soora ööle bi' avaz avaz bağırdı ki kuşlar havalandı; Meronym'in dilinin meyli o öfkeden kudurmuş sesin altına gömülmüştü. *SİZ SIÇAN BOKU DOMUZLAR Bİ' GENERALLE NE CÜRETLE BÖÖLE KONUŞURSUNUZ? KÖLEMİN KIÇI BEN NEREYİ VE NEYİ İSTERSEM KİRLETİR! GENERALİM KİM Mİ? GENERALİM* BENİM *SİZİ KAHROLASI SOLUCANLAR!* HEMEN ŞU AN *O KAYADAN İNECEK VE BANA KAPTANINIZI GETİRECEKSİNİZ, YOKSA BÜTÜN SAVAŞ TANRILARI ÜSTÜNE YEMİN EDERİM Kİ DERİNİZİ YÜZDÜRÜR, SİZİ EN YAKINDAKİ EŞEKARISI AĞACINA ÇİVİLETİRİM!*

Umutsuzca ve ucube doğmuş bi' plandı, evet.

Meronym'in blöfü bi' anlığına başarılı oldu ve o bi' an bize ner'deyse yetti. Askerlerden ikisinin beti benzi attı, arbaletlerini indirdiler ve yolumuza atladılar. Diğer ikisi arka tarafta kayboldu. *Ksss! Ksss!* Önümüzdeki iki Kona bi' daha kalkma-

dı, Meronym birden atın böğrünü topukladı, at kişnedi, geriledi ve ööle bi' fırladı ki dengemi kaybettim. Sonmi'nin eli beni eyerde tuttu, evet, çünkü beni tutan onun eli diilse kimindi? Arkamızdan bağırışlar, *Durun!* sesleri, borular yükseldi ve birbirine karıştı, at dörtnala gidiyo'du ki ilk ok bi' *fsssssskvanggggggggg* sesiyle fırladı, altına siniverdiğim bi' ağaç dalına saplandı, soora hemen oracıkta bi' acı sağ baldırımı alev alev yaktı ve o an, hani vücudunuz bi' yerine ööle kolayca düzeltilemeyecek kadar fena bi' şey olduğunu anladığında hem midenizi bulandıran, hem sizi sakinleştiren bi' şok yaşarsınız ya, işte ööle oldum. Bakın, pantolonumun paçasını kıvırayım da okun ucunun girdiği yerdeki yarayı görün... evet, canımı ne kadar yakmış gibi görünüyo'sa o kadar, hatta daha fazla yakmıştı.

Şindi zemininde düğüm düğüm kökler olan Pololu Yolu'ndan dörtnala aşşaa iniyo'duk, kıvrılan dalgaların içinde sörf yaptığım zamanlardan bile hızlıydık ve dengemizi korumak da en az o kadar zordu; çektiğim ıstırap için yapabil'ceğim hiçbi' şey yoktu, bi' tek Meronym'in beline gitgide daha sıkı sarılabiliyo' ve sağ bacağımla atın ritmine uymaya' çalışabiliyo'dum çünkü öbür türlü at beni çat diye üstünden at'caktı, evet, ve Konalarla kemik delen okları bize yetişmeden ata tekrar bin'cek zamanım olmayacaktı.

Yol bizi dalları başımıza değen ağaçlardan bi' tünelden geçirdi ve Pololu Nehri'nin denize açılan ağzının üstündeki, Eskiler'in yaptığı köprüye götürdü; burası Vadi'nin kuzey sınırıydı. Köprüden yüz adım ötedeyken güneş bulutların arasından çıktı, ileri baktım ve desteklerinin altın gibi pırıl pırıl parladığını gördüm, paslı direkleri gölgeli bronz rengindeydi. Acı anılarımı harekete geçirdi, evet, üçüncü kehanetim şöyleydi: *Bronz yanıyo', o köprü geçilmesin.* Meronym'e bunu dörtnala giden atın üstünde açıklayamazdım, ben de kulağına bağırıverdim, *Vuruldum!*

Meronym köprüye bi' metre kalmışken yuları çekip atı durdurdu. *Nerenden?*

Sol baldırımdan, dedim ona.

Meronym fena endişeli bi' halde geriye baktı. Bizi kovalayanlardan henüz eser yoktu, Meronym attan indi ve acıya bi' göz attı. Yarama dokundu, inledim. *Şu an okun sapı yaranın ağzını kapatıyo', evet, önce dost topraklara gitmeliyiz, soora ben...*

İntikam isteyen at nallarının güm güm sesleri Pololu Yolu'na yaklaşıyo'du.

Ona köprüyü geçemeyeceğimizi söyledim. *Ne?* Gözlerimin içine bakmak için yarı döndü. *Zachry, köprü güvenli diil mi diyo'sun?*

Şindi, köprü bildiğim kadarıyla yeterince sağlamdı, anlıyo'sunuz ya, Jonas daha küçükken onu sık sık martı yumurtası toplamaya götürürdüm, Son Alabalık'tan McAulyff de çoğu ay el arabasıyla o köprüden geçip fok avlamaya giderdi, ama Puthane'de görülen rüyalar yalan söylemezdi, hayır, hem de hiçbi' zaman, ve Başrahibe bana kehanetlerimi özel bi' gün için ezberletmişti, o gün de bugündü. *Diyorum ki*, dedim, *Sonmi bana köprüyü geçme dedi.*

Korku Meronym'i alaycı yapmıştı, anlıyo'sunuz ya, o da sizle ben gibi insandı. *Peki Sonmi peşimizde öfke dolu bi' Kona ordusu olduğunu biliyo' muydu?*

Ona Pololu Nehri'nin denize açılırken genişlediğini söyledim, ne öyle derindi, ne de coşkun akardı. Yol köprüden önce, tam durduğumuz yerde çatallanıyo'du, evet, ve bizi az öteye, nehri geçebil'ceğimiz bi' noktaya götürdü. Nal gümbürtüleri gitgide yaklaşıyo'du, Konalar az soora bizi gör'cekti.

Eh, Meronym dediğim çılgınca şeylere inandı, neden bilmem ama inandı ve kısa bi' süre soora Pololu'nun parlak, buz gibi suları yaramı uyuşturuyo'du ama at o çakıllı nehir yatağında fena halde kayıyo'du. *Pattada pattada.* Üç Kona atlısı köprüyü çıkmış ve bizi görmüşlerdi, etrafımızdaki ha-

va önce bi', sonra iki okun geçişiyle titredi ve parçalandı, bi' üçüncüsü suya çarptı ve üstümüze su sıçrattı. O üç Kona'ya üç kişi daha katıldı, onlar ateş etmek için durmadılar, hayır, uzak kıyıda yolumuzu kesmek için Pololu Köprüsü'nde dörtnala at sürdüler. Çaresiz haldeydim, kendime sövüp sayıyo'dum, *Evet, kuş gibi avlandık, kurtuluş yok*, diye düşünüyo'dum.

Şindi, bi' ağacı kerestesi için kestiğinizde n'oolur bilir misiniz? Son darbeden sonraki sesi, ağaç devrilirken liflerin haykırışını, koca gövdenin yavaşça inleyişini bilir misiniz? İşte duyduğum oydu. Anlıyo'sunuz ya, bi' el arabasıyla yavaş yavaş geçen bi' iki Vadili ayrı şeydi, dörtnala giden bi' at ayrı şeydi, ama dörtnala giden, Kona zırhıyla kaplı, altı yedi... sekiz savaş atı köprü için çok fazlaydı. O köprü sanki tük'rükle birbirine tutturulmuş samanlardan yapılma gibi parçalandı, evet, direkler kırıldı, destekler ikiye bölündü ve yıpranmış kablolar koptu.

Ööle küçük bi' düşüş diildi, hayır. Pololu Köprüsü on beş adam yüksekliğindeydi, hatta daha fazla. Atlar döne döne, sırtüstü düştüler, biniciler üzengilere takıldılar ve dediğim gibi, Pololu Nehri onları yakalayıp kaldırıver'cek, güvenli, derin bi' havuz diildi, hayır, sığdı ve sivri kayalarla doluydu, o yüzden düşüşleri kötü oldu, evet, fena halde kötü. Konalardan hiçbiri kalkmadı, hayır, sadece zavallı atlardan ikisi... üçü kıvranıyo' ve havayı tekmeliyo'lardı, ama hayvan doktorluğu yap'cak zamanımız yoktu, hayır.

Eh, hikâyemin nerdeyse sonuna geldim. Meronym'le uzak kıyıya ulaştık ve Vadiler'de artık kurtarıl'cak bi' Medeniyet olmasa da Sonmi'ye şükrettim, ne de olsa hayatımı son kez kurtarmıştı. Sanırım Kona mangasının gerisi ölenler ve boğulanlarla biz ikimizi kovalayamayacak kadar meşguldü, evet. Yalnız Kumullar'ı geçtik ve sonunda kazasız belasız

Ikat'ın Parmağı'na ulaştık. Henüz bekleyen kano yoktu, ama attan indik ve Meronym okun deldiği baldırımın üstünde Zekâ'sını kullandı. Oku çekip çıkarınca acı bedenimde yükseldi ve duyularımı kaybettim, yani dooruyu söölemek gerekirse Maui kanolarının Düofizit'le gelişini görmedim. Şindi arkadaşımın karar verme zamanıydı, evet, anlıyo'sunuz ya, beni ya kanoya taşıy'cak, ya da yürüyemez halde Büyük Ada'da, Kona'ların toprağından az ötede terk edecekti. Eh, şindi bur'da size hikâye anlattığıma göre Meronym'in ne karar verdiğini biliyo'sunuz ve bazen onun seçiminden pişmanlık duyuyorum, evet, bazen de duymuyorum. Yeni kabilemin kürekçilerinin heyamolası beni Boğazlar'ın ortasında uyandırdı. Meronym kanlı bandajımı değiştiriyo'du, Zekâ ilaçlarından kullanmış ve acımı bi' hayli azaltmıştı.

O kanonun zemininde, yattığım yerden yalpalayan bulutları izledim. Bulutlar gökleri nası' aşıyo'sa ruhlar da çağları ööle aşar, bi' bulutun şekli, rengi, büyüklüğü aynı kalmasa da hâlâ bi' buluttur ve ruhlar da ööledir. Bulutun bi' yere ner'den uçup geldiğini ya da ruhun yarın kim ol'cağını kim sööleyebilir ki? Anca' doğu, batı, pusula ve atlas olan Sonmi, evet, anca' bulutların atlası.

Düofizit gözlerimin açık olduğunu gördü ve Büyük Ada'yı işaret etti; güneydoğudaki mavilerin içinde bi' morluktu sadece ve Mauna Kea utangaç bi' gelin gibi yüzünü saklıyo'du.

Evet, Bütün Dünyam ve bütün hayatım baş ve işaretparmağımla yaptığım bi' O'nun içine sığ'cak kadar ufalmıştı.

* * *

İhtiyar babam Zachry tuhaf bi' hergeleydi, artık öldüğüne göre bunu inkâr etmeyeceğim. Ah, babamın hikâyelerinden çoğu ördek osuruğundan farksızdı ve iy'ce yaşlanıp da delirince Öngörülü Meronym'in sevgili Sonmi'si olduğuna bile

inanmaya başladı, evet, bunda ısrarcıydı, doğum izlerinden, kuyrukluyıldızlardan falan biliyo'muş.

Konalar ve Büyük Ada'dan kaçışıyla ilgili hikâyesine inanıyo' muyum? Çoğu hikâyede dooruluk payı vardır, bazı hikâyelerde az biraz, bazı hikâyelerde çok. Öngörülü Meronym'le ilgili söölediklerinin çoğu dooruydu sanıyorum. Anlıyo'sunuz ya, babam öldükten sonra kız kardeşimle onun aletlerini karıştırdık ve hikâyelerinde *niyaz* dediği gümüşi yumurtasını buldum. Babamın anlattığı gibi, yumurtayı ellerinizde ısıtırsanız güzel bi' hayalet-kız ortaya çıkıyo' ve Eskiler'e ait, yaşayan kimsenin anlamadığı, hiçbi' zaman da anlayamayacağı bi' dilde konuşuyo'. Kullanabil'ceğiniz türden bi' Zekâ diil, çünkü ne Kona korsanlarını öldürüyo', ne boş mideleri dolduruyo', ama bazı akşamüstleri hısım akrabam, kardeşlerim ve ben sırf havada süzülüşünü, parlayışını görmek için hayalet-kızı uyandırıyoruz. Çok güzel bi' kız, ve minikleri hayrete düşürüyo', mırıltıları da bebeciklerimize ninni gibi geliyo'.

Bur'da az biraz oturun.

Ellerinizi uzatın.

Bakın.

Sonmi~451'in Niyazı

Tam olarak olduğunu söylediği kişi değilse kimdi Hae-Joo Im?

Tam da bu soruyu yanıtlayarak kendi kendimi şaşırttım: Sendika.

Hae-Joo, "Evet, o şeref bana ait" dedi.

Öğrenci Xi-Li son derece tedirgin olmuştu.

Hae-Joo ya ona güveneceğimi ya da birkaç dakika içinde öleceğimi söyledi.

Başımla onayladım: Ona güvenecektim.

Ama size kimliğiyle ilgili yalan söylemişti - ona bu kez niçin inandınız? Sizi kaçırmaya niyeti olmadığını nereden biliyordunuz?

Bilmiyordum. Emin değildim. Kararımı *karakterini* temel alarak vermiştim. Zamanın bu kararımın doğruluğunu ispatlayacağını ummaktan başka çarem yoktu. Kadim Cavendish'i kaderine bıraktık ve kendi kaderimize kaçtık: koridorları aştık, yangın çıkışlarından geçtik, ışıktan ve insanlardan mümkün olduğunca kaçınıyorduk. Hae-Joo merdivenlerde beni kucağında taşıdı: benim o merdivenleri yardımsız inmeye çalışmamı bekleyecek vaktimiz yoktu.

Bay Chang bir altbodrumda, sade bir ford'un içinde bekliyordu. Selam verip alacak zaman yoktu. Araç haykırarak canlandı ve hızlanarak tünellerden, boş ford parklarından geçti. Bay Chang pist yolunun hâlâ açık olduğunu bildiren sony'sine göz attı. Hae-Joo Bay Chang'e oraya gitmesini söy-

ledi, sonra cebinden bir sustalı bıçak çıkardı ve sol elinin başparmağının ucunu kesti, oydu ve oradan minicik, metalik bir yumurta çıkardı. Onu pencereden attı ve bana da Ruhhalkamı atmamı emretti. Xi-Li de Ruh'unu çıkardı.

Sendika adamları gerçekten kendi ebedi Ruh'larını kesip atıyor mu? Hep bunun bir şehir efsanesi olduğunu düşünmüşümdür.

Bir direniş hareketi, Oybirliği'nden başka türlü nasıl kaçabilir? Aksi takdirde, ne zaman bir trafik ışığını geçseler tespit edilme riskleri olurdu. Ford tam bir rampayı çıkıp köşeyi dönmüştü ki pencerelerden bir fosforik asit tipisi girdi; hava camla doldu, metal paneller inledi, ford duvarlara sürtündü ve sarsılarak aniden durdu.

Çömeldiğim yerden colt atışları duydum.

Ford inledi ve yeniden hızlanarak hareket etti. Bir nesne araca güm diye çarptı.

Ön koltuktan dayanılmaz bir acıyla feryat eden bir insan sesi yükseldi. Hae-Joo, Xi-Li'nin başına bir colt dayadı ve ateş etti.

Ne? Kendi adamına mı? Neden?

Oybirliği'nin dumdum kurşunları kalodoksalinle stimulini kombine eder. Kalodoksalin kurbanına büyük ıstırap çektiren bir zehirdir, kurbanın çığlıkları yerini ele verir; stimulin ise kurbanın bilincini kaybetmesine engel olur. Xi-Li fetüs duruşuyla yana yığıldı. Benim tanıdığım neşeli doktora öğrencisi Hae-Joo Im kaybolmuştu; hem de öyle bir kaybolmuştu ki, gerçekte hiç var mıydı, merak ettim. Ford'un içine yağmur ve rüzgâr doldu. Bay Chang ford'u nerdeyse onunla aynı genişlikteki bir çöp yolunda hızla sürüyor, su borularını yerlerinden söküyordu. Kampüs çevre yoluna girdiğinde yavaşladı. İleride, kampüs kapılarında kırmızı-mavi ışıklar yanıp sönüyordu. Havada süzülen bir uçak ağaç tepelerine çarparak trafiği bir projektörle tarıyordu; hoparlörlerden kim bi-

lir kime verilen tutarsız emirler yükseliyordu. Bay Chang bizi hazır olmamız için uyardı, motoru kapattı ve yoldan çıktı. Ford hoplayıp zıpladı, tavanı başıma çarptı; Hae-Joo nasıl becerdiyse beni altına sıkıştırdı. Ford hız ve ağırlık kazandı, aynı zamanda hafifledi. Son düşüşümüz zihnimde, başka bir ford'da hapis olmaktan kaynaklanan bir siyahlık, atalet ve yerçekimi hissini içeren eski bir anının canlanmasına sebep oldu. Neredeydi? Kimdi o?

Bambu kıymık kıymık oldu, metal yırtıldı, kaburgalarım kapıya çarptı.

Nihayet sessizlik. Ford ölmüştü. Sonra böceklerin şarkılarını, yapraklara vuran yağmuru ve ardından gitgide yaklaşan, aceleci fısıltılar duydum. Hae-Joo'nun altında eziliyordum; inleyerek kıpırdandı. Oram buram morarmıştı, ama hiçbir yerim kırılmamıştı. İğne ışığı gözlerimi acıttı. Dışarıdan bir ses, "Komutan Im?" diye tısladı.

Bay Chang daha önce cevap verdi: "Şu kapıyı açın." Eller bizi dışarı çekti. Xi-Li'nin cesedi olduğu yerde bırakıldı. Birbirini takip eden tedirgin yüzler, kararlı yüzler, nadir uyuyan yüzler gördüm: Sendika adamlarından oluşan bir kafile. Beton bir barakaya taşındım ve bir kanalizasyon deliğinden aşağı indirildim. "Endişelenme" dedi Hae-Joo bana, "Ben buradayım." Ellerim paslı basamakları kavradı, dizlerim kısa bir tünelin yerlerine sürtündü. Başka kollar beni kaldırıp bir tamircinin atelyesine soktular, sonra da iki kişilik bir yönetici ford'una indirdiler. Başka emirlerin verildiğini duydum, sonra Hae-Joo arabaya atladı ve motoru çalıştırdı. Bay Chang bir kez daha yok olmuştu. Önümüzdeki garaj kapıları sarsılarak açıldı. Sonra nazikçe yağan yağmuru, banliyölerin arka sokaklarını ve sıkışık bir otoyolu hatırlıyorum. Etrafımızdaki ford'larda işinden dönen yalnız insanlar, buluşmuş olan çiftler, küçük aileler vardı; kimileri durgun, kimileri şamatacıydı. Hae-Joo nihayet konuştuğunda sesi soğuktu. "Bir dum-

dum kurşunu bir yerimi sıyırırsa, ben nasıl Xi-Li'ye uyguladıysam sen de bana çabucak ötenazi uygula." Buna verecek cevabım yoktu. "Soracak yüzlerce sorun olmalı, Sonmi. Sana biraz daha sabretmen için yalvarıyorum – şimdi yakalandığımız takdirde ne kadar az şey bilirsen o kadar iyi olur, inan bana. Önümüzde yoğun bir akşam var. Öncelikle Huamdonggil'i ziyaret edeceğiz." Şehrin o bölgesini biliyor musun, Arşivci?

O insanlık dışı varoşta Göz'lensem, bakanlığım beni işten atardı. Ama lütfen niyazım için betimleyin orayı.

Huamdonggil alçak tavanlı, eğri büğrü köhne evlerden, aşağı sınıf motellerden, rehinci dükkânlarından, uyuşturucu barlarından ve randevuevlerinden oluşan, Eski Seul Transit İstasyonu'nun güneydoğusunda, belki sekiz kilometrekareyi kaplayan habis bir labirenttir. Sokakları ford'ların giremeyeceği kadar dardır; ara sokakları leş gibi atık ve lağım suyu kokar. BokCorp o bölgeye hiç yaklaşmaz. Hae-Joo ford'u özel bir garaja bıraktı ve kapüşonumu indirmemem için beni uyardı: burada çalınan üretilmişler, beceriksizce ameliyat edilerek hizmet verebilecek hale getirilir ve kendilerini genelevlerde bulurdu. Safkanlar kapıların önüne yığılmışlardı, tenleri şehrin yakıcı yağmuruna uzun sürelerle maruz kalmaktan dolayı şişip iltihaplanmıştı. Bir erkek çocuğu elleriyle dizlerinin üstünde, önündeki su birikintisinden şapır şupur su içiyordu. "Ensefalitli ya da kurşunciğerli göçmenler" dedi Hae-Joo bana. "Hastaneler Ruh'larını boşaltıyor; yalnızca ötenazi iğnesi yaptıracak ya da Huamdonggil'e gelecek dolarları kalıyor. Bu zavallı reziller yanlış seçim yapmış."

Göçmenlerin böylesine sefil olmak için Üretim Sahaları'ndan niçin kaçtıklarını anlayamıyordum. Hae-Joo sıtma, sel, kuraklık, serseri ekin genleri, parazitler, genişleyen çorak topraklar ve çocuklarının hayatını daha iyi hale getirmek için doğal bir istekten oluşan bir liste saydı. Beni Papa Song Şirketi'nin,

bu göçmenlerin kaçtığı fabrikalarla kıyaslandığında çok daha insani göründüğüne dair temin etti. Kaçak taşıyıcılar Oniki Şehir'de gökten dolar yağdığı yönünde vaatlerde bulunuyor, göçmenler de buna inanmak için yanıp tutuşuyor; gerçek hiçbir zaman geri dönmüyor, çünkü kaçak taşıyıcılar tek yönde çalışıyor. Hae-Joo beni iki başlı, miyavlayan bir kediden uzaklaştırdı. "Isırırlar."

Juche'nin ikinci başkentinde niçin böyle bir şeyi hoş gördüğünü sordum.

Her şehirde, diye cevap verdi rehberim, şehrin istenmeyen insan atıklarının sessizce ama gözlerden pek uzak olmayan biçimde parçalara ayrıldığı bir kimyasal tuvalet bulunur. Bu aşağı tabakaları motive eder. "Çalış, harca, çalış" der Huamdonggil gibi varoşlar, "yoksa senin hayatın da *burada* biter." Dahası, girişimciler daha saygıdeğer bölgelerden sıkılan yukarı tabaka insanları gelsin diye iğrenç zevku sefa alanları inşa etmek için kanuni boşluktan yararlanıyor. Huamdonggil böylece vergiler ve rüşvetlerle ayakta kalıyor. MediCorp can çekişen insandan aşağı varlıklar sağlıklı organlarını bir kese ötenazi ilacıyla takas edebilsin diye her hafta bir klinik açıyor. OrganiCorp'un şehirle kârlı bir sözleşmesi var; her gün, felaketadamlarına benzer bir şekilde bağışık-genomlanmış üretilmişlerden oluşan bir ekip gönderiyor ve bu ekip sinekler yumurtadan çıkmadan önce ölüleri silip süpürüyor. Hae-Joo bana sessiz olmamı söyledi; hedefimize varmıştık.

Tam olarak nereye, yani?

Tam olarak neresi olduğunu söyleyemem: Huamdonggil'deki binaların şebeke numarası yok, bölgenin haritası da çıkarılmamış. Çıkıntı şeklinde bir mah-jong eviydi, atık suları dışarıda tutmak için üst pervazları yüksek tutulmuştu ama binayı görsem tanıyabileceğimden şüpheliyim. Hae-Joo güçlendirilmiş kapıyı çaldı, gözetleme deliğinde bir hareket

oldu, sürgüler geri çekildi ve kapı eşiğinde bir kapıcı belirdi. Kapıcının zırhı lekeli ve koyu renkti, elindeki demir çubuksa öldürücü görünüyordu; Ma Arak Na'yı beklememizi homurdandı. Zırhının boyunluk bölümünün altında bir üretilmiş yakası olup olmadığını merak ettim.

Duvarları kâğıt paravanlardan oluşan dumanlı bir koridor ileride kıvrılarak görüş açımızdan çıkıyordu. Mahjong taşlarının sesini duydum, ayak kokusu aldım, egzotik giysili safkan işgörenlerin tepsilerle içecek taşımasını izledim. Canlarının sıkıldığını gösteren yüz ifadeleri, kâğıt paravanın arkasından çıktıkları an dişi bir memnuniyet ifadesine dönüşüyordu. Hae-Joo'yu taklit ettim ve Huamdonggil'in sokaklarında kirlenmiş olan nike'larımı çıkardım.

"Eh, haberler kötü olmasa *sen* burada olmazdın." Konuşan kişi bize tavandaki bir kapaktan sesleniyordu; perdeli dudaklarının, hilal şekilli gözlerinin ve hırıltılı sesinin genomlanmış olmasından mı, yoksa mutasyona mı uğramış olmasından mı kaynaklandığını tahmin edemiyordum. Mücevher siğilli parmakları kapağın kenarını kavramıştı.

Hae-Joo, Ma Arak Na'ya Madam diye hitap ediyordu. Kadının bilgilerini güncelledi: bir hücre kansere yakalanmıştı, Mephi tutuklanmıştı, Xi-Li dumdumlanmış ve öldürülmüştü, yani evet, haberler daha kötü olamazdı.

Ma Arak Na'nın çift dili bir iki kez kıvrıldı ve açıldı; kanserin ne derece yayıldığını sordu. Sendika adamı tam da bu soruyu yanıtlamak için geldiği cevabını verdi. Müessesenin madamı vakit kaybetmeden salona geçmemizi söyledi.

Salon mu?

Gürültülü bir mutfakla sahte bir duvarın arkasındaki, zayıf bir solarla aydınlanan gizli bir odacık. Şehirden olmasa da binadan yaşlı olduğu kesin olan dökme demirden bir mangalın kenarında bir fincan yakut limonu duruyordu. Yıpran-

mış yer minderlerine oturduk. Hae-Joo içeceği yudumladı ve bana kapüşonumu çıkarmamı söyledi. Kalaslı tavandan güm güm sesler ve gıcırtılar geliyordu, bir kapak açıldı ve Ma Arak Na'nın yüzü belirdi. Beni, bir Sonmi'yi, gördüğünde hiçbir şaşkınlık belirtisi göstermedi. Kadim mangal son derece modern bir devreyle çalışarak vınladı. Koyu renk, parıldayan bir küre ve yansıyan sessizlik salonu doldurana dek genişledi, mutfaktan gelen sesleri boğdu. Son olarak, mangalın üzerindeki alacalı ışık dönüşüm geçirerek bir sazan haline geldi.

Bir sazan mı?

Evet, sazan. Esrarlı, inci ve mandalina renginde, mantarlarla leke leke, mandarin bıyıklı, yarım metre uzunluğunda bir sazan. Kuyruğunun tek bir tembelce tokadı balığı bana doğru fırlattı. O hareket ettiğinde nilüferlerin kökleri ayrıldı. Kadim gözleri benimkileri okudu; yan taraflarındaki yüzgeçler dalgalandı. Sazan yakamı okuyabilmek için birkaç santimetre alçaldı ve yaşlı bir adamın adımı söylediğini duydum. Bulanık sualtı havasında Hae-Joo'yu nerdeyse göremiyordum.

"Seni yaşıyor gördüğüme minnettarım" 3-B'den bize iletilen ses kültürlüydü, ama boğuk ve hırıltılıydı – "ve seninle tanışmaktan şeref duyuyorum. Ben Sendika'dan An-Kor Apis." Balık teatral görünümünden dolayı özür diledi, Oybirliği bütün yayınları taradığı için kamuflaj şarttı.

Anladığımı söyledim.

An-Kor Apis yakında çok daha fazlasını anlayacağıma söz verdi ve Hae-Joo'ya döndü. "Komutan Im."

Hae-Joo eğilerek selam verdi, Xi-Li'ye ötenazi uyguladığını bildirdi.

Kıdemli Sendika adamı bunu zaten bildiğini, Hae-Joo'nun acısını giderebilecek bir anestetik olmadığını ama Xi-Li'yi öldürenin Oybirliği olduğunu ve Hae-Joo'nun tek yaptığının bir kardeşini bir hapishane kübünde alçaltıcı bir ölümden

kurtarmak olduğunu söyledi. Apis daha sonra Hae-Joo'yu, Xi-Li'yi feda etmesinin boşa olmadığı yönünde yüreklendirdi. Bunu kısa bir özet takip etti: altı hücre kaybedilmişti, on iki tanesi ise tehlikenin önünü almak için imha edilmişti. "İyi haber" Üye Mephi'nin nöro-işkence başlamadan önce intihar etmeyi başarmış olmasıydı. An-Kor Apis daha sonra refakatçime beni Birinci Batı Kapısı'nı kullanarak Seul'den çıkarması, konvoy halinde kuzey kampına gidilmesi ve verilen öğütleri iyi düşünmesi emrini verdi.

Sazan daireler çizdi ve göğsümden çıkarak tekrar belirmeden önce salonun duvarının içinde kayboldu. "Dostlarını akıllıca seçtin, Sonmi. Birlikte korpokratik medeniyeti tanınmayacak derecede değiştirebiliriz." Yakında tekrar görüşeceğimize söz verdi. Küre küçülerek mangalın içine çekildi ve salon eski haline döndü. Sazan bir ışık şeridine, bir noktacığa ve sonunda hiçliğe dönüştü.

Hae-Joo üstünüzde Ruh olmadan bir şehir çıkışından nasıl geçmeyi planlıyordu?

Ruh yerleştirici birkaç dakika sonra yanımıza getirildi. Zayıf, özelliksiz bir adamdı, Hae-Joo'nun ucu kopuk parmağını mesleki bir horgörüyle inceledi. Jel paketinden cımbız yardımıyla minicik bir yumurta çıkardı, açık dokunun içine yerleştirdi ve üstüne cilt spreyi sıktı. Böyle önemsiz görünen bir noktacığın onu taşıyanlara tüketiciliğin bütün haklarını verirken korpokrasinin geri kalanını hizmet etmeye mahkûm etmesi bana o zaman da garip bir müstehcenlik gibi gelmişti, şimdi de öyle geliyor. "Adın Ok-Kyun Pyo" dedi yerleştirici Hae-Joo'ya ve kurmaca geçmişinin bütün sony'lerden yüklenebileceğini ekledi.

Yerleştirici bana döndü ve çantasından bir lazer pens çıkardı. Beni çeliği kesecek ama canlı bir dokuya hiçbir zarar vermeyecek şekilde tasarlandığını söyleyerek temin etti. Önce yakamı çıkardı, bir tık sesi duydum, yakam çekilirken hafifçe

gıdıklandım ve bir anda ellerimdeydi. Bu bana çok garip geldi: sanki kendi göbek bağını tutuyor gibi oluyorsun, Arşivci.

"Şimdi, derialtı barkodu için." Boğazımı anestetikle sildi, canımın *yanacağını* söyleyerek beni uyardı ama aygıtının söndürücüsü barkodun havayla temas ettiğinde patlamasını önleyecekti.

"Dâhice." Hae-Joo merakla bakıyordu.

"Tabii ki dâhice" diye çıkıştı yerleştirici. "Kendim tasarladım. Ama patentini alamıyorum ve bu beni çok usandırıyor." Hae-Joo'yu elinde bir bezle hazırda bekletiyordu; boğazım sanki diş diş bir bıçakla kesiliyormuşçasına acıdı. Hae-Joo kanı durdururken yerleştirici bana Sonmi~451'in eski kimliğini, bir cımbızın dişleri arasındaki mikroçipi gösterdi. Onu bizzat, büyük bir dikkatle imha edeceğine söz verdi. Yarama iyileştirici sıktı ve ten rengi bir bandaj uyguladı. "Şimdi de" diye devam etti, "daha ad bile konamayacak kadar yeni bir suç. Bir üretilmişe Ruh yerleştirmek. Deham nasıl ödüllendirilecek? Bir gösteriyle mi? Bir Nobel ödülü ve üniversitede ense yapabileceğim bir işle mi?"

"Korpokrasiye karşı savaşın tarihinde bir paragrafla" dedi Hae-Joo.

"Vay be, sağ ol, kardeşim" diye cevapladı yerleştirici. "Tüm bir paragraf." Bu ameliyat da çabucak bitti. Adam sağ avcumu bir bezin üstüne koydu, işaretparmağımın ucuna pıhtılaştırıcı ve anestetik sıktı, bir santimetreden daha küçük bir kesik açtı, içeri bir Ruh yerleştirdi ve cilt spreyi uyguladı. Olumsuz tavırları bu kez aslında içten olan özünü gizleyemedi. "Ruh'un vaat edilmiş topraklarda sana talih getirsin, Yun-Ah Yoo kardeş." Ona teşekkür ettim. Ma Arak Na'nın tavandaki kapağından olan bitenleri izlediğini tamamen unutmuştum, ama birden konuştu. "Yoo kardeş yeni Ruh'una uygun yeni bir yüz edinmeli, yoksa buradan vaat edilmiş topraklara kadar rahatsız edici sorular sorulabilir."

O halde bir sonraki durağınız yüzmimarıydı, öyle mi?

Öyleydi. Kapıcı bize Huamdonggil'in şöyle böyle saygıdeğer olan en yakın komşusuyla arasındaki sınıra, Toegyero Caddesi'ne kadar eşlik etti. Shinch'on'da, bir zamanlar moda olan bir çarşıya metrolandık ve yürüyen merdivenle şıngırdayan avizelerin arasından yukarı çıktık.

Bizi çok yukarılarda, ağıla benzer bir mahalleye çıkardı; burada yalnızca gidecekleri yerden çok emin olan tüketiciler dolaşıyordu. Sürekli dönen, bir yerlere sapan yolda görülmesi zor girişler ve gizemli isim levhaları sıra sıra dizilmişti; bir çıkmaz sokağın sonundaki sade bir kapının yanındaki girintide bir pars zambağı çiçek vermişti. "Konuşma" diye uyardı Hae-Joo beni, "bu kadını pohpohlamazsan iğnelerini batırır." Zili çaldı.

Pars zambağının çizgileri parladı, bize ne istediğimizi sordu.

Hae-Joo Madam Ovid'le randevumuz olduğunu söyledi.

Çiçek bize bakmak için uzandı, beklememizi söyledi.

Kapı kayarak açıldı. Kemik beyazı bir safkan "Ben Madam Ovid'im" diye bildirdi. Çiyilaç sert güzelliğini çok önce, yirmilerinin ortasında dondurmuştu; sesi hızarı andırıyordu. "Sizin randevunuz yok, her kimseniz artık. Burası üst tabakalara ait bir kurum. Biokozmetikçilerim yalnızca referanslı müşterileri kabul eder. Daha aşağı katlardan birindeki bir maskenakilcisini deneyin."

Kapı yüzümüze kapandı.

Hae-Joo boğazını temizledi ve pars zambağına doğru konuştu. "Lütfen Madam Ovid'e Heem-Young Hanım'ın en içten ve samimi selamlarını gönderdiğini bildir." Bir sessizlik oldu. Pars zambağı kızardı ve uzaktan mı geldiğimizi sordu.

Hae-Joo giriş kodunu tamamladı. "Yeterince uzağa gidersen kendini bulursun."

Kapı açıldı, ama Madam Ovid'in horgörüsünde hiçbir azalma olmadı. "Heem-Young Hanım'a kim karşı gelebilir?" Bi-

ze oyalanmadan onu takip etmemizi emretti. Işık ve ses emicilerle döşenmiş perdeli koridorlarda bir dakika yürüdükten sonra birdenbire beliren sessiz bir erkek yardımcı bize katıldı ve bir kapı daha aydınlık bir stüdyoya açıldı. Seslerimiz geri döndü. Yüzmimarlık aletleri steril solarda parlıyordu. Madam Ovid bana kapüşonumu çıkarmamı söyledi. Aynı Ma Arak Na gibi o da şaşkınlık belirtisi göstermedi; onun tabakasından bir hanımın bir Papa Song restoranına adım attığından şüpheliyim. Madam tedavinin ne kadar süreceğini sordu. Hae-Joo ona doksan dakika sonra oradan ayrılacağımızı söylediğinde ev sahibemiz o keskin soğukkanlılığını kaybetti. "Neden bir tüp macun ve bir rujla işinizi kendiniz görmüyorsunuz? Heem-Young Hanım Pars Zambağı'nın penceresine önce-sonra kodak'ları asan, iskonto yapan bir sıvacı dükkânı olduğunu mu sanıyor?"

Hae-Joo aceleyle tam bir dönüşüm beklemediğimizi, bir Göz'ü ya da öylesine bakan birini yanıltmak için yalnızca birkaç kozmetik uyarlama istediğimizi açıkladı. Doksan dakikanın gülünç denecek kadar kısa bir süre olduğunu kabul etti, Heem-Young Hanım bu yüzden bu işin en iyisine ihtiyaç duymuştu. Gururlu yüzmimarı pohpohlandığını fark etti ama buna karşı bağışık değildi. "Doğru" diye böbürlendi, "kimse, *kimse* yüzün içindeki yüzü benim gibi göremez." Madam Ovid çeneme açı verdi, tenimi, rengimi, saçımı, gözkapaklarımı ve kaşlarımı değiştirebileceğini söyledi. "Gözleri mutlaka bir safkan rengine boyamalıyız" dedi. Gamzeler konabilirdi ve elmacıkkemiklerimin çıkıklığı azaltılabilirdi. Seksen dokuz adet çok değerli dakikamızı en iyi şekilde değerlendirmeye söz verdi.

Peki Madam Ovid'in sanat eserine ne oldu? Rahimtankından yeni çıkmış bir Sonmi'ye benziyorsunuz.

Oybirliği mahkemeye çıkacağım için yüzümü yeniledi. Bir

yıldız aktris rolüne uygun görünmeli. Ama seni temin ederim, Pars Zambağı'ndan yüzüm sızlayarak çıktığımda Gözetmen Rhee bile beni tanıyamazdı. Fildişi rengindeki irislerim elalaştırılmış, gözlerim uzatılmış, saç köklerim siyahlaştırılmıştı. Merak ediyorsan tutuklandığımda çekilen kodak'larıma bakabilirsin.

Madam Ovid bize güle güle demedi. Dışarıda, yürüyen merdivenin yanında kırmızı balonlu altın bir çocuk bekliyordu. Onu çarşının altındaki yoğun bir ford parkına dek takip ettik. Çocuk yok oldu ama balon bir arazi taşıtının sileceğine bağlı kaldı. Bununla Birinci Otoyol'dan Birinci Doğu Kapısı'na gittik.

Birinci Doğu Kapısı'na mı? Sendika lideri -Apis- batıya gitmenizi emretmişti.

Evet, ama lider emirlerinin sonuna "öğütleri iyi düşün" sözlerini eklemişti, bu da "bu emirlerin tersini yap" anlamına geliyor. Bu yüzden batı, doğu demekti; kuzey, güney demekti; "konvoy halinde yolculuk et" ise "yalnız yolculuk et" demekti.

Bu bana fazlasıyla basit bir şifre gibi geliyor.

Titiz beyinler sade şeylerin üstünde durmazlar. Otoyolda hızlanırken refakatçime Hae-Joo Im isminin gerçek mi sahte mi olduğunu sordum. Sendika adamı onun işini yapan bireyler için hiçbir ismin gerçek olmadığını söyledi. Çıkış aşağı, gişelere doğru kıvrıldı ve iyice yavaşladık; önümüzde, sırada bekleyen bütün sürücüler ford'larının penceresinden uzanıp Ruh'larını Göz'letiyorlardı. Yürütücüler soru sormak için ford'ları rasgele durduruyordu ve bu bizim için endişe vericiydi. "Yaklaşık otuzda bir" diye mırıldandı Hae-Joo, "düşük ihtimal." Tarayıcıya girme sıramız geldi. Hae-Joo işaretparmağını Göz'e yerleştirdi, tiz bir alarm sesi duyuldu ve bariyer kapandı. Etrafımızdaki ford'lar kaçış umudu bırakmıyor-

du. Hae-Joo bana tısladı. "Gülümsemeye devam et, hiçbir şey yokmuş gibi davran!"

Bir yürütücü yanımıza yaklaştı, başparmağını kaldırdı. "Dışarı."

Hae-Joo çocuk gibi sırıtarak emre uydu.

Yürütücü ona ismini ve gideceği yeri sordu.

"Ah, şey, Ok-Kyun Pyo." Hae-Joo'nun sesi bile değişmişti. "Memur bey. Biz, şey, dış bölgedeki bir motele gidiyoruz." Hae-Joo etrafına bakındı ve anlamını Boom-Sook'la arkadaşlarından öğrendiğim müstehcen bir el hareketi yaptı. Bu otel ne kadar uzakta, diye sordu yürütücü. Saatin yirmi üçü geçtiğinden haberi yok muydu?

"Yoju'daki BamBamÖldün Moteli." Hae-Joo komplo planlıyormuşçasına, budalaca bir tonda konuştu. "Kuytu bir yer, makul fiyatlar, muhtemelen bir yürütücünün tesisten ücretsiz yararlanmasına izin verirler. Hızlı yoldan gittiğinizde yalnızca otuz dakika sürüyor, on numaralı doğu çıkışından çıkıyorsunuz." Uyku saatinden çok önce orada olacağımıza söz verdi.

"İşaretparmağınıza ne oldu?"

"Ah, Göz *ondan* mı kırpıştı?" Hae-Joo teatral bir inleme koyverdi ve boş boş konuştu; teyzesinin evinde doğal bir avokado ayıklarken kesmişti; her yer kan olmuştu, bundan sonra yalnızca çekirdeksiz avokado yiyecekti, doğa bu kadar da zahmet etmeye değmezdi.

Yürütücü ford'un içine baktı ve bana kapüşonumu çıkarmamı emretti.

Korkumun çekingenlik olarak yorumlanacağını umdum.

Bana erkek arkadaşımın hep bu kadar çok konuşup konuşmadığını sordu.

Utangaç bir tavırla başımı salladım.

Ben o yüzden mi hiç konuşmuyordum?

"Evet, efendim" dedim, benim bir Sonmi olduğumu elbette anlayacaktı, "evet, Memur bey."

Yürütücü Hae-Joo'ya kızların onlarla evlenene kadar itaatkâr ve yumuşak başlı olduklarını, sonra dırdır etmeye başladıklarını ve hiçbir zaman susmadıklarını söyledi. "Haydi yola düşün" dedi.

O gece uyku saatine gerçekten nerede girdiniz? Köhne bir motelde değil, herhalde?

Hayır. İkinci çıkıştan çıktık, sonra aydınlatılmamış bir kır yoluna girdik. Dikenli çamlardan bir set yüzün üzerinde birime sahip bir endüstriyel tarlayı gözlerden saklıyordu. Uyku saati bu kadar yakınken hareket halinde olan tek araç bizim ford'umuzdu. Park ettik ve rüzgârlı bir ön avluyu aşarak üzerinde HYDRA FİDANLIK ŞİRKETİ yazan beton bir binaya vardık. Hae-Joo'nun Ruh'u yanıp sönünce döner kapı açıldı.

İçeride bir bahçıvanlık birimi değil kırmızı ışıkla aydınlatılmış, altında devasa tanklar olan bir kemer vardı. Hava rahatsız edici derecede sıcak ve nemliydi. Tankların gözlem pencerelerinden gördüğüm karmakarışık, tel tel sıvı tankların içeriklerini bir an gözlerden sakladı. Sonra ayrı ayrı kollar, bacaklar ve eller ortaya çıktı; yeni doğmuş, birbirinin eşi yüzler.

Rahimtankları mı?

Evet. Bir genetik birimindeydik. Rahim sıvısının içinde asılı kalmış, öbek öbek üretilmiş embriyolarını izledim; kendi doğuşuma şahit oluyordum, unutma. Bazıları uyuyor, bazıları parmaklarını emiyor, bazıları bir yeri kazıyormuş ya da koşuyormuşçasına elini ya da ayağını hareket ettiriyordu. Hae-Joo'ya burada mı üretildiğimi sordum. Hae-Joo hayır dedi, Papa Song'un Kwangju'daki fidanlığı bundan beş kat büyükmüş. Bakmakta olduğum embriyolar Sarı Deniz'in altındaki uranyum tünellerinde çalışmak üzere tasarlanmıştı. Ta-

bak gibi gözleri karanlıkta görebilecek şekilde genomlanmıştı. Aslında, filtrelenmemiş, parlak günışığına maruz kaldıkları takdirde deliriyorlardı.

Sıcak hava Hae-Joo'nun kısa sürede terden parlamasına sebep olmuştu. "Sabuna ihtiyacın olmalı, Sonmi. Çatı katımız şu tarafta."

Bir çatı katı mı? Bir üretim fidanlığında mı?

Sendika adamı ironiden pek hoşlanıyordu. "Çatı katımız" dediği yer bir gece bekçisinin boş odasıydı; beton duvarlı bu odada yalnızca bir su duşu, tek bir karyola, bir masa, birkaç sandalye, tıkalı bir klima ve kırık bir pin-pon masası vardı. Şişman borular tavan boyunca sıcak bir nabız gibi atıyorlardı. Bir sony-paneli rahimtanklarının görüntülerini sunuyor, bir pencere ise fidanlığa bakıyordu. Hae-Joo şimdi duş almamı önerdi, yarın alıp alamayacağımın garantisi olmadığını söyledi. Mahremiyetime saygı göstermek için duşun önüne bir muşamba astı ve ben vücudumu yıkarken kendisine sandalyelerden yatak yaptı. Duştan çıktığımda karyolada bir kese Sabun'la birlikte yeni giysiler de beni bekliyordu.

Hae-Joo'nun gerçek adını bile bilmeden, ne idüğü belirsiz bir yerde uyurken kendinizi savunmasız hissetmediniz mi?

Çok yorgundum. Üretilmişler Sabun sayesinde yirmi saatin üstünde uyanık kalabilir, sonra yıkılıp uykuya dalarız.

Birkaç saat sonra uyandığımda Hae-Joo pelerininin üstünde horluyordu. Taemosan'dan kaçarken çizilen yanağındaki pıhtılaşmış kandan oluşan bir kabuğu inceledim. Safkanların teni bizimkine göre çok hassas oluyor. Gözyuvarları kapaklarının ardında oynuyordu; odada hareket eden başka hiçbir şey yoktu. Xi-Li'nin adını söylediğini duyar gibi oldum, belki de öylesine bir ses çıkarmıştı. Rüya görürken hangi "ben" olduğunu merak ediyordum. Sonra kendi kimli-

ğimle, Yun-Ah Yoo'yla ilgili bir şeyler öğrenmek için Ruh'umu Hae-Joo'nun el-sony'sine okuttum. At Yılı'nın İkinciayının otuzunda Naju'da doğmuş bir genetik öğrencisiydim. Babam Papa Song'da yardımcıydı, annem ev hanımıydı, kardeşim yoktu... veriler onlarca, yüzlerce sayfa devam ediyordu. Uyku saati bitmeye yüz tuttu. Hae-Joo uyandı, şakaklarına masaj yaptı.

"Ok-Kyun Pyo şimdi sert bir starbuck'a hayır demezdi."

Disney salonundan beri aklımdan çıkmayan soruyu sormanın vaktinin geldiğine karar verdim. Sendika tek bir denek üretilmişi korumak için neden bu kadar feci bir bedel ödemeye razı olmuştu?

"Ah." Hae-Joo mırıldandı ve uykuyu gözlerinden çekip aldı. "Uzun bir cevap, uzun bir yolculuk."

Cevap vermekten yine mi kaçındı?

Hayır. Kırsal bölgenin daha da derinlerine ilerlerken soruma cevap verdi. Senin niyazın için özetleyeceğim, Arşivci. Nea So Copros kendisini ölümüne zehirliyor. Toprağı kirli, nehirleri cansız, havası toksinlerle dolu, yiyecek kaynakları serseri genlerle dolu. Aşağı tabakalar bu mahrumiyete karşı ilaç satın alamıyor. Melanom ve sıtma kuşakları yılda kırk kilometre kuzeye ilerliyor. Tüketici Sahaları'na tedarikte bulunan Afrika ve Endonezya'daki Üretim Sahaları artık yüzde altmışın üstünde ikamet edilemez durumda. Korpokrasinin meşruluğu, serveti kuruyor. Juche'nin yeni Zenginleştirme Yönetmeliği kanayan yaralara ve kesik uzuvlara yapıştırılan yara bandından farksız. Korpokrasinin tek stratejisi iflas etmiş ideolojilerin uzun zamandır favorisi olan strateji: inkâr. Aşağı tabakalara mensup safkanlar insandan aşağı yaratıkların durumuna düşüyor. Yöneticiler durumu seyretmek ve papağan gibi Yedinci İlmihal'i tekrarlamaktan başka bir şey yapmıyor: "Bir Ruh'un değeri içindeki dolarlar kadardır."

Ama aşağı tabakalara mensup safkanların Huamdonggil gibi yerlere düşmesine izin vermenin mantığı nedir? Bir sınıf olarak? Onların işgücünün yerini ne doldurabilir?

Biz. Üretilmişler. Üretilmemizin hemen hiç masrafı yok ve daha iyi, daha özgür bir yaşama özlem duymuyoruz. Özel bir Sabun verilmediği takdirde kırk sekiz saatte miadımız doluyor, bu yüzden kaçamıyoruz. Mükemmel birer organik makineyiz. Nea So Copros'ta köle olmadığı fikrine hâlâ bağlı mısın?

Sendika bu... sözde "illet"i devletimizden nasıl söküp atmayı planlıyordu?

Devrimle.

Ama Yönetim Kurulu'nun marşının da söylediği gibi, Nea So Copros dünyanın doğan tek güneşi! Çatışma-öncesi Doğu Asya hastalıklı demokrasiler, devlet cinayetleriyle dolu otokrasiler ve önü alınamayan çorak topraklardan oluşan bir kaostu, aynen dünyanın geri kalanının şu an olduğu gibi! Juche bölgeyi birleştirmese ve kordon altına almasa dünyanın geri kalanıyla birlikte barbarlığa dönüş yapardık! Mantıkla çalışan herhangi bir örgüt nasıl olur da korpokrasiye karşı gelen bir inancı benimser? Bu yalnızca terörizm değil, aynı zamanda intihardır.

Doğan bütün güneşler batar, Arşivci. Bizim korpokrasimiz artık bunama kokuyor.

Eh, Sendika propagandasını kalpten benimsemiş görünüyorsunuz, Sonmi~451.

Ben de senin korpokrasi propagandasını kalpten benimsemiş olduğunu gözlemleyebilirim, Arşivci.

Yeni arkadaşlarınız, Sendika'nın, iki milyon safkandan oluşan ve iki milyon üretilmiş asker tarafından desteklenen bir orduya sahip bir devleti tam olarak nasıl yıkmayı planladığından söz etti mi?

Evet. Altı milyon üretilmişin aynı anda yükselmesini sağlayarak.

Bu bir hayal. Delilik.

Bütün devrimler gerçekleşene kadar öyledir, sonra tarihsel kaçınılmazlıklar haline gelirler.

Sendika bu "aynı anda yükselme" olgusunu nasıl gerçekleştirebilir ki?

Savaş alanı, senin de anlayacağın gibi, nöromoleküler. Rahimtankındaki ve Sabun fabrikalarındaki birkaç yüz Sendika adamı Süleyman'ın katalistini ana akıntılara ekleyerek böyle geniş çaplı bir yükselmeyi tetikleyebilir.

Diyelim ki on milyon üretilmiş yükseldi – bu kadar fazla üretilmiş bile medeniyet tarihindeki en istikrarlı devlet piramidine ne gibi bir zarar verebilir?

Fabrikalarda kim çalışacak? Atıkları işlemden geçirecek? Balık tarlalarını yemleyecek? Petrol ve kömür çıkaracak? Reaktörleri ateşleyecek? Binalar inşa edecek? Restoranlarda hizmet edecek? Yangınları söndürecek? Kordonda bekçilik edecek? Exxon tanklarını kim dolduracak? Kim kaldıracak, kazacak, çekecek, itecek? Tarlaları kim sürecek, ekinleri kim biçecek? Şimdi anlamaya başladın mı? Safkanlar artık korpokrasimizin ve bütün toplumların dayanağı olan bu temel yeteneklere sahip değil. Asıl soru, altı milyon yükselmişin kordonbekçileri ve Huamdonggil'deki gibi, kaybedecek hiçbir şeyi olmayan aşağı tabaka safkanlarla birleşince ne zarar *vermeyeceği*.

Oybirliği düzeni sağlar. Yürütücülerin hepsi de Sendika ajanı değil.

Yoona~939 bile kölelik yerine ölümü seçti.

Peki bu planlanmış ayaklanmada sizin rolünüz neydi?

İlk rolüm Süleyman'ın yükseliş katalistinin işe yaradığına dair bir kanıt olmaktı. Bunu yaptım ve dejenere olmayarak hâlâ yapıyorum. Gerekli nörokimyasallar Oniki Şehir'in her birindeki yeraltı fabrikalarında sentezleniyordu.

"İkinci rolün" dedi o sabah Hae-Joo bana, "büyükelçilik olacak." General Apis benim Sendika'yla yükselen üretilmişler arasında bir sözcü görevini üstlenmemi istiyordu. Onları devrimciler olarak harekete geçirecektim.

Teröristlerin kukla başkanı olma konusunda neler hissettiniz?

Endişe duydum: ben tarihi değiştirmek üzere genomlanmamıştım; bunu yoldaşıma söyledim.

Hae-Joo hiçbir devrimcinin o şekilde genomlanmadığı karşılığını verdi. Sendikanın şimdilik tek istediğinin Apis'in teklifini hemencecik reddetmemem olduğunu söyledi.

Sendika'nın daha aydınlık bir yarın için ne gibi bir proje oluşturduğunu merak etmediniz mi? Yeni düzenin devirdiğinden daha beter bir despotluk sistemi doğurmayacağını nereden biliyordunuz? Bolşevik ve Suudi Arabistan Devrimleri'ni düşünün. Kuzey Amerika'nın felakete yol açan o dini darbesini düşünün. Gitgide artan reformların, dikkatli atılan adımların yer aldığı bir program uygulamak en akıllıca yol olmaz mıydı?

Bir sekizinci-tabaka mensubu için olağanüstü bilgilisin, Arşivci. Acaba ilk olarak bir yirmi birinci yüzyıl devlet adamının ağzından dökülen şu sözleri duydun mu: "Bir uçurum iki adımda aşılamaz."

Konuşmamız tartışmaya dönüşmeye başladı, Sonmi. Yolculuğunuza dönelim.

Saat on bire doğru, daha dar yolları kullanarak Suanbo Ovası'na vardık. Haşaratla mücadele uçakları safran rengi güb-

re bulutları saçıyor, ufkun görünmesine engel oluyordu. Hae-Joo GözİstatistiĞi'ne maruz kalmaktan endişeleniyordu, bu yüzden bir KeresteCorp fidanlığı yolunu takip ettik. Gece yağmur yağmış ve toprak yolda su birikintileri oluşmuştu, bu yüzden yavaş ilerliyorduk ama başka hiçbir araç görmedik. Norfolk çamı ve kauçuk ağacının birleşiminden oluşan sıra sıra melezler dikilmişti; sanki ağaçlarlardan oluşan çok kalabalık bir alay ford'umuzun yanından uygun adım geçiyordu. Ben arabadan yalnızca bir kez, Hae-Joo bir tenekeden exxon tankını doldururken indim. Ova aydınlıktı, ama fidanlığın içinde öğle vakti bile karanlık ve nemli, sessiz bir alacakaranlığa dönüşmüştü. Duyulan tek ses küt iğnelerin arasından geçen steril rüzgârın sesiydi. Ağaçlar böceklerin ve kuşların yaklaşmayacağı şekilde genomlanmıştı, durgun hava leş gibi böcek ilacı kokuyordu.

Orman başladığı gibi aniden bitti, arazi iyice engebeli bir hale büründü. Doğuya yolculuk ettik, Woraksan Otlağı güneyimizdeydi, Ch'ungju Gölü kuzeye doğru yayılıyordu. Gölün suyuna somon göletinden gelen atıkların kokusu sinmişti. Gölün diğer yakasındaki tepelerde şirketlerin muazzam logoları yer alıyordu. Peygamber Malthus'un bakır taşından heykeli kurak araziye tepeden bakıyordu. Yolumuz Ch'ungju-Teagu-Pusan ekspres yolunun altından geçti. Hae-Joo o yola girmeye cesaret etse iki saat sonra Pusan'da olabileceğimizi söyledi, ama yavaş yavaş da olsa taşradan gitmek daha güvenliydi. Kasislerle dolu ama Gözsüz yolumuz kıvrılarak Sobaeksan Dağları'na yöneldi.

Hae-Joo Pusan'a bir günde gitmeye çalışmıyor muydu?

Hayır. Saat on yedi sularında ford'u terk edilmiş bir kereste deposuna sakladı ve yola yaya devam ettik. Dağlarda yaptığım ilk yürüyüş de beni en az Seul'deki ilk araba yolculuğum kadar büyüledi. Kireçtaşı tümseklerinden yosunlar sızmıştı; yarıklarda köknar fidanları ve üvezler büyümüştü; bu-

lutlar gökyüzünde kayıyordu, esinti doğal polen kokuları taşıyordu; bir zamanlar genomlanmış olan pervaneler, elektronlar gibi başlarımızın etrafında dönüp duruyorlardı. Kanatlarının logoları nesiller boyu mutasyona uğrayarak tesadüfi bir hece listesine dönüşmüştü: doğanın korpokrasiye karşı elde ettiği ufak bir zafer. Kayalardan oluşan açıktaki bir rafta Hae-Joo bir uçurumun karşı tarafını işaret etti. "Onu görüyor musun?"

Kimi? Yalnızca kayadan bir yüz görüyordum.

Bakmaya devam et, dedi ve dağın yamacında bağdaş kurmuş bir devin kayaya oyulmuş hatları ortaya çıktı. İnce ellerinden birini, zarif bir hareketle kaldırmıştı. Silahlar ve doğal unsurlar hatlarını parçalamış, tahrip etmiş ve çatlatmıştı, ama nereye bakacağınızı biliyorsanız ana hatlarını hâlâ seçebiliyordunuz. Devin bana Timothy Cavendish'i hatırlattığını söyledim, bu Hae-Joo Im'in uzun süredir ilk kez gülümsemesine neden oldu. Devin insanları anlamsız bir doğuş ve yeniden doğuş döngüsünden kurtarmayı vaat eden bir ilah olduğunu söyledi; o çatlak kayada belki hâlâ bir ilahilik vardı. Ancak cansız suretler bu kadar canlı olabilir. Sanırım MadenCorp bu dağlara el attığında onu tamamen yok edecek.

Im sizi niçin bu ne idüğü belirsiz yerde geziye çıkarmıştı?

Ne idüğü belirsiz yerler bile bir yerlerdir, Arşivci. Bağdaş kurmuş devi geçip bayıra çıktığımızda, bir açıklıkta mütevazı bir tahıl tarlasına, çalıların üstünde kurumakta olan giysilere, sebze ekilmiş alanlara, bambuyla inşa edilmiş kaba saba bir sulama sistemine ve bir mezarlığa rastladık. Bir de cılız şelaleye. Hae-Joo beni dar bir yarıktan geçirerek daha önce gördüklerime hiç benzemeyen süslü binalarla çevrili bir avluya soktu. Çok yakınlarda gerçekleşmiş olan bir patlama döşeme taşlarında kraterler açmış, keresteleri parçalamış ve kiremitli çatıyı çökertmişti. Bir pagoda tayfuna dayanamamış ve ikizinin üstüne devrilmişti. Diğerini doğramalardan çok sarmaşıklar

ayakta tutuyordu. Gece burada konaklayacaktık, Hae-Joo öyle söyledi. Burada on beş asırdır ayakta duran bir manastır varmış, ta ki korpokrasi Çatışmalar'dan sonra tüketicilik öncesi dinleri fesh edene dek. Şimdi burası aşağı tabaka bir şehir hayatı sürmektense ekmeklerini dağdan çıkarmayı tercih eden, mülklerine el konmuş safkanlara bir sığınak görevi görüyor.

Demek Sendika sözcüsünü, mesihini bir sabıkalılar kolonisinin arasına gizledi?

Mesih: bir Papa Song işgöreni için ne şaşaalı bir unvan. Arkamızda kırış kırış, güneşten yanıp kavrulmuş, Cavendish'in zamanındaki ihtiyarların göründüğü kadar yaşlı görünen köylü bir kadın topallayarak, ensefali izleri taşıyan bir çocuğa yaslanarak avluya girdi. Dilsiz olan çocuk Hae-Joo'ya utangaç bir tavırla gülümsedi, kadınsa Hae-Joo'yu bir anne şefkatiyle kucakladı. Başrahibeye Bayan Yoo olarak tanıtıldım. Gözlerinden biri süt renginde ve kördü, diğeriyse pırıl pırıl ve dikkatli. Cana yakın bir hareketle ellerimi ellerinin arasına aldı. "Hoş geldin" dedi bana, "hem de çok hoş geldin."

Hae-Joo bombanın açtığı krateri sordu.

Başrahibe yerel bir Oybirliği alayının bombaları diş çıkarmak için kullandıklarını söyledi. Geçen ay gökte bir uçak belirmiş ve uyarıda bulunmaksızın bir bomba bırakmış. Bir adam ölmüş, birkaç koloni üyesi ise ağır yaralanmış. Nefretten kaynaklanan bir hareketti, dedi Başrahibe üzgün bir tavırla, ya da canı sıkılan bir pilotun işiydi, belki de bir geliştirici bölgede yöneticiler için bir sağlık kaplıcası oteli için potansiyel görmüş ve bölgenin temizlenmesini istemişti. Refakatçim gerçek sebebi öğreneceğine söz verdi.

Bu "koloni üyeleri" tam olarak kimlerdi? Gecekonducular mı? Teröristler mi? Sendika mı?

Her bir koloni üyesinin farklı bir hikâyesi vardı. Uygur mu-

haliflerle, Ho Chi Minh Deltası'ndan gelen, arazileri kuraklaşan çiftçilerle, şirket politikalarıyla çatışmış olan, bir zamanlar saygı gören şehirlilerle, istihdam edilemez sapkınlarla, akıl hastalığı nedeniyle dolarsız kalanlarla tanıştırıldım. Yetmiş beş koloni üyesinin en genci dokuz haftalıktı, en yaşlısı, yani Başrahibe, ise altmış sekiz yaşındaydı; gerçi üç yüz yaşında olduğunu da söylese inanırdım, öyle bir vakara sahipti.

Ama insanlar yaşamlarını bayilikler ve çarşılar olmadan nasıl sürdürebilir? Ne yiyorlardı? Ne içiyorlardı? Peki ya elektrik? Eğlence? Yürütücüler ve düzen? Nasıl hiyerarşi uyguluyorlardı?

Git ziyaret et onları, Arşivci. Başrahibe'ye seni benim yolladığımı söyleyebilirsin. Hayır mı? Eh, yiyecekleri ormandan ve bahçelerden, suları şelaleden geliyordu. Çöp sahasına yaptıkları keşif gezileri sayesinde alet edevat yapmak için plastik ve metal buluyorlardı. "Okul" sony'lerinin gücü bir su türbininden geliyordu. Solar gece lambaları gündüz saatlerinde şarj oluyordu. Eğlenceleri kendileriydi; tüketiciler 3-B ve AdV olmadan yaşayamaz, ama insanlar bir zamanlar yaşıyorlardı, hâlâ da yaşayabiliyorlar. Yürütme mi? Sorunların çıktığı oluyordu şüphesiz, hatta zaman zaman krizler bile yaşanıyordu. Ama işbirliği yaptıklarında insanların aşamayacağı hiçbir kriz yoktur.

Peki, ya dağda kış?

Onlardan önceki rahibeler on beş asır boyunca nasıl hayatta kaldıysa onlar da öyle kalıyorlardı: plan yaparak, tutumlu olarak ve metanet göstererek. Manastır bir mağaranın üstüne inşa edilmiş, Japon ilhakı sırasında haydutlar tarafından genişletilmişti. Bu tüneller kışın hava şartlarına ve Oybirliği uçaklarına karşı sığınak görevi görüyordu. Ah, bu hayat pek de pastoral bir Ütopya değil. Evet, kışlar çok sert geçiyor; bazı mevsimlerde yağmur bitmek tükenmek bilmiyor, ekinler

hastalıklara yenik düşüyor, ilaçları da fena halde kısıtlı. Çok az sayıda koloni üyesi yukarı tabakalara mensup tüketiciler kadar uzun yaşıyor. Onlar da herkes gibi atışıyor, suçlamalarda bulunuyor ve üzülüyorlar, ama en azından bunu toplum halinde yapıyorlar; birlikte olmanın kendisi de bir ilaçtır. Nea So Copros'ta artık hiç toplum yok, yalnızca karşılıklı şüphe duyan alt tabakalar var. O gece uyurken dedikodu, müzik, şikâyetler ve kahkahalar bana ninni oldu, Papa Song'daki yatakhanemden beri ilk defa kendimi güvende hissettim.

Sendika'nın bu koloniden ne gibi bir çıkarı vardı?

Basit: Sendika donanımı, örneğin solarlarını tedarik ediyor, koloni de bunun karşılığında en yakın Göz'den kilometrelerce uzakta güvenli bir ev sağlıyor. Şafaktan hemen önce uyku tünelimde uyandım ve tapınağın ağzına süründüm. Bekçi yanında bir colt ve demlenmiş stimulin bulunduran orta yaşlı bir kadındı; geçeyim diye sivrisinek telini kaldırdı ama beni manastır duvarlarının altında leş arayan çakallara karşı uyarmayı da ihmal etmedi. Sesimin duyulacağı bir mesafede kalmaya söz verdim ve avluyu aştım, dar kayaların arasından zorlukla geçerek siyahlar ve grilerden oluşan balkona çıktım.

Dağ eriyip gitti; vadiden hava yükseliyor, hayvanların bağırtılarını, çağrılarını, hırlama ve soluma seslerini yukarı taşıyordu. Birinin bile hangi hayvandan geldiğini tespit edemedim; kendimi sansürlenmiş gizemlerle ilgili bütün bilgilerime rağmen çok güçsüz hissettim. Gökyüzündeki yıldızlar ne muazzamdı! Ah, dağlardaki yıldızlar şehirlerin göklerindeki o zavallı, iğne ucu gibi yıldızlara hiç benzemez, o kadar dolgundurlar ki ışık içlerinden damla damla dökülür. Bir metre ötemde bir kaya kıpırdadı. "Ah, Bayan Yoo" dedi Başrahibe, "erkencisiniz."

Ona günaydın dedim.

Daha genç koloni üyelerinin kenardan kayıp düşecek diye

güneş doğmadan etrafta dolaşmasından endişe duyduklarını açıkladı. Giysisinin yeninden bir pipo çıkardı, içini doldurdu ve yaktı. İçtiğinin ham, buralarda yetişen bir yaprak olduğunu kabul etti, rafine marlboro'lardan senelerdir zevk almıyordu. Piponun dumanı rayihalı deri ve kurumuş gübre gibi kokuyordu.

Uçurumun karşısındaki kayalıkta bulunan taş figürü sordum.

Siddhartha'nın başka isimleri de olduğunu, ama artık çoğunun kaybolduğunu söyledi. Selefleri bütün hikâyeleri ve hutbeleri bilirlermiş; ama eski Başrahibe ve kıdemli rahibeleri tüketicilik-dışı dinlere mensup olmak suç haline geldiğinde Fenerev'e mahkûm olmuştur. Şu anki Başrahibe o sıralar çömezmiş, Oybirliği onun yeniden uyum programına alınabilecek kadar genç olduğuna kanaat getirmiş. Pearl City'de bir yetimler bloğunda yetiştirilmiş ama manastırı ruhen hiçbir zaman terk etmemiş. Yıllar sonra dönmüş ve harabede şu anki koloniyi kurmuş.

Siddhartha'nın gerçekten bir tanrı olup olmadığını sordum.

Çoğu ona öyle derdi, diye onayladı Başrahibe, ama Siddhartha talihi ya da hava durumunu etkilemez, bir ilahın geleneksel işlevlerinden çoğunu yerine getirmezmiş. Siddhartha daha ziyade ölü bir adam ve canlı bir idealmiş. Bu adam acının üstesinden gelmeyi ve kişinin ilerideki reenkarnasyonlarını etkilemeyi öğretirmiş. "Ama ben ideale dua ederim." Kadın düşünceli devi işaret etti. "Erkenden gelirim, böylece ciddi olduğumu bilir."

Siddhartha'nın beni onun kolonisinde yeniden dünyaya getireceğini umduğumu söyledim.

Yeni günün ışığıyla dünya şimdi daha açık seçik görülüyordu. Başrahibe bunu niçin umduğumu sordu.

Cevabımı oluşturmam biraz vakit aldı. Safkanların hepsinin gözlerinde bir açlık, bir tatminsizlik gördüğümü söyledim; sadece tanıdığım koloni üyeleri farklıydı. Başrahi-

be başıyla onayladı. Tüketiciler anlamlı herhangi bir seviyede tatmin hissedebilseler korpokrasinin sona ereceğini söyledi. Bu yüzden Basın onunki gibi kolonileri hor görmeyi, onları bağırsak kurtlarına benzetmeyi, SuCorp'tan yağmur suyu, SebzeCorp'tan telif hakkı, HavaCorp'tan oksijen çalmakla suçlamayı pek severdi. Başrahibe gün olur da Yönetim Kurulu koloninin korpokratik ideolojiye alternatif olabilecek bir sistem olduğuna karar verirse "bağırsak kurtları"na artık "terörist"ler deneceğinden, akıllı bombaların üstlerine yağmur gibi yağacağından, tünellerinin ateşler içinde yanacağından korkuyordu. Koloninin görünmez bir biçimde, gizlice gelişmesi gerektiğini öne sürdüm.

"Aynen öyle." Sesini alçalttı. "Bu da bir safkanı oynamak kadar zor bir denge işi, bana kalırsa."

Safkan olmadığınızı baştan beri biliyor muymuş? Nasıl?

Sormak münasebetsizce olur gibi geldi. Belki Sabun içerken meskenimizdeki bir gözetleme deliğinden izlenmiştim. Ev sahibemiz beni deneyimin koloni üyelerine Sendika adamı bile olsalar misafirlerini dostça gözetlemeyi öğrettiğini söyledi. Başrahibenin kendisi eski manastırların misafirperverlik kurallarının böylesine ihlal edilmesinden hiç hoşlanmıyordu, ama daha genç koloni üyeleri herkesin yakından gözlenmesinde ısrarcıydı. Hakkımdaki bilgisini yalnızca bana ilerideki girişimlerimde şans dilemek için ortaya koymuştu; korpokrasinin aşağı tabakalara karşı işlediği bütün suçlar arasında, dedi Başrahibe, "hiçbir şey sizin kabilenizin köleleştirilmesinden daha adice değildir."

Üretilmişlerden söz ediyor herhalde? Ama belirli bir kitleden mi bahsediyordu –restoranlardaki işgörenler gibi– yoksa genel mi konuşuyordu; Nea So Copros'taki bütün üretilmişler?

Bilmiyordum ve Pusan'daki bir sonraki gecemize dek öğ-

renemedim. Ama biz konuşurken avluda kahvaltı hazırlıkları başlamıştı, tencerelerle tavaların tıngırtısı duyuluyordu. Başrahibe avluya giden yarığa baktı ve tonunu değiştirdi. "Bu genç çakal da kim peki?"

Dilsiz çocuk sessizce yanımıza geldi ve Başrahibenin ayaklarının yanına oturdu. Güneş ışığı dünyanın etrafında eğilip bükülüyor, kır çiçeklerine kırılgan bir renk veriyordu.

Yani kaçaklığınızın ikinci günü başladı.

Evet. Hae-Joo patatesli çörek ve incir balıyla kahvaltı etti; bir önceki gecenin aksine kimse beni safkan yiyecekleri yemeye zorlamadı. Vedalarımızı ederken Hae-Joo'nun gitmesine göz yaşı döken genç kızlardan iki ya da üçü bana, rehberimi çok eğlendiren nefret dolu bakışlar attılar. Hae-Joo yılmaz bir devrimci gibi davranmak zorundaydı, ama bazı açılardan hâlâ bir oğlan çocuğuydu. Başrahibe beni kucaklarken kulağıma, "Siddhartha'dan dileğini yerine getirmesini dileyeceğim" diye fısıldadı. Onun bakışları altında o görkemli tepeyi terk ettik ve ford'umuzu el değmemiş halde bulduğumuz gürültülü ormanın içinden aşağı yürüdük.

Yongju'ya doğru sorunsuz ilerledik. Aynı kök-tipinde irikıyım üretilmişlerin sürdüğü kereste kamyonlarını geçtik. Ama Andongho Gölü'nün kuzeyindeki pirinç ovası, açıkta kalmış kereste raylardan geçilmiyordu, biz de günün çoğunu GözIstatistiklerden uzak biçimde ford'un içinde geçirdik; çıktığımızda saat on beş civarıydı.

Chuwangsan Nehri'nin üstündeki eski asma köprüyü geçerken bacaklarımızı esnetmek için ford'dan çıktık. Hae-Joo safkan mesanesinden dolayı özür diledi ve iki yüz metre aşağıdaki ağaçların arasına işedi. Bense diğer taraftaki, kuş pisliğiyle lekelenmiş kanyonun kenarlarına tünemiş olan siyah-beyaz papağanları inceledim; kanat çırpışları ve ötüşleri bana Boom-Sook Kim'i ve yönetici arkadaşlarını hatırlattı.

Dar ve derin bir dere yukarıya akıyor, aşağıda ise Chuwangsan Nehri lağım görevi için Ulsong'un revağının altında kaybolmadan önce aynı hizadaki tepelerin arasından akıyordu. Şehrin üstünde küme küme uçaklar siyah-gümüş noktacıklar halinde uçuyordu.

Köprünün kabloları hiç uyarıda bulunmadan, parlayan bir yönetici ford'unun ağırlığı altında gıcırdadı. Böyle bir taşra yolunda rastlanması şüphe uyandıracak kadar pahalı bir otomobildi. Hae-Joo colt'unu almak için ford'un içine eğildi. Sonra ellerini ceketinin cebine sokup bana döndü, "Hiçbir şey söyleme, bırak ben konuşayım, yere yatmak için de hazır ol" diye mırıldandı. Yönetici ford'u gerçekten de yavaşlayarak durdu. Yüzünün değiştirildiği belli olan tıknaz bir adam sürücü koltuğunda döndü ve başını dostça salladı. "Güzel bir öğleden sonra."

Hae-Joo da başıyla onayladı ve havanın pek boğucu olmadığını söyledi.

Safkan bir kadın yolcu tarafının kapısını açarak bacaklarını dışarı sallandırdı. Bedenini iyice sarıp sarmalayan giysilerinden yalnızca kalkık burnuyla dolgun dudakları görünüyordu. Sırtı bize dönük halde karşıdaki parmaklıklara yaslandı ve bir marlboro yaktı. Sürücü ford'un bagajını açtı ve orta büyüklükte bir köpeği taşımaya uygun, hava delikleri olan bir kutu çıkardı. Kutunun kilidini açtı ve içinden çarpıcı, mükemmel biçimli ama minicik, yaklaşık otuz santimetre boyunda bir dişi figür çıkardı; figür dehşet içinde miyavladı ve debelenerek kaçmaya çalıştı. Bizi görünce minyatür, sözsüz çığlıkları yalvaran bir tona büründü.

Biz bir şey yapmaya ya da söylemeye fırsat bulamadan adam figürü saçlarından tutarak köprünün üzerinden fırlattı ve düşüşünü izledi. Figür aşağıdaki kayalara çarptığında adam diliyle bir cup sesi çıkardı ve kıkırdadı. "*Çok* pahalı bir çöpten" –bize sırıttı– "ucuza kurtulmak buna denir."

Kendimi sessiz kalmaya zorladım. Hae-Joo bunun için ne

kadar çaba harcadığımı sezerek koluma dokundu. Cavendish disney'indeki, bir safkanın bir suçlu tarafından balkondan aşağı atıldığı sahne zihnimde yeniden canlandı.

Attığı üretilmiş bir canlı oyuncak bebekti herhalde?

Evet. Yönetici bize bu konuda her şeyi anlatmaya çok hevesliydi. "Zizzi Hikaru bebeği, geçen değil ondan önceki Altılı'da *herkeste olmazsa olmaz* bir nesneydi. Kızım bana *bir dakika* rahat vermedi. Tabii, resmi karım da" –başıyla köprünün diğer tarafındaki kadını işaret etti– "sabah, öğle, akşam başımın etini yiyordu. 'Kızım atlıkarıncamızda Zizzi'si *olmayan tek kız* olursa komşularımızın yüzüne nasıl bakacağım?' Bu şeylerin pazarlamacılarına hayran kalıyor insan. Değersiz bir üretilmiş oyuncağı alıp onu şatafatlı, antika bir idole benzeyecek şekilde genomluyorlar, fiyatı *elli bin* artıyor; tabii bu tasarımcı giysilerini, bebek evini, aksesuarları *eklemezsen* böyle. Ben de ne yaptım? Sırf kadınları susturmak için parasını verdim! Dört ay sonra ne oldu dersiniz? Moda değişti ve Marilyn Monroe zavallı Zizzi'ciği tahtından indirdi." Bize tiksinti dolu bir tavırla lisanslı bir üretilmiş imhacısının işi üç bin dolara yaptığını söyledi, ama –adam parmağını parmaklığa doğru salladı– kaza sonucu düşüş bedavaydı. Zaten dolar kaybetmişti, dahasını da mı harcayacaktı? "Ne yazık ki" – Hae-Joo'ya göz kırptı, "boşanmalar o kadar kolay olmuyor, değil mi?"

"Dediğini duydum, Koca-Kıç!" Karısı hâlâ dönüp yüzümüze bakmaya tenezzül etmiyordu. "Bebeği bayiye geri götürüp Ruh'una tekrar dolar yükletmeliydin. Bizim Zizzi'miz defoluydu. Şarkı bile söyleyemiyordu. Lanet olası şey ısırdı beni."

Koca-Kıç tatlı tatlı cevap verdi, "Neden ölmedin anlayamıyorum, bir tanem." Kocası gözlerini vücudumda dolaştırır ve Hae-Joo'ya bu ücra yerde tatil mi yapıyoruz yoksa iş için mi geçiyoruz diye sorarken kadın rasgele küfürler etti.

"Ok-Kyun Pyo hizmetinizde, efendim." Hae-Joo hafifçe

eğildi ve kendisini küçük bir şirket bölümü olan Eagle Muhasebe Bayii'nde beşinci tabakadan bir yardımcı olarak tanıttı.

Yöneticinin merakı söndü. "Öyle mi? Ben P'yonghae ile Yongdok arasındaki Golf Sahili'ni yönetiyorum. Golf oynar mısın, Pyo? Hayır mı? *Hayır* mı? Golf yalnızca bir oyun değildir, biliyorsun, golf bir kariyer avantajıdır!" Paegam sahasının her hava koşulunda açık olduğunu, çimlerinin yalanabildiğini, elli dört delikli olduğunu, Sevgili Başkan'ın meşhur su bahçelerine benzer göl özelliklerine sahip olduğunu söyledi. "Su tabakası için yapılan açık artırmada yerel aşağı tabakayı ezdik. Normalde bir gözetmen olmadığın takdirde ne aşkla ne parayla üyelik elde edebilirsin, ama seni sevdim, Pyo, üyelik bölümümüzdeki çalışanlara adımı söylemen yeterli: Gözetmen Kwon."

Ok-Kyun Pyo coşkuyla minnetini belirtti.

Durumdan hoşnut olan Gözetmen Kwon yönetici hayatının hikâyesini anlatmaya başladı, ama karısı marlboro'sunu Zizzi Hikaru'nun arkasından fırlattı, ford'a bindi ve elini on saniye boyunca kornadan ayırmadı. Zebra tüylü papağanlar göğe fırladılar. Yönetici Hae-Joo'ya hüzünle gülümsedi ve evlendiğinde bir oğlu olması için fazladan dolar ödemesini tavsiye etti. Onlar uzaklaşırken ford'unun köprüden uçup suya gömülmesini diledim.

Onu bir katil olarak mı görüyordun?

Elbette. Dahası o kadar sığdı ki, ne olduğundan haberi bile yoktu.

Ama Gözetmen Kwon gibi adamlardan nefret etmek bütün dünyadan nefret etmek demektir.

Bütün dünyadan değil, Arşivci, yalnızca üretilmişlerin bu kadar sebepsizce, rasgele öldürülmesine müsaade eden korpokratik piramitten.

Pusan'a ne zaman varabildiniz?

Hava kararırken. Hae-Joo Pusan rafinerisinden yükselen, kavun pembesini antrasit grisine dönüştüren exxon bulutlarına işaret etti ve geldiğimizi haber verdi. Pusan'ın kuzey kenarından, Gözsüz bir çiftlik yolundan girdik. Hae-Joo ford'u Somyon banliyösünde bir garaja bıraktı ve Ch'oryang Meydanı'na giden metroya bindik. Chongmyo Plaza'dan daha küçüktü ama en az orası kadar yoğundu ve dağların sessiz boşluğundan sonra insana garip geliyordu.

Üretilmiş dadılar göz kulak oldukları yönetici çocuklarının arkasından koşturuyordu; boş boş dolaşan çiftler boş boş dolaşan çiftleri inceliyordu; şirketlerin sponsorluk ettiği 3-B'ler birbirlerini gölgede bırakmak için yarışıyorlardı. Arka sokaktaki ucuz bir çarşıda eski tarz bir festival yapılıyor, seyyar satıcılar avuç içi kadar hatıra eşyalar, "hayat boyu arkadaş"lar satıyordu: dişsiz timsahlar, maymun tavukları, kavanozlar içinde balinalar. Hae-Joo bana bu evcil hayvanların eski bir seyyar satıcı numarası olduğunu söyledi: hiç değişmez bir biçimde, onları eve götürdükten kırk sekiz saat sonra ölüyorlardı. Bir sirk adamı megafonla çığırtkanlık yapıyordu: "İki Başlı Şizoid Adam'a Hayret Edeceksiniz! Gelin Madam Matruşka ve Hamile Embriyosunu görün! Canlı Kanlı Merikan'ı görün, korkudan nefesiniz kesilsin – ama parmaklarınızı kafesine sokmayın!" Nea So Copros'un her yerinden safkan denizciler edepsizce şeyler yapılan barlarda oturuyor, PezevenkCorp'un adamlarının gözetimi altında üstsüz rahatlatıcılarla flört ediyordu: kösele gibi Himalayalılar, Han Çinlileri, solgun, kıllı Baykallılar, sakallı Özbekler, sırım gibi Aleut Adalılar, bakırımsı Vietnamlılar ve Taylandlılar. Genelevlerin AdV'si aç bir safkanın hayal edebileceği her bir küçük suçun tatminini vaat ediyordu. "Seul bir Yönetim Kurulu Üyesi'nin sadık eşiyse" dedi Hae-Joo, "Pusan külotsuz metresidir."

Arka sokaklar daha da daraldı. Cereyan şişeleri ve teneke kutuları sürüklüyor, kapüşonlu figürler yanımızdan acele içinde geçiyordu. Hae-Joo beni gizli bir kapıdan içeri soktu, fenerlerle aydınlatılmış bir tünelden ilerleyip kale kapısını andıran kare parmaklıklı bir girişe geldik. Yandaki bir pencerenin üzerinde KUKJE KONAKLARI yazıyordu. Hae-Joo bir zile bastı. Köpekler havladı, panjur kalktı ve birbirinin eşi olan bir çift kılıç diş cama saldırarak salyalarını bulaştırdı. Tıraşsız bir kadın onları kenara çekti ve bize baktı. Mücevhersiğilli yüzü Hae-Joo'ya bakıp onu tanıyınca aydınlandı ve kadın bağırdı: "Nun-Hel Han! Nerdeyse on iki ay oldu! Girdiğin dövüşlerle ilgili dedikoduların yarısı bile doğruysa, hiç şaşmamak gerek! Filipinler nasıldı?

Hae-Joo'nun sesi yine değişmişti. Aksanı şimdi öyle kaba sabaydı ki yanımdakinin hâlâ o olup olmadığını istemdışı bir hareketle kontrol ettim. "Batıyor, Bayan Lim, hem de çok hızlı batıyor. Odamı başkasına kiraya vermediniz, değil mi?"

"Ah, benim evim güvenilirdir, sen onun için endişelenme!" Gücenmiş gibi yaptı ama bir sonraki yolculuğu da sonuncusu kadar uzun sürerse yeni bir dolar bipine ihtiyacı olacağına dair uyarıda bulundu. Kapı yükseldi ve kadın bana baktı. "Nun-Hel senin şu tüy yumağı bir haftadan fazla kalırsa tek kişilik dairelerden çift kişilik parası alırız. Kurallar böyle. Canın isterse. Benim için hava hoş."

Gemici Nun-Hel Han yalnızca bir iki gece kalacağımı söyledi.

"Her limanda" –kadın pis pis sırıttı–, "demek doğru."

O da Sendika üyesi miydi?

Hayır. Ucuz motel sahipleri dolar için kendi annelerini bile ele verir; bir Sendika adamını ele vermenin ise kazancı çok daha yüksektir. Ama Hae-Joo'nun söylediği gibi, boş boş sorular soranların da cesaretini kırarlar. İçeride, yamru yum-

ru basamaklardan oluşan merdivende tartışma ve 3-B sesleri yankılanıyordu. Sonunda merdiven çıkmaya alışıyordum. Dokuzuncu katta daracık bir koridor bizi üstünde çizikler olan bir kapıya götürdü. Hae-Joo kapının menteşesine daha önceden yerleştirilmiş bir kibrit çöpünü aldı ve yönetimin feci bir dürüstlük kurdeşenine teslim olduğunu belirtti. Nun-Hel'in ucuz odasında rutubetli bir şilte, düzenli bir küçük mutfak, farklı iklimlere uygun bir dolap dolusu kıyafet, bir grup gemicinin üstünde ata biner gibi oturmuş çıplak beyaz fahişelerin bulanık bir fotosu, Oniki Şehir'den ve ufak limanlardan alınmış hatıralar, ve tabii ki, Sevgili Başkan'ın çerçeveli bir kodak'ı. Ucunda ruj izi olan bir marlboro bir bira kutusunun üstüne öylece bırakılmıştı. Pencere panjurluydu.

Hae-Joo duş aldı ve üzerini değiştirdi. Bana bir Sendika hücre toplantısına katılması gerektiğini söyledi ve beni panjuru açmamam ve kendisi ya da Apis şu şifreyi söylemedikçe kapıya ve telefona cevap vermememem için uyardı. Şifreyi, yani "Bunlar nesnelerin gözyaşları" sözlerini bir kâğıt parçasına yazdı, sonra kâğıdı küllükte yaktı. Buzdolabına az miktarda Sabun koydu ve sabah, uyku saatinin bitiminden hemen sonra döneceğine söz verdi.

Sizin gibi bir ilticacı daha şaşaalı bir karşılamayı hak etmiyor muydu?

Şaşaalı karşılamalar dikkat çeker. Birkaç saati sony'den Pusan'ın coğrafyasını inceleyerek geçirdim, sonra duş aldım ve Sabun'umu içtim. Uyandığımda geç olmuştu, sanıyorum, saat altıyı geçmişti. Hae-Joo yorgunluktan bitmiş halde döndü, elinde bir torba keskin kokulu *ttokbukgi* vardı. Ona bir fincan starbuck yaptım, bunu minnetle içti ve kahvaltısını etti.

"Tamam, Sonmi – pencerenin orada dur ve gözlerini kapat."

Bu emre uydum. Paslı panjurun kaldırılma sesini işittim. Hae-Joo, "Bakma... bakma... şimdi aç gözlerini" dedi.

Çatılardan, oto yollardan, işlerine gidenlerden, AdVlerden, beton... ve orada, arka planda, parlak ilkbahar göğünün tortuları çöküp koyu mavi bir şerit oluşturmuştu. Ah, aynı kar gibi bu da büyülemişti beni. "Ben" kelimesinin getirdiği bütün üzüntüler orada acısızca, huzur içinde çözülüp parçalanmıştı sanki.

Hae-Joo bildirdi, "Okyanus."

Daha önce hiç görmemiş miydiniz?

Yalnızca Papa Song'un İftihar'daki yaşamı gösteren 3-B'lerinde. Gerçeğini, kendi gözlerimle hiç görmemiştim. Oraya gidip ona dokunmaya ve kıyısında yürümeye özlem duydum, ama Hae-Joo daha uzakta bir yere yerleşene dek hava aydınlıkken gizlenmemizin daha emniyetli olacağını düşünüyordu. Sonra şilteye yattı ve bir dakika içinde horlamaya başladı. Saatler geçti, binaların arasından görülen okyanus parçalarından geçen yük gemilerini ve deniz taşıtlarını seyrettim. Aşağı tabakadan ev kadınları yakındaki çatılarda yıpranmış nevresimlerini havalandırdı. Günün ilerleyen saatlerinde hava kapadı ve zırhlı uçaklar alçaktaki bulutların arasından gürüldeyerek geçtiler. Ben sony ile çalıştım. Yağmur yağdı. Hâlâ uyumakta olan Hae-Joo diğer tarafına döndü ve, "Hayır, bir arkadaşın arkadaşı yalnızca" sözlerini geveledi ve yine sustu. Ağzından aşağı süzülen salya yastığını ıslattı. Profesör Mephi'yi düşündüm. Son seminerimizde ailesine yabancılaştığından bahsetmiş ve beni eğitmek için, kızını eğitmeye ayırdığından fazla zaman ayırdığını itiraf etmişti. Artık yaşamıyordu ve bunun sebebi Sendika'ya olan inancıydı. Minnet, suçluluk ve başka duygular hissettim.

Hae-Joo öğleden sonranın ortalarında uyandı, duş aldı ve ginseng çayı demledi. Safkanların gökkuşağını andıran mutfağına nasıl imreniyorum, bir bilsen, Arşivci. Yükselişimden

önce Sabun bana var olabilecek en lezzetli madde gibi geliyordu, ama şimdi yavan ve gri geliyor. Gelgelelim, bir safkan yiyeceğini ağzıma bile sürsem midem bulanıyor ve sonra kusuyorum. Hae-Joo panjuru indirdi. "İrtibat kurma zamanı" dedi bana. Sonra Sevgili Başkan'ın kodak'ını duvardan indirdi ve yüzü aşağı gelecek şekilde alçak sehpaya koydu. Sony'sini lekeli çerçeveye saklanmış bir prize bağladı.

Yasadışı bir alıcı-verici mi? Üstelik Nea'nın mimarının kodak'ına saklanmış?

Kutsal şeyler, kutsal olmayan şeyleri saklamak için iyi bir yerdir. Yaşlı bir adamın 3-B'si berraklaşarak parladı; ucuza tedavi edilmiş bir yanık hastasına benziyordu. Dudakları sözleriyle senkronize biçimde oynamıyordu, beni Pusan'a sağ salim vardığım için kutladı ve kimin yüzünün daha güzel olduğunu sordu. Onun mu, yoksa sazanın mı?

Dürüstçe yanıtladım: sazanın.

An-Kor Apis'in kahkahası öksürüğe dönüştü. "Bu benim gerçek yüzüm, bugünlerde ne anlama geliyorsa artık." Hasta görünüşünün ona uyduğunu söyledi, çünkü ona rastlayan yürütücüler hastalığının bulaşıcı olabileceğinden çekiniyormuş. Sevgili memleketimizi baştan başa aşmaktan zevk alıp almadığımı sordu.

Hae-Joo Im bana çok iyi baktı, diye cevap verdim.

General Apis Sendika'nın üretilmişleri vatandaş yapmak için verdikleri mücadelede oynamamı istediği rolü anlayıp anlamadığımı sordu. Evet, diye başladım, ama kararsızlığımı ortaya koyma şansım olmadı. "Kararını vermeden önce seni burada, Pusan'da bir görüşe tabi tutmak, sana kararını şekillendirebilecek bir deneyim yaşatmak istiyoruz, Sonmi." Beni bunun çok hoş bir deneyim olmasa da gerekli olduğuna dair uyardı. "Böylece geleceğinle ilgili bilinçli bir karar verebileceksin. Kabul ediyorsan Hae-Joo seni şimdi götürebilir."

Elbette gideceğimi söyledim.

"O zaman çok yakında yeniden konuşacağız" diye söz verdi Apis ve görüntü vericisini kapattı. Hae-Joo dolabından bir çift teknisyen üniforması ve yarım siperlik çıkardı. Bunları giydik, sonra otel sahibesi giysilerimizi görmesin diye üstümüze birer pelerin aldık. Dışarısı soğuktu ve üstümdeki iki kat giysi için minnettardım. Metroyla liman terminaline gittik ve bir nakliye aracı büyük okyanus şileplerinin yanından geçerek bizi rıhtıma götürdü. Deniz gece yağlı ve siyah, gemiler de bir o kadar yalın ve ciddi görünüyordu ama parlak renkli bir şilebin altın renkli kemerleri vardı, bir denizaltı sarayına benziyordu. Onu önceki yaşamlarımdan birinde görmüştüm. Hae-Joo'ya zaten bildiği şeyleri söyleyerek "Papa Song'un Altın Gemisi" dedim ve Onikiyıldızlıları doğuya, okyanusu aşarak İftihar'a götürdüğünü açıkladım.

Hae-Joo hedefimizin Papa'nın Altın Gemisi olduğunu doğruladı.

İskelede güvenlik pek sıkı değildi: ayaklarını masasının üstüne koymuş, 3-B'den üretilmiş gladyatörlerin Şanghay Kolezyumu'nda birbirlerini katledişlerini seyreden, gözleri sulanmış bir safkan. "Siz kimsiniz?"

Hae-Joo Ruh'unu adamın Göz'üne okuttu. "Beşinci tabakadan teknisyen – Shik Gang."

El-sony'sini kontrol etti ve buraya yedinci güvertedeki bozuk termostatları ayarlamak için gönderildiğimizi söyledi.

"Yedi mi?" Bekçi yılışıkça sırıttı. "Umarım yeni yemek yememişsinizdir." Sonra bana baktı. Ben de yere baktım. "Bu susmak bilmeyen maratoncu kim peki, Teknisyen Gang?"

"Yeni yardımcım. Yardımcı Teknisyen Yoo."

"Öyle mi? Bu zevkkubbemize ilk ziyaretiniz mi?"

Başımla onayladım.

Bekçi ilk seferin diğerlerine hiç benzemediğini söyledi. Bize ayağının tembelce bir seğirişiyle veda etti.

Bir şirket gemisine binmek bu kadar kolay mı oldu?

Papa Song'un Altın Gemisi yasadışı yolcuları çeken bir mıknatıs sayılmaz, Arşivci. İskeledeki tayfa, yardımcılar ve çeşitli teknisyenler işlerine öyle yoğunlaşmışlardı ki bizi fark etmediler bile. Servis şaftları boştu; kimseyle karşılaşmadan Gemi'nin göbeğine indik. Nike'larımız metal merdivenlerde tıngırdadı. Devasa bir motorun davulu andıran sesi geliyordu. Birinin şarkı söylediğini duyduğumu sandım ama herhalde kulaklarım yanılıyor diye düşündüm. Hae-Joo elindeki güverte planına danıştı, bir giriş kapağını açtı ve bana bir şey söylemek ister gibi duraksadığını hatırlıyorum. Ama fikrini değiştirdi, içeri tırmandı, benim tırmanmama yardımcı oldu ve kapağı arkamızdan kilitledi.

Kendimi ellerimle dizlerim üstünde, büyükçe bir depo odasının tavanından sarkan daracık bir asma koridorda buldum. Koridorun uzak ucu kanatlı kapılarla gözden saklanmıştı, ama delikli zeminden Onikiyıldızlı Papa Song işgörenlerinin sadece ileri giden turnikelerden oluşma bir padokta sıralanmış olduğunu görebiliyordum. Yoona'lar, Hwa-Soon'lar, Ma-Leu-Da'lar, Sonmi'ler ve Chongmyo Plaza Restoranı'nda kullanılmayan bazı köktipleri, hepsi de o tanıdık altın-kırmızı üniformayı giymiş. Eski kız kardeşlerimi dışarıda, Papa Song kubbesinin dışında görmek rüya gibiydi. Tekrar tekrar Papa Song'un İlahisi'ni söylüyorlardı; arka plandaki hidrolik makinelerin sesi bu mide bulandırıcı melodinin altında bas görevi görüyordu. Ama sesleri kulağa ne kadar sevinçli geliyordu! Yatırımları ödenmişti. Hawaii'ye yapacakları yolculuk nihayet gelip çatmıştı ve İftihar'daki yeni yaşamları kısa bir süre sonra başlayacaktı.

Onlara hâlâ imreniyor gibisiniz.

Onları asma koridordan izlerken geleceklerinin kesinliğine imreniyordum. Bir dakika kadar sonra sıranın başındaki

bir yardımcı bir sonraki işgöreni altın kemerlerden geçmeye buyur etti ve kız kardeşleri alkışladı. Şanslı Onikiyıldızlı dönüp arkadaşlarına el salladı, sonra hepimizin 3-B'de gördüğü lüks kamarasına götürülmek üzere kemerden geçti. Turnikeler döndü, üretilmişler birer sıra ilerledi. Bu işlemi birkaç kez izledikten sonra Hae-Joo ayağıma hafifçe vurdu ve koridorda sürünerek ilerlememi işaret etti, kanatlı kapıdan geçerek bir sonraki odaya girdik.

Görülme tehlikeniz yok muydu?

Hayır. Parlak avizeler koridorun altından ışık veriyordu, yani birkaç metre aşağıdaki gürültülü, ağıl benzeri zeminden görülmemiz imkânsızdı. Hem zaten oraya izinsiz giren kaçaklar değil, bakım işiyle uğraşan teknisyenlerdik. Bir sonraki oda bu hapishane küpünden pek de büyük olmayan ufak bir bölmeydi. Şarkılar ve gürültüler duyulmaz oldu; bölmede tuhaf bir sessizlik hâkimdi. Bir platformda plastik bir sandalye duruyordu; bu sandalyenin üstünde, tavandaki tek raya asılı, büyük, miğferden oluşan bir mekanizma vardı. Papa Song'un kırmızı üniformasından giymiş, gülümseyen üç yardımcı, işgöreni bu sandalyeye oturttular. Bir yardımcı miğferin, yıllarca Papa Song'un Sabah Duaları'nda vaat edildiği gibi yakasını çıkaracağını açıkladı. Heyecanlı işgören, "Teşekkürler, Yardımcı" diye mırıldandı. "Ah, çok teşekkürler!"

Miğfer Sonmi'nin başına ve boynuna oturtuldu. O anda bu hücredeki kapı sayısının garipliği dikkatimi çekti.

Ne açıdan "garip"?

Tek bir kapı vardı: ağıldan buraya giriş kapısı. Şu ankinden önce giren işgörenler odadan nasıl çıkmıştı? Miğferden gelen yüksek çatırtı dikkatimin yeniden platforma odaklanmasını sağladı. İşgörenin başı doğal olmayan bir açıyla sarktı. Gözlerinin beyazının ortaya çıktığını ve miğferi tek raya

bağlayan kablolu omurganın gerildiğini gördüm. Miğfer beni dehşete düşürerek yükseldi, işgören dimdik oturdu, sonra da havaya kalktı. Cesedi sanki biraz dans etti; yükün bir kısmı yüzünün derisine binince ölüm anında donmuş olan, beklenti dolu gülümsemesi gerildi. Bu arada aşağıda bir işçi plastik sandalyedeki kanı elektrik süpürgesiyle çekti, bir diğeriyse silerek temizledi. Tek raylı miğfer yükünü bizim koridorumuza paralel olarak taşıdı, kanatlı bir kapıdan geçti ve bir sonraki odaya girdi. Yeni bir miğfer plastik tabureye doğru alçaldı; üç yardımcı bir sonraki heyecanlı işgöreni oturtuyorlardı bile.

Hae-Joo kulağıma fısıldadı. "Onları kurtaramazsın, Sonmi. Gemiye bindiklerinde sonları gelmişti bile." Aslında, diye düşündüm, daha rahimtanklarındayken sonları gelmişti.

Bir başka miğfer bir çatırtıyla kapandı. Bu seferki işgören bir Yoona'ydı.

Anlıyorsun ya, o an hissettiklerimi anlatacak kelimeleri bulamıyorum.

Sonunda Hae-Joo'nun talimatına uymayı ve asma koridorda sürünüp ses geçirmez bir bölümden geçerek bir sonraki odaya girmeyi başardım. Burada, miğferler cesetleri büyükçe, mor ışıkla aydınlatılmış bir mahzene taşıyordu; orası Papa Song'un Gemisi'nin çeyreğini kaplıyor olmalıydı. Biz girerken santigrat birden düştü ve makinalar kulağımızı patlatırcasına kükredi. Altımızda bir mezbaha üretim bandı vardı, başında ise ellerinde makaslar, kılıç testereler ve kesmek, kazımak, ezmek için birçok alet olan figürler vardı. İşçiler baştan aşağı kana bulanmışlardı. Bu işçilere kasap desem gayet yerinde olur: yakaları kesiyor, giysileri çıkarıyor, saçları kazıyor, cildi soyuyor, elleri ve bacakları kesiyor, etleri dilimliyor, organları çıkarıyorlardı... drenaj kanalları kanı emiyordu... Çıkan ses, tahmin edebileceğin gibi Arşivci, sağır ediciydi.

Ama... neden - Ne olabilir böyle bir... kıyımın amacı?

Korpokrasinin ekonomisi. Genetik endüstrisinde rahim-tankları, en çok da Sabun için aşırı miktarlarda, sıvılaştırılmış biyolojik madde talebi var. Bu proteini tedarik etmek için çalışma yaşamlarının sonuna varmış olan üretilmişlerin geri dönüşümünü sağlamaktan daha ucuz bir yol olabilir mi? Ayrıca, "kurtarılan proteinler"in kalanı Papa Song'un gıda ürünlerinin imalinde kullanılıyor, bunlar Nea So Copros'un her yerindeki şirket restoranlarında tüketiciler tarafından yeniyor. Mükemmel bir gıda döngüsü.

Betimlediklerin akla hayale sığmayacak şeyler, Sonmi~451. Restoranlara gıda ve Sabun tedarik etmek için üretilmişleri katletmek... hayır. Akıl almaz bir suçlama bu, hayır, vicdansızca, hayır, ağza alınmayacak bir şey bu! Bir Arşivci olarak gördüğüne inandığın şeyleri gördüğünü inkâr edemem, ama korpokrasinin bir tüketicisi olarak gördüklerinin kesinlikle Sendika'nın sahnelediği bir oyun olduğunu, senin için oynandığını söylemek zorundayım. Böyle bir... mezbahacılığın var olmasına izin verilemez. Sevgili Başkan böyle bir şeye asla izin vermez! Juche Papa Song'un yönetici tabakasının tümünü Fenerev'de iyonize ederdi! Üretilmişler emeklilere ayrılmış bölgelerde emeklerinin karşılığını almasalar, bütün piramit... hıyanetlerin en çirkini olurdu.

İş iştir.

Sizin tarif ettiğiniz şey "iş" değil, sanayileştirilmiş kötülük!

İnsanlığın böyle kötülükleri hayata geçirme becerisini azımsıyorsun. Şunu düşün. 3-B'lerini gördün ama kendin gidip de üretilmişlerin emeklilik köyünü gördün mü hiç? Sessizliğini hayır olarak alıyorum. Kendi gidip de bu köyleri gören birini tanıyor musun? Yine hayır. Peki üretilmişler emekli olduktan sonra nereye gidiyor? Sadece işgörenler değil, her yıl çalışma yaşamlarının sonuna gelen yüz binlerce üretil-

miş. Şimdiye kadar onlarla dolup taşan şehirler olmalıydı. Ama nerede bu şehirler?

Nea So Copros'ta bu büyüklükte bir suç kök salamaz. Üretilmişlerin bile Başkan tarafından garanti edilen, dikkatle belirlenmiş hakları var!

Nasıl granit bile erozyona karşı hassassa, haklar da çiğnenmeye öyle açıktır. Beşinci *Bildirim* kabilecilik kadar eski bir döngüyü; Öteki'ne karşı cehaletin nasıl korkuyu doğurduğunu, korkunun nasıl nefreti doğurduğunu, nefretin nasıl şiddeti doğurduğunu, şiddetinse nasıl daha fazla şiddeti doğurduğunu açıklıyor, ta ki bütün "haklar," bütün yasalar en güçlünün isteklerine göre şekillenene dek. Korpokraside bu Juche demek. Juche'nin istediği ise üretilmiş alt sınıfın temiz biçimde imha edilmesi.

Ama İftihar ve benzerlerinin 3-B'lerine ne demeli? Onları Chongmyo Plaza'da, Papa Song'un restoranında bizzat gördünüz. İşte size kanıt.

İftihar Neo Edo'da dijilenmiş, sony'lerle üretilen bir imge. Gerçek Hawaii'de ya da herhangi bir yerde değil. Gerçekten de, Papa Song'daki son haftalarım boyunca İftihar'ın görüntüleri sürekli kendilerini tekrar ediyor gibi geliyordu. Aynı Hwa-Soon, aynı kumlu yoldan aynı taşlık denize koşuyordu. Yükselmemiş kız kardeşlerim olan biteni fark etmiyordu, ben de o zaman kendimden şüphe etmiştim, ama şimdi gerçeği biliyorum.

İfadeniz protestolarıma rağmen siz nasıl verirseniz öyle kaydedilecek. İlerlemeliyiz. Bu kıyımı ne kadar izlediniz?

Tam olarak hatırlayamıyorum. Belki on dakika, belki bir saat. Hae-Joo'nun beni yemekhaneden geçirdiğini ve o sırada hiçbir şey hissetmediğimi hatırlıyorum. Safkanlar iskambil oynuyor, erişte yiyor, tütün içiyor, sony'leriyle çalışıyor, şaka-

laşıyor, olağan hayatın içinde rollerini oynuyorlardı. Geminin göbeğinde olup bitenleri bilirken nasıl orada öyle umursamazca oturabiliyorlardı? Sanki işlemden geçenler canlı üretilmişler değil de salamura sardalyalarmış gibi? Vicdanları niçin bu korkunç durum sona ersin diye haykırmıyordu? Sakallı güvenlik görevlisi göz kırptı ve "Yine gel, canım" dedi.

Motele dönerken metroda, yanımızdan yolcular kayıp giderken tek rayda kayan cesetler "gördüm." Merdivenlerden inerken onların infaz odasında havada asılı olduklarını "gördüm." Odasına girdiğimizde Hae-Joo soları yakmadı; panjuru birkaç santimetre kaldırarak Pusan'ın ışıklarının odadaki karanlığı yumuşatmasına izin verdi ve kendisine bir bardak *soju* doldurdu. Aramızda tek bir kelime bile geçmedi. Kız kardeşlerim arasında İftihar'ı görüp de hayatta kalan bir tek ben vardım.

Sevişmemiz keyifsiz, zarafetten yoksun ve mecburen doğaçlamaydı, ama yaşayanlara ait bir hareketti. Hae-Joo'nun sırtındaki ter yıldızcıkları bana olan hediyesiydi; onları dilimle topladım. Sevişmemiz bittikten sonra genç adam gergin bir tavırla, sessizlik içinde bir marlboro içti ve doğum izimi merakla inceledi. Kolumun üstünde, onu ezerek uyuyakaldı. Onu uyandırmadım; hissettiğim acı uyuşmaya, uyuşma ise koluma iğneler batıyormuş gibi bir hisse dönüştü, sonra eğilip bükülerek Hae-Joo'nun altından çıktım. Onun üstüne bir battaniye örttüm; safkanlar hava nasıl olursa olsun serseri soğuk algınlıklarına yakalanabiliyor. Şehir kendisini uyku saatine hazırladı. AdV'ler ve ışıklar kapatıldıkça lekeli parıltısı sönükleşti. Son sıranın sonundaki üretilmiş de ölmüş olmalıydı artık. İşlem bandı temizlenmiş ve sessiz olmalıydı. Kasaplar, üretilmişlerse yatakhanelerinde, safkanlarsa evlerinde aileleriyle olmalıydı. Altın Gemi yarın yeni bir limana yelken açacak, geri dönüşüm işlemi orada yeniden başlayacaktı.

Saat sıfırda Sabun'umu içtim ve vücudunun sıcaklığıyla ısınmış battaniyenin altına girip Hae-Joo'nun yanına yattım.

Sizi yeterince hazırlamadan Altın Gemi'ye götürdükleri için Sendika'ya kızgın değil miydiniz?

Apis ya da Hae-Joo hangi kelimeleri kullanabilirdi ki?

Sabah nemli ve pusluydu. Hae-Joo duş aldı, sonra koca bir kâse pirinç, lahana turşusu, yumurta yedi ve su yosunu çorbası içti. Ben de yıkandım. Safkan sevgilim masada karşıma oturdu. O protein-çıkarma bandını gördüğümüzden beri ilk kez konuştum. "O gemi yok edilmeli. Nea So Corpos'taki, ona benzeyen bütün mezbahalar batırılmalı."

Hae-Joo evet dedi.

"Bu gemileri inşa eden tersaneler yıkılmalı. Bu iş için kullanılan sistemler parçalanmalı. Bu sistemlere izin veren kanunlar yerle bir edilmeli ve yeniden inşa edilmeli."

Hae-Joo evet dedi.

"Nea So Copros'taki her bir tüketici, yönetici ve Juche Yönetim Kurulu Üyesi ister rahimtankında, ister rahimde büyütülmüş olsunlar, üretilmişlerin safkanlar olduklarını anlamalı. İkna işe yaramazsa yükselmiş üretilmişler Sendika'yla birlikte bu amaç için savaş vermeli, hangi kuvvet gerekiyorsa onu kullanmalı."

Hae-Joo evet dedi.

"Yükselmiş üretilmişlerin ideallerini belirlemek, öfkelerini depolamak, enerjilerini yönlendirmek için bir İlmihal'e ihtiyaçları var. Bu haklar bildirisini ben yazacağım. Sendika böyle bir İlmihal'in yayılmasını sağlar mı, sağlayabilir mi?"

Hae-Joo, "Biz de bunu bekliyoruz işte" dedi.

Mahkemenizde bulunan birçok uzman tanık, *Bildiriler*'in ister yükselmiş ister yükselmemiş olsun, bir üretilmişin eseri olabileceğini yalanladı ve asıl yazarın Sendika ya da safkan bir Kaldırma Yanlısı olduğunda ısrar etti.

"Uzmanlar" anlamayı başaramadıkları şeyleri ne kadar tembelce yok sayıyor!

Bildiriler'i üç haftada, Pusan'ın dışındaki Ulsukdo Ceo'da, Nakdong Halici'ne bakan, medeniyetten uzak bir yönetici villasında ben, yalnızca ben yazdım. Yazılışı sırasında bir yargıca, bir genetikçiye, bir sözdizimciye, ve General An-Kor Apis'e danıştım; ama *Bildirileri*n Yükselmiş İlmihalleri, onların mahkememde "sapkınlık tarihindeki en çirkin ahlaksızlık" adı verilerek kınanan mantığı ve etiği *benim* zihnimin meyveleriydi, Arşivci, sana bu sabah anlattığım deneyimlerle beslenmişlerdi. Bu hayatı başka kimse yaşamadı. *Bildirileri*m Yoona~939 infaz edildiğinde filizlendi, Boom-Sook ve Fang'le yaşadığım olaylarla beslendi, Mephi ve Başrahibeden öğrendiklerimle güçlendi ve Papa Song'un mezbahasında doğdu.

Metninizin tamamlanmasından kısa bir süre sonra yakalandınız, değil mi?

Aynı öğleden sonra. İşlevimi yerine getirdiğimde, Oybirliği'nin artık serbestçe dolaşmama izin vermesi için sebep kalmamıştı. Tutuklanışım Basın için dramatize edildi. *Bildirileri*mi sony ile Hae-Joo'ya verdim. Birbirimize son kez baktık; hiçbir şey, hiçbir şey söylememek kadar dokunaklı olamaz. Birbirimizi bir daha görmeyeceğimizi biliyordum, belki o da bunu bildiğimi biliyordu.

Mülkün kenarında ufak bir yaban ördeği kolonisi kirliliğe rağmen hayatta kalmayı başarmıştı. Serseri genler onlara safkan atalarında olmayan bir dayanıklılık vermişti. Sanırım onları kendime benzetiyordum. Onları ekmekle besledim, suda yürüyenlerin krom parlaklığındaki yüzeyde gamzeler oluşturmasını izledim, sonra gösteriyi içeriden seyretmek üzere eve döndüm. Oybirliği beni fazla bekletmedi.

Altı uçak suyun üstünde daireler çizdi, bir tanesi çiçek bahçesine indi.

Yürütücüler uçaklardan atladı, colt'larını çektiler, birçok el

hareketi ve gösterişli bir cesaretle, karınlarının üstünde pencereme süründüler. Girsinler diye kapıları ve pencereleri açık bırakmıştım, ama yürütücüler keskin nişancılar, megafonlar ve patlayan bir duvarla gösterişli bir kuşatma düzenledi.

Baskını beklediğinizi mi ima ediyorsunuz, Sonmi?

Manifestomu bitirdikten sonra bir sonraki sahne ancak tutuklanmam olabilirdi.

Ne demek istiyorsunuz? Neyin "bir sonraki sahne"si?

Ben daha Papa Song'da işgörenken planlanan tiyatro oyununun.

Dur, dur, dur. Olan biten her şey neydi peki? Bütün itirafının senaryosu yazılmış olaylardan oluştuğunu mu söylüyorsun?

Ana olaylar, evet. Bazı aktörler, mesela Boom-Sook ve Başrahibe oyun oynadıklarını bilmiyorlardı ama ana karakterlerin hepsi kışkırtıcılardı. Hae-Joo Im ve Üye Mephi kesinlikle öyleydi. Senaryodaki incecik çatlakları fark etmedin mi?

Ne gibi?

Wing-027 en az benim kadar kararlı bir yükselendi: ben gerçekten o kadar eşsiz miydim? Kendin de söyledin, Sendika gizli silahını Kore'yi baştan başa aşsın diye tehlikeye atar mıydı? Gözetmen Kwon'un asma köprüde Zizzi Hikaru üretilmişini öldürmesi safkan zalimliğinin altını çizmek için biraz fazla uygun değil miydi? Zamanlaması fazlasıyla yerinde değil miydi?

Ya Xi-Li, Taemosan'dan kaçtığınız gece öldürülen genç safkan? Onun kanı ketçap değildi herhalde!

Kesinlikle değildi. O zavallı idealist Oybirliği'nin disney'inde harcanabilecek bir figürandı.

Ama, ya Sendika? Sendika'nın bile senaryonuz için uydurulduğunu mu söylüyorsunuz?

Hayır. Sendika benden önce vardı, ama varoluş nedeni devrimi körüklemek değil. Birincisi, Xi-Li gibi toplumsal durumdan hoşnut olmayanları kendisine çekiyor ve onları Oybirliği'nin izleyebileceği bir yerde tutuyor. İkincisi, Nea So Copros'un bütün hiyerarşik devletler gibi, toplumsal uyum için ihtiyaç duyduğu düşmana sahip olmasına imkân sağlıyor.

Oybirliği'nin bu sahte macera hikâyesini sahnelemek için niçin bu kadar masrafa ve zahmete girdiğini hâlâ anlayamıyorum.

Bu on yılın gösteri niteliğindeki mahkemesini yapabilmek için. Nea So Copros'taki her bir safkanın her bir üretilmişe şüpheyle yaklaşmasını sağlamak için. Juche'nin yeni Üretilmiş Miat Kanunu'na aşağı tabakadan onay alabilmek için. Kaldırma Akımı'nı gözden düşürebilmek için. Görüyorsun ya, bu komplo bütünüyle ses getiren bir başarıyla sonuçlandı.

Ama bu komplodan haberiniz varsa niçin işbirliği yaptınız? Neden Hae-Joo Im'in size bu kadar yaklaşmasına müsaade ettiniz?

Bir şehit, ona ihanet edenlerle niçin işbirliği yapar?

Siz söyleyin.

Son hamlenin de ötesini görürüz. *Bildirile*rimden söz ediyorum, Arşivci. Basın Nea So Copros'u benim İlmihallerime boğdu. Şimdi korpokrasideki bütün okul çocukları benim on iki "küfür"ümü biliyor. Gardiyanlarım bana *Bildiriler*'deki belirtileri gösteren üretilmişlere karşı ülke çapında bir "İhtiyat Günü" belirleneceği dedikoduları bile çıktığını söylüyor. Fikirlerim milyarlarla çarpılarak yayıldı.

Ama bu ne amaca hizmet edecek? Gelecekte ortaya çıkabilecek bir devrime mi? Asla başarılı olamaz.

Seneca da Neron'u şöyle uyarmıştı: Kaçımızı öldürürsen öldür, bizden sonra geleni öldüremeyeceksin. Hikâyem bitti. Gümüşi niyazını kapat. Yürütücüler iki saat sonra beni Fenerev'e götürecek. Son bir istekte bulunacağım.

Söyle, yeter.

Sony'ni ve erişim kodlarını istiyorum.

Ne indirmek istiyorsunuz?

Başka bir zamanda bir gece önce başladığım bir disney'i.

Timothy Cavendish'in Dehşetli Çilesi

"Bay Cavendish? Uyanık mıyız?" Bir krema tarlasındaki meyankökü yılanı kıvrıla kıvrıla odağa giriyor. Beş numara. Kasımın 5'i. İhtiyar John Thomas'ım niçin bu kadar acıyor? Birisi bir eşek şakası mı yaptı bana? Aman Tanrım, biri şeyime bir boru sokmuş! Kendimi kurtarmak için debelenmeye çalışıyorum ama kaslarım beni umursamıyor. Yukarıda bir şişe boruyu besliyor. Boru kolumdaki iğneyi besliyor. İğne beni besliyor. Bir kadının komi kesimi saçlarla çerçevelenmiş katı yüzü. "Cık cık cık. Düştüğünüzde burada olduğunuz için çok şanslısınız, Bay Cavendish. Hem de çok. Gidip de çalıların arasında dolaşmanıza izin vermiş *olsaydık* şimdi bir hendekte ölmüş olacaktınız!" Cavendish, bu isim tanıdık geliyor, Cavendish, kim bu "Cavendish"? Neredeyim? Ona sormaya çalışıyorum ama ancak Salisbury Katedrali'nin çan kulesine atılmış Tavşan Peter gibi ciyaklayabiliyorum. Karanlık bana kucak açıyor. Tanrı'ya şükür.

Bir altı numara. Kasımın 6'sı. Burada daha önce uyanmıştım. Sazdan bir kulübenin resmi. Keltçe ya da Druidce yazılmış bir metin. Şeyimdeki tüp gitmiş. Bir şey leş gibi kokuyor. Ne kokusu bu? Baldırlarım kaldırılıyor ve kıçım sert, soğuk, ıslak bir bezle siliniyor. Dışkı, atık, tiksindiren, tıkayan, bulaşan kaka. Bu şeyle dolu bir tüpün üstüne mi oturdum? Ah. Hayır. Nasıl bu hale geldim? Debelenip bezi kendimden

uzaklaştırmaya çalışıyorum ama vücudum sadece titriyor. Asık suratlı bir robot gözlerimin içine bakıyor. Terk edilen bir sevgili mi? Beni öpeceğinden korkuyorum. Vitamin eksikliği çekiyor. Daha fazla meyve sebze yemeli, nefesi iğrenç kokuyor. Ama en azından motor fonksiyonlarını kontrol edebiliyor. En azından tuvalete gidebiliyor. Uyku, uyku, uyku, gel beni özgür bırak.

Konuş, Hafıza. Hayır, tek kelime bile etmiyor. Boynum dönüyor. Şükürler olsun. Timothy Langland Cavendish boynuna söz geçirebiliyor ve adı da ona döndü. Yedi Kasım. Dünü hatırlıyorum, yarını görüyorum. Zaman ne bir ok, ne bir bumerang; zaman bir akordeon. Yatak yaraları. Kaç gündür yatıyorum burada? Geç. Tim Cavendish kaç yaşında? Elli? Yetmiş? Yüz? İnsan yaşını nasıl unutur?

"Bay Cavendish?" Bir yüz çamurlu yüzeye yükseliyor.

"Ursula?"

Kadın yüzüme bakıyor. "Ursula eşiniz miydi, Bay Cavendish?" Ona güvenme. "Hayır, ben Bayan Judd. Felç geçirdiniz, Bay Cavendish. Anlıyor musunuz? Ufacık bir felç."

Ne zaman oldu? demeye çalıştım. Ağzımdan "E amn ood?" çıktı.

Mırıl mırıl konuştu. "İşte her şey bu yüzden öyle tepetaklak. Ama endişelenmeyin, Dr. Upward süper bir hızla iyileştiğimizi söylüyor. Bize öyle feci hastane köşeleri yok!" Felç mi? Fecir mi? Feci? Margo Roker felç geçirmişti. Margo Roker mı?

*Siz*ler de kimsiniz? *Hafıza, seni ihtiyar pislik.*

Bu kısa hikâye üçlüsünü, hafızaları beyinlerindeki kılcal damarların patlaması sonucu moloz yığınına dönmemiş şanslı okuyucular hatırına yazıya döküyorum. Timothy Cavendish'i yeniden bir araya getirmek Tolstoy'un eserlerini düzenlemek kadar zordu, bir zamanlar dokuz kitaplık *Wight*

Adası'nda Ağız Hijyeni Hikâyesi'ni kısaltıp yedi yüz sayfacığa sığdıran adam için bile. Anılar yerlerine oturmayı reddediyordu, ya da oturuyor ama sonra yerlerinden çıkıyorlardı. Aylar sonra bile, kendimden koca bir parçanın kaybolup olmadığını nereden bilebilirim ki?

Geçirdiğim felç nispeten hafifti, doğru, ama onu takip eden ay hayatımın en utanç verici ayıydı. Spastik gibi konuşuyordum. Kollarım ölüydü. Kendi kıçımı silemiyordum. Zihnim sislerin arasında tökezliyordu ama bir yandan akılsızlığımın farkındaydı ve utanç içindeydi. Doktora ya da Bayan Noakes'a veya Bayan Judd'a, "Siz kimsiniz?" "Daha önce tanışmış mıydık? "Buradan çıktığımda nereye gideceğim?" diye sormaya cesaret edemiyordum. Sürekli Bayan Latham'ı soruyordum.

Basta![20] Bir Cavendish yıkılabilir ama ayağa kalkar. *Timothy Cavendish'in Dehşetli Çilesi*'nin filmi yapıldığında, sana o kasım ayını büyük-dövüş-için-antrenman-yapan-boksör montajıyla yansıtmanı öneriyorum, Lars adında dikkatli, hep boğazlı kazak giyen bir İsveçli olarak hayal ettiğim sevgili Yönetmen. Yiğit Cavendish iğnelerini hiç titremeden yiyor. Meraklı Cavendish dili tekrar keşfediyor. Vahşi Cavendish, Dr. Upward ve Hemşire Noakes tarafından yeniden ehlileştiriliyor. Yürüteçle yürüyen John Wayne Cavendish (bastona terfi ettim ve onu hâlâ kullanıyorum. Veronica bastonun bana Lloyd George havası kattığını söyledi). Carl Sagan Cavendish, Dandelion Kayası'na hapsedilmiş. Cavendish amneziyle uyuşturulduğu sürece halinden yeterince hoşnut olduğunu söyleyebilirsiniz. Sonra, Lars, tekinsiz bir notaya bas.

Aralık ayının ilk günündeydik (Noel takvimleri asılmıştı) ve *Saat Altı Haberleri* yeni başlamıştı. Suyu alınmış sütle muz püresi yemiş, önlüğüme bir damla bile dökmemiştim. Hemşire Noakes geçti, kuş cıvıltıları bir şahinin gölgesi as-

20. *Basta:* (İspanyolca) Yeter (ed.n.)

lında nasıl kesilirse mahkûm arkadaşlarım da öyle sus pus oldu.

Hafızamın bekâret kemeri bir anda açıldı ve çıkarıldı.

Keşke öyle olmasaydı. Aurora Evi'ndeki "arkadaş"larım Scrabble'da şaşırtıcı bir beceriksizlikle hile yapan ve bana yalnızca Ölenlerin Krallığı'nda en Zayıf Düşmüş kişi, Yenilmez Führer'e karşı ortak Maginot Hattı'nı oluşturduğu için iyi davranan bunak hödüklerdi. Erkek kardeşim tarafından koca bir ay boyunca hapsedilmiştim, yani belli ki ulus çapında bir insan avı başlatılmamıştı. Kendi kaçışımı kendim gerçekleştirmek zorundaydım, ama elli metreyi bile çeyrek saatte aşarken o mutant bekçi Withers'ı nasıl atlatacaktım? Kendi posta kodumu bile hatırlayamazken Kara Göl'den çıkma Noakes'u nasıl kandıracaktım?

Ah, dehşet, dehşet. Muz püresi boğazıma yapıştı kaldı.

Algılarım yerine geldiğinde insanların, doğanın ve hayvanların aralık ritüellerini gözlemledim. Gölcük, aralık ayının ilk haftası dondu ve tiksinti içindeki ördekler üstünde kaydılar. Aurora Evi sabahları donuyor, akşamları kaynıyordu. Adının Deirdre olması hiç şaşırtıcı olmayan cinsiyetsiz bakıcı avizelere simli ipler astı ve çarpılmayı başaramadı. Krepon kâğıdına sarılı bir kovada plastik bir ağaç belirdi. Gwendolin Bendincks kâğıttan zincir geçidi düzenledi ve Ölmeyenler buna akın akın katıldı; iki taraf da ortaya çıkan görüntünün ironikliğinden habersizdi. Ölmeyenler her gün Noel Takvimi'nin penceresini açan kişi olmak için patırtı koparıyorlardı ve bu ayrıcalık sanki Kraliçeymiş de fakirlere para dağıtıyormuş gibi davranan Bendicks tarafından bahşediliyordu: "Millet, Bayan Birkin yüzsüz bir kardan adam buldu, muhteşem, değil mi?" O ve Warlock-Williams Hemşire Noakes'ın çoban köpeği olmaları sayesinde hayatta kalıyorlardı. Aklıma Primo Levi'nin *Boğulanlar, Kurtulanlar*'ını getiriyorlardı.

Dr. Upward eğitim, hukuk veya tıp sektöründe bulabileceğiniz türden, Küstah Piçler kategorisinde Oscar Ödülü kazanmış kişilerdendi. Aurora Evi'ne haftada iki kez uğrardı ve elli beş yaşlarındaki adamın kariyeri soyadının belirttiği yönde[21] ilerlemiyorsa, bunun sebebi yalnızca bütün Şifa Dağıtıcılar'ın yoluna taş koyan biz kahrolası engeller, *hasta insanlar*dık. Onu ilk gördüğüm anda muhtemel bir müttefik olmadığını anlamıştım. Kıç siliciler, banyo ovucular ve balçık pişiriciler de toplumdaki yüce konumlarını hastalarından birinin kaçmasına yardım ederek tehlikeye atacak değillerdi.

Hayır, Aurora Evi'nde basbayağı hapistim. Kolları olmayan bir saat. "Özgürlük!" medeniyetimizin budalaca nakaratıdır, ama yalnızca ondan yoksun kalanlar onun ne olduğuyla ilgili bir fikre sahiptir.

Kurtarıcımız'ın Doğum gününden birkaç gün önce bir minibüs dolusu özel okullu velet Noel şarkıları söylemeye geldi. Ölmeyenler de yanlış sözler ve ölüm zırıltılarıyla şarkılara katıldılar; gürültü patırtıdan kaçmak zorunda kaldım, komik bile değildi. Kaybettiğim dinçliğimi bulmak için otuz dakikada bir tuvalete gitmek zorunda kalarak Aurora Evi'nin etrafında topalladım. (Venüs'ün Organları'nı herkes pek iyi bilmez ama, Kardeşlerim, Satürn'ün Organı mesanedir.) Başlıklı şüpheler ensemden ayrılmıyordu. Denholme niçin beni çocuk durumuna düşürmek için kalan son birkaç değerli kuruşunu gardiyanlarıma ödüyordu? Bunaklıktan altını tutamayan Georgette, kardeşime yıllar önce sadakat yolundan kısa bir süre ayrıldığımızı mı anlatmıştı? Bu tuzak bir boynuzlunun intikamı mıydı?

Annem kaçışın hiçbir zaman en yakındaki kitaptan daha uzakta olmadığını söylerdi. Eh, anneciğim, pek öyle değilmiş. Senin o çok sevdiğin, paçavralar, zenginler ve kalp kırıklıkla-

21. İngilizce'de "upward", "yukarı" anlamına gelmektedir (ç.n.)

rıyla dolu büyük puntolu efsaneler tenis makinesi gibi bir hayatın üstüne fırlattığı mutsuzluklara karşı kamuflaj değilmiş, öyle değil mi? Ama evet, Anneciğim, yine de bir bakıma haklısın. Kitaplar gerçek bir kaçış olmasalar da beynin kendisini kanatana kadar kaşımasını önleyebiliyorlar. Tanrı biliyor ya, Aurora Evi'nde okumaktan başka yapacak bir halt yoktu. Mucizevi bir biçimde iyileşmemin ertesi günü *Yarım Hayatlar*'ı elime aldım ve ister inanın ister inanmayın, Hilary V. Hush'ın aslında basılabilecek bir gerilim romanı yazmış olup olmadığını düşündüm. *İlk Luisa Rey Gizemi*'nin şık bir siyah-bronz kapakla Tesco kasalarında satıldığını görebiliyordum; sonra bir *İkinci Gizem*, ardından *Üçüncü*. Kraliçe Gwen(dolin Bendincks) ona açıkça yaltaklanmamın karşılığında bana bir 2B kurşunkalem verdi (misyonerler, onları din değiştirebileceğinize inandırmayı başarırsanız son derece yumuşak başlı oluyor), ben de hikâyeyi baştan aşağı düzeltmeye giriştim. Bir iki şeyin çıkarılması gerekecekti: örneğin, Luisa Rey'in şu Robert Frobisher'ın reenkarnasyonu olması. Fazla yeni çağ işi, fazla hippi-uyuşturucu bağımlısı işiydi. (Benim de sol koltuk altımın alt kısmında bir doğum izim var ama seviştiğim hiç kimse onu bir kuyrukluyıldıza benzetmedi. Georgette ona Timbo'nun Boku lakabını takmıştı.) Ama geneline bakacak olursak bu genç-yazar-yoz-şirketlere-karşı gerilim romanının potansiyeli vardı. (Sir Felix Finch'in Hayaleti sızlanıyor, "Ama bu konu önceden bin kere işlendi!" – sanki Aristophanes'le Andrew Void-Webber[22] arasında yüz bin kez yapılmamış bir şey varmış gibi! Sanki Sanat *Nasıl* değil de *Ne* imiş gibi!)

Yarım Hayatlar üzerindeki çalışmam, Luisa Rey bir köprüden aşağı uçunca ve kahrolası metin bitince doğal bir engelle karşılaşmış oldu. Saçımı yoldum ve göğsümü dövdüm. Acaba bir ikinci bölüm var mıydı bile? Hilary V.'nin Man-

22. *Void:* (İngilizce) Boşluk. Sanatçının asıl soyadı olan Lloyd-Webber ile yapılmış bir söz oyunu (ed.n.)

hattan'daki dairesinde bir ayakkabı kutusuna mı tıkılmıştı? Hâlâ onun yaratıcı rahminde doğmayı mı bekliyordu? Metinle birlikte gelen mektubu bulmak için evrak çantamın gizli bölmelerini yirminci kez karıştırdım, ama onu Haymarket'taki ofisimizde bırakmıştım.

Onun dışında, edebi imkânlar kısıtlıydı. Warlock-Williams bana Aurora Evi'nin bir zamanlar küçük bir kütüphanesi olduğunu söyledi ama şu an naftalinlenip kaldırılmış durumdaymış. ("Jellyvision sıradan insanlar için çok daha *Gerçek*, olayın özü bu.") Bu "kütüphane"yi bulabilmek için bir madenci kaskıyla kahrolası bir kazmaya ihtiyacım oldu. "Unutmayalım Diye" başlıklı Birinci Dünya Savaşı nişanlarından oluşan bir yığının tıkadığı bir çıkmazdaydı. Toz derin, katı ve her yerde eşit kalınlıktaydı. *Bu İngiltere* adındaki bir derginin eski sayılarıyla dolu bir raf, bir düzine Zane Grey kovboy romanı (büyük puntoda), *Bana Et Vermeyin Lütfen!* başlıklı bir yemek kitabı. Geriye bir tek *Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok* (yaratıcı bir okul çocuğu uzun bir zaman önce kitabın sayfalarının köşelerini kendi burnuyla mastürbasyon yapan bir çöp adamın çizimleriyle donatmıştı – şimdi neredeler?) ve sıradan helikopter pilotlarının "Amerika'nın En Seçkin Askeri Gerilim Yazarı" tarafından (ama ben onun "Komuta Merkezi"ni başkasına yazdırdığını biliyorum; kanuni misilleme yapılması ihtimaliyle burada ad vermeyeceğim) anlatılan hikâyesi *Göklerin Jaguarları* kalıyordu ve açıkçası diğer bütün kitaplar okunamayacak kadar boktandı.

Ben de o ikisini aldım. Açlıktan ölmek üzere olan bir adam için patates kabuğu gurme mutfağından çıkmış bir yemektir.

Ernie Blacksmith ve Veronica Costello, gelin içeri, süreniz doldu. Ernie'yle anlaşamadığımız zamanlar oluyordu, ama benim görüşlerimi paylaşan bu iki muhalif olmasa Hemşire Noakes bugün hâlâ bana gözlerimin akları meydana çıka-

cak kadar ilaç veriyor olurdu. Ölmeyenler'in Büyük Uyku için prova yaptıkları bulutlu bir öğleden sonraydı, personel toplantıdaydı ve Aurora Evi'nin uykucularını rahatsız eden tek ses Şişko Fauntleroy'la Sevkiyatçı arasındaki DGF maçıydı. Olağan olmayan bir biçimde, dikkatsiz bir elin ön kapıyı aralık bıraktığını fark ettim. Baş dönmesi ve temiz hava almakla ilgili bir yalanla kuşanıp keşif gezisi yapmak için dışarı süzüldüm. Soğuk dudaklarımı yaktı ve titredim! Nekahat dönemimde deri altımdaki yağlar erimişti; iskeletim daha da küçülerek Falstaff'a yarı benzerliğinden sıyrılıp John of Gaunt'a dönüşmeme sebep olmuştu. Altı yedi hafta önce felç geçirdiğimden beri ilk kez dışarı çıkıyordum. Araziyi dolaştım ve eski bir binanın kalıntılarını buldum, sonra delik ve gedikler aramak üzere tuğladan yapılma dış duvara ulaşmak için hırpani çalılıkların arasından geçmeye çabaladım. Bir SAS istihkâmcısı naylon bir iple duvara tırmanabilirdi belki, ama bu felç geçirmiş, bastonlu bir ihtiyara göre bir iş değildi. Rüzgâr ben geçerken kahverengi, kâğıt gibi yaprakları aşındırdı, sonra yeniden öbekler oluşturdu. Hava basıncıyla çalışan elektronik ve gösterişli bir zımbırtıyla açılıp kapanan muazzam demir kapılara vardım. Lanet olsun, bir güvenlik kameraları ve iki-yönlü telefon şeyleri bile vardı! Hemşire Noakes'un oraya yatırılması muhtemel sakinlerin çocuklarına (nerdeyse "ebeveynlerine" yazacaktım) bu son teknoloji ürünü güvenlik düzenekleri sayesinde güvenle uyuduklarını anlatarak böbürlendiğini hayal ettim, tabii aslında "Bize zamanında ödeme yaparsanız buradan çıt bile çıkmaz" demek istiyordu. Manzara pek iyiye alamet değildi. Hull güneydeydi ve güçlü kuvvetli bir delikanlı kenarlarında telgraf direkleri dizili olan tali yolları kullanarak oraya yarım günde yürüyebilirdi. Ancak kaybolan tatilciler bu kurumun kapısından tesadüfen girebilirdi. Tekrar araba yoluna dönerken bir lastik cayırtısı ve Jüpiter kırmızısı bir Range Rover'dan gelen öfke-

li bir korna sesi duydum. Kenara çekildim. Sürücü kutupaşırı para toplayanların pek sevdiği o gümüşi anoraklardan birine sarınmış boğa gibi bir adamdı. Range Rover bir cayırtıyla, çakıl taşlarını etrafa saçarak ön kapının basamaklarına varmadan durdu ve sürücü *Göklerin Jaguarları*'ndaki pilotlardan biri gibi kasıla kasıla Resepsiyon'a yürüdü. Ana girişten girerek kazan dairesini geçtim. Ernie Blacksmith kafasını uzattı. "Bir yudum ateş suyu içer misiniz, Bay Cavendish?"

İkinci kez sordurmadım. Kazan dairesi gübre kokuyordu ama kömür kazanı sayesinde ısınmıştı. Bir çuval kömürün üstüne tünemiş, memnuniyet belirten bebek sesleri çıkaran kişi kurum maskotu statüsüne kavuşmuş eski bir sakin olan Bay Meeks idi. Ernie Blacksmith ikinci bakışınızda fark ettiğiniz türden, sessiz sakin bir adamdı. Bu dikkatli İskoç genelde Veronica Costello adındaki, efsaneye göre bir zamanlar Edinburgh'un tarihindeki en iyi şapka dükkânının sahibi olan hanımın yanından ayrılmazdı. Çiftin hal ve tavırları pejmürde, Çehov'a yaraşacak bir otelin sakinleriymiş izlenimini veriyordu. Ernie ve Veronica yaşamımı sefil bir hergele şeklinde sürdürme arzuma saygı duyuyorlardı, ben de buna saygı duyuyordum. Ernie bu kez kömürlerin arasından bir şişe İrlanda maltı çıkardı. "Buradan helikopterin olmadan kaçmayı düşünüyorsan yarı delisin demektir."

Bir şey belli etmeye gerek yoktu. "Ben mi?"

Blöfüm Ernie Kayası'na çarpıp paramparça oldu. "Bir fırt çek" dedi bana, o amansız ve bilgiç tavrıyla.

Dediğini yaptım. "Burası pek sıcak."

"Bir zamanlar sertifikalı bir kaloriferciydim. İşletmeye ücretsiz hizmet veriyorum, yönetim de kendime armağan ettiğim bir iki zevke göz yumuyor." Ernie iki plastik bardağa cömert miktarlarda içki boşalttı. "Fondip."

Serengeti'de Yağmur! Çiçek açan kaktüsler, koşuşturan çitalar! "Nereden alıyorsun bunu?"

"Kömür taciri makul bir adam. Cidden, dikkatli ol bak. Withers her gün ikinci posta için dörde çeyrek kala kapıya çıkıyor. Seni kaçışını planlarken yakalamasını istemezsin herhalde."

"Çok bilgili gibisin."

"Zamanında çilingirlik de yaptım, askerden sonra. Güvenlik sektöründe ister istemez yarı-suçla haşır neşir oluyorsun. Av alanı bekçileri, kaçak avcılar falan. Kendim yasadışı bir şey yapmadım ama bak, ben işimi yapardım, o kadar. Ama hapishane firarlarının dörtte üçünün başarısız olduğunu öğrendim, çünkü gri madde" –şakağına pat pat vurdu– "kaçışın kendisine harcanıyor. Amatörler stratejiden bahseder, profesyoneller ise lojistikten. Örneğin, kafama koysam kapıdaki o havalı elektrikli kilidi gözüm kapalı açabilirim ama diğer tarafta bir vasıta olmadıktan sonra neye yarar? Para olmadıktan sonra? Sığınak olmadıktan sonra? Anlıyorsun ya, lojistik olmazsa halin ne olur? Beş dakika sonra Withers'ın kamyonetinde kıskıvrak oturuyor olursun."

Bay Meeks cücelere benzeyen yüzünü buruşturdu ve unutmadığı yegâne kelimeyi zorla ağzından çıkardı: *"Biliyorum! Biliyorum!"*

Ernie Blacksmith beni uyarmaya mı çalıştığını yoksa ağzımı mı aradığını anlayamadan önce Veronica başında buzları eritecek kadar kırmızı bir şapkayla kazan dairesine girdi. Nerdeyse eğilip selam verecektim, kendime zor engel oldum. "Tünaydın, Bayan Costello."

"Bay Cavendish, sizi görmek ne güzel. Bu ısırıcı soğukta dışarıda mı dolaşıyordunuz?"

"Tek kişilik kaçış komitesi için keşif gezisine çıkmıştı" dedi Ernie.

"Ah, İhtiyarlar'a katıldığınızda dünya sizi artık geri istemez." Veronica bir bambu sandalyeye yerleşti ve şapkasını düzeltti.

"Biz –altmışın üstündeki herkesten söz ediyorum– sırf var olmakla bile iki suç işleriz. Birincisi Hız Eksikliği'dir. Arabayı çok yavaş sürer, çok yavaş yürür, çok yavaş konuşuruz. Dünya diktatörlerle, sapıklarla, her türden uyuşturucu baronuyla alışveriş halindedir ama yavaşlatılmaya *tahammül edemez*. İkinci suçumuz ise Herkesin Aklına Ölümü Getirmek'tir. Dünya ancak biz ortalıktan çekilirsek pırıltılı gözlerle inkâra devam edebilir ve rahat olabilir."

"Veronica'nın anne babası entelijansiyada müebbet hapis yattılar" dedi Ernie gururla.

Kadın sevgiyle gülümsedi. "Ziyaret saatlerinde buraya gelen insanlara bir bak! Şok için tedavi görmeye ihtiyaçları var. Yoksa neden o 'İnsan hissettiği yaştadır!' saçmalığını tekrarlayıp dursunlar? Gerçekten, kimi kandırmayı umuyorlar ki? Bizi değil – kendilerini!"

Ernie, "Biz ihtiyarlar çağımızın cüzamlılarıyız. Bu kadar basit" diye sözlerine son verdi.

İtiraz ettim: "Ben toplumdan dışlanmadım! Kendi yayınevim var ve işe dönmem gerek, bana inanmanızı beklemiyorum ama burada gerçekten isteğim dışında *alıkoyuluyorum*!"

Ernie'yle Veronica birbirlerine gizli dillerinde bir bakış attılar.

"Siz bir *yayıncı* mısınız? Ya da *öyle miydiniz*, Bay Cavendish?"

"Öyleyim. Ofisim Haymarket'ta."

"O zaman" dedi Ernie mantıklı bir şekilde, "burada ne işiniz var?"

Evet, asıl soru buydu. Kulağa pek inandırıcı gelmeyen bugüne kadarki hikâyemi anlattım. Ernie'yle Veronica aklı başında, dikkatli yetişkinler gibi dinlediler. Bay Meeks uyukladı. Felcime kadar geldim, sonra dışarıdan gelen bir bağırış sözümü kesti. Ölmeyenler'den birinin bir nöbet geçirdiğini düşündüm, ama aralıktan attığım bir bakışla Jüpiter kırmı-

zısı Range Rover'ın sürücüsünün cep telefonuna haykırdığını gördüm. "Neden uğraşayım ki!" Yüzü hüsranla buruşmuştu. "Kadın uçmuş! 1966'da olduğumuzu sanıyor! ... Hayır, numara *yapmıyor*. Sen eğlence olsun diye *altını* ıslatır mısın?... Hayır, öyle yapmadı. İlk kocası olduğumu sandı. *Hiç* oğlu olmadığını söyledi... Sen bana Oidipus Kompleksi diyorsun... Evet, tekrar anlattım. Üç kez... Ayrıntısıyla, *evet*. Sen daha iyisini yapabileceğini düşünüyorsan gel de dene... Eh, beni de hiç sevmedi. Ama parfüm getir... Hayır, *senin* için. İğrenç kokuyor... Başka ne kokacak?.. *Tabii* ki yapıyorlar, ama yetişmek zor, sürekli... sızıyor." Range Rover'ına bindi ve motoru kükreterek araba yolundan indi. Aklımdan arkasından koşmak ve kapılar kapanamadan çıkmak geçti geçmesine, ama sonra kendime yaşımı hatırlattım. Neyse, zaten güvenlik kamerasına yakalanırdım ve Withers ben kimseyi durduramadan gelip beni yakalardı.

"Bayan Hotchkiss'in oğlu" dedi Veronica. "Çok tatlı bir insandı, ama oğlu, ah, hayır. İyi bir insan olmakla Leeds ve Sheffield'daki hamburger zincirlerinin yarısına sahip olamazsın. Ailende illa bir iki aşağılık insan olacak."

Bir mini-Denholme. "Eh, en azından annesini ziyarete geliyor."

"Sebebi de şu." Yaşlı kadın çekici, şeytani bir ışıkla aydınlandı. "Bayan Hotchkiss oğlunun onu Aurora Evi'ne kapatma planının farkına varınca bütün aile mücevherlerini bir ayakkabı kutusuna tıkıştırmış ve kutuyu gömmüş. Şimdi nereye gömdüğünü hatırlamıyor, ya da hatırlıyor ama söylemiyor."

Ernie son malt damlalarını bölüştürdü. "Beni sinirlendiren anahtarlarını kontakta bırakışı. Her geldiğinde. Gerçek dünyada olsa bunu asla yapmaz. Ama biz o kadar mecalsiz, öyle zararsızız ki ziyarete geldiğinde dikkatli olmayı gerekli görmüyor."

Ernie'ye böyle bir şeyi niçin fark ettiğini sormanın ayıp

olacağına karar verdim. Hayatında gereksiz bir şey söylemişliği yoktu.

Kazan dairesine her gün sektirmeden uğruyordum. Her zaman viski olmasa da arkadaşlar değişmez biçimde orada toplanırdı. Bay Meeks'in rolü, uzun sürmüş bir evlilikte çocuklar evden gittikten sonra siyah bir Labrador'un oynadığı roldü. Ernie hayatı, zamanı ve Aurora Evi folkloruyla ilgili alaycı gözlemlerde bulunabiliyordu ama fiili eşiyle hemen her konuda sohbet edebiliyordunuz. Veronica'nın pek de yıldız olmayan ünlülerin imzalı fotoğraflarından oluşan geniş bir koleksiyonu vardı. Benim edebi nüktelerimi takdir edecek kadar okumuştu, ama bunları aldığım kaynakları bilecek kadar fazla okumamıştı. Bir kadında bu özelliği severim. Ona, "Mutlulukla sevinç arasındaki en önemli fark mutluluğun katı, sevincin sıvı olmasıdır" gibi şeyler söyleyebilir ve J.D. Salinger'ı okumamış olduğu için güvenle kendimi akıllı, çekici, hatta genç hissedebilirdim. Ben gösteriş yaparken Ernie'nin beni izlediğini hissediyordum ama ne olmuş yani? diye düşünüyordum. Bir adam istediği kadınla flört edebilir.

Veronica'yla Ernie hayata sıkı sıkı tutunmuşlardı. Beni Aurora Evi'nin tehlikelerine karşı uyardılar: idrar ve dezenfektan kokusunun, Ölmeyenlerin Disk İteleme Oyunu'nun, Noakes'un kininin, yiyecek içeceklerin "sıradan" kavramını yeniden tanımlaması. Bir despotluk sıradan olarak kabul edildiğinde, Veronica'ya göre, artık zaferi kesindi.

Onun sayesinde kafamı toplayıp kendime geldim. Burun kıllarımı kestim ve Ernie'den ayakkabı cilası ödünç aldım. Babam, "Ayakkabılarını her akşam parlat" derdi, "böylece herkes kadar iyi olursun." Geriye baktığımda Ernie'nin kasım kasım kasılmama Veronica'nın amacının yalnızca gönlümü hoş tutmak olduğunu bildiği için katlandığını anlıyorum. Ernie hayatında kurmaca bir eser okumamıştı –"Ben her za-

man radyo adamı oldum"– ama Victoria zamanından kalma kalorifer sistemini ikna edip hayata döndürmesini her izlediğimde kendimi sığ hissediyordum. Doğru, çok fazla roman okumak insanı körleştiriyor.

İlk kaçışımı tek başıma tezgâhladım – o kadar basitti ki insanın plan diyesi bile gelmiyordu. İstek ve az da olsa cesaret gerektiriyordu, ama zekâ gerektirmiyordu. Hemşire Noakes'un ofisindeki telefondan Cavendish Yayıncılık'ın telesekreterine edilecek bir gece telefonu. Ragbici yeğeni kocaman bir Ford Capri süren Bayan Latham'a gönderilecek bir yardım çağrısı. Aurora Evi'ne geliyorlar, tehditler ve itirazlardan sonra arabaya biniyorum ve çekip gidiyoruz. Bu kadar. Aralığın 15'inin gecesi (sanıyorum) erken saatlerde uyandım, sabahlığımı giydim ve odamdan loş koridora çıktım. (Kapım uyum gösterme rolü yapmaya başladığımdan beri kilitlenmiyordu.) Horultular ve borulardaki su sesi dışında hiçbir ses yoktu. Hilary V. Hush'ın Luisa Rey'inin Swannekke B'de sinsice dolaşmasını hatırladım. (Çift odaklı gözlüklerime selam olsun.) Resepsiyon boş görünüyordu ama yine de resepsiyon masasının seviyesinden daha aşağıda, komando stili sürünerek ilerledim ve sonra kendimi yukarı çekip dikey hale getirdim – azımsanacak bir marifet değildi bu. Noakes'un ofisinin ışığı yanmıyordu. Kapı kolunu denedim ve evet, bana karşı koymadı. İçeri süzülüverdim. Kapının aralığından ancak içeriyi görebileceğim kadar ışık sızıyordu. Ahizeyi kaldırdım ve Cavendish Yayıncılık'ın numarasını çevirdim. Telesekreterime ulaşamadım.

"Çevirdiğiniz numaraya arama yapılamamaktadır. Ahizeyi yerine koyun, numarayı kontrol edin ve yeniden deneyin."

Yeis. En kötüsünü düşündüm; Hogginsler ofisimi öyle bir kundaklamışlardı ki telefonlar bile erimişti. Bir kez daha denedim ama nafile. Felcimden beri hatırlayabildiğim diğer tek telefon numarası, bundan sonra başvurduğum son çaremdi.

Telefonun gergince beş altı kez çalışından sonra yengem Georgette o pek iyi bildiğim kedi gibi somurtuşuyla telefona cevap verdi. Hem de ne iyi biliyordum. "Uyku saati geçti, Aston."

"Georgette, benim, Timbo. Denny'yi verir misin?"

"Aston? Senin derdin ne?"

"Aston değilim ben, Georgette! Timbo'yum!"

"O zaman Aston'ı ver!"

"Aston'ı tanımıyorum! Bak, Denny'yle konuşmam şart."

"Denny şu an telefona gelemiyor."

Georgette'in aklı hiçbir zaman pek yerinde değildi, ama şimdi iyice uçmuş gibi geliyordu bana. "Sarhoş musun?"

"Ancak iyi bir mahzene sahip güzel bir şarap barı olursa. Birahanelere tahammül edemiyorum."

"Hayır, dinle bak, ben Timbo, kayınbiraderin! Denholme'la konuşmam gerek."

"Sesin Timbo'ya benziyor. Timbo? Sen misin?"

"Evet, Georgette, benim, ve eğer bu..."

"Kendi kardeşinin cenazesine gelmemen çok kaba bir hareketti. Bütün ailen öyle düşündü."

Yer döner gibi oldu. "*Ne*?"

"Arada atıştığınızı biliyorduk, *ama, yani...*"

Yere düştüm. "Georgette, Denny'nin öldüğünü söyledin. Gerçekten bunu mu söylemek istedin?"

"Elbette bunu söylemek istedim! Kafayı yediğimi mi sanıyorsun?"

"Bir kere daha söyle." Sesim çıkmaz oldu. "Denny öldü mü?"

"Sence böyle bir şey uydurur muyum?"

Hemşire Noakes'un koltuğu bana hıyanet ve işkence ederek gıcırdadı. "Nasıl, Georgette, Tanrı aşkına, nasıl?"

"Kimsiniz? Gecenin bir yarısı! Hem kimsiniz siz? Aston, sen misin?"

Boğazıma kramp girdi. "Timbo."

"Eh, *sen* hangi taşın altında saklanıyorsun bakalım?"

"Bak, Georgette. Denny nasıl" –kelimeleri ağzıma almak onları daha da gerçek kılıyordu– "vefat etti?"

"Paha biçilmez sazanını beslerken. Akşam yemeği için krakerlere ördek ciğeri ezmesi sürüyordum. Denny'yi çağırmaya gittiğimde havuzda yüzüstü yattığını gördüm. Orada bir gün boyunca kalmış olabilir, ne de olsa bakıcısı değilim, biliyorsun. Dixie ona tuzu azaltmasını söylemişti, ailesinde çok felç geçiren var. Bak, hattı meşgul etmeyi bırak da Aston'ı ver."

"Dinle, orada kim var şimdi? Yanında?"

"Sadece Denny."

"Ama Denny ölmüş!"

"Biliyorum! Haftalardır balık havuzunda öylece yatıyor. Onu nasıl çıkartacağım ki? Dinle, Timbo, bana bir iyilik yap da Fortnum ve Mason'dan bir sepet falan getir. Krakerlerin hepsini yedim, ardıçlar da bütün kırıntıları yedi, şimdi balık yemi ve Cumberland sosu dışında yiyecek bir şeyim yok. Aston, Denny'nin sanat koleksiyonunu fiyat biçici arkadaşına göstermek için ödünç aldığından beri aramadı ve bu... günler önceydi, hatta haftalar. Doğalgaz şirketi gazı kesti ve..."

Işık gözlerimi acıttı.

Kapı Withers'la doldu. "Demek yine sen."

Adeta delirdim. "Kardeşim ölmüş! Ölmüş, anlıyor musun? Bir taş kadar ölüymüş şu an! Yengem *kafayı yemiş* ve ne yapacağını bilmiyor! Bu çok acil bir aile meselesi! Kahrolası bedeninde Hıristiyan bir kemik varsa bu lanet olası meseleyi çözmeme yardım edersin!"

Sevgili Okuyucu, Withers karşısında yalnızca gece yarısından sonra telefon sapıklığı yapan isterik bir huzurevi sakini gördü. Yolundaki bir sandalyeyi ayağıyla kenara itti. Ahizeye haykırdım: "Georgette, dinle beni, Hull'da Aurora Evi denen kahrolası bir akıl hastanesinde alıkoyuluyorum, anladın mı? *Hull*'da, *Aurora Evi*, Tanrı aşkına birini buraya gönder ve beni—"

Dev bir parmak hattı kesti. Tırnağı yaralı ve mordu.

Hemşire Noakes savaşın başladığını ilan etmek için kahvaltı gongunu çaldı. "Arkadaşlar, bağrımıza bir *hırsız* basmışız." Toplanmış olan Ölmeyenler'in üstüne bir sessizlik çöktü.

Kurumuş bir ceviz, kaşığını masaya vurdu. "Araplar onlarla ne yap'cağını bilir, Hemşire! Suudi'de eli uzun Freddie'ler yoktur, di' mi? Camilerin otoparklarında cuma öğleden sonraları, *haşırt*! Di' mi? Di' mi?"

"Fıçımızda çürük bir elma var." Yemin ederim, sanki altmış yıl sonra Gresham Erkek Okulu'na dönmüştüm. Aynı lime lime buğday, aynı süt dolu kâsede parçalanıyordu. "Cavendish!" Hemşire Noakes'un sesi salonda düdük sesi gibi titreşti. "Ayağa kalk!" Küflü tüvitler ve renksiz bluzlar içindeki yarı-canlı kadavraların başları bana doğru döndü. Bir kurban gibi tepki verirsem kendi hükmümü mühürlemiş olacaktım. Umursamak zordu. Bütün gece gözümü bile kırpmamıştım. Denny ölmüştü. Sazana dönüşmüştü büyük ihtimalle. "Ah, Tanrı aşkına, kadın, biraz mantıklı ol! Saray mücevherleri hâlâ Kule'de güvende! Önemli bir telefon görüşmesi yaptım, o kadar. Aurora Evi'nde bir internet kafe *olsaydı* memnuniyetle gider e-posta gönderirdim! Kimseyi uyandırmak istemedim, o yüzden insiyatifi ele aldım ve telefonu ödünç aldım. Çok özür diliyorum. Görüşmenin ücretini ödeyeceğim."

"Ah, ödeyeceksiniz, orası kesin. Sakinler, biz burada Çürük Elmalara ne yaparız?"

Gwendolin Bendincks ayağa kalktı ve parmağını bana doğrulttu. "Yazıklar olsun!"

Warlock-Williams da hareketi tekrarladı. "Yazıklar olsun!"

Senaryoyu takip edecek kadar aklı başında olan Ölmeyenler bir bir katıldı. "Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! Yazıklar olsun!" Bay Meeks koroyu Herbest von Karajan gibi yönetiyordu. Fincanıma çay doldurdum, ama tahta bir cetvel fincanı elimden düşürdü.

Hemşire Noakes elektrik kıvılcımları tükürüyordu. "Kınanırken başka tarafa bakmaya *cüret etme*!"

Koro geriden takip eden bir iki kişi dışında ölüm gibi sus pus oldu.

Parmak eklemlerim inliyordu. Öfke ve acı aklımı bir zen sopası gibi odaklamıştı. "İyilik timsali Bay Withers size söyledi mi bilmiyorum ama kardeşim Denholme'un öldüğü haberini aldım. Evet, taş gibi ölüymüş. İnanmıyorsanız ona kendiniz telefon edin. Evet, yalvarıyorum telefon edin. Yengem pek iyi değil ve cenaze ayarlamaları konusunda yardıma ihtiyacı var."

"Kardeşinizin öldüğünü ofisime girmeden önce nereden biliyordunuz?"

Kurnaz bir ikili künde hareketi. Boynundaki haçla oynaması bana esin verdi. "Aziz Petrus."

Kötü kötü bakarak kaşlarını çattı. "Ne olmuş ona?"

"Rüyamda bana Denholme'un yakın zamanda öbür tarafa geçtiğini söyledi. 'Yengene telefon et,' dedi. 'Yardımına ihtiyacı var.' Telefonu kullanmanın Aurora Evi kurallarına aykırı olduğunu söyledim ona, ama Aziz Petrus beni Hemşire Noakes'un içinde Tanrı korkusu olan, böyle bir açıklamayla alay etmeyecek bir Katolik olduğuna dair temin etti."

La Duca bu zırvaları duyunca resmen kalakaldı. ("Düşmanını tanı," "Kendini tanı"yı yener.) Noakes alternatifleri gözden geçirdi: ben tehlikeli bir sapkın mıydım, zararsız sanrılar gören bir bunak mı, maddiyatçı politika yanlısı mı, Aziz Petrus hayalleri gören biri mi? "Aurora Evi'ndeki kurallarımız herkesin iyiliği için var."

Kazançlarımı takviye etmenin zamanıydı. "Ne kadar doğru."

"Tanrı'yla sohbet edeceğim. Bu arada" –yemek salonuna hitap etti– "Bay Cavendish gözetim altında olacak. Bu kriz henüz geçmedi ve unutulmadı."

Mütevazı zaferimden sonra salonda sabır oynadım (bir iskambil oyunu olan sabır, asla erdem olan değil), bu Madame X'le çıktığımız bahtsız balayından beri yapmadığım bir şeydi. (Rezalet bir yerdi. Dökülen sosyal konutlar ve tütsü dükkânlarından başka bir şey yoktu.) Sabır oyununun tasarım hatasını ilk oynayışımda fark ettim: sonuç oyun esnasında değil kartlar karıştırılırken, daha oyun başlamadan belli oluyor. Ne anlamsız bir şey!

Bu oyunun önemli yanı aklınızın başka yerlerde dolanmasına izin vermesi. O başka yer pek hoş değildi. Denholme bir süre önce ölmüştü, ama ben hâlâ Aurora Evi'ndeydim. Kendime yeni bir en-kötü-ihtimal dağıttım; Denholme iyilik ya da kötülük olsun diye o gizli saklı hesaplarından birine Aurora Evi'ne benim için ödeme yapma talimatı verir. Denholme ölür. Hogginslerden kaçışım gizlenmişti, o yüzden kimse burada olduğumu bilmiyor. Denholme ölmesine rağmen ödeme talimatı yaşamını sürdürür. Bayan Latham polise en son bir tefeciyi görmeye gittiğimi söyler. Dedektif Plod son çaremin de boşa çıktığına ve Avrupa'ya kaçtığıma kanaat getirir. Yani şu an, altı hafta sonra, kimse beni aramıyor, Hogginsler bile.

Ernie'yle Veronica masama geldiler. "O telefonu kriket maçı sonuçlarını öğrenmek için kullanıyordum." Ernie bugün tersinden kalkmıştı. "Artık geceleri kilitlerler."

"Kırmızı vale üzerine siyah on" diye tavsiyede bulundu Veronica. "Boş ver, Ernie."

Ernie onu duymazlıktan geldi. "Noakes artık seni linç etmenin yolunu arayacak."

"Ne yapacak ki? Parçalanmış buğdayıma el mi koyacak?"

"Yemeğine ilaç katacak! Daha önceki gibi."

"Ne diyorsun sen yahu?"

"Onu en son kızdırdığın zamanı hatırlıyor musun?"

"Ne zamandı?"

"Uygun bir zamanda geçirdiğin felcin sabahında."

"Yani felcim ilaca mı bağlıydı diyorsun?"

Ernie son derece rahatsız edici bir "uyan artık!" ifadesi takındı.

"Yok canım! Babam felç geçirip öldü, kardeşim de muhtemelen aynı şeyden öldü. Kendi gerçeğini kendin yazman şartsa öyle yap, Ernie, ama Veronica'yla beni rahat bırak."

Ernie bana dik dik baktı. (Lars, ışığı daha aşağıdan ver.) "Yaa. Çok akıllı olduğunu sanıyorsun, ama kendini beğenmiş güneyli bir kazmadan başka bir şey değilsin!"

"Dönek olmaktansa, o neyse artık, kazma olmak daha iyidir" Bunu söylediğime pişman olacağımı biliyordum.

"Dönek mi? Ben mi? Bir daha söylesene. Haydi."

"Dönek." (Ah, Ahlaksız Şeytan! Benim yerime konuşmana niçin müsaade ediyorum?) "Şöyle düşünüyorum. Bu hapishanenin dışındaki gerçek dünyadan vazgeçmişsin, çünkü o dünya seni korkutuyor. Başka birinin kaçtığını görmek ölüm döşeğine yatarken duyduğun zevkten rahatsız olmana sebep olacak. Öfke nöbeti geçirmen hep bu yüzden."

Ernie'nin Gaz Ocağı parladı. "Nerede durduğumu yargılamak sana kalmamış, Timothy Cavendish!" (Bir İskoç gayet düzgün bir ismi bile adamı döver gibi söyleyebilir.) "*Sen* bir bahçe mağazasından bile kaçamazsın!"

"Kusursuz bir planın varsa anlat da dinleyelim."

Veronica arabuluculuk etmeye teşebbüs etti. "Çocuklar!"

Ernie'nin kam kaynıyordu. "*Kusursuz* senin kusurunun ne büyüklükte olduğuna bağlıdır."

"Aman ne zekice bir vaaz." Alaycılığım midemi bulandırdı. "İskoçya'da seni bir dâhi olarak görüyorlardır."

"Hayır, İskoçya'da kendisini bir huzurevine *kazara* hapsettiren bir İngiliz'e dâhi derler."

Veronica dağılmış olan oyun kartlarımı toparladı. "Sayılı sabır bilen var mı? Hani kartların toplam on beşi bulması lazım?"

"Gidiyoruz, Veronica" diye hırladı Ernie.

Veronica'nın aramızda seçim yapmak zorunda kalmasına kendi iyiliğim için engel olmak isteyerek "Hayır" diye patladım ve ayağa kalktım. "*Ben* gidiyorum."

Benden özür dilenene dek kazan dairesini ziyaret etmemeye yemin ettim. Böylece o öğleden sonra, ondan sonraki ve ondan sonraki öğleden sonra oraya gitmedim.

Ernie, Noel haftası boyunca benimle göz göze gelmeyi reddetti. Veronica yanımdan geçerken bana üzgün üzgün gülümsüyordu, ama kimin tarafında olduğu belliydi. Şimdi geriye baktığımda şaşıp kalıyorum. Ne düşünüyordum ki? Arkadaşlıklarımı surat asmakla tehlikeye atıyordum! Surat asma konusunda her zaman yetenekliydim, bu da birçok şeyi açıklıyor. Suratsızlar kendilerini yapayalnız hayallerde kaybeder.

Batı Yakası Yirmi Üçüncü Sokak'taki Hotel Chelsea'yle, malum bir kapıyı çalmakla ilgili hayaller. Kapı açılıyor, Bayan Hilary V. Hush beni görmekten *çok* memnun oluyor, geceliği kısacık, kendisi Kylie Minogue kadar masum ama Bayan Robinson kadar vahşi. "Seni bulmak için dünyayı dolaştım" diyorum. Minibardan çıkardığı viskiyi bardağa dolduruyor. "Olgun. Yıllanmış. Maltlı." Sonra o yaramaz dişi kurt beni yapılmamış yatağına götürüyor, orada ebedi gençliğin çeşmesini arıyorum.

Yarım-Hayatlar, II. Bölüm yatağın üstündeki rafta duruyor. Hilary duş alırken ben de orgazm sonrası Ölü Deniz'de asılı kalmış halde metni okuyorum. İkinci bölüm birinciden de iyi; ama Usta, Yamağına onu nasıl muhteşem hale getireceğini öğretecek. Hilary romanı bana adıyor, Pulitzer'i kazanıyor ve ödülü alırken yaptığı konuşmada her şeyi menajerine, arkadaşına ve birçok açıdan babasına, yani bana borçlu olduğunu söylüyor.

Tatlı hayaller. Tedavi için kanser.

Aurora Evi'nde Noel Arifesi ılık bir tabak yemekle geçti. Dışarı çıkıp (Gwendolin Bendincks'in makamında takas edilen bir imtiyaz) dışarıdaki dünyaya bir göz atmak için kapılara yürüdüm. Demir kapıyı ellerimle kavradım ve parmaklıkların arasından baktım. (Görsel ironi, Lars. *Kazablanka.*) Gözlerim kırları taradı, bir höyüğe, terk edilmiş bir koyun ağılına denk geldi, sonunda Druid öğelerine teslim olmuş bir Normandiya kilisesine takıldı, bir elektrik santralına şöyle bir değdi, mürekkep lekeli Danimarkalılar Denizi'nden Humber Köprüsü'ne atladı, dalga dalga tarlaların üstünden uçan bir savaş uçağını takip etti. Zavallı İngiltere. Tarihi arazisine fazla geliyor. Burada yıllar içeri içeri büyüyor, ayak tırnaklarım gibi tıpkı. Güvenlik kamerası beni izledi. O kadar çok zamanı var ki. Ernie'yle dargınlığımıza son vermeyi düşündüm, böylece en azından Veronica'dan medeni bir Mutlu Noeller sözü duyabilirdim. Hayır. İkisinin de canı cehenneme.

"Peder Rooney!" Bir elinde şeri vardı, diğer eline bir dilim elmalı ve üzümlü tart tutuşturdum. Noel ağacının arkasındaki renkli ışıklar yüzlerimizi pembeleştiriyordu. "Sizden minicik bir iyilik isteyeceğim."

"Ne olabilir acaba, Bay Cavendish?" Pek komik bir papaz değildi kendisi. Peder Rooney ruhbanlığı kariyer edinmişti, bir defasında Hereford'la kılıç tokuşturduğum Galli bir çerçeveciye tıpatıp benziyordu, ama bu başka bir hikâye.

"Benim için postaya bir Noel kartı vermenizi istiyorum, Peder."

"Bu kadar mı? Hemşire Noakes'a söyleseniz şüphesiz sizin için hallederdi?"

Demek cadaloz onu da ele geçirmişti.

"Hemşire Noakes'la, dışarıdaki dünyayla iletişim konusunda zaman zaman anlaşmazlıklar yaşıyoruz."

"Noel aramızdaki anlaşmazlıkları düzeltmek için harikulade bir zamandır."

"Noel uyuklayan köpekleri uyandırmamak için harikulade bir zamandır, Papaz Efendi. Ama yengemin Tanrımızın doğum gününde onu düşündüğümü bilmesini istiyorum. Hemşire Noakes size sevgili kardeşimin ölümünden bahsetmiş olabilir?"

"Çok üzücü." Demek Aziz Petrus olayından haberi vardı. "Üzgünüm."

Kartı ceketimin cebinden çıkardım. "Sırf Noel tebriklerimin yerine ulaşması için alıcı olarak 'Bakıcı' yazdım. Yengem pek" –başıma dokundum– "iyi değil, maalesef. Şöyle cübbenizin cebine koyuvereyim." Kıvrandı, ama onu köşeye sıkıştırmıştım. "Güvenebileceğim dostlarım olduğu için çok şanslıyım, Papaz Efendi. Size bütün kalbimle, çok ama çok teşekkür ediyorum.

Basit, etkili, incelikli, seni sinsi ihtiyar tilki TC. Aurora Evi yılbaşı gelmeden bir sabah uyanacak ve gittiğimi görecekti, Zorro gibi.

Ursula beni gardıroba davet ediyor. "Hiç yaşlanmamışsın Timbo, bu yılancık da hiç yaşlanmamış!" Tüylü ceylanı Narnia-ebadındaki fener direğime ve naftalinlerime sürtünüyor... ama her zamanki gibi o an uyandım; şişmiş uzantımı ancak şişmiş bir apandisi karşılayacağım kadar memnuniyetle karşıladım, zaten ondan daha yararlı da sayılmazdı. Saat altı. Isıtma sistemi John Cage tarzı eserler besteliyordu. Ayak parmaklarımın eklemleri soğuktan şişmiş, yanıyordu. Geçmiş Noelleri düşündüm, önümdeki Noellerden çok daha fazla sayıdalardı.

Daha kaç sabaha katlanmak zorunda kalacaktım?

"Cesaret, TC. Yepyeni, kıpkırmızı bir posta treni mektubunu güneye, Londra Ana'ya götürüyor. Yere çarptığı an mis-

ket bombaları dağılacak ve polise, sosyal yardım çalışanlarına, eski Haymarket adresinde mukim Bayan Latham'a ulaşacak. Buradan göz açıp kapayıncaya kadar çıkacaksın." Hayal gücüm özgürlüğümü kutlamak için alacağım o gecikmeli Noel hediyelerini betimledi. Purolar, yıllanmış viski, dakikası doksan penilik hattında Küçük Bayan Muffet'le oynaşma. Orada neden durayım? Benimkisi ve Kaptan Viagra'yla Tayland'da rövanş?

Şömineden sarkan biçimsiz bir yün çorabı fark ettim. Işığı söndürdüğümde yoktu. Kim beni uyandırmadan içeri süzülmüş olabilirdi? Ernie Noel şerefine ateşkes yapmak mı istemişti? Başka kim olacak? Bizim Ernie! Flanel pijamalarımın içinde mutlulukla ürpererek çorabı aldım ve yatağa götürdüm. Çok hafifti. Tersyüz ettim ve yatağa yırtılmış kâğıt parçalarından bir tipi yağdı. Benim el yazım, benim kelimelerim, benim cümlelerim!

Benim mektubum!

Kurtuluşum paramparça olmuş. Göğsümü yumrukladım, saçlarımı gıcırdattım, dişlerimi yoldum, yatağımı yumruklarken bileğimi incittim. Peder Cehennemde Çürüyesice Kahrolası Rooney! Hemşire Noakes, o bağnaz cadı! Ben uyurken Ölüm Meleği gibi tepemde dikilmişti! Mutlu Kahrolası Noeller, Bay Cavendish!

Pes ettim. Eski Fransızca'da on beşinci yüzyılın sonlarına ait bir fiil olan *succomber*, ya da Latince *succumbere*, ama sonuçta insanlık halinin, özellikle de benim halimin temel gerekliliklerinden biri.[23] Öküz gibi bakıcılara karşı pes ettim. "Yeni arkadaşlarından Bay Cavendish'e – Aurora Evi'nde nice Noellere!" yazan hediye kartına karşı pes ettim. Hediyeme karşı pes ettim: Doğanın Harikaları temalı, her sayfada iki ay olan bir takvim. (Ölüm tarihi dahil değil.) Lastiğimsi hindiye, sentetik iç malzemesine, acı Brüksel lahanalarına karşı pes

23. "Pes ettim" cümlesinin orijinalinde "to succumb" fiili kullanılmıştır (ed.n.)

ettim; yağsız krakere (kimseye kalp krizi geçirtmemek lazım, iş için iyi olmaz), cücesinin kâğıttan tacına, koca hörgücüne, terbiyeli esprisine ("Barmen: Ne alırsınız? İskelet: Bir büyük, bir de paspas, lütfen.") karşı pes ettim. Noel'e özgü fazladan şiddetle çeşnilenen özel pembe dizi bölümlerine; Queenie'nin mezardan çektiği nutuğa karşı pes ettim. Çişe gitmiş dönüyordum ki Hemşire Noakes'la karşılaştım ve onun zafer dolu "Selamlar, Bay Cavendish!" nidasına karşı pes ettim.

O öğleden sonra BBC2'deki bir tarih programı 1919'da Ypres'te çekilmiş eski görüntüleri yayınladı. Sanki bir zamanlar güzel olan bu şehirle değil, benim ruhumla iğrenç bir şekilde alay ediliyordu.

Keyif Adaları'nı gençliğimde yalnızca üç dört kez görmüştüm, sonra sislerde, bunalımlarda, şansızlık getiren rüzgârlarda ve karşıt dalgalarda kaybolmuşlardı... Onları yetişkinlikle karıştırmıştım. Hayat yolculuğumun değişmez bir parçası olduklarını sanarak enlemlerini, boylamlarını, yaklaştıkları zamanları kaydetmeyi ihmal ettim. Genç, kahrolası bir aptaldım. Şimdi o tarifsiz, her zaman sabit adaların hiç değişmeyen bir haritası için neler vermezdim? Bir bulut atlası gibi ona sahip olmak için.

Noel'in ertesi günü hâlâ yaşıyordum, çünkü kendimi asamayacak kadar sefil haldeydim. Yalan söyledim. Hâlâ yaşıyordum, çünkü kendimi asamayacak kadar korkaktım. Öğle yemeğinde hindi suyuna çorba vardı (kıtır mercimekli), Deirdre'nin (androjen robot) kaybolan cep telefonunun aranması dışında olaysızdı. Telefonun olabileceği (kanepelerin yanları), muhtemelen olamayacağı (Noel ağacı) ve hayatta olamayacağı (Bayan Birkin'in lazımlığı) yerleri tahmin etmeye çalışmak zombilerin hoşuna gitmişti. Pişman bir köpek yavrusu gibi kazan dairesinin kapısını tıklattım.

Ernie parçalara ayrılmış, gazetelerin üstüne konmuş bir çamaşır makinesinin başında dikiliyordu. "Bakın kimler gelmemiş."

"Noel ertesi gününüz kutlu olsun, Bay Cavendish" – Romanov tarzı kürklü bir şapka takmış olan Veronica'nın gözlerinin içi gülüyordu.

Kucağında kalınca bir şiir kitabı dengede duruyordu. "İçeri girsenize."

"Bir iki gün oldu görüşmeyeli" diyerek durumu beceriksizce hafifletmeye çalıştım.

"*Biliyorum!*" dedi Bay Meeks. "*Biliyorum!*"

Ernie'den hâlâ horgörü yayılıyordu.

"I-ıı, içeri gelebilir miyim, Ernie?"

Onun için fark etmediğini göstermek için çenesini önce kaldırdı, sonra birkaç derece indirdi. Kazanı yine söküyordu, kısa, kalın, yağlı parmakları arasında gümüşi vidalar vardı. Durumu benim için hiç de kolaylaştırmıyordu. "Ernie" dedim sonunda, "geçen gün için özür dilerim."

"Evet."

"Beni buradan çıkarmazsan... aklımı kaçıracağım."

Adını bile bilmediğim bir parçayı demonte etti. "Evet."

Bay Meeks öne arkaya sallanıyordu.

"Ee... ne diyorsun?"

Bir gübre çuvalının üstüne oturdu. "Salaklaşma."

Frankfurt Kitap Fuarı'ndan beri gülümsememiştim. Yüzüm acıdı.

Veronica cilveli şapkasını düzeltti. "Ona ücretimizden bahset, Ernest."

"Ne olursa, ne olursa." Hayatımda bunu hiç bu kadar içten söylememiştim. "Ücretiniz ne?"

Ernie beni her bir tornavidası alet çantasında yerini alana kadar bekletti.

"Veronica'yla yeni toprakları keşfetmeye karar verdik." Ba-

şını kapının yönünde salladı. "Kuzeye gideceğiz. Bize evini açacak eski bir arkadaşım yok. Yani bizi de yanına alacaksın."

Bunu hiç beklemiyordum, ama kimin umurundaydı? "Tamam, tamam. Memnuniyetle."

"O zaman karar verildi. Büyük gün iki gün sonra."

"O kadar çabuk mu? Plan hazır mı yoksa?"

İskoç burnunu çekti, termosunun kapağını açtı ve kapağa keskin kokulu siyah çay doldurdu. "Öyle denebilir, evet."

Ernie'nin planı devrilmesine ramak kalmış dominolardan oluşan yüksek riskli bir sıra gibiydi. "Kaçış stratejin ne olursa olsun" dedi ders verircesine, "başındaki gardiyanlardan daha akıllıca olmalı." Planı hem *akıllıca* hem cüretkârdı, ama dominolardan biri bir sonrakini devirmezse planımız anında ortaya çıkacak ve feci sonuçlar doğuracaktı, özellikle de Ernie'nin yemeklere gizlice katılan ilaçlar konusundaki meşum teorisi doğruysa. Geriye baktığımda plana katılmayı kabul etmiş olmama hayret ediyorum. Arkadaşlarımın benimle konuşuyor olmasından dolayı hissettiğim minnetin ve Aurora Evi'nden çaresizce –ve canlı olarak– kaçma isteğimin doğuştan sahip olduğum sağduyumu susturmuş olmasından başka sebep gelmiyor aklıma.

Kaçışımız için 28 Aralık seçilmişti, çünü Ernie Deirdre'den, Bayan Judd'ın yeğenler ve pandomimler için Hull'da kaldığını öğrenmişti. "İstihbarat altyapı çalışması." Ernie burnuna pıt pıt vurdu. Withers'ın ya da Noakes denen gaddarın ortalıkta olmamasını yeğlerdim, ama Withers huzurevinden sadece ağustosta, annesini Robin Hood Körfezi'nde ziyaret etmek için ayrılıyordu ve Ernie Bayan Judd'ın gardiyanlarımızın en aklı başında, dolayısıyla en tehlikeli olanı olduğunu düşünüyordu.

Kaçış günü, Ölmeyenler saat onda yattıktan yarım saat sonra Ernie'nin odasına gittim. "Becerebileceğini düşünmü-

yorsan caymak için son şansın" dedi kurnaz İskoç bana.

Çürümekte olan dişlerimin arasından yalan söyleyerek "Hayatımda hiçbir şeyden caymadım" dedim. Ernie havalandırma kapağını söktü ve Deirdre'nin cep telefonunu sakladığı yerden çıkardı. Çeşitli rollerimizi dağıtırken "En kibar sesli sensin" dedi bana, "ve ekmek paranı telefonda yalanlar söyleyerek kazanıyorsun." Ernie'nin aylar önce Bayan Hotchkiss'in telefon defterinden aldığı, Johns Hotchkiss'e ait numarayı çevirdim.

Telefon uykulu bir "Ne var?" cümlesiyle açıldı.

"Ah, evet, Bay Hotchkiss mi?"

"Benim. Siz kimsiniz?"

Okuyucu, duysan benimle gurur duyardın. "Aurora Evi'nden Dr. Conway. Dr. Upward'ın yerine bakıyorum."

"Tanrım, anneme bir şey mi oldu?"

"Maalesef öyle, Bay Hotchkiss. Lütfen metin olun. Sabahı çıkaracağını sanmıyorum."

"Ah! Ah!"

Arka plandaki bir kadın, "Kim arıyor, Johns?" diye sordu.

"Tanrım! Gerçekten mi?"

"Gerçekten."

"Ama onun... nesi var?"

"Ağır plörezi."

"*Plörezi* mi?"

O an rolüme sağladığım uyum uzmanlık alanımı azıcık aşmış olabilir. "Healey plörezisinin annenizin yaşındaki bir kadında görülmesi *hiç* de imkânsız değildir, Bay Hotchkiss. Bakın, siz geldiğinizde teşhisimin üzerinden bir kez daha geçeceğim. Anneniz sizi istiyor. Ona yirmi miligram şey, morphadin-50 verdim, yani acı duymuyor. Garip ama sürekli mücevherlerden bahsediyor. Tekrar tekrar 'Johns'a söylemeliyim, Johns'a söylemeliyim' diyor. Bu size bir anlam ifade ediyor mu?"

Kader anı.

Yemi yuttu! "Tanrım. Emin misiniz? Nereye koyduğunu hatırlıyor mu?"

Arka plandaki kadın, "*Ne? Ne?*" dedi.

"Bu mücevherlerin ailede kalmaması ihtimali onu çok üzüyor gibi."

"Tabii, tabii, ama neredeler, Doktor bey? Onları nereye saklamış?"

"Bakın, annenizin odasına dönmem gerek, Bay Hotchkiss. Sizinle Aurora Evi'nin Resepsiyon'unda buluşuruz. Ne zaman gelirsiniz?"

"Ona mücevherleri nereye – hayır, ona deyin ki, anneme deyin ki – Bakın, Doktor – şey..."

"Şey... Conway! Conway."

"Dr. Conway, ahizeyi annemin ağzına doğru tutabilir misiniz?"

"Ben doktorum, telefon görevlisi değil. Kendiniz gelin. O zaman size söyler."

"Ona deyin ki – biz gelene kadar dayansın, Tanrı aşkına. Ona Pipkins'in onu çok sevdiğini söyleyin. Yarım saat içinde orada olacağım."

Başlangıcın sonu. Ernie çantasının fermuarını çekti. "İyi iş çıkardın. Telefon sende kalsın, bakarsın tekrar arar."

İkinci domino Bay Meeks'in odasında nöbet tutmamı ve kapının aralığından dışarıyı izlememi gerektiriyordu. Kazan dairemizin sadık maskotu çürümenin ileri aşamalarında olduğu için büyük kaçışımızın bir parçası değildi ama odası benimkinin karşısındaydı ve "Şşşt!"tan anlıyordu. Ernie Hemşire Noakes'a öldüğümü bildirmek için onu çeyrek geçe Resepsiyon'a indi. Bu domino istenmeyen bir yöne düşebilirdi. (Kimin ceset, kimin haberci olacağına dair uzun uzun tartışmıştık: Veronica'nın ölümü Ernie'nin o cadalozun şüphelerini uyandırmama gücünü aşan bir dram sahnelenmesini ge-

rektirecekti; Ernie'nin Veronica tarafından bildirilen ölümü, Veronica'nın melodrama kaçma eğilimi yüzünden reddedilmişti; hem Ernie'nin hem de Veronica'nın odaları planımıza çomak sokabilecek, henüz bilincini kaybetmemiş Ölmeyenler'in odalarına komşuydu. Benim odamsa eski okul kanadındaydı ve tek komşum Bay Meeks'ti.) Asıl bilinmeyen Hemşire Noakes'ın bana duyduğu kişisel nefrete bağlıydı. Düşmanını düşmüş halde görmek, gerçekten ölüp ölmediğimi kontrol etmek üzere boynuma iğne batırmak için koşarak gelecek miydi? Yoksa önce gereğince kutlama mı yapacaktı?

Ayak sesleri. Kapımda bir tıklama. Hemşire Noakes yemi kokluyor. Üçüncü domino sallanıyordu ama planımızda şimdiden sapmalar vardı. Ernie ona ölüm odamın kapısına dek eşlik edecekti. Kadın herhalde aceleyle önden gelmişti. Saklandığım yerden yırtıcının içeri göz attığını gördüm. Işığı açtı. Kaçış senaryolarının klasik bir öğesi olan, battaniyelerin altına yerleştirilen yastıklar –aklınıza gelmeyecek kadar gerçekçiydiler– onu içeri çekti. Koridora fırladım ve kapıyı çekip kapattım. Bu noktadan sonra üçüncü domino kilit mekanizmalarına bağlıydı – dıştaki sürgü katı, döndürmeli bir şeydi ve ben onu döndüremeden Hemşire Noakes kapıya içeriden asıldı – ayağını kapının çerçevesine dayamış, ondan güç alıyordu – şeytani kuvveti kol kaslarımı yerinden söküyor, bileklerimi parçalıyordu. Biliyordum, zafer benim olmayacaktı.

Ben de büyük bir risk aldım ve kapının kolunu aniden bıraktım. Kapı hızla açıldı ve cadı odada uçtu. O kapıya tekrar saldıramadan kapıyı kapattım ve kilitledim. Kapıya *Titus Andronicus*'a yaraşır bir tehdit yelpazesi çarptı. Hâlâ kâbuslarıma giriyorlar. Ernie nefes nefese, elinde bir çekiç ve birkaç tane yedi buçuk santimlik çiviyle geldi. Kapıyı çivilerle çerçevesine çaktı ve avcı kadını kendi inşa ettiği hapishane hücresinde homurdanır halde bıraktı.

Dördüncü domino ana kapıdaki interkomdan avaz avaz bağırıyor, sesi Resepsiyon'da çınlıyordu. Veronica hangi tuşa basacağını biliyordu. "Annem can çekişirken ben bu lanet olası şeyi on dakikadır çalıyorum!" Johns Hotchkiss bir hayli sinirliydi. "Siz ne b** yediğinizi sanıyorsunuz?"

"Dr. Conway'in annenizi zaptetmesine yardım etmem gerekti, Bay Hotchkiss."

"Zaptetmesine mi? *Plörezi* için mi?"

Veronica açma düğmesine bastı ve arazinin diğer ucundaki kapının ardına kadar açıldığını umduk. (Mektup yazarak kaçmak için niçin bu düğmeyi kullanmadığımızı soran okuyucularıma kapının kırk saniye sonra otomatik olarak kapandığını açıklayarak cevap veriyorum; ve kapının ötesinde kilometrelerce uzanan, buz gibi bozkırlar vardı.) Dondurucu sisin içinden gelen lastik cayırtıları gitgide yükseldi. Ernie arka ofise saklandı, bense Range Rover'ı dışarıdaki basamaklarda karşıladım. Johns Hotchkiss'in eşi sürücü koltuğundaydı.

"Annem nasıl?" diye sordu Hotchkiss yürüyüp yanıma varınca.

"Hâlâ bizimle, Bay Hotchkiss, hâlâ sizi soruyor."

"Tanrı'ya şükür. Conway siz misiniz?"

Daha fazla tıbbi soruya cevap vermek istemiyordum. "Hayır, doktor annenizle birlikte, ben buranın bir çalışanıyım, o kadar."

"Sizi daha önce hiç görmedim."

"Aslında kızım burada hemşire yardımcısı, ama personel açığından ve annenizin acil durumundan dolayı emekliliğime son verdim ve Resepsiyon'da durmaya başladım. Kapının açılması da bu yüzden gecikti."

Karısı arabanın kapısını çarparak kapattı. "*Johns!* Alo? Hava sıcaklığı sıfırın altında ve annen can çekişiyor. Protokoldeki sapmaları daha sonra çözsek olur mu?"

Veronica başında pullu bir takkeyle belirdi. "Bay Hotch-

kiss? Birkaç kez karşılaşmıştık. Anneniz buradaki en yakın arkadaşım. Lütfen acele edip yanına gidin. Kendi odasında. Doktor onu kıpırdatmanın tehlikeli olacağını düşündü."

Johns Hotchkiss bir şeylerin kokusunu alır gibi oldu ama bu sevimli ihtiyar kadını nasıl aldatmaca ve komployla suçlayabilirdi ki? Karısı ona rahat vermedi ve koridorda sürükledi.

Yeniden bir arabanın sürücü koltuğundaydım. Ernie artritten mustarip olan sevgili arkadaşını arabaya bindirdi, mantıksız derecede çok şapka kutusunu arkaya yerleştirdi, sonra da kendini ön koltuğa attı. Madame X gittikten sonra arabayı değiştirmemiştim ve olay pek umduğum gibi gitmemiş, araya giren yılların bana birçok şeyi unutturduğunu fark etmiştim. Lanet olsun, hangi pedal ne işe yarıyordu? Gaz, fren, debriyaj, ayna, sinyal, manevra. Kontaktaki anahtara uzandım.

"Ne bekliyorsun?" diye sordu Ernie.

Parmaklarım kontakta anahtar olmadığında ısrar etti.

"Acele et, Tim, acele et!"

"Anahtar yok. Lanet olası anahtar yok."

"Anahtarı *hep* kontakta bırakır!"

Parmaklarım kontakta anahtar olmadığında ısrar etti. "Arabayı karısı sürüyordu! Anahtarları almış! O lanet kadın anahtarları yanında götürmüş! Hey güzel Tanrım, ne yapacağız şimdi?" Ernie ön panele, torpido gözüne, yerlere baktı.

"Düz kontak yaptıramaz mısın?"

"Salaklaşma!" diye bağırdı kül tablasını eşeleyerek.

Beşinci domino sanki uhuyla yerine yapıştırılmıştı. "Affedersiniz" dedi Veronica.

"Güneşliğin altına bak!"

"Burada hiçbir şey yok, sadece kahrolası kahrolası..."

"Affedersiniz" dedi Veronica. "Bu bir araba anahtarı mı?"

Ernie'yle arkamızı döndük, kadının gösterdiği Yale anah-

tarı görünce "Ha-yıuır!" diye stereo uluduk. Withers'ın iki Hotchkiss'i de arkasına almış, eklenti yemek odasının ay ışığıyla aydınlanan koridorunda koşturduğunu görünce yine uluduk.

"Ah" dedi Veronica. "Bu şişman olan da düştü..."

Withers'ın Resepsiyon'a varışını izledik. Camdan dosdoğru bana baktı ve altmış beş artı üç çeyrek yaşındaki Timothy Langland Cavendish'e benzeyecek şekilde dikilmiş bir bebeği parçalayan bir Rottweiler'ın zihinsel imgesini gönderdi.

Ernie bütün kapıları kilitledi, ama bunun bize ne yararı olacaktı?

"Peki ya bu?" Veronica burnumun dibinde bir araba anahtarı mı sallıyordu? Üstünde Range Rover logosu olan bir anahtar.

Ernie'yle uluduk: "Eveeeeeee-eet!"

Parmaklarım anahtarı tutamadı ve yere düşürdü.

Withers donmuş bir su birikintisine bastı, kayıp kıçüstü yere yapıştı.

Kafamı direksiyona çarptım ve korna çaldı.

Withers kilitli kapıyı çekiştiriyordu. Kafatasımda kapalı alandaki havai fişekler gibi bir acı patlarken parmaklarım yeri taradı. Johns Hotchkiss haykırıyordu, "Bir deri bir kemik cesetlerinizi hemen arabamdan çıkarın, yoksa sizi dava – *Lanet olsun, çıkarsanız bile dava edeceğim sizi*!" Withers bir sopayla, yok hayır, yumruğuyla pencereme vurdu; kadının mücevherli yüzüğü camı çizdi; anahtar nasıl olduysa kontağa girdi; motor kükreyerek canlandı; ön panelde rengârenk ışıklar belirdi; Chet Baker "Let's Get Lost"u söylüyordu; Withers kapıya yapışmıştı, cama vurup duruyordu; Hotchkiss'ler ön farlarımın ışığında El Greco günahkârları gibi çömelmişlerdi; Range Rover'ı birinci vitese aldım ama hareket etmekten ziyade sarsıldı, çünkü el freni çekiliydi; Aurora Evi *Üçüncü Türden Yakınlaşmalar*'daki UFO gibi ay-

dınlandı; bu anı daha önce birçok kez yaşadığım hissinden sıyrıldım; el frenini indirdim, Withers'a çarptım; ikinci vitese geçtim; Hotchkiss'ler boğulmuyorlardı ama el sallıyorlardı, bir anda gittiler ve roket fırladı!

Arabayı kapılardan uzaklaştırarak gölün etrafında sürdüm, çünkü Bayan Hotchkiss Range Rover'ı o yöne bakar halde bırakmıştı. Aynaya baktım – Withers ve Hotchkissler kahrolası komandolar gibi arkamızdan koşuyorlardı. "Onları kapıdan uzağa çekeceğim" dedim Ernie'ye, "böylece kilidi açacak zamanın olacak. Ne kadar zamana ihtiyacın var? Sanırım kırk beş saniyen olacak."

Ernie beni duymamıştı.

"Kilidi açmak için ne kadar zamana ihtiyacın var?"

"Kapılara bindirmek zorundasın."

"*Ne?*"

"Saatte yetmiş beş km hızla gidersen bu güzel, koca Range Rover işi halleder."

"*Ne?* Kilidi uykunda bile açabileceğini söylemiştin."

"O son teknoloji ürünü, elektrikli şeyi mi? İmkânı yok!"

"Kilidi açamayacağını bilsem Noakes'ı kilitlemez ve araba çalmazdım!"

"Evet, aynen öyle, fazla yumuşaksın, o yüzden yüreklendirilmeye ihtiyacın vardı."

"Yüreklendirilmek mi?" diye bağırdım; hem korku içinde, hem çaresiz, hem de çileden çıkmıştım ve bu üç hissi aynı miktarda hissediyordum. Araba bir çalıyı parçalayarak içinden geçti, çalı da bizi parçalamaya çalıştı.

"Ne kadar *heyecanlı*!" diye bağırdı Veronica.

Ernie sanki akıl karıştırıcı bir Kendin-Yap parçasından bahsediyormuş gibi konuştu. "Merkezdeki direk derine inmediği sürece kapılar darbe alır almaz açılacaktır."

"Ya derindeyse?"

Veronica'nın manik bir yönü olduğu ortaya çıktı. "O zaman biz darbe alır almaz uçacağız! Gazı yere yapıştırın, Bay Cavendish!"

Kapılar bize doğru uçtu, aramızda on, sekiz, altı araba boyu mesafe kaldı. Babam pelvis zeminimden konuştu: "Başına açtığın belayla ilgili en ufak bir fikrin var mı, çocuk?" Ben de babama itaat ettim, evet, ona itaat ettim ve frene bastım. Annem kulağıma tısladı: "Siktir et, Timbo, kaybedecek neyin var?" Frene basacağıma gaza basmıştım ve bunu anladığımda aramızda iki araba boyu mesafe kalmıştı, sonra bir kaldı, sonra *güüm!*

Dikey çubuklar verev çubuklara dönüştü.

Kapılar menteşelerinden koptu.

Kalbim boğazımdan bağırsağıma sıçradı, sonra tekrar, sonra tekrar, ve Range Rover yol boyunca kaydı, bağırsaklarımı bütün gücümle tuttum, frenler çığlık attı ama arabayı hendeklere düşürmemeyi başardım, motor hâlâ çalışıyordu, ön cama bir şey olmamıştı.

Birden durduk.

Sis farların ışınlarıyla bir kalınlaştı bir inceldi.

"Seninle gurur duyuyoruz" dedi Veronica, "değil mi, Ernest?"

"Evet, canım, orası kesin!" Ernie sırtıma bir şaplak attı. Withers'ın arkamızda, yakınlarda bir yerden hiddetle bağırdığını duydum. Ernie camını indirdi ve Aurora Evi'ne doğru uludu: "Kaaazmaaaaaaaaaaaaaaaaaaa!" Gaza tekrar dokundum. Lastikler çakılları etrafa sıçrattı, motor çalıştı ve Aurora Evi gecenin içinde kayboldu. Lanet olsun, anne babanız öldüğünde yine sizin yanınıza taşınıyorlar.

"Yol haritası?" Ernie torpido gözünü karıştırıyordu. O ana kadar bulduğu ganimetler bir güneş gözlüğü ve Werner'ın şekerlemelerinden ibaretti.

"Gerek yok. Yolu ezberledim. Avucumun içi gibi biliyorum. Kaçışın onda dokuzu lojistiktir."

"Otoyollardan uzak dursak iyi olur. Bugünlerde hepsinde kameralar falan oluyor."

Yayıncılıktan araba hırsızlığına terfi edişim üzerine düşündüm. "Biliyorum."

Veronica, Bay Meeks'i mükemmel biçimde taklit etti. "*Biliyorum! Biliyorum!*"

Taklidinin tekinsiz derecede gerçeği andırdığını söyledim ona.

Bir sessizlik oldu. "Ben bir şey söylemedim."

Ernie arkasına döndü ve şaşkınlıkla bağırdı. Dikiz aynasına bakıp Bay Meeks'in aracın en uzak bölümünde seğirdiğini gördüğümde nerdeyse arabayı yoldan çıkaracaktım. "Nasıl..." diye başladım. "Ne zaman, kim..."

"Bay Meeks!" diye mırıldandı Veronica. "Ne güzel bir sürpriz."

"Sürpriz mi?" dedim. "Lanet olası fizik kanunlarını çiğnemiş!"

"Hull'a dönemeyiz" dedi Ernie, "onu yolda da bırakamayız, hava çok soğuk. Sabaha kadar buz kalıbı olur."

"Aurora Evi'nden kaçtık, Bay Meeks" diye açıklamada bulundu Veronica.

"Biliyorum" diye meledi zom haldeki budala ihtiyar, "Biliyorum."

"Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için, değil mi?"

Bay Meeks bir kıkırdama salıverdi, Range Rover kuzeye doğru kilometreleri koca koca lokmalar halinde yutarken şekerleme emdi ve "Britanyalı Bombacılar"ı mırıldandı.

Arabanın farları, –üstünde SCOTCH CROSS'TA LÜTFEN DİKKATLİ SÜRÜN yazan– bir tabelayı aydınlattı. Ernie güzergâh planımızı buraya büyük, kırmızı bir çarpı işareti koyarak bitirmişti ve şimdi neden öyle yaptığını görüyordum. Burada anacaddeye hizmet veren, yirmi dört saat açık

bir benzin istasyonu vardı, yan komşusu ise Asılmış Edward adındaki bir birahaneydi. Gece yarısı geçeli çok olmuştu ama ışıklar hâlâ yanıyordu. "Birahaneye park et. Ben gidip bir bidon benzin alacağım, böylece kimse bizi tanımaz. Sonra işi bu kadar iyi halletmemizi bir iki birayla kutlayalım diyorum. Salak Johns ceketini arabada bırakmış, cekedin cebinde de – tataam." Ernie benim evrak çantamın ebadındaki bir cüzdanı sergiledi. "Bize birkaç bira ısmarlayabileceğinden emindim."

"Biliyorum!" dedi Bay Meeks heyecanla. "Biliyorum!"

"Gazozlu bir Drambuie" diye kararını belirtti Veronica, "çok makbule geçer."

Ernie beş dakika sonra bidonla döndü. "Mesele yok." Benzini depoya doldurdu, sonra dördümüz otoparkı aşıp Asılmış Edward'a yürüdük. "Serin bir gece" dedi Ernie kolunu Veronica'ya uzatarak. Gece basbayağı dondurucuydu; kendimi titremekten alamıyordum. "Ay da çok güzel, Ernest" diye ekledi Veronica, adamın koluna girerek. "Evden kaçıp evlenmek için ne muhteşem bir gece!" On altılık bir kız gibi kıkırdadı. O bildik iblisin, Kıskançlık'ın, kapağını iyice sıkıştırıp kapattım. Bay Meeks yalpalıyordu, ona kapıya kadar destek oldum. Kapıda bir karatahta "Büyük Maç!" diye reklam yapıyordu. İçerideki sıcak mağarada bir kalabalık sanki uzak, floresanlı bir zaman kuşağındaymış gibi TV'de futbol maçı izliyordu. Dakika seksen birde İngiltere İskoçya'ya bir farkla yenilmekteydi. Kimse gelişimizi fark etmedi. İngiltere kara kışta deplasmanda İskoçya'yla oynuyor – Dünya Kupası öncesi maçlarının zamanı geldi mi? Vay be, Rip van Kahrolası Winkle'dan farkım yok.

Ben televizyonlu birahanelerin pek hayranı değilim, ama en azından insanın kulağını patlatan o dımtıs dımtıs asitli müzikten çalmıyordu ve o akşam özgürlük elimizdeki en tatlı şeydi. Bir çoban köpeği şöminenin önündeki sırada bize yer açtı. İçki siparişlerini Ernie verdi, çünkü benim aksam-

mın fazla güneyli olduğunu, içkime tükürebileceklerini söyledi. Ben bir duble Kilmagoon ve barda bulunabilen en pahalı purodan istedim, Veronica gazozlu Drambuie'sini istedi, Bay Meeks zencefilli bira sipariş etti, Ernie ise bir sürahi Angry Bastard birası istedi. Barmen gözlerini TV'den hiç ayırmıyordu – içkilerimizi yalnızca dokunma duyusuna başvurarak hazırladı. Oyuktaki masada yerimizi alırken barda bir umutsuzluk tufanı esti. İngiltere penaltı hakkı kazanmıştı. Kalabalık, kabile ruhuyla alevlendi.

"Güzergâhımızı kontrol etmek istiyorum. Ernie, haritayı verir misin?"

"En son sendeydi."

"Ah, şeyde olacak..." Odamda. Yönetmen Lars, lütfen Cavendish'in vahim hatasını fark edişini iyice yakın çekime al. Haritayı yatağımda bırakmıştım. Hemşire Noakes için. Güzergâhımız üstüne keçeli kalemle çizilmiş halde. "...arabada... ah, Tanrım. Galiba içkilerimizi çabucak içip yola koyulsak iyi olacak."

"Ama daha ilk içkilerimizi içiyoruz."

Zorlukla yutkundum. "Harita konusunda, şey..." Saatime baktım ve mesafelerle hızları hesapladım.

Ernie bir şeyler döndüğünü anlamıştı. "Ne olmuş haritaya?"

Cevabım kabileden gelen üzüntü dolu bir uluyuşun içinde boğuldu. İngiltere beraberlik golünü atmıştı. Ve uydurmuyorum, *tamı tamına* o anda Withers içeri baktı. Gestapo gözleri bize takıldı. Mutlu görünmüyordu. Johns Hotchkiss de yanında belirdi, bizi gördü ve kesinlikle çok mutlu görüntü. İntikam meleklerini çağırmak için elini cep telefonuna attı. Yağ lekeleriyle dolu bir tulum giymiş üçüncü bir hödük de onlara katıldı, ama görünüşe bakılırsa Hemşire Noakes Johns Hotchkiss'in olaya polisi karıştırmasına şimdiye kadar engel olmuştu. Yağlı hödüğün kimliğini hiçbir zaman öğrenemeyecektim, ama durumu o an anladım: oyun bitmişti.

Veronica takatsizce iç çekti. Yarı şarkı söyler gibi, "Çiçek veren süpürge otlarının arasındaki yabani dağ kekiklerini görmeyi öyle çok istiyordum ki, sonra koş kızım koş..."

Önümüzde kısıtlamalar ve gündüz programlarıyla dolu, ilaçlardan uyuşmuş halde geçecek bir yaşam vardı. Bay Meeks gardiyanımızla birlikte gitmek üzere ayağa kalktı.

Kitabı Mukaddes'ten çıkma bir böğürtü koyverdi. (Lars: kamerayı dışarıdaki otoparktan, kalabalık barın ucundan, Bay Meeks'in çürümüş bademciklerinin tam arasına zumla.) Televizyon izleyenler sohbet etmeyi kestiler, içkilerini döktüler ve baktılar. Withers bile olduğu yerde kalmıştı. Seksenlik adam hayatının zirvesindeki Astaire gibi barın üstüne zıpladı ve evrensel kardeşlerine kükreyerek İMDAT çağrısında bulundu. "Bur'da hiç *gerrrçek İskoç* yok muuuuu?"

Bütün bir cümle! Ernie, Veronica ve ben resmen afallamıştık.

Büyük dram. Kimse kıpırdamadı.

Bay Meeks iskeleti andıran işaretparmağını Withers'a doğrulttu ve kadim lanetini okudu: "Or'daki İngillizler Tanrı'nın vergisiiğ haklarımı çiğniyooo'! Hırsız benlen dostlarımı fenaağ kullandı, az'cık yardıma ihtiyaaacımız var!"

Withers bize hırladı: "Direnmeden gelin ve cezanızı çekin."

Gardiyanımızın güney İngiltereli olduğu ortaya çıkmıştı! Bir rockçı, Poseidon gibi yükseldi ve eklemlerini esnetti. Bir vinç sürücüsü onun yanında durdu. Bin sterlinlik takım elbise giymiş, köpekbalığı çeneli bir adam. Ne olduğunu kanıtlayacak yaralara sahip bir baltacı kadın.

Televizyon kapatıldı.

Bir Kuzey İskoçyalı yumuşak bir sesle konuştu: "Evet, delikanlı. Size izzin veremeyyiz."

Withers sahneyi ölçüp biçti ve *saçmalamayın!* anlamına gelen yılışık bir sırıtışta karar kıldı. "Bu adamlar araba hırsızı."

"Sen aynasız mısın?" Baltacı kadın ilerledi.

"O zaman rozetini göster." Vinç sürücüsü ilerledi.

"Of, kıçından yalan uydurup duruyorsun be adam" dedi Poseidon tükürürcesine.

Soğukkanlı davransalar oyunu kaybedebilirdik ama Johns kendi kalesine ölümcül bir gol attı. Yolunun bir bilardo istekasıyla kesildiğini fark edince sıkıntısını "Sen bak bakayım buraya, *hödük*, eğer bize karşı durabileceğini sanıyorsan git kendi kürklü keseni bec..." Dişlerinden biri dört buçuk metre ötedeki Kilmagoon'umun içine düşerek içki sıçrattı. (Olanaksız gibi görünen bu iddiaların kanıtı olsun diye dişi bardaktan çıkardım ve sakladım, yoksa kimse bana inanmazdı.) Withers uzanan bir bileği tuttu ve kırdı, ufak tefek bir Krankie'yi[24] bilardo masasının üstüne fırlattı ama gulyabani tek kişiyken öfkeden deliye dönmüş düşmanları bir orduydu. Ah, bir sonraki sahne Trafalgar'ı andırıyordu. Kabul etmeliyim, o kaba herifin hırpalanmasını izlemek bütünüyle nahoş değildi, ama Withers yere düşüp de yüzünün şeklini değiştiren darbeler almaya başlayınca tedbirli davranıp sahneden çıkmamızı ve ödünç aldığımız araca dönmemizi önerdim. Arka kapıdan çıktık ve rüzgârlı otoparkta bacaklarımızın gücünün yettiğince hızlı yürüdük, ki bu bacakların toplam yaşı üç asırı aşıyordu. Arabayı sürdüm. Kuzeye.

Bunların nerede biteceğini bilmiyorum.

SON

Pekâlâ, sevgili Okuyucu, şimdiye kadar benden ayrılmadıysan bir sonsözü hak ediyorsun demektir. Dehşetli çilem Edinburgh'daki, Man Adalı ağzı sıkı bir kadın tarafından işletilen bu pansiyonda sona erdi. Asılmış Edward'daki kavgadan sonra biz dört kör fare Glasgow'a gittik; Ernie orada

24. Krankieler 1970'lerde kabare olarak, 1980'lerde ise televizyonda başarı kazanan İskoç bir komedi ikilisidir (ç.n.)

Hotchkiss'in aracının icabına bakabilecek ahlaksız bir polis tanıyordu. Birliğimiz burada dağıldı. Ernie, Veronica ve Bay Meeks beni istasyondan uğurladılar. Ernie, mahkemeye dayanamayacak kadar yaşlı olduğu için gün olur da kanun yakamıza yapışırsa suçu üstüne alacağına söz verdi; bu çok medenice bir hareketti. Veronica'yla ikisi Ernie'nin hünerli işçisi-vaizi-kuzeninin Rus mafyasının ve Keltçeye düşkün Almanların çöken tarlalarını düzelttiği Hebrides Adaları'na gideceklerdi. Ben de onlara kendi laik dualarımla esenlik diliyorum. Bay Meeks boynunda "Lütfen Bu Ayıya Göz Kulak Olun" yazılı bir levhayla bir halk kütüphanesine bırakılacaktı, ama Ernie'yle Veronica'nın onu da yanlarında götürecekleri̇nden şüpheleniyorum. Man Adalı Dul'un pansiyonuna geldikten sonra kaztüyü yorganımın altında Kutsanmış Ada'daki Kral Arthur kadar derin bir uyku çektim. Neden hemen o anda, oracıkta güneye, Londra'ya giden bir trene atlamadım? Hâlâ emin değilim. Belki Denholme'un M25'in ötesindeki hayatla ilgili sözlerini hatırladım. Hapsedilmemde ne rol oynadığını hiçbir zaman öğrenemeyeceğim, ama haklıydı – Londra sanki İngiltere'nin bağırsak polipiymiş gibi haritayı karartıyor. Burada Londra dışında koca bir ülke var.

Kütüphanede Bayan Latham'ın ev telefonu numarasını aradım. Telefonda kavuşmamız dokunaklı bir andı. Tabii Bayan Latham beni azarlayarak duygularını bastırdı, sonra da orada olmadığım haftalarda olan bitenleri anlattı. Hoggins canavarları ben saat üçteki hadım seansıma katılmayınca ofisi kırıp dökmüştü, ama yıllar boyu amacına ulaşmak için riskleri göze alan bir işadamı olmam heybetli payanda direğimin ayakta kalmasını sağlamıştı. Bayan Latham bu vandalizmi yeğeninden aldığı bir video kamerayla kurnazca kayda almıştı. Hogginsler böylece dizginlenmişti: Timothy Cavendish'ten uzak durun, diye uyarmıştı onları Bayan Latham, yoksa bu görüntüler internette yayın-

lanır ve çeşitli şartlı tahliye kararlarınız hapis cezasına dönüşür. Böylece ileride elde edebileceğimiz telif haklarından adil bir pay almalarına yönelik teklifi kabul etmek durumunda kalmışlardı. (Buldog sekreterimin soğukkanlılığına gizli bir hayranlık duyduklarından şüpheleniyorum.) Bina yönetimi ortadan kayboluşumu –ve ofisimin darmadağın edilmesini– bizi oradan atmak için bir bahane olarak kullanmıştı. Ben bu satırları yazarken eski mülküm vatan hasreti çeken Amerikalılar için bir Hard Rock Café'ye dönüştürülüyor. Cavendish Yayıncılık'ın işleri şu an sekreterimin Tangier'da ikamet eden en büyük yeğenine ait bir evden yürütülüyor. Şimdi en iyi haberi vereyim: bir Hollywood stüdyosu *Knuckle Sandwich*'i bir barkoddaki rakamlar kadar anlamsız derecede büyük bir fiyata film yapmak istiyor. Paranın çoğu Hoggins'lere gidecek ama yirmi iki yaşımdan beri ilk kez bol param var.

Bayan Latham banka kartlarımı falan halletti, artık geleceğimi Yalta'daki Churchill ve Stalin gibi bira bardağı altlıklarında geçirmeyi planlıyorum ve doğruyu söylemek gerekirse gelecek hiç de fena değil. Okumakta olduğunuz notları benim adıma yazarak kendi filmimin senaryosuna dönüştürecek açgözlü bir yazar bulacağım. Aman, siktir edin, Dermot "Duster" Hoggins bile çok satan bir kitap yazabiliyor, hatta bu kitabın filmi yapılabiliyorsa Timothy "Lazarus" Cavendish niye yazamasın? Kitaba Hemşire Noakes'ı koysam tamamdır. Kadın içtendi –yobazlar çoğunlukla öyledir– ama bu tehlikesini hiç azaltmıyordu; kitapta adı verilecek ve kınanacak. Johns Hotchkiss'ten araç ödünç almamızı içeren ufak meselenin dikkatle ele alınması gerek, ama nasılsa şimdiye kadar çok daha fena şeyler yazıldı. Bayan Latham Hilary V. Hush'a e-posta göndererek *Yarım-Hayatlar*'a olan ilgimizi ifade etti ve postacı metnin ikinci bölümünü getireli daha bir saat olmadı. Metne bir de fotoğraf eklenmişti; V'nin

Vincent'ın kısaltması olduğu ortaya çıktı! Ne yağ tulumuydu ama! Ben de striptizci olacak ölçülere sahip sayılmam, ama Hilary uçağa binse bir değil, iki değil üç ekonomi bölümü koltuğu dolduracak cüssedeydi. Whistling Thistle'ın bir köşesindeki, İskoçya Kraliçesi Mary'nin davasına yardımcı olması için şeytanı yardıma çağırdığı arka sokaktaki bir tavernanın harap kalyonundaki fiili ofisimde, Luisa Rey'in hâlâ hayatta olup olmadığını öğreneceğim. Aldığı iki kat kira, yönetim müşavirliğine tabi tutulan Londinium'da olsa dörde katlanacak mülk sahibi, talihsiz Majesteleri'ni sık sık gördüğüne yemin ediyor. *In vino veritas.*

Aşağı yukarı böyle işte. Orta yaş uçtu gitti ama birinin Ölmeyenler'e katılmasına neden olan da kurtulmasını sağlayan da, yaşı değil tavrıdır. Gençliğin diyarında Ölmeyen ruhuna sahip birçok insan yaşar. Oraya buraya koştururlar, içten içe çürüdüklerini birkaç on yıl boyunca saklarlar, o kadar. Dışarıda dolgun kar taneleri arduvaz çatılara ve granit duvarlara düşüyor. Vermont'ta ter döken Soljenitsin gibi sürgünde, kemiklerimi kaynatan şehirden uzakta çalışıp didineceğim.

Soljenitsin gibi pırıl pırıl bir akşamüstü döneceğim.

Yarım-Hayatlar

İlk Luisa Rey Gizemi

40

Kapkara deniz kükreyerek içeri doluyor. Soğukluğu Luisa'nın duyularını şoka sokarak hayata döndürüyor. Volkswagen'inin arka kısmı suya kırk beş derecelik bir açıyla çarptı, yani koltuk Luisa'nın omurgasını korudu ama araba şimdi sallanarak ters dönüyor. Luisa ön camdan birkaç santim uzakta, onu emniyet kemeri tutuyor. *Ya buradan çık, ya da öl.* Luisa paniğe kapılıyor, akciğerine su doluyor ve öksürerek ağzım bir hava cebine sokmak için mücadele ediyor. *Kemeri aç.* Kıvrılıp bükülüyor ve kemer düğmesine doğru dalıyor. *Düğmeye bas.* Ama o tık sesi duyulmuyor. Araba yarım bir takla atarak daha derine gömülüyor ve mürekkepbalığı şeklindeki hava kabarcığı bir sökülme sesiyle uzaklaşıyor. Luisa düğmeye çılgınca parmağını saplıyor ve kayış serbest kalarak süzülüyor. *Daha fazla hava.* Luisa kara sudan oluşma ön camın altına hapsolmuş bir hava cebi buluyor. Denizin kütlesi kapıların açılmasına engel oluyor. *Pencereyi indir.* Yarıya kadar açılıyor, sonra sıkışıyor, *her zaman sıkıştığı yerde.* Luisa sallanarak yüzüyor, başını, omuzlarım ve gövdesini deliğe sıkıştırıyor.

Sixsmith'in Raporu!

Kendisini batan aracın içine çekiyor. *Hiçbir halt göremiyorum. Plastik bir çöp torbası. Koltuğun altına sıkışmış.* 0 daracık yerde iki büklüm oluyor. *Burada.* Bir çuval taş yüklenen bir kadın gibi kaldırıyor torbayı. Pencereden geri geri, önce ayaklarından başlayarak çıkıyor ama rapor çok ka-

lın. Batan araba Luisa'yı aşağı sürüklüyor. Ciğerleri acıyor. Kâğıtlar ıslanınca ağırlıkları dört katına çıkmış. Çöp torbası pencereden çıkıyor ama Luisa tekmeler atar, mücadele ederken bir hafifleme hissediyor. Yüzlerce sayfa vanilya klasörden kurtulmuş, deniz onları nereye götürürse oraya sürükleniyor, Luisa'nın etrafında dönüyor, Alice'te *iskambil oynuyor*. Ayakkabılarını tekmeleyerek çıkarıyor. Ciğerleri haykırıyor, sövüyor, yalvarıyor. Nabzının her atışı Luisa'nın kulaklarına bir gümbürtü gibi geliyor. *Yukarısı neresi?* Su bunu tahmin edemeyeceği kadar bulanık. *Arabanın uzağı, yukarı*. Bir an sonra ciğerleri çökecek. *Araba nerede?* Luisa, Sixsmith Raporu'nun bedelini hayatıyla ödediğini fark ediyor.

41

Isaac Sachs pırıl pırıl Pennsylvania sabahına yukarıdan bakıyor. Ufak, fildişi konaklardan oluşan labirentimsi banliyöler ve ortalarına turkuvaz rengi yüzme havuzları yerleştirilmiş ipek gibi çimenler. Özel jetin penceresi yüzüne serin serin değiyor. Tam koltuğunun bir metre seksen santim aşağısında, bagaj bölümünde, içinde uçağı bir meteora dönüştürebilecek miktarda C-4 bulunan bir bavul var. *Eh,* diye düşünüyor Sachs, *vicdanına uydun. Luisa Rey Sixsmith Raporu'nu ele geçirdi*. Luisa'nın yüzünün detaylarını aklına geldiğince hatırlıyor. *Şüphe mi hissediyorsun? Rahatlama mı? Korku mu? Erdemli mi hissediyorsun kendini?*

Onu bir daha göremeyeceğime dair bir önsezi.

İhanet ettiği adam, Alberto Grimaldi, bir yardımcısının dediklerine gülüyor. Hostes üstünde şangırdayan bardaklar olan bir tepsiyle yanlarından geçiyor. Sachs not defterini çıkarıyor ve şunları yazıyor:

- *Açıklama: gerçek geçmiş* + varsayılan *geçmişin işleyişi müşterek tarihte iyi bilinen bir olayla, örneğin* Titanik'*in batışıyla açıklanabilir. Gerçekten yaşanmış olan felaket görgü tanıkları öldükçe, belgeler yok oldukça karanlığa gömülüyor* + *geminin enkazı Atlantik'teki mezarında parçalanıyor. Gelgelelim,* Titanik'*in yeniden ele alınan anılardan, belgelerden, söylentilerden, kurmacadan –kısacası inançtan– yaratılan* varsayılan *batışı gitgide "daha da gerçek" hale geliyor. Gerçek geçmiş kırılgandır, gitgide silikleşir* + *erişilmesi* + *yeniden inşa edilmesi zor bir hale gelir: varsayılan geçmiş bunun aksine kolayca şekillendirilebilir, sürekli netleşir* + *önüne geçilmesi / sahte olduğunun ortaya çıkarılması gitgide zorlaşır.*
- *Şu an, varsayılan geçmişi kendisine hizmet etmeye, mitolojilerine inanırlık* + *iradesini dayatışına meşruluk katmaya zorlar. Güç hem varsayılan geçmişe "şekil verme" hakkı arar, hem de kendisi bu haktır. (Tarihçiye para ödeyen düdüğü çalar.)*
- *Simetri bir gerçek* + *varsayılan* gelecek *de olmasını gerektirir. Gelecek haftanın, gelecek yılın, ya da 2225'in nasıl şekilleneceğini hayal ederiz – bu dileklerden, kehanetlerden* + *hayallerden oluşan bir varsayılan gelecektir. Bu varsayılan gelecek kendi kendini gerçekleştiren bir kehanete benzer biçimde, gerçek geleceğe etki edebilir ama yarın nasıl bugünü gölgede bırakıyorsa gerçek gelecek de varsayılan geleceğimizi gölgede bırakacaktır. Gerçek gelecek* + *gerçek geçmişi de Ütopya gibi yalnızca uzaktan, sislerin arasından görürüz ve orada kimseye yararları dokunmaz.*
- *S: Dumandan, aynalardan ve gölgelerden oluşan bir suretle – gerçek geçmiş– bir başka suret –gerçek gelecek– arasında anlamlı bir fark var mıdır?*

  Bir zaman modeli: boyanmış anlardan oluşan sonsuz bir matruşka bebeği, her bir "kabuk" (şimdiki zaman) benim gerçek

geçmiş dediğim ama bizim varsayılan geçmiş olarak algıladığımız "kabuklar"dan (önceki şimdiki zamanlar) oluşan bir yuvaya konur. "Şimdi"nin bebeği de aynı şekilde daha gerçekleşmemiş şimdiki zamanları içine alır, ki ben buna gerçek gelecek derim ama biz bunu varsayılan gelecek olarak algılarız. Önerme: Luisa Rey'e âşık oldum.

Detonatör tetikleniyor. C-4 alev alıyor. Bir ateş topu jeti yutuyor. Jetin metalleri, plastikleri, devreleri, yolcuları, onların kemikleri, giysileri, defterleri ve beyinleri sıcaklığı 1200 santigrat dereceyi geçen alevlerde şekillerini yitiriyor. Yaratılmamış ve ölü, yalnızca gerçek ve varsayılan geçmişlerimizde var olur. Şimdi bu iki geçmiş çatallaşmaya başlayacak.

42

"Betty'yle Frank'in para kazanması lazım" diyor Lloyd Hooks, Swannekke Hotel'de verilen kahvaltıdaki dinleyicilerine. Bir grup çömez ve yamak Başkan'ın Enerji Gurusu'nu dikkatle dinliyor. "Böylece Betty'nin biraz nakit para kazanmak için işe girişmesine karar veriyorlar. Gece olunca Frank yeni mesleğini icra etsin diye Betty'yi Fahişe Yolu'na götürüyor. 'Hey Frank,' diyor Betty kaldırımdan. 'Ne kadar para alacağım?' Frank hesaplar yapıyor ve kadına, 'Bütün iş için yüz dolar,' diyor. Betty kaldırımda bekliyor, Frank de arabayı boş bir ara sokağa park ediyor. Kısa bir süre sonra bir adam eski püskü Chrysler'ıyla geliyor ve Betty'ye teklifte bulunuyor: 'Bütün gece için kaç para istiyorsun, şeker?' Betty, 'Yüz dolar,' diyor. Adam, 'Yalnızca otuz dolarım var. Otuz dolara ne yaparsın?' diyor. Betty Frank'in yanına koşuyor ve ona soruyor. Frank, 'Otuz dolara elle muamele yaparım de,' diyor. Betty de adamın yanına dönüyor..."

Lloyd Hooks arka plandaki Bill Smoke'u fark ediyor. Bill Smoke bir, iki, üç parmağını kaldırıyor; üç parmak bir yumruk oluyor, yumruk ise havayı kesen bir hareket. *Alberto Grimaldi, ölü; Isaac Sachs, ölü; Luisa Rey, ölü. Üçkağıtçı, sinsi, hafiye.* Hooks'un gözleri Smoke'a durumu anladığını bildiriyor ve zihninde bir Yunan mitinden bir imge beliriyor. *Diana'nın gizli korusu lüks ve savurganlık içinde yaşayan ama konumunu selefini öldürerek elde etmiş bir savaşçı papaz tarafından korunuyor. Adam uyuduğunda hayatını tehlikeye atıyor. Grimaldi, fazla uzun süre uyukladın.*

"Neyse, Betty adama dönüyor ve otuz dolara elle muamele yapabileceğini söylüyor. İster beğen ister beğenme diyor. Adam, 'Tamam şeker, atla bakalım, elle muamele olsun. Buralarda sessiz sakin bir sokak var mı?' Betty adama köşeyi döndürüp arabayı Frank'in sokağına sokuyor ve adam kemerini çözüp pantolonunu indiriyor ve ortaya Betty'nin hayatında gördüğü –anlarsınız ya– en devasa alet çıkıyor. 'Dur bir dakika!' diyor Betty nefesi kesilerek, 'Hemen döneceğim.' Arabadan iniyor ve koşup Frank'in penceresine vuruyor. Frank pencereyi indiriyor. 'Gene ne var?'" Hooks son cümleyi söylemeden önce duraksıyor. "Betty diyor ki, 'Frank, hey, Frank, şu adama yetmiş dolar borç ver!'"

İleride yönetim kurulu üyesi olacak adamlar sırtlanlar gibi gülüyor. *Her kim parayla saadet olmaz dediyse*, diye düşünüyor Lloyd Hooks keyifle, *belli ki yeterince parası yokmuş.*

43

Hester Van Zandt dürbünle dalışa başlamak üzere olan dalgıçları izliyor. Mutsuz görünen, pançolu, yalınayak bir genç kumsalda salınarak yürüyor ve Hester'ın kırma köpeğini okşuyor. "Arabayı buldular mı, Hester? Kanal o noktada

bayağı derinleşiyor. O yüzden orada iyi balık tutuluyor."

"Bu mesafeden emin olmak zor."

"Kirlettiğin denizde boğulmak ironik aslında. Güvenlik görevlisi bana kesik galiba. Sürücünün sarhoş bir kadın olduğunu, kazanın sabah dört sularında olduğunu anlattı."

"Swannekke Köprüsü adayla aynı güvenlik kanunlarına tabi. Seaboard istediğini söyleyebilir. Kimse hikâyelerinin doğruluğunu kontrol etmez."

Genç esniyor. "Sence arabanın içinde boğuldu mu kadın? Yoksa arabadan çıktı da sonra mı boğuldu?"

"Bilemem."

"Arabayla parmaklığa bindirecek kadar sarhoştuysa kumsala varmayı başarmış olamaz."

"Kim bilir?"

"İğrenç bir ölüm." Genç esniyor ve yürüyüp gidiyor. Hester treylerine yürüyor. Kızılderili Milton treylerin basamağında oturuyor, bir kartondan süt içiyor. Ağzını siliyor ve ona, "Wonder Woman uyandı" diyor.

Hester Milton'ın etrafından dolaşıp basamağı tırmanıyor ve kanepede oturan kadına kendisini nasıl hissettiğini soruyor.

"Yaşadığım için şanslı" diyor Luisa, "tıka basa muffinle doluyum ve kurutma makinesine minnettarım. Ödünç verdiğiniz giysiler için teşekkürler."

"Neyse ki aynı bedeniz. Dalgıçlar arabanızı arıyor."

"Sixsmith Raporu'nu arıyorlar, arabamı değil. Cesedim de bir ek ödül olur."

Milton kapıyı kilitliyor. "Yani bir bariyere çarptınız, denize düştünüz, batan arabadan çıktınız ve üç yüz metre uzaktaki kumsala yüzdünüz, ama hafif morluklar dışında yara bereniz yok?"

"Sigorta talebimi düşününce canım bayağı yanıyor."

Hester oturuyor. "Bundan sonraki hareketiniz ne olacak?"

"Eh, öncelikle daireme dönüp birkaç şey almam lazım.

Sonra gidip Ewingsville Tepesi'nde, annemde kalacağım. Sonra yine birinci kareye döneceğim. Rapor olmadan ne polisin ne de editörümün Swannekke'de olan bitenlerle ilgilenmesini sağlayabilirim."

"Annenizde güvende olacak mısınız?"

"Seaboard öldüğümü düşündüğü sürece Joe Napier beni aramaya gelmez. Ölmediğimi öğrendiklerinde..." Omuz silkiyor; son altı saatin olaylarından dolayı üstüne bir kadercilik zırhı giymiş gibi. "Tamamen güvende olacak mıyım diye soruyorsanız, muhtemelen hayır. Kabul edilebilir düzeyde bir risk var. Bu tür şeyleri uzman olacak kadar sık yapmıyorum."

Milton başparmaklarını ceplerine sokuyor. "Sizi arabayla Buenas Yerbas'a götüreceğim. Bana bir dakika verin, bir arkadaşı arayıp kamyonetini getirmesini isteyeceğim."

"İyi bir adam" diyor Luisa Milton çıktıktan sonra.

"Milton'a hayatımı emanet ederim" diye cevap veriyor Hester.

44

Milton kamp alanına, karavan parkına, sahile gidenlere, Swannekke'ye giden trafiğe ve buralardaki, her yere uzak evlere hizmet veren, sinek pisliğiyle dolu bakkala yürüyor. Tezgâhın arkasındaki radyoda bir Eagles şarkısı çalıyor. Milton telefona bir on sent atıyor, dinleyen var mı diye duvarlara bakıyor ve ezberden bir numara çeviriyor. Swannekke soğutma kulelerinden kötü niyetli cinlere benzeyen su buharı yükseliyor. Kuleler kuzeyde Buenas Yerbas'a, güneyde Los Angeles'a ilerliyor. *Komik*, diye düşünüyor Milton, *Güç, zaman, yerçekimi, aşk. İnsanı gerçekten benzeten güçlerin hepsi görünmez güçler.* Telefon açılıyor. "Evet?"

"Napier? Benim. Dinle, Luisa Rey adındaki bir kadınla il-

gili arıyorum. Eh, farzet ki ölmemiş? Farzet ki hâlâ etrafta dolaşıp dondurma yiyor, elektrik faturasını falan ödüyor? Nerede olduğu bilgisinin senin için değeri var mı? Öyle mi? Ne kadar? Hayır, sen bir rakam söyle. Tamam, onu ikiyle çarp. Hayır mı? Seninle konuşmak güzeldi, Napier, ama gitmem gerek" –Milton pis pis sırıtıyor– "her zamanki hesaba, bir iş günü içinde, lütfen. Tamam. Ne? Hayır, başka kimse görmedi, bir tek Deli Van Zandt. Hayır. Sözünü etti ama şimdi mavi denizin dibinde. Oldukça eminim. Balık yemi. Tabii ki hayır, bu bilgiler yalnızca senin kulakların için... Hı-hı, onu evine götüreceğim, oradan da annesine gidecek... Tamam, bir saat içinde. Her zamanki hesaba. Bir iş günü."

45

Luisa ön kapısını açtığında bir pazar maçının sesini duyuyor ve patlamış mısır kokusu alıyor. "Ben sana yağ kızdırabilirsin dedim mi?" diye sesleniyor Javier'e. "Panjurlar niye kapalı?"

Javier koridordan zıplaya zıplaya, sırıtarak geliyor. "Merhaba, Luisa! Mısırı Joe amcan patlattı. Giants-Dodgers maçını izliyoruz. Neden yaşlı bir kadın gibi giyindin?"

Luisa içinin bulandığını hissediyor. "Buraya gel. Nerede?"

Javier bıyık altından gülüyor. "Kanepende! N'aber?"

"Buraya gel! Annen seni istiyor."

"Otelde fazla mesai yapıyor."

"Luisa, köprüdeki ben değildim, ben değildim o!" Joe Napier sanki korkmuş bir hayvanı yatıştırmak ister gibi ellerini avuçları ona dönük halde kaldırarak Javier'in arkasında beliriyor. "Dinle..."

Luisa'nın sesi titriyor. "Javi! Dışarı! Arkama!"

Napier sesini yükseltiyor. "Beni dinle..."

Evet, kendi katilimle konuşuyorum. "Niçin söylediğin tek bir kelimeyi bile dinleyeyim ki?"

"Çünkü Seaboard'un içinde olan ve ölmeni istemeyen tek kişi benim!"

Napier'ın soğukkanlılığı onu terk etmiş. "Otoparkta seni uyarmaya çalışıyordum! Bir *düşün*! Kiralık katil ben olsam bu konuşmayı yapıyor olur muyduk? Tanrı aşkına, gitme. Güvenli değil! Dairen hâlâ gözetleniyor olabilir. Panjurlar o yüzden kapalı."

Javier perişan görünüyor. Luisa çocuğa sarılıyor ama hangi yöne dönse daha az tehlikeyle karşılaşacağını bilemiyor. "Neden buradasın?"

Napier yine sakinleşmiş gibi, ama yorgun ve düşünceli görünüyor. "Baban polisken onu tanırdım. Silvaplana Rıhtımı'ndaki V-J Günü. İçeri gir, Luisa. Otur."

46

Joe Napier komşunun çocuğunun Luisa'yı anlatacaklarını dinlemesine yetecek bir süre orada tutacağını hesaplamıştı. Planının işlemesi onu gururlandırmıyor. Bir konuşmacıdan çok izleyici olan Napier cümlelerini dikkatle şekillendiriyor. "1945'te Spinoza Bölge Karakolu'nda altı yıldır polistim. Ne bir takdir belgem, ne de sicilimde kara lekeler vardı. Burnunu her şeye sokmayan, daktilo bölümünden sıradan bir kızla çıkan sıradan bir polistim. Ağustosun on dördünde radyo Japonların teslim olduğu haberini verdi ve Buenas Yerbas tek bir bedenmiş gibi dans etti. İçkiler su gibi aktı, arabalar hızlandı, kestane fişekleri atıldı, insanlar patronları onlara izin vermese de tatile çıktılar. Saat dokuz civarı ortağımla ben Küçük Kore bölgesinde bir vurkaç olayına çağrıldık. Normalde şehrin o ucuna gitmeye zahmet etmeyiz, ama kurban

beyaz bir çocuktu, yani ortada akrabalar ve sorular olacaktı. Olay yerine giderken babandan bir Kod Sekiz geldi; müsait olan bütün ekipleri Silvaplana Rıhtımı'na çağırıyordu. Şimdi, normalde rıhtımın o bölümüne burnumuzu sokmazdık, tabii bir kariyer istiyorsak. Orada mafyanın depoları vardı ve bunlar belediyenin şemsiyesi altındaydılar. Dahası, Lester Rey" –Napier dilini yumuşatmamaya karar veriyor–"Onuncu Bölge'nin baş belası pazar okulu polisi olarak bilinirdi. Ama iki polis memuru yaralanmıştı ve bu durumu değiştiriyordu. Asfaltta kan kaybından ölmek üzere olan senin arkadaşın da olabilirdi. Biz de gaza bastık ve rıhtıma tam da başka bir Spinoza arabasının, Brozman ve Harkins'in ardından vardık. Başta hiçbir şey görmedik. Ne Lester Rey'den, ne bir devriye arabasından eser vardı. Rıhtım tarafındaki ışıklar kapalıydı. Arabayı kargo konteynerlerinden oluşan iki duvarın arasından sürdük, bir köşeyi döndük ve birtakım adamların bir ordu kamyonuna mal yükledikleri bir avluya girdik. Rıhtımın yanlış bölgesinde olduğumuzu düşünüyordum. Sonra kurşunlardan bir duvar bize çarptı. İlk dalga Brozman ve Harkins'e isabet etti – frenler, havayı dolduran cam, bizim araba kayıp onlarınkine çarptı, ortağımla ben arabadan yuvarlanarak indik ve bir çelik boru yığınının arkasında siper aldık. Brozman'ın kornası çalıyor, durmuyor ve polisler dışarıda belirmiyor. Etrafımıza daha da çok kurşun vınlıyor, altıma sıçıyorum – savaş bölgelerine girmemek için polis olmuştum. Ortağım ateş etmeye başlıyor. Ben de onu takip ediyorum ama bir şeyi vurma şansımız sıfır. Dürüst olmam gerekirse kamyon yanımızdan geçip gittiğinde memnun olmuştum. Şapşallık ederek siperden erken çıktım – kamyonun plakasını alıp alamayacağıma bakacaktım." Napier'in dilinin kökü acıyor. "Sonra şunlar oldu. Bağıran bir adam avlunun karşısından üstüme koşuyor. Ona ateş ediyorum. Iskalıyorum – hem benim hem de senin hayatının en şanslı ıska-

sıydı, Luisa, çünkü babanı vursaydım şimdi burada olmayacaktın. Lester Rey koşarken arkamı işaret ediyor, kamyonun arkasından atılıp bana doğru yuvarlanan bir nesneyi tekmeliyor. Sonra kör edici bir ışık beni yakıp kavuruyor, bir gürültü başımı balta gibi yarıyor ve kıçıma iğne gibi bir acı saplanıyor. Düştüğüm yerde, kendimden yarı geçmiş halde yatıyorum, ta ki kaldırılıp bir ambulansa yerleştirilinceye kadar."

Luisa hâlâ bir şey söylemiyor.

"Şanslıydım. El bombasının şarapnelinin bir parçası kıçımın iki yanağını da delip geçmişti. Geri kalanımda bir şey yoktu. Doktor hayatında ilk defa fırlatılan bir nesnenin dört delik birden açtığını gördüğünü söyledi. Tabii baban pek o kadar iyi değildi. Lester bir parça İsviçre peynirine dönmüştü. Ben hastaneden çıkmadan önceki gün gözünü ameliyat ettiler ama kurtaramadılar. El sıkıştık, o kadar. Sonra çıkıp gittim, ne diyeceğimi bilmiyordum. Bir adama yapabileceğin en küçük düşürücü şey onun hayatını kurtarmaktır. Lester da bunu biliyordu. Ama onu düşünmediğim bir gün, hatta belki bir saat bile yok. Her oturduğumda onu düşünüyorum."

Luisa bir süre hiçbir şey söylemiyor. "Bunu bana neden Swannekke Adası'nda anlatmadın?"

Napier kulağını kaşıyor. "Bu bağlantıyı beni sıkıştırmak için kullanacağından korkuyordum..."

"Rufus Sixsmith'e gerçekte ne olduğunu öğrenmek için mi?"

Napier ne evet ne hayır diyor. "Muhabirlerin nasıl çalıştığını biliyorum."

"*Sen* mi *benim* dürüstlüğümde delikler arıyorsun?"

Genel konuşuyor, Margo Roker'ı biliyor olamaz. "Rufus Sixsmith'in raporunu aramaya devam edersen" –Napier bunu çocuğun önünde söylese mi söylemese mi, bilemiyor– "öldürüleceksin, bu kadar basit. Benim tarafımdan değil! Ama bir şekilde olacak. Lütfen. Hemen şimdi şehri terk et. Eski hayatını, eski işini bırak ve git."

"Alberto Grimaldi seni bana bunu söylemen için gönderdi, değil mi?"

"Burada olduğumu kimse bilmiyor –Tanrı'ya bunun için dua ediyorum– yoksa benim başım da seninki kadar derde girecek."

"Önce bir soru."

"Bilmek istediğin şey" –keşke çocuk başka yerde olsa diye düşünüyor– "Sixsmith'in 'kaderi'nin benim işim olup olmadığı. Cevap hayır. O tip... işler, benim işim değildi. Masum olduğumu söylemiyorum. Sadece başka tarafa bakmaktan suçlu olduğumu söylüyorum. Sixsmith'i öldüren ve dün seni köprüden atan Grimaldi'nin iş bitiricisiydi. Bill Smoke adında bir adam – sanırım başka bir sürü adı var. Bana inanmanı sağlayamam ama umarım inanırsın."

"Hayatta olduğumu nereden bildin?"

"Benimkisi boş bir umuttu, o kadar. Bak, hayat büyük bir haberden daha değerlidir. Sana son bir kez yalvarıyorum, ve bu sonuncu olacak, lütfen bu hikâyenin peşini bırak. Şimdi gitmem lazım ve Tanrı'dan senin de aynısını yapmanı diliyorum." Ayağa kalkıyor. "Son bir şey. Silah kullanabilir misin?"

"Silahlara alerjim var."

"Ne demek istiyorsun?"

"Silahlar midemi bulandırıyor. Gerçek anlamda."

"*Herkes* silah kullanmayı öğrenmeli."

"Evet, onlardan bir sürüsünü morglarda görebilirsin. Bill Smoke ben çantamdan silahımı çıkarırken kibarca beklemeyecek, değil mi? Kurtulmamın tek yolu bu olayı tamamen bitirecek kanıtları bulmak, böylece beni öldürmek amaçsız bir hareket olacak."

"İnsanların minicik şeyler için intikam alma hevesini azımsıyorsun."

"Sen bunu niye umursuyorsun ki? Babama olan borcunu ödedin. Vicdanını temizledin."

Napier üzgün üzgün iç çekiyor. "Maç güzeldi, Javi."

"Yalancı" diyor çocuk.

"Yalan söyledim, evet, ama bu beni yalancı yapmaz. Yalan söylemek yanlıştır, ama dünya tersine döndüğünde ufak bir yanlış büyük bir doğru olabilir."

"Bu çok saçma."

"Haklısın, öyle, ama gene de doğru."

Joe Napier çıkıp gidiyor.

Javier de Luisa'ya kızgın. "Bir de tutup bir iki balkondan karşıya atladım diye hayatımla kumar oynuyormuşum gibi davranıyorsun!"

47

Luisa'yla Javier'in ayak sesleri merdivenlerde yankılanıyor. Javier tırabzanın üstünden aşağı göz atıyor. Alt katlar bir kabuğun sarmalları gibi geri çekiliyor. Baş döndürücü bir rüzgâr esiyor, Javier'i sersemletiyor. Yukarı bakınca da aynısı oluyor. "Geleceği görebilsen" diye soruyor, "bakar mıydın?"

Luisa çantasını omzuna atıyor. "Değiştirip değiştiremeyeceğime bağlı."

"Ya değiştirebilsen? İkinci katta komünist casuslar tarafından kaçırılacağını gördün diyelim, o zaman asansörle zemin kata inerdin."

"Ama ya casuslar asansörü çağırdıysa, içinde kim varsa onu kaçırmaya karar verdilerse? Gelecekten kaçmak onu tetikleyen şeyse?"

"Geleceği Kilroy mağazasının en üst katından On Altıncı Cadde'nin ucunu görür gibi *görebilsen* bu geleceğin şimdiden orada olduğu anlamına gelir. Şimdiden oradaysa onu değiştiremezsin."

"Evet, ama On Altıncı Cadde'nin ucunda olan şeyin *senin*

yaptıklarınla ilgisi yok. Plancılar, mimarlar, tasarımcılar tarafından önceden belirlenmiş, tabii gidip bir binayı falan patlatmazsan. Bir dakika içinde olanları ise senin yaptıkların şekillendiriyor."

"O zaman cevap ne? Geleceği değiştirebilir misin, değiştiremez misin?"

Belki cevap metafiziğin işlevlerinden biri değil, gücün işlevlerinden biri. "Bu tahmini imkânsız şeylerden biri, Javi."

Zemine ulaştılar. Malcolm'un televizyonunda *Altı Milyon Dolarlık Adam*'ın biyonik kol kasları tıngırdıyor.

"Görüşürüz, Luisa."

"Şehri sonsuza dek terk etmiyorum, Javi."

İlk hareket çocuktan geliyor ve el sıkışıyorlar. Bu hareket Luisa'yı şaşırtıyor; ona resmi, kati ve samimi geliyor.

48

Judith Rey'in Ewingsville'deki evinde bulunan gümüş masa saati, öğleden sonra biri çalıyor. Bir finansçının karısı Bill Smoke'la konuşuyor. "Bu ev her zaman içimdeki aç gözlülük iblisini ortaya çıkarmıştır" diye itiraf ediyor mücevherler içindeki, elli küsur yaşındaki kadın, "Frank Lloyd Wright'ın bir kopyası. Orijinal olanı Salem'in dış mahallelerinde, sanıyorum." Kadın Smoke'un fazla yakınında duruyor; arada üç santim falan var. *Salem'in dış mahallelerinden gelip Tiffany'de delirmiş bir cadıya benziyorsun*, diye düşünüyor Smoke, "Ah, öyle mi?" derken.

İspanyol hizmetçiler yemek şirketlerinin sağladığı yiyeceklerle dolu tepsileri, hepsi beyazlar içindeki konukların arasında dolaştırıyor. Kuğu şeklindeki keten peçetelerin üstünde konukların oturacağı yerleri belirten kartlar duruyor. "Ön bahçedeki o beyaz yapraklı meşe İspanyol elçilikleri ku-

rulduğunda da buradaydı herhalde" diyor kadın, "sizce de öyle değil mi?"

"Şüphesiz. Meşeler altı yüz yıl yaşar. İki yüz yıl boyunca büyürler, iki yüz yıl boyunca yaşarlar, iki yüz yıl boyunca ölürler."

Smoke, Luisa'nın lüks eşyalarla döşenmiş salona girdiğini, üvey babasının onu iki yanağından öpmesine razı olduğunu görüyor. *Senden ne istiyorum, Luisa Rey?* Luisa'nın yaşlarında bir kadın konuk ona sarılıyor. "Luisa! Görüşmeyeli üç dört yıl oldu!" Konuk yakından bakıldığında sinsi ve meraklı bir albeniye sahip. "Ama hâlâ evlenmediğin doğru mu?"

"Kesinlikle evlenmedim" diyor Luisa sertçe. "Ya sen?"

Smoke Luisa'nın onun bakışlarını hissettiğini hissediyor, dikkatini tekrar finansçının karısına odaklıyor ve onaylıyor, evet, buraya altmış dakikadan bile yakın mesafede, Nebukadnezar tahttayken olgunluk çağını yaşayan serviler var. Judith Rey bu amaç için özel olarak getirilmiş tabureye çıkarak herkes onu dinleyene dek gümüş bir kaşıkla bir şişe pembe şampanyaya vuruyor. "Hanımlar, beyler ve gençler" diyor, "Yemeğin hazır olduğu haberini aldım! Ama başlamadan önce Buenas Yerbas Kanser Derneği'nin yaptığı harikulade işlerle ve bugün cömertçe destek olduğunuz toplantımızda toplanan parayı nasıl kullanacaklarıyla ilgili birkaç söz söylemek istiyorum."

Bill Smoke bir çift çocuğu altından, parlak bir sikkeyi yoktan var ederek eğlendiriyor. *Senden istediğim şey, Luisa, son derece mahrem bir cinayet.* Bill Smoke bir an içimizde olan, ama biz olmayan güçlere hayret ediyor.

49

Hizmetçiler tatlı tabaklarını kaldırmışlar, havada keskin bir kahve kokusu var ve yemek odasına fazla yemekten

kaynaklanan bir pazar rehaveti çöküyor. En yaşlı konuklar uyuklayabilecekleri köşeler buluyor. Luisa'nın üvey babası yaşıtlarından oluşan bir grubu kıstırıyor ve 1950'lerin arabalarından oluşan koleksiyonunu görmeye götürüyor, eşler ve anneler birbirlerine gönderme yapıyor, okul çocukları bol yapraklı güneş ışığının altında ve havuzun etrafında didişmeye çıkıyor. Henderson üçüzleri çöpçatanlık masasındaki konuşmalara hâkim olmuş. Her biri en az kardeşleri kadar mavi gözlü ve yaldızlı; Luisa onları birbirlerinden ayırt edemiyor. "Ben başkan olsam" diyor üçüzlerden biri, "ne yapardım? Öncelikle İç Savaşı kazanmayı amaçlardım, sırf kaybetmemeyi değil."

Sözü bir diğeri alıyor. "Ben olsam ataları develerini şanslı kum parçalarına park etmiş Araplara yaltaklanmazdım..."

"... ya da kızıl Çinlilere. Ülkemizin hakkı olan şirket imparatorluğunu kurardım ve bunu söylemekten korkmuyorum. Çünkü bunu yapmazsak..."

"... Japonlar avantajı ele geçirecek. Gelecek şirketleşmekte yatıyor. İşin ülkeyi yönetmesine ve gerçek bir meritokrasi kurmasına izin vermemiz gerek."

"Bu meritokrasi sosyal yardımla, sendikalarla, kolsuz bacaksız travestiler, zenci, evsiz araknofobililer için 'olumlu eylemler'le engellenmemeli..."

"Bu keskin zekâya önem veren bir meritokrasi olmalı. Servetin gücü çektiğini kabul etmeye utanmayan bir kültür..."

"... ve biz servet yaratanların ödüllendirildiği bir kültür olmalı. Bir adam güç elde etmeyi arzuladığında tek bir basit soru sorarım: 'Bir işadamı gibi düşünebiliyor mu?'"

Luisa peçetesini kıvırıp sımsıkı bir top haline getiriyor. "Ben üç basit soru sorarım. O gücü nasıl elde etmiş? O gücü nasıl kullanıyor? Ve güç o orospu çocuğundan nasıl geri alınabilir?"

50

Judith Rey Luisa'yı kocasının çalışma odasında öğleden sonranın haber bültenini izlerken buluyor. "Anton Henderson'ın 'erkek kılıklı lezbo' dediğini duydum ve eğer seninle ilgili değilse, Kurabiyem, bilmiyorum – hiç komik değil! Senin bu asiliğin gitgide *kötüleşiyor*. Yalnız olmaktan şikâyet ediyorsun, ben de seni kibar genç adamlarla tanıştırıyorum, sense onları *Spyglass* sesinle 'lezbo'luyorsun."

"Yalnız olmaktan ne zaman şikâyet ettim?"

"Hendersonlar gibi erkekler ağaçta büyümüyor, biliyorsun."

"Yaprak bitleri ağaçta büyüyor."

Kapı tıklatılıyor ve Bill Smoke içeri göz atıyor. "Bayan Rey? Böldüğüm için üzgünüm, ama az sonra gitmem gerek. Bütün samimiyetimle söylüyorum, bu şimdiye kadar katıldığım en sıcak, en iyi düzenlenmiş para toplama yemeğiydi."

Judith Rey'in eli kelebek gibi kulağına uçuyor. "Çok naziksiniz..."

"Herman Howitt, Musgrove Wyeland'de küçük hissedarım, Malibu ofisinde çalışıyorum. O muhteşem yemekten önce kendimi tanıtma fırsatı bulamadım – bu sabah son dakikada yer ayırtan kişi bendim. Babam öleli on yıldan fazla oldu –huzur içinde yatsın, kanserdi– annemle ben derneğin yardımı olmasa durumla nasıl baş ederdik bilemiyorum. Olly aniden para topladığınızdan bahsedince rezervasyonunu son dakikada iptal eden birinin yerine geçip geçemeyeceğimi görmek için aramasam olmazdı."

"Geldiğinize çok memnun olduk, Buenas Yerbas'a hoş geldiniz." *Biraz kısa*, diye değerlendiriyor Judith Rey, *ama kaslı, maaşı iyi ve Luisa gibi otuz beş yaşın altında. Küçük hissedar gelecek vaat ediyor gibi geliyor kulağa*. "Umarım bir dahaki sefere Bayan Howitt de size katılabilir?"

Bill Smoke, namı diğer Herman Howitt yüzüne mahcup

bir gülümseme yerleştiriyor. "Üzgünüm ama tek Bayan Howitt annem. Şimdilik."

"Demek öyle" diye cevap veriyor Judith Rey.

Bill Smoke bu konuşmaya hiç ilgi göstermeyen Luisa'ya bakıyor. "Kızınızın aşağıda prensiplerini koruyuşuna hayran kaldım. Bugünlerde yaşıtlarımızın çoğu ahlaki pusulasını kaybetmiş gibi."

"Sizinle tamamen *aynı* fikirdeyim. Altmışlarda her şeyi çöpe attılar. Luisa'nın rahmetli babasıyla ben yıllar önce ayrıldık, ama kızımıza her zaman doğru ve yanlışı öğretmeye çalıştık. Luisa! Televizyondan bir saniyeliğine kopabilir misin, lütfen, canım? Herman hakkında neler— Luisa? Kurabiyem, ne oldu?"

Spiker konuşuyor: "Polis bu sabah Allegheny Dağları'nın üstünde gerçekleşen Learjet kazasında ölen on iki kişinin arasında Amerika'nın en yüksek ücretli yöneticisi olan, Seaboard Enerji'nin CEO'su Alberto Grimaldi'nin de olduğunu doğruladı. Federal Havacılık Dairesi müfettişlerinin ilk raporları yakıt sistemindeki bir hatanın tetiklediği bir patlama olduğu yönünde. Enkaz birkaç kilometrekareye dağılmış durumda..."

"Luisa, Kurabiyem?" Judith Rey bir dağ yamacındaki eğri büğrü uçak parçalarının resimlerine perişan halde bakan kızının yanında diz çöküyor.

"Ne kadar... *dehşet verici*!" Bill Smoke içindeki bütün malzemeleri şefin, yani kendisinin bile bilmediği karmaşık bir yemeğin tadına varıyor. "O zavallıların arasında *tanıdığınız* biri mi vardı, Bayan Rey?"

51

Pazartesi sabahı. *Spyglass*'ın haber odasında söylentiler havada uçuşuyor. Bunlardan biri derginin battığı yönünde;

bir diğeriyse derginin sahibi Kenneth P. Ogilvy'nin dergiyi en yüksek fiyatı verene satacağı yönünde; banka yeni bir borç veriyormuş; banka fişi çekiyormuş. Luisa yirmi dört saat önce bir cinayet girişiminden sağ çıktığını kimseye söylememiş. İşe annesini ya da Grelsch'i karıştırmak istemiyor, zaten vücudundaki morluklar dışında olay ona gitgide daha da gerçek dışı görünüyor.

Luisa Isaac Sachs'ın, nerdeyse hiç tanımadığı bir adamın ölümüne de üzülüyor. Aynı zamanda korku da hissediyor ama işine odaklanıyor. Babası ona savaş fotoğrafçılarının objektifinin onlara korkuya karşı bağışıklık kazandırdığından bahsettiklerini söylemişti; Luisa bu sabah babasının ne demek istediğini çok iyi anlıyor. *Bill Smoke Isaac Sachs'ın ihanetini biliyorduysa Isaac'in öldürülmesini anlayabilirim – ama kim aynı zamanda Alberto Grimaldi'yi de indirmek istedi?* Kadrolu yazarlar her zamanki gibi saat onda toplantı yapmak için Dom Grelsch'in ofisine yöneliyor. Saat 10:15 oluyor.

"Grelsch ilk karısı doğum yaptığında bile bu kadar gecikmemişti" diyor Nancy O'Hagan tırnaklarına oje sürerken. "Ogilvy onu bir işkence aletine bağladı, herhalde."

Roland Jakes kulağından bir kurşunkalemle kir çıkartıyor. "Monkees'in hit şarkılarında davul çalmış olan davulcuyla tanıştım. Avaz avaz tantrik seksten bahsedip duruyordu – teşekkür ederim. Favori pozisyonunun adı, ı-ıı, 'Muslukçu'ydu. Bütün gün içeride kalıyorsun ama kimse gelmiyor."

Sessizlik.

"Aman be, ortamı neşelendirmeye çalışıyordum alt tarafı."

Grelsch geliyor ve hiç vakit kaybetmiyor. "*Spyglass* satılıyor. Iskarta töreninden kimin sağ çıkacağını bugün ilerleyen saatlerde öğreneceğiz."

Jerry Nussbaum başparmaklarını kemerine geçiriyor. "Ani."

"Hem de ne ani. Görüşmeler geçen haftanın sonunda baş-

lamıştı." Grelsch öfkeden patlamak üzere gibi. "Bu sabah iş oldu bitti."

"Çok esaslı bir teklif olmalı" diye yaklaşıyor konuya Jakes.

"Onu KPO'ya sor."

"Alıcı kim?" diye soruyor Lisa.

"Bugün ilerleyen saatlerde basın toplantısı yapılacak."

"Haydi ama, Dom" diye ağzını arıyor O'Hagan.

"Bugün ilerleyen saatlerde basın toplantısı yapılacak, dedim."

Jakes bir sigara sarıyor. "Gizemli alıcımız, I-II, *Spyglass*'ı *gerçekten* istiyor gibi ve bozuk olmayan bir şeyi tamir etmezsin."

Nussbaum burnundan soluyor. "Gizemli alıcımızın bozuk olduğumuzu düşünmediğini kim söylüyor?"

"Geçen yıl Allied News *Nouveau*'yu satın aldığında cam silicileri bile kovmuşlardı."

"O halde" diyor O'Hagan makyaj aynasını çat diye kapatarak, "Nil'e yapacağım gezi gene iptal oldu. Noel'de yine görümcemin Chicago'daki evinin yolu göründü. Onun veletleri ve dünyanın dondurulmuş et merkezi. Bir günde olanlara bak."

52

Joe Napier yardımcı CEO William Wiley'nin bekleme odasındaki koordine sanat eserlerine bakarken aylardır oyun dışına itildiğini fark ediyor. Vefakârlık denen bir şey kalmamış, güç bildik borulardan akmıştı. *Benim için hava hoştu*, diye düşünüyor Napier, *emekli olmama bir buçuk yıl kalmıştı sadece.* Ayak sesleri duyuyor ve bir hava cereyanı hissediyor. *Ama içinde on iki adam olan bir uçağı düşürmek güvenlik değil, çoklu cinayettir. Emri kim verdi? Bill Smoke Wiley için mi çalışıyordu? Bu bir uçak kazasından ibaret olabilir miydi? Sık sık yaşanırdı bu tür kazalar. Tek anladığım, anlamamanın*

tehlikeli olduğu. Napier dün Luisa Rey'i uyardığı için kendine kızıyor, büyük bir risk almış ve hiçbir şey elde edememişti.

William Wiley'nin sekreteri kapıda beliriyor. "Bay Wiley şimdi sizi görecek, Bay Napier."

Napier ofiste Fay Li'yi görünce şaşırıyor. Ortam gülümseme alışverişi yapılmasını gerektiriyor. William Wiley'nin "Joe! N'aber yahu?" sözleri en az tokalaşması kadar coşkulu.

"Üzücü bir sabah, Bay Wiley" diye cevap veriyor Napier, gösterilen koltuğa oturduktan ama sigarayı reddettikten sonra. "Bay Grimaldi'nin ölümünü hâlâ aklım almıyor." *Seni hiçbir zaman sevmedim. Neye yaradığını hiçbir zaman anlayamadım.*

"Daha üzücü bir şey düşünemiyorum. Alberto'nun yerine birisi geçebilir, ama onun yerini kimse dolduramaz."

Napier kendine havadan sudan konuşma kisvesi altında bir soru sorma izni veriyor. "Yönetim kurulu yeni bir atama yapmadan önce ne kadar bekleyecek?"

"Bu öğleden sonra toplanacağız. Alberto başımızda bir dümenci olmadan gereğinden uzun süre oradan oraya sürüklenmemizi istemezdi. Biliyorsun, sana duyduğu şahsi saygı, çok..."

"İçtendi" diye öneride bulunuyor Fay Li.

Çok didindin ama gerçekten bir yere gelmeyi başardın, Bay *Li.*

"Aynen öyle! Tam olarak öyle! İçtendi."

"Bay Grimaldi muhteşem bir insandı."

"Kesinlikle öyleydi, Joe, kesinlikle öyleydi." Wiley Fay Li'ye dönüyor. "Fay. Haydi Joe'ya teklif ettiğimiz paketten söz edelim."

"Bay Wiley lekesiz dosyanızı göz önünde bulundurarak sizi erken emekli etmeyi teklif ediyor. Kontratınız bitene kadar on sekiz ay boyunca tam maaş ve prim alacaksınız, sonra endeksli emekli maaşınız ödenmeye başlayacak."

Kovuldun! Napier yüzüne bir "vay be" ifadesi yerleştiriyor. *Bunun arkasında Bill Smoke var.* "Vay be" hem emeklilik teklifine, hem de şirketin içyüzünü bilen biri konumun-

dan bir yükümlülük durumuna gelişinin Napier'de yarattığı sarsıntıya uyuyor. "Bunu hiç beklemiyordum."

"Öyle olmalı, Joe" diyor Wiley, ama hiçbir şey eklemiyor. Telefon çalıyor. "Hayır" diye çıkışıyor Wiley ahizeye, "Bay Reagan sırasını bekleyebilir. Şu an meşgulüm."

Napier Wiley telefonu kapatana kadar kararını veriyor. *Kanlı bir sahneden kaçmak için müthiş bir fırsat.* Minnetten konuşamaz halde olan yaşlı bir hizmetliyi oynuyor. "Fay, Bay Wiley, size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum."

William Wiley ona şakacı bir çakal gibi bakıyor. "Kabul ederek?"

"Tabii ki kabul ediyorum!"

Wiley ve Fay onu tebrik edip duruyorlar. "Tabii Güvenlik gibi hassas bir iş söz konusu olduğunda" diye devam ediyor Wiley, "değişikliğin sen bu odayı terk eder etmez devreye girmesi gerektiğini anlıyorsundur."

Tanrım, bir saniyeyi bile boşa harcamıyorsunuz, değil mi?

Fay Li ekliyor, "Eşyalarınızı ve evrakınızı yollatacağım. Size anakaraya kadar birinin eşlik etmesine gücenmeyeceğinizi biliyorum. Bay Wiley'nin protokole saygı duyduğu anlaşılmalı."

"Hiç gücenmedim, Fay." Napier içinden kadına lanet okuyarak gülümsüyor. "Protokolümüzü ben yazdım."

Napier, Swannekke'den ayrılana kadar otuz sekizliğini baldırındaki kayışında tut, ayrıldıktan sonra uzun bir süre boyunca da çıkarma.

53

Kayıp Akor Müzik Mağazası'nda çalan müzik Luisa'ya *Spyglass*'ı da, Sixsmith'i de, Sachs'ı da, Grimaldi'yi de unutturuyor. Ses saf, nehir gibi, hayali andırıyor ve insanı hipnotize ediyor; bir yandan da... *son derece tanıdık* geliyor. Luisa sanki

zamanın akarsuyunda yaşar gibi, büyülenmiş halde, öylece dikiliyor. En sonunda ona iyi olup olmadığını soran satıcıya "Bu müziği *biliyorum*" diyor. "Nedir bu müzik?"

"Kusura bakmayın, bir müşterinin siparişi bu, satılık değil. Aslında çalmamam gerek."

"Ah." *Her şey sırasıyla*. "Geçen hafta telefon etmiştim. Adım Rey. Luisa Rey. Benim için Robert Frobisher'a ait, *Bulut Atlası Altılısı* adındaki pek tanınmamış bir kaydı bulabileceğinizi söylemiştiniz. Ama onu şimdilik boşverelim. Bu müziğe de sahip olmam gerek. Sahip olmam *şart*. Nasıl bir his olduğunu biliyorsunuzdur. Bu çalan nedir?"

Satıcı hayali kelepçeler takılması için bileklerini uzatıyor. "Robert Frobisher'ın *Bulut Atlası Altılısı*. Çizilmediğine emin olmak için dinledim. Ah, tamam, yalan söylüyorum. Merakımın kölesi olduğum için dinledim. Tam da Delius değil, değil mi? Şirketler niçin böyle mücevherlerin plaklarını finanse etmiyor, anlamıyorum, bu resmen suç. Sizin plağınızın gayet iyi durumda olduğunu belirtmekten çok memnunum."

"Bunu daha önce nerede duydum?"

Genç adam omuz silkiyor. "Kuzey Amerika'da bu plaktan ancak bir elin parmakları kadar vardır."

"Ama bu müziği biliyorum. Size söylüyorum, *biliyorum* bu müziği."

54

Luisa ofise döndüğünde Nancy O'Hagan'ın heyecanla telefonda konuştuğunu görüyor. "Shirl? Shirl! Ben Nancy. Dinle, Noel'i Sfenks'in gölgesinde geçireceğiz galiba. Derginin yeni sahibi Trans Vision Ltd." –sesini yükseltiyor– "Trans Vision Ltd. Ben de bilmiyorum, ama" –O'Hagan sesini alçaltıyor– "demin KPO'yu gördüm, evet, eski patron, şimdi yeni yöne-

tim kurulunda. Ama dinle bak, şunu söylemek için aradım, işim güvende!" Luisa'ya hararetle başını sallıyor. "Hı-hı, nerdeyse kimse kovulmamış, Janine'i ara ve Noel'i minik, iğrenç kardan adamlarıyla yalnız geçireceğini söyle.

"Luisa" Grelsch kapıdan ona sesleniyor, "Bay Ogilvy şimdi seninle görüşecek."

K. P. Ogilvy, Dom Grelsch'in sağı solu belli olmayan koltuğunu işgal etmiş ve editörü istiflenmiş plastik sandalyelere, sürgüne göndermiş. *Spyglass*'ın sahibi Luisa'ya çelikten bir oyma baskıyı hatırlatıyor. Vahşi Batı'da bir hâkimin oyma baskısını. "Bunu seni kırmadan söylemenin bir yolu yok" diye başlıyor, "o yüzden doğrudan söyleyeceğim. Kovuldun. Yeni sahibin emirleri."

Luisa haberlerin üstünden sekişini izliyor. *Hayır, bu yarı karanlıkta bir köprüden denize atılmakla kıyaslanamaz.* Grelsch onunla göz göze gelemiyor. "Kontratım var."

"Kimin yok ki? Kovuldun."

"Yeni sahibinizin hoşnutsuzluğuna hedef olan tek kadrolu yazar ben miyim?"

"Öyle görünüyor." K. P. Ogilvy'nin çenesi bir kez seğiriyor.

"Bence 'Neden ben?' diye sorma hakkım var."

"Sahipler insanları işe alır, kovar ve neyin adil neyin adaletsiz olduğunu söyler. Bir alıcı Trans Vision'ınki gibi bir cömert bir kurtarma paketi teklif ettiğinde insan kılı kırk yarmaz."

"'Kırk yarılan kıl.' Bunu altın saatimin arkasına yazdırabilir miyim?"

Dom Grelsch kıvranıyor. "Bay Ogilvy, bence Luisa bir tür açıklamayı hak ediyor."

"O zaman gidip Trans Vision'a sorabilir. Belki yüzü onların *Spyglass* vizyonuna uymuyordur. Fazla radikal buluyorlardır onu. Fazla feminist. Fazla kuru. Fazla ısrarcı."

Sis perdesi yaratmaya çalışıyor. "Trans Vision'a soracak birkaç şeyim var. Merkez ofisleri nerede?"

"Doğuda bir yerlerde. Ama seninle görüşeceklerinden şüpheliyim."

"Doğuda bir yerlerde. Yeni yönetim kurulu üyesi arkadaşlarınız kim?"

"Kovuluyorsun, yeminli ifade almıyorsun."

"Son bir soru daha soracağım, Bay Ogilvy. Derginize sınırsız hizmet verdiğim üç sihirli yılın hatırına şunu cevaplayın — Trans Vision ile Seaboard Enerji arasındaki bağlantı nedir?"

Dom Grelsch de sivri bir meraka sahip. Ogilvy bir an tereddüt ediyor, sonra "Bitirmem gereken bir sürü iş var. Ayın sonuna kadar maaşın ödenecek, ofise gelmene gerek yok. Teşekkürler ve hoşça kal" diyor bağıra çağıra.

Bağırış çağırışın olduğu yerde, diye düşünüyor Luisa, *sahtekârlık vardır.*

55

SWANNEKKE İLÇESİ'NDEN ÇIKIYORSUNUZ SÖRFÜN VE ATOMUN VATANI YAKINDA GENE GELİN!

Hayat fena değil. Joe Napier cipini hız kontrolü moduna alıyor. *Hayat güzel.* Seaboard Enerji, çalışma hayatı, Margo Roker ve Luisa Rey saatte yüz elli kilometre hızla geçmişte kalıyor. *Hayat muhteşem.* Santo Cristo Dağları'ndaki ahşap kulübesi iki saatlik mesafede. Araba sürmekten çok yorulmamış olursa akşam yemeği için yayınbalığı yakayabilir. Dikiz aynasına göz atıyor: gümüş rengi bir Chrysler bir iki kilometredir üç yüz metre kadar arkasından gelmekteydi, ama şimdi onu solluyor ve uzaklaşıp yok oluyor. *Rahatla,* diyor Napier kendi kendine, *kurtuldun işte.* Cipte takırdayan bir şey var. Öğleden sonra, saat üç altın çağına erişiyor. Çevre

yolu kilometreler boyu nehrin kenarından gidiyor ve yavaşça yukarı tırmanıyor.

İç kesimler son otuz yılda çirkinleşti ama bana çirkinleşmeyen bir yer gösterebilir misiniz? Yolun iki tarafında, seviyesi buldozerle eşitlenen kaya tabakalarında siteler kolonileşmiş. *Hayatım kurtulmaya çalışmakla geçti.* Buenas Yerbas gitgide uzaklaşarak Napier'ın dikiz aynasında diken diken bir lekeye dönüşüyor. *Lester'ın kızının Wonder Woman'cılık oynamasına engel olamazsın. Sen elinden geleni yaptın. Artık kadını rahat bırak. Çocuk değil sonuçta.* Radyo kanalları arasında geziyor, ama karşısına sürekli kadın gibi şarkı söyleyen erkekler ve erkek gibi şarkı söyleyen kadınlar çıkıyor. Sonunda "Everybody's Talkin'"i çalan duygusal bir country müzik istasyonu buluyor. Evliliklerinde müzik Milly'den sorulurdu. Napier onu ilk gördüğü akşama dönüyor: Vahşi Oakum Hokum ve Kumdaki Kovboy Kızları için keman çalıyordu. Milly'den istediği, müzisyenlerin çabasızca müzik yaparken birbirlerine attıkları bakışlardı, o samimiyeti istiyordu. *Luisa Rey bir çocuk.* Napier on sekizinci çıkıştan dönüyor ve Copperline'a gitmek için eski altın madencilerinin yolunu kullanıyor. *Takırtı hâlâ susmadı.* Burada sonbahar dağdaki ağaçları yalıyor. Yol kadim çamların arasındaki bir boğazdan geçip güneşin battığı yere yöneliyor.

Joe kendisini aniden, geçirdiği üç çeyrek saatte aklından geçen tek bir düşünceyi bile hatırlamaksızın burada buluyor. Arabayı marketin önüne çekiyor, motoru kapatıyor ve cipinden iniyor. *Şu hışırtıyı duyuyor musun? Kayıp Nehir.* Bu ona Copperline'ın Buenas Yerbas olmadığını hatırlatıyor ve cipinin kilidini tekrar açıyor. Marketin sahibi müşterisini adıyla selamlıyor, birkaç dakika içinde altı aylık dedikodudan haberdar ediyor ve Napier'ın bütün hafta boyunca mı tatil yapacağını soruyor.

"Artık daimi tatildeyim. Bana erken" –bu sözcüğü daha

önce kendisi için hiç kullanmamıştı– "emeklilik teklif ettiler. Ben de hemen atladım."

Market sahibi ona her şeyi biliyormuşçasına bir bakış attı. "Bu akşam Duane'in yerinde kutlama mı? Yoksa yarın Duane'in yerinde dert paylaşma seansı mı?"

"Cuma ve kutlama diyelim. Özgürlüğümün ilk haftasını kulübemde dinlenerek geçirmek istiyorum, Duane'in masalarının altından tekmelenerek değil." Napier aldığı erzak için ödeme yapıyor ve aniden yalnız kalma isteği duyarak dükkânı terk ediyor. Cipin lastikleri taşlı yolda çatırdıyor. Ön farları parlak ışığıyla eski zamanlara ait ormanı süpürüp geçiyor.

İşte. Napier bir kez daha Kayıp Nehri duyuyor. Milly'yi kendisinin, kardeşlerinin ve babasının birlikte inşa ettiği kulübeye ilk getirişini hatırlıyor. Şimdi geriye bir tek o kaldı. O gece çırılçıplak yüzmeye gitmişlerdi. Ormanın alacakaranlığı ciğerlerini ve kafasını dolduruyor. Telefon yok, CCTV ya da sadece TV yok, kimlik doğrulama yok, başkanın ses geçirmez ofisinde yapılan toplantılar yok. Bir daha hiç. Emekli güvenlikçi kepenkleri açmadan önce kimsenin kapıdaki asma kilitle oynayıp oynamadığını kontrol ediyor.

Tanrı aşkına, rahatla. Seaboard sana yol verdi, seni özgür bıraktı, artık orasıyla bir bağlantın yok, bir daha da dönmeyeceksin.

Yine de kulübeye girerken otuz sekizliği elinde. *Bak işte. Kimse yok.* Napier çıtırdayan bir ateş yakıyor ve kendisine fasulye, sosis, isli patates hazırlıyor. İki de bira içiyor. Açık havada uzun uzun işiyor. Köpük köpük Samanyolu. Derin, depderin bir uyku.

Yine uyanıyor, ağzı dili kurumuş, mesanesi biradan şişmiş. *Bu beşinci mi oldu, altıncı mı?* Bu gece ormanın sesleri Napier'e ninni olmuyor; esenlik hissini tırmalıyor. Fren sesi miydi o? *Bir cin baykuşu.* Dallar mı kırılıyor? *Bir sıçan,*

bir dağ bıldırcını, ne bileyim, ormandasın işte, her şey olabilir. Uyu artık, Napier. Rüzgâr. *Pencerenin altından sesler mi geliyor?* Napier uyandığında yatağının üstündeki çapraz direkte çömelmiş bir puma görüyor; haykırarak uyanıyor; puma Bill Smoke'tu, Napier'ın kafasını bir fenerle parçalamak için kolunu uzatmıştı; çapraz direkte hiçbir şey yoktu. *Bu sefer de yağmur mu yağıyor?* Napier dinliyor.

Yalnızca nehir, yalnızca nehir.

Kalkmaya değer bir saat olmuş mu diye bakmak için bir kibrit daha yakıyor: 4:05. Hayır. Arada kalmış bir saat. Napier uyku delikleri bulmak için katlı karanlığa sokuluyor, ama Margo Roker'ın eviyle ilgili anılar onu buluyor. *Nöbette dur. İrtibatta olduğum kişi kadının evrakları odasında sakladığını söylüyor* diyen Bill Smoke. İşe daha az karıştığı için memnun halde söylenenleri onaylayan Napier. Kocaman plastik elfenerini yakan ve üst kata çıkan Bill Smoke.

Roker'ın meyve bahçesini tarayan Napier. En yakın ev bir kilometre uzaktaydı. Tek çalışmayı seven Bill Smoke'un onu bu basit iş için niye yanında istediğini merak etmişti. Cılız bir çığlık. Ani bir son.

Yukarı koşan, kayan, bir dizi boş odayla karşılaşan Napier.

Antika bir yatakta diz çökmüş, yataktaki bir şeye el feneriyle vurup duran Bill Smoke, fenerin duvarları ve tavanı döven ışığı, Margo Roker'ın hissizleşmiş başına indiğinde nerdeyse hiç sesi çıkmayan gümbürtüsü. Margo Roker'ın nevresimlerdeki, müstehcenlik derecesinde kırmızı ve ıslak kanı.

Smoke'a durması için bağıran Napier.

Nefes nefese arkasını dönen Bill Smoke. *N'aber, Joe?*

Bu gece dışarıda olacağını söylemiştin!

Hayır hayır, sen yanlış duymuşsun. İrtibatta olduğum kişi yaşlı kadının bu gece dışarıda olacağını söyledi. Güvenilir personel bulmak zor.

Tanrım, tanrım, tanrım, öldü mü?

Sonradan üzülmektense tedbir almak daha iyi, Joe.

Pek güzel planlanmış bir oyun, Joe Napier uykunun uğramadığı kulübesinde itirafta bulunuyor. İtaat etmem için ayağıma vurulmuş bir pranga. Savunmasız, yaşlı bir eylemcinin dövülmesine suç ortağı olmak? Konuşma bozukluğu olan, hukuk fakültesinden terk bir öğrenci bile onu müebbet hapse mahkûm ettirebilirdi. Bir karatavuk şarkı söylüyor. *Margo Roker'a büyük yanlış yaptım, ama o hayatı bıraktım.* Kıçının her bir yanağında ikişer olmak üzere dört ufak şarapnel yarası acıyor. *İçimden bir ses Luisa Rey'i uyarmamı söyledi.* Pencereden çerçevedeki Milly'yi seçebileceği kadar ışık giriyor. *Ben tek bir adamım,* diye karşı çıkıyor. *Bir ordu değilim. Hayattan tek istediğim yaşamak. Biraz da balık tutmak.*

Joe Napier içini çekiyor, üstünü giyiyor ve cipi yeniden yüklemeye girişiyor.

Milly her zaman hiçbir şey söylemeden kazanırdı zaten.

56

Yalınayaklı Judith Rey kimono tarzı sabahlığının önünü kapatıyor ve mermer zeminli mutfağına giderken büyük bir Bizans halısının üstüne basıyor. Mağara gibi buzdolabının içinden üç kırmızı greyfurt çıkarıyor, onları ikiye bölüyor, sonra içinden sular damlayan buz gibi yarım küreleri meyve sıkacağına sokuyor. Makine hapis kalmış eşekarıları gibi vızıldıyor ve bir sürahi posalı, şeffaf, şeker renginde meyve suyuyla doluyor. Kendisi için mavi bir bardağa meyve suyu dolduruyor ve sıvıyı ağzının her bir girintisinde gezdiriyor.

Luisa verandadaki çizgili kanepede gazeteyi gözden geçiriyor ve bir kruvasanı ağzında geveliyor. Muhteşem manzara –Ewingsville'in para içinde yüzen çatılarının ve kadife gibi çimlerinin üstünden, gökdelenlerin denizden gelen sisten

ve taşıtların yarattığı kirli havadan yükseldiği Buenas Yerbas– bu saatte iyice başka bir dünyaya aitmiş gibi görünüyor.

"Bugün yatak keyfi yok mu, Kurabiyem?"

"Günaydın. Hayır, arabalardan birini yine ödünç almamın sakıncası yoksa ofise gidip eşyalarımı alacağım."

"Elbette." Judith Rey kızına içini okur gibi bakıyor. "*Spyglass*'ta yeteneklerini harcıyordun, Kurabiyem. Ufak, pespaye bir dergiydi o."

"Doğru, anne, ama o benim ufak, pespaye dergimdi."

Judith Rey kanepenin koluna yerleşiyor ve arsız bir sineği bardağından kovalıyor. Ekonomi bölümünde daire içine alınmış bir makeleyi inceliyor.

"Enerji Gurusu" Lloyd Hooks Seaboard Ltd'nin başına geçiyor

Beyaz Saray ve elektrik devi Seaboard Enerji Ltd ortak bir beyanatta bulunarak Alberto Grimaldi'nin iki gün önce yaşanan uçak kazasındaki trajik ölümü sonucu boş kalan CEO koltuğuna, Federal Enerji Komisyonu Başkanı Lloyd Hooks'un geçeceğini bildirdi. Bu haber üzerine Seaboard'un Wall Street'teki hisse fiyatı kırk puan birden yükseldi. "Lloyd'un bize katılması yönündeki teklifimizi kabul etmesi bizi çok memnun etti" diyen Seaboard'un yardımcı CEO'su William Wiley şöyle devam etti: "ve bu atamanın gerçekleştiği koşullar üzüntü verici olsa da yönetim kurulu, bu ileri görüşlü yeni başkana en içten dileklerimizle hoş geldin derken cennetteki Alberto'nun da aramızda olduğunu hissediyor." Enerji Komisyonu sözcüsü Menzies Graham, "Washington elbette Lloyd Hooks'un uzmanlığını arayacak, ama Başkan Ford Hooks'un isteklerine saygı duyuyor ve günümüzün enerji sorunlarına çözüm arayan, şanlı ulusumuzun şanına şan katan en parlak zekâlardan biriyle bağlantı halinde çalışmak için sabırsızlanıyor." Bay Hooks yeni görevine önümüzdeki hafta başlayacak. Halefi ise bugünün ilerleyen saatlerinde duyurulacak.

"Bu üstünde çalıştığın projelerden biri miydi?" diye soruyor Judith.

"Hâlâ çalışıyorum."

"Kimin adına?"

"Gerçeğin adına." Kızının alaycılığı son derece içten. "Serbest çalışıyorum."

"Ne zamandan beri?"

"KPO'nun beni kovduğu andan beri. Kovuluşum siyasi bir karardı, anne. Büyük bir haberin üstünde olduğumun kanıtı bu. Devasa."

Judith Rey genç kadını izliyor. *Bir zamanlar minik bir kızım vardı. Ona fırfırlı elbiseler giydirmiş, onu bale derslerine yazdırmış ve art arda beş yaz boyunca binicilik kampına yollamıştım. Ama ona baksanıza. Yine de Lester'a dönüştü.* Luisa'nın alnını öpüyor. Luisa bir ergen gibi şüpheyle kaşlarını çatıyor. "Ne?"

57

Luisa Rey *Spyglass*'ta geçirdiği günlerin son kahvesini içmek için Pamuk Prenses lokantasına giriyor. Boş olan tek yer *San Francisco Chronicle*'ın arkasına saklanmış bir adamın yanı. Luisa, *İyi bir gazete*, diye düşünüyor ve boş yere oturuyor. Dom Grelsch, "Günaydın" diyor.

Luisa burası kendi lokantasıymış gibi bir kıskançlık duyuyor. "Burada ne işin var?"

"Editörler de yemek yer. Karımın... neyse, ondan beri her sabah buraya geliyorum. Anladın işte. Ekmek kızartma makinesinde waffle yapabiliyorum ama..." Önünde duran tabaktaki domuz pirzolalarını işaret edişi, *Başka söze gerek var mı?* diyor.

"Seni burada bir kere bile görmedim."

"Çünkü o sen gelmeden bir saat önce çıkıyor" diyor Bart üç

işi birden yaparak, "Her zamankinden mi, Luisa?"

"Lütfen. Sen nasıl oldu da bana hiç söylemedin, Bart?"

"*Senin* gidiş gelişlerinden de başka kimseye söz etmiyorum."

"Sabah ofise ilk giren de" –Dom Grelsch gazetesini katlıyor– "akşam ofisten son çıkan da benim. Editörün kaderi. Seninle bir şey konuşacaktım, Luisa."

"Ben gayet net biçimde kovulduğumu hatırlıyorum."

"Bir dakika sus, olur mu? Ogilvy'nin senin ağzına sıçmasının üstüne niye –nasıl– istifa etmediğimi söylemek istiyorum. Hazır itiraflara başlamışken kovulacağını geçen cumadan beri bildiğimi de söyleyeyim."

"Bana önceden haber vermen ne hoş."

Editör sesini alçaltıyor. "Karımın lösemi olduğunu biliyorsun. Sigorta durumumuzu?"

Luisa en azından başıyla onaylamaya lütfediyor.

Grelsch metin bir havaya bürünüyor. "Geçen hafta, alım satım görüşmeleri sırasında... *Spyglass*'ta kalır ve malum bir rapordan bahsedildiğini hiç duymadığımı söylersem sigorta işimin halledileceği ima edildi."

Luisa soğukkanlılığını kaybetmiyor. "Bu insanların sözlerini tutacağına güveniyor musun?"

"Pazar sabahı sigorta şirketinden Arnold Frum arıyor. Bizi rahatsız ettiği için çok özür diliyor, vs vs, ama Blue Shield'ın kararlarını değiştirdiğini ve karımın hastane faturalarını ödeyeceğini bilmek isteyeceğimizi düşündüğünü söylüyor. Daha önceki ödemeler için bir tazminat çeki postaya verilmiş. Evimizi kaybetmeyebiliriz bile. Kendimle gurur duymuyorum ama aileme gerçeklerden daha çok önem verdiğim için de utanmıyorum."

"Gerçek, Buenas Yerbas'a yağan radyasyon."

"Hepimiz risk seviyeleri arasından seçim yaparız. Swannekke'de bir kaza olması *ihtimali*nde ufak bir rol karşılığında karımı koruyabileceksem, eh, bununla yaşamak zorundayım. Keşke sen de bu insanları karşına alarak kendini

maruz bıraktığın riski biraz daha düşünsen."

Luisa'nın suyun altında batma anısı geri dönerek ona musallat oluyor ve kalbi sendeliyor. Bart önüne bir fincan kahve koyuyor.

Grelsch tezgâhın üstünden daktiloyla yazılmış bir sayfa kaydırıyor. Kâğıtta her ikisinde de yedi isim olan iki sütun var. "Tahmin et neyin listesi." Göze iki isim çarpıyor: Lloyd Hooks ve William Wiley.

"Trans Vision Ltd'nin yönetim kurulu üyeleri mi?"

Grelsch başıyla onaylıyor. "Nerdeyse. Yönetim kurulu üyeleri kamu tarafından biliniyor. Buysa Trans Vision Ltd'nin elde ettiği parayı alan, listelenmemiş şirket danışmanları. Daire içindeki isimler ilgini çekecektir. Bak. Hooks *ve* Wiley. Kahretsin, bu resmen açgözlülük."

Luisa listeyi cebine atıyor. "Bunun için sana teşekkür etmeliyim."

"Araştırmayı Hain Nussbaum yaptı. Son bir şey daha var. *Western Messenger*'daki Fran Peacock'ı tanıyor musun?"

"Yüzeysel basın partilerinde merhabamız var, o kadar."

"Fran'le biz eskiden beri tanışırız. Dün gece ofisine gittim, senin hikâyenin göze çarpan noktalarından söz ettim. Anlatırken yorum katmadım, ama savaşta kullanılabilecek kanıt elde ettiğinde sana merhabadan fazlasını söylemek istiyor."

"Bu Trans Vision Ltd'le anlaşmanızın ruhuna uygun bir hareket mi?"

Grelsch ayağa kalkıyor ve gazetesini katlıyor. "İrtibatlarımı paylaşamayacağımı söylemediler."

58

Jerry Nussbaum araba anahtarlarını Luisa'ya geri veriyor. "Cennetteki Tanrı, annenin spor arabası olarak yeniden doğma-

ma müsaade et. Hangisi olduğu fark etmez. Son kutu mu o?"

"Evet" diyor Luisa, "ve teşekkürler."

Nussbaum mütevazı bir maestro gibi omuz silkiyor. "Burası, şovenist espriler yapıp kızdıracak gerçek bir kadın olmayınca insana boş gelecek, orası kesin. Nance haber odasında o kadar uzun yıllar geçirdi ki, artık erkek oldu."

Nancy O'Hagan sıkışan daktilosuna vuruyor ve Nussbaum'a hareket çekiyor.

"Yaa, sorma" –Roland Jakes üzgün üzgün Luisa'nın boş masasını inceliyor– "yeni tiplerin nasıl sana kapıyı gösterip de Nussbaum gibi bir yumuşakçayı çalıştırdıklarına inanamıyorum."

Nancy O'Hagan kobra gibi tıslıyor. "Asıl Grelsch" –purosunu adamın ofisine doğru sallıyor– "KPO sana öyle verip veriştirirken nasıl yatıp ayaklarını havaya dikebiliyor?"

"Bana şans dileyin."

"Şans mı?" Jakes dudak büküyor. "Senin şansa ihtiyacın yok ki. Bu ölü balıkla niye o kadar zaman kaldın, hiç bilmiyorum. Yetmişler, hicvin ölürken kesilen nefesini görecek. Lehrer'ın dediği doğru. Henry Kissinger'a Nobel Barış Ödülü veren bir dünya hepimizi işten atıyor."

"Ah" Nussbaum hatırlıyor, "gelirken posta odasından geçtim. Sana bir şey gelmiş."

Luisa'ya takviyeli, haki bir zarf veriyor. Luisa kargacık burgacık, kıvrık el yazısını tanımıyor. Zarfı yırtıp açıyor. İçinden kısa bir nota sarılmış bir kasa anahtarı çıkıyor. Luisa'nın gözleri notta aşağı kayarken yüz ifadesi yoğunlaşıyor. Anahtardaki markayı iki kez kontrol ediyor. "Kaliforniya'nın Üçüncü Bankası, Dokuzuncu Cadde. Neresi orası?"

"Şehirde" diye cevap veriyor O'Hagan, "Dokuzuncu Cadde'nin Flanders Bulvarı'yla kesiştiği yerde."

"Görüşürüz, hem de hepinizle." Luisa gidiyor. "Dünya küçük. Kendisiyle kesişip duruyor."

59

Luisa ışığın değişmesini beklerken hiçbir şeyi atlamadığını üçüncü kez kontrol etmek için Sixsmith'in notuna göz atıyor. Aceleyle yazılmış.

B.Y. Uluslararası Havaalanı,
3-ix-1975

Sevgili Bayan Rey,

Bu karalamayı hoş görün. Seaboard'dan, iyiliğimi isteyen biri tarafından hayatımın tehlikede olduğuna dair uyarıldım. HYDRA-Sıfır'ın kusurlarını ortaya çıkarmak insanın sağlığının kusursuz olmasını gerektiriyor, bu yüzden bu ipucuna göre davranacağım – sizinle en kısa zamanda Cambridge'den ya da UAAE yoluyla temasa geçeceğim. Bu arada Swannekke B'yi konu alan raporumu Dokuzuncu Cadde'deki Kaliforniya'nın Üçüncü Bankası'ndaki bir kasaya yerleştirmeye cüret ettim. Bana bir şey olursa o rapora ihtiyacınız olacaktır.

Dikkatli olun.

Telaşlı,
R.S.

Luisa ona yabancı gelen debriyajla uğraşırken kızgın kornalar patlıyor. Şehir On Üçüncü Cadde'den sonra o paralı Pasifik karakterini kaybediyor. Şehirden sulanan keçiboynuzu ağaçları yerlerini bombeli sokak lambalarına bırakıyor. Yan sokaklardan nefes nefese yürüyüş yapan insanlar geçmiyor. Mahalle herhangi bir endüstriyel kuşaktaki herhangi bir üretim sahasında olabilirmiş gibi görünüyor. Banklarda serseriler uyukluyor, kaldırım taşlarının arasından otlar fışkırmış, insanların tenleri her blokta daha da koyulaşıyor, önünde barikat olan kapıların üstü el ilanlarıyla dolu, elinde sprey boya olan bir gencin boyunu geçmeyen her yüzey grafi-

tiyle kaplı. Çöpçüler yine grevde, çöp yığınları güneşin altında kokuşuyor. Rehinci dükkânları, adsız çamaşırhaneler ve bakkallar lime lime olmuş ceplerdeki az miktardaki parayla geçinmek için didiniyor. Birkaç blok ve sokak lambasından sonra dükkânlar yerlerini adsız imalat şirketlerine ve sosyal konutlara bırakıyor. Luisa daha önce bu bölgeden arabayla bile geçmemiş ve şehirlerin bilinmezliği onu huzursuz ediyor. *Sixsmith'in mantığı önce raporunu saklayıp sonra onu sakladığı yeri saklamak mıydı?* Flanders Bulvarı'na geliyor ve tam karşısında duran Kaliforniya'nın Üçüncü Bankası'nı görüyor, yanda bir müşteri otoparkı var. Luisa yola park edilmiş eski, yıpranmış, siyah Chevy'yi fark etmiyor.

60

Vizör şeklinde güneş gözlüğü ve bir güneş şapkası takmış olan Fay Li bankanın saatiyle kendi kol saatini karşılaştırıyor. Klima dışarıdaki sabah sıcağıyla olan savaşını kaybetmekte. Fay Li yüzündeki ve kollarındaki teri bir mendille kuruluyor, yelpazeleniyor ve son gelişmeleri değerlendiriyor. *Joe Napier, salak gibi görünüyorsun ama aslında zekisin, oyundan ne zaman çekileceğini bilecek kadar zeki.* Bill Smoke yanılmadıysa Luisa Rey her an gelebilir. *Bill Smoke, zeki gibi görünüyorsun ama aslında salaksın ve adamların sandığın kadar sadık değiller. Kendin para için iş yapmıyorsun diye daha küçük ölümlülerin satın alınabileceğini unutmuşsun.*

İçeri iki iyi giyimli Çinli adam giriyor. Birinin attığı bakış Fay Li'ye Luisa'nın geldiğini söylüyor. Üçü bir yan koridoru koruyan masaya yöneliyorlar: KASALAR. Bankada bütün sabah çok az trafik vardı. Fay Li oraya adam yerleştirmeyi düşünmüştü, ama Triad adamlarının ödül kokusu al-

ması riskine girmektense asgari ücretli kiralık korumalara özgü ihmalkârlığa güvenmeyi tercih etmişti.

"Merhaba" –Fay Li en katlanılmaz Çinli aksanını takınarak korumayla konuşuyor– "abilerle ben kasadan almak istiyo." Bir kasa anahtarını havada sallıyor.

"Bakın, anahtarımız var."

Sıkkın gencin fena halde sorunlu bir cildi var. "Kimlik?"

"İşte kimlik, bakın, kimlik, bakın."

Çin ideogramları kadim kabile büyüleriyle beyaz denetçileri her zaman kendilerinden uzak tutar.

Koruma başıyla koridoru işaret ediyor ve *Yaratıklar!* dergisine geri dönüyor. "Kapı kilitli değil." *Ben olsam seni buracıkta, anında kovardım, çocuk*, diye düşünüyor Fay Li.

Koridor, takviyeli, aralık duran bir kapıda sona eriyor. Kapının ötesinde üç dişli bir çatalı andıran kasa odası var. Adamlarından biri Fay Li'yle birlikte sol dişe giriyor, kadın diğerine sağa gitmesini söylüyor. *Burada altı yüz kadar kasa var. İçlerinden birinde beş milyon dolarlık, sayfası on bin dolar eden bir rapor var.*

Koridordan yaklaşan ayak sesleri duyuluyor. *Bir kadına ait, tıkırdayan topuklar.*

Kasa dairesinin kapısı açılıyor. "Kimse var mı?" diye sesleniyor Luisa Rey.

Sessizlik.

Kapı gürültüyle kapanırken iki adam kadına saldırıyor. Luisa ağzının üstünde bir elle kıskıvrak yakalanıyor. "Teşekkürler." Fay Li anahtarı muhabirin parmaklarının arasından çekip alıyor. Üstüne 36/64 rakamları oyulmuş. Fay Li hiçbir sözü boşa harcamıyor. "Kötü haber. Bu oda ses geçirmiyor ve gözlenmiyor, ayrıca arkadaşlarım ve ben silahlıyız. Sixsmith Raporu'nun kaderi senin eline geçmek değil. İyi haber. HYDRA'nın daha beşikteyken boğazlanmasını ve Seaboard'ın itibardan düşmesini isteyen müşteriler için ça-

lışıyorum. Sixsmith'in bulguları iki ya da üç gün içinde haber ağlarına ulaşacak. Şirketleri infaz edip etmemek kendi bilecekleri iş. Bana öyle bakma, Luisa. Gerçek onu kimin ortaya çıkardığını umursamazken sen niçin umursayasın? Daha da iyi haberlerim var. Sana kötü bir şey olmayacak. İş arkadaşım seni B.Y.'de güvenli bir yere bırakacak. Akşam olduğunda özgür bir kadın olacaksın. Başımıza dert açmayacaksın" –Fay Li, Javier'in Luisa'nın panosundan alınan bir fotoğrafını ortaya çıkarıyor ve kadının yüzünden üç santim ötede sallıyor– "çünkü aksi takdirde biz de aynı şekilde karşılık veririz."

Luisa'nın gözlerindeki meydan okuma yerini itaate bırakıyor.

"Omuzlarının üstündeki kafanın iyi çalıştığını biliyordum." Fay Li Luisa'yı tutan adama Kanton lehçesiyle hitap ediyor. "Onu hapishaneye götür. Vurmadan önce pis bir şey yapma. Muhabir olabilir, ama bu onun tam bir orospu olduğu anlamına gelmiyor. Cesetten her zamanki gibi kurtul."

Kasa dairesinden çıkıyorlar. İkinci adam kapının yanında duruyor ve kapıyı aralık tutuyor.

Fay Li 36/64 numaralı kasayı ortadaki dişin ucunda, boyun seviyesinde buluyor.

Anahtar dönüyor ve kasanın kapısı açılıyor.

Fay Li kasadan vanilya rengi bir klasör çıkarıyor. *HYDRA-Sıfır Reaktörü – İşlemsel Bir Değerlendirme Modeli – Proje Başkanı Dr. Rufus Sixsmith – Bu Dosyayı İzinsiz Olarak Bulundurmak, 1971 Tarihli Askeri ve Sınai Casusluk Yasası Dolayısıyla Federal Bir Suçtur.* Fay Li kendine sevinçle gülümseme izni veriyor. *Fırsatlar diyarı.* Sonra klasörün içinden kasanın arkasına ilerleyen iki kabloyu görüyor. Kasanın içine bakıyor. Kırmızı bir diyot birbirine bantlanmış silindirler, kablolar ve parçalardan oluşan on santime beş santimlik düzenli bir destenin üzerinden ona göz kırpıyor.

Bill Smoke, seni kahrolası–

61

Patlama, Luisa Rey'i koca bir Pasifik dalgası gibi karşı konulmaz şekilde havaya kaldırıyor ve öne fırlatıyor. Koridor doksan derece dönüyor –birkaç kez– ve Luisa'nın kaburgalarıyla başını dövüyor. Görüş alanında acıdan oluşan taçyaprakları beliriyor. Duvarlar homurdanıyor. Alçı, seramik ve cam parçaları sel gibi yağıyor, çiseliyor, sonra kesiliyor.

Tekinsiz bir sessizlik. *Gene ne yaşıyorum?* Toz duman arasından yardım çağrıları duyuluyor, sokaktan çığlıklar geliyor, yanık havayı alarm zilleri deliyor. Luisa'nın zihni yeniden harekete geçiyor. *Bir bomba.* Kiralık koruma vıraklıyor, inliyor. Kulağından akan kan gömleğinin yakasına akan bir deltaya dönüşüyor. Luisa kalkmaya çalışıyor ama sağ bacağının kopmuş olduğunu görüyor.

Şok diniyor; bacağı baygın Çinli korumanın altına sıkışmış, o kadar. Bacağını çekip serbest kalıyor, şimdi bir film setine dönüşmüş olan lobide kaskatı ve acı içinde emekliyor. Luisa menteşelerinden kopmuş olan kasa dairesi kapısını buluyor. *Beni birkaç santimle ıskalamış olmalı.* Kırık camlar, ters dönmüş sandalyeler, duvar parçaları, bir yerleri kesilmiş, şok içindeki insanlar. Borulardan yağlı, siyah bir duman fışkırıyor ve fiskiye sistemi devreye giriyor – Luisa sırılsıklam ve nefes alamıyor, ıslak zeminde kayıyor, sersemlemiş ve iki büklüm halde tökezleyerek başka insanlara çarpıyor.

Dostane bir el Luisa'nın bileğini kavrıyor. "Tuttum sizi, hanımefendi, tuttum sizi, dışarı çıkmanıza yardımcı olayım, başka bir patlama daha olabilir."

Luisa yoğun gün ışığına çıkarılmasına müsade ediyor; orada dehşete aç yüzlerden oluşan bir duvar gözlerini ona dikiyor. İtfaiyeci birbirine girmiş arabalarla tıkanmış bir caddenin karşısına geçiriyor ve Luisa, April'in Saygon'da çektiği

savaş görüntülerini hatırlıyor. Binadan hâlâ saçma denecek miktarda duman boşanıyor. "Uzaklaşın! Buraya! Gerileyin! Oraya!" Gazeteci Luisa kurban Luisa'ya bir şey anlatmaya çalışıyor. Ağzında iri kumlar var. Acil bir şey. Kurtarıcısına, "Olay yerine nasıl bu kadar çabuk ulaştınız?" diye soruyor.

"Sorun yok" diye ısrar ediyor adam, "sarsıntı geçirdiniz."

Bir itfaiyeci mi bu? "Artık kendim yürüyebilir..."

"Hayır, böyle güvende olursunuz..."

Tozlu, siyah bir Chevy'nin kapısı açılıyor.

"Bırakın beni!"

Adamın kavrayışı demirden. "Hemen arabaya bin" diye mırıldanıyor, "yoksa beynini uçururum."

Bombanın beni öldürmesi lazımdı, ve şimdi...

Luisa'yı kaçıran adam homurdanıyor ve öne düşüyor.

62

Joe Napier, Luisa Rey'in kolunu tutuyor ve onu Chevy'den uzaklaştırıyor.

Tanrım, amma ucuz yırttık! Diğer elinde bir beyzbol sopası var. "Bugünü çıkarmak istiyorsan benimle gelsen iyi olur."

Tamam, diye düşünüyor Luisa. "Tamam" diyor.

Napier onu Bill Smoke'un ateş hattını bloke etmek için hareket halindeki kalabalığın içine çekiyor, beyzbol sopasını hayret içindeki bir çocuğun eline tutuşturuyor ve Chevy'den uzaklaşarak Seksen Birinci Cadde'ye doğru yürüyor. *İhtiyatla yürümeli mi, yoksa koşup görülme riskini göze mi almalı?*

"Arabam bankanın yanında" diyor Luisa.

"Bu trafikte kuş gibi avlanırız" diyor Napier. "Bill Smoke'un iki goril adamı daha var, pencereden ateş ediverirler. Yürüyebilir misin?"

"Koşabilirim, Napier."

Bir bloğun üçte birini aşmışken Napier ileride duran, eli ceket cebinin yakınından ayrılmayan Bill Smoke'un yüzünü seçiyor. Napier arkasını kontrol ediyor. İkinci kiralık katil, ikinci kerpeten. Bir üçüncüsü caddenin karşı tarafında bekliyor. Buraya polislerin gelmesi en az birkaç dakika sürecek ve onların yalnızca birkaç saniyesi var. Güpegündüz iki cinayet: riskli, ama ödül yakalanmayı göze alabilecekleri kadar büyük, ayrıca burada öyle bir kaos var ki, muhtemelen yakalarını kurtarabilirler. Napier çaresiz halde: penceresiz bir deponun yanındalar. "Buradan yukarı" diyor Luisa'ya, kapının açılmasına dua ederek.

Açılıyor.

Az eşyalı bir giriş salonu, gölgeler içinde ve sinek mezarlığı gibi görünen tek bir floresan tüpüyle aydınlanıyor. Napier kapıyı arkalarından sürgülüyor. En iyi pazar kıyafetlerini giymiş olan genç bir kızla karton kutudan yapılma yatağında yatan yaşlı bir süs köpeği masanın arkasından istiflerini bozmadan onları izliyorlar. Odanın uzak ucunda üç çıkış var. Makinelerden yekpare bir gürültü yükseliyor.

Siyah gözlü, Meksikalı bir kadın birden peyda oluyor, yüzünü Napier'ın yüzüne telaşla yaklaştırıyor. "Bur'da yasadışı yok! Bur'da yasadışı yok! Patron dışarda! Patron dışarda! Başka gün gene gel!"

Luisa Rey kadınla yarım yamalak İspanyolcasını kullanarak konuşuyor. Meksikalı kadın ona bakakalıyor, sonra parmağını vahşice çıkışlara doğru sallıyor. Dış kapı bir darbeyle çatırdıyor. Napier'la Luisa seslerin yankılandığı odanın diğer tarafına koşuyorlar. "Sol mu sağ mı?" diye soruyor Napier.

"Bilmiyorum!" diyor Luisa nefes nefese.

Napier Meksikalı kadın onlara rehberlik etsin diye arkasına bakıyor ama sokak kapısı bir darbeyle sarsılıyor, ikinci darbeyle kıymık kıymık oluyor, üçüncüyle ise ardına dek açılıyor. Napier Luisa'yı soldaki çıkışa çekiyor.

63

Bill Smoke'un adamları, Bisco ve Roper, kapıya vücutlarıyla saldırıyor. Bill Smoke zihnindeki mahkeme salonunda William Wiley ve Lloyd Hooks'u ihmalkârlıktan suçlu buluyor. *Size söylemiştim! Napier'ın vicdanını bir kutuya kaldırıp oltalarını eline alacağına güvenemezsiniz demiştim.*

Kapı parça parça oluyor.

İçeride cılız bir Meksikalı kadın isteri krizi geçiriyor. Sessiz sakin bir çocuk ve süslü püslü bir köpek bir çalışma masasında oturuyor. "FBI!" diye bağırıyor Bisco, ehliyetini havada sallayarak. "Ne tarafa gittiler?"

Meksikalı kadın ciyaklıyor: "Biz işçilerimize bakıyor! Çok iyi! Çok maaş! Sendika gerek yok!"

Bisco silahını çekiyor ve süs köpeğini duvara yapışıyor. "Hangi siktiğimin tarafına gittiler?"

İsa Muhammed Mesih, işte bu yüzden tek çalışıyorum.

Meksikalı kadın yumruğunu ısırıyor, titriyor ve gitgide yükselen bir feryat koyveriyor.

"Müthiş, Bisco, sanki FBI süs köpeklerini öldürürmüş gibi." Roper köpeğin ölümüne herhangi bir tepki vermeyen çocuğa doğru eğiliyor. "Adamla kadın hangi çıkışı kullandı?"

Roper sadece hoş bir günbatımıymış gibi boş boş bakıyor kız.

"İngilizce biliyor musun?"

Bir isterik, bir dilsiz ve ölü bir köpek –Bill Smoke üç çıkışa doğru yürüyor– *ve bir çift hıyarağası.* "Vakit kaybediyoruz! Roper, sağdaki kapı. Bisco, soldaki. Ben ortadan gideceğim."

64

Kartondan sıralar, koridorlar ve on kutu yüksekliğindeki duvar deponun gerçek boyutlarını saklıyor. Napier kapı-

nın kapalı kalması için arkasına bir el arabası dayıyor. "Silah alerjinin dünden beri geçtiğini söyle" diye tıslıyor.

Luisa başını olumsuzca sallıyor. "Sende ne var?"

"Yalnızca bir mantar tabancası. Altı atış. Haydi."

Luisa koşarlarken kapının zorlandığını duyuyor. Napier görüş hattını kutulardan oluşma bir kuleyle kapatıyor. Birkaç metre sonra, yine. Gelgelelim, önlerindeki üçüncü bir kule düşecek gibi yana yatıyor ve düzinelerce Minik Kuş –Luisa bu alık devekuşunu Hal'in işsizken izlediği çocuk programından tanıyor– serbest kalarak yere düşüyor. Napier, *Başını eğerek koş*, anlamına gelen bir hareket yapıyor.

Beş saniye sonra bir kurşun kartonları delerek Luisa'nın başını yedi sekiz santimle ıskalıyor ve Minik Kuşlar'ın içindeki kıtık Luisa'nın yüzüne uçuyor. Ayağı takılıyor ve Napier'la çarpışıyor; üstlerindeki havayı bir gürültü yarıyor. Napier silahını çekiyor ve Luisa'nın etrafından iki el ateş ediyor. Ses Luisa'nın tortop olmasına sebep oluyor. "Koş!" diye havlıyor Napier, Luisa'yı dik durmaya zorlayarak. Luisa bu talimata uyuyor – Napier onları kovalayanlara engel olmak için kutulardan oluşan duvarları yıkmaya başlıyor.

Luisa on metre sonra bir köşeye varıyor. Kontraplak bir kapının üzerinde ACİL ÇIKIŞ yazıyor.

Kilitli. Joe Napier nefesi kesilmiş halde yanına ulaşıyor. Kapıyı zorluyor ama açamıyor.

"Vazgeç, Napier!" sözlerini duyuyorlar. "Senin peşinde değiliz!"

Napier kilide yakın mesafeden ateş ediyor.

Kapı yine de açılmıyor. Napier kilide üç kurşun daha sıkıyor: Luisa her güm sesiyle irkiliyor. Dördüncü denemede silahtan boş bir tıkırtı geliyor. Napier kapıyı çizmesinin tabanıyla tekmeliyor.

Karşılarına beş yüz dikiş makinesinin tıkırdayıp durduğu, yasadışı, düşük ücretle işçi çalıştıran bir atölye çıkıyor. İnce-

cik kumaş parçaları yapışkan bir sıcaklıktaki havada süzülüyor, her bir işçinin başının üstüne sarkan çıplak ampulleri haleyle çeviriyor. Luisa'yla Napier yarı çömelmiş halde, hızlıca dış geçidin etrafını dolanıyorlar. Topal Donald Duck'lar ve çarmıha gerilmiş Scooby-Doo'ların iç organları tek tek, sıra sıra, parça parça dikiliyor. Kadınların hiçbiri gözlerini iğne tablalarından ayırmıyor, bu yüzden Luisa'yla Napier'ın gelişi pek karmaşa yaratmıyor.

Ama buradan nasıl çıkacağız?

Napier eğreti resepsiyonda karşılaştıkları Meksikalı kadınla çarpışıyor. Kadın onlara yarı tıkalı, ışıksız bir yan geçide götürüyor. Napier Luisa'ya dönüyor, metalik gürültünün arasından sesini duyurmak için bağırıyor ve yüzünden *Ona güvenecek miyiz?* sorusu okunuyor.

Luisa'nın yüzü *Daha iyi bir fikrin var mı?* cevabını veriyor. Kadını top top kumaş ve kabloların, oyuncak ayı gözleriyle dolu parçalanmış kutuların ve dikiş makinelerinin dışına ve içine ait çeşitli parçaların arasından takip ediyorlar. Geçit sağa dönüyor ve demir bir kapıda sona eriyor. Kirli panjurların arasından gün ışığı süzülüyor. Meksikalı anahtarlığıyla uğraşıyor. *Burada yıl 1975 değil,* diye düşünüyor Luisa, *1875.* Anahtarlardan biri deliğe uymuyor. İkincisi deliğe uyuyor fakat dönmüyor. Fabrikada geçirdiği otuz saniye bile duyma yetisini etkilemiş.

Beş altı metre öteden bir savaş çığlığı duyuluyor: "Eller yukarı!" Luisa arkasını dönüyor. "*Eller yukarı* dedim!" Luisa'nın elleri itaat ediyor. Silahlı adam tabancasını Napier'a doğrultmuş ve öyle tutuyor. "Bu tarafa dön, Napier! Yavaşça! Silahını yere at!"

Señora tiz bir sesle haykırıyor: "Ben vurma! Ben vurma, señor! Kapıyı göster diye zorladılar! Öldürürüz dediler..."

"Kes sesini, siktiğimin manyak kaçak göçmeni! Toz ol! Yolumdan çekil!"

Kadın sırtını duvara bastırarak adamın etrafından sürünüyor, bir yandan da *"No díspares! !No díspares No quíero morír!"* diye haykırıyor.

Napier fabrikanın gürültüsü arasından, "Ağır ol, Bisco, kaç para alıyorsun?" diye bağırıyor.

Bisco da, "Boşuna uğraşma, Napier. Son sözlerini söyle" diye bağırıyor.

"Seni duyamıyorum! Ne dedin?"

"Son–sözlerin–ne?"

"Son sözlerim mi? Sen kim olduğunu sanıyorsun? Kirli Harry mi?"

Bisco'nun ağzı seğiriyor. "Duyduğum son sözleri toplasan kitap olur, az önce ettiklerin de senin son sözlerindi. Ya sen?" Silahını Napier'dan ayırmadan Luisa'ya bakıyor.

Gürültü tabancanın bir el atışıyla deliniyor ve Luisa'nın gözleri sımsıkı kapanıyor. Ayak parmağına sert bir cisim dokunuyor. Gözlerini zorla açıyor. Bir tabanca, zeminde kayıp ayağının yanında durmuş. Bisco'nun yüzü kelimelerle tarif edilemez bir ıstırapla buruşmuş. Señora'nın ingilizanahtarı parlıyor ve silahlı adamın altçenesini çökertiyor. Bunu on ya da daha fazla, son derece yırtıcı darbe takip ediyor ve şu sözlerle birlikte savrulan her bir darbe Luisa'nın irkilmesine sebep oluyor: *"Yo! Amaba! A! Ese! Jodído! Perro!"*

Luisa Joe Napier'a bakıyor. Herhangi bir yara almamış adam da afallamış halde ona bakıyor.

Señora ağzını siliyor ve hareketsiz, yüzü lapaya dönmüş olan Bisco'nun üzerine eğiliyor.

"Bana bir daha 'kaçak göçmen' deme!" Adamın kan pıhtılarıyla kaplı başının üstünden atlıyor ve çıkışın kilidini açıyor.

"Diğer ikisine bunu ona *benim* yaptığımı söyleseniz iyi olur" diyor Napier kadına, Bisco'nun tabancasını yerden alırken.

Señora Luisa'ya hitap ediyor. *"Quítatelo de encima, cariño. Anda con gentuza y¡ Dios mío! ese viejo podría ser tu padre."*

65

Napier duvarları grafiti-resimlerle kaplı metro treninde Lester Rey'in kızını izleyerek oturuyor. Luisa sersemlemiş, dağılmış, sarsılmış halde, kıyafetleri bankadaki fiskiyeden dolayı hâlâ nemli. "Beni nasıl buldun?" diye soruyor sonunda.

"Ofisindeki iriyarı, şişman herif. Nosboomer mı, ne, öyle bir şey."

"Nussbaum."

"Evet o. İkna gücüme başvurmam gerekti."

Reunion Meydanı metro durağından On Yedinci Cadde'ye dek konuşmuyorlar. Luisa kotundaki bir deliği kurcalıyor. "Artık Seaboard'da çalışmıyorsun, herhalde."

"Dün çayıra salındım."

"Kovuldun mu?"

"Hayır. Erken emekli edildim. Evet. Çayıra salındım."

"Ve çayırdan bu sabah geri mi döndün?"

"Hemen hemen öyle."

Bir sonraki sessizlik On Yedinci Cadde'den McKnight Parkı'na dek sürüyor.

"Sanki" Luisa duraksıyor, "sanki ben –hayır, *sen*– az önce yukarıdan gelen bir hükmü çiğnedin. Buenas Yerbas bugün ölmem gerektiğine karar vermişti sanki. Ama buradayım işte."

Napier bu sözlerin üzerine düşünüyor. "Hayır. Şehir umursamaz. Ayrıca az önce hayatını kurtaran babandı diyebiliriz, bunu otuz yıl önce, bana doğru yuvarlanan o el bombasını tekmelediğinde yaptı." Kompartmanları inliyor ve sarsılıyor. "Bir silah dükkânına uğramalıyız. Boş silahlar sinirlerimi geriyor."

Metro gün ışığına çıkıyor.

Luisa gözlerini kısıyor. "Nereye gidiyoruz?"

"Birisini görmeye." Napier saatine göz atıyor. "Buraya özel bir amaç için uçtu."

Luisa kırmızı gözlerini ovuşturuyor. "Bu 'birisi' bize Sixs-

mith Raporu'nun bir kopyasını verebilir mi? Çünkü tek çıkış yolum o dosya."

"Henüz bilmiyorum."

66

Megan Sixsmith, Buenas Yerbas Modern Sanat Müzesi'nde alçak bir bankta oturuyor ve yaşlı bir hanımın ayıyı andıran, geri kalanı boş olan bir tuvale birbirine geçmiş gri ve siyah çizgilerle resmedilmiş olan portresine bakıyor. Pollocklar, de Kooning'ler ve Miró'larla dolu bir odadaki temsili resim olan portre... insanı sessizce ürkütüyor. *"Bak" dediğini* düşünüyor Megan, *"geleceğine bak. Senin yüzün de bir gün benimkine dönüşecek."* Zaman kadının tenini örümcek ağı gibi kırışıklarla donatmış. Kaslar şurada sarkıyor, burada geriliyor, gözkapakları düşüyor. Boynundaki inciler büyük ihtimalle düşük kalitede, saçıysa torunlarıyla yerlerde yuvarlanarak geçirdiği bir öğleden sonranın ardından karman çorman olmuş. *Ama o benim görmediğim şeyleri görüyor.*

Kendi yaşlarında bir kadın gelip yanına oturuyor. Bir duş alıp kıyafetlerini değiştirmek ona iyi gelecek gibi. "Megan Sixsmith?"

Megan yan yan bakıyor. "Luisa Rey?"

Luisa başını portreye doğru sallıyor. "Onu her zaman sevmişimdir. Babam onunla tanışmıştı, gerçeğiyle yani. Nazi soykırımında hayatta kalmış, sonra B.Y.'ye yerleşmişti. Küçük Lizbon'da bir misafirhane işletirdi. Ressam da onun misafirhanesinde kalıyormuş."

Cesaret her yerde büyüyor, diye düşünüyor Megan Sixsmith, *yabani otlar gibi.*

"Joe Napier bugün Honolulu'dan buraya uçtuğunuzu söyledi."

"O burada mı?"

"Arkamda durup Warhol'a bakarmış gibi yapan kot gömlekli adam. Bize göz kulak oluyor. Korkarım paranoyası haklı çıktı."

"Evet. Olduğunuzu söylediğiniz kişi olduğunuza emin olmalıyım."

"Bunu duyduğuma sevindim. Nasıl ispatlayacağım, bir fikriniz var mı?"

"Amcamın en sevdiği Hitchcock filmi hangisiydi?"

Luisa Rey olduğunu iddia eden kadın bir süre düşünüyor, sonra gülümsüyor. "Asansörde Hitchcock'tan bahsetmiştik –sanırım size mektubunda anlatmış– ama en sevdiği filmi söylediğini hatırlamıyorum. *Vertigo*'daki, Jimmy Stewart'ın gizemli kadını arka planında San Francisco olan rıhtıma kadar takip ettiği sözsüz sahneye hayran kaldığını söylemişti. *Charade*'i de sevmiş – onun Hitchcock filmi olmadığını biliyorum, ama Audrey Hepburn'ün aklının bir karış havada olduğunu söylemeniz onu eğlendirmiş."

Megan bankta arkasına yaslanıyor. "Evet, amcam havaalanı otelinden yolladığı kartta sizden söz etmiş. Kartı huzursuzluk ve endişe doluydu, içinde sürekli 'Bana bir şey olursa' gibi cümleler geçiyordu – ama bir intihar notu değildi. Hiçbir şey Rufus'a polisin yaptığını iddia ettiği şeyi yaptıramazdı. Bundan eminim." *Sor ona ve titremeyi kes, Tanrı aşkına.* "Bayan Rey – *siz* amcamın öldürüldüğünü mü düşünüyorsunuz?"

Luisa Rey, "Maalesef öldürüldüğünü düşünmüyorum, biliyorum. Çok üzgünüm" diyor.

Gazetecinin kararlılığı katartik. Derin bir nefes alıyor. "Seaboard ve Savunma Bakanlığı için yaptığı çalışmalardan haberdarım. Raporun tamamını hiç görmedim, ama Rufus'u haziranda ziyaret ettiğimde matematiksel bölümlerini kontrol ettim. Birbirimizin çalışmalarını her zaman denetlerdik."

"Savunma Bakanlığı mı? Enerji mi demek istiyorsunuz?"

"Savunma. HYDRA-Sıfır reaktörünün bir yan ürünü, silah-

larda kullanılacak kalitede uranyumdur. En yüksek kalitede ve büyük miktarda." Megan, Luisa Rey'in bu haberin beraberinde getirdiği yeni gerçekleri hazmetmesine müsaade ediyor. "Neye ihtiyacınız var?"

"Seaboard'ın hem kamusal, hem yasal arenada çökmesini yalnızca o rapor sağlayabilir. Bunun yanında canımı kurtarmamı da."

Bu yabancıya güvenmeli mi, yoksa kalkıp gitmeli mi?

Okul çocuklarının oluşturduğu bir kuyruk yaşlı kadının portresinin etrafında öbekleniyor. Megan müze sorumlusunun kısa konuşmasının altından mırıldanıyor, "Rufus akademik belgeleri, verileri, notları, taslakları, vs ileride bulabilmek için *Denizyıldızı*'nda –yatında– saklardı. Cenazesi gelecek hafta, vasiyetnamesi o zamana kadar onaylanmayacak, yani bu gizleme yerine hâlâ el değmemiş olabilir. Raporunun bir kopyasının yatta olduğuna bahse girerim. Seaboard'un adamları teknede çoktan arama yapmış olabilir, ama işyerinde *Denizyıldızı*'ndan pek bahsetmezdi."

"*Denizyıldızı* şu an hangi limanda?"

67

YERBAS BURNU KRALİYET MARİNASI
DÜNYANIN EN İYİ MUHAFAZA EDİLMİŞ
İKİ DİREKLİ YELKENLİSİ *PROPETHESS*'E
GURURLA EV SAHİPLİĞİ EDİYOR!

Napier kiralık Ford'u bindirme tahtalarla kaplı, önceden kayıkhane olan kulüp binasının yanına park ediyor. Binanın pırıl pırıl pencerelerinden davetkâr bir bar görünüyor ve denizcilik bayrakları akşam rüzgârında dalgalanıp geriliyor. Luisa'yla Napier kulüp binasının bahçesini aşar ve hatı-

rı sayılır büyüklükteki yat limanına giden basamakları inerken kum tepelerinin ardından gelen kahkaha ve köpek seslerini duyuyorlar. Işığın gitgide solduğu doğu yönüne üç direkli ahşap bir geminin etrafındaki gösterişli, fiberglas yatların üstünde yükselen silueti çizilmiş. İskele ve yatlarda hareket halinde olan insanlar var ama bir hayli az sayıdalar. "*Denizyıldızı* kulüp binasına en uzak iskeleye bağlı" – Luisa Megan Sixsmith'in haritasına danışıyor, "*Propethess*'i geçince."

On dokuzuncu yüzyıldan kalma gemi gerçekten de mükemmel biçimde restore edilmiş. Luisa'nın dikkati önlerindeki göreve rağmen bir an duraksamasını ve geminin halat donanımına bakmasını, gıcırdayan ahşap kemiklerini dinlemesini gerektiren tuhaf çekim gücüyle dağılıyor.

"Ne oldu?" diye fısıldıyor Napier.

Ne oldu, gerçekten? Luisa'nın doğum izi nabız gibi atıyor. Bu elastik anın iki ucundan tutmaya çalışıyor ama uçlar geçmişin ve geleceğin içinde kayboluyor. "Hiç."

"Korkmanın sakıncası yok. Ben de korkuyorum."

"Evet."

"Nerdeyse geldik."

Denizyıldızı Megan'ın haritasının söylediği yerde. Yata tırmanıyorlar. Napier kamaranın kapısına bir ataş yerleştiriyor ve aralığa bir dondurma çubuğu sokuyor. Luisa onları izleyen var mı diye etrafa bakıyor. "Bunu orduda öğrenmediğine bahse girerim."

"Bahsi kaybedersin. Evlere pencerelerden girebilen hırsızlardan iyi asker olur, ayrıca yoklama heyeti pek seçici değildi..." Bir tıkırtı. "Oldu." Düzenli kamarada herhangi bir kitap görünmüyor. Gömme bir dijital saat yanıp sönüyor, 21:55'ten 21:56'ya geçiyor. Napier'ın el fenerinin incecik ışığı bir evrak dolabının üzerine yerleştirilmiş olan navigasyon panelini aydınlatıyor. "Orada olabilir mi?"

Luisa bir çekmeceyi açıyor. "İşte. Buraya ışık tut." Bir yı-

ğın klasör ve dosya. Vanilya rengi bir klasör gözüne takılıyor. *HYDRA-Sıfır Reaktörü – İşlemsel Bir Değerlendirme Modeli – Proje Başkanı Dr. Rufus Sixsmith.* "Tamamdır. İşte bu. Joe? İyi misin?"

"Evet. Bir şeylerin böyle basit bir şekilde iyi gitmesinin zamanı gelmişti."

Demek Joe Napier gülümseyebiliyormuş.

Kamaranın kapısında bir hareket oluyor; bir adam yıldızların önünü kapatıyor. Napier tehlike işaretini Luisa'nın yüzünden okuyor ve arkasını dönüyor. Luisa elfenerinin ışığında silahlı adamın bileğindeki bir tendonun seğirdiğini görüyor, tendon ikinci kez seğiriyor, ama silah sesi duyulmuyor. *Emniyet mi takıldı?*

Joe Napier hıçkırır gibi bir ses çıkarıyor, dizlerinin üstüne çöküyor ve başını navigasyon panelinin çelik ayağına vuruyor.

Hiç kıpırdamadan yerde yatıyor.

Luisa hayal meyal kendisi olduğunu hissediyor, başka bütün hislerini kaybetmiş. Napier'ın elfeneri nazik dalgaların gemiyi sarsmasıyla bir kenara yuvarlanıyor, fenerin ışığı dönerek parça parça olmuş gövdesini gözler önüne seriyor. Kanı, canı, müstehcen derecede çabuk, müstehcen derecede kırmızı, müstehcen derecede parlak bir şekilde yere yayılıyor. Halatlar rüzgârda ıslık çalıyor ve tıngırdıyor.

Katil arkasında kalan kamara kapısını kapatıyor. "Raporu masaya koy, Luisa." Sesi bir hayli nazik. "Üstüne kan sıçrasın istemiyorum." Luisa itaat ediyor. Katilin yüzü saklı. "Eh, şimdi yaratıcınla barışma zamanı."

Luisa masanın kenarını kavrıyor. "Sen Bill Smoke'sun. Sixsmith'i sen öldürdün."

Karanlık cevap veriyor, "Benden daha büyük güçler öldürdü onu. Ben yalnızca kurşunu yerine teslim ettim."

Odaklan. "Bizi bankadan ayrıldığımızda, metroda, sanat müzesinde takip ettin..."

"Ölüm seni hep böyle konuşkan mı yapar?"

Luisa'nın sesi titriyor. "Ne demek 'hep?'"

68

Joe Napier sel gibi akan sessizlikte sürükleniyor.

Bill Smoke'un hayaleti gitgide kararan görüş açısının tepesinde süzülüyor.

Canının yarısı gitmiş bile.

Kelimeler yine ağızlardan çıkıp sessizliği bereliyor. *Onu öldürecek.*

Cebindeki otuz sekizlik.

Ben görevimi yaptım. Ölüyorum, Tanrı aşkına.

Hey. Git de Lester Rey'e görevden ve ölmekten bahset.

Napier'ın sağ eli yavaş yavaş kemerine sürünüyor. Beşiğinde yatan bir bebek mi, yoksa döşeğinde can çekişen bir adam mı, bilemiyor. Geceler geçiyor, hayır, ömürler. Napier dalgalarla sürüklenmek istiyor, ama eli unutmayı reddediyor. Bir silahın kabzası avcuna erişiyor. Parmağı çelikten bir halkaya giriyor ve amacı ani bir netlikle aydınlanıyor.

Tetik, bu, evet. Çek onu. Yavaşça...

Silahı doğrult. Bill Smoke yalnızca bir iki metre uzağında.

Tetik işaretparmağına direniyor – sonra Bill Smoke inanılmaz yükseklikle bir gürültü patlamasıyla geriye savruluyor, kolları bir kuklanınkiler gibi sallanıyor.

Napier yaşamının sondan dördüncü saniyesinde yıldızların siluetini ortaya çıkardığı kuklaya bir kurşun daha gönderiyor. Davetsiz bir misafir gibi, aklına *Silvaplana* kelimesi geliyor.

Sondan üçüncü saniyede, Bill Smoke'un cesedi kamara kapısına yaslanıp aşağı kayıyor.

Sondan ikinci saniyede gömme dijital saat yanıp sönüyor, 21:57'den 21:58'e geçiyor.

Napier'ın gözkapakları aşağı çekiliyor, yeni doğan güneşin ışığı kadim meşelerin arasından girip kayıp bir nehrin üstünde dans ediyor. *Bak, Joe, balıkçıllar.*

69

Hester Van Zandt, Margo Roker'ın Swannekke İlçe Hastanesi'ndeki koğuşunda saatine bakıyor. 21:57. Ziyaret saati onda bitiyor. "Son bir tane daha okuyalım mı, Margo?" Ziyaretçi komadaki arkadaşına bakıyor, sonra *Amerikan Şiirleri Antolojisi*'ni karıştırıyor. "Biraz Emerson okumaya ne dersin? Ah, evet. Bunu hatırlıyor musun? Beni onunla sen tanıştırmıştın.

Kızıl katil öldürdüm sanırsa,
Maktul sanırsa ki öldürüldüm
Ne bilirler benim mahirane yollarımı
Kalırım, geçerim ben, yine yeniden dönerim.

Uzağımdaki yakındır bana, unuttuğum yakındır
Ne gölge ayırt ederim, ne gün ışığı;
Kaybolan tanrılar gözüme görünür benim
Utanç da birdir bana, şöhret de derim

Beni inkâr edenler kötü düşünür hakkımda
Bana uçtuklarında kanatları yine ben olurum
Şüpheci de benim, şüphe de benim
Brahman'ın okuduğu ilahiyim

Kudretli tanrılar mekânıma yanıp tutuşur,
Beyhude yanar durur—

"Margo? Margo? Margo!" Margo Roker'ın gözkapakları REM uykusundaymışçasına titreşiyor. Gırtlağından bir inilti kopuyor. Hava almak için yutkunuyor, sonra gözleri fal taşı gibi açılıyor ve burnundaki boruya kafa karışıklığı ve dehşet içinde kırpışıyor. Hester Van Zandt da paniğe kapılıyor, ama bir yandan da umutlanıyor. "Margo! Beni duyabiliyor musun? Margo!"

Hastanın gözleri eski arkadaşına takılıyor ve başının yastığa düşmesine engel olmuyor. "Evet, seni duyabiliyorum, Hester, resmen kulağıma bağırıyorsun."

70

Luisa Rey Snow White Lokantası'nın buharlı gürültüsünün içinde *Western Messenger*'ın 1 Ekim baskısını gözden geçiriyor.

Lloyd $250.000 kefaletle serbest kaldı
Başkan Ford "Amerikan şirketlerinin şerefine leke süren sahtekârların kökünü kazımaya" yemin etti

Buenas Yerbas Emniyet Müdürlüğü'nün sözcüsü, Seaboard Enerji Ltd şirketinin CEO'su, görevine yeni atanan eski Federal Enerji Komisyonu Başkanı Lloyd Hooks'un ülkeden kaçarak adına pazartesi günü yatırılmış olan çeyrek milyon dolarlık kefaleti kaybettiğini açıkladı. "Seaboardgate" skandalının son gelişmesi Hooks'un "kendi ahlakını ve şanlı Amerikan şirketinin ahlakını bu alçakça yalanlara karşı savunacağına" yemin ettikten bir gün sonra yaşandı. Başkan Ford, Beyaz Saray'da yapılan bir basın toplantısıyla olaya dahil olarak eski danışmanını kınadı ve Nixon'ın tayin ettiği bu danışmanla arasına mesafe koydu. "Hükümetimiz kanunu çiğneyenler arasında ayrım gözetmez. Amerikan şirketlerinin şerefine leke süren

sahtekârların kökünü kazıyacak ve onları kanunların el verdiği en sert şekilde cezalandıracağız."

Lloyd'un birçok gözlemci tarafından suçunu kabul ettiği yönünde yorumlanan kayboluşu Seaboard Ltd'in Swannekke Adası'nda yer alan, tartışmalara sebep olan atom enerjisi tesislerinin güvenlik yetkililerinden Joe Napier ve Bill Smoke'un 4 Eylül tarihinde Yerbas Burnu Kraliyet Marinası'nda birbirlerini vurması olayıyla tetiklenen bir dizi ifşaatın sonuncusuydu. Bu gazetede muhabirlik yapan görgü tanığı Luisa Rey olay yerine polis çağırdı ve buna müteakip soruşturma İngiliz atom mühendisi Dr. Rufus Sixsmith'in geçen ay, Seaboard'da danışmanlık yaptığı sırada öldürülmesini, Seaboard'un eski CEO'su Alberto Grimaldi'ye ait Learjet'in iki hafta önce Pennsylvania'daki kazasını ve B.Y.'nin içindeki Kaliforniya'nın Üçüncü Bankası'nda yaşanan, iki kişinin canına mal olan patlamayı da içine aldı. Seaboard Enerji'nin yöneticilerinden beşi komployla bağlantı suçundan yargılanıyor, ikisi ise intihar etti. Yardımcı CEO William Wiley'nin de dahil olduğu üç yönetici Seaboard Şirketi aleyhine tanıklık yapmayı kabul etti.

Lloyd Hooks'un iki gün önce tutuklanması, bu gazetenin Luisa Rey'in bu büyük skandalı ifşa etmek amacıyla yazdığı, William Wiley tarafından "bir casus romanından seçilip alınan ve ciddi bir cevabı kesinlikle hak etmeyen karalayıcı yalanlar" olarak tabir edip yok saydığı makaleye verdiği desteğin temize çıktığı yönünde yorumlandı. *Devamı s. 2, Haberin Tamamı, s. 5, Yorum, s. 11.*

"Manşet!" Bart Luisa'nın kahvesini dolduruyor. "Lester hayatta olsa seninle gurur duyardı."

"Yalnızca işini yapan bir gazeteci olduğumu söylerdi."

"Ee, aynen öyle, Luisa!"

Seaboardgate artık onun haberi değil. Swannekke muhabirler, Senato müfettişleri, FBI ajanları, ilçe polisi ve Holl-

ywood senaryo yazarlarıyla dolup taşıyor. Swannekke B tamamen kapatılmış, C ise askıya alınmış.

Luisa Javier'in kartını tekrar çıkarıyor. Kartta Golden Gate Köprüsü'nün altında uçan üç UFO resmedilmiş:

Merhaba Luisa, burada her şey yolunda ama müstakil bir evde oturuyoruz, o yüzden arkadaşlarımı ziyarete gideceğimde balkondan balkona atlayamıyorum. Paul (yani Kurtadam, ama annem ona artık öyle diyemeyeceğimi söylüyor, gerçi öyle demem Paul'un hoşuna gidiyor gibi) beni yarın bir pul fuarına götürecek, sonra odamı ne renge boyayacağımıza karar vereceğim, hem Paul annemden daha iyi yemek yapıyor. Seni dün gece gene TV'de gördüm, gazetelerde de. Artık ünlüsün diye beni unutma, olur mu? Javi.

Postadan çıkan bir başka şey de Megan Sixsmith'in Luisa'nın ricası üzerine hava postasıyla yolladığı bir paket. İçinde Robert Frobisher'ın arkadaşı Rufus Sixsmith'e yazdığı son sekiz mektup var. Luisa pakedi açmak için plastik bir bıçak kullanıyor. Üstünde 10 Ekim 1931 yazan, sararmış zarflardan birini çıkarıyor, burnuna yaklaştırıyor ve havayı içine çekiyor. *Zedelghem Şatosu'nun, Robert Frobisher'ın elinin kırk dört yıldır bu kâğıtta öylece yatan molekülleri şimdi benim ciğerlerimde, benim kanımda mı dolaşıyor?*

Kim bilebilir ki?

Zedelghem'den Mektuplar

Zedelghem
10-x-1931

Sixsmith,

Ayrs üç gündür yatakta, kafası morfinle bulanmış halde, acıdan inleyip duruyor. Bu insanın dikkatini dağıtıyor ve çok sıkıntı verici. Dr. Egret J.'yle beni Ayrs'ın müzikte bulduğu yaşam sevincini asıl sağlıkla karıştırmamamız için uyarıyor ve V.A.'nın hasta yatağından çalışmasını yasaklıyor. Dr. Egret tüylerimi ürpertiyor. Beni elinden geldiğince pahalı yöntemlerle öldürmeyi tasarladığından şüphelenmediğim bir şarlatanla tanıştığım olmadı hiç.

Kendi müziğime gömüldüm. Kulağa zalimce gelecek, ama Hendrick kahvaltıda yanıma gelip bana "Bugün değil, Robert" dediğinde, kendimi nerdeyse rahatlamış hissediyorum. Dün geceyi patlamalı üçlülerle aydınlanan, gümbürtülü bir *cello allegro* üzerinde çalışarak geçirdim. Sessizlik ara sıra, boyun kıran fare kapanlarının sesiyle bölünüyordu. Kilise saatinin sabahın üçünü çaldığını hatırlıyorum. Bir baykuş duydum, der Huckleberry Finn, pek uzaklarda, ölmüş olan biri için uu-uuluyordu, bir çobanaldatanla bir köpek de ölecek biri için bağırıyordu. Bu satırlar beni her zaman ürpertmiştir. Uyandığımda Lucille pencerenin yanında, parlak gün ışığında çarşafları silkeliyordu. Morty Dhondt'un aşağıda ol-

duğunu söyledi bana, gezimiz için hazırmış. Rüya görüyorum sanmıştım, ama değilmiş. Gözlerim çapaklıydı ve o an adımı sorsan söyleyemezdim. Homurdanarak Morty Dhondt'la hiçbir yere gitmek istemediğimi, uyumak istediğimi, yapacak işlerim olduğunu söyledim. "Ama geçen hafta bugün arabayla gezmeyi kararlaştırmıştınız!" diye itiraz etti Lucille.

Hatırladım. Yıkandım, temiz kıyafetler giydim ve tıraş oldum. Lucille'i ayakkabılarımı cilalaması için uşağı bulmaya gönderdim, vs. Dost canlısı mücevher tüccarı aşağıda, kahvaltı salonunda puro içiyor ve *Times* okuyordu. "Acele etme" dedi bana, geciktiğim için özür dileyince. "Gittiğimiz yerde erken mi geldiğimizi yoksa geç mi kaldığımızı kimse fark etmeyecek." Bayan Willems bana balıklı pilav getirdi ve J. neşeyle içeri daldı. O bugünün hangi gün olduğunu unutmamıştı; bana siyah bir kurdeleyle bağlanmış bir buket beyaz gül verdi ve eski günlerindeki gibi gülümsedi.

Dhondt şarap rengi bir 1927 Bugatti Royale, Tip 41 sürüyor, azman gibi bir şey, Sixsmith. Yağlanmış bir şeytan gibi gidiyor –asfaltta nerdeyse seksen yapıyor– ve Dhondt'un en ufak bir kışkırtmada çalmaktan çekinmediği, fabrika düdüğü gibi bir Klaxon kornası var. Böyle iç karartıcı bir seyahat için fazlasıyla güzel bir gündü. İnsan Cephe'ye ne kadar yaklaşırsa, kırlar da doğal olarak o kadar kavruklaşıyor. Roeselare'i geçince toprak kraterlerle kaplanıyor, hendeklerden geçilmiyor ve yabani otların bile büyümediği yanık toprak parçalarıyla lekeleniyor. Orada burada hâlâ ayakta olan birkaç ağaca dokunduğunda, insana cansız kömürler gibi geliyorlar. Doğa sanki topraktaki karman çorman yeşillikleri canlandırmamış da küflendirmiş gibi. Dhondt motorun kükreyişini bastırmak için bağırarak çiftçilerin patlamamış mayınlarla karşılaşmaktan korktukları için hâlâ toprağı sürmeye cesaret edemediklerini söyledi. İnsan oradan geçerken toprağın altındaki insan yoğunluğunu düşünmeden edemiyor. Her an bir saldırı emri verilebilir, piyadeler

topraktan kalkar ve üstlerindeki tozu silkeler. Ateşkes yapıldığından beri geçen on üç yıl, on üç saatmiş gibi geliyor.

Zonnebeke yarı onarılmış yıkıntılardan ve Elli Üçüncü Tugay'ın Essex Alayı'ndaki On Birinci Tabur için bir mezarlıktan oluşan köhne bir köy. Savaş Mezarları Komisyonu bu mezarlığın ağabeyimin ebedi uykusuna yatırılmış olması ihtimalinin en yüksek olduğu yer olduğunu söyledi. Adrian savaşın en şiddetli olduğu zamanda, 31 Temmuz'da, Messines Sırtı'nda görevdeyken öldü. Dhondt beni kapıda bıraktı ve bana şans diledi. Düşüncelilik ederek bana yakınlarda işi olduğunu söyledi –en yakın kuyumcudan seksen kilometre uzaktaydık– ve beni Don Kişot'unkini andıran arayışımla baş başa bıraktı. Veremli, eski bir asker, acınası sebze tarlasıyla ilgilenmediğinde kapıda bekçilik ediyordu. Aynı zamanda bahçıvan olarak çalışıyordu –bu göreve kendi kendisini atamış olacak– ve "bakım masrafları" için bir bağış kutusunu bana doğru salladı. Kutuya bir frank attım ve adam bana çok da katlanılmaz olmayan bir İngilizceyle belli birini arayıp aramadığımı sordu; kendisi bütün mezarlığı ezberlemişti. Ağabeyimin adını yazdım ama adam Fransızlarda "Benim sorunlarım benim, senin sorunların senindir, ve bu senin sorunun" anlamına gelen o ağız sarkıtma hareketini yaptı.

Her zaman, üstünde TANRI ONU TANIYOR yazan hangi mezarın Adrian'a ait olacağını bileceğimi hissetmiştim. Parlayan bir yazı, başını sallayan bir saksağan ya da müzikle ilgili bir kanıt beni doğru mezara götürecekti. Mezar taşları sayılamayacak kadar çoktu, birbirlerinin tıpkısıydılar ve sanki bir geçit törenindeymiş gibi sıralanmışlardı. Etrafı büklüm büklüm böğürtlen çalıları sarmıştı. Hava, sanki gökyüzü üstümüze kapanıyormuş gibi basıktı. Mezarların arasında yanlamasına ve diklemesine yürüdüm, F'leri aradım. Bulma ihtimalim çok düşüktü, ama belli olmazdı. Savunma Bakanlığı birçok hata yapıyor – savaşın ilk kurbanı gerçeklerse, ikin-

ci kurbanı yazı işlerinin verimidir. Sonuçta, Flanders'ın parselinde gömülmüş olan bir Frobisher yoktu. Aradığıma en yakın mezar "Froames, B.W, Er 2389 18. (Doğu Kısmı)" idi, ben de J.'nin beyaz güllerini o taşa bıraktım. Kim bilebilir? Belki Froames yorgun bir akşamüstü Adrian'dan ateş istemiş, ya da bombalar yağarken onunla birlikte sinmiş, veya onunla yemeğini paylaşmıştı. Duygusal budalanın tekiyim, biliyorum.

İnsan senin üniversitende Orford gibi, savaş onlar cesaretlerini sergileyemeden bittiği için bir şeylerden mahrum kalmış havasıyla dolaşan soytarılarla karşılaşıyor. Diğerleri, akla ilk Figgis geliyor, 1918'den önce askerlik yaşına ulaşamadıkları için içlerinin rahatladığını itiraf ediyor, ama böyle bir rahatlık hissettikleri için utandıklarını da ekliyor. Efsanevi ağabeyimin gölgesinde büyüdüğüm için sana sık sık yakınmışımdır – her paylanışım "Adrian hiçbir zaman" ya da "Ağabeyin burada olsaydı... o böyle..." gibi sözlerle başlardı. Adını duymaktan gitgide nefret eder olmuştum. Frobisher evinden zorla atılışıma varan olaylar esnasında sürekli "Adrian'ın anısına leke sürüyorsun!" deyip durmuşlardı. Annemle babamı böyle yaptıkları için hiç affetmedim. Onu yağmurlu bir sonbahar öğleden sonrasında, Audley End'de son kez uğurlayışımızı hatırladım – Adrian üniformasını giymişti, Peder onu kucaklıyordu. Top atışlarıyla, tezahüratlarla geçen günler çoktan sona ermişti – sonradan Askeri İnzibat'ın askere alınmış olanların toplu kaçışa başvurmaması için onlara Dünkerk'e kadar eşlik ettiklerini duydum. Bütün o Adrianlar şimdi doğu Fransa'da, Belçika'da ve daha ötedeki mezarlıklarda sardalyalar gibi istif edilmiş halde. Tarihi bağlam denen bir iskabil destesini kesiyoruz – bizim neslimiz, Sixsmith, onlular, valeler ve kızlar kesti. Adrian'ın nesli ise üçlüler, dörtlüler ve beşliler. Her şey bundan ibaret.

Tabii her şey hiçbir zaman "her şey bundan ibaret"ten ibaret değil. Adrian'ın mektupları kulaklarımızdan gitmiyordu. İnsan

gözünü kapatabilir, ama kulaklarını kapatamaz. Bitlerin dikiş yerlerindeki çıtırtısı, farelerin koşturuşu, kemiklerin kurşunlarla kırılışı, makineli tüfeklerin tekleyişi, uzaklardaki patlamaların gürlemeleri, daha yakındakilerin şimşekleri, taşların teneke miğferlerden sekişi, yazın sineklerin tarafsız bölgelerde vızıldayışı. Daha sonraki konuşmalara atların çığlıkları, donmuş çamurun çatlayışı, uçakların vınlamaları, tankların çamur çukurlarında altüst oluşu, eterden yüzeye yükselen, kolunu bacağını kaybetmiş askerler, alev makinelerinden gelen fışkırma sesleri, boyunlara saplanan süngülerin şapırtısı. Avrupa müziği tutkulu ve vahşidir, uzun sessizliklerle bölünür.

Acaba ağabeyim de mi hem kızlardan hem erkeklerden hoşlanıyordu, yoksa bu zaaf yalnızca bana mı ait, merak ediyorum. Acaba bakir mi öldü? O süvarileri düşün, birlikte yatıyorlar, birlikte siper alıyorlar, canlılar; soğuklar, ölüler. B. W. Froames'ın mezar taşını düzelttim ve kapıya döndüm. Eh, misyonumun beyhude olacağı belliydi. Bahçıvan elindeki bir sicimle oynuyordu, bir şey söylemedi. Morty Dhondt beni tam zamanında aldı ve birlikte tekrar medeniyete doğru, hızla ilerledik, hah. Poelkapelle ya da ona benzer bir adı olan bir yerden, kenarında kilometreler boyu bitip tükenmeyen karaağaçların sıralandığı bir yoldan geçtik. Dhondt Bugatti'yi gidebileceği en yüksek hızda sürmek için bu düz yolu seçti. Tek tek karaağaçlar bulanıklaşarak bir fırıldak gibi, sonsuza kadar kendini tekrar eden tek bir ağaca dönüştüler. İğne en yüksek hızda titreşiyordu ki yolda koşan deli bir kadına benzeyen bir şekil tam önümüze çıktı – ön cama çarptı ve başımızın üstünden döne döne uçtu. Yüreğim resmen ağzıma geldi! Dhondt fren yaptı, yol bizi bir o tarafa eğdi, bir bu tarafa silkeledi; lastikler çığlıklar attı ve havayı yanık plastik kokusuyla doldurdu. Sonsuzluk bitmişti. Dişlerim dilime iyice saplanmıştı. Frenler Bugatti'nin yoldaki rotasında gitmeye devam edeceği bir biçimde kilitlenmemiş olsaydı günümüzü –hatta belki yaşamımızı– bir karaağaca

dolanmış halde sonlandıracaktık. Araba yola sürtünerek durdu. Dhondt'la ikimiz arabadan atladık ve geriye koştuk – koskoca bir sülün kırık kanatlarını çırpıyordu. Dhondt Sanskirtçe ya da öyle bir dilde uzunca bir küfür savurdu, üstüne hem *birini* öldürmediği için rahatladığını, hem de *bir şeyi* öldürdüğü için üzüldüğünü belirten bir *ha!* nidasında bulundu. Bense konuşamayacak haldeydim, kanayan dilimi mendilime sildim. Zavallı kuşun ıstırabına son vermeyi önerdim. Dhondt'un cevabı aptallığı kasıtlı olabilecek bir özlü sözdü: "Menüdekiler için sosun önemi yoktur." Bugatti'yi hayata dönmesi için ikna etmeye gitti. Ne demek istediğini çözemedim, ama sülüne yaklaştım ve kuşun daha da umutsuzca kanat çırpmasına neden oldum. Göğsündeki kabarık tüyler kana ve fışkıran dışkılara bulanarak parlaklıklarını kaybetmişlerdi. Kuş ağlıyordu, Sixsmith, iki günlük bir bebek gibi ağlıyordu. Yanımda bir tabanca olmasını diledim. Yol kenarında yumruğum büyüklüğünde bir taş vardı. Onunla sülünün kafasını ezdim. Hoş bir deneyim değildi – bir kuşu vurmaya benzemiyor, hem de hiç.

Bulaşan kanları yol kenarından topladığım yapraklarla olabildiğince temizledim. Dhondt arabayı çalıştırmıştı, içine atladım ve bir sonraki köye kadar gittik. Görebildiğim kadarıyla isimsiz bir yerdi, ama oranın sessiz yerlileri ve uyuşturulmuş ölüm melekleri gibi uyuz uyuz uçan sinekler tarafından paylaşılan, sefil bir *café*-tamirhane-cenaze salonu vardı. Yaptığımız sert fren Bugatti'nin ön dingilini yerinden çıkarmıştı, M.D. arabayı tamir ettirmek için orada durdu. Aslında çakıllı bir çamur gölcüğü olan bir "meydan"ın kenarında, açık havada oturduk. Ortaya orijinal sakini uzun zaman önce kurşun yapmak için eritilmiş olan bir kaide dikilmişti. Birkaç kirli çocuk ülkedeki tek horozu meydanda kovalıyordu – horoz kaidenin üstüne uçtu. Çocuklar ona taş atmaya başladılar. Kuşun sahibinin nerede olabileceğini merak ettim. Barmene kaidede önceden ne olduğunu sordum. Bilmiyordu, güneyde doğmuş-

tu. Bardağım kirliydi, barmenden değiştirmesini istedim. Buna gücendi ve o andan sonra pek konuşmadı.

M.D. Zonnebekke mezarlığında geçirdiğim saati sordu. Cevap verdim sayılmaz. Ezilmiş, kanlı sülün gözlerimin önünde belirip duruyordu. M.D.'ye savaşı nerede geçirdiğini sordum. "Ah, bilirsin işte, iş güçle uğraştım." Brugge'da mı? diye sordum, şaşırmıştım; Belçikalı bir elmas tacirinin Kaiser işgali altında zenginleştiğini hayal etmek zordu. "Yok canım, hayır" diye cevap verdi M.D., "Johannesburg'da. Karımla ben savaş boyunca ülke dışındaydık." Öngörülülüğüne iltifat ettim. Mütevazı bir tavırla açıklamada bulundu: "Savaşlar hiç uyarıda bulunmadan patlak vermez. Ufukta, minik yangınlar halinde başlarlar. Savaşlar yaklaşır. Akıllı bir adam dumanı görür ve tıpkı Ayrs'la Jocasta gibi, semti terk etmeye hazırlanır. Ben asıl bir sonraki savaşın, etrafında düzgün bir restoran olan hiçbir yerin ayakta kalmayacağı kadar büyük olmasından endişeleniyorum."

Başka bir savaş daha çıkacağından o kadar emin miydi?

"*Her zaman* başka bir savaş çıkar, Robert. Kökleri hiçbir zaman tamamen kazınmaz. Savaşları ne alevlendirir? Güç arzusu, insan doğasının belkemiği. Şiddet tehdidi, şiddet korkusu ya da şiddetin kendisi bu dehşet verici arzunun aracıdır. Güç arzusunu yatak odalarında, mutfaklarda, fabrikalarda, sendikalarda ve devletlerin sınırlarında görebilirsin. Bunu iyi dinle ve aklına yaz. Ulus-devlet insan doğasının şişirilip devasa boyutlara getirilmiş halidir, o kadar. İşte bu yüzden, uluslar kanunları şiddetle yazılmış birimlerdir. Her zaman da öyleydiler, her zaman da öyle olacaklar. Savaş, Robert, insanlığın iki ebedi dostundan biridir."

Diğerinin ne olduğunu sordum.

"Elmaslar." Kanlı bir önlük giymiş olan bir kasap meydanı koşarak aştı ve çocuklar dağıldı. Şimdi de horozu kaideden indirmeye çabalıyordu.

Peki ya Milletler Cemiyeti? Herhalde milletler savaştan başka kanunları da tanıyorlardı? Ya diplomasi?

"Ah, diplomasi" dedi iyice havaya girmiş olan M.D., "savaşta dökülenleri süpürüp toplar; sonuçlarını meşrulaştırır; güçlü devletlerin eline, donanmalarını ve taburlarını daha tesirli rakiplere saklarken isteklerini zayıf devletlere dayatmak için gereksindiği araçları verir. Sadece profesyonel diplomatlar, tiryaki aptallar ve kadınlar diplomasinin savaşın yerini uzun vadede alabileceğini düşünür."

M.D.'nin iddiasının mantıksızlığının, bilimin insanlığın yıkım gücü yaratma gücüne üstün gelinceye ve medeniyetimiz kendi kendini ortadan kaldırıncaya kadar daha da kanlı savaş yöntemleri bulacağı gerçeğiyle ispatlandığını söyledim. M.D. itirazıma iğneleme dolu bir neşeyle kucak açtı. "Aynen öyle. Güç arzumuz, bilimimiz ve bizi maymunlardan, vahşilerden modern insana dönüştüren becerilerimiz tam da bu asır bitmeden *Homo sapiens*'in sonunu getirecek olan beceriler! Sen muhtemelen bunun gerçekleştiğini görecek kadar yaşayacaksın, şanslı çocuk. Ne biçim bir senfonik kreşendo olacak, değil mi?"

Kasap barmenden merdiven istemeye geldi. Burada bırakmam gerek. Artık gözlerimi açık tutamıyorum.

Sevgilerle,
R.F.

—◆—

Zedelghem
21-x-1931

Sixsmith,

Ayrs yatakta geçirdiği iki haftadan sonra yarın ayağa dikilecek. Frengiyi en kötü düşmanıma bile dilemem. Zaten bir iki tanecik var. Frengili insan, meyve bahçesinin kenarları-

na düşen meyveler gibi gitgide, içten içe çürüyor. Dr. Egret iki günde bir geliyor, ama dozunu sürekli artırdığı morfinden başka yazacak ilaç yok. V.A. morfin almaktan nefret ediyor, çünkü morfin müziğini bulandırıyor.

J. umutsuzluk nöbetleri geçirme eğilimi gösteriyor. Bazı geceler bana boğuluyormuş, ben de onun can yeleğiymişim gibi sarılıyor. Kadına acıyorum, ama onun sorunlarıyla değil vücuduyla ilgileniyorum. İlgileniyordum.

Geçen iki haftayı müzik odasında, geçen yıl yazdığım müzik parçalarını "çakışan solistler için bir altılı"ya (piyano, klarnet, çello, flüt, obua ve keman, her biri perdeler, ölçüler ve renklerden oluşan kendi dilinde) dönüştürmeye çalışarak geçirdim. İlk bölümde her bir solo, ardından gelen soloyla bölünüyor: ikinci bölümde her bir bölünüş sırasıyla devam ediyor. Devrimsel mi, yoksa fazla mı alengirli? Bitene kadar bilemeyeceğim, o zaman da çok geç olacak, ama uyandığımda aklıma ilk gelen, uyumadan önce, J. yatağımda olsa bile aklıma son gelen şey hep bu altılı. Bunu bilse beni anlardı; ne de olsa sanatçılar iki ayrı dünyada yaşar.

Ertesi gün

V.A.'yla feci münakaşa ettik. Bu sabahki besteleme seansında bana tokkatayı andıran etüdünü yazdırdı ve bu etüt bana hayli tanıdık geldi, sonra kendi "Dağların Meleği" parçamdan alınmış olan nakaratın farkına vardım! Ayrs bunu fark etmeyeceğimi sandıysa çok yanılmıştı. Ona düşündüklerimi dosdoğru söyledim – bu benim müziğimdi. Tonunu değiştirdi: "Ne demek, *senin* müziğin? Frobisher, büyüdüğünde bütün bestecilerin çevrelerinden ilham aldığını öğreneceksin. Sen de benim çevremdeki birçok öğeden birisin, hatrı sayılır bir maaş aldığını, her gün bir ustadan beste dersleri aldığını ve çağın en büyük müzisyenleriyle tanıştığını da ekleye-

yim. Bu koşullardan memnun değilsen Hendrick seni istasyona bırakır." Eh, karşımda tekerlekli sandalyeyle kulübeye götürdüğümde gelecek bahara kadar yanında kalmam için yalvaran adamdan ç. farklı bir adam vardı. Yerime kimi koymayı düşündüğünü sordum. Bayan Willems'i mi? Bahçıvanı mı? Eva'yı mı? Nefertiti'yi mi? "Ah, Sir Trevor Mackerras'ın bana uygun bir genç bulacağına şüphem yok. Evet, ilan vereceğim. Sandığın kadar eşsiz değilsin. Şimdi. İşini istiyor musun, istemiyor musun?"

Kaybettiğim toprakları geri almanın bir yolunu bulamayınca ayak başparmağımın ağrıdığından şikâyet ederek odadan çıktım. V.A. arkamdan şu uyarıda bulundu: "Parmağın sabaha kadar iyileşmezse, Frobisher, git Londra'da tedavi ettir ve geri dönme." Bazen kocaman bir şenlik ateşi yakıp ihtiyar pisliği ateşin gürül gürül kalbine atmak istiyorum.

Birkaç gün sonra

Hâlâ buradayım, J. daha sonra beni ziyaret etti ve Ayrs'ın gururuyla, eserlerime ne kadar değer verdiğiyle, sanatçıların huysuzluğuyla, vesaireyle ilgili bir şeyler uydurdu, ama lütfen kal dedi, V.A. için değilse bile onun hatırına kalmalıymışım. Zeytin dalına vekâleten uzatılan bu kılıfı kabul ettim ve o geceki sevişmemiz nerdeyse şefkatliydi. Kış geliyor ve mütevazı birikimimle Avrupa'yı dolaşıp maceralar yaşamaya pek hevesli değilim. Buradan şu an ayrılsam tez elden aptal, varlıklı bir vârisle tanışmam gerekir. Aklına gelen biri var mı? Acil durum fonumu büyütmek için Jansch'a yollanmak üzere başka bir paket daha göndereceğim. Ayrs Varşova'dan beri yirminci gösterisi yapılmakta olan "Todtenvogel"a dahil ettiği fikirlerim için bana pay vermezse, kendimi tazmin etmek zorunda kalacağım. Bundan sonra V.A.'ya kendi bestelerimi çalmadan önce çok daha tedbirli olmaya karar verdim.

Biliyor musun, insanın başının üstündeki çatının işvereninin keyfine bakması *iğrenç* bir şey. Hizmetli sınıfı buna nasıl dayanıyor, Tanrı bilir. Frobisher evindeki hizmetkârlar da benim gibi sürekli dillerini mi ısırıyor? Eva yazı İsviçre'de geçirdikten sonra geri döndü. Eh, bu genç kadın Eva olduğunu *söylüyor* ve aralarındaki benzerlik bir hayli çarpıcı, ama Zedelghem'den üç ay önce ayrılan o sümüklü çirkin ördek yavrusu son derece zarif bir kuğu olarak geri dönmüş. Annesine destek oluyor, babasının gözkapaklarını soğuk suya batırılmış pamuklarla siliyor ve ona saatlerce Flaubert okuyor; hizmetçilere nazik davranıyor, hatta bana altılımın gidişatını soruyor. Bunun beni şatodan göndermek için geliştirdiği yeni bir strateji olduğuna emindim, ama yedi günün ardından gıcık E.'nin ölmüş ve toprağa verilmiş olduğundan şüphelenmeye başladım. Tamam, E. ile benim aramızda barıştan daha fazlası var, ama öncelikle olayın öncesinden söz etmeliyim. Eva'nın Brugge'daki "ev sahibi" Madame van de Velde, E.'nin okuldan arkadaşı olan beş kızının İngilizcelerini gerçek bir İngiliz beyefendisiyle geliştirebilmeleri için evlerine misafir olmamı istiyor, Neerbeke'ye gelişimden beri E. ve J.'nin yakasından düşmüyordu. Senin de hatırlayacağın gibi, Bay van de Velde Minnewater Parkı'ndaki, sonradan cephane imalatçısı, saygıdeğer ve önemli bir yurttaş, vs olduğu anlaşılan sözde hovardaydı. Madame van de Velde, hevesleri "Şu an çok meşgul" gibi sözlerle kırılamayan şu bıktırıcı, ısrarcı kadınlardan biri. Aslına bakarsan, insan J.'nin bu emrivakiyi bana olan kininden dolayı düzenlediğinden şüphelenmeden edemiyor – kızı kuğuya dönüştükçe annesi iğrenç, yaşlı bir ekin kargası haline geliyor.

Bugün van d. V'lerde –eşit aralıklarla oturmuş beş kız artı Valide'yle Peder– yemek yemem için tayin edilen gündü. Çello için yeni bir tel takımı almam gerekiyordu, Ayrs'ın ben olmayınca ne kadar çaresiz durumda olduğunu görme-

sinin de zararı yoktu, ben de en cesur yüz ifademi takındım ve v.d.V'lerin bir fabrikatörün gelirine yaraşır bir aşçı tutmuş olduklarını umdum. Böylece, saat on birde van de Velde'lerin arabası –gümüşi bir Mercedes-Benz, çok teşekkür ederim– Zedelghem'e geldi ve şoförleri (ne boynu ne Fransızcası olan terli bir kardan adam) E.'yle beni Brugge'a götürdü. Eskiden olsa taş gibi bir sessizlik içinde yolculuk ederdik, ama kendimi E.'ye Cambridge'deki günlerimi anlatırken buldum. E. beni van de Velde'lerin en büyük kızı olan Marie-Louise'in ne pahasına olursa olsun bir İngiliz'le evlenmeyi aklına koyduğu, bu yüzden iffetimi azami bir dikkatle korumam gerektiği yönünde uyardı.

Buna ne diyorsun?

Van de Velde'lerin şehirdeki evinde kızlar merdivende en büyüğü en üstte olacak şekilde sıraya girmiş halde karşıladılar – bir şarkı patlatacaklarını sandım nerdeyse ve ister inan ister inanma Sixsmith, aynen öyle yaptılar. İngilizce "Greensleeves"i söylediler. Nane şekeri gibi ağdalı bir biçimde. Sonra Madame v.d.V evine dönen kaçak bir çocukmuşum gibi yanağımı çimdikledi ve baykuş gibi, "Nasılsınız?" dedi. "Salon"a götürüldüm –aslında bir çocuk odasıydı– ve aslında bir oyuncak kutusu olan "sorgu sandalyesi"ne oturtuldum. V.d.V kızları çok başlı bir *hydra*, adları Marie-Louise, Stephanie, Zenobe, Alphonsine, sonuncusunu unuttum, dokuz yaşındakinden Eva'dan bir yaş büyük olan Marie-Louise'e kadar değişiyor. Bütün kızlarda kesinlikle hiçbir sebebi olmayan bir kendine güven var. Çok uzun bir kanepe bu besili ailenin ağırlığı altında sarkmıştı. Madame sorularına başlarken hizmetçi limonata getirdi. "Eva bize ailenizin Cambridge'de hatırlı insanlar olduğunu söyledi, Bay Frobisher?" Eva'ya doğru baktım, sözde büyülenmiş bir ifade takındı. Gülümsememi sakladım ve ailemin krallığın arazi tahrir defteri Domesday Book'ta yer aldığını, Pederin de önde gelen papaz-

lardan biri olduğunu itiraf ettim. Konuyu evliliğe uygunluğumdan başka tarafa çekme teşebbüslerim sonuçsuz kaldı ve patlak gözlü Marie-Louise çeyrek saat sonra annesinin beni onayladığını sezerek Beyaz Atlı Prensi olduğuma kanaat getirdi. Şunu sordu: "Bay Frobisher, Baker Sokağı'nda yaşayan Sherlock Holmes'la tanışıyor musunuz?" Eh, diye düşündüm, bu gün tamamen mahvolmuş sayılmaz. İroniden zevk alan bir kız gizli bir derinliğe sahip olsa gerekti. Ama Marie-Louise ciddiydi! Doğuştan dangalaktı. Hayır, dedim, Bay Holmes'u şahsen tanımıyorum ama David Copperfield'la ikisi kulübümde her çarşamba bilardo oynarken görülebilir. Öğle yemeği, çiçek desenli duvar kâğıdının üzerine *Son Akşam Yemeği*'nin bir kopyası asılmış olan yemek odasında, kaliteli Dresden kaplarında servis edildi. Yemekler beni hayal kırıklığına uğrattı. Kupkuru bir alabalık, buharda pişirilip çamur haline getirilmiş yeşillikler, basbayağı banal bir kremalı pasta; kendimi Londra'da yemek yiyor sandım. Kızlar Fransızca konuşurken yaptığım ufak tefek hatalara *glissando*yu andıran bir sesle, kıkır kıkır güldüler, oysaki onların berbat İngilizcesi insanın kulağını katlanılmaz bir biçimde tırmalıyordu. Kendisi de yazı İsviçre'de geçirmiş olan Madame v.d.V, Marie-Louise'in Bern'de Kontes Düşük-çenevski ya da Sümdümpstädt Düşesi tarafından "Alplerin Çiçeği" olarak methedildiğini bir gayret anlattı. Ağzımdan medeni bir "Comme c'est charmant!" cümlesi bile çıkaramadım. O ana kadar ofisinde olan Bay v.d.V eve geldi. Kızlarını İngilizlerin acayip bir alışkanlığı olan "Dışarıda olan İçeriler" ve "İçeride olan Dışarılar"la eğlendirmek için kriketle ilgili yüz tane soru sordu. Haşmetli bir ebada sahip bu pi-jawed hıyar insanların sözünü hoyratça kesme planları yapmakla öyle meşguldü ki, dediklerinizi doğru düzgün dinlemiyordu. Kendisine sürekli "İsterseniz bana geri kafalı deyin, ama..." ya da "Kimileri beni züppe buluyor ama..." gibi cümlelerle başlayan

açık iltifatlarda bulunuyordu. Eva bana alaycı bir bakış attı. Bu bakış, "*Bu* hödüğün itibarıma leke sürebileceğini ciddi ciddi düşündüğüne inanamıyorum!" diyordu.

Yemekten sonra güneş bulutlardan sıyrıldı ve Madame v.d.V evlerini şereflendiren konuğa Brugge'un görülmeye değer yerlerini göstermek için topluca yürüyüşe çıkılacağını bildirdi. Misafirperverliklerinden yeterince yararlandığımı söylemek istedim ama ellerinden öyle kolay kaçamayacaktım. Ulu Aile Reisi bizden özür diledi, Matterhorn yüksekliğinde bir makbuz yığınını imzalaması gerekiyordu. Çığda ölmesini diliyorum. Hizmetçiler kızlara şapkalarıyla eldivenlerini taktıktan sonra araba çağrıldı ve kiliseden kiliseye götürüldüm. Bizim ihtiyar Kilvert'in dediği gibi, hiçbir şey neye hayran kalmanız gerektiğinin söylenmesinden ve her şeyin size bir değnekle gösterilmesinden daha bıktırıcı değildir. Gördüğüm yerlerden hiçbirinin ismini hatırlamıyorum. Programdaki son yere, büyük saat kulesine geldiğimizde çenem artık bastırmaya çalıştığım esneme dürtülerinden dolayı ağrımaya başlamıştı. Madame van de Velde kulenin zirvesine gözlerini kısarak şöyle bir baktı ve biz gençlerin kuleye kendi kendimize tırmanmamıza müsaade edeceğini, meydandaki pastanede bekleyeceğini bildirdi. Annesinden daha ağır basan Marie-Louise annelerinin yalnız başına beklemesine izin vermenin hanımefendilere yaraşır bir davranış olmadığını söyledi. Akılküpü astımlı olduğu için kuleye tırmanamazdı ve eğer Akılküpü tırmanmayacaksa, vs, vs... sonunda yalnızca Eva'yla ikimiz kuleye bilet aldık. Günün iğrenç biçimde ziyan olmasından dolayı onu suçlamadığımı göstermek için biletlerin parasını ben ödedim. Önden ben girdim. Merdiven gitgide daralan bir sarmaldı. Elin ulaşabileceği yükseklikte bir ip, duvara çakılmış olan demir halkaların arasından sarkıyordu. Ayaklar yollarını dokunma duyusuyla bulmak zorundaydı. Tek ışık kaynağı arada bir yaklaştığımız daracık

pencerelerdi. Duyduğumuz yegâne sesler ayak seslerimiz ve Eva'nın o kadınsı, bana annemle geçirdiğimiz geceleri hatırlatan nefes alıp verişiydi. Van de Veldeler altı adet hiç bitmeyen, akortsuz bir klavsen *allegretti*siydi ve kulaklarım onlardan kurtulduğu için minnetle çınlıyordu. Basamakları saymayı unutmuştum; bunu sesli düşündüm. Sesim sanki battaniyelerle dolu bir dolapta hapis kalmışım gibi çıktı. Eva tembelce, "*Oui*" dedi.

Saat mekanizmasının araba tekerleği büyüklüğündeki dişlilerine ev sahipliği eden ferah bir odaya girdik. İpler ve kablolar tavanda gözden kayboluyordu. Bir ayak işçisi şezlongunda uyukluyordu. Biletlerimizi kontrol etmekle görevliydi –Avrupa kıtasında insan biletini hiçbir zaman yanından ayırmamalı– ama yanından süzülüp son bir kat tahta merdiveni tırmanarak manzaralı taraçaya çıktık. Üç renkli Brugge ayaklarımızın çok altında, gözlerimizin önüne serilmişti: çatı kiremitlerinin turuncusu, duvarların grisi ve kanalların kahverengisi. Atlar, otomobiller, bisikletliler, koro çocuklarından oluşan bir kuyruk, cadı şapkasını andıran çatılar, yan sokaklar boyu devam eden iplere asılmış çamaşırlar. Ostend'i aradım ve buldum. Güneşin aydınlattığı Kuzey Denizi şeridi Polinezya lacivertine döndü. Martılar kulenin çevresinde dalga dalga döndüler, onları izlerken başım döndü ve aklıma Ewing'in deniz kuşu geldi. Eva van de Veldeleri gördüğünü açıkladı. Bunun genişlikleri üzerine yapılmış bir yorum olduğunu varsaydım ama işaret ettiği yerde baktığımda gerçekten de bir café masasının etrafında pasteller içinde altı küçük leke gördüm. E. biletini katlayıp kâğıttan bir ok yaptı, sonra da tırabzanın üstünden fırlattı. Rüzgâr oku, güneş onu yakana kadar taşıdı. Bekçi uyanır ve biletini isterse ne yapacaktı? "Ağlayacağım ve biletimi iğrenç bir İngiliz delikanlısının çaldığını söyleyeceğim." Ben de biletimi katlayıp kâğıttan bir ok haline getirdim, E.'ye elinde kanıt olmadığını

söyledim ve oku fırlattım. Okum yukarılara süzülmek yerine bir anda düştü ve gözden kayboldu. E.'nin karakteri hangi açıdan baktığınızda göre değişiyor; bu en değerli opallere özgü bir nitelik. "Biliyor musun, babamı hiç şu anki kadar halinden memnun ve canlı gördüğümü hatırlamıyorum" dedi.

Berbat v.d.V.'ler aramızda bir samimiyet oluşmasına sebep olmuşlardı. Ona doğrudan İsviçre'de ne olduğunu sordum. âşık mı olmuştu, bir yetimhanede mi çalışmıştı, karlı bir mağarada mistik bir deneyim mi yaşamıştı?

Eva birkaç kez söze başlayacak gibi oldu. Sonunda (kızararak!), "Haziranda tanıştığım malum bir genç adamı özlüyordum" dedi.

Şaşırdın mı? Bir de *benim* hislerimi tahayyül et! Ama o bildiğin centilmenliğimden hiç ödün vermedim. Onunla flört etmek yerine, "Peki bu genç adamla ilgili ilk izleniminiz? Bütünüyle olumsuz değil miydi?" dedim.

"Kısmen olumsuzdu." Bedenindeki, tırmanıştan kaynaklanan boncuk boncuk terleri gözlemledim, dudaklarını ve üstdudağındaki incecik tüyleri.

"Uzun boylu, esmer, yakışıklı, müziğe yetenekli bir yabancı mı bu?"

Burnundan soludu. "Evet, uzun; bir hayli esmer; sandığı kadar yakışıklı değil ama insanın gözü ona takılmadan edemiyor diyelim, müziğe olan yeteneği muazzam, bütünüyle yabancı. Onunla ilgili bu kadar çok şey biliyor olmanız takdire şayan! Yoksa Minnewater Parkı'ndan geçerken onu da mı gözetliyorsunuz?" Gülmek zorunda kaldım. O da. "Robert, sizin..." Bana utangaç utangaç baktı. "Deneyimli olduğunuzu seziyorum. Bu arada, size Robert diyebilir miyim?"

Bana Robert demekte geç bile kaldığını söyledim.

"Sözlerim pek de... münasip değil. Kızdınız mı?"

Hayır, dedim, hayır. Şaşırmıştım, gururum okşanmıştı ama hiç kızmamıştım.

"Size çok kinci davrandım. Ama her şeye yeniden başlayabileceğimizi umuyorum."

Elbette, bunu ben de isterim, dedim. "Çocukluğumdan beri" dedi E. uzaklara bakarak, "bu balkonu *Binbir Gece Masalları*'ndaki gibi, kendi taraçam olarak hayal etmişimdir. Buraya sık sık, okul çıkışı, bu saatlerde çıkarım. Anlıyorsunuz ya, Brugge'un imparatoriçesi olduğumu hayal ederim. Buranın vatandaşları benim tebaamdır. Van de Veldeler dalkavuklarımdır. Başlarını kestireceğim!" Gerçekten akıl çelici bir yaratık. Kanım alev alevdi, Brugge'un imparatoriçesine uzunca bir öpücük verme dürtüsüne kapılmıştım.

Daha ileri gitmedim; bir grup melun Amerikalı turist dar kapıdan içeri doluştu. Budalanın teki olduğum için Eva'yla birlikte değilmişim gibi yaptım. Diğer tarafta durup manzaraya doya doya baktım, benliğimin çözülmüş şeritlerini sarmaya çalıştım. Bekçi manzaralı taraçanın kısa bir süre içinde kapanacağını bildirdiğinde Eva artık orada değildi, bir kedi gibi yok olmuştu. Ona ne kadar uygun. Aşağı inerken yine basamakları saymayı unuttum. Pastacıya girdiğimde Eva'nın en küçük v.d.V'ye ip oyununda yardım ettiğini gördüm. Madame van de Velde bir menüyle yelpazeleniyor ve Marie-Louise'le beraber *boule de l'Yser* yiyerek gelip geçenlerin kıyafetlerini tartışıyordu. Büyü bozulmuştu.

Marie-Louise benimle göz göze gelmeye çalıştı, sırnaşık bakışlı küçük buzağı. Yavaş yavaş v.d.V.lerin evine yürüdük ve orada bizi, Tanrı'ya bin şükür, Hendrick'le Cowley bekliyordu. Eva bana kapıda el sallayarak veda etti – gülümseyişini görmek için arkama bir göz attım. Saadet! Akşam altın rengi ve ılıktı. Neerbeke'ye dönüş yolculuğum boyunca Eva'nın yüzünü gördüm, rüzgârın savurduğu saçının bir iki tutamı yüzüne düşmüştü. Onu kıskanma, ondan nefret etme, Sixsmith. Nasıldır, bilirsin.

J. Eva'yla aramızdaki yakınlaşmayı seziyor ve bundan hiç

mi hiç hoşlanmıyor. Dün gece annesi yerine Eva'nın altımda olduğunu hayal ettim. Birkaç satır sonra, J.den bütün bir ölçü önce, *kreşendoya* ulaştım. Kadınlar hayali ihanetleri sezebilirler mi? Bunu soruyorum, çünkü kadın müthiş bir içgüdüyle bana şu uyarıda bulundu: "Bir şeyi bilmeni istiyorum, Robert. Eva'ya dokunursan bunu öğrenir ve seni mahvederim."

"Böyle bir şey aklımdan bile geçmez" diye yalan söyledim.

"Senin yerinde olsam hayalini bile kurmazdım" diye uyardı.

Konuyu öylece kapatamazdım. "O sırık gibi, nahoş kızını beğendiğimi de nerden çıkardın ki?" Aynen Eva'nın taraçasında yaptığı gibi burnundan soludu.

Sevgilerle,
R.F.

—◆—

Zedelghem
24-x-1931

Sixsmith,

Cevabın ne cehennemde kaldı? Bana bak, sana karşı mahcubum ama mektuplarının gelmesini kös kös bekleyeceğimi sanıyorsan çok yanılıyorsun. Nefret dolu bir tavır içindesin, aynı ikiyüzlü babam gibi nefret dolu. Onu mahvedebilirim. O beni mahvetti. Dünyanın sonunu beklemek insanlığın en eski hobisidir. Dhondt haklı, Belçikalı gözleri kör olsun, Belçikalı gözlerin hepsi kör olsun. "Gözü pek, küçük Belçika" var olmasaydı Adrian şu an yaşıyor olacaktı. Birisi bu cüce ülkeyi kayıkla dolaşılan devasa bir göle dönüştürmeli ve Belçika'nın kâşifini, ayaklarını bir Minerva'ya bağlayarak bu göle atmalı. Yüzerse suçlu demektir. Babamın o kör olasıca gözlerine akkordan bir demir çubuk batırmak istiyorum! Bir kişi söyle. Haydi, bana Belçikalı olup da ünlü olan tek bir kişi söyle!

Rothschild'den daha çok parası var, ama bana bir kuruş bile koklatacak mı? Sefil, çok sefil. Adıma bir şilin bile yatırmadan beni silip atmak Hıristiyanca mı? Boğulmayı bile hak etmiyor. Maalesef Dhondt haklı. Savaşlar hiçbir zaman tedavi olmuyor, yalnızca birkaç yıllık bir gerileme dönemine giriyor. İstediğimiz şey Son, korkarım eninde sonunda elde edeceğimiz şey de Son. İşte. Bunu müziğe dök. Timpani, ziller ve bir milyon borazan koy, sana *zahmet olmazsa*. O ihtiyar piçe müziğimle ödeme yapmak. Beni öldürüyor.

Sevgilerle,
R.F.

—◆—

Zedelghem
29-x-1931

Sixsmith,

Eva. Çünkü onun adı cazibeyle eşanlamlı: insanın özüne daha çok ne yaklaşabilir? Çünkü ruhu gözlerinde yüzüyor. Çünkü odasına girip kadife perdelerin arasından süzüldüğümü, kulağına yumuşakça, çok, *çok* yumuşakça bir iki ezgi mırıldandığımı, çıplak ayaklarını benimkilerin üzerine koyarak ayakta durduğunu, kulağını kalbime dayadığını ve ipleri çekilen kuklalar gibi vals yaptığımızı hayal ediyorum. O öpücükten sonra, "Vous embrassez comme un poisson rouge!" diyor ve ay ışığıyla aydınlanan aynalarda gençliğimizle güzelliğimize âşık oluyoruz. Çünkü hayatım boyunca sofistike, budala kadınlar beni *anlamayı*, beni *iyileştirmeyi* kendilerine görev bildiler, ama Eva benim keşfedilmemiş bir toprak olduğumu biliyor ve beni aynı senin gibi, hiç acele etmeden keşfediyor. Çünkü bir oğlan çocuğu gibi incecik. Çünkü bademler ve çayır otları gibi kokuyor. Çünkü onun eski Mısır

uygarlığını inceleyen bir bilimci olma tutkusuna gülümsersem masanın altından inciğimi tekmeliyor. Çünkü beni kendimden başka birini düşünmeye sevk ediyor. Çünkü ciddi olduğunda bile pırıl pırıl parlıyor. Çünkü gezi güncelerini Sir Walter Scott'a, Billy Mayerl'i Mozart'a yeğliyor ve do majörün ne olduğuyla ilgili en ufak bir fikri yok. Çünkü *ben*, yalnızca ben onun gülümsemesini, yüzüne ulaşmadan bir saniye önce görebiliyorum. Çünkü İmparator Robert iyi bir adam değil –en iyi yanlarına icra edilmemiş müziği el koymuş durumda– ama Eva beni yine de nadiren gülümsediğim şekilde gülümsetebiliyor. Çünkü birlikte çobanaldatanları dinledik. Çünkü kahkahası başının üstündeki bir delikten fışkırıyor ve bütün sabahın üstüne sıçrıyor. Çünkü benim gibi bir adamın böyle esaslı bir "güzellik"le işi olamaz, ama o yine de burada, kalbimin ses geçirmez odalarında.

Sevgilerle,
R.F.

—◆—

Hotel Royal, Brugge
6-xi-1931

Sixsmith,

Boşanmalar. Çok çetrefil meselelerdir, ama Ayrs'la benimki bir günde oldu bitti. Daha dün sabah o hırslı kuğu parçasının ikinci bölümü üzerinde çalışıyorduk. Besteleme bölümümüze yeni bir yaklaşım getirmek istediğini bildirdi. "Frobisher, bugün Severo bölümüm için melodiler bulmanı istiyorum. Mi minörde, savaş arifesini çağrıştıran bir şeyler. Dikkatimi çeken bir şeyler yazdığında ben devralacağım ve potansiyelini geliştireceğim. Anladın mı?"

Anlamasına anlamıştım. Ama hiç mi hiç hoşuma gitme-

mişti. Bilimsel makaleleri iki ya da daha çok yazar birlikte yazabilir, evet, ve bir besteci çahnabilir müziğin sınırlarını keşfetmek için bir virtüöz müzisyenle birlikte çalışabilir – Elgar ve W.H. Reed gibi– ama birlikte yazılmış senfonik bir eser? Oldukça şüphe uyandırıcı bir fikir; bunu V.A.'ya da söyledim, hem de gayet açık sözlerle. Cık cıkladı. "Birlikte yazacağız demedim, çocuk. Sen hammaddeyi toplayacaksın, ben de uygun gördüğüm şekilde rafine edeceğim." Bu beni hiç de rahatlatmadı. Ayrs beni azarladı: "Bütün Büyükler çıraklarına bunu yaptırır. Bach gibi bir adam başka türlü nasıl her hafta seri üretim yapacaktı?"

Son baktığımda yirminci yüzyıldaydık, diye çemkirdim. Dinleyiciler program notlarında adı yazan bestecinin eserlerini dinlemek için para öder. Vyvyan Ayrs için para ödeyip yalnızca Robert Frobisher'ı dinlemek istemezler. V.A. sinirlendi. "Seni dinlemeyecekler! Beni dinleyecekler! Dinlemiyorsun, Frobisher. Sen kabataslak bir şey yaratacaksın, ben orkestralayacağım, sıraya sokacağım, cilalayacağım."

Ayrs'ın pek görkemli son heykelindeki Adagio'ya koymak üzere tehditlerle çalınan "Dağların Meleği" eserim gibi "kabataslak" bir şey mi? İnsan eser hırsızlığını canının istediği gibi süsleyip püsleyebilir, ama o yine de intihaldir. "İntihal mi?" Ayrs sesini alçak tutuyordu, ama bastonunun üzerindeki parmak eklemleri beyazlaşmıştı. "Geçmiş günlerde –sana verdiğim eğitim için minnettar olduğun günlerde– Avrupa'nın hâlâ hayatta olan en büyük bestecilerinden biri olduğumu söylemiştin. Bu da dünyanın en başarılı bestecilerinden demek. Benim gibi bir sanatçı neden senin gibi, onulmaz derecede ayrıcalıklı kişiler için açılmış bir üniversiteden mezun olmayı bile başaramamış bir kopyacıdan 'eser çalmak' ihtiyacı hissetsin? Sen yeterince aç değilsin, çocuk, senin sorunun bu. Mozart'ı taklit eden Mendelssohn gibisin."

İçinde bulunduğum risk Almanya'nın enflasyonu gi-

bi yükseliyordu, ama yapım gereği baskı altında boyun eğemiyorum, aksine, iyice bastırıyorum. "Size neden eser çalma ihtiyacı hissettiğinizi söyleyeyim! Müzikal kısırlık!" Ona "Todtenvogel"daki en güzel bölümlerin bana ait olduğunu söyledim. Yeni eserin *Allegro non troppo*'sundaki hünerle birleştirilmiş notalar bana ait, dedim. Belçika'ya onun kahrolası kölesi olmak için gelmemiştim.

İhtiyar ejderha duman kustu. 6/8'lik, on satırlık bir sessizlik. Sigarasını söndürdü. "Bu huysuzlukların ciddiye alınmayı hak etmiyor. Aslına bakarsan kovulmayı hak ediyorsun, ama bu fevri bir hareket olur. Bunun yerine, düşünmeni istiyorum. İtibarı düşün." Ayrs kelimeyi yaydı. "İtibar her şeydir. Benim itibarım, bana alkış getiren bir gençlik coşkusunun haricinde, tertemiz. Seninkiyse, benim evlatlıktan reddedilmiş, kumarbaz, meteliksiz arkadaşım, miadını doldurmuş halde. Zedelghem'den ne zaman istersen ayrılabilirsin. Ama kendini uyarılmış say. Benim rızam olmadan gidersen Ural Dağları'nın batısındaki, Lizbon'un doğusundaki, Napoli'nin kuzeyindeki ve Helsinki'nin güneyindeki müzik cemiyeti Robert Frobisher adındaki bir düzenbazın yarı kör Vyvyan Ayrs'ın karısıyla, evet, sevgili, bir tanecik karısı Mevrouw Crommelynck'le zorla birlikte olduğunu öğrenecek. Karım da bunu yalanlamayacak. Çıkacak skandalı hayal etsene! Ayrs'ın Frobisher için yaptığı her şeyden sonra, ne varlıklı bir hami, ne yoksul bir hami, ne bir festival organizatörü, ne bir idare meclisi, ne de minik kızları piyano öğrenmek isteyen bir ebeveyn seninle ilgisi olsun isteyecek."

Demek V.A. biliyormuş. Haftalardır, hatta aylardır, muhtemelen. Fena halde gafil avlandım. Ayrs'a kaba saba lakaplar takarak güçsüzlüğümü iyice vurguladım. "Ah, gururum okşandı!" diye öttü. "Bir daha, Maestro!" Kabarcıklarla kaplı cesedi bir fagotla döve döve ölümüne erken göndermemek için kendimi zor tuttum. Ama tıslayarak kendisi insanları is-

tediği gibi kullanma ve kendisinden daha iyilerin fikirlerini çalma alanında başarılı olduğu kadar kocalık alanında da başarılı olsa karısının bu kadar aşiftelik yapmayacağını söylememek için kendimi hiç tutmadım. Şimdi düşünüyorum da, dedim, Avrupa sosyetesi Jocasta Crommelynck'in özel hayatında nasıl bir kadın olduğunu öğrenince ismimi karalama kampanyanız ne kadar inandırıcı olacak?

Sözlerim onu hiç etkilemedi. "Frobisher, seni cahil budala. Jocasta şimdiye kadar birçok yasak ilişki yaşadı ve hepsi gizli kaldı. Sosyetelerin en üst tabakalarında hiçbir zaman ahlaksızlık eksik olmaz, yoksa güçlerini nasıl muhafaza edeceklerdi? İtibar umumi alanın kralıdır, kişisel alanın değil. Umumi hareketler onu tahtından indirir. Evlatlıktan reddedilmek. Ünlü otellerden para ödemeden kaçmak. Soyluların son çare olarak borç istediği kimselere borcunu ödememek. Jocasta seni benim iznimle baştan çıkardı, seni burnu büyük ahmak. 'Todtenvogel'ı bitirmen gerekiyordu. Kendini pek hoş, pek eğlenceli delikanlı sanıyorsun, ama Jocasta'yla benim aramda senin aklına hayaline sığmayacak bir simya var. Bizi tehdit ettiğin an sana olan aşkı bitecek. Göreceksin. Şimdi git ve yarın ödevini yapmış olarak gel. Bu ufak öfke krizini hiç yaşanmamış sayacağız."

Seve seve itaat ettim. Düşünmem gerekiyordu.

J. yakın geçmişimi araştırma konusunda büyük bir rol oynamış olsa gerekti. Hendrick İngilizce bilmiyor, V.A. da bunu tek başına başarmış olamaz. J. karanlık erkekleri seviyor olmalı – Ayrs'la da bu yüzden evlenmiş herhalde. E. bu olayların neresinde duruyor, onu tahmin edemedim çünkü dün çarşambaydı, Eva Brugge'da, okuldaydı. Annesiyle olan ilişkimi bilse bana böyle açık aşk imalarında bulunmazdı. Öyle değil mi?

Öğleden sonrayı kasvetli tarlalarda tek başıma, öfke içinde dolaşarak geçirdim. Dolu yağdığında bombalanmış bir şapelin bodrum kapısına sığındım. E.'yi düşündüm, E.'yi dü-

şündüm, E.'yi düşündüm. Açık olan iki şey vardı: – parazit sahibinin yeteneklerimi yağmalamasına bir gün daha izin vermektense kendimi Zedelghem'in bayrak direğinden asmayı yeğlerdim; E.'yi bir daha hiç görememe düşüncesi de katlanılmazdı. "Bu iş gözyaşlarıyla bitecek, Frobisher!" Evet, muhtemelen öyle, kaçıp evlenenlerin sonu genelde bu olur, ama onu seviyorum, onu gerçekten seviyorum. Öyle işte.

Şatoya hava kararmadan hemen önce döndüm, Bayan Willems'in mutfağında soğuk etler yedim. J. ve Kirke'yi andıran nedimelerinin bir emlak işi için Brüksel'e gittiklerini ve o gece dönmeyeceklerini öğrendim. Hendrick, V.A.'nın radyosuyla birlikte erkenden odasına çekildiğini, rahatsız edilmeme talimatı verdiğini söyledi. Mükemmel. Küvette uzun uzun yattım ve sıkı örülmüş bir dizi ölçekli bas notası yazdım. Krizler kaçıp müziğime sığınmama sebep oluyor; orada hiçbir şey bana zarar veremez. Ben de odama erkenden çekilerek kapımı kilitledim ve valizimi topladım. Bu sabah dörtte uyandım. Dışarıda dondurucu bir sis vardı. V.A.'yı son kez ziyaret ederek onunla vedalaşmak istedim. Çoraplarım dışında çıplak olan ayaklarımla kasvetli koridorlarda ses çıkarmadan yürüdüm, Ayrs'ın kapısına vardım. Kapıyı titreyerek, en ufak bir gürültü bile çıkmaması için çabalayarak yavaşça açtım – Hendrick yan odada uyuyor. Işıklar sönüktü, ama şöminedeki korların ışığında Ayrs'ı gördüm, Britanya Müzesi'ndeki o mumya gibi dümdüz yatıyordu. Odası acı acı ilaç kokuyordu. Yatağının başucundaki komodine doğru ilerledim. Çekmece zor açılıyordu; çektiğimde komodinin üstündeki eter şişesi sallandı – onu tam zamanında yakaladım. V.A.'nın gösteriş yapıp durduğu Luger, içinde mermiler olan bir tabağın yanında, güderi kılıfında, bir fanilaya sarılmış halde yatıyordu. Mermiler tıngırdadı. Ayrs'ın kırılgan kafatası yalnızca birkaç santim ötemdeydi, ama adam uyanmadı. Nefes alış verişi eski püskü, harap bir orgu andırır biçim-

de hırıltılıydı. Aniden içimde mermileri çalma dürtüsü hissettim ve çaldım.

Ayrs'ın âdemelmasında mavi bir damar attı ve bu boğazı çakımla yarmamak için anlatılmaz derecede güçlü dürtüye karşı koydum. Son derece esrarengiz bir andı. *Deja vu* sayılmazdı, daha çok *jamais vu* idi. Cinayet, savaş zamanı dışında çok az insanın başından geçen bir deneyim. Cinayetin tınısı nedir? Endişelenme, sana adam öldürdüğümü itiraf etmek için yazmıyorum bu mektubu. Aranırken altılım üzerinde çalışmak çok zahmetli olurdu ve insanın kariyerini altını kirletmiş halde bitirmesi pek de onurlu bir şey değil. Daha da kötüsü, Eva'nın babasını soğukkanlılıkla öldürmek bana olan hislerinin sonu olabilir. V.A. aklımdan geçen düşüncelerin farkına varmaksızın uyumaya devam etti, ben de tabancasını cebe attım. Nasıl olsa mermileri çalmıştım, Luger'ı da almanın bir tür mantığı vardı. Tabancalar şaşırtıcı derece ağır şeyler. Bacağıma değdiğinde bas tonundan bir nota yayıyordu: insan öldürmüş olduğu kesin; bu küçük Luger bol iş görmüş. Onu tam olarak niçin almıştım? Söyleyemem. Ama onun ağzını kulağına dayadığında dünyayı farklı duyuyorsun.

Son olarak Eva'nın boş odasına uğradım. Yatağına yattım, giysilerini okşadım, ayrılık zamanı geldiğinde ne kadar duygusallaşırım, bilirsin. Tuvalet masasına hayatımda yazdığım en kısa mektubu bıraktım: "Brugge'un İmparatoriçesi. Sizin taraçanız, sizin saatiniz." Tekrar odama döndüm. Dört direkli yatağıma sevgiyle veda ettim, inatçı kanatlı pencereyi kaldırdım ve buzlu çatıya atlayarak firar ettim. Resmen uçtum diyebilirim – bir kiremit kaydı ve aşağıdaki çakıllı yürüyüş yoluna düştü. Öylece yatıp her an bağırışlar ve tehlike uyarıları yükselmesini bekledim ama kimse duymamıştı. Nazik bir porsukağacının yardımıyla yere indim, budanmış çalıları hizmetçilerin odasıyla aramda tutarak donmuş şifalı ot bahçesinden geçtim. Köşeyi dönüp evin önüne çıktım ve Keşiş'in

Yolu'ndan yürüdüm. Doğu rüzgârı doğruca steplerden esiyordu, Ayrs'ın koyun derisi paltosuna minnet duydum. Artritli kavakları, fosilleşmiş korulardaki çobanaldatanları, delirmiş bir köpeği, donmuş çakıltaşları üzerindeki ayak seslerini, şakaklarımdaki hızı artan nabzımı duydum; biraz da üzüntü hissettim, kendim için, geçirdiğim yıl için. Eski kulübeyi geçtim, Brugge yolunu tuttum. Bir süt kamyonu ya da at arabasını durdurmayı umuyordum, ama hiçbir araç geçmedi. Yıldızlar şafak öncesinin buz gibi ışığında soluyordu. Birkaç kulübede mum yanıyordu, demirci dükkânında ateşli bir yüz görür gibi oldum, ama kuzeye giden yol sadece bana aitti.

En azından öyle düşünmüştüm, ama bir otomobilin sesi beni takip ediyordu. Saklanmayacaktım; durdum ve otomobile döndüm. Ön farlar gözlerimi aldı, araba yavaşladı, motor durdu ve tanıdık bir ses bana haykırdı: "Bu olmayacak saatte gizli gizli nerelere gidiyorsunuz bakalım?"

Karşımdaki, siyah fok derisi mantosuna sarınmış halde oturan Bayan Dhondt'tan başkası değildi. Ayrslar kaçak kölelerini yakalaması için mi göndermişlerdi onu? Kafam karışmış halde, tam bir budala gibi, "Ah, bir kaza olmuş!" diye saçmaladım.

Kendimi böyle bir çıkmaz sokağa soktuğum için kendime sayıp sövdüm; belli ki sıhhatim gayet yerindeydi, tek başımaydım, yayaydım ve yanımda valizimle çantam vardı. "Ne şanssızlık!" diye cevap verdi cesurca bir coşkuyla boşlukları benim için dolduran Bayan Dhondt. "Arkadaş mı, aile mi?"

Cankurtaran sandalımı görmüştüm. "Arkadaş."

"Morty Bay Ayrs'ı tam da bu nedenden bir Cowley almaması için uyarmıştı, biliyor musunuz? İnsanı kriz zamanlarında ortada bırakıyor. Aptal Jocasta, niçin bana telefon etmedi? Atlayın, o halde. Arap kısraklarımdan biri bir saat önce iki tane muhteşem tay doğurdu ve üçünün de durumu harikulade! Eve dönüyordum, ama uyuyamayacak kadar heye-

canlıyım, Brugge'daki bağlantınızı kaçırırsanız sizi Ostend'e götürürüm. Bu saatte yolları çok seviyorum. Ee, ne tür bir kaza olmuş? Sıkmayın canınızı, Robert. Bütün gerçekleri bilmeden en kötüsünün olduğunu varsaymamak lazım."

Birkaç basit uydurmanın yardımıyla Brugge'a ulaştım. Aziz Wenceslas'ın karşısındaki bu seçkin oteli tercih ettim, çünkü dışı bir kitap desteğini andırıyor ve saksılarında boy boy minyatür köknarlar büyüyordu. Odam batı tarafında, sessiz sakin bir kanala bakıyor. Bu mektubu bitirdiğime göre çan kulesine gitme zamanı gelene kadar biraz kestireceğim. E. orada olabilir. Gelmezse okuluna yakın bir ara sokakta pusu kuracak ve yolunu keseceğim. Oraya da gelmezse van de Veldelere uğramam gerekebilir. Adım kirletildiyse bir baca temizleyici kılığına gireceğim. Kovulursam uzun bir mektup yazacağım. Uzun mektup yerine ulaşmazsa bir başka mektup tuvalet masasında bekliyor. Ben azimli bir adamım.

Sevgilerle,
R.F.

Not: Tedirgin mektubun için teşekkürler, ama niye ötüp duruyorsun, Anne Kaz? Evet, *elbette* iyiyim – V.A.yla yaşadığımı anlattığım talihsizliğin sonuçları dışında. Doğruyu söylemek gerekirse iyiden de iyiyim. Aklım tasarlayabileceği her türlü yaratıcı görevi yerine getirmeye muktedir. Hayatımın, bütün hayatların en iyi eserini besteliyorum. Cüzdanımda para var, Belçika'nın Birinci Bankası'nda daha da fazlası var. Bu da aklıma şunu getirdi. Otto Jansch, Munthe çifti için otuz gineden fazlasını vermem derse, annesinin derisini yüzmesini ve onu tuzla yatırmasını söyle. Yunan Sokağı'ndaki Rus ne kadar uçlanırmış, onu sor.

Not 2: Son bir tesadüfi keşif daha. Zedelghem'de, valizimi toplarken, yatağın altına bir şey yuvarlanmış mı diye bak-

tım. Yırtılıp ikiye bölünmüş bir kitabın yarısının, oradan çok önce ayrılmış bir misafir tarafından yatağın sallanmasını önlemek için ayaklardan birinin altına sıkıştırılmış olduğunu gördüm. Belki Prusyalı bir subay, ya da Debussy, kim bilir? Kitabı bir dakika sonraya, sırtındaki başlık kafama dank edinceye dek umursamadım. Çetrefil bir işti, ama yatağı kaldırdım ve birbirine bağlı sayfaları altından çıkardım. Yatağın altındaki gerçekten de "Adam Ewing'in Pasifik Güncesi"ydi. Yarıda kesilen sayfadan ilk cildin sonuna dek. İnanabiliyor musun? Yarım kitabı da valizime attım. Onu yalayıp yutmayı çok yakında bitireceğim. Tarihin köşesinde bekleyen adı ağza alınmaz şekilleri hiçbir zaman görmemiş olan, mutlulukla can çekişen Ewing.

—◆—

Hotel Royal, Brugge
Sona yakın-xi-1931

Sixsmith,

Geceler boyu, resmen ayakta duramayana dek *Bulut Atlası Altılısı* üzerinde çalışıyorum, başka türlü uyumanın imkânı yok. Kafam icatlarla alev alev yanan bir maytap gibi. Bütün bir hayatın müziği bir anda geliyor. Gürültü ve ses arasındaki sınırlar geleneklerdir, bunu şimdi anlıyorum. Bütün sınırlar geleneklerdir, milli sınırlar da. İnsanın aşamayacağı gelenek yoktur, yeter ki önce bunu yapmayı tahayyül edebilsin. Tınıyla ritm arasında kalmış şu adacığı ele alalım, hiçbir kuram kitabında yok ama işte burada!

Kafamdaki enstrümanları müthiş bir netlikle duyuyorum; istediğim her şeyi. Bittiğinde içimde hiçbir şey kalmayacak, biliyorum, ama avcumda duran bu kral şilini aslında felsefe taşı! Ayrs gibi bir adam gereğinden fazla uzamış ömrünü, ona

ayrılan zamanı ufak tefek şeylerle geçirebilir. Ama ben geçiremem. V.A.'dan ya da zinacı, lastiğimsi, melodramatik karısından hiçbir haber almadım. Sanırım eve, İngiltere'ye döndüğüme inanıyorlar. Dün gece rüyamda Imperial Western Oteli'nden düştüğümü, su borusuna tutunmaya çalıştığımı gördüm. Keman notası iğrenç bir şekilde yanlış çalınıyordu – altılımın son notası.

Gayet iyiyim. Berbat derecede iyiyim! Keşke bu parlaklığı sen de görebilsen. Peygamberler Yehova'yı görürlerse kör oluyorlardı. Sağır değil, kör, sen bunun önemini anlarsın. Onu hâlâ duyabiliyorum. Gün boyu kendi kendime konuşuyorum. İlk başta dalgınca konuşuyordum, insan sesi beni çok yatıştırıyor, ama artık durdurmak için çaba harcamam gerekiyor, ben de bırakıyorum, gitsin. Beste yapmadığımda yürüyüşe çıkıyorum. Şimdi Brugge'un bir Michelin rehberini yazabilecek durumdayım, tabii yerim ve zamanım olsa. Yalnızca varlıklıların korularında değil, daha yoksul mahallelerde de dolaşıyorum. Leş gibi bir pencerenin arkasında bir nine, bir saksıya afrikamenekşesi yerleştiriyordu. Pencerenin çerçevesine vurdum ve ondan bana âşık olmasını istedim. Kadın dudaklarını büzdü, sanırım Fransızca bilmiyordu, ama ben tekrar denedim. Top güllesi kafalı, kesinlikle çenesi olmayan bir tip pencerede belirdi, bana ve evime tükürürcesine lanetler yağdırdı.

Eva. Her gün çan kulesine çıkıyor, tırmanırken de her bir heceyi tempoya uydurarak uğurlu şarkımı söylüyordum: "Bu–gün–bu–gün–no–lur–bur–da–ol–sun–bu–gün–bu–gün." Onu henüz göremedim, oysaki hava kararıncaya kadar bekliyorum. Altından günler, bronzdan günler, demirden günler, sulu günler, sisli günler. Türk lokumu günbatımları. Geceler yaklaşıyor, buz gibi rüzgârlar esiyor. Eva aşağıda, bir sınıfta muhafaza ediliyor, kalemini kemiriyor, benimle birlikte olma hayalleri kuruyor, biliyorum, pul pul dökülen havarile-

rin arasından aşağı bakan, onunla birlikte olma hayalleri kuran benimle. Kahrolası anne babası tuvalet masasındaki notu bulmuş olmalı. Keşke daha kurnazca davransaydım. Keşke fırsatım varken o kahrolası sahtekârı vursaydım. Ayrs, Frobisher'ın yerini dolduracak birini hiçbir zaman bulamayacak – *Bengi Dönüş* de onunla birlikte ölecek. O van de Velder Brugge'da Eva'ya yazdığım ikinci mektubu alıkoymuş olmalı. Bir şeyler uydurup okuluna girmeye çalıştım ama düdüklü ve sopalı bir çift üniformalı domuz beni kovaladı. E.'yi okuldan eve takip ettim ama kahverengi pelerinine sarınmış halde okuldan çıktığında günün perdeleri öyle bir soğukluk ve karanlıkla indiriliyor, çevresi v.d.V'ler, refakatçiler ve sınıf arkadaşlarıyla öyle bir sarılıyor ki. Kepimle atkım arasından bakarak kalbinin benim varlığımı sezmesini bekledim. Komik değil. Bugün yağmur altında kalabalığın arasından geçerken Eva'nın pelerinine sürtündüm. E. beni fark etmedi. Ona yaklaşırken ana notalardan oluşan bir pedal sesini artırıyor, kasıklarımdan başlayıp göğüs boşluğumda yankı yapıyor, sonra gözlerimin arkasında bir yerlere çıkıyor. Neden bu kadar gerginim? Belki yarın, evet, kesinlikle yarın. Korkacak bir şey yok. Beni sevdiğini söyledi. Çok çok yakında.

Sevgilerle,
R.F.

—◆—

Hotel Royal
25-xi-1931

Sixsmith,

Pazardan beri burnum çeşme gibi akıyor, fena halde öksürüyorum. Kesiklerim ve morluklarımla uyum içinde. Dışarı nerdeyse hiç çıkmadım, çıkmak da istemiyorum. Dondurucu

sis kanallardan süzülüyor, insanın akciğerlerini kaskatı ediyor ve damarlarına buz kestiriyor. Bana kauçuktan bir sıcak su torbası gönderir misin? Buradakiler hep topraktan.

Günün erken saatlerinde otel müdürü geldi. Hiç poposu olmayan, ağırbaşlı bir penguen. İnsan yürürken gıcırdayan şeyin rugan ayakkabıları olduğunu düşünüyor, ama Alçak Ülkeler'de hiç belli olmuyor. Gelişinin asıl nedeni hesabını kapatmadan şehri terk edecek ne idüğü belirsiz bir insan evladı değil, varlıklı bir mimarlık öğrencisi olduğuma emin olmaktı. Neyse, yarın Resepsiyon'da paramın rengini göstereceğime söz verdim, yani bankayı ziyaret etmem şart. Bu müdürü neşelendirdi, çalışmalarımın iyi gittiğini umduğunu söyledi. Mükemmel gidiyor, diye temin ettim onu. Besteci olduğumu söylemedim çünkü artık şu aptalca soruya katlanamıyorum: "Fikirlerinizi nereden alıyorsunuz?"

Aslında mektup yazma havamda değilim, hele de E.'yle karşılaştıktan sonra. Fenerci devriye geziyor. Keşke saati geri alabilsem, Sixsmith. Yapabilsem yapardım.

Ertesi gün

Daha iyiyim. Eva. Ah. Canım bu kadar yanmasa gülerdim. Sana son kez yazdığımda nerede olduğumu hatırlamıyorum. Zaman Tezahür Gecesi'nden beri hızla geçiyor, flu. Eh, E.'yi tek başına yakalayamayacağım iyiden iyiye belli olmuştu. Öğleden sonra dörtte çan kulesine gelmiyordu. Mektuplarımın alıkoyuluyor olması aklıma gelen tek açıklamaydı. (V.A. ismimi İngiltere'de zehirleme sözünü tuttu mu bilmiyorum; belki bir şeyler duymuşsundur? Pek de umursamıyorum, ama insan bilmek istiyor.) Nerdeyse J.'nin beni takip edip otele gelmesini umuyordum – ikinci mektubumda nerede olduğumu yazmıştım. Eva'ya giden bir yol açacak olsa onunla yatardım bile. Kendime hiçbir suç işlemediğimi – va

bene, kili *[böyle]* kırk yararak, Crommelynck-Ayrslara karşı bilincinde oldukları bir suç işlemediğimi – hatırlattım; J. bir kez daha kocasının batonu altında çalıyor gibi. Muhtemelen hep öyleydi zaten. Yani van de Veldelerin şehirdeki evlerini ziyaret etmekten başka çarem kalmamıştı.

Alacakaranlıkta, yağan sulu karın altında Sevgili Minnewater Parkı'mızı aştım. Urallar kadar soğuktu. Ayrs'ın Luger'ı da benimle gelmek istemişti, ben de çelik arkadaşımı kuzu derisi paltomun mağara gibi cebine düğmelemiştim. Gıdılı fahişeler bando sahnesinde sigara içiyorlardı. Aklım bir an bile çelinmedi – ancak çaresizler bu havada maceraya atılır. Ayrs'ın tehditleri beni onlardan soğutmuştu, muhtemelen hayatımın sonuna dek. V.d.V'lerin evinin dışında üstü açılan arabalardan oluşan bir kuyruk sıralanmıştı, atlar soğuk havada burunlarından soluyordu, şoförler uzun paltolarına sarınmışlardı; sigara içiyor, ısınmak için ayaklarını yere vuruyorlardı. Pencereler vanilya rengi lambalarla, sosyeteye ilk kez tanıştırılan, etekleri uçuşan genç kızlarla, ince uzun şampanya kadehleriyle ve köpük köpük avizelerle aydınlanmıştı. Önemli bir sosyal etkinlik vardı burada. Mükemmel, diye düşündüm. Bu, kamufle olmamı sağlayacaktı, anlıyorsun ya. Mutlu bir çift basamakları dikkatle tırmandı, kapı açıldı –Susam– bir gavot müziği buz gibi havaya süzüldü. Onların ardından tuz serpilmiş basamakları çıktım, sakin kalmaya çalışarak altın tokmağı kapıya vurdum. Frakh Kerberos beni tanıdı – şaşkın bir kâhya hiçbir zaman iyiye alamet değildir. "Je suis désolé, Monsieur, mais votre nom ne figure pas sur la liste des invités." Daha kapıdayken kovuluyordum. Misafir listeleri köklü aile dostları için geçerli değildir, diye uyardım onu. Adam özür diler bir tavırla gülümsedi – bir profesyonelle karşı karşıyaydım. Tam o sırada süslü püslü kazların pullu vaklamaları yanımdan akıp gitti ve kâhya bir hata yaparak geçmelerine müsaade etti. Beyaz el-

divenli bir el omzumu kavradığında pırıldayan holün yarısını aşmıştım. Son derece onursuz bir tavırla patladığımı itiraf etmeliyim –feci bir dönem geçiriyordum, inkâr edecek değilim– ve kükreyerek Eva'nın ismini söyledim, tekrar tekrar, öfke nöbeti geçiren şımarık bir çocuk gibi, ta ki dans müziği kesilene, hol ve merdivenler şoka girmiş eğlence düşkünleriyle tıklım tıklım olana dek. Yalnızca tromboncu çalmaya devam ediyordu. Tromboncular böyledir. Bütün anadillerdeki afallama nidalarından oluşan bir arı kovanı açıldı ve arılar üstüme uçuştu. Bu meşum vızıltının arasından elektrik mavisi bir balo elbisesi giymiş olan Eva çıkageldi, boynunda yeşil incilerden bir gerdanlık vardı. Sanırım, "Benden niçin kaçıyorsun?" ya da aynı derecede vakur bir şeyler söyledim.

E. havada kayarcasına ilerleyip kollarımın arasına girmedi, kucaklayışımla erimedi ve beni aşk sözcükleriyle okşamadı. İlk Bölüm Tiksinme'ydi: "Ne oldu sana, Frobisher?" Koridorda bir ayna asılıydı; ne demek istediğini anlamak için o aynaya baktım. Kendimi bırakmıştım, ama bildiğin gibi, beste yaparken tıraşıma pek özen göstermem. İkinci Bölüm, Şaşkınlık: "Madame Dhondt İngiltere'ye döndüğünü söyledi." Durum kötüden daha betere doğru ilerliyordu. Üçüncü Bölüm, Öfke: "Her şeyden sonra ne cüretle yüzünü burada gösteriyorsun?" Anne babası ona benimle ilgili yalanlar söylemişlerdi, onu temin ettim. Yoksa ona yazdığım mektuplara niye el koysunlardı? Mektuplarımın ikisi de eline geçmişti, öyle söyledi, ama "bana acıdığı için" onları parça parça etmiş. Şimdi bir hayli sarsılmıştım. Onunla baş başa konuşmayı talep ettim. Çözecek birçok şeyimiz vardı. Yüzeysel bir yakışıklılığa sahip genç bir adam kolunu Eva'nın omuzlarına sarmıştı; yolumu kesti ve bana anadili olan Flamancada bir şeyler söyledi. Ona Fransızca, pençesini sevdiğim kıza atmış olduğunu, savaşın Belçikalılara daha üstün bir güçle karşılaştıklarında saklanmayı öğretmiş olması gerektiğini söyledim. Eva ada-

mın sağ kolunu yakaladı, yumruğunu iki elinin arasına aldı. Şimdi bunun ne samimi bir hareket olduğunu anlıyorum. Yiğidin ismini, bana bir tane çakmaması için onu uyaran arkadaşı mırıldandığında öğrendim: Grigoire. Artık karnımın derinliklerine gömülmüş olan kıskançlık baloncuğunun bir ismi vardı. Eva'ya bu korkutucu finonun kim olduğunu sordum. "Nişanlım" dedi sakince, "ve o Belçikalı değil, İsviçreli."

"Neyin, neyin?" Baloncuk patladı, damarlar zehirlendi.

"Sana o öğleden sonra taraçada ondan bahsetmiştim! İsviçre'den niçin o kadar mutlu döndüğümü. Sana söylemiştim, ama sonra beni o... küçük düşürücü mektuplara maruz bıraktın!" Ne onun dili, ne benim kalemim sürçtü. Nişanlı Grigoire. Onurumla kendilerine şölen çeken bütün o yamyamlar. İşte oradaydık. Ateşli aşkım? Öyle bir şey yok. Hiçbir zaman da yoktu. Görünmeyen trombonu şimdi üstünkörü bir şekilde "Neşeye Övgü"yü çalıyordu. Ona ilkel bir şiddetle kükreyerek –boğazımı incittim– parçayı ya Beethoven'ın yazdığı perdeden çalmasını, ya da hiç çalmamasını söyledim. "İsviçreli mi? O halde niçin bu kadar saldırgan davranıyor?" diye sordum. Trombonu gösteriş yaparcasına Beethoven'ın Beşinci Senfonisi'ni çalmaya başladı, hem de yine yanlış perdeden. E.'nin sesi mutlak sıfır noktasından bir derece sıcaktı. "Bana kalırsa hastasın sen, Robert. Artık gitsen iyi olur." İsviçreli Nişanlı Grigoire ve kâhya dirençsiz omuzlarımı kavradılar ve beni sürünün arasından dış kapıya götürdüler. Yukarıda, çok yukarıda, gece takkeleriyle merdiven tırabzanlarının arasından aşağıya bakan, takkeli yaratık heykellerini andıran iki minik v.d.V'yi gördüm. Onlara göz kırptım.

Rakibimin güzelim, uzun kirpikli gözlerindeki zafer pırıltısı ve ağır aksanlı "Evine, İngiltere'ye dön!" sözleri Alçak Frobisher'ın öfkesini kabarttı, maalesef. Tam eşikte savrulurken Grigoire'ı bir ragbi hareketiyle kavradım; o küstah papağanı da yanımda götürmeye kararlıydım. Holdeki cen-

net kuşları haykırdı, babunlar kükredi. Basamaklardan sıçraya sıçraya düştük, hayır, gümleye gümleye, sonra kaydık, birbirimize küfürler yağdırdık, yumruklaştık ve birbirimizi paraladık. Grigoire önce korkuyla, sonra acıyla bağırdı – tam da Dr. İntikam'm yazdığı ilaç! Taş basamaklar ve buzlu kaldırımlar onunki gibi benim etlerimi de mosmor etti, dirseklerime ve kalçalarıma en az onunkilere olduğu kadar sertçe çarptı ama en azından Brugge'da mahvolan tek akşam benimki değildi ve bereli bileklerimin üstünde yarı koşar, yarı topallar halde uzaklaşmadan önce ettiğim her bir kelimeyle kaburgalarını tekmeleyerek bağırdım: "Aşk acıtır!"

Şimdi moralim daha iyi. E.'nin nasıl göründüğünü bile hayal meyal hatırlıyorum. Bir zamanlar yüzü aptal gözlerime kazınmıştı, her yerde, herkeste onu görüyordum. Grigoire'ın latif parmakları var, uzun ve esnek. Robert Schumann ellerini onlara ağırlık bağlayarak sakatlamıştı. Bunun, piyanonun tuşlarında daha geniş bir alana uzanmasını sağlayacağını düşünmüştü. Muhteşem bir yaylı sazlar dörtlüsü, ama ne salak bir herif! Grigoire ise doğuştan mükemmel ellere sahip ama muhtemelen dörtlük notanın ne olduğunu bile bilmiyordur.

Altı yedi gün sonra

Bu bitmemiş mektubu unuttum, eh, yarı unuttum diyelim, piyano notalarımın altında kalmıştı ve beste yapmakla onu bulup çıkaramayacak kadar meşguldüm. Hava bu mevsimde her zaman olduğu gibi dondurucu. Brugge'daki saatlerin yarısı dondu. Şimdi Eva'yı biliyorsun. Bu ilişki içimi boşalttı, ama acaba bu boşlukta neler yankılanıyor? Müzik, Sixsmith, bırak müzik çalsın ve bak. Dün ateşin yanında yaptığım altı saatlik banyo sırasında klarnetçim için "Neşeye Övgü"yü temel alan 102 satırlık bir cenaze marşı yazdım.

Bu sabah bir başka ziyaretçim vardı; Derby'deki o dillere

düşmüş günden beri bu kadar popüler olmamıştım. Öğle vakti dostane ama sert bir tak-tak-takla uyandırıldım. "Kim o?" diye seslendim.

"Verplancke."

Bu adı hatırlayamadım, ama kapıyı açtığımda karşımda müzisyen polisim duruyordu, hani eski hayatımda bana bisiklet ödünç veren şu adam. "Girebilir miyim? Je pensais vous rendre une visite de courtoisie."

"Elbette" diye cevap verdim, sonra da zekice ekledim, "Voilà qui est bien courtois, pour un policier." Oturması için bir koltuğun üstünü boşalttım ve odaya çay istemeyi teklif ettim, ama ziyaretçim bu teklifi geri çevirdi. Odamın düzensizliğinin yarattığı şaşkınlığı pek gizleyemedi. Oda hizmetçilerine odamdan uzak durmaları için bahşiş verdiğimi açıkladım. Eserimin metnine dokunulmasına katlanamam. Mösyö Verplancke anlayışla başını salladı, sonra bir beyefendinin oteline neden sahte bir isimle kayıt yaptırabileceğini sordu. Bana babamdan miras kalan bir tuhaflık, dedim, halkın tanıdığı biri özel hayatını özel tutmayı yeğler. Mesleğimi de aynı şekilde gizli tutuyordum, böylece kokteyl saatinde piyano çalayım diye ısrarlarla karşılaşmıyordum. İnsanlar reddedildiğinde güceniyor. V. bu açıklamayla tatmin olmuş göründü. "Evinizden uzaksınız ama, Royal Hotel'de bir hayli rahat ediyorsunuzdur." Oturma odama bakındı. "Kâtiplerin bu kadar para kazandıklarını bilmiyordum." Bu düşünceli dostun şüphesiz haberdar olduğu gerçeği kabullendim: Ayrs'la yollarımızı ayırmıştık. Bağımsız bir gelirim olduğunu da ekledim, on iki ay önce olsa doğruyu söylemiş olurdum. "Ah, bisikletle seyahat eden bir milyonersiniz demek?" Gülümsedi. Bir hayli inatçı, değil mi? Pek de milyoner sayılmam, diyerek gülümsedim, ama şans eseri de olsa Royal Hotel'de kalacak imkânlara sahiptim.

Sonunda sadede geldi. "Şehrimizdeki kısa süreli misafirliğiniz esnasında kendinize nüfuzlu bir düşman edinmişsiniz,

Mösyö Frobisher. Malum bir imalatçı, ikimizin de kimden bahsettiğimi bildiğimizi sanıyorum, birkaç gece önce yaşanan bir olaydan dolayı amirime şikâyette bulunmuş. Sekreteri –kendisi ufak grubumuzda çalan pek yetenekli bir klavsencidir, aslına bakarsanız– adınızı tanımış ve şikâyeti bana yönlendirmiş. İşte buradayım." Onu olan bitenlerin genç bir hanımın aşkıyla ilgili saçma bir yanlış anlaşılmadan ibaret olduğuna dair temin etmek için bir hayli uğraştım. Cana yakın adam başıyla onayladı. "Biliyorum, biliyorum. Gençlikte insanın kalbi kafasından daha *fortissimo*dur. Sorun şu ki, genç adamın babası şehrimizin büyüklerinden birçoğunun bankacısıdır ve size darp ve saldırı suçlamalarında bulunacağına dair nahoş patırtılar koparıyor."

Mösyö Verplancke'ye bu uyarısı ve düşünceliliği için teşekkür ettim ve bundan sonra dikkat çekmeyeceğime söz verdim. Heyhat, çözüm bu kadar basit değildi. "Mösyö Frobisher, şehrimizi kışın katlanılmaz derecede soğuk bulmuyor musunuz? Akdeniz iklimleri ilham perinize daha iyi esin vermez mi?"

Brugge'u yedi gün içinde, altılımı son kez tashih ettikten sonra terk edeceğime söz vermem halinde bankacının öfkesinin yatışıp yatışmayacağını sordum. V. böyle bir anlaşmanın sorunu çözeceğine inanıyordu. Ben de gerekli ayarlamaları yapacağıma erkek sözü verdim.

İş bitince V. altılımı önceden görüp göremeyeceğini sordu. Ona klarnet solosunu gösterdim. Parçanın tayfı ve yapısal tuhaflıkları başta cesaretini kırdı, ama sonraki bir saat boyunca henüz yarısı tamamlanmış notalarım ve parçanın eşsiz armonisiyle ilgili yerinde sorular sordu. Tokalaşırken bana kartını verdi, orkestrası için parçanın yayımlanmış bir kopyasını göndermemi rica etti ve mesleğinin özel hayatına yansımasından dolayı duyduğu üzüntüyü ifade etti. Gitmesi beni üzdü. Yazmak çok yalnız bir hastalık. Sonuçta senin de anlayacağın gibi, son günlerimi iyi kullanmam gerek.

Benim için endişelenme, Sixsmith, gayet iyiyim ve melankoli için fazla meşgulüm! Sokağın sonunda istersem bana eşlik edecek birini bulabileceğim bir denizci tavernası var (insan her saatte oraya girip çıkan tuzlu oğlanlarla karşılaşabiliyor), ama artık benim için müzikten başka bir şeyin önemi yok. Müzik takırdıyor, müzik kabarıyor, müzik silkiniyor.

Sevgilerle,
R.F.

—◆—

Hôtel Memling, Brugge
Sabah dördü çeyrek geçe, 12-xii-1931

Sixsmith,

Bu sabah V.A.'nın Luger'ıyla kendimi damağımdan vurdum. Ama seni gördüm, benim bir tanecik, sevgili arkadaşım! Beni bu kadar düşünmen beni ne kadar duygulandırdı, bir bilsen! Dün, günbatımında, çan kulesinin balkonunda. Önce senin beni görmemen tamamen şans eseriydi. Balkon demirine yaslanmış denize bakan bir adamın profilini gördüğümde o son kata yeni ulaşmıştım –o zarif gabardin paltonu, o bir tanecik fötr şapkanı tanıdım. Kuzeye doğru yürüdün– bana doğru bir dönsen yakalanacaktım. Seni cesaret edebildiğim kadar izledim –bir dakika kadar– sonra geri döndüm ve alelacele aşağı indim. Kızma. Beni bulmaya çalıştığın için çok teşekkürler. *Kentish Queen*'le mi geldin?

Sorular artık bir hayli manasız, değil mi?

İlk benim seni görmüş olmam tamamen şans eseri değildi aslında. Dünya bir gölge tiyatrosudur, bir operadır ve bu gibi şeyler belli bir metne göre yazılmıştır. Rolüm seni fazla kızdırmasın. Sen kadar açıklasam da anlayamazdın. Sen müthiş bir fizikçisin, Rutherford ahbapların ve diğerleri önünde müthiş

bir gelecek olduğunda hemfikirler ve haklı olduklarına eminim. Ama bazı bakımlardan tam bir ahmaksın. Sağlıklılar içi boşalmışları, mahvolmuşları anlayamaz. Sen yaşamak için bir sürü sebep saymaya çalışırdın, ama ben onları yazın ilk günlerinde Victoria İstasyonu'nda bırakmıştım. Taraçadan inmemin sebebi beni yapacağım şeyden caydıramadığın için kendini suçlamana katlanamayacak olmamdı. Yine de suçlayabilirsin, ama lütfen suçlama, Sixsmith, aptallık etme.

Aynı şekilde, Royal'ı terk etmiş olduğumu öğrenince fazla hayal kırıklığına uğramadığını umuyorum. Müdür, Mösyö Verplancke'nin ziyaretinden haberdar olmuş. Rezervasyonların çokluğu nedeniyle oteli terk etmemi rica etmek mecburiyetinde kaldığını söyledi. Saçmalık, ama inanmış gibi yaptım. Gıcık Frobisher bir öfke nöbeti geçirmek istedi, ama Besteci Frobisher'ın altılısını bitirmek için huzura ve sessizliğe ihtiyacı vardı. Bütün borcumu ödedim –Jansch'tan aldığım son para da böylece gitti– ve valizimi topladım. Terk edilmiş gibi görünen bu kervansaraya rastlamadan önce dolambaçlı ara sokakları dolaşıp donmuş kanalları aştım. Buranın resepsiyonu merdivenlerin altında, başında nadiren biri bulunan bir oyuktan ibaret. Odamdaki tek süs çalınıp satılamayacak kadar çirkin, devasa bir Gülen Şövalye. Leş gibi penceremden Brugge'daki ilk sabahımda basamaklarında şekerleme yaptığım o eski, köhne yeldeğirmeni görünüyor. Tam da o yeldeğirmeni. Şu işe bak. Dönüp duruyoruz.

Yirmi beşinci doğum günümü göremeyeceğimi biliyordum. İlk defa erkenciyim. İntiharın adının çıkmasına neden olan terk edilmişler, yardım isteyenler, bütün o iç bayıltıcı trajedi yazarları intiharı amatör orkestra şefleri gibi aceleye getiren aptallardır. Gerçek bir intihar yavaş, disiplinli bir kesinliktir. İnsanlar "İntihar bencilliktir" diye ahkâm kesiyor. Peder gibi kiliseyi kariyer edinmiş insanlar bir adım ileri gidip intiharı yaşayanlara yapılmış ödlekçe bir saldırı olarak adlandırıyor.

Sersemler şu sahte sözleri çeşitli sebeplerden dolayı söyleyip duruyor: suçlamalardan kaçmak, dinleyicilerini zihinsel gücüyle etkilemek, öfkeyi bir şeylerden çıkarmak ya da anlayış göstermek için gereken acıyı çekmemiş olmak. İntiharın korkaklıkla hiç ilgisi yok – intihar hatırı sayılır bir cesaret istiyor. Japonlar çok haklı. Hayır, asıl bencilce olan sırf aileler, arkadaşlar ve düşmanlar biraz vicdan muhasebesi yapmak zorunda kalmasın diye bir başkasından katlanılmaz bir varoluşa tahammül etmesini talep etmektir. İntiharın tek bencilce tarafı insanın yabancıları bu tuhaf sahneye tanıklık etmeye zorlayarak günlerini mahvetmesidir. Bu yüzden silah sesini boğmak ve kanı emdirmek için birkaç havluyla kalın bir türban yapacağım ve işi küvette halledeceğim, böylece halılar leke olmayacak. Dün gece müdürün gündüz açılan ofisinin kapısına bir not bıraktım –müdür notu yarın sabah sekizde bulacak– ve varoluşsal durumumdaki değişimi haber verdim. Şans yaver giderse masum bir oda hizmetçisi tatsız bir sürprizle karşılaşmayacak. Görüyorsun ya, küçük insanları da düşünüyorum.

İnsanların kendimi aşk için öldürdüğümü söylemesine izin verme, Sixsmith, bu çok gülünç olur. Eva Crommelynck'e kısacık bir an tutuldum, ama ikimiz de yüreğimizde kısa, pırıltılı hayatımın tek aşkının kim olduğunu biliyoruz.

Bu mektup ve Ewing'in kitabının kalanıyla birlikte tamamlanmış metnimi içeren bir klasörün seni Royal'de bulması için ayarlamalar yaptım. Yayım masraflarını Jansch'tan aldığım parayla karşıla, eklediğim listedeki herkese bir kopya gönder. Ne yaparsan yap ama ailemin orijinallerden birini ele geçirmesine müsaade etme. Peder içini çekecek ve, "*Eroica*'nın eline su dökemez, değil mi?" deyip metni bir çekmeceye tıkıştırıverecektir; ama o emsalsiz bir eser. Scriabin'in *Beyaz Ayin*'inin yankıları, Stravinski'nin kayıp ayak izleri, daha parlak Debussy'nin kromatikleri, ama doğrusunu istersen nereden geldiğini bilmiyorum. Uyanıkken

görülen bir rüya. Bir daha onun yüzde biri kadar iyi bir şey yazamayacağım. Keşke kendini beğenmişlik ediyor olsaydım, ama doğruyu söylüyorum. *Bulut Atlası Altılısı* hayatımı elinde tutuyor, o benim hayatımın ta kendisi, artık yanıp bitmiş bir havai fişeğim, ama en azından bir havai fişektim.

İnsanlar iğrençler. Artık işlev göremeyecek kadar delik deşik hale gelene dek birkaç on yıl boyunca yarı katı maddeleri içinden zorla geçirip duran karmakarışık borulardan ibaret olacağıma müzik olmayı yeğlerdim.

Luger burada. On üç dakika kaldı. Doğal olarak hafif bir korku hissediyorum, ama bu kodaya duyduğum sevgi daha güçlü. Adrian gibi benim de öleceğimi bilmek elektrikli bir heyecan. Sonuna kadar gidecek olmanın getirdiği gurur. Kesinlikler. Mürebbiyeler, okullar ve devletlerin üstüne yapıştırdığı inançları soyarsan insanın özündeki, silinmez gerçekleri bulursun. Roma yine gerileyecek ve yıkılacak, Cortés yine Tenochtitlan'ın altını üstüne getirecek ve sonra Ewing yine denize açılacak, Adrian yine paramparça olacak, seninle ben yine Korsika yıldızlarının altında uyuyacağız, ben yine Brugge'a geleceğim, Eva'ya âşık olacağım ve bu aşk yine bitecek, sen yine bu mektubu okuyacaksın, güneş yine soğuyacak. Nietzsche'nin gramofon plağı. Bittiğinde Yaşlı Adam onu yine çalıyor, sonsuzlukların sonsuzluğu boyunca.

Zaman bu akademik izin döneminin içine işleyemiyor. Uzun zaman ölü kalmıyoruz. Luger'im beni özgür bıraktığında bir sonraki doğumum göz açıp kapayıncaya kadar gerçekleşecek. Bundan on üç yıl sonra Gresham'da yeniden tanışacağız, on yıl sonra yine bu odada olacağım, aynı silahı tutuyor, aynı mektubu yazıyor olacağım, yine çok başlı altılım kadar mükemmel bir azme sahip olacağım. Böyle zarif kesinlikler bu sessiz saatte bana huzur veriyor.

Sunt lacrimæ rerum.

R.F.

Adam Ewing'in Pasifik Güncesi

Adaları'ndan Raiatea" dedi Bay Roderick. (*Propethess*'in omurgası bir kez daha *Endeavour*'ın omurgasını geçiyor. Adalar topluluğuna bu ismi bizzat Kaptan Cook vermişti.) Karaya çıkıp çıkmayacağımızı sordum. Bay Roderick olumlu cevap verdi, "Kaptan Misyonlardan birini ziyaret etmek istiyor." Cemiyet Adaları gitgide yaklaşarak büyüdü ve üç haftadır okyanus grisiyle parlak maviden başka bir renk görmemiş olan gözlerimiz yosuna batmış, çavlanlarla parlayan, yer yer ahenksiz ormanlarla kaplı dağ yamaçlarına doya doya baktı. *Propethess* on beş kulaç derinlikteydi, ama yine de su o kadar berraktı ki yanar döner mercanları görebiliyorduk. Tam Henry'yle Kaptan Molyneux'nün karaya çıkmamıza müsaade etmesini nasıl sağlayabileceğimizi tartışıyorduk ki sözü edilen adam güverte kamarasından çıktı; sakalı düzeltilmiş, kâkülleri yağlanmıştı. Huy edinmiş olduğu üzere bizi görmezden gelmek bir yana, yüzüne yankesicilerinki kadar dostane bir gülümseme yerleştirerek yanımıza geldi. "Bay Ewing, Dr. Goose, bu sabah oradaki adada ikinci kaptanımıza ve bana eşlik etmek ister misiniz? Kuzey kıyısındaki bir körfezde bir Metodist köyü var, adını 'Nazareth' koymuşlar. Öğrenmeye meraklı zihinlere sahip beyefendiler köyü ilginç bulabilirler." Henry hevesle kabul etti, ben de o ihtiyar rakuna ve niyetlerine güvenmememe rağmen rızamı esirgemedim. "Karar verildi o halde" dedi kaptan.

Propethess bir saat sonra Nazareth Burnu'nun kıvrımı sayesinde alize rüzgârlarından korunan siyah kumlu bir koy olan Bethlehem Körfezi'ne demir attı. Kıyıda su hattının yakınında bulunan "dikme"lerin üstüne inşa edilmiş, bir grup kaba saba, saz ev vardı; içlerinde vaftiz edilmiş Hintliler yaşıyordu (yanılmamışım). Bunların üstünde medeni ellerden çıkmış, keresteden bir düzine bina, daha da yukarıda beyaz bir haçla işaretlenmiş, gururla yükselen bir kilise vardı. Kayıklardan daha büyük olanı bizim için indirildi. Dört

kürekçisi Guernsey, Bentnail ve bir çift küçük yılandı. Bay Boerhaave bir şapka ve dalgaları aşan bir sandaldan ziyade Manhattan'da bir galeride giyilebilecek bir yelek kuşandı. Başımıza iyice ıslanmaktan daha beter bir terslik gelmeden kumsala ulaştık, ama sömürgeden gelen tek elçi yaseminlerle kırmızı boru çiçeklerinin altında hızlı hızlı soluyan bir Polinezya köpeğiydi. Kumsaldaki kulübeler ve dolanarak kiliseye çıkan "Ana Cadde"de insanlardan eser yoktu. "Yirmi adam, yirmi tüfek" diye yorumda bulundu Bay Boerhaave, "burası akşam yemeğine kadar bizim olur. İnsanı düşünmeye itiyor, değil mi, efendim?" Kaptan Molyneux kürekçilere biz "Sayım Evindeki Kral'ı ziyaret ederken" gölgede bekleme talimatı verdi. Kaptanın bu yeni inceliğinin yüzeyde kaldığına dair şüphelerim ticaret dükkânının kapısına tahtalar çakılarak kapatılmış olduğunu görüp de tumturaklı bir küfür savurduğunda doğrulandı. "Belki de" dedi Hollandalı, "zenciler tekrar dinsizliğe döndüler ve rahiplerini puding niyetine mideye indirdiler?"

Kilise kulesinde bir çan çaldı ve kaptan alnını tokatladı. "Hay gözüme l——, ne diyorum ben? Bugün tatil, Tanrı aşkına, bu mübarek s——lar köhne kiliselerinde anırıyorlardır!" Dik tepeyi yavaş yavaş tırmandık, Kaptan Molyneux'nün gutu bizim grubu iyice ağırlaştırıyordu. (Kendimi zorladığımda boğazım yapış yapış oluyor, nefessiz kalıyorum. Chathamlerdeki canlılığımı hatırladığımda Parazit'in bünyemi ne kadar zayıflattığını anlayıp endişeye kapılıyorum.) Nazareth'in ibadet evine tam cemaat kiliseden çıkarken ulaştık.

Kaptan şapkasını çıkardı, içten bir "Selamlar! Jonathon Molyneux, *Propethess*'in kaptanı" patlattı. Eliyle süpürür gibi bir hareket yaparak gemimizin körfezde olduğunu belirtti. Nazarethliler pek öyle coşkulu değillerdi; erkekler bize ihtiyatla baş salladılar, karılarıyla kızları yelpazelerinin ardına saklandı. Yerli sakinleri ziyaretçileri görmek için akın

akın dışarı çıkarken "Vaiz Horrox'ı çağırın!" bağırışları kilisenin oyuklarında yankılandı. Altmışın üstünde yetişkin erkek ve kadın saydım, bunların üçte biri Beyazdı ve "en iyi" (en yakındaki tuhafiye iki haftalık bir gemi yolculuğu gerektirince ancak bu kadarını becerebiliyorlardı) pazar kıyafetlerini giymişlerdi. Siyahlar bizi çıplak bir merakla izliyorlardı. Yerli kadınlar düzgünce giyinmişlerdi, ama çoğu guatrdan mustaripti. Açık tenli sahibelerini palmiye yapraklarından şemsiyelerle güneşin şiddetinden koruyan oğlanlar hafifçe sırıtıyorlardı. Ayrıcalıklı Polinezyalılardan oluşan bir "müfreze"nin omuzlarında beyaz bir haçla süslenmiş zarif, kahverengi şeritler vardı; bu bir tür üniforma olsa gerekti.

Şimdi, kiliseden mesleği ruhban kıyafetlerinden belli olan top güllesi gibi bir adam çıktı. "Ben" dedi patrik, "Giles Horrox'ım, Bethlehem Körfezi'nin vaizi ve Londra Misyoner Teşkilatı'nın Raiatea'daki temsilcisiyim. Geliş sebebinizi açıklayın, efendiler, ve çabuk olun."

Kaptan Molyneux kendisini "Hollanda Reformist Kilisesi'nden" Bay Boerhaave'yi de ekleyerek tanıttı. Dr. Henry Goose, "Londra Eşrafının ve daha önceden Fiji Misyonunun Tabibi" ve Bay Adam Ewing, "Amerikalı Evrak ve Kanun Noteri." (Düzenbazın oyununu *şimdi* çözmüştüm!) "Vaiz Horrox ve Bethlehem Körfezi'nin adı biz Güney Pasifik'in dini bütün gezginleri arasında ağza saygıyla alınır. Pazarı sizin mihrabınız önünde kutlamayı umuyorduk" –kaptan kiliseye üzgün üzgün baktı– "ama, heyhat, zıt rüzgârlar gelişimizi geciktirdi. En azından bağış tablanızın henüz kapanmadığını umuyorum?"

Vaiz Horrox kaptanımızı inceledi. "Sofu bir geminin dümeninde misiniz, efendim?"

Kaptan Molyneux mütevazı rolü yaparak gözlerini kaçırdı. "Ne sizin kiliseniz kadar sofu, ne de onun kadar batmaz

bir gemi, efendim, ama evet, Bay Boerhaave'yle ben göz kulak olduğumuz ruhlar için elimizden geleni yapıyoruz. Maalesef bu hiç bitmeyen bir mücadele. Denizciler sırtımızı döndüğümüz an eski serkeş hallerine dönüyorlar."

"Ama Kaptan" dedi dantel yakalı bir hanım, "Nazareth'te de sabıkalılar var! Kocamın ihtiyatını hoş görün. Tecrübe bize, sözde Hıristiyan bayrağı altındaki çoğu geminin adamıza yalnızca hastalık ve sarhoşlar getirdiğini öğretti. Birinin masumiyeti ortaya çıkana dek suçlu olduğunu varsaymalıyız."

Kaptan yine eğildi. "Madam, iki taraf da birbirini gücendirmediğinde af dileyemem."

"'Denizin Vizigotları'na duyduğunuz önyargı çok haklı sebeplere dayanıyor, Bayan Horrox" –Bay Boerhaave de söz alışverişine katıldı– "ama *ben* adamlar ne kadar bağırırsa bağırsın *Propethess*'imizde bir damla bile alkolü hoş görmem! Evet, bağırırlar ama ben de onlara bağırırım, 'İhtiyacınız olan tek içecek İsa'nın kanıdır!' derim ve daha yüksek sesle, daha uzun süre bağırırım!"

Maskaralık istenilen etkiyi yaratıyordu. Vaiz Horrox hepsi de Nazareth'te doğmuş olan iki kızını ve üç oğlunu tanıttı. (Kızlar hanımefendilik okulundan çıkmış gibiydiler, ama oğlanlar kolalı yakalarının altında *kanáka*lar kadar bronzdular.) Kaptanın oyununa dahil edilmiş olmaktan tiksiniyordum, ama bir yandan da bu adanın teokrasisiyle ilgili daha çok şey öğrenmek ve olayların beni nereye sürükleyeceğini görmek arzusundaydım. Grubumuz kısa bir süre sonra Güney Yarıküre'deki değme ufak konsolosu utandırmayacak bir yapı olan Horroxların evine ilerledi. Burada camdan pencerelere ve lale ağacından mobilyalara sahip bir salon, bir ihtiyaç odası, hizmetçiler için iki baraka ve o sırada bize taze sebzelerle yumuşak domuz eti ikram edilen bir yemek odası vardı. Masanın her bir ayağı bir tabak suyun içindeydi. Bayan Horrox açıklamada bulundu: "Karıncalar, Bethlehem'in dertle-

rinden biri. Kendilerinden bir geçiş yolu inşa etmemeleri için boğulmuş cesetleri sık sık boşaltılmalı."

Konutlarına iltifat ettim. "Vaiz Horrox" dedi evin hanımı bize gururla, "Gloucester kontluğunda marangozluk eğitimi aldı. Nazareth'in çoğunu kendi elleriyle inşa etti. Putperest aklı gösterişli nesnelerden etkilenir, anlıyorsunuz ya. 'Hıristiyanların evleri iki dirhem bir çekirdek! Bizim mezbelelerimiz leş gibi! Beyaz Tanrı ne kadar cömert! Bizimkiyse ne kadar gaddar!' diye düşünür. Böylece bir kişi daha Tanrı'nın yoluna döndürülür."

"Hayatımı baştan yaşayabilseydim" dedi Bay Boerhaave hiç yüzü kızarmadan, "misyonerliğin bencillikten uzak yolunu seçerdim. Vaiz, burada derinlere kök salmış, sağlam bir misyon görüyoruz ama insan hiçbir Hıristiyan ayağın değmediği, kara cahillerle dolu bir kumsalda din değiştirme görevine nasıl başlar?"

Vaiz Horrox sorgucusunun ötesine, gelecekteki bir amfiye baktı. "Azimle, efendim, şefkatle ve kanunla. On beş yıl önce bu kumsalda sizin kadar dostça karşılanmadık, efendim. Batıda gördüğünüz o örs şekilli ada var ya? Siyahlar oraya Borabora der, ama savaşçıları öyle savaşçıydılar ki, Sparta oraya daha uygun bir isim olur! Bethlehem Koyu'nun kumsalında dövüştük, bazılarımız öldü. O ilk haftanın muharebelerini tabancalarımız kazanmasaydı Raiatea Misyonu bir rüya olarak kalırdı. Ama burada bu medeniyet ışığını yakmamız ve hep yanar halde tutmamız Tanrı'nın isteğiydi. Altı ay sonra kadınlarımızı Tahiti'den getirebildik. Yerlilerin ölümlerine üzülüyorum, ama Hintliler bir kez Tanrı'nın sürüsünü nasıl koruduğunu görünce Spartalılar bile onlara vaiz gönderelim diye bize yalvarmaya başladılar."

Hikâyeyi Bayan Horrox devraldı. "Frengi işe koyulup da ölümler başlayınca Polinezyalıların hem manevi hem maddi yardıma ihtiyacı oldu. O zaman şefkatimiz putperestleri kut-

sal vaftiz kurnasına getirdi. Şimdi sürümüzü Günah'tan ve yağmacı denizcilerden koruma sırası Kutsal Kanun'da. Özellikle balina avcıları kadınlara iffeti ve mütevazılığı öğrettiğimiz için bizi hor görüyor. Erkeklerimiz silahlarımızı hep yağlı tutmak zorunda."

"Ama o avcılar" dedi kaptan, "gemileri batsa eminim o 'lanetli misyonerler'in İncilleri getirdiği kumsallara sürüklenmek için Kader'e yalvarıp yakarırlar, değil mi?"

Bu sözler hep birlikte, öfkeyle onaylandı.

Bayan Horrox İlerleme'nin bu ileri karakolunda asayişin nasıl sağlandığına dair soruma cevap verdi. "Kilise Heyetimiz –kocam ve üç bilge ihtiyar –gerekli gördüğümüz kanunları duaların rehberliğinde geçerli kılar. İsa'nın Koruyucuları, kendilerini Kilise'nin sadık hizmetkârları olarak kanıtlayan belli başlı Yerliler, kocamın dükkânında kullanabilecekleri krediler karşılığında bu kanunları uygulamaya koyar. Sürekli, hiç durmadan tetikte olmamız şart, yoksa gelecek hafta..." Bayan Horrox dinden döndüren hayaletler mezarında *hula* dansı yapmışçasına ürperdi.

Yemek bitti, oturma odasına geçtik ve burada Yerli bir oğlan bize sukabağından pek hoş fincanlarda soğuk çay getirdi. Kaptan Molyneux, "Efendim, insan sizinki gibi çalışkan bir Misyon için nasıl parasal kaynak sağlar?"

Vaiz Horrox rüzgârın değiştiğini hissetti ve kaptanı yeniden inceledi. "Ararot nişastası ve hindistancevizi yağı masrafları karşılıyor, kaptan. Siyahlar okul, Kitabı Mukaddes çalışmaları ve kilise için ödeme yapmak üzere tarlamızda çalışıyor. Tanrı isterse bir hafta sonra bolca kurutulmuş hindistancevizimiz olacak."

Hintlilerin kendi özgür iradeleriyle çalışıp çalışmadıklarını sordum.

"Elbette!" dedi Bayan Horrox. "Tembelliğe boyun eğerlerse İsa'nın Koruyucuları'nın onları cezalandıracağını biliyorlar."

Bu cezai tedbirlerle ilgili bilgi almak istedim, ama Kaptan Molyneux konuşmayı yine ele geçirdi. "Misyoner Teşkilatı geminiz bu kolay bozulur malları Horn Burnu'ndan geçip Londra'ya mı götürüyor?"

"Doğru tahmin ettiniz, Kaptan."

"Cemiyetler'e daha yakın, sağlam bir pazarınız olsa Misyonunuzun laik tabanının –ve dolayısıyla *manevi* tabanının– çok daha güvende olacağını düşündünüz mü, Vaiz Horrox?"

Vaiz hizmetçi çocuğa odadan çıkmasını söyledi. "Bu soruyu uzun uzadıya düşündüm, ama neresi? Meksika'nın pazarları küçük ve haydutlara açık, Cape Town yoz vergi memurları ve açgözlü Afrikanerlerle dolu. Güney Çin Denizleri vicdansız, küstah korsanlarla kaynıyor. Hollandalılar Batavia'nın iliğini kemiğini kurutmuş. Kusura bakmayın, Bay Boerhaave."

Kaptan şahsıma işaret etti. "Bay Ewing'in memleketi" –teklifini açıklamadan önce duraksadı– "San Francisco, Kaliforniya'dır. Bilirsiniz, orası yedi yüz kişilik ehemmiyetsiz bir kasabadan çeyrek milyonluk bir metropole dönüştü. Nüfus sayımları artışa yetişemiyor! Çinliler, Şilililer, Meksikalılar, Avrupalılar, her renkten yabancı günbegün oraya akın ediyor. Bir yumurta, Bay Ewing, rica ederim şu an San Francisco'da bir yumurta için kaç para ödendiğini söyleyin."

"Karımın yazdığına göre, bir dolar."

"Alelade bir yumurta için bir yanki doları." (Kaptan Molyneux'nün gülümsemesi Louisiana'daki bir kuru mallar dükkânında gördüğüm mumyalanmış timsahınkiyle aynıydı.) "Bu sizin gibi sezgili bir adamın bir an durup düşünmesine neden oluyordur, herhalde?"

Bayan Horrox hiç de aptal değildi. "Yakında altının hepsi çıkarılıp bitecek."

"Evet, madam, ama aç, patırtılı, zenginleşmiş San Francisco –benim *Propethess*'im gibi idmanlı bir iki yelkenli gemiyle üç haftalık bir yol– gibi bir şehir öyle kalacaktır, ve kade-

ri kristal gibi berraktır. San Francisco Pasifik Okyanusu'nun Londra'sı, Rotterdam'ı ve New York'u olacaktır."

*Capitán de la casa*mız bir istavrit kılçığıyla dişlerini karıştırdı. "Tarlalarımızda yetiştirilen malların şehrinizde hem şu an, hem de altın hücumundan sonra" (mütevazı kasabamız için böyle şeyler dendiğini duymak ne tuhaf!) "iyi bir fiyattan satılacağına siz inanıyor musunuz, Bay Ewing?"

Dürüstlüğüm Kaptan Molyneux'nün düzenbazca lehine oynadığı bir karttı, ama nasıl ona yardım etmek için yalan söylemeye niyetim yoksa, ona inat olsun diye de söylemeye niyetim yoktu. "Evet, inanıyorum."

Giles Horrox vaiz yakasını çıkardı. "Bana ofisimde eşlik etmek ister misin, Jonathon? Çatısıyla bir hayli iftihar ediyorum. Berbat *typhoo*lara dayansın diye kendim tasarladım."

"Öyle mi, Giles?" diye yanıt verdi Kaptan Molyneux. "Yolu göster, bakalım."

Dr. Henry Goose'un adının bu sabaha kadar Nazareth'te duyulmamış olmasına rağmen Bethlehemli kadınlar meşhur bir İngiliz cerrahın adada olduğunu bir kere öğrenince her türden rahatsızlıklarını hatırladılar ve papaz evine giden yolda kalabalık gruplar oluşturdular. (Günlerdir çirkin cinsiyetle bir gemide kapalı kaldıktan sonra, latif olanıyla yan yana olmak ne garip!) Arkadaşımın cömertliği tek bir hastayı bile geri çeviremeyeceği kadar fazlaydı, bu yüzden Bayan Horrox'ın salonu muayene odası haline getirildi ve muayene edilenleri uygun biçimde gözden saklamak için çarşaflar asıldı. Bay Boerhaave depoda yer açmak için *Propethess*'e geri döndü.

Bethlehem Körfezi'ni keşfetmek için Horrox'lardan izin istedim ama kumsalı dayanılmaz derecede sıcaktı, kum sinekleri de insana musallat oluyordu, ben de tekrar kiliseye giden "Ana Cadde"yi arşınladım; kiliseden ilahi ezgileri yayılıyordu. Öğleden sonra ayinine katılmaya niyetliydim. Pazar ses-

sizliğinde ne bir insan, ne bir köpek, ne bir Yerli kıpırdıyordu. Loş kilisenin içine bir göz attım; içerideki duman o kadar yoğundu ki yanılarak binanın yanmakta olduğunu sandım! İlahi bitmişti, yerini öksürük nakaratları almıştı. Elli siyah sırt bana bakıyordu ve havanın ağırlığının dumandan, yangından ya da tütsüden değil ham tütünden kaynaklandığını fark ettim! İçeridekilerin hepsi birer pipo tüttürüyordu.

İrikıyım bir Beyaz kürsüde durmuş, o melez "Antipod Cockney" aksanıyla vaaz veriyordu. Bu gayri resmi dindarlık gösterisi beni "vaaz"ın içeriği belli olana kadar rahatsız etmedi. Aynen alıntı yapıyorum: "Öyle geçti işte, anlıyo'sunuz ya, Aziz Peter, evet, İsa Efendi'nin Tatlı Peter Piper dediği Roma'dan çıkıp geldi ve Filistin'deki o kanca burunlu Yahudilere Eski Tütünle ilgili her bi' şeyi öörettı, ben de size şindi onu öörətiyorum, anlıyo'sunuz ya." Burada bir bireye rehberlik etmek için konuşmayı kesti. "Haayır, Zifir, hep yanlış yapıyo'sun, bak, tütünü şişman uca koy'caksın, evet, oraya, bak, of, İ—a üstüne hapşırasıca! Kaç kez söyleyeceğim, *sap* bu, l—t *delik* bu! Yanındaki Çamur Balığı gibi yap, haayır, dur ben sana göstereyim!"

Solgun, omuzları çöküк bir Beyaz, vitrinli bir dolaba yaslandı (daha sonradan dolabın Polinezya dilinde basılmış yüzlerce Kitabı Mukaddes'le dolu olduğunu öğrenecektim) ve dumanlı işlemleri izledi. Pipo içicilerin dikkatini vaazlarından uzaklaştırmamak için fısıldayarak kendimi tanıttım. Genç adam kendisini Wagstaff diye tanıttı ve kürsüdekinin "Nazareth Tütün İçme Okulu'nun Müdürü" olduğunu söyledi.

Böyle bir akademiden habersiz olduğumu itiraf ettim.

"Tahiti Misyonu'ndaki Peder Upward'ın fikri. Şunu anlamalısınız, efendim, tipik bir Polinezyalı paraya değer vermek için sebebi olmadığından çalışmayı reddeder. 'Acıkırsam,' der, 'gider alırım, gider yakalarım. Üşürsem kadına 'Doku!' derim.' Tembel eller, Bay Ewing, ve ikimiz de Şeytan'ın onla-

ra ne iş bulduğunu biliyoruz. Ama birtakım miskinlerde bu zararsız otu içme isteği yaratarak onları Misyon'un değiş tokuş dükkânından tütünlerini alabilmek için –içki değil, dikkat edin, yalnızca tütün– para kazanmaya teşvik ediyoruz. Dâhice, değil mi?"

Nasıl karşı çıkabilirdim?

Işık gitgide azalıyor. Çocukların seslerini, egzotik kuşların şarkılarını ve dalgaların koya vuruşunu duyuyorum. Henry kol düğmelerine söyleniyor. Bu gece Henry'yle birlikte misafirperverliğinden yararlanacağımız Bayan Horrox yemeğin hazır olduğunu haber vermek için hizmetçisini göndermiş.

9 Aralık, Pazartesi ~

Dünkü hikâyeye devam. Tütün içme okulu dağıldıktan sonra (öğrencilerin birçoğu yalpalıyordu ve mideleri bulanıyordu, ama gezgin bir tütün taciri olan öğretmenleri bizi temin etti, "Göz açıp kapayıncaya dek tiryaki olacaklar!") Nazareth Burnu'nun hâlâ parlayan güneş ışığında kaynamasına karşın sıcak biraz olsun kırıldı. Bay Wagstaff Bethlehem Körfezi'nden kuzeye uzanan ormanlı çıkıntıda benimle birlikte yürüdü. Bir Gravesend rahibinin en küçük oğlu olan rehberim misyonerlik mesleğini çocukluğundan beri çekici buluyordu. Cemiyet Vaiz Horrox'un ayarlamalarıyla onu Nazarethli bir dul olan Eliza'yla (kızlık soyadı Mapple) evlenmesi ve oğlu Daniel'e babalık etmesi için buraya göndermişti. Bu kıyılara geçtiğimiz mayıs gelmişti.

Böyle bir Cennet'te yaşamak ne şans, dedim, ama hoşbeşim genç adamın yarasını deşmişti. "Ben de ilk günlerimde öyle düşünüyordum, efendim, ama şimdi pek bilemiyorum. Yani, Cennet gıcır gıcır bir yer, ama burada canlı her şey vahşice koşturuyor, ısırıyor ve tırmalıyor. Tanrı'ya getirilen bir put-

perest kurtarılmış bir ruhtur, biliyorum, ama güneş hiç durmadan *yakıyor* ve dalgalarla taşlar her zaman o kadar parlıyor ki gözlerim alacakaranlığa kadar acıyor. Zaman zaman Kuzey Denizi sisi için her şeyimi verecek duruma geliyorum. Dürüst olmak gerekirse, burası *bizim* ruhumuza yük bindiriyor, Bay Ewing. Karım küçüklüğünden beri burada ama burada yaşamak onun için de kolay değil. Vahşilerin minnettar olacağını sanırsınız, yani, onları eğitiyor, tedavi ediyor, onlara iş ve ebedi hayat veriyoruz! Ah, pek güzel 'Lütfen, efendim' diyorlar, 'Teşekkür ederim, efendim' diyorlar, ama burada" – Wagstaff kalbini yumrukladı– "hiçbir şey hissetmiyorsunuz. Evet, burası Cennet gibi *görünebilir*, ama Raiatea da diğer her yer gibi düşmüş bir yer, evet, yılan yok ama Şeytan işini burada da her yerdeki kadar iyi görüyor. Karıncalar! Karıncalar her yere giriyor. Yemeğinize, giysilerinize, hatta burnunuza. Bu lanetli karıncaların dinini değiştirmediğimiz sürece bu adalar hiçbir zaman gerçekten bizim olmayacak."

Karısının ilk kocası tarafından yapılmış olan mütevazı hanesine vardık. Bay Wagstaff beni içeri davet etmedi, ama yürüyüşümüz için bir matara su almak üzere içeri girdi. Mütevazı ön bahçenin köşesini döndüğümde toprağı çapalayan bir Siyah bahçıvan gördüm. Ne yetiştirdiğini sordum.

"David dilsizdir" dedi bir kapının orada duran, gevşek, pis bir önlük giymiş olan bir kadın. Maalesef görünüşünü ve hareketlerini ancak hırpani kelimesiyle tanımlayabilirim. "Taş gibi dilsiz. Sen Horrox'larda kalan İngiliz doktorsun."

Amerikalı bir noter olduğumu açıkladım ve onun Bayan Wagstaff olup olmadığını sordum.

"Nikâh yüzüğümle evlilik evraklarım öyle diyor, evet."

Dr. Goose'un Horrox'larda geçici bir muayenehane kurduğunu söyledim, ona görünmek istiyorsa oraya gidebilirdi. Onu Henry'nin mükemmel bir tabip olduğu konusunda temin ettim. "Beni buradan kaçıracak, burada harcadığım yıl-

ları bana geri verecek ve yıllık üç yüz sterlinlik bir gelirle Londra'da yaşamamı sağlayabilecek kadar mükemmel mi?"

Arkadaşımın böyle bir isteği gerçekleştirmeye muktedir olmadığını kabul ettim.

"O halde mükemmel tabibinizin benim için yapabileceği bir şey yok, efendim."

Ötemdeki çalılıkların arasında kıkırdamalar duydum, döndüm ve küçük Siyah çocuklardan oluşan bir kalabalık gördüm. ("Irklararası" birlikteliklerden olma çok sayıda açık tenli çocuk görmek beni şaşırtmıştı.) Çocukları görmezlikten gelip tekrar önüme döndüğümde on iki on üç yaşlarında, annesi gibi kir pas içinde Beyaz bir çocuğun, yolunu kesmeye yeltenmeyen Bayan Wagstaff'ın yanından geçip gittiğini gördüm. Oğlu Yerli oyun arkadaşları gibi anadan doğma halde koşup oynuyordu! "Hop, genç adam" diye kınamada bulundum, "bu halde koşturduğun için güneş çarpmasın?" Oğlanın mavi gözlerinde yabani bir parıltı vardı ve Polinezya dillerinden birinde havlayarak verdiği cevap beni şaşırttı ama yeşil ispinoz sürüsü gibi dağılan zenci veletleri adamakıllı eğlendirdi.

Bay Wagstaff bir hayli tedirgin halde çocuğu takip etti. "Daniel! Geri gel! *Daniel!* Beni duyduğunu biliyorum! Seni kırbaçlarım! Duyuyor musun? Kırbaçlarım seni!" Karısına döndü. "*Bayan* Wagstaff! Oğlunuzun bir vahşi olarak büyümesini mi istiyorsunuz? En azından giysi giymesini sağlayın! Bay Ewing neler düşünecek?"

Bayan Wagstaff'ın kocasına duyduğu küçümseme şişelense fare zehiri olarak satılabilirdi. "Bay Ewing ne düşünürse düşünsün. Sonra yarın güzel gemisine binip gidecek, düşüncelerini de yanında götürecek. Burada ölecek olan ikimizin aksine, *Bay* Wagstaff. Tanrı izin verirse yakında." Bana döndü. "Kocam okulunu bitiremedi, efendim, bu yüzden aşikâr şeyleri açıklamak durumundayım, günde on kez."

Bay Wagstaff'ın karısının ellerinde küçük düşürülüşünü

daha fazla izlemek istemeyerek yorum belirtmeyen bir şekilde eğildim ve çitin dışına çıktım. Erkek öfkesinin kadın horgörüsü altında ezildiğini duydum ve dikkatimi yakındaki bir kuşa verdim; şarkısı kulaklarıma şöyle geliyordu: – *Toby söylemiyor, haayır... Toby söylemiyor...*

Rehberim suratı asık halde bana katıldı. "Kusura bakmayın, Bay Ewing, bugün Bayan Wagstaffın sinirleri fena halde harap olmuş durumda. Sıcak hava ve sineklerden dolayı pek uyuyamıyor." Onu Güney Denizleri'nin "ebedi ikindi"sinin en sağlam psikolojileri bile çökertmeye muktedir olduğu yönünde temin ettim. Kaygan eğreltiotlarının altından, gitgide sivrilen çıkıntılardan geçtik; buralar zehirli denecek kadar bereketliydi ve başparmağım kadar dolgun, tüylü tırtıllar enfes helikonya çiçeklerinin pençelerinden düşüyordu.

Genç adam Misyon'un ailesini, nişanlısının soyunun kusursuz olduğu yönünde nasıl temin ettiğini anlattı. Vaiz Horrox ikisini adamın Nazareth'e gelişinin ertesi günü, Tropiklerin sihri hâlâ gözlerini kamaştırırken evlendirmişti. (Eliza Mapple'ın böyle ayarlanmış bir evliliğe niçin rıza gösterdiği hâlâ açık değil: Henry enlemin ve iklimin daha zayıf cinsiyeti "menteşelerinden çıkardığını" ve onları mülayim kıldığını iddia ediyor.) Bay Wagstaffın gelininin "kusurları," gerçek yaşı ve Daniel'ın ele avuca sığmazlığı evlilik belgelerindeki imzalarının kurumasından kısa bir süre sonra gün ışığına çıkmıştı. Üvey baba sorumluluğunu aldığı bu yeni çocuğu dövmeyi denemişti, ama bu hem anneden hem de üvey oğuldan öyle "feci şikâyetler" gelmesine sebep olmuştu ki, genç adam nereye döneceğini bilememişti. Vaiz Horrox Bay Wagstaffa yardım etmek şöyle dursun, onu zayıf biri olduğu gerekçesiyle yerden yere vurmuştu ve doğrusu on günün dokuzunda Eyüp kadar sefil haldeydi. (Bay Wagstaffın başına ne gibi talihsizlikler gelmiş olursa olsun, aralarından herhangi biri beyin kanallarını kemirip duran asalak bir Solucan'la kıyaslanabilir mi?)

Bu dertli genci lojistikle ilgili meselelerle dağıtmak için bu kadar bol Kitabı Mukaddes'in niçin hiç dokunulmadan (ve doğrusu yalnızca kitap bitleri tarafından okunarak) kilisede durduğunu sordum. "Bunu size Vaiz Horrox'ın anlatması daha doğru olur, ama kısaca değinecek olursam, Tanrı'nın Sözleri'ni Polinezya diline ilk kez Matavia Körfezi Misyonu çevirdi ve o Kitabı Mukaddesleri kullanan Yerli misyonerler o kadar çok kişiye din değiştirtti ki İhtiyar Whitlock –Nazareth'in artık ölmüş olan kurucularından biri– Misyon'u deneyi burada tekrarlamaya ikna etti. Bir zamanlar Highgate'teki bir nakkaşa çıraklık etmişti, anlıyorsunuz ya. Böylece ilk misyonerler silah ve aletlerle birlikte matbaa, kâğıt, şişeler dolusu mürekkep, yazı tablaları ve top top kâğıtlar getirdiler. Bethlehem Körfezi'ni kurduktan on gün sonra Misyon okulları için üç bin kısa kitap basılmıştı ve bu bahçelerin kazılmasından bile önce yapılmıştı. Bunu Nazareth İncilleri takip etti ve Tanrı'nın Sözleri Cemiyetler'den Cooklar'a, Cooklar'dan Tonga'ya yayıldı. Ama matbaa artık paslandığı için sahiplerini bekleyen binlerce Kitabı Mukaddesimiz var. Peki neden?"

Tahmin edemiyordum.

"Yeterince Hintli yok. Gemiler buraya hastalık tozu getiriyorlar, Siyahlar onu içlerine çekiyor, hastalanıp şişiyorlar ve topaçlar gibi düşüp ölüyorlar. Hayatta kalanlara tekeşlilik ve evliliği öğretiyoruz, ama birleşmeleri meyve vermiyor." Kendimi Bay Wagstaff son kez gülümsediğinden beri kaç ay geçtiğini merak ederken buldum. "Yaşatıp tedavi edeceğiniz şeyleri öldürmek" dedi, "burada işler böyle yürüyor gibi."

Yol deniz kenarında, siyah mercanlardan oluşan, parça parça dökülen, uzunluğu yirmi metre, yüksekliği iki adam boyu olan bir "tomruk"ta bitti. Bay Wagstaff "Buna *marae* denir" diye bilgilendirdi beni. "Güney denizlerinin her yerinde görülürlermiş, öyle derler." Zar zor oraya tırmandık ve tutkulu bir yüzücünün oradan kolay bir " batış çıkış"la eri-

şebileceği *Propethess*'in hoş bir manzarasını gördüm. (Finbar kenardaki fıçılardan birini boşalttı; Autua'nın mizananın tepesindeki siluetini gözledim, ön kontra yelkenini topluyordu.

*Marae*lerin köklerini ve amaçlarını sordum, Bay Wagstaff da kısaca açıklamada bulundu. "Yalnızca bir nesil önce Hintliler sahte putları için düzenledikleri o haykırışlı, kanlı kurban törenlerini tam şu an üstünde durduğumuz kayalarda yaparlarmış." Düşüncelerim Chatham Adası'ndaki Şölen Kumsalı'na geri döndü. "İsa'nın Koruyucuları şimdi buraya adımını atan Siyahları iyice bir kamçılıyor. Ya da adım atan olsa, kamçılarlar. Yerli çocuklar eski putların adlarını bile bilmiyor artık. Burası artık yalnızca sıçan yuvalarıyla molozdan ibaret. İnançların hepsi günün birinde bunlara dönüşüyor. Sıçan yuvalarıyla moloza."

Hint yasemini yaprakları ve kokusu beni sarıp sarmaladı.

Yemek masasındaki komşum altmış yaşlarının sonlarında, yeşil meşe palamutları kadar buruk ve sert bir dul olan Bayan Derbyshire idi. "Amerikalılardan pek hazzetmediğimi itiraf ediyorum" dedi bana. "Çok kıymet verdiğim Samuel Amcamı öldürdüler, 1812 Savaşı'nda Majesteleri'nin topçu birliğinde albaydı." Taziyelerimi sundum (pek de istenmemelerine rağmen) ama aynı çatışmada benim çok kıymetli amcamı da İngilizler'in öldürmüş olmasına karşın en yakın dostlarımdan bazılarının Britanyalı olduğunu da ekledim. Doktor fazla yüksek sesli bir kahkaha patlattı ve, "Yürü, Ewing!" diye bağırdı.

Bayan Horrox kayalıklarda parçalanmayalım diye konuşmanın dümenine geçti. "İşverenleriniz yeteneklerinize çok güveniyor olmalı, Bay Ewing, size böyle uzun ve çetin bir yolculuğa çıkmanızı gerektirecek işler emanet ettiklerine göre." Evet, dedim, şu andaki görevime atanma şerefine erişebilecek kıdemde bir noterdim, ama yine bu görevi kabul et-

mek zorunda olacak kadar da kıdemsiz bir arzuhalciydim. Alçakgönüllülüğüm halden anlar gıdaklamalarla ödüllendirildi. Vaiz Horrox kaplumbağa çorbasıyla dolu kâseler için şükran duası okudu ve Tanrı'dan Kaptan Molyneux'yle birlikte giriştikleri yeni işi kutsamasını diledi, sonra da biz yerken pek sevdiği bir konuda vaaz verdi. "Ben her zaman Tanrımızın Medenileşen Dünyamız'da kendisini Kitabı Mukaddes Çağı'nın Mucizeleri'nde değil, İlerleme'de gösterdiğine inanmışımdır. Tanrı'ya çıkan merdivende insanlığa yol gösteren İlerleme'dir. Bu Yakup'un merdiveni değil, daha ziyade Medeniyet'in Merdiveni'dir. Bu merdivendeki en yüksek ırk Anglo-Saksonlardır. Latinler bir iki basamak aşağıdadır. Daha aşağıda Asyalılar bulunur – çalışkan bir ırk olduklarını kimse inkâr edemez, ama bizdeki Ari cesareti onlarda yoktur. Sinologlar onların da bir zamanlar ulu bir ırk olmaya arzu duyduklarına ısrar ediyor, ama hani nerede sarı tenli Shakespeare, ya da badem gözlü da Vinci, ha? Anlaşıldı. Daha aşağıda Zenciler var. İyi huyluları çalışıp kâr getirmek üzere eğitilebilir, ama delişmen olanları Şeytan'ın ete bürünmüş halidir! Kızılderililer de Kaliforniya'daki *barrio*larda yararlı işlere koşulabiliyor, değil mi, Bay Ewing?"

Öyle olduğunu söyledim.

"Şimdi, Polinezyalılarımız. Tahiti, O-hawaii ya da Bethlehem'e gelen ziyaretçiler Pasifik Adalarında yaşayan yerlilerin dikkatli bir öğretim sonucu A-B-C'yi, rakamları ve Tanrı'ya hürmet duymayı öğrenebildikleri, böylece Zencileri geçerek çalışkanlıkta Asyalılara rakip oldukları sonucuna varacaktır."

Henry araya girip Maorilerin ticaretin, diplomasinin ve sömürgeciliğin "D-E-F"sine geldiğini belirtti.

"Bu da sözlerimi kanıtlıyor. En son, en aşağı ve en yararsız basamakta ise 'Islah edilemez Irklar', yani Avustralya Aborijinleri, Patagonyalılar, çeşitli Afrika halkları, vs gelir; bunlar gorillerden bir basamak üsttedir ve İlerleme'ye mastodon ve

mamutlar gibi öyle bir inatla direnirler ki korkarım onları – kuzenlerinin, Guanchelerin, Kanarya Adası Yerlilerinin ve Tazmanyalıların arkasından– 'merdivenden itip düşürüvermek' yapılacak en merhametli şey olacaktır."

Kaptan Molyneux çorbasını bitirdi. "Soylarını tüketmekten mi söz ediyorsunuz?"

"Evet, Kaptan, ondan söz ediyorum. Doğa'mn Kanunları ile İlerleme el ele yürür. Bizim asrımız insanlığın kabilelerinin ırksal karakterlerine yazılmış olan o kehanetleri yerine getirişine tanık olacaktır. Üstün ırklar nüfusları fazlaca artmış olan vahşileri doğal sayılarına düşürecektir. Bu nahoş sahneler yaşanmasına sebep olabilir ama entelektüel cesarete sahip insanlar irkilmemelidir. Çünkü bunu muhteşem bir düzen takip edecek, bütün ırklar Tanrı'nın medeniyet merdivenindeki yerlerini bilecek ve evet, benimseyeceklerdir. Bethlehem Körfezi insana, doğmak üzere olan şafağa bir göz atma şansı veriyor."

"Buna Amin denir, Vaiz" diye cevap verdi Kaptan Molyneux. Bay Gosling (Vaiz Horrox'ın en büyük kızının nişanlısı) yaltakçı bir hayranlıkla ellerini sıkıp duruyordu. "Cesaretimi hoş görürseniz, efendim, bana kalırsa teorinizin yayımlanmadan kalması insanlık için ...evet, büyük bir *mahrumiyettir*, efendim. 'Horrox'ın Medeniyet Merdiveni' Kraliyet Sosyetesi'ni resmen ateşe verecektir!"

Vaiz Horrox, "Hayır, Bay Gosling, benim işim burada. Pasifik kendisine bir başka Descartes, bir başka Cuvier bulmak zorunda."

"Teorinizi kendinize saklamanız" –Henry uçan bir sineği iki elini çırparak öldürdü ve kalıntılarını inceledi– "zekice, Vaiz."

Ev sahibimiz öfkesini saklayamadı. "Niçin?"

"Çünkü adamakıllı düşünüldüğünde, basit bir kanun yeterliyken bir 'teori' oluşturmanın gereksiz olduğu aşikârdır."

"Neymiş o kanun, efendim?"

"'Goose'un Hayatta Kalma Kanunları'nın ilki. Şöyle der: 'Zayıflar güçlülerin yediği ettir.'"

"Ama 'basit kanun'unuz temeldeki gizemi açıklamıyor: 'Dünyanın hâkimiyeti niçin Beyaz ırklarda?'"

Henry kıkırdadı, hayali bir tüfeği doldurdu, namlusunu doğrultarak nişan aldı, gözlerini kıstı, sonra odadakileri bir "Bam! Bam! Bam! Gördünüz mü? Borusunu üfleyemeden hakladım onu!" nidasıyla irkiltti.

Bayan Derbyshire korkuyla, "Ah!" dedi.

Henry omuz silkti. "Temel gizem nerede?"

Vaiz Horrox yumuşak mizacını kaybetmişti. "Beyaz ırkların yerküreyi ilahi inayetle değil de tüfekle mi yönettiğini ima ediyorsunuz? Ama böyle bir iddia *aynı* gizemin ödünç alınmış kıyafetlere sarılmış halidir, o kadar! Tüfek Tanrı'nın yüce iradesiyle değilse nasıl Eskimolara ya da Pigmelere değil de Beyaz adama geldi?"

Henry cevap verdi. "Silahlarımız bir sabah kucağımıza düşmedi. Sina'nın göklerinden gelen *kudret helvası* değil. Beyaz adam Agincourt'tan beri barut bilimini geliştirdi ve mükemmelleştirdi, ta ki modern ordularımız savaş meydanına on binlerce tüfekle çıkana dek! 'Aha!' diyeceksiniz, 'Ama neden biz Ariler? Neden Ur'un Tek Ayaklıları ya da Mauritius'un Adamotları değil?' Çünkü, Vaiz, dünyadaki bütün ırkların arasında hazinelere, altınlara, baharatlara ve egemenliğe en çok biz sevgi –daha doğrusu tamah– duyuyoruz ve en hevesli, en aç, en vicdansız biziz! İlerleme'yi besleyen işte bu tamahımız, evet; sonumuz cehennemi mi yoksa ilahi mi olacak, onu bilemem. Yaratıcım beni kazanan tarafa koyduğu için minnettarım, o kadar."

Henry'nin açıksözlülüğü yanlış yorumlanarak kabalık olarak algılandı ve Ekvator'daki Elba'sının Napolyon'u olan Vaiz Horrox öfkeden pembeleşti. Ev sahibemizin çorbasına il-

tifat ettim (aslında solucan ilacına duyduğum özlem yalnızca en yavan yiyecekleri hazmedebilmeme yol açıyor) ve kaplumbağaların yakındaki kumsallarda mı yakalandığını, yoksa uzaklardan mı ithal edildiğini sordum.

Daha sonra bunaltıcı karanlıkta yatağımda yatar, kertenkeleler sohbetimize kulak kabartırken Henry muayenehanede geçirdiği günü "aslında ilaca değil çorap satıcılarına, şapkacılara, bone imalatçılarına, parfümerilere ve cinsiyetlerine özgü müteferrik tuzaklara ihtiyacı olan, güneşten kavrulmuş isterik kadınların geçidi" olarak tanımladı. "Konsültasyon"larının onda birinin tıptan, onda dokuzunun dedikodudan ibaret olduğunu söyledi. "Kocalarının Yerli kadınları becerdiğine yemin ediyorlar ve 'bir şeyler' kapacaklar diye can korkusu içinde yaşıyorlar. Kirli çamaşırlar bir bir ortaya dökülüyor."

Anlattıkları beni huzursuz etti, Henry'den ev sahibimize karşı çıkarken kendisine biraz hâkim olmasını rica ettim. "Sevgili Adam, kendime hâkim *oluyordum* zaten, hem de az biraz değil! O ihtiyar budalaya *şunları* haykırmak arzusunday*dım*: – 'Sırf topraklarına ve hazinelerine el koymak için koyu renkli ırkları mezarlarına alelacele göndermek istediğimiz gerçeğini niçin değiştirmeye çalışalım? Kurtlar bir koyun sürüsünü mideye indirmelerini haklı göstermek için mağaralarında oturup saçma teoriler üretmez! "Entelektüel cesaret"miş! Gerçek "entelektüel cesaret" gerçekleri süsleyip püslemeyi bırakmak ve bütün halkların yırtıcı olduğunu, ama hastalık tozu ve ateşli silahlardan oluşan ölümcül ikilisiyle Beyaz yırtıcıların yırtıcılığın timsali olduğunu kabul etmektir, ne olmuş yani?'"

Kendini insanları tedavi etmeye adamış bir şifacı ve nazik bir Hıristiyanın dünyaya bu kadar olumsuz bakması beni üzüyor. Goose'un Hayatta Kalma Kanunları'nin ikincisini

sordum. Henry karanlıkta sırıttı ve boğazını temizledi. "Hayatta kalmanın ikinci kanunu, ikinci kanun diye bir şey olmadığını belirtir. Ya ye, ya yem ol. Bu kadar." Bundan kısa bir süre sonra horlamaya başladı ama Solucanım beni yıldızlar ışıklarını kaybetmeye başlayıncaya dek uyanık tuttu. Sakangurlar beslendiler ve çarşafımın üstünde yumuşak adımlarla yürüdüler.

Şafak terli, çarkıfelek meyvesi kadar da kırmızıydı. Hem erkek hem dişi Yerliler tepedeki kilise tarlalarına gitmek üzere "Ana Cadde"de toplandılar; öğleden sonra sıcağı dayanılmaz hale gelene kadar tarlada çalışacaklardı. Henry'yle ikimizi *Propethess*'e götürecek olan kayık gelmeden önce kuru hindistancevizlerinin arasındaki yabani otları ayıklayan işçileri izlemeye gittim. Ne tesadüftür ki bu sabahki denetçileri Bay Wagstaff idi ve Yerli bir oğlan onun emriyle bize hindistancevizi sütü getirdi. Bay Wagstaff'a ailesini sormaktan çekindim, o da onlardan bahsetmedi. Yanında bir kırbaç taşıyordu ama, "Ben bunu nadiren kendim kullanırım, bu iş için Kral İsa'nın Muhafızları var. Ben gözleyenleri gözlerim, o kadar" dedi.

Bu yüksek rütbelilerden üçü diğerlerini izliyor, ilahilere öncülük ediyor ("toprak heyamolaları") ve tembellik edenleri kınıyorlardı. Bay Wagstaff düne göre suskundu ve hoş sözlerimi yalnızca ormanın ve işçilerin sesleriyle bölünen bir sessizlikle karşıladı. "Özgür insanları kölelere dönüştürdüğümüzü düşünüyorsunuz, değil mi?"

Bay Horrox'ın Misyon'un getirdiği İlerleme'nin çıkarlarının karşılığının onların alınteriyle ödendiğini açıkladığını söyleyerek soruya cevap vermekten kaçındım. Bay Wagstaff beni duymadı. "Köleci denen bir karınca kabilesi var. Bu böcekler sıradan karınca kolonilerine baskın yapar, yumurtaları çalıp kendi yuvalarına götürür ve yumurtalar çatla-

yınca çalınan köleler daha büyük bir imparatorluğun işçileri olur ve bir zamanlar çalınmış oldukları akıllarına bile gelmez. Bana soracak olursanız, Rab Yehova bu karıncaları bir model olarak yaratmış, Bay Ewing." Bay Wagstaff'ın bakışları kadim bir geleceğe gebeydi. "Görecek gözleri olanlar için."

Karakterleri değişen insanlar beni huzursuz eder; Bay Wagstaff da öyle biriydi. Af diledim ve uğramam gereken bir sonraki limana, yani okula uğradım. Burada her iki renkteki Nazareth çocukları Kitabı Mukaddes, matematik ve ABC dersleri görüyor. Bayan Derbyshire erkeklere, Bayan Horrox kızlara ders veriyor. Beyaz çocuklar öğleden sonraları statülerine uygun bir müfredatta üç saatlik ek ders alırken (ama Daniel Wagstaff öğretmenlerinin kandırma çabalarına bağışık gibi görünüyor) koyu tenli oyun arkadaşları akşam dualarına kadar tarlalarda çalışan anne babalarına katılıyor.

Şerefime kısa bir gösteri sergilendi. Beşi Beyaz, beşi Siyah on kızın her biri ezberden birer Kutsal Emir okudu. Sonra geçmişi geleceğinden daha görkemli olan dikey bir piyanonun başındaki Bayan Horrox'ın eşlik ettiği "Ah, En Sevildiğin Ev"i dinledim. Ardından kızlar ziyaretçiye sorular sormaya davet edildiler, ama yalnızca Beyaz hanımlar ellerini kaldırdı. "Efendim, George Washington'ı tanıyor musunuz?" (Maalesef, hayır.) "Arabanızı kaç at çekiyor?" (Kayınpederimin dört atı var ama ben tek atla seyahat etmeyi tercih ediyorum.) En küçükleri bana, "Karıncaların başı ağrır mı?" diye sordu. (Sınıf arkadaşlarının kahkaları sorgucuyu gözyaşlarına boğmamış olsaydı hâlâ orada duruyor ve bu sorunun cevabını düşünüyor olacaktım.) Öğrencilere hayatlarını Kitabı Mukaddes'e göre yaşamalarını, büyüklerine itaat etmelerini öğütledim, sonra da oradan ayrıldım. Bayan Horrox adadan ayrılan ziyaretçilere bir zamanlar Hint yasemininden çelenkler sunulduğunu söyledi, ama Misyon'daki büyükler çelenklerin ahlak dışı olduğunu ilan etmişti. "Bugün çelenklere müsaade edersek

yarın dans etmeye başlarlar. Yarın dans ederlerse..." Ürperdi.

Ne yazık.

Öğle olduğunda adamlar malları gemiye yüklemişlerdi, *Propethess* körfezden demir almış, elverişsiz rüzgârlara karşı yola çıkmıştı. Sıçrayan sulardan ve küfürlerden uzak kalmak için Henry'yle yemek odasına çekilmiştik. Arkadaşım Byron tarzı dörtlüklerle "Son Moriori Autua'nın Gerçek Geçmişi" adlı bir destan bestelemekte; günceme yazışımı neyin neyle kafiyeli olduğunu sormak için bölüyor: –"Kandan bir hudud?" "Çamurlu bir ud?" "Robin Hood?"

Bay Melville'in *Typee* adlı kitabında Pasifik misyonerlerine yüklediği suçları hatırlıyorum. Aşçılar, doktorlar, noterler, ruhban sınıfı, kaptanlar ve krallar gibi evanjelistlerin de bazıları iyi bazıları kötü olamaz mıydı? Belki de Cemiyetler ve Chathamlar'daki Hintliler "keşfedilmeseler" daha mutlu olacaklardı, ama böyle bir şey söylemek gökteki ayı istemekle eşdeğer. Bay Horrox ve cemaatinin Hintlilerin "Medeniyet Merdiveni"ni tırmanmasına yardımcı olma çabalarını alkışlamak gerekmez mi? Yükselmek tek kurtuluşları değil mi?

Cevabı bilmiyorum, gençliğimdeki kesin kararlarımın nereye gittiğini de.

Horrox'ların evinde kaldığım gece bir hırsız kamarama girmişti, sandığımın anahtarını bulamayınca da (anahtarı boynumda taşıyorum) kilidi zorlamaya teşebbüs etmişti. Başarılı olsaydı Bay Busby'nin tapuları ve evrakları şimdi denizatlarına yem olmuştu. Kaptanımızın Kaptan Beale gibi güvenilir olması için neler vermezdim! Kaptan Molyneux'den değerli mallarıma göz kulak olmasını isteyemiyorum, Henry de beni olaydan Bay Boerhaave'ye bahsederek "eşekarısı kovanına çomak sokmamam" yönünde uyarmıştı, çünkü bir soruşturma gemideki bütün hırsızları sırtımı döndüğüm an şansını denemeye itebilirdi. Sanıyorum ki haklı.

16 Aralık, Pazartesi ~

Bugün öğlen güneş tam tepedeydi; "Bakireler"in (ekvatoru ilk kez aşan gemiciler) törenleri yöneten Tarların uygun gördüğü çeşitli eşek şakalarına ve ıslatılmaya tahammül ettikleri "Çizgiyi Aşmak" adı verilen o geleneksel oyun başladı. Mantıklı Kaptan Beale Avustralya'ya yaptığım yolculukta böyle şeylerle vakit kaybetmemişti, ama *Propethess*'teki denizciler illa eğleneceklerdi. ("Eğlence" kavramının Bay Boerhaave tarafından aforoz edilen bir kavram olduğunu sanıyordum, ta ki bu "eğlence"lerin içerdiği zulümleri görene dek.) Finbar bize iki "bakire"in Rafael ve Bentnail olduğunu söyledi. Bu ikincisi iki yıldır denizdeydi, ama yalnızca Sydney-Cape Town arasında seyahat etmişti.

Öksüz vardiyası sırasında adamlar ön güvertenin üstüne bir tente gerdiler ve bocurgatın çevresinde toplandılar; burada "Kral Neptün" (absürd bir elbise giymiş ve paspası andıran bir peruk takmış olan Pocock) konuşuyordu. Bakirler bir çift Aziz Sebastian gibi grivalara bağlanmışlardı. Pocock Henry'yle beni görünce "Kasap ve Bay Kalemçük!" diye bağırdı. "Bakire kız kardeşlerimizi ejderhamdan kurtarmaya mı geldiniz?" Pocock bir kavelayla kabaca dans etti, denizciler de ahlaksızca kahkahalar atarak alkışladılar. Gülmekte olan Henry *bakirelerinin* sakalsız olmasını tercih ettiğini söyledi. Pocock'un bakire kızların sakallarıyla ilgili yanıtı ise buraya yazamayacağım kadar müstehcendi.

Yapışkan Majesteleri kurbanlarına döndü. "Cape Town'lı Bentnail, Mahkûm-şehrinin RiffRaff'i, Neptün'ün Oğulları Yoldaşlığı'na girmeye hazır mısınız?" Çocuksu ruhunu kısmen maskaralıklarla koruyan Rafael enerjik bir "Evet, Lordum!" cevabı verdi. Bentnail ise suratsızca baş salladı. Neptün kükredi, "Haaayııır! Siz miskinlerin o l——t pullarını tıraş etmeden olmaz! Tıraş kremi getirin bana!" Torgny ace-

leyle bir kova katran getirdi ve katranı bir fırçayla tutsakların yüzüne sürdü. Sonra ortaya Kraliçe Amphitrite kılığına girmiş olan Guernsey çıktı ve katranı bir jiletle temizledi. Cape Townlılar haykırarak küfürler etti, bu da daha çok cümbüşe ve jiletin birçok kez "kaymasına" yol açtı. Rafael çilesini sessizlik içinde çekecek kadar akıllıydı. "Daha iyi, daha iyi" diye hırladı Neptün, sonra da "İkisinin de gözünü bağlayın ve Genç Riffi mahkememe götürün!"

Bu "mahkeme" Rafael'in baş aşağı batırıldığı, tuzlu su dolu bir fıçıydı. Adamlar hep bir ağızdan yirmiye kadar saydılar, sonra Neptün "nedim"lerine "en yeni tebamı sudan çıkarın!" emrini verdi. Göz bağı çözüldü ve çocuk bu şakadan sonra kendisine gelmesi için götürülüp küpeşteye yaslandı.

Bentnail şakaya razı olmakta daha bir isteksizdi, "Yere indirin beni, sizi o——u çocukları!" diye bağırdı. Kral Neptün gözlerini dehşetle devirdi. "Bu leş gibi ağız tuzlu suda *kırk*ı hak ediyor, çocuklar, haydi göreyim sizi!" Afrikaner kırka kadar sayıldıktan sonra sudan çıkarıldı, "Hepinizi geberteceğim, sizi domuzlar, yemin ederim hepinizi..." diye havlıyordu. Yine kırka kadar sayılana dek suya batırıldı ve bu herkesi çok eğlendirdi. Neptün cezasını çektiğini ilan edince boğulurcasına öksürmekten ve zayıfça öğürmekten başka bir şey yapamadı. Bay Boerhaave şamataya son verdi ve Neptün'ün en yeni Oğulları yüzlerini üstüpü ve bir tuvalet sabunu kalıbıyla temizlediler.

Finbar akşam yemeğinde hâlâ gülüyordu. Zulüm beni hiçbir zaman gülümsetmemiştir.

18 Aralık, Çarşamba ~

Deniz pul pul, bir nefeslik rüzgâr bile yok, hava otuz iki derece civarında... Tayfalar hamaklarını yıkadılar ve kuru-

ması için astılar. Baş ağrılarım her gün daha erken saatlerde başlıyor; Henry solucan ilacının dozunu bir kez daha artırdı. Stoğunun biz O-hawaii'ye demir atana dek tükenmemesi için dua ediyorum; acı yatıştırılmadığı takdirde kafatasımı parçalayacak güçte. Doktorum bunun dışında *Propethess*'te patlak veren yılancık hastalığı ve safralı kolerayla meşgul.

Bu öğleden sonranın bölük pörçük uykusu bağırış çağırışlarla yarıda kesildi, ben de güverteye çıktım ve orada yemlenerek yukarı çekilen küçük bir köpekbalığı buldum. Hayvan, Guernsey onun iyice ve gerçekten öldüğünü ilan edene dek kendi pırıl pırıl, yakut rengi sıvısında debelendi. Ağzıyla gözleri insanın aklına Tilda'nın annesini getiriyordu. Finbar balığın leşini güvertede kesip biçti ve mutfağında lezzetini tamamen bozmayı başaramadı (odun gibi bir morina balığı). Batıl inançlı gemiciler köpekbalıklarının insan yediğini, bu yüzden köpekbalığı eti yemenin dolaylı olarak yamyamlık anlamına geldiğini söyleyerek yemeyi reddettiler. Bay Sykes bu koca balığın derisinden zımpara yaparak verimli bir öğleden sonra geçirdi.

20 Aralık, Cuma. ~

Ben uyurken hamamböcekleri üzerimde semiriyor olabilir mi? Bir tanesi beni bu sabah yüzümde sürünerek ve burun deliğimden beslenmeye teşebbüs ederek uyandırdı. Hakikaten, boyu on beş santimdi! Bu dev böceği öldürme yolunda vahşi bir dürtüye kapıldım, ama tıklım tıkış loş kamaramda avantaj böcekteydi. Finbar'a yakındım, o da bir dolar karşılığında eğitilmiş bir "böcek faresi" edinmemde ısrarcı oldu. Şüphesiz daha sonra bana böcek farelerini zaptetmek için bir "fare kedisi" satmak isteyecek, sonra da bir kedi tazısına ihtiyacım olacak ve kim bilir iş nereye varacak?

22 Aralık, Pazar ~

Sıcak, hem de o kadar sıcak ki eriyor, kaşınıyor, fiske fiske kabarıyorum. Bu sabah yeryüzüne düşmüş meleklerin kederli şarkılarıyla uyandım. Saniyeler uzayıp dakikalara dönüşürken kamaramda durup Solucanımın ne gibi şeytanlıklar peşinde olduğunu merak ederek dinledim, ta ki yukarıdan gümbür gümbür bir bağırtı yükselene dek: "Üflüyor!" Penceremin perdesini açtım ama dışarısı açık seçik görülemeyecek kadar loştu, ben de takatsizliğime rağmen kamara iskelesine çıktım. "Orada efendim, orada!" Rafael beni bir eliyle belimden dengede tuttu, diğer eliyle de işaret etti. Artık bacaklarım titrediği için parmaklığı sıkı sıkı kavradım. Çocuk işaret edip duruyordu. "Orada! Şaşılacak şeyler, değil mi efendim?" O loş ışıkta sancak tarafında, pruvadan yalnızca dokuz metre kadar ötede köpükler gördüm. "Altılı sürü!" diye bağırdı Autua yukarıdan. Su memelilerinin nefes alışını duydum, sonra da üstümüze köpük damlacıkları yağdığını hissettim. Çocuğa hak verdim, gerçekten de muhteşem bir görüntü oluşturuyorlardı. Bir tanesi kendisini yukarı kaldırdı, indirdi ve dalgaların altına battı. Balıkların kuyrukları pembeleşen doğuda siluet halindeydi. "Balina gemisi olaydık keşke, derim" diye yorumda bulundu Newfie. "Büyüklerin tekinden bile yüz fıçı ispermeçet çıkar!" Pocock adamı tersledi. "Kalsın! Bir keresinde bir balina gemisine binmiştim, kaptan görüp görebileceğiniz en kara canavardı, o üç yıldan sonra *Propethess* adama pazar gezintisi gibi geliyor!"

Kamarama döndüm, dinleniyorum. Balinalarla dolu bir bölgeden geçiyoruz. "Üflüyor!" bağırışları o kadar sık duyuluyor ki artık kimse çıkıp izlemeye zahmet etmiyor. Dudaklarım kavruldu ve soyuldu.

Monotonluğun rengi mavi.

Noel arifesi ~

Bir bora, deniz çalkantılı, gemi çok sarsılıyor. Parmağım o kadar şişti ki Henry kan dolaşımıma engel olmasın ve ödeme yol açmasın diye alyansımı kesmek zorunda kaldı. Tilda'yla birlikteliğimizin bu sembolünü kaybetmiş olmak moralimi anlatılmaz ölçüde bozdu. Henry beni "şapşal bir martı" olduğum için azarlıyor ve karımın sağlığıma metal bir halka olmadan geçirilecek iki haftadan daha çok önem vereceği konusunda ısrar ediyor. Alyans emaneten doktorumda duruyor, çünkü kendisi Honolulu'da yüzüğü makul bir fiyata tamir edebilecek İspanyol bir kuyumcu tanıyor.

Noel ~

Dünkü bora upuzun ölü dalgalar bıraktı. Dalgalar şafak vakti bordo bulutların altından yatık düşen güneş ışınlarıyla zirveleri altına bulanmış sıradağlar gibi görünüyordu. Bay Sykes'la Bay Green'in Henry'yle ve benimle birlikte özel bir Noel yemeği yemeyi kabul ettiği yemek odasına ulaşmak için bütün kuvvetimi topladım. Finbar huy edindiğinden daha az iğrenç bir yemek hazırlamış, Scouse[25] yahnisi (tuzlanmış sığır eti, lahana, yerelması ve soğan) hazırlamıştı, böylece yemekten sonraya kadar yemeğimin çoğunu midemde tutabildim. Erikli puding hayatında erik görmemişti. Kaptan Molyneux Bay Green'e adamların içki devrinin ikiye katlandığı haberini gönderdi; denizciler öğleden sonra nöbeti başlamadan uçmuşlardı bile. Her zamanki âlemlerden biriydi işte. Bir miktar az alkollü bira bahtsız bir Diana maymununun üzerine döküldü, maymun bu saçma cümbüşü denize atlayarak taçlandırdı. Henry'nin kamarasına çekildim

25. İngilizce'de günlük dilde Liverpoollulara zaman zaman verilen isim (ç.n.)

ve birlikte Matta İncili'nin ikinci babını okuduk.

Akşam yemeği sindirim sistemimi altüst etti ve tuvaleti sık sık ziyaret etmemi gerektirdi. Son ziyaretimde Rafael dışarıda bekliyordu. Onu beklettiğim için özür diledim, ama çocuk hayır dedi, bu buluşmayı bizzat tertip etmişti. Bir derdi olduğunu itiraf etti ve bana şu soruyu sordu: "Tanrı ne yaparsanız yapın pişmansanız sizi cennetine alır, değil mi, sizi şeye göndermez" –miço bu bölümü geveleyerek söyledi– "cehenneme?"

Kabul ediyorum, kafam teolojiden çok sindirim sorunlarımdaydı; Rafael'in şu gencecik yaşında ölümcül bir günah portfolyosu elde etmiş olamayacağını söyleyiverdim. Fırtına feneri sallandı ve bu cesur gencin yüzünün mutsuzlukla buruştuğunu gördüm. Derdini hafife aldığıma pişman olarak Tanrı'nın merhametinin gerçekten sonsuz olduğunu, *"gökte, tövbe eden tek bir günahkâr için, tövbeyi gereksinmeyen doksan dokuz doğru kişi için duyulandan daha büyük sevinç duyulacağını"* söyledim. Rafael bana bir arkadaş, onun gibi bir yetim ya da nispi bir yabancı olarak içini dökmek mi istiyordu? Ona son zamanlarda ne kadar neşesiz göründüğünü fark ettiğimi söyledim ve Sydney'de gemiye binen o şen şakrak, koca dünyayı görmeye heves duyan çocuğun ne kadar değişmiş olduğuna hayıflandım. Gelgelelim o cevabını şekillendiremeden bağırsaklarımda hissettiğim bir gevşeme acilen tuvalete girmemi gerektirdi. Çıktığımda Rafael gitmişti. Bu konuda üstelemeyeceğim. Çocuk beni nerede bulacağını biliyor.

Daha sonra ~

İlk nöbetin yedi çanı az önce çaldı. Solucanım başımı, sanki tokmak kafatasıma çarpıyormuşçasına ağrıtıyor. (Karıncaların başı ağrır mı, gerçekten de? Bu ıstıraptan kurtulacağı-

mı bilsem memnuniyetle bir karıncaya dönüşürdüm.) Henry ve diğerlerinin ahlaksızlıklarla dolu bu patırtıda, dine küfür sayılabilecek ilahiler söylenirken nasıl uyuyabildiğini aklım almıyor, ama onlara imrenmiyor değilim.

Biraz solucan ilacı çektim, ama bu artık bana haz vermiyor. Yalnızca kendimi yarı normal hissetmemi sağlıyor. Sonra güvertelerde dolaşmaya çıktım, ama kalın bulutlar Davut'un Yıldızı'nı gölgelemişti. Yukarıdan birkaç ayık bağırış duyuldu (aralarında Autua da vardı) ve dümendeki Bay Green beni tayfanın hepsinin kafayı bulmuş olmadığına dair temin etti. Boş şişeler dalgalarla iskeleden sancağa, sancaktan iskeleye yuvarlanıyordu. Kendini kaybetmiş halde bocurgata sarılmış olan Rafael'e takılıp tökezledim; yoz eli testisine sıkı sıkı yapışmıştı. Çıplak, genç göğsünde kırmızımsı sarı renkte lekeler vardı. Çocuğun teselliyi İsa yerine içkide bulmuş olması beni de karamsarlığa sürükledi.

"Suçluluk uyumanıza engel mi oluyor, Bay Ewing?" dedi omzumun oralardaki bir ifrit pipomu düşürmeme neden olarak. Boerhaave'ydi. Hollandalıyı vicdanımın bir hayli rahat olduğuna temin ettim, ama *onun* öyle olduğundan şüphe duyduğumu belirttim. Boerhaave gülümseyerek denize tükürdü. Adamın köpek dişleri uzasa ve boynuzları çıksa hiç şaşırmayacaktım. Rafael'i omzuna attı, uyuyan çırağın kaba etlerine tokat attı ve uykulu yükünü sanırım ona zarar gelmesin diye kıç ambar ağzına taşıdı.

Noel'in ertesi günü ~

Dün yazdıklarım hayatımın sonuna kadar pişmanlık duymama sebep olacak. Kulağa ne kadar sapkın geliyor, ne kadar uçarımışım! Ah, bu kelimeleri yazarken midem bulanıyor. Rafael kendisini asmış. Orta direğin alt seren ucundan

sarkıttığı bir ip yoluyla. Kendi nöbetinin bitiminde, ilk çan çalmadan darağacına tırmanmış. Kader onu o halde bulanlar arasında olmama karar vermişti. Küpeşteye yaslanmıştım; Solucanım vücudumdan atılırken mide bulantıları çekmeme sebep oluyor. Yarı aydınlık mavilikte bir haykırış duydum ve Bay Roderick'in yukarı baktığını gördüm. Yüzü kafa karışıklığıyla buruşmuştu, bunu inanmazlık ve en sonunda üzüntü takip etti. Dudakları bir kelime oluşturdu ama ağzından hiç ses çıkmadı. Ağzına alamayacağı şeyi işaret ederek gösterdi.

Gösterdiği yerden yelkene sürtünen gri bir şekil, bir beden sallanıyordu. Geminin her yerinde gürültüler koptu ama kimin kime bağırdığı ve ne söylediğini hatırlamıyorum. Asılmış haldeki Rafael, *Propethess* yalpalar, sağa sola eğilirken iskandil kurşunu gibi kıpırtısızdı. O cana yakın çocuk kasap kancasındaki bir koyun kadar cansızdı şimdi! Autua yukarı tırmandı ama yapabileceği tek şey çocuğu nazikçe aşağı indirmekti. Guernsey'in "Cuma yelken açmamalıydık, cuma uğursuz gündür" diye mırıldandığını duydum.

Aklım *Neden?* sorusuyla alev alev. Kimse bu konuda konuşmuyor, ama benim kadar dehşete düşmüş olan Henry bana gizlice, Bentnail'in ona Boerhaave ve yılanları tarafından çocuğa karşı Sodom'dan çıkma, doğaya aykırı suçların işlendiğini açıkladığını anlattı. Yalnızca Noel gecesi değil, haftalardır her gece.

Benim görevim bu kara nehri kaynağına dek takip etmek ve imansızların cezalarını çekmelerini sağlamak ama Tanrım, yemek yemek için bile doğrulamıyorum! Henry masumiyetin vahşete her kurban olduğunda kendimi harap edemeyeceğimi söylüyor ama bunun peşini nasıl bırakabilirim? Rafael Jackson'ın yaşındaydı. Kendimi katlanılmaz derecede güçsüz hissediyorum.

27 Aralık, Cuma ~

Henry bir yarayı tedavi etmeye çağırıldığında, aklımdakileri söylemek için kendimi Kaptan Molyneux'nün kamarasına sürükledim. Ziyaretim onu hoşnut etmemişti ama suçlamamı açıklayıncaya, yani Boerhaave'nin çetesinin çocuk kurtulma şansı olmadığına kanaat getirerek canına kıyıncaya dek Rafael'e her gece hayvanca zulmettiğini anlatıncaya kadar, kamarasını terk etmedim. Sonunda kaptan, "Elinizde bu suçun kanıtı var, değil mi? Bir intihar mektubu? İmzalı ifadeler?" Gemideki herkes doğruyu söylediğimi biliyordu! Kaptan Boerhaave'nin gaddarlığına göz yumamazdı! İkinci kaptanın Rafael'in intiharındaki rolünün soruşturulmasını talep ettim. "İstediğiniz kadar talep edin, Bay Kalemçük!" diye bağırdı Kaptan Molyneux. "*Propethess*'i kimin yüzdüreceğine, disiplini kimin sağlayacağına, miçoları kimin eğiteceğine *ben* karar veririm, l——t bir kâtip değil, onun l——t olası hezeyanları ve Tanrı'nın Kanı adına, l——t soruşturması değil! Odamdan defolun, beyefendi, Tanrı cezanızı versin!"

Söylediğini yaptım ve hemen dışarıda Boerhaave'yle çarpıştım. Beni yılanlarıyla birlikte kamarasına kapatıp şafaktan önce kendimi asacağımı mı ummaya niyetli olduğunu sordum. Dişlerini gösterdi, zehir ve nefretle dolu bir sesle şu uyarıda bulundu: "Çürümenin kokusunu saçan sensin, Kalemçük, hastalık bulaşır diye adamlarımdan hiçbiri sana dokunmaz. Yakında düşük ateşten öleceksin."

Amerika Birleşik Devletleri'nin noterleri, diye uyardım onu, sömürgelerden gelen miçoların aksine işinize geldiği gibi ortadan kaybolmaz. Bir anlığına beni boğazlamayı hayal ettiğine inanıyorum. Ama Hollandalı bir oğlancıdan korkamayacak kadar hastayım.

Daha sonra ~

Vicdanıma şüpheler musallat oldu, başında da suç ortaklığı var. Rafael'e canına kıymak için istediği izni mi vermiştim? Benimle son kez konuştuğunda çektiği çileyi sezmiş olsaydım, niyetini anlayıp, "Hayır, Rafael, Tanrı *planlı* bir intiharı affedemez, çünkü tövbe suçtan önce edilirse gerçek olamaz" deseydim, çocuk hâlâ nefes alıyor olabilirdi. Henry böyle bir şeyi bilmeme imkân olmadığına ısrar ediyor ama sözleri ilk kez kulağıma boş geliyor. Ah, o zavallı masumu Cehennem'e ben mi gönderdim?

28 Aralık, Cumartesi ~

Zihnimde oynayan büyülü fener gösterisinde çocuk ipi alıyor, direğe tırmanıyor, ipi ilmek haline getiriyor, dengede duruyor, Yaradan'ına sesleniyor ve kendisini boşluğa bırakıyor. Siyahlığın içine düşerken sükûnet mi hissetmişti, yoksa korku mu? Boynunun kırılışı.

Ah, bir bilseydim! Çocuğun gemiyi terk etmesine yardım edebilir, Channings'in benim kaderimi değiştirdiği gibi ben de çocuğun kaderini değiştirebilir, ya da hiçbir despotun sonsuza dek saltanat sürmediğini anlamasını sağlayabilirdim.

Propethess'in bütün yelkenleri fora, gemi "cadı gibi ilerliyor" (benim yararıma değil, mallar çürüdüğü için) ve günde üç paralelin üzerinde yol kat ediyor. Şimdi feci derecede hastayım, kamaramdan çıkamıyorum. Sanırım Boerhaave ondan saklandığıma inanıyor. Yanılıyor, çünkü başına gelmesini dilediğim adil intikam, hissettiğim bu korkunç uyuşukluğun söndüremediği az sayıdaki alevden biri. Henry zihnimi oyalamak için günceme yazmamı istirham ediyor ama kalemim gitgide heyula gibi ağırlaşıyor. Üç gün içinde Honolulu'ya va-

racağız. Sadık doktorum beni kıyıya çıkaracağına, güçlü ağrı kesiciler elde etmek için hiçbir masraftan kaçınmayacağına ve *Propethess* Kaliforniya'ya bizsiz gitse bile tamamen iyileşene dek baş ucumdan ayrılmayacağına söz verdi. Tanrı bu iyi adamı kutsasın. Bugün daha fazla yazamayacağım.

29 Aralık, Pazar ~

Çok hastayım.

30 Aralık, Pazartesi ~

Solucan yeniden nüksetti. Zehir kesecikleri patladı. Acı, yatak yaraları ve hissettiğim dehşetli susuzluk beni mahvediyor. Oahu hâlâ iki üç gün kuzeyde. Ölüm ise birkaç saat ötede. Hiçbir şey içemiyor, en son ne zaman yemek yediğimi hatırlamıyorum. Henry'den bu günceyi Honolulu'daki Bedford'a teslim etme sözü aldım. Günce oradan matem içindeki aileme ulaşacak. Henry günceyi kendi ellerimle, iki ayağım üstünde teslim edeceğime yemin ediyor ama umutlarım yıkılmış halde. Henry kahramanca elinden gelen her şeyi yaptı, ama parazitim çok kuvvetli; ruhumu Yaratıcısına emanet etme zamanım geldi.

Jackson, yetişkin bir adam olduğunda mesleğinin seni sevdiklerinden ayırmasına müsaade etme. Evden uzak olduğum aylar boyunca seni ve anneni sürekli olarak sevgiyle düşündüm ve ola ki [...]*

12 Ocak, Pazar ~

Yazıya kalleşçe başlama düşüncesi insanı kuvvetle cezbediyor, ama bu günce yazarı kronolojiye sadık kalacak. Yılba-

* Burada babamın yazısı geçirdiği spazmlarla okunmaz hale gelmiş. –J.E.

şında baş ağrılarım öyle artmıştı ki Goose'un ilacını saat başı alıyordum. Geminin yalpalamasına dayanamıyordum, bu yüzden kamaramda, yatağımda kaldım; midem bomboş olmasına rağmen bir çuvalın içine kusuyor, buz gibi, kavurucu bir ateşle titreyip duruyordum. Hastalığımı artık tayfadan saklamak mümkün değildi ve kamaram karantinaya alınmıştı. Goose Kaptan Molyneux'ya Parazitimin bulaşıcı olduğunu söylemiş, böylece bencillikten uzak, cesaret timsali bir adam gibi görünmüştü. (Kaptan Molyneux ve Boerhaave'nin bunu müteakip suistimale suç ortaklığı ettiği de etmediği de kanıtlanamıyor. Boerhaave bana beddua etmişti, ama aşağıda sözünü edeceğim suça taraf olmuş olma ihtimalinin düşük olduğunu kabul etmek durumundayım.)

Ateşin sığ sularından yüzeye çıktığımı hatırlıyorum. Goose iki üç santim ötemdeydi. Sesi sevgi dolu bir fısıltı haline gelmişti. "Sevgili Ewing, Solucanın ölüm sancıları içinde, zehrini son damlasına kadar atıyor! Taşlaşmış kalıntılarını vücudundan atmak için bu müshili içmelisin. Seni uyutacak, ama uyandığında sana bu kadar işkence etmiş olan Solucan vücudundan çıkmış olacak! Acın çok yakında son bulacak. Ağzını son bir kez aç, şöyle güzelce, canım arkadaşım... işte, tadı biraz acıdır, kötüdür, reçineden dolayı, ama haydi dik tepene, Tilda'yla Jackson için..."

Dudaklarıma bir bardak değdi ve Goose'un eli başımın arkasını avuçladı. Ona teşekkür etmeye çabaladım. İksirin tadı sintine suyunu ve bademi andırıyordu. Goose başımı kaldırdı ve sıvıyı yutana dek âdemelmamı okşadı. Zaman geçti, ne kadar uzundu, bilmiyorum. Kemiklerimle geminin kerestelerinin gıcırtısı bir olmuştu. Biri kapıma vurdu. Işık kamaramın karanlığını yumuşattı ve koridordan Goose'un sesini duydum. "Evet, çok daha iyi, Bay Green! Evet, en kötüsü geçti. Çok endişeleniyordum, itiraf ediyorum, ama Bay Ewing'in rengi yerine geliyor, nabzı da güçlendi. Bir saatçik mi? Bu çok iyi bir

haber. Hayır, hayır, şu an uyuyor. Kaptana bu akşam karaya çıkacağımızı söyleyin – kalacak yer ayarlanması için haber salarsa Bay Ewing'in kayınpederinin bu nazik hareketi unutmayacağını biliyorum."

Goose'un yüzü yüzerek yeniden görüş alanıma girdi. "Adam?"

Kapıyı bu kez başka bir el çaldı. Goose bir küfür mırıldandı ve diğer tarafa yüzdü. Artık başımı kıpırdatamıyordum ama Autua'nın "Bay Ewing'i göreceğim!" dediğini duydum. Goose çekip gitmesini söyledi ama inatçı Hintli bu kadar kolay vazgeçmeyecekti. "Hayır! Bay Green daha iyi diyor! Bay Ewing hayatımı kurtardı! *Benim* görevim!" Ardından Goose Autua'ya şunları söyledi: –Autua'yı hastalığın taşıyıcısı ve hastalığımı yeleğimin düğmelerini bile çalmak için fırsat bilen bir serseri olarak görüyormuşum. Goose ona yalvardığımı, "o l—t zenciyi benden uzak tut!" dediğimi iddia etti ve değersiz hayatını kurtardığıma pişman olduğumu ekledi. Goose en sonunda kamaramın kapısını çarparak kapattı ve sürgüledi.

Goose niçin böyle yalan söylemişti? Beni ondan başka kimsenin görmemesi için neden böylesine çabalıyordu? Cevap bir aldanma kapısının mandalını kaldırdı, dehşet verici bir gerçek de o kapıyı tekmeleyerek açtı. Uzun sözün kısası, doktor beni, kurbanını zehirliyordu. Doktor "Tedavi"min başlangıcından beri "ilacı"yla aşama aşama öldürüyordu beni.

Peki ya Solucanım? Doktorun telkin gücüyle aklıma sokulmuş, kurmaca bir hastalık! Goose bir doktor muydu? Hayır, insanların güvenini kötüye kullanan bir düzenbaz, gezgin bir katildi!

Kalkmak için mücadele ettim ama ifritimin bana son zamanlarda verdiği şeytani sıvı kollarımla bacaklarımı öyle zayıflatmıştı ki onları oynatamıyordum bile. Bağırarak yardım istemeye çalıştım ama ciğerlerime hava dolmadı. Autua'nın ayak seslerinin kamara iskelesinde uzaklaştığını duydum ve

Tanrı'ya onu geri getirmesi için yalvardım, ama niyeti başkaydı. Goose ranzama çıkan halata tırmandı. Gözlerimi gördü. Korkumu gören iblis maskesini çıkardı.

"Ne diyorsun Ewing? Ağzından böyle salya akıtırsan söylediklerini nasıl anlayabilirim?" Ağzımdan zayıf bir inilti çıktı. "Ne söylemeye çalıştığını tahmin edeyim – 'Ah, Henry, biz arkadaştık, Henry, *bunu* bana nasıl yapabildin?' [Boğuk, can çekişen fısıltımı taklit etti.] Doğru tahmin ettim mi?" Goose boynumdaki anahtarı kesti ve sandığımı ortaya çıkarırken konuşmaya devam etti. "Cerrahlar müstesna bir camiadır, Adam. Bize göre insanlar Tanrı'nın imgesinden yaratılmış kutsal varlıklar değillerdir, hayır, insanlar eklemlerle birbirine bağlanmış etlerden ibarettir; hastalıklı, kösele gibi etlerden, evet, ama şişe geçirilip kızartılmaya hazır etlerden." Normal sesimi gayet güzel biçimde taklit etti. "'Ama neden *ben*, Henry, biz arkadaş değil miyiz?' Eh, Adam, arkadaşlar bile etten yapılmadır. Olay gülünç derecede basit. Paraya ihtiyacım var ve bana sandığında koca bir malikâne olduğu söylendi, ben de seni onun için öldürdüm. Bunun sırrı nerede? 'Ama, Henry, bu yaptığın şeytani bir şey!' Ama, Adam, dünya şeytani bir yer. Maoriler Moriorileri avlıyor, Beyazlar koyu tenli kuzenlerini avlıyor, pireler fareleri avlıyor, kediler sıçanları avlıyor, Hıristiyanlar kâfirleri avlıyor, ikinci kaptanlar miçoları avlıyor, Ölüm Yaşayanları avlıyor. 'Zayıflar güçlülerin yediği ettir.'"

Goose bilincim yerinde mi diye gözlerime baktı ve dudaklarımı öptü. "Sonunda yemek oldun, sevgili Adam. Diğer hamilerimden daha saf değildin." Sandığımın kapağı açıldı. Goose cüzdanımdaki parayı çaldı, dudak büktü, von Weiss'tan aldığım zümrüdü buldu ve bir mercekle inceledi. Etkilenmemişti. Şeytan, Busby malikânesiyle ilgili evrakların ipini çözdü, mühürlü zarfları içlerinde banknot vardır diye yırttı. Mütevazı birikimimi saydığını duydum. Gizli bölmeler bulmak için sandığımın orasına burasına vurdu ama bulamadı, çün-

kü sandığımda gizli bölme yoktu. Son olarak yeleğimin düğmelerini kesti.

Goose hezeyanlarımın arasında benimle sahibini tatmin edemeyen bir aletle konuşur gibi konuştu. "Dürüst olmak gerekirse hayal kırıklığına uğradım. Kendi adına daha çok sterlini olan İrlandalı denizciler bile tanımıştım. Paran arseniğimle afyonumun masrafını ancak karşılıyor. Bayan Horrox siyah inci definesini değerli amacım için bağışlamış olmasaydı ayvayı yemiştim! Eh, ayrılma vaktimiz geldi. Sen bir saat içinde öleceksin, bense yollara düşeceğim."

Bilinçli olarak hatırladığım bir sonraki şey can acıtacak kadar parlak olan tuzlu suda boğuluşumdu. Boerhaave bedenimi bulmuş, sessiz kalacağıma emin olmak ve Amerikan konsolosluğunda yapılacak bıktırıcı işlemlerden kurtulmak için beni denize mi atmıştı? Aklım hâlâ çalışıyordu ve bu yüzden belki kaderime benim de sözüm geçebilirdi. Boğulmaya razı mı olacaktım yoksa yüzmeye mi teşebbüs edecektim? Boğulmak çok daha zahmetsiz bir seçenekti, ben de ölmeden önce sarılacak son bir düşünce arayıp aylar önce Silvaplana Rıhtımı'nda *Belle-Hoxie*'ye el sallayan Tilda'da ve "Baba! Bana bir kanguru patisi getir!" diye bağıran Jackson'da karar kıldım.

Onları bir daha hiç görememe düşüncesi öyle üzücüydü ki yüzmeyi seçtim ve kendimi denizde değil güvertede, deli gibi kusar ve ateşle, acılarla, kramplarla, iğne batmalarıyla şiddetle titrer halde buldum. Autua beni tutuyordu (zehri bedenimden atmak için bana zorla bir kova okyanus suyu içirmişti). Öğürdüm, öğürdüm. Boerhaave beni izleyen hamal ve gemicileri iterek kendisine yol açtı, öfkeyle konuştu "Sana bin kere söyledim, zenci, o Yanki senin üstüne vazife değil! Doğrudan verilen bir emir seni ikna etmiyorsa..." Güneş beni yarı kör etmiş olsa da ikinci kaptanın Autua'nın kaburgalarını vahşice tekmelediğini, bir tekme daha atmaya hazırlan-

dığını gördüm. Autua kötü niyetli Hollandalının baldırını sıkıca kavradı, diğer eliyle başımı nazikçe güverteye bastırdı ve ayağa kalkıp dimdik durdu, bu arada saldırganın bacağını da çekerek dengesini kaybetmesine neden oldu. Hollandalı aslan gibi kükreyerek kafasının üstüne düştü. Autua bu kez onun diğer ayağını tuttu ve ikinci kaptanı bir çuval lahana gibi küpeştenin üzerinden fırlattı.

Mürettebat direnemeyecek kadar korkmuş muydu, afallamış mıydı yoksa durumdan memnun mu kalmıştı hiç öğrenemeyeceğim, ama Autua beni borda iskelesinden rıhtıma taşırken rahatsız edilmedik. Mantığım Boerhaave'nin cennette, Autua'nın ise cehennemde olamayacağını söyledi; bu durumda Honolulu'daydık. Limandan ayrılıp sayısız dille, renkle, inançla ve kokuyla dolu bir caddeye girdik. Oyma bir ejderhanın altında dinlenen bir Çinli adamla gözgöze geldik. Yüzlerindeki boyalar ve giysileri kadim mesleklerini ele veren bir çift kadın bana baktı ve haç çıkardı. Onlara daha ölmemiş olduğumu anlatmak istedim ama gitmişlerdi bile. Autua'nın kalp atışlarını vücudumun yan tarafında hissediyordum ve bu benim kalbimi cesaretlendiriyordu. Üç kez sokaktaki yabancılara, "Doktor nerede, arkadaş?" diye sordu. Üçünde de duymazlıktan gelindi (bir tanesi "Leş kokulu Siyahlara ilaç yok!" diye cevap verdi) fakat sonra yaşlı bir balıkçı homurdanarak bir hasta evinin yolunu tarif etti. *Revir* sözcüğünü duyana dek bir süre kendimden geçmişim. Sırf oranın leş kokulu, dışkı ve çürümeyle ağırlaşmış havasına girmek bile, midemin çıkarılmış bir eldiven gibi bomboş olmasına karşın yeniden öğürmeme sebep oldu. Kurtsinekleri vızıldayıp duruyordu; bir deli uluyor, Sargasso Denizi'nde sürüklenen İsa'yla ilgili bir şeyler söylüyordu. Autua ana dilinde kendi kendine mırıldandı. "Daha sabır, Bay Ewing –bura ölüm kokuyor– sizi Kız Kardeşlere götüreceğim."

Autua'nın Kız Kardeşlerinin Chathamlerden nasıl bu ka-

dar uzaklaşabildiği çözmeye başlamamın bile mümkün olmadığı bir bilmeceydi, ama kendimi ona emanet ettim. Mezarlığı andıran o evden çıktık, kısa bir süre sonra tavernalar, evler ve depolar seyrekleşerek yerini şeker tarlalarına bıraktı. Autua'ya Goose'u sormalı ya da onu uyarmalıydım, biliyordum, ama konuşmak o an bende olandan fazla kuvvet gerektiriyordu. Mide bulantısıyla dolu bir uyku üstümdeki pençelerini önce sıktı, sonra gevşetti. Önümüzde belirgin bir tepe yükseliyordu; tepenin ismi hafızamın tortuları arasından yükseldi: Elmas Başı. Burada yol taşlı, tozlu ve delik deşikti; her iki tarafında sık bitki örtüsünden oluşan duvarlar yükseliyordu. Autua son tarlaların ötesindeki bir Katolik misyonuna varana dek yalnızca bir kez, dudaklarıma avcuna doldurduğu serin kaynak suyunu sürmek için durdu. Bir rahibe bizi süpürgesiyle "kışkış"lamaya çalıştı ama Autua en az İngilizcesi kadar bozuk bir İspanyolcayla ondan Beyaz emanetini mabedine almasını rica etti. Sonunda Autua'yı tanıdığı açık olan bir rahibe geldi ve diğerlerini vahşinin kötülükle değil merhametle yoğrulmuş bir amaç peşinde olduğuna ikna etti.

Üçüncü gün doğrulup oturabiliyor, yemeğimi kendim yiyebiliyor, kurtulduğum için koruyucu meleklerime ve bu dünyadaki son özgür Moriori Autua'ya şükredebiliyordum. Autua ısrarla, bir kaçak yolcu olarak denize atılmasına engel olmasaydım beni kurtaramayacağını söylüyor; bu durumda hayatımı kurtaran bir bakıma Autua değil, benim. Öyle de olsa hiçbir bakıcı hastasına, elleri iplerden nasır içinde kalmış olan Autua'nın çeşitli ihtiyaçlarımla ilgilendiği kadar şefkatle bakmamıştır. Rahibe Veronique (süpürgeli) şakayla karışık arkadaşıma papazlık rütbesi verilmesi ve onun hastane müdürü yapılması gerektiğini söylüyor.

Kaptan Molyneux eşyalarımı, şüphesiz kayınpederimin San Francisco'dan iş gören bir tüccar olarak geleceğine verebilece-

ği zararları göz önünde bulundurup, Henry Goose'dan da (ya da o ismi kullanan zehirleyiciden), Autua'nın Boerhaave'ye yaptırdığı tuzlu su banyosundan da bahsetmeden Bedford'un aracısıyla göndermiş. Molyneux'nün aklı bir yandan da itibarının, artık Arsenik Goose adıyla dillere düşmüş olan katille zedelenmesini engellemekteydi. Şeytan henüz Liman Polisi tarafından yakalanmadı ve yakalanacağı günün hiç gelmeyeceğinden şüpheleniyorum. Bir adam, her gün her bayrağa ve millete mensup geminin demir attığı ve demir aldığı Honolulu denen kanunsuz arı kovanında adıyla geçmişini, başlangıç yemeğiyle tatlı arasında bile değiştirebilir.

Yorgunluktan tükenmiş haldeyim, dinlenmem gerek. Bugün otuz dördüncü doğum günüm.

Tanrı'ya merhameti için minnettarım.

13 Ocak, Pazartesi ~

Öğleden sonraları avludaki sütleğen ağacının altında oturmak pek hoş. Dantelli gölgeler, frangipani çiçekleri ve mercan rengi gülhatmiler son zamanlarda yaşadığım kötü olayların anısını uzaklaştırıyor. Rahibeler işlerine bakıyor, Rahibe Martinique sebzeleriyle ilgileniyor, kediler komedilerini ve trajedilerini oynuyor. Bölgedeki kuş türlerine gitgide aşina oluyorum. *Pallia* cilalanmış altın renginde bir kafaya ve kuyruğa sahip, *ākohekohe* güzelim sorguçlara sahip bir bal tırmaşık kuşu.

Duvarın ötesinde sokakta bulunan çocuklar için bir düşkünler evi var, burayı da rahibeler yönetiyor. Çocukların şarkıyla derslerini söylediklerini işitiyorum (Bay ve Bayan Channing'in hayırseverliği geleceğimi değiştirmeden önce ben de okul arkadaşlarımla birlikte böyle şarkı söylerdim). Çocuklar dersleri bittikten sonra cümbüşlü bir gürültü pa-

tırtıyla oyun oynuyorlar. Zaman zaman aralarından daha cesurları rahibelerin hoşnutsuzluğunu göze alarak duvara tırmanıyor ve sütleğenin hizmete hazır dallarını kullanarak bakımevi bahçesinin üstünde bir tur düzenliyor. "Kıyı açık"sa öncüler daha çekingen olan oyun arkadaşlarını bu insan kuşhanesine sokuyor ve beyaz yüzler, kahverengi yüzler, *kanaka* yüzler, Çinli yüzler, zenci melezi yüzler bu ağaç tepesi dünyasında beliriyor. Bazıları Rafael'in yaşında; onu hatırladığımda gırtlağımda bir vicdan azabı safrası yükseliyor, ama yetimler yukarıdan bana sırıtıyor, maymun taklidi yapıyor, dillerini çıkarıyor ya da nekahat dönemindeki, horlayan hastaların ağzına *kukui* fıstıkları düşürmeye çalışıyorlar ve uzun süre matemde kalmama izin vermiyorlar. Benden bir iki sent dileniyorlar. Havaya bir metal para atıyorum, marifetli parmaklar hiç yanılmadan parayı havada kapıyor.

Son zamanlarda başımdan geçen maceralar beni filozofa dönüştürdü, özellikle de geceleri, acelesi olmayan bir ebediyet içinde koca kayaları parçalayıp çakıl taşlarına dönüştüren nehrin sesinden başka bir şey duyulmadığında düşüncelerim şöylece akıp gidiyor: âlimler tarihteki hareketleri birbirinden ayırt eder ve bu hareketleri medeniyetlerin yükselişlerini ve çöküşlerini yöneten kurallara dönüştürür. Benim inancımsa aksi yönde. Yani, tarihte kural yoktur, yalnızca sonuçlar vardır. Bu sonuçlara sebep olan nedir? Kötücül eylemler ve erdemli eylemler.

Eylemlere sebep olan nedir? İnanç.

İnanç hem zihinde, hem zihnin aynasında, hem dünyada, hem ödül hem de savaş alanıdır. İnsanlığın bir kabileler merdiveni, bir yüzleşme, istismar ve hayvanlık arenası olduğuna *inanırsak*, böyle bir insanlık gerçeğe dönüşür ve tarihin Horrox'ları, Boerhaave'leri ve Goose'ları hüküm sürer. Sizinle ben, paralılar, ayrıcalıklılar, şanslıların bu dünyadaki durumu çok da kötü olmayabilir, tabii şansımız yaver giderse.

Vicdanımız rahatsızsa ne olmuş yani? Irkımızın, silahlarımızın, birikimimizin ve mirasımızın egemenliğini niçin baltalayalım? "Doğal" (ne sinsi bir kelime!) düzenle niçin savaşalım?

Neden? Şundan dolayı: Gün gelecek, tümüyle yırtıcı hale gelen dünya kendi kendini yiyip *bitirecek*. Evet, Şeytan en öndeki en geride kalana dek en geridekini alacak. Bir bireydeki bencillik bireyin ruhunu çirkinleştirir, insanlık içinse bencillik soylarının tükenmesi anlamına gelir.

Doğamızda yazılı olan akıbet bu mu?

İnsanlığın dişlerle pençelerden öteye geçebileceğine *inanırsak*, farklı ırk ve inançlara mensup insanların bu dünyayı sütleğen ağacını paylaşan yetimler kadar barış içinde paylaşabileceğine *inanırsak*, liderlerin adil olması, şiddete gem vurulması, güçlülerin sorumlu tutulması, dünyanın ve okyanuslarının zenginliğinin adil biçimde paylaşılması gerektiğine *inanırsak*, böyle bir dünyaya sahip oluruz. Kendimi kandırmıyorum. Bu, gerçeğe dönüştürülmesi en zor dünya. Nesiller boyu işkencelerle elde edilen avantajlar miyop bir başkanın kaleminden çıkacak tek bir çizgiyle ya da mağrur bir generalin tek bir sözüyle kaybedilebilir.

Jackson'a miras kalmasından *korktuğum* değil, Jackson'a miras kalmasını *istediğim* bir dünyayı şekillendirmekle geçen bir ömür, bana yaşanmaya değer bir hayat gibi geliyor. San Francisco'ya döndüğümde kendimi köleliğin kaldırılması davasına adayacağım, çünkü hayatımı kendi kendini özgürleştirmiş bir köleye borçluyum ve bir yerden başlamak zorundayım.

Kayınpederimin cevabını duyar gibiyim: "Oh, pek güzel, pek *liberal* duygular, Adam. Ama *bana* adaletten bahsetme! Eşek sırtında Tennessee'ye git ve oradaki cahil çiftçilere onların beyazlarla yıkanmış zencilerden ibaret olduklarını, zencilerinin de siyahlarla yıkanmış Beyazlar olduğunu söyle! Eski dünyaya yelken aç ve oradakilere imparatorluk kölelerinin haklarının da Belçika Kraliçesinin hakları gibi devre-

dilemez olduğunu söyle! Ah, toplantılarda konuşmaktan sesin kısılacak, fakirleşeceksin, saçlarına ak düşecek! İnsanlar yüzüne tükürecek, sana ateş edecek, seni linç edecek, madalyalarla yatıştıracak, dağlılar seni hakaretlerle kovacak! Saf, hayalci Adam. İnsan doğası denen çok başlı canavarla savaşan kişi acılarla dolu bir bedel ödemek zorundadır, ailesi de onunla birlikte cefa çeker! Ancak son nefesini verirken hayatının sonsuz bir okyanustaki tek bir damladan fazlası olmadığını anlayacaksın!"

Ama bir okyanus, sayılamayacak kadar çok damladan başka nedir ki?